NYA LÖGNER FÖR GAMLA

Den kommunistiska strategin för bedrägeri och Desinformation

ANATOLIY GOLITSYN

TILL MINNET AV

Anna Akhmatova

SAMVETE OCH SJÄL AV RYSK LITTERATUR

Redaktörens förord xiii

Författarens anteckning xvii

DEL ETT

De två metoderna

1 Problemen som västerländska analytiker står inför 3
De allmänna svårigheterna 3—De speciella svårigheterna: Desinformation 4—Desinformation i kommunistiska regimer S

2 Desinformationens mönster: "Svaghet och evolution" 10
Mönstret "Svaghet och evolution" 10 – Prejudikatet för NEP 11 – Resultaten av NEP 16 – NEP:s läxa

3 Desinformationens mönster: "Fasad och styrka" 18
Officiella tal och partidokument 20—Särskilda desinformationsoperationer 21

4 Desinformationens mönster: övergång 23
Den felaktiga framställningen av avstalinisering 24—Antikommunism 25—Anti-stalinism 26—Avstalinisering i praktiken 29—Improviserad avstalinisering från 1953 till 1956 29—Återstalinisering 31

5 Den nya policyn och desinformationsstrategin 33
Den nya politiken 34 — Nackdelarna med skenbar enhet 36 — Fördelarna med skenbar oenighet 37 — Den politiska användningen av avstalinisering 39 — Inspirationskällor 41

6 Shelepin-rapporten och förändringar i organisationsavdelningen D. 50 46

7 Den nya rollen av intelligens 52

8 Informationskällor 58
Västerländska källor 58—kommunistiska källor 61—analys av information från kommunistiska källor 62

9 Sårbarheten hos västerländska bedömningar 65
Konsekvenserna av olika mönster av desinformation 67—Krisen i blocket, 1949-1956 68—Andra världskriget 68

10 framgångar för den kommunistiska underrättelsetjänsten, Västerländska misslyckanden och krisen i västerländska studier 70
Faktorer i framgångar med kommunistisk intelligens 71—Föråldrade västerländska metoder för att analysera kommunistiska källor 73—The Western Failure to Detekt desinformation och dess nuvarande mönster 76

11 västerländska fel 79

12 Den nya metodiken 85
Faktorer som ligger till grund för den nya metoden 86—Den nya metodiken och västerländska källor 93—Den nya metoden och kommunistiska källor 96—Officiella kommunistiska källor 96—Inofficiella kommunistiska källor 100—”hemliga” kommunistiska källor 101—Tol... 102

DEL TVÅ Desinformationsprogrammet och dess inverkan på väst

13 Den första desinformationsoperationen: Den sovjetisk-jugoslaviska "tvisten" 1958-60 107
Jugoslaviens slutliga försoning med blocket 107—Öppna bevis på jugoslaviskt deltagande i utformningen av politiken 110— Ytterligare anomalier i "tvisten" 114—Mål för den sovjetisk-jugoslaviska "tvisten" 1955-60 118

14 Den andra desinformationsoperationen: "Evolutionen" av den sovjetiska regimen, Del ett: Stora förändringar i Sovjetunionen 120
Ekonomiska förändringar 120—Politiska förändringar 124 -- Förändringar i diplo-

macy 127—Ideologins inflytande 131—Avstaliniseringens återupplivande 135—Sovjetiska vetenskapsmäns och andra intellektuella ställning 139—Mål för strategisk desinformation om sovjetisk "evolution" och "moderation" 141

15 Den tredje desinformationsoperationen:
Den sovjet-albanska "tvisten" och "splittringen" 143
Den uppenbara bilden av sovjet-albanska relationer 143—Insiderinformation och dess tolkning 144—Anomalier i "tvisten" och "splittringen" 147—Jämförelse med Tito-Stalins "splittring" 149—Slutsats 151—Desinformationsoperationens mål 152

16 Den fjärde desinformationsoperationen:
Den kinesisk-sovjetiska "splittringen" 153
CPSU-CPC Collaboration, 1944-49, 153—Sino-sovjetisk friktion, 1950-57, och dess avlägsnande 156—The Historical Evidence of Sino-Sovjet Differences 162—Formen av Sino-sovjetiska skillnader 163—I 8 Innehållet i Sifinos—I6. Skillnader 168—Ekonomiska skillnader 170—Militära skillnader 172—Skillnader i nationellt intresse 175—Skillnader i politisk och diplomatisk strategi och taktik 177—Skillnader över taktik för icke-block kommunistiska partier 179—The—Technique of the Strategic "Split" 182

17 Den femte desinformationsoperationen:
Rumänsk "Independence" 183
Särskilda relationer mellan rumänerna och sovjeterna 184 – "Bevisen" för sovjet-rumänska skillnader 186 - Motiven för projiceringen av rumänsk "självständighet" 191 – Desinformationsoperationens mål 194

18 Den sjätte desinformationsoperationen:
Den påstådda återkomsten av maktkamper i de sovjetiska, kinesiska och andra partierna 195
Succession i det sovjetiska ledarskapet: Nya stabiliserande faktorer 196—Lenins och Stalins misslyckande att lösa successionsproblemet 197—Chrusjtjovs "avlägsnande" en överenskommen överföring av ledarskapet till Brezjnev 200—Desinformationens mål om maktkamp 2g0l6es

19 Den sjunde desinformationsoperationen: "Demokratisering" i Tjeckoslovakien 1968 208
Den västerländska tolkningen 208 — västerländska misstag 209 — en omtolkning av den tjeckoslovakiska "demokratiseringen" 210 - Historikerns och ekonomernas roll i "demokratiseringen" 211 - Baraks och Siks roller 212 - Författarnas roll i "demokratiseringen" - den konservativa "konservativen" 211 och Dubcek "Progressives" 216 - Slutsatser 220 - Kommunistiska vinster och förluster från "demokratisering" 221 - Möjliga konsekvenser av "demokratisering" för väst 223 - Mål för den "tysta revolutionen" 224

20 Den andra desinformationsoperationen: "Evolutionen" av den sovjetiska regimen, Del två: "Dissident"-rörelsen 227
Sacharov 231—Objectives of Disinformation on "Dissidence" 241

21 Den åttonde desinformationsoperationen: Fortsatta eurokommunistiska kontakter med sovjeterna – Den nya tolkningen av eurokommunismen 243
Eurokommunismens manifestationer 244—Det franska partiet 245— Det italienska partiet 246—Det spanska partiet 246—Det brittiska partiet 247—Gemensamma uttalanden 247—Den sovjetiska attityden 248—Jugoslaverna och rumänerna 249—Den nya analysen 240—Eurokommunismens uppkomst 250—Eurokommunismens uppkomst 250 251— Exploatering av den "oberoende" bilden av eurokommunistiska partier 252—Inkonsekvenserna i eurokommunismen 253—Fortsatta eurokommunistiska kontakter med sovjeterna 255—Den nya tolkningen av eurokommunismen 257—De möjliga negativa effekterna på internationell kommunism Slutsats 259—Iagmanda slutsats 259—Iagmanda 261—Eurokommunismens mål 262

22 Desinformationens roll och Intelligenspotential i förverkligandet av de kommunistiska strategierna 263
Den stora strategin 264—Jugoslaviens desinformation och strategiska roll 266—Sino-sovjetisk desinformation och kulturrevolutionen: en ny tolkning 268—Sino-sovjetisk dualitet och kommunistisk strategi i tredje världen 272—Sino-sovjetisk dualitet och mili-

tarär strategi 274—Sino-sovjetisk dualitet och den revolutionära rörelsen 279—Fördelarna med kinesisk-sovjetisk dualitet 281—Underrättelsepotentialen och agenter för inflytande 282—Strategiskt utnyttjande av KCB-agenter bland framstående sovjetiska ledare och religiösa1 intellektuella ledare 2

23 Bevisen för övergripande samordning mellan de kommunistiska regeringarna och partierna Samordning inom blocket 295— 295
Toppmöten 296—Koordinering genom diplomatiska kanaler 299—Bilateral samordning inom blocket 301—Koordinering mellan block och icke-blockpartier 306—Slutsatser 307

24 Effekten av desinformationsprogrammet 309
Utformningen av västerländska bedömningar av den kommunistiska världen 309— Effekten på västerländsk politikbildning 313—De praktiska effekterna på västerländsk politik 316—Slutsats 317

DEL TRE Slutfasen och den västerländska motstrategin

25 Den sista fasen 327
Västerländsk tolkning av händelser i Polen 328—En ny analys 328—Utvecklingar under 1970-talet 320—Slutliga förberedelser för "förnyelsen" 330—Polens kommunistparti inom solidaritet 332— Motiv för att skapa solidaritet 332—Hotet till det polska "3—Sån från det polska till Westviino" Relationer 343—Tredje världen 344—Nedrustning 345—Konvergens 345—Den världsomspännande kommunistiska federationen 346—Kommentarer om utnämningen av Andropov och om annan utveckling efter Brezjnevs död 347—Sino-sovjetiska utvecklingen 350—3 Mordet på 1:a påvemordet

26 Var nu? 355
Omvärdering 357—Slut på nationella rivaliteter 360—Ideologisk solidaritet 361—Invärtes hjärtsökning 362—Utökade försvarsallianser 362—Omorientering av underrättelsetjänster 363—Diplomatisk

Disengagement 363—Förnekelse av handel och teknologi 364—Isolera kommunistiska partier 364—Tilltala folken i kommunistblocket 365—Nästa halva århundradet 365

Ordlista 367

Anteckningar 371

Redaktörernas förord

VÄLDIGT sällan kastar avslöjande av information bakom järnridån nytt ljus över rötterna till kommunistisk tanke och handling och utmanar accepterade föreställningar om hur det kommunistiska systemet fungerar. Vi tror att den här boken gör båda dessa saker. Det är inget om inte kontroversiellt. Den avvisar konventionella åsikter om ämnen som sträcker sig från Khrushchevs störtande till Titos revisionism, från Dubceks liberalism till Ceausescus självständighet, och från dissidentrörelsen till den kinesisk-sovjetiska splittringen. Författarens analys har många uppenbara implikationer för västerländsk politik. Det kommer inte att accepteras utan vidare av dem som länge har engagerat sig i motsatta synpunkter. Men vi tror att de debatter som det sannolikt kommer att provocera kommer att leda till en djupare förståelse för arten av hotet från den internationella kommunismen och kanske till en fastare beslutsamhet att stå emot det.

Författarens tjänster till partiet och KGB och de ovanligt långa perioder han tillbringade i studier, främst i KGB men också med universitetet för marxism-leninism och den diplomatiska skolan, gör författaren unikt välkvalificerad som medborgare i väst att skriva om de ämnen som tas upp i denna bok.

Han föddes nära Poltava, i Ukraina, 1926. Han växte alltså upp som en medlem av den postrevolutionära generationen. Från 1933 och framåt bodde han i Moskva. Han gick med i den kommunistiska ungdomsrörelsen (Komsomol) vid femton års ålder medan han var kadett i militärskolan. Han blev medlem av Sovjetunionens kommunistiska parti (CPSU) 1945 medan han studerade vid artilleriskolan för officerare i Odessa.

Samma år gick han in i militär kontraspionage. Efter examen från Moskvas militärskola för kontraspionage 1946 gick han med i den sovjetiska underrättelsetjänsten. Medan han arbetade i dess högkvarter deltog han i kvällskurser vid universitetet för marxism-leninism, från vilket han tog examen 1948. Från

1948 till 1950 studerade han vid fakulteten för kontraspionage vid High Intelligence School; mellan 1949 och 1952 avslutade han också en korrespondenskurs med High Diplomatic School.

1952 och början av 1953 var han, tillsammans med en vän, involverad i att utarbeta ett förslag till centralkommittén om omorganisationen av den sovjetiska underrättelsetjänsten. Förslaget innehöll förslag om förstärkning av kontraspionage, om en bredare användning av satellitunderrättelsetjänsterna och om återinförande av "aktivistisk stil" i underrättelsearbetet. I samband med detta förslag deltog han i ett möte i sekretariatet ledd av Stalin och ett möte i presidiet under ordförandeskap av Malenkov och där Chrusjtjov, Brezjnev och Bulganin deltog.

Under tre månader 1952-53 arbetade författaren som sektionschef vid avdelningen för den sovjetiska underrättelsetjänsten med ansvar för kontraspionage mot USA. 1953 utstationerades han till Wien, där han tjänstgjorde i två år under täckmantel som medlem av den sovjetiska högkommissionens apparat. Det första året arbetade han mot ryska emigranter och det andra mot den brittiska underrättelsetjänsten. 1954 valdes han till biträdande sekreterare för partiorganisationen i KGB-residenset i Wien, med sjuttio officerare. När han återvände till Moskva gick han på KGB-institutet, nu KGB-akademin, som heltidsstudent i fyra år, och tog därifrån en juristexamen 1959. Som student vid institutet och som partimedlem hade han goda förutsättningar att följa maktkampen i den sovjetiska ledningen som återspeglades i hemliga partibrev, genomgångar och konferenser.

Från 1959 till 1960, vid en tidpunkt då en ny långsiktig politik för blocket utformades och KGB omorganiserades för att spela sin roll i den, tjänstgjorde han som senioranalytiker i NATO-sektionen av den sovjetiska underrättelsetjänstens informationsavdelning. Han förflyttades sedan till Finland, där han under täckmantel som vicekonsul vid den sovjetiska ambassaden i Helsingfors arbetade med kontraspionageärenden fram till sitt avbrott med regimen i december 1961.

Redan 1956 började han bli desillusionerad av det sovjetiska systemet. De ungerska händelserna det året förstärkte hans missnöje. Han drog slutsatsen att det enda praktiska sättet att bekämpa regimen var från utlandet och att han, beväpnad med sin inre kunskap om KGB, skulle kunna göra det effektivt. Efter att ha nått

Efter sitt beslut började han systematiskt framkalla och försäkra sig om information som han trodde skulle vara relevant och värdefull för väst. Antagandet av den nya, aggressiva kommunistiska politiken på lång sikt påskyndade hans beslut att bryta med regimen. Han ansåg att nödvändigheten av att varna västvärlden för de nya dimensionerna av hotet som det stod inför rättfärdigade honom att överge sitt land och möta de personliga uppoffringar som var inblandade. Hans brytning med regimen var en medveten och sedan länge överlagd politisk handling. Omedelbart efter sin ankomst till USA försökte han förmedla en varning till de högsta myndigheterna i den amerikanska regeringen om de nya politiska farorna för västvärlden som härrörde från utnyttjandet av kommunistblockets alla politiska resurser, inklusive dess underrättelse- och säkerhetstjänster, till den nya långsiktiga politiken.

Från 1962 och framåt ägnade författaren en stor del av sin tid åt att studera kommunistiska angelägenheter som en utomstående observatör som läste både den kommunistiska och västerländska pressen. Han började arbeta med denna bok. Medan han arbetade med boken fortsatte han att uppmärksamma amerikanska och andra västerländska myndigheter om sina åsikter om de frågor som behandlas i den, och 1968 tillät amerikanska och brittiska tjänstemän att läsa manuskriptet som det då stod. Även om manuskriptet sedan har utökats för att täcka händelserna under det senaste decenniet och reviderats i takt med att den underliggande kommunistiska strategin blev tydligare för författaren, har innehållet i argumentet förändrats lite sedan 1968. På grund av manuskriptets längd har en betydande del av det hållits över för publicering vid ett senare tillfälle.

Med få undantag avvisade de västerländska tjänstemän som var medvetna om de åsikter som uttrycktes i manuskriptet, särskilt om den kinesisk-sovjetiska splittringen, dem. Med åren blev det faktiskt allt tydligare för författaren att det inte fanns något rimligt hopp om att hans analys av kommunistiska angelägenheter på allvar skulle övervägas i västerländska officiella kretsar. Samtidigt blev han ytterligare övertygad om att händelserna fortsatte att bekräfta giltigheten av hans analys, att hotet från den internationella kommunismen inte var riktigt förstått och att detta hot inom kort skulle gå in i en ny och farligare fas. Författaren bestämde sig därför för att publicera sitt arbete i avsikt att uppmärksamma en bredare del av världens allmänna opinion på farorna som han ser dem, i hopp om att stimulera en ny

förhållningssätt till studiet av kommunismen och att provocera fram ett mer sammanhängande, beslutsamt och effektivt svar på den av dem som fortfarande är intresserade av bevarandet av fria samhällen i den icke-kommunistiska världen.

För att verkställa sitt beslut att publicera bad författaren oss fyra, alla tidigare amerikanska eller brittiska regeringstjänstemän, om redaktionella råd och hjälp. Tre av oss har känt författaren och hans åsikter i tolv år eller mer. Vi kan vittna om hans sisyfiska ansträngningar att övertyga andra om giltigheten av vad han har att säga. Vi har den högsta respekten för hans personliga och professionella integritet. Värdet av hans tjänster för nationell säkerhet har officiellt erkänts av mer än en regering i väst. Trots att många av våra tidigare kollegor förkastade hans åsikter, fortsätter vi att tro att innehållet i denna bok är av största vikt och relevans för en korrekt förståelse av samtida händelser. Vi var därför mer än villiga att svara på författarens förfrågningar om hjälp med att redigera hans manuskript för publicering, och vi lovordar boken för den mest seriösa studien av alla som är intresserade av relationerna mellan den kommunistiska och den icke-kommunistiska världen.

Förberedelsen av manuskriptet har utförts av författaren med hjälp av var och en av oss, agerande i en individuell och privat egenskap.

Författaren är medborgare i Amerikas förenta stater och hedersbefälhavare av Order of the British Empire (CBE).

STEPHEN DE MOWBRAY
ARTHUR MARTIN
VASIA C. GMIRKIN
SCOTT MILER

DENNA BOKär produkten av nästan tjugo år av mitt liv. Det presenterar min övertygelse om att västvärlden under hela den perioden har missförstått karaktären av förändringar i den kommunistiska världen och har blivit vilseledda och utmanövrerat av kommunistisk svek. Mina undersökningar har inte bara stärkt min tro, utan har lett mig till en ny metod för att analysera kommunistiska handlingar. Denna metodik tar hänsyn till det kommunistiska strategiska tänkandets dialektiska karaktär. Det är min förhoppning att metodiken kommer att användas av studenter i kommunistiska frågor i hela västvärlden.

Jag tar ensamt ansvar för innehållet i boken. När jag skrev det har jag inte fått någon hjälp av något slag från någon regering eller annan organisation. Jag överlämnade texten till de lämpliga amerikanska myndigheterna, som inte gjorde några invändningar mot att den offentliggjordes på grund av nationell säkerhet.

För translitterationen av ryska namn har jag använt systemet som antagits av amerikanska myndigheter. Translitterationen av kinesiska namn följer det gamla systemet.

Jag vill tacka mina vänner, Stephen de Mowbray och Arthur Martin, som gjorde lejonparten av redigeringen och hjälpte mig hela tiden med sina redaktionella råd. Jag tackar också Vasia C. Gmirkin och Scott Miler för deras bidrag till redigering och för deras redaktionella råd.

Jag är tacksam mot PC, PW, RH, PH och AK för deras engagemang i att skriva manuskriptet, till fruarna till mina vänner som led i tysthet under förberedelserna, och särskilt till min fru, Svetlana, för hennes uppmuntran och hennes tålamod.

Jag vill uttrycka min djupa tacksamhet till två av mina amerikanska vänner, som kommer att förbli namnlösa, för deras hjälp och deras ansträngningar att uppmärksamma utgivarna, Dodd, Mead & Company, på mitt manuskript. Förlagen förtjänar min beundran för

deras grepp om manuskriptets betydelse och för att ha modet att ge ut en så kontroversiell bok. Jag är särskilt tacksam till Allen Klots, från Dodd, Mead & Company, som avslöjade ett stort personligt intresse för publikationen och även gjorde den slutliga redigeringen av manuskriptet.

Slutligen tackar jag den sovjetiska regeringen och partiet för de utmärkta utbildningsmöjligheter som gjorde denna bok möjlig; och jag tackar rysk historia och litteratur för den inspiration de gav när de vägledde mig mot mitt samvetsbeslut att tjäna folket snarare än partiet.

ANATOLIY GOLITSYN

Människor kommer inte att ta emot sanningen från sina fiender och den erbjuds dem mycket sällan av deras vänner; just av detta skäl har jag uppriktigt sagt det.

Alexis de Toqueville,
DEMOKRATI I AMERIKA

Nya lögner för gamla.

Tillskriven Anna Akhmatova

DEL ETT

De två metoderna

1

Problemen som västerländska analytiker står inför

THAN ICKEKOMMUNISTISKA VÄRLDENägnar stora ansträngningar åt att studera den kommunistiska världen, och det med rätta, eftersom västerländsk politik gentemot den kommunistiska världen bygger på västerländska bedömningar av situationen där. Många institutioner har vuxit fram i USA, Storbritannien, Frankrike och på andra håll för att studera kommunistiska problem. Förutom traditionella historiska studier av det förrevolutionära Ryssland och Kina har nya specialiteter uppfunnits, såsom "sovjetologi" eller den mer begränsade "Kremlinol-ogy", som studerar den politiska beslutsfattande nivån i Sovjetunionen. Analoga specialiteter har etablerats inom områdena "China-watching" och östeuropeiska studier.

Resultaten av västerländska studier är endast giltiga om två typer av svårigheter lyckas övervinnas: de allmänna svårigheterna som härrör från den oro för sekretess som uppvisas av kommunistiska regimer och de speciella svårigheter som uppstår till följd av deras användning av desinformation. Misslyckandet i nuvarande västerländska studier beror till stor del på misslyckandet med att uppskatta den andra uppsättningen svårigheter.

De allmänna svårigheterna

De allmänna svårigheterna och hindren i vägen för västerländska studier härrör från de kommunistiska regimernas natur och är allmänt erkända i väst. De viktigaste bland dessa svårigheter är:

• Särskilda åtgärder vidtagna för att förhindra läckage av hemlig information rörande till problem med beslutsfattande och dess genomförande, såsom betalningen av ett lönetillägg på 15 procent till KGB-tjänstemän för att upprätthålla sekretess.

• Förekomsten av oerhört kraftfulla säkerhetstjänstresurser att skydda statshemligheter och undertrycka verklig yttrandefrihet.

• Partiets och statens monopol på publicering och kommunikation media och spridning av information för både intern och extern konsumtion.

• Effektiv kontroll och observation av utländska ambassader, journalister och besökare till kommunistiska länder och deras kontakter i dessa länder.

Dessa åtgärder är i princip inte nya; de är följderna av alla totalitära system, som tillämpar dem med olika tekniker och grader av effektivitet.

Även om dessa svårigheter komplicerar studiet i väst av kommunistiska regimer och politik, gör de det inte omöjligt. Västerländska forskare har samlat på sig erfarenhet av att hantera svårigheterna. Ögonvittnesskildringarna från många tidigare invånare i den kommunistiska världen som nu är bosatta i väst har visat sig vara oerhört hjälpsamma för den seriösa studien av kommunistiska regimer och deras problem i[1]Eftersom dessa allmänna svårigheter var de enda, kunde västerländska bedömningar av situationen i den kommunistiska världen vara mer eller mindre korrekta; det finns dock andra, speciella svårigheter.

De särskilda svårigheterna: Desinformation

De speciella svårigheterna härrör från kommunistiska regeringars medvetna ansträngningar att vilseleda och missrikta västerländska studier och bedömningar. Dessa avsiktliga ansträngningar är kända som desinformation (på ryska, dezinformatsiya). The Great Soviet Encyclopaedia säger att ordet är hämtat från två franska rötter, de(s), vilket innebär borttagning eller eliminering, och information, som betyder kunskap.[2]deTan GSE definierar desinformation som spridning genom press och radio av falska uppgifter i syfte att vilseleda den allmänna opinionen. Den fortsätter med att säga att den kapitalistiska pressen och radion i stor utsträckning använder desinformation för att lura världens människor och för att skildra

det nya krig som det angloamerikanska imperialistiska blocket förbereder som defensivt och Sovjetunionens och folkdemokraternas fredliga politik som aggressiv.

Detta skulle ha varit en i stort sett korrekt definition av desinformation om de "imperialistiska" och sovjetiska blockens påstådda roller hade vänts om. Faktum är att desinformation har använts i varierande utsträckning genom Sovjetunionens historia.

Den här boken handlar i första hand om kommunistisk användning av strategisk desinformation. Termen betyder ett systematiskt försök att sprida falsk information och att förvränga eller undanhålla information för att förvränga den verkliga situationen och politiken i den kommunistiska världen och därigenom förvirra, lura och påverka den icke-kommunistiska världen, äventyra dess politik och förmå västerländska motståndare att omedvetet bidra till att uppnå kommunistiska mål. Sedan 1958 har ett program för strategiska politiska desinformationsoperationer trätt i kraft. Dess syfte har varit att skapa gynnsamma villkor för genomförandet av den långsiktiga kommunistiska blockpolitiken, att hindra antagandet av effektiva motåtgärder eller politik från den icke-kommunistiska världen, och att säkra strategiska vinster för världskommunismen. En förståelse av desinformationsprogrammet är avgörande för en korrekt analys av situationen i den kommunistiska världen, men dess existens har antingen ignorerats eller diskonterats i väst. Ett försök kommer att göras i denna bok att, utifrån författarens insiderinformation och nya metodik, förklara desinformationsprogrammets roll och de tekniker som används i det.

Desinformation i kommunistiska regimer

Det är inte bara av kommunistiska regeringar som desinformation praktiseras. Ändå spelar desinformation en viktigare roll i kommunistiska regimer än i någon annan typ. Dess roll bestäms av de särskilda sätt på vilka kommunistiska regimer reagerar på kriser inom sina system, av den obegränsade omfattningen av kommunistiska externa mål och av den kommunistiska förmågan att genomföra en världsomspännande, långsiktig, offensiv politisk strategi.

Desinformationens roll i kommunistiska regimer kan klargöras genom att jämföra kommunistiska och demokratiska system på sätt

där de svarar på interna kriser och i sin yttre politik.

I demokratiska samhällen är interna kriser vanligtvis öppna och begränsade till sin omfattning. Ett demokratiskt system gör det möjligt att absorbera folkets förbittring genom demokratiska val, rättsliga processer och flexibla svar i form av förhandlingar och medling. Av denna anledning leder politiska eller sociala proteströrelser normalt inte till hela befolkningens revolter mot regimen. Kriser leder vanligtvis till vissa omställningar i systemet och kan besegla enskilda politikers, gruppers eller partiers öde, men systemets grundläggande stabilitet förblir opåverkad. Denna typ av flexibel, demokratisk reaktion kunde ses i USA under kampanjen mot Vietnamkriget och under Watergate-krisen och i Frankrike efter händelserna i maj 1968.

I kommunistiska regimer är kriser vanligtvis dolda för omvärlden; på grund av frånvaron av demokratiska processer och undertryckandet av intern opposition, ackumuleras folkligt politiskt, socialt och ekonomiskt missnöje och hotar att utvecklas till allvarliga omvälvningar eller revolter för hela befolkningen mot systemet som helhet. Detta hände i Ungern 1956. Sättet att lösa en sådan kris i ett kommunistiskt system är normalt godtyckligt och auktoritärt.

När det gäller utrikespolitiken styrs icke-kommunistiska länders politik normalt av nationella intressen och har begränsade, kortsiktiga mål. Förutom i krigstid är de vanligtvis defensiva. Demokratiska regeringar handlar direkt med andra länders regeringar och är begränsade i sina kontakter med oppositionen utom i händelse av inbördeskrig. Demokratiska regeringar tenderar att antingen vara ovilliga eller oförberedda att dra fördel av kriser i andra länder som de kanske eller kanske inte betraktar som motståndare.

Den kommunistiska utrikespolitiken, å andra sidan, är global, ideologisk och långsiktig och har det slutliga målet världsherravälde. Den är till sin natur benägen att ta initiativ om den inte tvingas in i defensiven av en extraordinär kombination av omständigheter. Oavsett utseende tenderar den kommunistiska utrikespolitiken att lägga stor tonvikt på sin hantering av den extrema vänsteroppositionen mot den etablerade regeringen såväl som på dess kontakter med själva regeringen. Kommunism är alltid

benägna och vanligtvis beredda att dra fördel av alla kriser i ett icke-kommunistiskt land; det är skyldigt att göra det av sina långsiktiga, obegränsade mål.

Skillnaderna mellan kommunistiska och ickekommunistiska system i deras reaktioner på interna kriser och i deras yttre politik avgör desinformationens olika roller i deras respektive system. Demokratiska system, som är öppnare och därför till sin natur mer stabila politiskt, behöver inte desinformation för att dölja de interna kriser som uppstår då och då och med vilka medel de löses. Kriser blir allmänt känt och går inte att dölja. Watergate-krisen är ett exempel. Huvudvillkoret för en framgångsrik lösning av en sådan kris är att den ska bli allmänt känd; därför finns det ingen plats för desinformation. Även om demokratiska regeringar i viss mån hanterar nyheter för att projicera en bättre bild av deras prestationer, riskerar användningen av speciella, hemliga metoder för interna ändamål att avslöjas och utnyttjas av oppositionen i nästa valkampanj. I yttre politik kan demokratiska regeringar praktisera desinformation i begränsad skala i strävan efter sina begränsade, nationella och normalt defensiva mål, men sådan desinformation tenderar att vara i en blygsam skala och begränsad till militära och kontraspionagefält.

I kommunistiska regimer är desinformationens roll en helt annan. Det är delvis betingat av den inneboende instabiliteten i kommunistiska system. Kommunistiska regimers politiska sårbarhet, deras omsorg om stabilitet och deras odemokratiska metoder för att lösa interna kriser tvingar dem att använda desinformation i stor skala för att dölja och skingra hoten mot deras existens och för att framställa sig i ett gynnsamt ljus som stabila samhällsformer. Desinformationens interna roll är å ena sidan att dölja de odemokratiska, antinationella, olagliga och till och med kriminella metoderna för att lösa interna kriser och å andra sidan att minimera eller neutralisera interna antiregimaktiviteter samtidigt som man förhindrar eller neutraliserar alla försök utifrån att uppmuntra och utnyttja dessa aktiviteter.

Desinformationens speciella roll förstärks av den kommunistiska utrikespolitikens aggressiva och ambitiösa karaktär. Detta syftar till att främja och etablera kommunistiska regimer i icke-kommunistiska länder över hela världen genom att ge stöd till det extrema

vänsteropposition, genom att få tillfälliga politiska allierade, genom att exploatera och fördjupa alla interna kriser som kan uppstå, och till och med genom att skapa konstgjorda kriser. För att bli framgångsrik behöver en sådan politik en mantel eller skärm för att maskera eller förvränga dess specifika mål, taktik och manövrar samtidigt som den skapar gynnsamma förutsättningar i de berörda länderna för att uppnå sina mål. Desinformation ger denna mantel eller skärm och även ett sätt att utöva inflytande. Det är kombinationen av aggressivitet med desinformation som ger kommunistisk politik dess konspiratoriska karaktär. Denna kombination är inte en fråga om spekulation utan en existerande och konstant verklighet inom kommunistisk verksamhet som inte kan godtyckligt ignoreras av västerländska regeringar och forskare utan att påverka noggrannheten och realismen i deras bedömningar av den kommunistiska världen.

Omfattningen och omfattningen av desinformationsverksamheten av kommunistiska regimer är praktiskt taget obegränsad. Det finns inga juridiska eller politiska hinder för desinformationsverksamhet. En polisstat med dess centraliserade auktoritet, dess totala kontroll över resurser, dess oinskränkta förmåga att utföra manövrar och plötsliga förändringar i politiken och dess immunitet mot trycket från den organiserade opinionen erbjuder enorma fördelar för desinformationsoperationer jämfört med ett demokratiskt system.

Med tanke på total kontroll över kommunikationsmedia behöver kommunistiska regeringar inte vara rädda för negativ publicitet; de kan säga en sak offentligt och göra motsatsen privat helt ostraffat. De kan också för desinformationsändamål använda faciliteterna för deras underrättelse- och säkerhetstjänster, som verkar i en skala och med en immunitet som saknar motstycke i väst.

Med tanke på dessa fördelar är det inte förvånande att kommunistiska regimer skulle engagera sig i desinformation på statlig nivå som en betydande del av sin verksamhet; de har obegränsade möjligheter att utöva total desinformation, det vill säga att använda alla möjliga typer av, och kanaler för, desinformation.

Kommunistiska desinformationsoperationer kontrolleras på högsta regeringsnivå. De tjänar till att stödja den långsiktiga politikens intressen, och deras former, mönster och mål bestäms därför av politikens karaktär under en given period.

När man bedömer potentialen för kommunistisk strategisk desinformation, bör man komma ihåg att under andra världskriget

de västallierade visade sig vara kapabla att utforma geniala och effektiva militära och strategiska bedrägerioperationer. De tre huvudsakliga förutsättningarna för framgången för dessa operationer var förekomsten av klart definierade och överenskomna allierade krigsmål, krigstidssystemet med press- och radiocensur, och den insikt de allierade hade fått i tysk underrättelsetjänst, särskilt genom sin förmåga att dechiffrera tysk kommunikation. 1958-60 åtnjöt de kommunistiska regimerna jämförbara villkor och fördelar i förhållande till väst.

2

Desinformationens mönster: "Svaghet och evolution"

TRE MÖNSTER AV KOMMUNISTISK STRATEGISK DISINFORMATION kan urskiljas: ett mönster för en period då en specifik, långsiktig politik förs; ett mönster för en krisperiod i en kommunistisk regim eller dess politik; och ett mönster för en övergångsperiod.

Mönstret "Svaghet och evolution".

Mönstret av desinformation som används under genomförandet av en långsiktig politik kan kallas "svaghet och evolution"-mönstret, eller mönstret av "kalkylerad ideologisk måttfullhet". Dess syfte är att lugna rädslan hos den internationella kommunismens motståndare genom att underskatta verklig kommunistisk styrka och att förvirra dessa motståndares politik genom att maskera den kommunistiska politikens realiteter.

När man följer detta mönster återspeglar därför desinformation verkliga eller imaginära svagheter, splittringar och kriser i den kommunistiska världen och projicerar en bild av evolution bort från ett ideologiskt till ett konventionellt, nationellt system. Avsikten är att nationerna i den icke-kommunistiska världen, som accepterar den kommunistiska världens påstådda oenighet och utveckling som äkta, kommer att misslyckas med att reagera effektivt på den kommunistiska offensiva strategin och, i sin förvirring, kommer att förmås att göra praktiska missräkningar och misstag i sina kontakter med den kommunistiska världen. Desinformationens stora roll i svagheten och utvecklingsmönstret är att dölja

och förvränga den kommunistiska politikens verkliga natur, mål, taktik och tekniker.

För att vinna och utnyttja tillfälliga, taktiska politiska allierade och för att undvika att alarmera dem, görs ansträngningar för att dölja eller underskatta kommunismens faktiska styrka och aggressivitet. Faktainformation som är gynnsam för kommunistiska regimer undanhålls eller nedgraderas; ogynnsam information avslöjas, läcker eller uppfinns. Med tanke på att kommunistiska, till skillnad från demokratiska, regeringar inte bryr sig om sina valmöjligheter, har de råd att avslöja sann eller falsk information som är ogynnsam för dem själva. Under en period av policyimplementering framhålls verkliga och artificiella svagheter i systemet; omjusteringar och lösningar framställs som misslyckanden. ideologiska skillnader mellan kommunistiska och icke-kommunistiska system tonas ned; beräknad måttfullhet i, och även vissa avsteg från, kommunistiska dogmer är tillåtna; gemensamma drag och gemensamma intressen mellan kommunistiska och demokratiska system överbetonas eller överdrivs; långsiktiga kommunistiska mål och samordnade åtgärder för att uppnå dem är dolda. Men huvuddraget i detta mönster är projiceringen av påstådda splittringar och kriser i den kommunistiska världen och den påstådda utvecklingen av kommunistiska stater till självständiga, konventionella nationalstater motiverade som alla andra främst av nationella intressen. Mönstret bestämmer formerna och medlen. Särskilda desinformationsoperationer spelar huvudrollen; propagandan förpassas till en biroll.

Prejudikatet för NEP

Svagheten och evolutionsmönstret användes framgångsrikt av Lenin på 1920-talet. 1921 stod Sovjetryssland inför en nära förestående kollaps. Industrin låg förstörd av kriget; jordbruket var i kris. Det ryska folket, desillusionerat av "krigskommunismens" rigida politik, stod på randen till revolt; terrorpolitiken visade sig vara ineffektiv; det förekom bondeuppror i Sibirien och längs Volga; nationalistiska rörelser i Ukraina, Georgien, Armenien och Centralasien proklamerade öppet separatism och utgjorde ett allvarligt hot mot nationell enhet; sjömännen vid marinbasen Kronstadt gjorde uppror. Utomlands hade förhoppningarna om världsrevolutionen bleknat efter kommunistiska nederlag i Tyskland, Polen och Ungern. Den stora européen

makter, även om de inte var förenade, var individuellt fientliga mot kommunismen och den nya sovjetstaten; en enorm rysk emigrantrörelse, spridd över Europa, planerade att störta regimen. Sovjetryssland befann sig i fullständig politisk och ekonomisk isolering.

Det var i denna situation, inför en mycket ogynnsam maktbalans gentemot väst, som Lenin utformade och lanserade en långsiktig politik som under de följande åtta åren skulle visa spektakulära framgångar. Den fick den medvetet vilseledande titeln New Economic Policy, eller NEP. I själva verket sträckte det sig långt utanför ekonomin, och definierade också de viktigaste politiska och ideologiska målen och taktikerna för regimen internt och externt och strategin för den internationella kommunistiska rörelsen. Inom ramen för NEP skulle de sovjetiska ledarna eliminera separatismen genom att skapa en federation av nationella republiker, Sovjetunionen. De skulle införa nationell långsiktig ekonomisk planering. De skulle planera och bygga ett elkraftsystem för att täcka och binda samman hela landet. De skulle börja förändra världens maktbalans till kommunistisk fördel.

För världen i stort innebar NEP att utländska industrimän erbjöds koncessioner inom sovjetisk industri och inbjöds att öppna företag i Sovjetryssland; att sovjetiska industriföretag skulle omorganiseras till truster och drivas på vinstbasis; att mindre företag och fastigheter skulle kunna ägas av kooperativ eller privatpersoner; att pengarna var tillbaka i användning och privat handel tillåts; att restriktionerna för resor lättades upp; att emigranter uppmuntrades att återvända under amnesti, medan vissa sovjetmedborgare fick emigrera; och att sovjetisk diplomati sökte fredlig samexistens med väst.

De sovjetiska ledarna såg det annorlunda. De hade för avsikt att NEP inte bara skulle åstadkomma ekonomisk återhämtning, utan också tjäna till att förhindra intern revolt, utöka utrikeshandeln, attrahera utländskt kapital och expertis, få diplomatiskt erkännande från icke-kommunistiska länder, förhindra stora konflikter med västmakterna, hjälpa till att utnyttja motsättningarna i och mellan de kapitalistiska länderna, neutralisera emigrrörelsen och hjälpa till att främja världsrevolutionen genom den kommunistiska rörelsen.

Lenin trodde att denna i grunden aggressiva och ideologiska politik kunde visa sig effektiv om den åtföljdes av systematisk användning av vilseledande och bedrägeri, eller, för att använda det nuvarande ordet,

desinformation. Utmärkande för denna desinformation var en uppenbar återhållsamhet i den kommunistiska ideologin, undvikandet av hänvisningar till våld i kommunistiska metoder, överdriften av graden av återupprättande av kapitalismen i Sovjetryssland, användningen av en nykter och affärsmässig stil i diplomatiska och kommersiella förhandlingar med västvärlden, och betoning på nedrustning och fredlig samexistens. Allt detta var avsett att framkalla tron i omvärlden att det kommunistiska systemet var svagt och förlorade sin revolutionära glöd. Lämnad åt sig själv skulle den antingen sönderfalla eller komma överens med det kapitalistiska systemet.

Den sovjetiska säkerhetstjänsten omorganiserades, döptes om till OGPU och fick nya politiska uppgifter. Den var inriktad på att starta desinformation och politiska operationer. Falska oppositionsrörelser upprättades och kontrollerades i hemlighet av OGPU. De var utformade för att locka till sina led genuina motståndare till regimen i och utanför landet. Dessa oskyldiga personer skulle sedan kunna användas av regimen på olika sätt. De skulle kunna fungera som kanaler för desinformation; de kunde utpressas och rekryteras som agenter; de kunde arresteras och ställas inför offentliga rättegångar. Ett karakteristiskt, men inte unikt, exempel på denna teknik tillhandahålls av den så kallade "Trust"-operationen.

1921, när NEP lanserades, skapade OGPU i Sovjetryssland en falsk antisovjetisk organisation, Monarchist Alliance of Central Russia. Det hade en gång varit en genuin organisation, grundad av tsargeneraler i Moskva och Leningrad men likviderad av den sovjetiska säkerhetstjänsten 1919-20. Tidigare medlemmar av denna organisation, bland dem tsargeneraler och medlemmar av den gamla aristokratin som hade kommit över till den sovjetiska sidan, ledde nominellt rörelsen. Deras nya lojalitet till den sovjetiska regimen rådde ingen tvekan om, för de hade svikit sina tidigare vänner i den antikommunistiska underjorden. De var tsargeneralerna Brusilov och Zaynchkovskiy; den tsaristiska militärattachén i Jugoslavien, general Potapov; och den tsaristiska transporttjänstemannen Yakushev. Den mest aktiva agenten i trusten var en före detta underrättelseofficer vid generalstaben i tsarryssland vars många namn inkluderade Opperput.

Agenter för Trusten reste utomlands och etablerade konfidentiell kontakt med genuina antikommunistiska emigrledare för att (skenbart) samordna aktiviteten mot sovjetregimen. Bland de

viktiga emigranter de träffade var Boris Savinkov och generalerna Wrangel och Kutepov.

Dessa agenter anförtrodde i sina kontakter att den antisovjetiska monarkistiska rörelsen som de representerade nu var väletablerad i Sovjetryssland, hade trängt in i de högre nivåerna av armén, säkerhetstjänsten och till och med regeringen, och med tiden skulle ta makten och återställa monarkin. De övertygade emigrledarna om att regimen hade genomgått en radikal förändring. Kommunismen hade totalt misslyckats; ideologin var död; de nuvarande ledarna hade ingenting gemensamt med det förflutnas fanatiska revolutionärer. De var nationalister i hjärtat, och deras regim höll på att utvecklas till en moderat, nationell regim och kan snart kollapsa. NEP bör ses som den första viktiga eftergiften på vägen mot att återupprätta kapitalismen i Ryssland. Snart skulle politiska eftergifter följa. På grund av detta, sade Trust-agenterna, skulle varje ingripande eller fientlighetsgest från de europeiska makterna eller emigrantrörelserna vara olämpligt, om inte tragiskt, eftersom det bara skulle ena det ryska folket runt deras regering och på så sätt förlänga dess överlevnad. De europeiska regeringarna och emigrledarna borde sätta stopp för antisovjetiska terroristaktiviteter och ändra sin inställning från fientlighet mot sovjetregimen till en passiv acceptans. De bör ge diplomatiskt erkännande och öka handeln. På så sätt skulle de få en bättre möjlighet att bidra till den evolutionära processen. Emigrledarna borde återvända till Ryssland för att ge sitt bidrag.

Naturligtvis fanns det tvivlare bland emigranterna, men prestigen hos organisationens ledare (särskilt general Brusilov) övertygade majoriteten. De accepterade till nominellt värde Trusts desinformation och vidarebefordrade den till sina inflytelserika vänner inom den europeiska underrättelsetjänsten. När den hade cirkulerats till regeringar som "hemlig" underrättelsetjänst lät den mest imponerande, och när tiden gick samma historia bekräftades av källa efter källa, blev den "hemlig och pålitlig". Europas underrättelsetjänster var engagerade och det var otänkbart att de alla kunde ha fel.

Medan Trust blomstrade tog OGPU kontroll, helt eller delvis, över två andra rörelser som var beräknade att påverka det politiska klimatet till stöd för NEP. De var rörelsen "Change of Signposts" och den "eurasiska" rörelsen. Den första

användes av den sovjetiska säkerhetstjänsten för att vilseleda emigranter och intellektuella i Europa att tro att den kommunistiska ideologins styrka var på väg att avta och att den sovjetiska regimen höll på att utvecklas till en mer moderat, nationalstat. Rörelsen publicerade, med inofficiell statlig hjälp, en veckotidning i Prag och Paris, The Change of Signposts, och i Berlin en tidning, On the Eve. 1922, med viss risk, tillät den sovjetiska regeringen att två tidskrifter publicerades i Leningrad och Moskva, Nya Ryssland och Ryssland. De var avsedda att utöva ett liknande inflytande på intellektuella i landet.

År 1926 hade alla publikationer från Change of Signposts-rörelsen avvecklats, rörelsen upplöstes och några av dess ledare i Sovjetunionen arresterades. En officiell sovjetisk publikation bekräftar delvis exploateringen av rörelsen och beskriver dess slut. Kort därefter avslutades operation Trust med arresteringen av de motståndare till regimen som hade varit okloka nog att avslöja sig som sådana genom att umgås med Trust.

För att imponera på det sovjetiska folket hölls rättegångar över hela landet mot medlemmar av oppositionen, vissa äkta, några falska. Utomlands användes olika medel för att skada, störa och misskreditera både emigrantrörelserna och de europeiska underrättelsetjänsterna. Agenter för båda – vissa äkta, andra falska – ställdes offentligt inför rätta i frånvaro; ledare för emigreringsrörelserna, europeiska journalister, affärsmän, diplomater och regeringstjänstemän utpressades, på grundval av sitt engagemang, till att arbeta för sovjetisk underrättelsetjänst; enskilda emigrerande ledare, inklusive Boris Savinkov och general Kutepov, och den estniska ambassadören i Moskva, Birk, kidnappades; kompromitterade spioner utbyttes eller återvanns; utvalda personer och regeringar hölls upp för att förlöjligas som "dårar som hade blivit vilseledda av den smarta OGPU-provokationen" eller pressades eller utpressades av hotet om att bli misskrediterad. Så sent som 1944, under den sovjetiska ockupationen av Finland, hotade Zhdanov till exempel Finlands president Mannerheim med att om han inte rättade sig efter sovjetiska krav skulle han ställas inför offentlig rättegång för sitt engagemang i antisovjetiska aktiviteter under operationen Trust och på så sätt pressas ut ur politiken.

NEP avslutades officiellt av Stalin 1929 med vad som kallades "en socialistisk offensiv på alla fronter". Eftergifterna till utländska industrimän upphävdes; privat företag i Sovjetunionen

var förbjudet; privat egendom konfiskerades; jordbruket kollektiviserades; förtrycket av den politiska oppositionen intensifierades. NEP kanske aldrig har varit det.

Resultaten av NEP

Jordbruk, industri och handel förbättrades dramatiskt under NEP. Även om NEP misslyckades med att locka till sig stora krediter från väst, tog det med sig teknik och effektiv ny utrustning. Tusentals västerländska tekniker hjälpte till att industrialisera Sovjetunionen, och västerländska företag byggde viktiga fabriker där. Det är rimligt att säga att grunden för den sovjetiska tunga och militära industrin lades på 1920-talet med amerikansk, brittisk, tjeckoslovakisk och, efter Rapallofördraget (1922), tysk hjälp. Tyskland spelade en särskilt viktig roll i den sovjetiska militariseringen. Enligt de hemliga klausulerna i fördraget hjälpte tyskarna till att bygga moderna flyg- och stridsvagnsfabriker i Sovjetunionen. Kommunister talade cyniskt om utländska koncessionshavare och affärsmän som "socialismens assistenter". Långdistansplanering och industrialisering lanserades. Det rättsliga erkännandet av Sovjetunionen av väst hjälpte regimen att neutralisera intern opposition och därmed stabilisera sig själv politiskt. Resterna av andra politiska partier (socialistrevolutionärer, mensjeviker, sionister) undertrycktes, likviderades eller förvisades. Bönderna blev pacifierade. Kyrkornas självständighet bröts och nya, kontrollerade "levande kyrkor" accepterade regimen. De nationalistiska och separatistiska rörelserna i Georgien, Ukraina, Armenien och de asiatiska republikerna krossades och deras nationer införlivades helt i den federala unionen. Ingen ny organiserad politisk opposition mot regimen uppstod under NEP. Regelbundna utrensningar av medlemskap i kommunistpartiet höll den ideologiska renheten intakt; en minoritet av medlemmarna gav efter för kapitalismens frestelser och uteslöts. Partiet och säkerhetstjänsten fick erfarenhet av aktivistiska metoder och av att kontrollera kontakter med väst. Säkerhetstjänsten började utöva effektiv kontroll över det sovjetiska samhället.

Det europeiska block som man förväntade sig skulle bildas mot Sovjetunionen förverkligades inte. De jure erkännande beviljades av alla större länder utom USA. Den ryska

Emigrrörelsen penetrerades framgångsrikt, misskrediterades och lämnades att sönderfalla. Rapallofördraget, undertecknat med Tyskland 1922 (kronan på Lenins aktivistiska diplomati), höjde sovjetisk prestige, bidrog till att öka den sovjetiska militära styrkan, uteslöt en enad antikommunistisk front i Europa och försvagade Weimarrepubliken.

Mellan 1921 och 1929 anslöt sig tolv nya kommunistiska partier till Komintern, vilket gjorde det till fyrtiosex. Genom att använda juridisk taktik ökade kommunistpartierna sitt inflytande i fackföreningar och parlament. Även om försöket att bilda en enad front med de socialistiska internationalerna misslyckades, splittrades vissa socialistiska partier – de tyska, franska, spanska och tjeckoslovakiska – under påverkan av den kommunistiska strategin; vänstergrupperna gick med i kommunistiska partier eller bildade nya. Komintern skaffade sig värdefull erfarenhet av att samtidigt använda revolutionära såväl som juridiska taktiker, i dess beredskap att byta från den ena till den andra och i dess förmåga att samordna sig med sovjetisk diplomati. Förenade frontens taktik användes framgångsrikt av kommunisterna i det nationalistiska Kina. Mongoliet blev den första sovjetiska satelliten.

NEP:s läxa

NEP-periodens desinformation hade varit framgångsrik. Sett med västerländska ögon verkade hotet från kommunismen under NEP ha blivit diffust. Rädslan för bolsjevismen avtog. Antikommunisternas ställning undergrävdes. Förväntningar på närmande väcktes. Den västerländska allmänheten, som var ovillig att göra uppoffringar, uppmanade sina regeringar till ytterligare anpassning till sovjetregimen. I verkligheten hade förstås kommunismens utmaning förstärkts: västerländska förväntningar skulle senare grovt krossas. Men de kommunistiska strategerna hade lärt sig läxan att västerländska ledare kunde luras och förmås att göra misstag i sina bedömningar av och politik gentemot Sovjetunionen. Desinformation hade faktiskt skapat gynnsamma förutsättningar för framgången för sovjetisk inre politik, aktivistisk diplomati och Kominterns verksamhet.

3

Desinformationens mönster: "Fasad och styrka"

jag

FA KOMMUNISTISKA REGIMET ÄR I KRISTILLSTÅND, om regimen är svag, om dess ledarskap splittras eller äventyras är det logiska mönstret för desinformation att dölja krisen och dess dimensioner, att uppmärksamma andra områden och problem och att presentera situationen både inhemskt och för omvärlden i ett så gynnsamt ljus som möjligt. Detta är "fasaden och styrkan", eller Potemkinbyn, mönster av disinformatio 1n.Det har tillämpats i alla kommunistiska länder, inklusive till exempel Kina och Rumänien samt Sovjetunionen.

Det allmänna mönstret av desinformation bestämmer de former den tar och de tekniker som används. I fasad- och hållfasthetsmönstret undertrycks information som är skadlig för regimen och information som är gynnsam för den överdrivs. De verkliga frågorna återspeglas vagt, om alls, i pressen. Statistik undanhålls eller blåses upp. Propaganda spelar en ledande roll såtillvida att den i sig blir den huvudsakliga formen av desinformation. Särskilda bedrägerier utförs för att stödja propagandans trovärdighet. Regimens misslyckanden och svagheter framställs som dess framgångar och styrkor. Politisk och ideologisk passivitet och reträtt framställs som politiska och ideologiska segrar. Oron för framtiden framställs som förtroende. Omvärldens rädsla för kommunistisk styrka väcks medvetet och det kommunistiska hotet överdrivs i proportion till dess faktiska potential för att motverka extern inblandning i kommunistiska angelägenheter.

Massiv användning av desinformation i enlighet med detta mönster gjordes under Stalins utrensningar och under hans sista år

liv. Till exempel, under massförtrycket på 1930-talet projicerade regimen sig själv till omvärlden, inte utan framgång, som ett demokratiskt modellsystem under en stark ledare. Röda armén, vars officerskår nästan hade eliminerats, presenterades som den mäktigaste armén i världen. Under efterkrigstiden gömdes nedgången i den kommunistiska ideologins inflytande och graden av folkligt missnöje i Sovjetunionen och dess östeuropeiska satelliter; betydelsen av motståndet mot Stalin från Zhdanov och hans Leningrad-grupp 1948 döljdes framgångsrikt; så var spänningarna mellan sovjeterna och kinesiska och andra kommunistiska länder. Blocket framställdes felaktigt som en monolit. Den politiska, militära och ekonomiska styrkan hos den så kallade monoliten var kraftigt överdriven i den kommunistiska propagandan, det främsta redskapet för desinformation.

För att hindra västvärlden från att upptäcka djupet av den interna kris i blocket som propagandan var avsedd att dölja, reducerades kontakten mellan den kommunistiska och den icke-kommunistiska världen till ett absolut minimum. Sovjet- och satellitmedborgare förbjöds att resa utomlands förutom som medlemmar av officiella delegationer; Delegaterna kontrollerades noggrant innan de reste och hölls under noggrann uppsikt när de var utomlands. De enda besökarna till blocket från icke-kommunistiska länder var kommunister eller medresenärer, och även de undersöktes noggrant innan deras besök godkändes. När de anlände var deras resplaner övervakade, och en stor del av deras program ägnades åt att besöka kollektivgårdar och fabriker som var organiserade som utställningsplatser. Utländska diplomater och journalister utsattes för stela restriktioner; deras resor begränsades till en tjugofem kilometer lång zon runt huvudstaden. Strikta förfaranden för officiella kontakter mellan utländska diplomater och kommunistiska tjänstemän upprättades; särskilda dekret antogs 1946-47 som definierade sovjetiska tjänstemäns ansvar vid hantering av statshemligheter. Västerländsk kontakt med mannen på gatan fanns knappast; och när det gjorde det var det kontrollerat. Genom dessa åtgärder stängdes de kommunistiska länderna bokstavligen av från resten av världen.

Kommunistiska tidningar saknade alla genuina nyheter. Deras artiklar handlade bara om regimens styrka, ledarnas prestationer och den icke-kommunistiska världens brister. Endast de som är skickliga på att analysera propaganda och disin-

formation kunde ibland läsa mellan raderna och härleda en aning om vad som verkligen pågick.

Officiella tal och partihandlingar

Ett exempel på fasaden och det styrkemönster som praktiserades vid den tiden finns i rapporten från SUKP:s centralkommitté till nittonde partikongressen i oktober 1952. Den handlade om den politiska och ekonomiska situationen i Sovjetunionen och kommunistblocket efter kriget. Det här är några utdrag:

> Spannmålsproblemet [i Sovjetunionen] har lösts, lösts definitivt och slutgiltigt.
>
> Framgångarna inom alla grenar av den nationella ekonomin har lett till en ytterligare förbättring av sovjetsamhällets materiella och kulturella standarder.
>
> Genom att ofrånkomligt genomföra Lenins och Stalins nationella politik, stärkte vårt parti den sovjetiska multinationella staten, främjade vänskap och samarbete mellan folken i Sovjetunionen, gjorde allt för att stödja, säkerställa och uppmuntra blomstrande av de nationella kulturerna hos folken i vårt land, och förde en kompromisslös kamp mot alla och en del nationalistiska element. Det sovjetiska politiska systemet, som har gått igenom krigets svåra prövning och för hela världen har blivit ett exempel och modell för sanna lika rättigheter och samarbete mellan nationer, vittnar om den stora triumfen för Lenins och Stalins idéer i nationalitetsfrågan.
>
> Sovjetunionens förbindelser med dessa länder [de kommunistiska satelliterna] är ett exempel på helt nya förbindelser mellan stater, som inte mötts tidigare i historien. De bygger på principerna om lika rättigheter, ekonomiskt samarbete och respekt för nationellt oberoende. Troget sina fördrag om ömsesidigt bistånd ger Sovjetunionen, och kommer att fortsätta att ge, bistånd och stöd i den fortsatta konsolideringen och utvecklingen av dessa länder.

Detta betänkande var en parodi på det verkliga tillståndet. Vad den sa var raka motsatsen till sanningen. De som komponerade

den, de som godkände den och de som talade den visste mycket väl att den var helt falsk.

Särskilda desinformationsoperationer

En särskild desinformationstjänst (tjänst 5) skapades 1947 som en del av den sovjetiska underrättelsetjänsten, då känd som Informationskommittén (KI). Den leddes av överste Grau[2]ehr.

Särskilda desinformationsoperationer av kommunistiska underrättelsetjänster betraktas aldrig som mål i sig. De är avsedda att tjäna politikens mål, vanligtvis genom att skapa och forma förutsättningarna för ett framgångsrikt genomförande. Eftersom det under de sista åren av Stalins liv fanns en akut kris i sovjetiska angelägenheter och avsaknad av någon sammanhängande politik för att lösa den, begränsades de särskilda operationerna av Service 5 i omfattning till icke tillskrivbara propagandaoperationer som var utformade för att dölja krisen och för att rättfärdiga några av de mer upprörande och irrationella instanserna av Stalins beteende. Ett exempel var försöket att skapa misstankar om att Tito och andra jugoslaviska ledare var långsiktiga västerländska agenter.

En ytterligare begränsande faktor för omfattningen av särskilda desinformationsoperationer var personkulten, som genomsyrade Stalins diktatur och förbjöd uppriktighet även när det krävdes för att ge trovärdighet åt en lögn. Två exempel illustrerar detta. En sovjetisk agent skickades på ett uppdrag till väst. Han skulle låtsas att han var en avhoppare som sökte politisk asyl. Värdlandet tillät honom att hålla en presskonferens, där han, inte onaturligt, kritiserade den sovjetiska regimen. När Stalin läste rapporten från presskonferensen frågade han vem som var agentens kontrollant och sa sedan: "Var arbetade han innan han gick in under underrättelsetjänsten?" "Han var en kollektivbonde", svarade tjänstechefen. "Då", sa Stalin, "skicka honom tillbaka till sin kolchos om han inte kan förstå hur skadliga hans agents uttalanden är. De pekar på vår politiska instabilitet."

Vid ett annat tillfälle skapade den polska säkerhetstjänsten fiktionen att en underjordisk organisation i Polen, som faktiskt hade likviderats, fortfarande var aktiv. De ville använda den tänkta organisationen som en kanal för politisk och militär desinformation. När Stalin ombads att godkänna överföringen av denna desinforma-

tion, vägrade han. "Det ger ett felaktigt intryck av Polens politiska stabilitet", förklarade han.

1951, när den sovjetiska underrättelsetjänsten överfördes från KI (Informationskommittén) till MGB (Ministry of State Security), blev Service 5 ett direktorat i det nya KI under UD, som endast sysslade med diplomatisk desinformation. Under den antisemitiska kampanjen 1951-53 var tjänst 5 lika demoraliserad som resten av underrättelsetjänsten. Faktum är att dess huvud, Grauehr, blev galen. Han efterträddes av Ivan Ivanovich Tugarinov, som senare blev chef för KI.

4

Desinformationens mönster: Övergång

THAN KAMPAR OM MAKT MELLAN STALINS SUCCESSR asställt från Stalins död 1953 till Chrusjtjovs slutliga seger i juni 1957. Till en viktig del stod kampen inte bara mellan rivaliserande personligheter utan mellan rivaliserande politik. I avsaknad av en fast och konsekvent politik är det inte förvånande att det inte skulle ha funnits någon centraliserad desinformationsavdelning inom den sovjetiska underrättelsetjänsten under perioden. Desinformation praktiserades sporadiskt av avdelningschefer som agerade på uppdrag av tjänstechefen.

Syftet med desinformation vid denna tid var att dölja dimensionerna av den interna krisen i den kommunistiska världen för västvärlden, att sudda ut skillnaderna i politiken för utmanarna om successionen, att dölja kampens vildhet och att förvränga avstaliniseringsprocessen.

Det framgångsrika döljandet av den interna krisen kan illustreras genom hanteringen av information om händelser i Georgien.

Den 5 mars 1956, årsdagen av Stalins död, inträffade den första massoroligheten i Tbilisi, Georgiens huvudstad. Stora skaror av människor, särskilt studenter, samlades spontant för ett antisovjetiskt möte på det stora torget. Talarna krävde ett avskaffande av enpartistyre, upplösning av säkerhetstjänsten, yttrandefrihet och Georgiens oberoende från Sovjetunionen. Studenterna vädjade till folkmassorna att gå med i revolten, och många georgier svarade på vädjan. På Chrusjtjovs order sattes specialtrupperna ut på gatorna, med order att skjuta mot folkmassorna. Många dödades och skadades. många stu-

bucklor arresterades. De georgiska och armeniska truppernas nationella enheter i det lokala militärdistriktet avväpnades och demobiliserades på en natt.

Det som hände i Georgien våren 1956 kan liknas vid "Den blodiga söndagen" (9 januari 1905), en dag som var ökända i rysk historia då en folkdemonstration på tsarens order skingrades med blodsutgjutelse. År 1905 rubricerades Bloody Sunday i alla tidningar i Ryssland, vilket väckte massindignation i hela landet. 1956 ignorerades händelsen. Inte en tidning nämnde det. Det var som om det aldrig hade hänt. Det är fortfarande en statshemlighet att Chrusjtjov och Serov, KGB:s ordförande, rusade till Georgien för att styra undertryckandet av störningen.

Georgien var helt isolerat från resten av landet. Området, som lockar semesterfirare från hela Sovjetunionen till sina berömda semesterorter, låg öde under hela sommaren 1956. En strikt resekontroll infördes. Det förklarades, halvofficiellt, att georgiernas starka nationalistiska känslor hade upprörts av fördömandet av Stalin.

Nyheterna om oroligheterna i Georgien gick senare igenom till väst, men de tolkades som ett nationalistiskt missnöjesutbrott med behandlingen av Stalin, inte som en spontan demonstration mot hela det sovjetiska systemet.

Den felaktiga framställningen av avstalinisering

När det gäller kampen om makten var centralkommittén, KI under utrikesdepartementet och KGB alla involverade av Chrusjtjov i en framgångsrik desinformationsoperation för att förvränga orsakerna till borttagandet av hans rivaler och den verkliga karaktären av hans egen position och politik. Eftersom denna operation innebar en felaktig framställning av de frågor som är involverade i stalinism och avstalinisering och utgjorde en del av den grundläggande tekniken för programmet för strategiska desinformationsoperationer som lanserades 1959, förtjänar den en detaljerad förklaring.

För att undvika missförstånd är det användbart att börja med att dra en distinktion mellan antikommunism och antistalinism och genom att definiera i vilken utsträckning avstalinisering är en genuin process.

Antikommunism

Antikommunism är inte specifikt kopplat till fientlighet mot någon enskild kommunistisk ledare. Det betyder opposition mot kommunistiska principer och praxis; den är kritisk till kommunismen i vid bemärkelse. Den har funnits i olika former inom och utanför Sovjetunionen sedan före 1917. Den utvecklades på Lenins tid, blomstrade under Stalin och bestod, om än mindre kraftfullt, under hans efterträdare. Inom den kan tre trender urskiljas: en konservativ trend, som är mer eller mindre stel och konsekvent i sin opposition; en liberal trend, som från tid till annan gynnar en viss grad av anpassning till kommunismen; och en neutralistisk trend, särskilt bland icke-kommunistiska grannar till det kommunistiska blocket som försöker göra praktiska arrangemang med kommunistiska regimer för att säkra sin egen överlevnad.

Antikommunism inom intelligentian kan härröra från förkastandet på intellektuella grunder av marxismens dogmatiska pretentioner som filosofi. På alla nivåer i samhället närs den av tron att kommunismen är ett onaturligt, intolerant och omänskligt system som bortser från individen, upprätthåller sig själv till stor del med våld och terror och för en aggressiv ideologisk politik som syftar till att eventuellt dominera världen. Tidigare framkallade kommunistisk teori och praktik i sådana frågor som maktövertagande, missbruk och förstörelse av demokratiska institutioner, undertryckande av personlig frihet och användning av terror ett militant svar från socialdemokraterna, vilket ledde till en djupare klyfta mellan socialistiska och kommunistiska partier och en splittring i den internationella arbetarrörelsen.

Styrkan hos den internationella antikommunismen har ökat och avtagit. De två höga topparna var den anglo-franska ansträngningen att skapa en europeisk antisovjetisk koalition under inbördeskriget i Ryssland 1918 till 1921, och skapandet av NATO efter andra världskriget.

Inom och utanför Sovjetunionen har antikommunismen uttryckt sig i olika former från 1917 och framåt. Typiska exempel finns i inbördeskriget i Ryssland, 1918-21; separatiströrelserna i de icke-ryska republikerna; revolterna i Kaukasus och Centralasien på 1920-talet; de senare underjordiska motståndsrörelserna i Ukraina och de baltiska republikerna; och i verksamheten

av emigrantorganisationer, politiska flyktingar och de som bröt med de västerländska kommunistpartierna.

Motstånd av detta slag skulle ha funnits oavsett om Stalin någonsin hade suttit vid makten eller inte, även om den stärkts och förstärkts av hans repressiva inflytande. Faktum är att Stalins styre var så personligt och despotiskt att stalinismen ett tag blev nästan synonymt med kommunism, och motståndet mot den ena förväxlades med motståndet mot det andra, särskilt eftersom Stalin förtryckte båda typerna av opposition med lika hänsynslöshet och stränghet. På 1930-talet krossade han faktisk och imaginär opposition mot sig själv genom massförtryck, även av partimedlemmar. Några av ledarna för Tredje internationalen, som Zinovjev, Bucharin och Bela Kun, sköts. Trotskij, som tillsammans med socialdemokratiska ledare av Stalin betraktades som en av de farligaste fienderna till Sovjetunionen, mördades 1940 av hemliga agenter som agerade på Stalins order. Socialdemokratiska ledare i Östeuropa efter andra världskriget eliminerades fysiskt.

Anti-stalinism

Alla antikommunister är anti-stalinister. Men den viktiga punkten att notera är att anti-stalinismen traditionellt har anammats av många kommunister som har försökt att inte avskaffa det kommunistiska systemet, utan att stärka och rena det genom att eliminera vissa element i Stalins politik och praktik. Anti-stalinism av denna typ är kritisk mot kommunismen endast i en snäv mening. Det har funnits i den kommunistiska rörelsen sedan 1922. Efter Stalins död blev det ett inslag i det officiella partilivet och politiken och gav upphov till den genuina avstaliniseringsprocessen.

I många avseenden följde Stalins politik den klassiska leninistiska doktrinen: till exempel i proletariatets och kommunistpartiets diktatur, industrialiseringen, kollektiviseringen av jordbruket, elimineringen av kapitalistklasserna, uppbyggnaden av "socialismen" i Sovjetunionen och till stöd för "socialistiska" revolutioner utomlands. Men det fanns också avsteg från leninistiska principer och praxis i Stalins upprättande av sin personliga diktatur, i hans hänsynslösa fysiska eliminering av opposition och

förtryck av lojala element inom partiet, i den vidgade klyftan han skapade mellan den härskande klassen och de underprivilegierade arbetarna och kollektivbönderna, och i manipulationen och misskrediteringen av den kommunistiska ideologin.

Kommunistiskt motstånd mot Stalin uttrycktes under åren:

• Av Lenin, som i sitt testamente kritiserade Stalins elakhet och intolerans. och föreslog att han skulle avsättas från posten som partiets generalsekreterare.

• Offentligt, på 1920- och 1930-talen, av Trotskij och hans anhängare, som skiljde mellan de leninistiska och stalinistiska elementen i Stalins politik.

• Offentligt av Tito och det jugoslaviska kommunistpartiet, under och efter splittringen med Stalin 1948.

• I hemlighet av Zhdanov och hans Leningrad-grupp 1948.

• I hemlighet av de kinesiska kommunistledarna från 1950 till 1953 och öppet 1956.

• I handling snarare än ord från 1953 till 1956, och öppet från 1956 vidare, av ledarna för SUKP och andra kommunistiska partier.

Kritiken mot dessa individer och grupper varierade i intensitet och frispråkighet, men alla förblev kommunister på sina olika sätt och i synnerhet behöll de alla sin lojalitet mot leninismen. Deras var ett sant uttryck för avstalinisering; det vill säga, de trodde på återupprättandet av den leninistiska kommunismen utan stalinistiska avvikelser.

Stalinismens faror för den kommunistiska rörelsen ignorerades eller förbisågs på 1930- och 1940-talen på grund av fascismens hot och de möjligheter som den gav för bildandet av folkliga fronter med socialistiska partier på 1930-talet och för smidet av krigsalliansen med västmakterna. Men 1953-56 var skadan som stalinismen hade gjort på den kommunistiska saken uppenbar. Det kan ses i följande:

• Förvrängning, förnedring och misskreditering av kommunistisk ideologi. Bilden av marxismen som en filosofi hade blivit fläckigt i ögonen på västerländska intellektuella.

• Fördjupat missnöje i Sovjetunionen och dess satelliter, vilket leder

till explosiva revolutionära situationer i Östtyskland, Polen och Ungern.

• Det kommunistiska inflytandets nedgång och kommunisternas isolering partier och regimer.

• De västerländska liberalernas avsky mot stalinistisk kommunism som hade tidigare varit sympatisk.

• Antikommunismens ökade inflytande och prestige.

• Starkt motstånd från olika religiösa rörelser, inklusive Catolicism och islam.

• Bildandet av västerländska militära allianser, såsom NATO, SEATO, och Bagdadpakten (senare CENTO).

• Fientlighet från moderata, genuint alliansfria nationella ledare utvecklingsländer, som Nehru.

• Samarbete mellan västerländska demokratiska regeringar och antikomkommunistiska emigrantorganisationer.

• Samarbete mellan socialdemokratiska och konservativa regeringar och partier mot det sovjetiska hotet.

• Jugoslaviens brytning med kommunistblocket och närmande till västerlandet under perioden 1948-55.

• De allvarliga spänningarna mellan Sovjetunionen och det kommunistiska Kina, som hotade att skapa en splittring mellan dem 1950-53.

• Zhdanovs motstånd mot Stalin.

• Den stora maktkampen i den sovjetiska ledningen som följde på Stalins död.

På vissa områden sammanförde stalinismen de två typerna av opposition: antikommunism och antistalinism. När det gäller Jugoslavien, som befann sig närmare västvärlden än kommunistblocket efter 1948, smälte de nästan samman. I det aktuella sammanhanget var den viktigaste episoden i historien av misslyckat motstånd mot Stalin under hans livstid försöket att bilda en grupp kring Zhdanov 1948. Även om det var ett misslyckande var det känt för Stalins omedelbara arvtagare i den sovjetiska ledningen. Det var en del av deras samlade kunskapsförråd om de olika formerna av opposition mot kommunism och stalinism och ett viktigt argument för att tvinga dem att möta behovet av att korrigera stalinistiska snedvridningar i systemet om de skulle undvika katastrofer. Avstalinisering var den självklara kursen, och nu måste en redogörelse ges för hur den genomfördes efter Stalins död.

Avstalinisering i praktiken

Tre olika faser av avstalinisering kan urskiljas: för det första en inledande, oprepet och ogenomtänkt men genuin avstalinisering, genomförd från 1953 till 1956 av ett förvirrat, splittrat och konkurrerande ledarskap under tryck från befolkningen och i frånvaro av någon långvägspolitik; för det andra, ett bakslag för avstaliniseringen 1956-57, när Chrusjtjov tog till stalinistiska metoder för att undertrycka revolt i Ungern och motstånd mot sig själv för att säkra sin egen personliga företräde; för det tredje, ett försiktigt återupplivande från 1958 och framåt av några genuina inslag av avstalinisering (till exempel den gradvisa frigivningen och rehabiliteringen av några av Stalins offer) i kombination med ett kalkylerat politiskt utnyttjande av processen där några av dess element medvetet felaktigt framställts.

Improviserad avstalinisering från 1953 till 1956

Avstaliniseringen började inte, som man ofta antar, med Chrusjtjovs hemliga rapport till SUKP:s tjugonde kongress i februari 1956, utan omedelbart efter Stalins död i mars 1953. Var och en av förespråkarna till arvsföljden, Beriya, Malenkov, Molotov, Bulganin och Chrusjtjov, var på hans olika sätt och anti-Sjrusjtjov. Alla kände utan undantag till krisen i det kommunistiska systemet och alla var överens om den akuta nödvändigheten av att överge den stalinistiska politiken. Å andra sidan rådde oenighet om arten och omfattningen av de förändringar som behövdes. Ingen av pretendanterna var framstående, ingen av dem hade utarbetat detaljerna i sin egen politik, och levt som de hade gjort under Stalins skugga - inga överenskommelser om politik hade utarbetats bland dem.

Pretendensernas olika personligheter och politik påverkade avstaliniseringens förlopp. Beriya hade de djupaste och mest heterodoxa formerna av förändring i åtanke, inklusive avskaffandet av kollektivjordbruk. Malenkov, den mest självsäkra av ledarna i sin egen position, gick längre än de andra i öppet fördömande av hemliga polismetoder och förespråkande av eftergifter till folkliga krav. Avstaliniseringen initierades inte av Chrusjtjov, utan av Malenkov, Beriya och Molotov, som dominerade presidiet efter Stalins död.

Flera steg togs mer eller mindre omedelbart. Fallen med vissa ledande personligheter som hade ställts inför rätta och fängslats under Stalin granskades. Kreml-läkarna släpptes. Ett förbud mot massgripanden utfärdades. Internationella spänningar lättade genom avvecklingen av Koreakriget. Stalins instruktion från december 1952 om återaktivering av sovjetisk underrättelsetjänst utomlands avbröts, så att den inte skulle äventyra inverkan av den nya återhållsamheten i den sovjetiska utrikespolitiken.

Den första antydan om nedgraderingen av Stalins roll och erkännandet av hans misstag gavs i juli 1953 i ett hemligt partibrev till partimedlemmarna som informerade dem om Beriyas avskedande och skälen till det. Den hänvisade till Stalin inte som en enastående ledare, utan helt enkelt som "Stalin, IV", och satte hans namn inom parentes med Beriyas namn, och påstod att Stalins favorisering hade förhindrat Beriyas exponering. Det var det första tysta erkännandet till partimedlemskap av Stalins fallbarhet.

Senare blev det känt i partikretsar att en diskussion ägde rum i presidiet på Malenkovs initiativ i juli 1953 efter Beriyas arrestering. Det beslutades enhälligt att göra förändringar i stalinistisk praxis inom partiet och administrationen, dock utan offentlig kritik av Stalin. I synnerhet rekommenderade presidiet en omprövning och reformering av säkerhetstjänstens praxis med tanken att man vid ett framtida datum när situationen i partiet och landet hade lugnat sig skulle hitta en rimlig förklaring till Stalins avvikelser från kommunistiska principer, såsom hans omotiverade förtryck av personal, inklusive partimedlemmar. Alla ledamöter av presidiet, inklusive Chrusjtjov, var överens om att endast Stalin och Beriya skulle kritiseras och att det inte skulle finnas några erkännande av misstag från andra medlemmar av presidiet.

Således var den hemliga rapporten om Stalins brott, som Chrusjtjov levererade i februari 1956 vid den tjugonde partikongressen, som senare hittade sin väg till väst men som aldrig har publicerats i Sovjetunionen, i själva verket konsekvensen av ett presidiumbeslut. Rapporten utarbetades av Pospelov, chefen för Marx-Engels-Lenin-Stalins partiforskningsinstitut. Fakta hämtades från säkerhetstjänstens arkiv, och många av idéerna från berättelser om Stalins förtryck av det leninistiska "gamla gardet" som återfinns i memoarer från tidigare kommunistledare publicerade i

västerlandet på 1930-talet, särskilt i Trotskijs. Utkastet till Pospelovs rapport diskuterades och godkändes av presidiet på tröskeln till partikongressen [1]s While levererade rapporten, Chrusjtjov lade till några personliga detaljer.

Den viktigaste punkten med rapporten var att den förhindrade avstaliniseringen från att utvecklas till ett angrepp på kommunistiska principer som helhet. De förändringar som Beriya och Malenkov hade i åtanke i sin revisionistiska version av avstalinisering kan ha förändrat regimen i princip. Dessutom, med tanke på djupet av krisen i den kommunistiska världen och intensiteten i kampen om makten i det sovjetiska ledarskapet, om dessa förändringar hade fullföljts, skulle de kunna ha utvecklat ett eget momentum och åstadkommit en radikal omvandling av det sovjetiska samhället oberoende av deras initiativtagares önskemål och med oöverskådliga konsekvenser för Sovjetunionen och resten av den kommunistiska världen. Det var inte utan anledning som Beriya sköts för att vara en "agent för världsimperialismen", och att Malenkov avsattes som premiärminister 1955 för att han "avvikit från Lenins och Stalins teorier". Deras idéer hade verkligen hotat regimen och kunde ha lett till en situation som de inte skulle ha kunnat kontrollera. Genom att skylla skulden för alla tidigare misstag på missgärningarna – inte teorierna – av en enda individ, Stalin, kunde partiledningen, samtidigt som de införde några taktiska förändringar, bevara den kommunistiska regimens väsen.

Återstalinisering

Avslöjandet av Stalins misstag gav ett avsevärt uppsving för antikommunismen i allmänhet och till anti-stalinistisk känsla i både block och icke-block kommunistiska partier. Revolter inträffade i Georgien, Polen och Ungern. Krisen i många andra kommunistpartier fördjupades.

Chrusjtjovs svar var att återgå till stalinistiska metoder. Säkerhetstjänsten förstärktes; väpnad makt användes för att slå ner revolten i Sovjetunionen och Östeuropa.

Chrusjtjovs framsteg mot sin egen form av personlig diktatur skrämde hans kollegor i ledningen. Molotov och Malenkov framträdde som oppositionens ledare. Vid denna tidpunkt Molotov

bildade sin egen attityd och politik för avstalinisering. Han och hans anhängare gjorde det klart att de ville avlägsna Chrusjtjov för att säkra en fortsättning på den avstaliniseringsprocessen som Chrusjtjov hade arresterat. Som kommunister ville de stabilisera systemet och de såg med bestörtning på Chrusjtjovs upprättande av sin egen personkult. Det hotade deras egen position. Enligt deras uppfattning kan hans tillgripande av en förtryckspolitik leda till en ännu större explosion än den ungerska revolten, och det stred mot den kurs som antogs efter Stalins död. Chrusjtjov var i deras ögon en ny Stalin som måste avlägsnas.

Uppgörelsen kom i juni 1957. Med hjälp av armén och säkerhetstjänsten besegrade Chrusjtjov "antipartigruppen" med minsta möjliga marginal. Hade oppositionen varit framgångsrik hade den återigen öppnat möjligheten för en genuin och okontrollerad process av avstalinisering och liberalisering av regimen. Offentlig exponering av de stalinistiska metoder som Chrusjtjov använde för att få personlig makt, tillsammans med förnyade fördömanden av hemlig polisförtryck och en offentlig rättegång mot KGB:s ordförande Serov, skulle ha lett till folkliga krav på ytterligare förändringar. Eftersom den var splittrad skulle oppositionsgruppen, om den hade kommit till makten, varit tvungen att göra eftergifter oavsett de enskilda ledamöternas önskemål. En intensifierad maktkamp skulle ha uppstått och en ny, överenskommen, långsiktig politik hade inte kunnat antas.

Chrusjtjovs nederlag av oppositionen i juni 1957 lämnade honom i en obestridlig position, fri att ompröva situationen i Sovjetunionen och blocket utan inblandning från ledarskapets insida. Hans första drag var att vända tabellen mot antipartigruppen genom att felaktigt, men framgångsrikt, fästa den stalinistiska etiketten på dem. Han lyckades ta åt sig äran för avslöjandet av Stalins brott, att dölja sitt eget användande av stalinistiska metoder i jakten på makt och att avleda uppmärksamheten från karaktären av oppositionens anklagelser mot honom. Förvrängt som en seger över stalinismens krafter fick hans nederlag av oppositionen att se ut som en välsignelse för den sovjetiska allmänheten och världen i stort. Även om det fanns en viss skepsis hemma, till och med i ett fåtal partiorganisationer, lättade både inhemska och internationella påtryckningar på regeringen.

5

Den nya policyn och desinformationsstrategin

KHRUSHCHEV'S SEGERi maktkampen i juni 1957 markerade början på slutet på krisen i världskommunismen. Det öppnade för en period av stabilitet där relationerna mellan medlemmarna i det kommunistiska blocket skulle återupprättas på en ny och sundare grund och där en ny långsiktig politik och nya strategier för att genomföra den skulle utarbetas.

Inom några dagar efter sin seger förnyade Chrusjtjov ansträngningarna att återupprätta parti- och statsförbindelserna med jugoslaverna, en kurs som han hade inlett vid tiden för sitt besök i Tito i maj 1955.

Redan i juni 1957 hade de sovjetiska och kinesiska ledarna nått en överenskommen bedömning av Stalin och hans förvrängningar av den kommunistiska doktrinen. Det kinesiska bidraget till denna bedömning återfinns i två artiklar av Mao, som publicerades i den sovjetiska pressen i april och december 195[1]6A . t det åttonde kinesiska kommunistpartiet (CPC) Kongressen i september 1956, stödde de kinesiska ledarna fördömandet av kulten av individen av den tjugonde CPSU-kongressen i februari 195 [2]6.

I slutet av 1957 hade försoning uppnåtts mellan ledarna i alla kommunistiska stater. Vid en konferens i Moskva i november 1957 var de alla överens om att Stalin hade varit ansvarig för att skada förvrängningar av kommunistisk teori och praktik. I varierande grad hade de alla ogillat Stalins inblandning i deras inre angelägenheter och den stela överensstämmelse han hade krävt av dem. Men alla (inklusive jugoslaverna, vars närvaro vid

konferensen medvetet doldes) var beredda att samarbeta på leninistisk basis i ett partnerskap av jämlikar. Sovjeterna gick i själva verket med på att överge sitt herravälde över den kommunistiska rörelsen. De erbjöd sig till och med att avstå från hänvisningar till sin ledande roll i deklarationen som utfärdades efter att konferensen var över. Det var på kinesiskt krav som sådana hänvisningar inkluderades. Konferensen fattade ett opublicerat beslut att formulera ett nytt, leninistiskt program för världskommunismen som var avsett att genomsyra rörelsen med den känsla av syfte och riktning som den så väl behöver [3]ed.

De följande tre åren var en period av intensiv forskning och samråd mellan kommunistpartierna inom och utanför blocket medan den nya politiken och strategierna arbetades [4]ut . e process kulminerade i 81-partikongressen som hölls i Moskva i november 1960. Ledarna för alla 81 partier förband sig till det program som anges i konferensens uttalande, eller som det ibland beskrivs – Manifesto. Från den dagen till denna dag har den huvudsakliga bindande kraften i den kommunistiska rörelsen, inom och utanför blocket, inte varit Sovjetunionens diktat, utan lojalitet till ett gemensamt program till vilket ledarna för många kommunistiska partier hade bidragit. Trots efterföljande framträdanden skapades en atmosfär av förtroende mellan partiledarna där sovjetiskt tvång blev överflödigt men sovjetisk råd och hjälp accepterades villigt.

Den nya politiken

År 1957, liksom 1921, var de kommunistiska strategerna, när de utarbetade sitt nya program, tvungna att ta hänsyn till kommunistblockets politiska, ekonomiska och militära svaghet och den ogynnsamma maktbalansen gentemot väst. Klyvliga tendenser i Ungern och på andra håll i Östeuropa hotade blockets sammanhållning 1957 eftersom nationalistiska rörelser hade hotat Sovjetrysslands enhet 1921. Den kommunistiska världen möttes av fientlighet från såväl västerländska konservativa som socialister. Västerländsk propaganda höll de kommunistiska regimerna under konstant press. Västvärlden i allmänhet var ovilliga att handla med blocket. Och

blocket stod inför en helt ny faktor – möjligheten till kärnvapenkonfrontation.

Mot denna bakgrund, hur kunde de kommunistiska ledarna göra sitt system mer acceptabelt för sina folk? Hur skulle de uppnå sammanhållning och samarbete mellan medlemmarna i blocket? Och hur kunde de föra fram den kommunistiska saken utanför blocket utan att provocera fram en större grad av enighet i den icke-kommunistiska världen? Det var tydligt att en återgång till den stalinistiska politiken med massförtryck på hemmaplan skulle misslyckas och att traditionell revolutionär taktik utomlands bara skulle intensifiera konfrontationen med väst i en tid då maktbalansen var ogynnsam. Prejudikatet för Lenins NEP verkade ge många av svaren, även om den nya politiken naturligtvis skulle behöva vara mycket mer komplex och sofistikerad.

Behovet av en ny politik kändes med särskild iver av den sovjetiska ledningen. De äldre medlemmarna, som Chrusjtjov, Brezjnev, Mikojan och Suslov, ville rensa bort sig själva från fläcken av stalinism och rehabilitera sig själva i historiens ögon. De yngre, som Shelepin, ville ha beröm på grund av innovatörer. Alla insåg att endast enighet om en långsiktig politik skulle förhindra återkommande maktkamper och ge stabilitet åt ledarskapet.

Manifestet som producerats av åttioenpartskongressen (november 1960) förråder tydligt inflytandet från Lenins idéer och praktik, liksom Chrusjtjovs uppföljningstal den 6 januari,[5] 1961. Dessa två grundläggande dokument har fortsatt att bestämma den kommunistiska politikens kurs fram till våra dagar. De förklarar i detalj hur kommunismens triumf över hela världen ska uppnås genom konsolideringen av den kommunistiska världens ekonomiska, politiska och militära makt och undergrävandet av den ickekommunistiska världens enhet och styrka. Kommunistiska partiers användning av en mängd olika våldsamma och ickevåldstaktiker är särskilt tillåten. Fredlig samexistens definieras uttryckligen som "en intensiv form av klasskamp mellan socialism och kapitalism." Världskommunismens utnyttjande av ekonomiska, politiska, rasmässiga och historiska motsättningar mellan icke-kommunistiska länder rekommenderas. Stödet för "nationella befrielse"-rörelser i hela tredje världen betonas på nytt.

Alla parter, inom och utanför blocket, inklusive kineserna, undertecknade manifestet – med det enda undantaget Jugoslavien. Av taktiska skäl var Jugoslavien inte närvarande vid kongressen men, som både Gromyko och Tito antydde offentligt därefter, sammanföll jugoslavisk och sovjetisk utrikespolitik i många frågor.

Enighet mellan de kommunistiska ledarna om ett nytt leninistiskt program för världsrevolutionen var bara halva striden. En strategi behövdes för att genomföra ett sådant program i en tid då subjektbefolkningen i det kommunistiska blocket på allvar var alienerade från sina kommunistiska regimer och när de militärt överlägsna västmakterna var fast beslutna att stå emot den fortsatta spridningen av kommunismen.

Vissa aspekter av strategin, såsom enhetsfronter med socialister i de avancerade kapitalistiska länderna och stöd för nationella befrielserörelser i tredje världen, proklamerades öppet. Men beslutet att använda systematisk, strategisk desinformation som en väsentlig komponent i strategin måste helt klart döljas noggrant.

Nackdelarna med skenbar enhet

De kommunistiska strategerna insåg att den stora nackdelen med alla blockpartiers strävan efter en enhetlig och öppet aggressiv politik var att en kombination av ideologisk iver med monolitisk enhet skulle alarmera den icke-kommunistiska världen och tvinga den till större sammanhållning och möjligen till ett kraftfullt och samordnat svar på det kommunistiska hotet. Detta skulle i bästa fall leda till en fortsättning av öst-väst status quo, och i värsta fall till hårdare press på den kommunistiska världen från ett väst utrustat med en överlägsen kärnvapenarsenal.

En enad strategi skulle ha varit ännu mer hämmande för den internationella kommunistiska rörelsen. Erfarenheten hade visat att Kominterns verksamhet handikappades av dess identifiering som ett instrument för sovjetisk politik. Detsamma kan sägas om Cominform, dess efterträdare. Kommunistiska partier i den icke-kommunistiska världen hade misslyckats med att få inflytande eller, i många fall, ens juridiskt erkännande på grund av deras uppenbara underkastelse till Moskva. 1958 var mer än fyrtio fester olagliga.

Från Sovjetunionens och blockets historiska erfarenheter identifierade de kommunistiska strategerna de faktorer som hade gynnat ett enat västerländskt agerande mot kommunismen. Under perioden före NEP hade västvärlden känt sig hotad av sovjetisk ideologi och militans. Resultatet blev allierat ingripande på ryskt territorium. Efter andra världskrigets slut drev hotet från monolitisk, stalinistisk kommunism västvärlden in i militära och politiska allianser, såsom NATO, SEATO och Bagdadpakten, och in i andra former av militärt, politiskt, ekonomiskt och säkerhetssamarbete.

På liknande sätt identifierade de kommunistiska strategerna de faktorer som hade tenderat att undergräva enheten i den västerländska inställningen till den kommunistiska världen. Dessa var måttfullhet i den officiella sovjetiska politiken; betoning av kommunistiska länders och partiers motstridiga nationella intressen på bekostnad av deras ideologiska solidaritet; och upplösningen av Komintern 1943, vilket fick många västerländska observatörer att tro att den världsomspännande kommunistiska subversionen hade övergivits.

Fördelarna med uppenbar oenighet

Kommunister betraktar enheten mellan västmakterna som i sig instabil; det följer av det kapitalistiska systemets natur att under normala omständigheter väger splittrande hänsyn av nationellt intresse tyngre än tendenser till solidaritet och sammanhållning. De kommunistiska strategerna resonerade därför att de, genom att projicera den rätta bilden av blocket och den kommunistiska rörelsen, kunde bidra till att upplösa det mått av västerländsk enhet som den stalinistiska politiken hade skapat. Dessutom beslöt de att inte invänta uppkomsten av naturliga motsättningar och splittringar i väst, utan att ta aktiva politiska steg för att skapa konstgjorda förhållanden där västerländsk ekonomisk och politisk enhet skulle tendera att sönderfalla och som därför skulle visa sig vara gynnsamma för genomförandet av deras långsiktiga blockpolitik. Enligt deras uppfattning skulle länderna i blocket genom konsekventa och samordnade ansträngningar kunna påverka politiken och attityderna hos regeringarna och befolkningen i den icke-kommunistiska världen i en riktning som är gynnsam för dem själva. De hade framför sig det framgångsrika prejudikatet

Sovjetisk politik och underrättelseverksamhet under NEP:s period.

De naiva illusioner som västerlandet tidigare visat i dess attityder och politik gentemot kommunismen, de västerländska allierades misslyckande med att utveckla en samordnad, långsiktig politik under deras allians med Sovjetunionen i andra världskriget, och de kapitalistiska ländernas benägenhet att föra politik baserad på nationellt intresse togs alla i beräkningen vid planeringen av hur västvärlden skulle påverkas.

Slutsatsen kom fram till att om de faktorer som tidigare tjänat till att skapa en viss västerländsk sammanhållning – det vill säga kommunistisk ideologisk militans och monolitisk enhet – av väst skulle uppfattas som modererande respektive sönderfallande och om, trots en ökning av blockets faktiska styrka, en bild framgångsrikt skulle kunna projiceras av ett politiskt svar från västerlandet och avslöjas av ett ekonomiskt block, den kommunistiska politiken skulle vara svagare och mindre samordnad; faktiska västerländska tendenser till upplösning kan provoceras och uppmuntras och därigenom skapa förutsättningar för en förändring av maktbalansen till förmån för det kommunistiska blocket.

Med andra ord, den gemensamma logiken föreslog att blocket skulle gå vidare mot sitt mål om världsomspännande seger för kommunismen genom att skapa sin egen enhet och samordna sin egen politik så långt som möjligt i hemlighet samtidigt som den undergrävde den ickekommunistiska världens enhet och motstånd genom att projicera en missvisande bild av sin egen utveckling, splittring och svaghet. Detta var i själva verket den dolda kärnan i den långsiktiga blockpolitiken som antogs 1958-60 och grunden för de olika strategier som utvecklades sedan och framåt i genomförandet av denna politik. Åttioen-partikongressen i Moskva i november 1960 kunde mycket väl ha skapat ett nytt, öppet centralt koordinerande organ för den internationella kommunistiska rörelsen som efterträdare till Komintern och Cominform, men det gjorde den inte. Istället ratificerade den användningen av varierande taktik av enskilda kommunistpartier inom ramen för den långsiktiga politiken och efterlyste, i stället för ett kontrollerande centrum, samordning och synkronisering av politik och taktik mellan block och icke-blockpartier. Således, även om samordningen faktiskt förbättrades, beslutet att inte skapa ett nytt, öppet centralt organ, betoningen på "polycentrism" och användningen av en mängd olika

Kommunistiska partiers taktik utformades för att skapa en effekt analog med den som skapades av Kominterns upplösning 1943.

Den politiska användningen av avstalinisering

De sovjetiska ledarna insåg att misstag hade gjorts i den första fasen av avstaliniseringen. Alltför många rehabiliteringar av Stalins offer hade tillåtits för snabbt; partiet och säkerhetstjänsten hade varit alltför passiva inför de intellektuellas spontana reaktioner på avslöjandet av Stalins brott; framför allt accepterade de sovjetiska ledarna att de borde ha rådfrågat partierna i de andra kommunistländerna i förväg. De insåg att ytterligare okontrollerade åtgärder för avstalinisering kunde ge upphov till mer revisionism och folklig oro. Men de insåg också att kraftigt viftande av den anti-stalinistiska flaggan kunde hjälpa dem att undergräva motståndet hemma och förbättra deras image utomlands; en del av de skador som stalinismen gjorde kunde repareras.

Kontrollerad anti-stalinism skulle kunna användas för att stabilisera regimen; genom propagandabetoning av distinktionerna mellan den nya politiken och Stalins politik kunde viss intern och extern opposition undergrävas. Till exempel kunde före detta kommunistpartimedlemmar av alla led som hade drabbats av förtryck under Stalin, eller deras änkor och familjer, föras till aktivt samarbete med regimen i genomförandet av en leninistisk politik som skenbart förkastade stalinismen. Kontrollerad anti-stalinism skulle kunna skapa gynnsamma förutsättningar för politiska och diplomatiska manövrar mot icke-kommunistiska länder. Det skulle kunna användas för att ändra attityder till kommunism och kommunistiska partier i arbetarrörelsen och socialdemokratiska rörelser. Om konsekvenserna av stalinismen, i form av personlig diktatur och den urskillningslösa användningen av terror för att undertrycka oppositionen inom och utanför partiet, hade varit fusion och allianser mellan de olika typerna av oppositioner, kunde man argumentera för att betoning av antistalinism kunde leda till en försvagning och avbrott av sådana allianser. Om stalinismen hade lett till samarbete mellan grupper med olika intressen, mellan konservativa och socialdemokrater i skapandet av Nato, mellan västerländska kapitalister och jugoslaviska revisionistiska kommunister efter

1948, mellan ryska emigranter och västerländska regeringar, kunde anti-stalinismen användas för att försvaga dessa band. Om stalinismen hade bidragit till nedgången i sovjetisk prestige, till diplomatiska misslyckanden och en förlust av allierade, skulle antistalinismen kunna användas för att vända processen, för att återvinna gamla allierade och få nya bland västerländska intellektuella, liberaler, socialdemokrater och nationalister.

Mellan 1953 och 1956 användes äkta, improviserad avstalinisering för att rätta till misstag och förbättra den sovjetiska regimen. Åren 1956 och 1957 utnyttjades den teoretiska avstaliniseringen bedrägligt av Chrusjtjov som ett sätt att besegra sina rivaler samtidigt som han döljde naturen hos sina egna metoder. Från 1958 och framåt, beräknat, gjordes bedräglig användning av tänkt avstalinisering för att hjälpa den nya långsiktiga politiken att uppnå sina inhemska och externa mål.

När de verkliga frågorna som är involverade i stalinism, antistalinism, revisionism och nationell kommunism 1958 var lösta, kunde de återupplivas i konstgjord form som "frågor" som påstås orsaka splittring mellan olika ledare och olika partier inom och utanför blocket. Enskilda kommunistiska ledare eller grupper av ledare (alla av dem engagerade leninister) skulle kunna projiceras vilseledande och i kontrast till varandra som "stalinister", "ny-stalinister", "maoister", "dogmatister", "hårda liners", "diehards", "militanter" eller "konservativa" i motsats till "anti-revisions", "anti-revisions" och "nationella", "liberala", "progressiva" eller "moderata" kommunister.

Syftet med desinformation om dessa "frågor" kan sammanfattas enligt följande:

• Genom att återuppliva döda frågor och visa uppenbara skillnader i opinion över dem, att framställa de kommunistiska länderna som i ett tillstånd av oordning i enlighet med desinformationens svaghet och utvecklingsmönster.

• Genom att projicera en falsk bild av nationalism och konkurrerande nationell intressen i och mellan blockets kommunistiska regimer, för att dölja blockpartiernas och regeringarnas faktiska enhet i deras strävan efter en gemensam, ideologisk långsiktig politik.

• Att skapa gynnsamma förutsättningar för genomförandet av denna politik, internt och externt.

• Att tillhandahålla en bred ram och bekväm teknik för specifika desinformationsoperationer om sovjetiska förbindelser med Jugoslavien, Albanien,

Kina, Rumänien, Tjeckoslovakien och vissa västeuropeiska kommunistpartier.

• Att utnyttja dessa problem för desinformation om det påstådda fortsatta maktkamper och det olösta successionsproblemet, för förändringar i kommunistisk inrikespolitik och i diplomatisk taktik för att genomföra olika faser av den politiken.

Inspirationskällor

Principbeslutet att återgå till helskalig användning av strategisk desinformation, som togs 1957, utlöste en mängd forskning om prejudikat och tekniker. Till exempel efterlyste centralkommittén hemliga publikationer om ämnet som innehas av KGB och GRU, och i synnerhet för en hemlig utbildningsmanual endast för internt bruk, skriven av en GRU-officer, Popov, som beskrev, på cirka åttio sidor, tekniken för desinformation, och för en annan manual skriven av överste Raina från KGB med titeln On the Use of Agents of Influen6ce.

Popovs manual definierade desinformation som ett sätt att skapa gynnsamma förutsättningar för att få strategiska fördelar gentemot motståndaren. Den specificerade att desinformation måste fungera i enlighet med kraven på militär strategi och diplomati, och föreskrev att den under alla omständigheter måste vara underordnad politiken.

Boken klassificerade olika typer av desinformation som strategisk, politisk, militär, teknisk, ekonomisk och diplomatisk. Den listade kanalerna genom vilka desinformation kan spridas som:

• Deklarationer och tal från ledande statsmän och tjänstemän från ursprungsland.

• Officiella myndighetsdokument.

• Tidningar och annat material som publiceras i det landet.

• Utländska publikationer inspirerade av agenter som arbetar bland utländska tidskrifter. nalister och andra experter.

• Särskilda insatser till stöd för desinformation.

• Inflytandeagenter och andra agenter i främmande länder.

Studier av särskilda aspekter av NEP beställdes av SUKP:s centralkommitté från 1957 och framåt. Samt statliga avdelningar, specialiserade institut av Academy of

Vetenskaper, som Institutet för juridik och historia, bidrog. Två projekt av särskild betydelse för återinförandet av strategisk desinformation genomfördes i KGB. Den ena var en studie om användningen av KGB-agenter för inflytande i den sovjetiska intelligentsian (vilket i detta sammanhang betyder vetenskapsmän, akademiker, författare, musiker, artister, skådespelare, scen- och filmregissörer och religiösa ledare); den andra handlade om avslöjande av statshemligheter i politikens intresse.

Popovs manual var faktiskt den enda tillgängliga moderna texten som handlade om strategisk desinformation. Lenin lämnade ingen specifik avhandling i ämnet efter sig, även om hans skrifter innehåller spridda referenser till det; bedrägeri och dubbelhet var väsentliga inslag i hans politiska teknik. Det är viktigt att de sovjetiska myndigheterna valde att för första gången, mellan 1960 och 1965 i den femte upplagan av Lenins verk, publicera några av hans dokument som rör NEP-perioden och användningen av desinformation, särskilt i hans korrespondens med hans utrikeskommissarie, Chicherin.

I ett av sina brev rådde Lenin, som kommenterade utkastet till ett uttalande som skulle göras av den sovjetiska delegationen till Genuakonferensen, Chicherin att utelämna allt omnämnande av "den oundvikliga påtvingade statskupp och blodiga kamp" och även att utelämna orden "vårt historiska koncept inkluderar användningen av våldsamma åtgärder för nya världskrigsviter". "Dessa skrämmande ord," skrev han, "bör inte användas eftersom de skulle tjäna vår annonsörs intressen[7]sarier."

Chicherin reagerade entusiastiskt på Lenins idéer om desinformation. Han skrev till honom den 20 januari 1922: "Om amerikanerna skulle insistera på representativa institutioner, tror du inte att vi mot solid kompensation kan lura dem genom att göra en liten ideologisk eftergift som inte skulle ha någon praktisk betydelse? Till exempel kan vi tillåta närvaron av tre representanter för den icke-arbetande klassen i en grupp av 2 000 medlemmar som en amerikansk representant kan presenteras för en sådan representant.[8]användning."

Lenin och Chicherin var inte de enda inspirationskällorna för återupplivandet av strategisk desinformation. Den gamla kinesiska avhandlingen om strategi och bedrägeri, Sun Tzus The Art of War, översatt till ryska av NI Konrad 1950 (kort efter den kommunistiska segern i Kina), översattes till tyska i

1957 av den sovjetiske specialisten YI Sidorenko, med ett förord av den sovjetiske militärstrategen och historikern general Ra 9ziInt . var publicerad i Östtyskland av det östtyska försvarsministeriet och ordinerats för studier i östtyska militära akademier. En ny översättning och andra studier av Sun Tzu publicerades i Peking 1957 och 1958 och i Shanghai 1959. Mao är känd för att ha påverkats av Sun Tzu i hans uppförande av inbördeskriget.

Detta intensiva officiella intresse för Sun Tzu från både sovjeternas och kinesernas sida just vid den tidpunkt då den nya politiken och strategin formulerades är en god indikation på att kineserna förmodligen bidrog positivt till deras formulering.

Strategin att stärka det kommunistiska blocket samtidigt som det visar en sken av kommunistisk oenighet är prydligt uttryckt i Sun Tzus aforismer:

• All krigföring bygger på bedrägeri. Därför, när du kan, låtsas oförmåga; när den är aktiv, inaktivitet.

• Erbjud fienden ett bete för att locka honom; låtsas oordning och slå honom.

• En som vill framstå som svag för att göra sin fiende arrogant måste vara extremt stark. Först då kan han låtsas att han är svag.

För att vara trovärdig och effektiv bör ett bedrägeri så långt som möjligt överensstämma med förhoppningarna och förväntningarna hos dem som det är avsett att lura. Eftersom de kommunistiska strategerna var medvetna, särskilt genom sin kunskap om Bilderbergpap1e 0rtsh,på den västra halvan förväntade sig och ivrigt önskade det kommunistiska blockets sönderfall, kunde de förutse att projiceringen till omvärlden av ett fiktivt sönderfall av blocket skulle vara fördelaktigt – förutsatt att det parallellt åtföljdes av ett faktiskt, men delvis fördolt, genomförande av den långsiktiga politiken för att stärka blockets fördelar och maktförändringar i världen.

Hur skulle detta uppnås i praktiken? En studie av den äkta splittringen mellan Tito och Stalin 1948 visade att inte alla dess konsekvenser hade varit negativa. Ett öppet trots mot Stalin hade fått Titos prestige att skjuta i höjden i hans eget land och över hela världen. Sovjetunionens oberoende hade gjort det möjligt för Jugoslavien att erhålla

betydande ekonomiskt och militärt bistånd från väst och för att skaffa början av politiskt inflytande i tredje världen och med västeuropeiska socialistiska partier. Dessutom hade Tito 1957-58 visat att han, trots det västerländska stöd han fått, förblev en trogen leninist som var villig att arbeta helhjärtat med de andra ledarna för bl. 1o1c.

Ett mer avlägset, men lika lärorikt, prejudikat gavs av Lenins politik i Fjärran Östern på 1920-talet. Lenin insåg att Sovjetryssland skulle vara överansträngt när det gällde att försvara alla sina gränser samtidigt, beslutade Lenin frivilligt att "offra" ett betydande område i Fjärran Östern genom att inrätta en oberoende "icke-kommunistisk" buffertstat, Fjärran österrepubliken (DVR), i april 1920. Den var oberoende och icke-kommunistiska från att vara i nära form, endast koordinerad av dess politik. Ändå lättade dess existens, tillsammans med löften om ekonomiska eftergifter som inte förverkligades, trycket från japanska och amerikanska intressen i området samtidigt som den sovjetiska armén och Komintern förstärkte sin förmåga att hantera hotet från den vita ryska emigrantrörelsen i Mongoliet ledd av baron Ungern. I november 1922 var det sovjetiska inflytandet i området tillräckligt starkt för att den "oberoende" DVR öppet skulle införlivas i Sovjetunionen som dess region i Fjärran Östern (kray).

De kombinerade lärdomarna från DVR och Tito-Stalin-splittringen antydde för 1950-talets kommunistiska strateger att falska splittringar och självständighet i den kommunistiska världen kunde användas för att lätta på västvärlden och för att erhålla ökat västerländskt ekonomiskt och till och med militärt bistånd till enskilda kommunistiska länder samtidigt som maktbalansen i världen ändrades obemärkt till kommunistisk fördel.

I slutet av 1957 hade de frågor som hade orsakat faktiska och potentiella splittringar i den kommunistiska världen, främst stalinistisk inblandning i andra kommunistiska staters angelägenheter, slutgiltigt och beslutsamt lösts. Gemensam överenskommelse hade nåtts om att överge Stalins erkända förvrängningar av den leninistiska läran. Sovjetunionen höll sig till villkoren i avtalet på praktiska sätt, till exempel genom att göra en total deklaration av sina tidigare underrättelseagenter i Kina och Österuropa.

Skälen till att äkta splittringar hade tagits bort låg vägen öppen för skapandet av falska splittringar enl.

Dzerzhinskiys princip om politisk profylax; det vill säga förhindrandet av oönskad utveckling (som splittringar eller tillväxten av oppositionella rörelser) genom att medvetet provocera och kontrollera sådan utveckling genom att använda hemliga agenter, och genom att vägleda dem i riktningar som antingen är ofarliga eller positivt användbara för regimen.

Chrusjtjov hade 1957 visat hur felaktig framställning av den stalinistiska frågan kunde användas till hans egen fördel i kampen om makten. Det konstgjorda återupplivandet av de döda frågorna relaterade till stalinismen var det självklara och logiska sättet att visa övertygande men falska skillnader mellan olika kommunistiska ledare eller partier.

6

Shelepin-rapporten och Förändringar i organisation

THAN ANTAGANDET AV DEN NYA BLOCKPOLITIKENoch desinformation strategi innebar organisatoriska förändringar i Sovjetunionen och i hela blocket. I Sovjetunionen, liksom på andra håll, var det partiets centralkommitté som omorganiserade underrättelse- och säkerhetstjänsterna, utrikesministeriet och andra delar av parti- och regeringsapparaten och massorganisationerna för att kunna genomföra den nya politiken. Flera mycket betydelsefulla förändringar gjordes i centralkommitténs egen apparat under och efter 1958. En ny avdelning för utrikespolitik inrättades för att övervaka alla statliga departement som berörs av utrikesfrågor och för att samordna den sovjetiska utrikespolitiken med de andra kommuniststaternas. Det stod under Chrusjtjovs direkta kontroll.

En ny praxis antogs i förhållande till utnämningen av ambassadörer i andra kommunistiska länder. Framstående partitjänstemän, vanligtvis medlemmar av centralkommittén, valdes ut för att säkerställa att det fanns en korrekt samordning av politiken mellan såväl partier som regeringar.

En annan ny avdelning av centralkommittén, avdelningen för aktiv verksamhet, infördes. Dess funktion var att samordna blockets desinformationsprogram och genomföra särskilda politiska och desinformationsoperationer till stöd för politiken. Det började med att hålla hemliga genomgångar av högre tjänstemän från utrikesministeriet, informationskommittén och säkerhets- och underrättelsetjänsten. Nyhetsbyrån Novosti bildades för att tjäna denna nya avdelnings intressen.

En viktig förändring var överföringen till centralkommittéapparaten av informationskommittén, som hittills varit underställd utrikesdepartementet. En av dess nya funktioner var att förbereda långdistansstudier och analyser för centralkommittén. En annan var att knyta kontakter med utländska statsmän och andra ledande personer, antingen i deras hemländer eller under deras besök i Sovjetunionen, och använda dem för att påverka västerländska regeringar. Dess chef var Georgij Zjukov, en före detta agent för den sovjetiska underrättelsetjänsten, som hade många kontakter bland västerländska politiker, journalister och kulturpersonligheter. Han var själv en duktig journalist.

De kanske viktigaste förändringarna av alla var utnämningarna av Mironov och Shelepin. Mironov hade varit chef för Leningrads gren av KGB. Under den tjänsten hade han studerat operation Trust, där Leningrad OGPU hade spelat en aktiv roll. Han var en vän till Brezhnev och hade lätt tillgång till honom. Shelepin var en vän till Mironov. Det var Mironov som först uppmärksammade Shelepin på OGPU:s roll under NEP-perioden.

1958 diskuterade Mironov och Shelepin med Chrusjtjov och Brezjnev idén om att omvandla KGB från den typiska hemliga politiska polisstyrkan att den var till ett flexibelt, sofistikerat politiskt vapen som kan spela en effektiv roll som stöd för politiken, som OGPU hade gjort under NEP.

De belönades för detta förslag med poster i centralkommitténs apparat. Shelepin gjordes till chef för avdelningen för partiorgan och senare till ordförande för KGB; Mironov blev chef för avdelningen för administrativa organ.

Hösten 1958 diskuterades Mironovs och Shelepins förslag, i samband med prestationerna av KGB och dess chef, general Serov, av centralkommitténs presidium. Serov hade levererat en rapport till presidiet om KGB:s arbete hemma och utomlands, och den blev fokus för skarp kritik. Den ledande kritikern var Shelepin. KGB under Serov, sa han, hade blivit en mycket effektiv polisorganisation som, med sitt utbredda nät av informatörer och agenter över hela landet, framgångsrikt hade upptäckt och kontrollerat oppositionella element bland befolkningen såväl som agenter från västerländska underrättelsetjänster. Det hade dock misslyckats med att påverka befolkningens åsikter till förmån för regimen eller att förhindra tillväxten av oönskade

politiska trender antingen hemma eller bland antikommunister utomlands. Han berömde KGB:s senaste framgångar med att penetrera västerländska regeringars hemligheter, men sa att dess roll var för passiv och begränsad eftersom den inte hade gjort något för att hjälpa den strategiska, politiska, ekonomiska och ideologiska kampen med de kapitalistiska makterna.

Shelepin fortsatte att huvudorsaken till den otillfredsställande situationen i KGB var att den hade avvikit från traditionerna och stilen hos OGPU, dess föregångare under Lenin. OGPU, även om den var oerfaren, hade gjort ett större bidrag till att genomföra politiken än någon av dess efterföljare. Som exempel på vad han menade hänvisade han till rörelserna Eurasian och Change of Signposts och Trust. Till skillnad från OGPU hade KGB urartat till en passiv, repressiv organisation. Dess metoder var självförstörande eftersom de bara tjänade till att hårdna upp oppositionen och skada regimens prestige. KGB hade misslyckats med att samarbeta med säkerhetstjänsterna i de andra blockländerna i politiska frågor.

Shelepin lovordade Mironovs idéer och sa att KGB borde ägna sig åt positiv, kreativ politisk aktivitet under ledning av partiledningen. Desinformation bör ges en ny och viktigare roll. Sovjetunionen, i likhet med de andra kommunistiska länderna, hade viktiga interna och externa underrättelsetillgångar som hade legat i dvala, särskilt i personerna hos KGB-agenterna bland den sovjetiska intelligentsian.

Presidiet beslutade att undersöka KGB:s nya roll vid den tjugoförsta partikongressen, som skulle hållas i januari-februari 1959. Den sovjetiska pressen bekräftade i allmänna ordalag att denna granskning hade ägt rum.

Under Mironov blev avdelningen för administrativa organ mycket viktig. Dess funktion var att övervaka och samordna arbetet inom avdelningar som berörs av intern ordning, såsom KGB, inrikesministeriet, åklagarmyndigheten, justitieministeriet och domstolarna. Mironov valdes för att han skulle genomsyra dessa institutioner med stilen och metoderna från Dzerzhinskiy, OGPU:s ordförande på 1920-talet.

Shelepin utnämndes till KGB:s ordförande i december 1958. I maj 1959 hölls en konferens för högre KGB-officerare i Moskva. Den deltog av Kirichenko, som representerade presidiet;

ministrarna för inrikes angelägenheter och försvar; medlemmar av centralkommittén; och cirka två tusen KGB-officerare.

Shelepin rapporterade till konferensen om KGB:s nya politiska uppgifter.[1] Några av de mer specifika punkterna i hans rapport var följande:

Sovjetunionens "huvudfiender" var USA, Storbritannien, Frankrike, Västtyskland, Japan och alla länder i NATO och andra västerländska militära allianser. (Det var första gången som Västtyskland, Japan och de mindre länderna hade namngetts så i KGB-dokument.)

Hela blockets säkerhets- och underrättelsetjänster skulle mobiliseras för att påverka internationella relationer i riktningar som krävs av den nya långsiktiga politiken och i praktiken för att destabilisera "huvudfienderna" och försvaga allianserna dem emellan.

Insatserna från KGB-agenterna i den sovjetiska intelligentsian skulle riktas utåt mot utlänningar i syfte att ta deras hjälp för att uppnå politiska mål.

Den nyinrättade desinformationsavdelningen skulle ha ett nära samarbete med alla andra berörda avdelningar inom parti- och regeringsapparaten i hela landet. För detta ändamål skulle alla ministerier i Sovjetunionen och alla första sekreterare för republikanska och provinsiella partiorganisationer bli bekanta med KGB:s nya politiska uppgifter för att göra det möjligt för dem att ge stöd och hjälp vid behov.

Gemensamma politiska operationer skulle genomföras med säkerhets- och underrättelsetjänsterna i alla kommunistiska länder.

Rapporten avslutades med försäkran om att presidiet hade godkänt KGB:s nya uppgifter, lagt stor vikt vid att de fullgörs och var övertygade om att KGB:s personal skulle göra sitt bästa för att omsätta direktivet i praktiken.

Efter konferensen gjordes ett antal organisatoriska förändringar i KGB. Kontraspioneringsdirektoratet utökades. Dess tre huvuduppgifter var: att påverka, vidarebefordra desinformation till och som agenter rekrytera medlemmar av kapitalistens ambassader.

och tredje världens länder i Moskva, såväl som besökande journalister, affärsmän, vetenskapsmän och akademiker; att utföra profylaktiska politiska operationer för att neutralisera och sedan använda intern politisk opposition, särskilt från nationalistiska, intellektuella och religiösa grupper; och att genomföra gemensamma politiska operationer med säkerhetstjänsterna i de andra kommunistiska länderna.

Avdelning D

När Shelepin skapade den nya desinformationsavdelningen, avdelning D, i januari 1959, såg han till att dess arbete skulle samordnas med parti- och regeringsmaskinens andra desinformationstjänster: det vill säga centralkommittén, informationskommittén, desinformationsavdelningen i den sovjetiska militära underrättelsetjänsten och de två nya avdelningarna för "aktivistiska metoder" i KGB (den ena betjänar sig själv och den andra tjänstemannens tjänstemän).

Från början var avdelning D underordnad centralkommitténs apparat, som definierade dess krav och mål. Den skilde sig från de andra desinformationstjänsterna genom att den använde sina egna medel och särskilda kanaler som endast var tillgängliga för KGB för att sprida desinformation. Dessa kanaler är: hemliga agenter hemma och utomlands; agenter för inflytande utomlands; penetrationer av västerländska ambassader och regeringar; tekniska och andra hemliga sätt att provocera fram lämpliga incidenter eller situationer till stöd för policy – till exempel gränsincidenter, protestdemonstrationer och så vidare.

Avdelning D fick tillträde till regeringens verkställande grenar och till centralkommitténs avdelningar för att göra det möjligt för den att förbereda och genomföra operationer som krävde godkännande eller stöd från partiledningen eller regeringsmaskinen. Dess närmaste kontakter med centralkommittén var Mironovs avdelning för administrativa organ, Ponomarevs internationella avdelning, avdelningen för utrikespolitik och avdelningen för aktiva operationer; och med den sovjetiska regeringen genom statens kommitté för vetenskap och teknik och planeringsorganen. Det var särskilt nära samarbete mellan den nya avdelningen och desinformationsavdelningen vid Military In-

underrättelsetjänsten.

Det fanns två erfarna kandidater till posten som chef för den nya avdelningen: Överste Fedoseyev, chef för fakulteten för utländska underrättelsetjänster vid KGB-institutet, som var specialist både på interna KGB-operationer och på användningen av emigreringskanaler för att penetrera amerikansk underrättelsetjänst; och överste Agayants, chef för fakulteten för politisk underrättelsetjänst vid High Intelligence School och specialist på Mellanöstern (i synnerhet Iran) och Västeuropa (i synnerhet Frankrike). Shelepin valde Agayants.

Den nya avdelningen bestod från början av femtio till sextio erfarna underrättelse- och kontraspaningsofficerare. Under överste Agayants stod överste Grigorenko, specialist på kontraspionagearbete på hemmaplan och emigrationsoperationer utomlands. Han hade varit rådgivare till den ungerska säkerhetstjänsten från 1953 till 1955 och hade sedan arbetat i kontraspionagedirektoratet på högkvarteret som chef för den avdelning som ansvarade för övervakningen av invandrare och repatrierade. Avdelningen avskaffades när Grigorenko flyttade till avdelning D.

På avdelningen fanns experter på NATO, USA, Tyskland, Frankrike, Japan och andra länder; om den amerikanska underrättelsetjänsten; på amerikansk, europeisk, asiatisk, afrikansk och latinamerikansk arbetskraft; och om raketer, flyg och andra specialiserade ämnen. Det fanns en specialist på Israel, överste Kelin, som som officer inom säkerhetstjänsten hade arbetat i tjugo år mot judarna i Moskva. Överste Sitnikov var avdelningens specialist på Tyskland, Österrike och NATO. Överste Kostenko (som på 1960-talet dök upp i England under diplomatisk täckmantel) var dess specialist på flyg. Avdelningens sammansättning gjorde det klart att den hade både politiska och militära mål.

En desinformationssektion med ett tjugotal officerare inrättades också i KGB-apparaten i Östtyskland under Litovkin, en specialist på penetration av den västtyska underrättelsetjänsten.

7

Den nya rollen av intelligens

jag

NÖVERSIGT de nya uppgifterna för blockets underrättelsetjänster, utöver deras traditionella underrättelseinsamling och säkerhetsfunktioner, var för det första att bidra till att skapa gynnsamma förutsättningar för genomförandet av den långsiktiga politiken genom att sprida strategisk desinformation om oenighet i blocket och den internationella kommunistiska rörelsen i enlighet med svagheten och utvecklingsmönstret; för det andra att bidra direkt till genomförandet av politiken och dess strategier genom att använda kommunistblocket och västerländska inflytandeagenter; och för det tredje, att bidra till en förskjutning av den militära maktbalansen till kommunistisk fördel genom att hjälpa till att påskynda blockets militära och ekonomiska utveckling genom insamling av vetenskaplig och teknisk underrättelsetjänst från väst och genom att undergräva västerländska militära program.

För att ta den sista av dessa uppgifter först, ansåg sovjetiska tjänstemän 1959 att kommunistblocket släpade tio till femton år efter USA, till exempel inom området militärelektronik. Genom att använda blockets intelligenspotential hoppades man kunna överbrygga gapet inom fem år 1r€. omvänt, genom desinformationspotentialen hos blockets säkerhets- och underrättelsetjänster, hoppades man, som Shelepin uttryckte det, förvirra och desorientera västerländska militärprogram och avleda dem till värdelösa, slösaktiga och extravaganta utgiftsområden. Med detta i sikte deltog avdelning D tillsammans med centralkommittén i att informera sovjetiska vetenskapsmän för deras uppdrag vid olika internationella konferenser där de har kontakter med utländska vetenskapsmän.

Några av de andra verksamheterna vid avdelning D var kända

i kontur till författaren i deras tidiga skeden.

Det fanns planer på en operation för att påverka den franska regeringen att lämna Nato. Sovjetiska experter var redan 1959-60 övertygade om att "motsägelser" mellan USA och Frankrike kunde utnyttjas för att komma till rätta med detta.2ut.

En långsiktig plan var under förberedelse för att misskreditera antikommunistiska amerikanska arbetarledare och påverka dem att ändra sin inställning till kontakt med de kommunistiska fackföreningarna.

Det fanns också en plan som hette "Actions Against American Institutions", särskilt CIA och FBI, vars detaljer inte är kända för författaren.

En operation, som genomfördes strax efter att avdelning D bildades, syftade till att hjälpa till att isolera Västtyskland från Nato och västvärlden. Experter i judiska angelägenheter i avdelning D förberedde åtskilliga brev som deras agenter skulle skicka till släktingar i Israel och andra länder som var avsedda att väcka fientlighet mot Västtyskland och ge ett missvisande intryck av den politiska utvecklingen i Sovjetunionen.

Av den största långsiktiga betydelsen var en order som Shelepin utfärdade till Agayants i slutet av 1959 om att samarbeta med centralkommitténs avdelning för aktiva operationer och med albanska och jugoslaviska representanter om en desinformationsoperation kopplad till den nya långsiktiga politiken och relaterad till Sovjet-jugoslaviska-albanska relationerna.

Ett antal andra reflektioner av antagandet av den nya politiken och återupplivandet av desinformation kom till författarens uppmärksamhet under loppet av hans arbete inom sovjetisk underrättelsetjänst.

Tidigt 1959 varnade ett hemligt partibrev partimedlemmar för att avslöja stats- och partihemligheter.

Genuina, potentiella västerländska informationskällor om den nya politiken undertrycktes. Till exempel arresterade KGB en värdefull amerikansk agent i Sovjetunionen, överstelöjtnant Popov från GRU.

Andra potentiella möjligheter för väst att få information om policyn stängdes: till exempel utfärdades en särskild instruktion till KGB-personal om att intensifiera rekryteringen, kompromissen och misskrediteringen av västerländska forskare och experter på kommunistiska angelägenheter som besöker kommunistiska länder.

En instruktion utfärdades till KGB-personalen att ge detaljer till

desinformationsavdelningen för alla deras befintliga underrättelsekällor och kanaler, så att de vid behov kan användas för desinformationsändamål.

Nya kanaler planerades och skapades för att mata desinformation till väst. I detta sammanhang förtjänar tre punkter att nämnas. Avdelning D visade stort intresse för att utnyttja två speciella franska källor som tillhör sovjetisk kontraspionage: de bad att den kontrollerande officeren Okulov skulle överföras till avdelning D. Det finns allvarliga, olösta bevis för att överste Penkovskiy planterades på västerländsk underrättelsetjänst av KGB. Det har förekommit publicitet i amerikansk press som tyder på att en viktig FBI-källa om sovjetiska angelägenheter, känd som "Fedora", var under sovjetisk kontroll medan han samarbetade med FBI 1960

3s.

Sektionen av KGB:s andra chefsdirektorat, ledd av överste Norman Borodin och ansvarig för rekrytering och hantering av agenter bland utrikeskorrespondenter i Sovjetunionen, upplöstes för att undvika skapandet av en central pool av agenter som alla intar en misstänkt liknande linje. Agenterna överlämnades till lämpliga geografiska sektioner av KGB för att säkerställa att deras desinformationsverksamhet var nära relaterad till den särskilda situationen i varje land eller område.

Två tidigare invånare i Hitlers säkerhetstjänst, med sina nät av agenter i Ukraina, som stod under KGB:s kontroll, förbereddes för plantering på den västtyska underrättelsetjänsten.

1959 utfärdade chefen för den sovjetiska kontraspionaget, general Griba-nov, en instruktion till sin personal att förbereda operationer för att påverka västerländska ambassadörer i Moskva, i enlighet med kraven i den nya politiken. Västerländska underrättelse- och säkerhetstjänster – i synnerhet fransmännens – hade tillfälle att undersöka Gribanovs verksamhet mot deras ambassadörer. Gribanov instruerade också medlemmar av sin personal, som utgav sig för att vara högre tjänstemän vid olika sovjetiska regeringsdepartement, att upprätta personlig kontakt med och utöva politiskt inflytande över ambassadörerna i Moskva i alla utvecklingsländer.

1960 utfärdades ett hemligt direktiv av KGB i Moskva till underrättelsetjänstens representanter utomlands och säkerhetstjänsten på hemmaplan om påverkan av utländska besökare till Sovjetunionen, särskilt politiker och forskare; ansträngningar gjordes för att använda, rekrytera och misskreditera antikommunistiska politiker, journalister, forskare,

och analytiker av kommunistiska angelägenheter under sina besök i kommunistiska länder. Till exempel gjordes ett försök att misskreditera en framstående amerikansk forskare, professor Barghoorn, genom att trakassera honom i Moskva 1963. Nästan varje västerländsk säkerhetstjänst har samlat på sig bevis i detta ämne.

En speciell form av kontroll över den sovjetiska pressen etablerades av centralkommitténs apparat så att pressen kunde användas av centralkommittén och KGB för desinformationsändamål. Till exempel försåg KGB Adzhubey, Izvestiyas chefredaktör, med "kontroversiellt" material om interna förhållanden i Sovjetunionen.

Resurserna från de nationella republikernas KGB:er sattes i spel; till exempel, bara under åren 1957-58, lade KGB i Ukraina fram för Moskvas godkännande 180 operativa förslag för rekrytering av, eller plantering av agenter på, utlänningar inom eller utanför Sovjetunionen.

Direkta försök gjordes att utöva politiskt inflytande utomlands. Instruktioner utfärdades till KGB-invånarna i Finland, Italien och Frankrike att intensifiera och utnyttja deras penetration av ledarskapet för socialistiska och andra politiska partier för att åstadkomma förändringar i ledarskap och politik för dessa partier i enlighet med blockpolitikens krav[4].

I Finland arbetade KGB-bon Zhenikhov 1961 på en plan för att ta bort ledande antikommunistiska ledare för det finska socialdemokratiska partiet som Tanner och Leskinen från den politiska scenen och ersätta dem med sovjetiskt sinnade[5].

En KGB-agent planterades på ledningen för det svenska socialdemokratiska partiet.

Morden uteslöts inte i fallet med antikommunister som utgjorde ett hinder för ett framgångsrikt genomförande av blockpolitiken. Till exempel, 1959 mördade KGB i hemlighet den ukrainske nationalistledaren Stepan Bandera i Västtyskland. Detta är känt tack vare avslöjandena av den före detta sovjetiske agenten Stashinskiy, som mördade Bandera på Shelepins order.

Listan kan utökas. Men tillräckligt mycket har sagts för att indikera att hela den sovjetiska underrättelsetjänstpotentialen användes för att genomföra operationer till stöd för den första fasen av den nya långdistansblockpolitiken; detsamma kan sägas om underrättelsepotentialen i de andra länderna i kommunistblocket.

Eftersom även professionella analytiker i väst inte alltid klart inser vad det kommunistiska blockets underrättelsepotential i aktion kan uppgå till när det gäller att utöva inflytande som är gynnsamt för blocket, är det önskvärt att vid denna tidpunkt ge åtminstone några teoretiska exempel.

Anta till exempel att ett visst icke-kommunistiskt land blir målet för blockets underrättelsepotential. Detta skulle innebära att all underrättelsetjänst och kontraspionagepersonal i alla kommunistiska länder skulle se över alla sina underrättelsetillgångar och komma med förslag om vad som skulle kunna göras för att få politiskt inflytande på landets regering och dess politik och diplomati, politiska partier, enskilda ledare, press, och så vidare. Det skulle innebära att all underrättelsepersonal i blockländerna under diplomatisk eller annan officiell täckning i det berörda landet, vilket skulle kunna uppgå till flera hundra högutbildade yrkesmän plus flera hundra hemliga agenter bland landets medborgare, alla skulle styras att arbeta på olika sätt mot ett mål enligt en plan. Agenterna skulle vägledas inte bara för att få information, utan också att vidta vissa åtgärder eller att utöva inflytande var och närhelst planen krävde. Deras kombinerade förmåga att påverka regeringen, pressen och den allmänna opinionen kan mycket väl vara betydande.

Detsamma skulle gälla om målet var en grupp icke-kommunistiska länder; eller ett specifikt problem, såsom ett icke-kommunistiskt lands försvarsprogram; eller en speciell västerländsk inställning till kommunistblocket eller en av dess medlemmar; eller världens allmänna opinion om en viss politik; eller frågor som Vietnamkriget, påstådd västtysk revanschism eller situationen i Mellanöstern.

I sitt tal den 6 januari 1961 sade Chrusjtjov, efter att ha anspelat på det faktum att "arbetarklassens diktatur har vuxit fram utanför ett lands gränser och blivit en internationell kraft", att "under dagens förhållanden är socialismen i en position att i växande mått bestämma karaktären, metoderna och trenderna för internationella relationer." Det var omorienteringen av centralkommitténs apparat, massorganisationerna och blockets diplomatiska, underrättelse- och säkerhetstjänster som försåg Chrusjtjov och hans allierade med medel för att förändra karaktären och metoderna för internationella förbindelser.

Vissa delar av den nya blockpolitiken – som inledningen

ekonomiska reformer inom industrin och jordbruket i Sovjetunionen och andra kommunistiska stater eller betoningen på fredlig samexistens, nedrustning och förbättringen av diplomatiska, handelsmässiga och andra förbindelser med icke-kommunistiska länder – alla av dem som påminner om NEP-perioden, var i sig sätt att förvränga blockets avsikter och påverka den första fasen av världens politik. Ännu mer betydande, och återigen påminner om NEP-perioden, var de slående förändringarna i stil, kvantitet och kvalitet på information som den kommunistiska världen avslöjade om sig själv. Dessa förändringar återspeglades i det bredare tillträdet som tillåts för utländska besökare till Sovjetunionen och de flesta östeuropeiska länder. De sammanföll i tid med Shele-pins rapport och den intensiva förberedelsen av ett program för politiska desinformationsoperationer. Sammanträffandet i timing hjälper till att förklara förändringarna.

8

Informationskällor

PSIGANDE KAPITEL HAR I DETALJERAD BESKRIVNING hur program, strategi, organisation och operativ filosofi i centrum för den internationella kommunismen utvecklades under perioden 1957 till 1960. Hur kom det sig att västvärlden nästan helt misslyckades med att upptäcka dessa förändringar och inse deras betydelse? För att upptäcka svaret måste man börja med att undersöka de informationskällor som finns tillgängliga för västerländska analytiker.

Västerländska källor

De viktigaste västerländska informationskällorna om kommunistiska länder är:

• Västerländska underrättelsetjänsters hemliga agenter.

• Avlyssning och avkodning av kommunistisk kommunikation.

• Övervakning av kommunistiska ambassader och tjänstemän i icke-kommunistiska nist länder.

• Fotografiska och andra observationer av industriella installationer, missiler platser, trupprörelser och så vidare från västerländska flygplan och satelliter som flyger över kommunistiskt territorium.

• Övervakning av kärnvapen- och raketprov med tekniska anordningar.

• De personliga observationerna från västerländska diplomater, journalister och besök tors i kommunistiska länder.

• Inofficiella kontakter i dessa länder av västerländska diplomater, journalister, och andra besökare.

• Forskare som arbetar med kommunistiska angelägenheter.

• "Interna emigranter" eller välvilliga i kommuniststaterna.

• Flyktingar från kommunistiska länder och partier och i synnerhet före detta tjänstemän och agenter för deras underrättelsetjänster.

Dessa källor varierar i betydelse och tillförlitlighet, i graden av tillgång de tillhandahåller och i hur de behöver tolkas.

Eftersom kommunistiska samhällen är slutna samhällen och eftersom deras regeringars mål är aggressiva, är det livsviktigt för väst att ha kraftfulla, sunda och effektiva underrättelsetjänster som kan erhålla tillförlitlig hemlig information av strategisk karaktär om de kommunistiska ländernas inre angelägenheter och yttre politik, om deras relationer med varandra och om deras relationer med kommunistpartierna utanför blocket. De hemliga agenterna för västerländska underrättelsetjänster är potentiellt de mest värdefulla källorna av alla, förutsatt att de verkar i god tro och har tillgång till information på politisk nivå. Problemet är att västerländska underrättelsetjänster ibland accepterar provokatörer som genuina agenter, och provokatörer är en favoritkanal för att förmedla kommunistisk desinformation.

Avlyssning och avkodning av kommunikationer kan ge värdefull information, förutsatt att möjligheten till desinformation alltid beaktas och bedöms korrekt.

Likaså kan övervakningen av kommunistiska ambassader och tjänstemän vara värdefull, men man måste komma ihåg att metoderna som används av västerländska kontraspionage- och säkerhetstjänster är välkända och i de flesta fall kan omvandlas av kommunistblocket till kanaler för desinformation.

Den tekniska övervakningen av kärnvapen- och raketprov och de olika formerna av flygspaning är värdefulla men kan inte betraktas som självförsörjande. På grund av deras begränsningar måste informationen de tillhandahåller alltid utvärderas tillsammans med information från andra källor. Alla tekniker har sina individuella begränsningar. Den allmänna begränsningen som de alla delar är att även om de ger korrekt information om vad som finns och vad som händer på en viss ort, kan de inte svara på frågor om varför det är närvarande eller händer, vem som är ansvarig och vad deras verkliga avsikter är. Till exempel från dessa källor

ensam kan man inte säga om förekomsten av truppkoncentrationer vid den kinesisk-sovjetiska gränsen är bevis på verklig fientlighet mellan de två länderna eller bevis på en gemensam avsikt från de sovjetiska och kinesiska ledarnas sida att ge intryck av, i strategiska desinformationssyfte, att det råder fientlighet mellan dem.

De personliga observationerna från utländska diplomater, journalister och andra besökare i kommunistiska länder är av begränsat värde på grund av kontrollen över deras resor och deras kontakter. Värdet av information från inofficiella kontakter ska inte överskattas, eftersom sannolikheten är att dessa kontakter, hur kritiska de än är för regimen, kontrolleras av säkerhetstjänsterna. Med tanke på omfattningen av de kommunistiska säkerhetstjänsterna är det omöjligt för en medborgare i ett kommunistiskt land att under en längre tid vara i obehörig kontakt med en utlänning. Undersökande rapportering av den typ som är så populär i väst är omöjlig i kommunistiska länder utan åtminstone tyst samarbete från säkerhetsmyndigheterna.

Västerländska akademiker kan vara oerhört värdefulla som analytiker, förutsatt att de får korrekt information. Deras värde som källor är inte alltid stort, eftersom deras besök i kommunistiska länder inte nödvändigtvis ger dem tillgång till insiderinformation, och de är lika benägna som andra besökare att bli vilseledda av medveten kommunistisk desinformation. Deras besök kan också vara farliga.

"Interna emigranter", eller välönskade, är de medborgare i kommunistiska länder som av politiska eller andra skäl närmar sig utländska diplomater eller besökare eller försöker ta sig in på västerländska ambassader med erbjudanden om hemlig information. De kan vara värdefulla källor, men problemet är att det finns många hinder i vägen. Till exempel brukade den sovjetiska säkerhetstjänsten utöva en provokationsteknik genom vilken alla välvilliga som försökte få kontakt per telefon med de amerikanska eller brittiska ambassaderna i Moskva kunde kopplas till specialutbildade tjänstemän från säkerhetstjänsten. Dessa skulle posera som medlemmar av den amerikanska eller brittiska ambassadens staber och skulle ordna med att träffa den välbefinnande utanför ambassaden, med förutsägbara konsekvenser för den berörda välönskaren. Många välvilliga försökte kontakta västerländska ambassader; få lyckades. Även om de gjorde det, var de inte alltid betrodda av ambassaderna eftersom de sovjetiska säkerhetstjänsterna medvetet misskrediterade denna typ av personer genom att skicka sina

egna provokatörer till ambassader under sken av välvilliga.

Tidigare erfarenheter visar att den mest värdefulla informationen har tillhandahållits av flyktingar och avhoppare från kommunistiska länder och kommunistpartier. De mest informativa har varit de som hade ledande positioner, såsom Trotskij, Uralov och Kravchenko, eller de som arbetade i organisationer där politiken genomförs, såsom underrättelse- och säkerhetstjänsterna (Aga-bekov, Volkov, Deryabin, Petrovs, Rastvorov, Khokhlov och Swiatlo), militära Guzenyko, Reissvitsov, diplomatiska underrättelsetjänsten, Reissvitsov. tjänst (Barmine, Kaznacheyev), eller de väpnade styrkorna (Tokayev). Viktig information avslöjades av jugoslaviska ledare under den sovjet-jugoslaviska splittringen från 1948 till 1956. Värdefull information tillhandahölls också av tidigare ledande kommunister eller kommunistiska agenter, såsom Souvarine, Jay Lovestone, Borkenau, Chambers och Bentley.

Värdet av informationen från sådana källor beror naturligtvis på graden av deras tillgång till information, och på deras utbildning, erfarenhet, ärlighet, graden av emotionalitet och fullständigheten av deras brytning med kommunismen. Trotskijs exponeringar var av begränsat värde eftersom hans brytning inte var med kommunismen utan med Stalin. Detsamma kan sägas om de jugoslaviska ledarna. En del flyktinginformation påverkas av emotionalitet. Under den kalla krigetsperioden förvanskades en del av den litteratur om kommunism som publicerades i väst av propagandaskäl och kan endast användas med försiktighet.

Framför allt beror värdet av information från avhoppare och flyktingar på deras goda tro, eftersom det är vanligt att de kommunistiska säkerhets- och underrättelsetjänsterna skickar provokatörer utomlands under denna täckmantel för att fungera som kanaler för desinformation.

Kommunistiska källor

De kommunistiska källorna måste behandlas som en separat kategori. De kan delas in i officiella, inofficiella och "hemliga" kommunistiska källor. De officiella är:

• De publicerade uppteckningarna av internationella kommunistkonferenser regeringar och kommunistpartier inom och utanför blocket.

• Den offentliga verksamheten och besluten av partier, regeringar och enskilda kommunistiska länders ministerier.

• Kommunistiska ledares och andras offentliga aktiviteter och tal tjänstemän.

• Den kommunistiska pressen: böcker, tidskrifter och andra publikationer.

• De officiella kommunistiska kontakter med utländska diplomater, journalister och andra besökare.

• Kommunistiska partiers offentliga verksamhet och beslut i icke-kommunistiska länder.

De inofficiella kommunistiska källorna är:

• Inofficiella tal och off-the-record kommentarer från kommunistiska ledare och tjänstemän.

• Inofficiella kontakter i kommunistiska länder av utländska diplomater, nalister och andra besökare.

• Väggaffischer i Kina och underjordiska publikationer i andra kommunistiska länder, som samizdat i Sovjetunionen.

• Kommunistiska forskares böcker.

De "hemliga" kommunistiska källorna är de enstaka, ofta retrospektiva, läckage eller avslöjande från den kommunistiska sidan, ibland i dokumentär form, av information som tidigare har behandlats som hemlig. Dessa relaterar ofta till polemik mellan medlemmar av det kommunistiska blocket och kan täcka:

• Hemliga aktiviteter, diskussioner och beslut av de ledande organen block.

• Hemliga aktiviteter, diskussioner och beslut av partier, regeringar, och ministerier i enskilda kommunistiska länder.

• Kommunistiska ledares och tjänstemäns hemliga aktiviteter och tal.

• Hemliga parti- och regeringsdokument, särskilt particirkulär till meniga medlemmar.

Analysen av information från kommunistiska källor

Möjligheterna att få tillförlitlig information om den kommunistiska världen genom kommunistiska källor bör inte heller ignoreras

inte heller överskattat. Uppenbarligen är inte alla artiklar som förekommer i den kommunistiska pressen falska eller förvrängda i propaganda- eller desinformationssyfte. Även om båda är närvarande i betydande grad, återspeglar den kommunistiska pressen också, till stor del korrekt, det kommunistiska samhällets komplexa liv och verksamhet. Partiet och befolkningen hålls informerade genom pressen om stora parti- och regeringsbeslut och händelser; de mobiliseras också och vägleds genom pressen för att genomföra dessa beslut.

Av dessa skäl är studiet av den kommunistiska pressen viktigt för väst. Men problemet för västerländska analytiker är att skilja mellan faktainformationen och den propaganda och desinformation som finns i pressen. Här tenderar vissa västerländska tendenser att komma i vägen: tendensen att betrakta vissa kommunistiska problem som en återspegling av eviga, oföränderliga världsproblem; en tendens att anta att förändringar i det kommunistiska samhället är spontana utvecklingar; och en tendens att tolka utvecklingen i den kommunistiska världen utifrån de västerländska systemens erfarenheter, föreställningar och terminologi.

Utan tvekan finns det eviga och universella inslag i den kommunistiska politiken (Stalin hade något gemensamt med andra tyranner som inte var kommunister). Vissa utvecklingar i den kommunistiska världen är spontana (den ungerska revolten är ett exempel) och det finns vissa likheter mellan utvecklingen av händelser i den kommunistiska och icke-kommunistiska världen. Det är viktigare att påpeka att det också finns en bestämd ideologisk, politisk och operativ kontinuitet i den kommunistiska rörelsen och dess regimer, vars specifika delar inte bör förbises eller ignoreras. Det finns en mer eller mindre permanent uppsättning faktorer som återspeglar kommunismens väsen och gör den annorlunda från alla andra sociala eller politiska system, och det finns vissa permanenta problem som kommunister hanterar med olika grader av misslyckande och framgång. Dessa faktorer och problem är till exempel klassideologi, nationalism, intrablock- och interpartirelationer, internationalism, revisionism, maktkamper, succession i ledarskapet, utrensningar, politik gentemot väst, partitaktik, karaktären av kriser och misslyckanden i den kommunistiska världen, och de lösningar eller omjusteringar som tillämpas på dem. Att förbise vad som är specifikt kommunistiskt i innehållet och hanteringen av alla dessa problem är att hamna i fel. Till exempel att försöka förklara utrensningarna

av 1930-talet när det gäller Stalins psykologiska makeup skulle vara skridskoåkning på ytan. Inte mindre felaktig vore analysen i västerländska termer av den nationalism som utan tvekan existerar i den kommunistiska världen.

Även de västerländska experter som inser den specifika karaktären och kontinuiteten hos kommunistiska regimer och har övervunnit de tre ovan nämnda tendenserna uppvisar ofta en fjärde tendens, som är att applicera stereotyper som härrör från Stalinperioden på efterföljande utvecklingar i den kommunistiska världen, och därigenom misslyckas med att ta hänsyn till möjligheten till omanpassningar i kommunistiska regimer och antagandet av ett mer abiderande tillvägagångssätt för att konfrontera dem. Historiskt sett har både kommunistisk ideologi och praktik visat sig kapabla till flexibilitet och framgångsrik anpassning till omständigheterna: Lenins NEP är ett bra exempel. Kontinuitet och förändring är båda närvarande i det kommunistiska systemet; båda återspeglas i den kommunistiska pressen.

Analys av den kommunistiska pressen är därför viktig för en förståelse av den kommunistiska världen men bara om den görs på rätt sätt. Kunskap om kommunistisk historia och förståelse för de bestående faktorerna och problemen och det sätt på vilket de har angripits under olika historiska perioder är väsentligt. Så också – och hittills har detta nästan helt saknats i väst – är en förståelse för rollen och mönstret av kommunistisk desinformation under en given period och den effekt den har på källornas giltighet och tillförlitlighet.

9

Sårbarheten hos västerländska bedömningar

GOM ATT KOMMUNISTISKA REGIM ÖVER DISINFORMATION i tredstid i en skala som saknar motstycke i väst, är det väsentligt att fastställa det mönster av desinformation som följs om västerländska studier och bedömningar ska undvika allvarliga fel. När mönstret väl har etablerats ger det kriterier för att skilja pålitliga från otillförlitliga källor och äkta information från desinformation. Att bestämma mönstret är svårt, för att inte säga omöjligt, om inte tillförlitlig insiderinformation finns tillgänglig.

Här bör en skillnad noteras mellan de kommunistiska källorna och de västerländska källorna. Alla kommunistiska källor är permanent tillgängliga som naturliga kanaler för kommunistisk desinformation. Västerländska källor är i allmänhet mindre tillgängliga som kanaler, men kan bli det i varierande utsträckning beroende på om deras existens är eller inte är känd för den kommunistiska sidan. Med kommunistiska källor är problemet att upptäcka hur de används för desinformation. Med västerländska källor är problemet dubbelt; för att avgöra om de har komprometterats till den kommunistiska sidan, och i så fall om de används i desinformationssyfte.

Eftersom västerländska källor i allmänhet är mindre sårbara än kommunistiska för exploatering i syfte att desinformation, tenderar de att betraktas som mer tillförlitliga än de kommunistiska källorna, som är helt öppna för exploatering. Men om västerländska källor äventyras (och särskilt om västvärlden inte vet, eller inte vill erkänna, att de har äventyrats),

de kan bli opålitliga och till och med farliga. Omvänt, om mönstret av desinformation är känt och om en adekvat analysmetod används, kan även kommunistiska källor avslöja tillförlitlig och betydelsefull information.

Den idealiska situationen för väst är när dess underrättelsetjänster har tillförlitliga informationskällor på politisk beslutsfattande nivå, när adekvata analysmetoder tillämpas av väst på kommunistiska källor, och när mönstret av kommunistisk desinformation är känt. Dessa tre faktorer reagerar på varandra till ömsesidig fördel. De inre källorna ger information som har betydelse för lämpligheten av västerländsk analys; de hjälper också till att fastställa mönstret för desinformation och varnar i god tid om eventuella förändringar i den. Mönstret av desinformation, en gång etablerat, och en korrekt analys av kommunistiska källor leder tillsammans till en korrekt bedömning av västerländska hemliga källor och till avslöjandet av de smutsiga bland dem.

Problemet är dock att effektiviteten hos västerländska underrättelsetjänster inte kan tas för given. Förutom de allmänna hindren för att skaffa tillförlitlig insiderinformation på hög nivå om den kommunistiska världen, finns det särskilda risker för att tillförlitliga källor äventyras genom sina egna misstag eller genom kommunistisk penetration av västerländska underrättelsetjänster. Vissa västerländska källor – till exempel avlyssningsapparater – kan upptäckas och utnyttjas av den kommunistiska sidan i desinformationssyfte utan att de berörda västerländska tjänsterna penetreras. Men den viktigaste faktorn som har skadat effektiviteten hos västerländska tjänster har varit deras kommunistiska motståndares penetration; detta har äventyrat västerländska källor och gjort det möjligt för den kommunistiska sidan att använda dem som kanaler för desinformation.

Om västerländska underrättelsetjänster förlorar sin effektivitet och själva blir kanaler för kommunistisk desinformation, skadar detta i sin tur västerländsk analys av kommunistiska källor och resulterar i att mönstret av kommunistisk desinformation och eventuella förändringar i den inte kan upptäckas. När alla tre faktorerna – västerländsk förmåga att få hemlig information, västerländsk förmåga att tolka kommunistiska källor och västerländsk förmåga att förstå desinformation – i sig påverkas negativt av konsekvenserna av penetration och desinformation, då hela processen med västerländsk bedömning

kommunistiska angelägenheter är skadade, och de verkliga problemen och verkliga förändringarna i den kommunistiska världen kan inte särskiljas från fiktiva och vilseledande. Tveksam information från officiella, inofficiella eller "hemliga" kommunistiska källor bekräftar eller bekräftas av desinformation som matas genom komprometterade västerländska hemliga källor. Information som medvetet läckts ut av den kommunistiska sidan accepteras som tillförlitlig av västvärlden. Genuin information, som slumpmässigt tagits emot av väst, kan ifrågasättas eller avvisas. På så sätt blir felen i västerländska bedömningar inte bara allvarliga, utan också oåterkalleliga om inte och tills mönstret av desinformation är korrekt etablerat. Det kritiska tillståndet för bedömningsprocessen i väst är det allvarligare eftersom det är okänt och odiagnostiserat. Om västerländska bedömningar av den kommunistiska världen är felaktiga, kommer västerländska missräkningar och misstag i politiken att följa. Dessa missräkningar och misstag kommer att utnyttjas av den kommunistiska sidan till sin egen fördel. När detta händer och de västerländska misstagen erkänns av allmänheten, misskrediteras de politiker, diplomater och forskare som är förknippade med dessa misstag och en grund läggs för framväxten av extremistiska åsiktsorgan. McCarthyismens uppkomst i USA efter misslyckandet av amerikansk efterkrigspolitik i Östeuropa och Kina är ett uppenbart exempel.

Konsekvenserna av olika mönster av desinformation

Karaktären av västerländska missräkningar beror till stor del på mönstret av kommunistisk desinformation. Under en kris i det kommunistiska systemet när desinformationens fasad- och styrkemönster används, är västvärlden förvirrad över den verkliga situationen i kommunistiska länder och misslyckas med att uppfatta svagheten i deras regimer. En övertygande, men falsk, fasad av monolitisk enhet är uppbyggd kring den kommunistiska världens verkliga explosiva verklighet. Hur falsk den än är, kan fasaden tas till sitt nominella värde av västerländska observatörer och till och med regeringar. Deras överskattning av styrkan och sammanhållningen hos den skenbara monoliten hindrar dem från att vidta lämpliga åtgärder för att utnyttja en verklig kris i den kommunistiska världen.

Krisen i blocket, 1949-56

Utan tvekan fanns det en viss insikt i väst om svårigheterna i den kommunistiska världen under åren omedelbart före och efter Stalins död. Men desinformation om fasad och styrka döljde framgångsrikt förekomsten av äkta kinesisk-sovjetiska skillnader mellan 1950 och 1953; den beslöjade också det akuta i den revolutionära situationen i Östeuropa. Om djupet av krisen där hade varit mer uppskattat i väst, skulle en mer aktiv och hjälpsam västerländsk reaktion på händelserna i Polen och Ungern ha varit på väg; en del av eller hela Östeuropa kan ha befriats helt och hållet.

Under genomförandet av en långsiktig politik används en svaghet och ett utvecklingsmönster av desinformation. Återigen är västvärlden förvirrad över den verkliga styrkan hos kommunistiska regimer och, den här gången, även om deras politik. En övertygande bild byggs upp av ideologins förfall och framväxten av konkurrerande nationella enheter i den kommunistiska världen. Även om denna bild är falsk och medvetet projiceras av de kommunistiska regimerna, är den sannolikt accepterad av västvärlden som en korrekt återspegling av spontant inträffande politiska utvecklingar. På denna grund tenderar väst att underskatta styrkan och sammanhållningen i den kommunistiska världen och uppmuntras att förbise nödvändigheten av ordentliga defensiva åtgärder. Den kan dessutom vilseledas till att ta offensiva steg som oavsiktligt tjänar den kommunistiska politikens syften och ger möjligheter till framtida exploatering från den kommunistiska sidan, till västvärldens nackdel.

Av de två desinformationsmönstren har det andra potentiellt de allvarligare konsekvenserna för väst genom att det, om det tillämpas framgångsrikt, kan påverka västerländska offensiva och defensiva åtgärder negativt; den första hämmar endast västerländska offensiva åtgärder och tjänar till att hårdna sitt försvar.

Andra världskriget

Den sovjetiska expansionismen fick hjälp av desinformation under andra världskriget. Utan att på något sätt ifrågasätta nödvändigheten av krigstidens antifascistiska allians mellan Sovjetunionen och de västallierade är det legitimt att påpeka att alliansen

utnyttjades framgångsrikt av Sovjetunionen för att främja sina egna politiska mål. Det finns utrymme för en detaljerad historisk studie av de metoder och kanaler som sovjetregimen använde för att påverka och desinformera de amerikanska och brittiska regeringarna inför konferenserna i Teheran och Jalta om den verkliga karaktären av sovjetregimen och dess avsikter. Amerikanska och brittiska arkiv bör ge ytterligare information om det inflytande som utövas av sovjetiska agenter i det amerikanska utrikesdepartementet och det brittiska utrikesdepartementet, som Donald Maclean och Guy Burgess[1]Under tiden kan några punkter göras för att illustrera användningen av teman om ideologins förfall, ökningen av nationalistiskt inflytande och oenigheten och bristen på samarbete mellan kommunistiska partier.

Under krigsalliansen försvann ideologisk kritik av USA och Storbritannien praktiskt taget från den sovjetiska pressen. Den revolutionära ideologin, även om den aldrig helt övergavs, blev mjukare. Gamla ryska traditioner glorifierades; tidigare tsarliga led och dekorationer återställdes i Röda armén. En ny respekt visades för religionen; Stalin höll en offentlig audiens för ryska kyrkoledare 1943. De gemensamma farorna som Sovjetunionen och västvärlden står inför och deras gemensamma intresse av att överleva betonades och beskrevs som en grund för framtida samarbete. Västerländska statsmän och diplomater fick höra att en efterkrigsliberalisering av sovjetregimen och dess utveckling till en nationell, västerländsk typ av nationalstat var oundviklig; de var till och med smickrade med tanken att dessa förändringar skulle ske under västerländskt inflytande. Det sovjetiska godkännandet av Atlantstadgan 1941 och undertecknandet av FN-pakten den 1 januari 1942 bör ses som en del av strävan att höja västerländska förväntningar på en gynnsam utveckling i Sovjetunionen. Men det mest slående och betydelsefulla bedrägeri som utformats för att maskera det fortsatta, aktiva samarbetet mellan kommunistiska partier och övertyga de västliga allierade om att revolutionära mål hade övergetts var upplösningen av Komintern i maj 1943, sex månader före Teherankonferensen. Allierade med detta bedrägeri var teman att Sovjetunionen och Röda armén endast kämpade för befrielsen av Östeuropa från fascismen och inte hade någon tanke på att etablera kommunistiska regimer i det området.

10

Kommunistiska underrättelsetjänstframgångar, västerländska misslyckanden och krisen i Västerländska studier

AT NÄRA, västerländska ansträngningar att skaffa hemlig politisk information om den kommunistiska världen, västerländska försök att analysera information från kommunistiska källor och västerländsk förmåga att skilja på tillförlitliga och opålitliga källor – mellan äkta information och desinformation – allt verkar lida av åtminstone en tillfällig förlust av effektivitet. Detta tillstånd är symptomatiskt för att deras kommunistiska motståndare har penetrerat västerländska underrättelsetjänster.

Västerländsk underrättelsetjänst har inte alltid varit misslyckad. Under krisen efter Stalin var den kommunistiska underrättelse- och säkerhetstjänsten svag. Fler människor var benägna att hjälpa väst; fem tjänstemän från den sovjetiska underrättelsetjänsten hoppade av 1954. Även om västvärlden aldrig helt har avslöjat omfattningen av kommunistiska underrättelsetjänsters penetration av sina regeringar och samhällen, hade den västerländska underrättelsetjänsten ändå några tillförlitliga källor med tillgång till politiska beslutsfattande organ i de kommunistiska länderna. Men när den kommunistiska världen återhämtade sig från sin kris, så återfick dess underrättelse- och säkerhetstjänster sin styrka och effektivitet. Ansträngningen att penetrera västerländska regeringar i allmänhet och västerländska underrättelse- och säkerhetstjänster i synnerhet, som hade pågått kontinuerligt från 1917 och framåt, återupplivades med framgång. Detta är inte platsen för en detaljerad studie av problemet; dock måste några exempel ges för att illustrera argumentet.

Från sin tjänst i NATO-sektionen av informationsavdelningen vid KGB:s första chefsdirektorat 1959-60 vet författaren att vid den tiden sovjetiska och blockets underrättelsetjänster

hade agenter i de flesta Nato-länders utrikesministerier, för att inte tala om många av de icke-NATO-länderna. Detta innebar att de sovjetiska ledarna och deras partner var nästan lika välinformerade om västerländska regeringars utrikespolitik som dessa regeringar själva.

Symptomatiska för djupet och omfattningen av penetrationen var fallen med den tidigare brittiska amiralitetstjänstemannen Vassall; den tidigare svenska militärattachén i Sovjetunionen och senare i USA, överste Wennerström; den tidigare höga tjänstemannen i Natos högkvarter i Paris, överste Paques; och de fyrtio dolda mikrofonerna som upptäcktes sent på den amerikanska ambassaden i Moskva 1964.

Det finns också slående offentliga bevis på kommunistisk penetration av västerländska underrättelsetjänster. De brittiska säkerhets- och underrättelsetjänsterna, de äldsta och mest erfarna i väst, skadades allvarligt av Blunt, Philby, Blake och andra som arbetade för sovjetisk underrättelsetjänst inom dem i många år innan de upptäcktes.

Exponeringen av Felfe-ringen inom den tyska underrättelsetjänsten 1961 visade att denna tjänst hade penetrerats av sovjeterna sedan dess återfödelse 1951.

Författarens detaljerade information om omfattande sovjetisk penetrering av fransk underrättelsetjänst under lång tid skickades till lämpliga franska myndigheter, som kunde neutralisera penetrationen.

Den amerikanska underrättelsetjänsten led av sovjetisk penetration av allierade tjänster som den samarbetade med. 1957-58 förlorade den amerikanska underrättelsetjänsten en viktig hemlig agent i Sovjetunionen, överstelöjtnant Popov, till följd av KGB-penetration.

Särskilt eftersom problemet med desinformation inte har förståtts är det tveksamt om adekvat hänsyn har tagits till kompromissen mellan källor som härrör från kända fall av kommunistisk penetration av västerländsk intelligens.

Faktorer i kommunistiska underrättelsetjänstframgångar

Tre huvudfaktorer bidrar till de kommunistiska underrättelsetjänsternas framgångar mot väst. I första hand verkar de

i en mycket större skala. Underrättelsepotentialen hos totalitära regimer är alltid större än hos demokratier eftersom de förlitar sig på hemlig polis för sin egen inre stabilitet. Kommunistiska regimers beslutsamhet att främja sitt system i andra länder innebär en utökad roll för deras underrättelsetjänster utomlands. Följaktligen tar kommunistiska regimer underrättelse- och säkerhetsarbete på större allvar och lägger mer mänskliga och ekonomiska resurser till det än demokratier. I Sovjetunionen kan personal utbildas i dessa ämnen upp till motsvarande universitetsnivå. De uppmuntras att utöka sina nätverk av informatörer i massiv skala både inom och utanför sina egna territorier.

För det andra inser kommunistiska ledare vikten av bra säkerhetsarbete för deras överlevnad och det konstruktiva bidrag som god intelligens kan ge till framgången för deras internationella strategi. Kommunistiska underrättelse- och säkerhetstjänster är därför fria från de svåra för att inte säga omöjliga begränsningar som ställs på deras motsvarigheters verksamhet i demokratiska länder. De har en officiellt erkänd och hedrad plats i kommunistiska institutioner. De har inga problem att brottas med från pressen eller den allmänna opinionen i sina egna länder. De har råd att vara mer aggressiva, särskilt vid rekrytering av nya agenter.

Den tredje, och möjligen den viktigaste, faktorn är att från 1958-60 och framåt har hela det kommunistiska blockets kombinerade underrättelse- och säkerhetsresurser förbundit sig av de kommunistiska regeringarna att spela en inflytelserik roll i genomförandet av den nya långväga blockpolitiken genom att ta på sig en aktivistisk politisk roll, vilket har inneburit att tillhandahålla omsorgsfullt utvald information från den västerländska kommunistiska världen.

Det är ytterligare en indikation på att den västerländska underrättelsetjänsten förlorat effektiviteten att denna förändring av de kommunistiska underrättelsetjänsternas roll praktiskt taget har undgått uppmärksamheten i väst, precis som betydelsen av de två konferenserna av ledande KGB-tjänstemän i Sovjetunionen 1954 och 1959. Det har hittills inte funnits några tecken på en ökad medvetenhet om det kommunistiska problemet med en ökad dimension av det kommunistiska problemet. underrättelsetjänster inom strategisk desinformation. Detta verkar tyda på att vilka hemliga västerländska källor det än kan finnas inte har rapporterat om det.

Föråldrade västerländska metoder för att analysera kommunistiska källor

Hittills har västerländska analytiker normalt använt innehållsmetoden för analys av kommunistiska källor, främst den kommunistiska pressen och tidskrifter. Eftersom reglerna formulerades av den före detta tyska kommunisten, Borkenau, är det ofta känt som Borkenaus metod. Utan att ifrågasätta intelligensen eller integriteten hos västerländska analytiker måste man ifrågasätta deras fortsatta och nästan uteslutande beroende av hans metod efter att den nya långdistansblockpolitiken och den systematiska användningen av desinformation hade antagits.

De grundläggande reglerna för Borkenaus metod kan sammanfattas enligt följande:

• Undvik att bli tagen av fasaden av kommunistisk propaganda och strippa bort det tomma ordspråket av kommunistiska uttalanden för att avgöra de verkliga frågorna och verkliga konflikterna i kommunistiska samhällen.

• Tolka dessa frågor och förutse möjlig utveckling i kommunistiska världen innan de blir allmänt kända.

• Söka ledtrådar för tolkningen av utvecklingen inom kommunismen världen i den nationella och lokala kommunistiska pressen i meddelanden om utnämningar eller avskedanden av tjänstemän och i dödsruna.

• Gör detaljerade jämförelser av tal från ledande kommunister i samma land och i olika länder i ett sökande efter betydande skillnader, särskilt i betoning på och förhållningssätt till doktrinära problem.

• Gör liknande detaljerade jämförelser mellan kommunistiska tidningar, andra publikationer och sändningar i samma land och i olika länder, med samma syfte i åtanke.

• Tolka aktuell utveckling i ljuset av kunskap om gamla parti kontroverser.

• Var särskilt uppmärksam på kampen för personlig makt; spåra bakgrund och karriärer för partichefer och studera grupperingen av deras anhängare.

Denna metod var giltig och effektiv under Stalins diktatur och för den maktkamp som följde på hans död. Stalins eliminering av Zhdanov-gruppen 1948-49, förekomsten av kinesisk-sovjetiska skillnader under Stalinperioden och Chrusjtjovs "seger" över majoriteten av presidiet i juni 1957 var alla mottagliga för mer eller mindre korrekt tolkning och

bedömning av dessa mig2anFsa.ktionalism, politiska tvister, politiska manövrar och kampen om makten var alla verkliga problem på den tiden, och analysen av dem på Borkenaus linjer motiverade sig själv och gav en nyckel till förståelsen av den kommunistiska världens realiteter och dess politik.

Under den första perioden efter Stalin, från 1953 till 1957, den mest spontana och okontrollerade perioden i den kommunistiska historien, skedde en del nya händelser. Genuin nationalism och revisionism antog betydande proportioner. Olika intressegrupper uppstod (militären, partiet och den tekniska administrationen), tillsammans med grupper av stalinister och moderater, liberaler och konservativa. Dessa nya faktorer togs i beaktande av västerländska analytiker, som modifierade sin teknik i enlighet med detta.

Den spontana perioden slutade dock med att de kommunistiska partiernas auktoritet i blocket återupprättades. Återanpassningar i den kommunistiska världen vände om den ursprungliga betydelsen och innebörden av de olika faktorer som studerats av västerländska analytiker. Eftersom de senare misslyckades med att uppfatta dessa justeringar, ogiltigförklarades deras metod för analys av kommunistiska källor.

Antagandet av den långsiktiga politiken etablerade bestämt principen om kollektivt ledarskap, satte stopp för verkliga maktkamper, gav en lösning på problemet med succession i ledarskapet och etablerade en ny grund för relationerna mellan de olika medlemmarna i det kommunistiska blocket. Medan metoderna för att bedöma nationalism och revisionism var relevanta för krisperioden 1953 till 1956, då den sovjetiska kontrollen över satelliterna förlorades och spontana revolter inträffade, särskilt i Polen och Ungern, upphörde de att vara relevanta när ledarna för de kommunistiska partierna och regeringarna hade getts allt taktiskt självständigt, inklusive de jugoslaviska myndigheterna, ny långsiktig blockpolitik och internationell kommunistisk strategi. Nationalismens och revisionismens krafter upphörde att bestämma kommunistisk politik var som helst; den kommunistiska politiken avgjorde användningen som kunde göras av dem. Det var för att denna grundläggande förändring framgångsrikt döljs för västerländska observatörer som efterföljande västerländska analyser av sovjetisk-albanska, sovjetisk-jugoslaviska, sovjetisk-rumänska, sovjet-tjeckoslovakiska, sovjetisk-kinesiska och sovjet-polska relationerna, baserad på den gamla, förlegade metodiken, blev farligt missvisande.

Återupprättandet av parternas auktoritet satte stopp för intressegruppernas inflytande. Detta kan illustreras med fallet med militärgruppen. Under Stalin var militären en potentiellt viktig grupp eftersom de förföljdes av honom. De visste allt om Stalins metoder av personlig erfarenhet. Av den anledningen var ett antipartist drag av militären alltid en möjlighet. Under maktkampen från 1953 till 1957 var partiets kontroll över den sovjetiska militären svag, och militären spelade en betydande roll först för att få bort oönskade ledare som Beriya och senare, genom Zjukov, i Chrusjtjovs "seger" över oppositionen. Efter Zjukovs avlägsnande kom militären under sundare partikontroll och befriades från hotet om förföljelse. På samma sätt bekräftades partikontrollen över militären i Kina från 1958 och framåt. Militären kan och gör inte politik i något av länderna. Västerländska analytikers "upptäckt" av en militär påtryckningsgrupp i Sovjetunionen 1960 och betoningen av den tidigare kinesiska försvarsministerns roll, Lin Piao, var båda felaktiga. Militärledarna, liksom de så kallade teknokraterna, är alla partimedlemmar under partiledningens kontroll. På sina olika områden är de alla aktiva deltagare i genomförandet av den långsiktiga politiken.

När ett kollektivt ledarskap väl hade etablerats i Sovjetunionen och återigen bekräftats i det kinesiska partiet 1959-60, förlorade fraktionalismen sin mening. Det kunde inte längre finnas faktiska grupper av stalinister, nystalinister, chrusjtjoviter eller maoister, men sådana grupper skulle kunna uppfinnas om det krävs av politiska överväganden. Personlighetsfaktorn i kommunistpartiernas ledning fick en ny betydelse. En ledares personliga stil och egenheter avgjorde inte längre kommunistisk politik; tvärtom började den långsiktiga blockpolitiken att bestämma ledarnas agerande och att utnyttja deras skillnader i personlighet och stil för sina egna syften. Stalin använde personkulten för att etablera sin egen personliga diktatur; Mao använde det delvis för att dölja verkligheten av kollektivt ledarskap. Eftersom antagandet av den gemensamma långsiktiga politiken också löste successionsproblemet, förlorade maktkamper sin tidigare betydelse och blev en del av den beräknade och kontrollerade uppvisningen av olikhet och oenighet inom blocket. Förekomsten av genuina grupper av stalinister och liberaler, hårdförare och moderater i Sovjetunionen är lika illusorisk som förekomsten av prosovjetiska och anti-

Sovjetiska grupper, eller grupper av konservativa och pragmatiker i den kinesiska ledningen. Det är sant att det har funnits representanter för de äldre och yngre generationerna i båda ledarna, men försök att hitta skillnader i de olika generationernas ideologi eller politik kan inte styrkas med hårda bevis. Båda generationerna i båda partierna var, och är, lika engagerade i den långsiktiga politiken 1958-60.

När det pågick en verklig maktkamp i Sovjetunionen var det meningsfullt att skanna den kommunistiska pressen efter ledtrådar, antydningar och betydande utelämnanden, att läsa beslöjad kritik mellan raderna eller att söka betoningsskillnader på ett givet ämne i olika tidningar eller av olika ledare i ett parti eller i olika partier. Det var vettigt särskilt under åren före och efter Stalins död. Efter 1960 var dock fortsatt analys på dessa linjer inte bara värdelös utan positivt farlig, eftersom blockets strateger visste allt om Borkenau-tekniken och dess klichéer och använde sina kunskaper för att planera sin strategiska desinformation. De kände till alla pekpinnar som exponenter för Borkenau-metoden hade kommit att förlita sig på för sin insikt i hur det kommunistiska systemet fungerar; de kände till fascinationen av faktiska och potentiella splittringar i den kommunistiska världen; de visste när och hur man skulle släppa antydningar i media eller i privata konversationer som antydde uppenbara förändringar i balansen mellan uppenbara rivaliserande grupper i ledarskapet; de visste var och hur de skulle avslöja texterna i hemliga tal och diskussioner som speglar uppenbar oenighet mellan parterna; och slutligen lärde de sig hur man genomför en kontrollerad offentlig polemik mellan partiledarna på ett realistiskt sätt för att övertyga omvärlden om verkligheten av sovjetisk-albansk och sino-sovjetisk fientlighet samtidigt som man bevarar och stärker handlingsenheten inom blocket i enlighet med den ömsesidigt överenskomna långsiktiga politiken och strategin.

Västerlandets misslyckande att upptäcka desinformation och dess nuvarande mönster

Konventionell metod tenderar att betrakta en hemlig källa som tillförlitlig om informationen den tillhandahåller är i stort sett förenlig med annan information som är öppet tillgänglig; omvänt en källa som rapporterar

information som strider mot den allmänt vedertagna synen på situationen i den kommunistiska världen kan bortses från eller förkastas. I avsaknad av desinformation skulle denna metod vara giltig. Men Shelepin-rapporten från maj 1959 markerade återinförandet av ett systematiskt program för desinformation. Det är sant att en ökning av den kommunistiska desinformationsaktiviteten i slutet av 1960-talet, främst av taktisk karaktär som involverade tillverkning och läckage från den kommunistiska sidan av påstådda västerländska dokument, väckte västerländsk uppmärksamhet och rapporterades av CIA till USA:s kongress. Men faktum är att när Shelepin levererade sin rapport till KGB-konferensen 1959, hade väst uppenbarligen inga källor som kunde rapportera om det; dess innehåll och implikationer förblev okända för, och outforskade av, någon västerländsk underrättelsetjänst tills författaren gav sin redogörelse för dem. Med tanke på de offentliga hänvisningarna till KGB:s långvariga politiska roll vid den tjugoförsta CPSU-kongressen, är den goda troen hos varje KGB-källa eller avhoppare som har beskrivit KGB-konferensen 1959 och Shelepins rapport till den som rutin, öppen för allvarliga tvivel.

Inte bara saknade väst specifik information om Shelepin-rapporten; kommunistisk användning av desinformation i allmänhet har konsekvent underskattats i väst, och syftet med svagheten och utvecklingsmönstret är praktiskt taget okänt[3]Om västvärlden hade varit medveten om Shelepin-rapporten och hade uppskattat dess implikationer, borde och skulle västerländsk metodik ha vänts upp och ner; man skulle ha insett att en tillförlitlig källa skulle ge information som strider mot den allmänt accepterade bilden. Det kommunistiska konceptet med total desinformation innebär användning av alla tillgängliga kanaler för att förmedla desinformation; det vill säga alla kommunistiska källor och alla västerländska källor utom, uppenbarligen, alla som är okända för den kommunistiska sidan och de som av någon praktisk anledning är olämpliga. Om de kommunistiska och västerländska källorna återspeglar samma bild av den kommunistiska världen, är det en bra indikation på att de västerländska såväl som de kommunistiska källorna används framgångsrikt i desinformationssyfte.

Mot bakgrund av den överlägsna kommunistiska säkerhets- och underrättelsetjänsten och dess kända framgångar med att penetrera västerländska underrättelsetjänster, är oddsen starkt emot överlevnaden av pålitliga, kompromisslösa västerländska hemliga källor vid den strategiska

politisk nivå i den kommunistiska världen. Om en sådan källa trots oddsen skulle ha överlevt borde den ha producerat information som strider mot den från alla andra källor. I en tid då desinformationens fasad och styrka mönstret var i bruk borde en pålitlig källa på rätt nivå ha uppmärksammat förekomsten av en kritisk situation i den kommunistiska världen som den kommunistiska sidan var angelägen om att dölja. Omvänt, efter att svagheten och utvecklingsmönstret hade återinförts 1958-60, borde en pålitlig hemlig källa, i motsats till andra källor, ha uppmärksammat den kommunistiska världens underliggande styrka och koordination. Eftersom västvärlden misslyckades med att ta reda på eller förstå kommunistisk desinformation efter 1958, misslyckades det med att ändra sin metodik; eftersom den misslyckades med att ändra sin metodik, har den fortsatt att acceptera som äkta information från alla källor, både kommunistiska och västerländska, vilket återspeglar oenighet och oordning i den kommunistiska världen. Det faktum att alla källor, både västerländska och kommunistiska, fortsätter att berätta ungefär samma historia om detta ämne är en god indikation på att desinformationssatsningen har varit både omfattande och effektiv. Den farligaste konsekvensen av västerländsk misslyckande med att upptäcka och förstå kommunistisk desinformation och dess mönster är att, i avsaknad av något korrigerande inflytande från tillförlitliga västerländska hemliga källor, har versionen av händelser som överförts genom kommunistiska källor alltmer kommit att accepteras som sanningen. Konventionella västerländska åsikter om den kinesisk-sovjetiska "splittringen", Rumäniens och Jugoslaviens "självständighet", "Pragvåren", den eurokommunistiska dissidenten och andra ämnen som diskuterades i del 2 utformades för väst och kommunicerades till det av de kommunistiska strategerna.

11

Western Errors

THAN MISSLYCKANDE PÅ WESTERN INTELLIGENCE SERVICES till ada tsid hteir metodik för att ta hänsyn till förändringarna i kommunistisk politik och strategi under perioden 1957-60 och återinförandet av desinformation om svagheten och utvecklingsmönstret innebar att dessa tjänster förlorade sin förmåga att producera eller bidra till korrekta och balanserade bedömningar av situationen i den kommunistiska världen; de blev omedvetet redskap för vidare spridning av desinformation som avsiktligt matades till dem av deras kommunistiska motparter. Eftersom de misslyckades med att förmedla adekvata varningar, vare sig om mobiliseringen av blockets underrättelsepotential för politiska åtgärder eller om desinformationens tekniker och mönster, är det inte förvånande att västerländska diplomater, akademiker och journalister också skulle ha förbisett den beräknade matningen av desinformation genom kommunikationsmedia och i allt högre grad borde ha accepterat på nominellt sätt "avslöjandet av kommunistiska ledare" till oofficiell ledare som gjorts av kommunistiska ledare för dem och tjänstemän. off-the-record konversationer.

Acceptansen av det nya märket av desinformation från 1958 och framåt var inte på något sätt total och omedelbar. Åtminstone fram till 1961 fanns det i stort sett två skolor bland seriösa västerländska studenter i kommunistiska angelägenheter. Det fanns de som, på grundval av sin långa erfarenhet och bekantskap med kommunistisk dubbelhet och svek och sin intuitiva misstro mot bevis och "läckage" som härrörde från kommunistiska källor, intog en skeptisk inställning till de tidiga manifestationerna av skillnader och splittringar i den kommunistiska världen och varnade för det okritiska.

acceptans av dessa manifestationer till deras nominella värde. Skepticism om äktheten av kinesisk-sovjetiska skillnader uttrycktes på olika sätt och på olika grunder av bland andra WA Douglas Jackson, J. Burnham, J. Lovestone, Natalie Grant, Suzanne Labin och Tibor Mende. Till exempel skrev Jackson: "Under den senare delen av 1959 och under hela 1960, som ett resultat av olika åsikter som uttrycktes i uttalanden i Peking och Moskva, [fick] tanken om ett eventuellt fall mellan de två makterna avsevärd fart i vissa västerländska huvudstäder. Önskan att se en konflikt utvecklas mellan CPR och Sovjetunionen är en berättigad tyngd till och västvärlden är en berättigad tyngd åt och västvärlden. till synes uppenbara tecken på spricka, när det i själva verket inte finns något av grundläggande karaktär[1]t."

James Burnham påpekade i National Review att den kinesisk-sovjetiska konflikten verkade vara ett samtalsämne som mycket gynnats av kommunistiska värdar för västerländska statsmän och journalister under deras besök i Moskva och Peking; han undrade om uttalanden om den kinesisk-sovjetiska tvisten var ett "avsiktligt bedrägeri av kommunisterna eller önsketänkande från icke-kommunister, eller en sammansmältning av båda."[2]

Suzanne Labin upprepade i sin bok åsikten från en flykting från det kommunistiska Kina, Dr. Tang, enligt vilken kinesisk-sovjetiska skillnader härrörde från en arbetsfördelning mellan Sovjetunionen och Kina.[3]

Tibor Mende, som besökte Kina vid den tiden, varnade för att överdriva betydelsen av befintliga skillnader och observerade att "när Kina och Sovjetunionen möts är det inte bara för att förhandla utan också för att samordna sina handlingar[4]s."

Natalie Grant, välbevandrad i Trusts historia, gick längre och antydde att "en noggrann studie av det material som utgör de påstådda grunderna för att dra slutsatsen att det finns en allvarlig kinesisk-sovjetisk konflikt bevisar frånvaron av någon objektiv grund för en sådan tro ... alla uttalanden angående förekomsten av en allvarlig oenighet mellan Moskva och Peking om all fred, utrikespolitik, uppfinningsföremål, ostridig inställning till fred, utrikespolitik, uppfinningar. är frukten av bördig fantasi och obaserad spekulation." Hon sa också att mycket av "desinformationen" om kinesisk-sovjetiska relationer var kommunistiskt inspirerad och "påminner om den nästan bortglömda eran som dominerades av Institute of Pacific Relations[5]."

Den motsatta tankegången tillämpade Borkenaus metoder på den nya situationen och ägnade stor uppmärksamhet åt studiet av vad som kom att kallas "symboliska" eller "esoteriska", bevis, som började dyka upp i den kommunistiska pressen från 1958 och framåt, om divergenser och doktrinära dispyter mellan olika medlemmar av kommunisten.[6]block. De esoteriska bevisen för kinesisk-sovjetiska skillnader stöddes av olika inofficiella uttalanden från sovjetiska och kinesiska ledare, såsom Chrusjtjovs kritiska kommentarer om de kinesiska kommunerna till den avlidne senator Hubert Humphrey den 1 december 1958, eller Chou En-lais "uppriktiga erkännande" av Edgar Snow på hösten.[7]96 F0u.rther stöd kom från off-the-record kommentarer från kommunistiska tjänstemän i Östeuropa[8]e.

Under hela 1960 och stora delar av 1961 fluktuerade åsikterna mellan skeptikerna och de troende i de esoteriska bevisen. Sedan, vid SUKP:s tjugoandra kongress i oktober 1961, gav Chrusjtjov ett offentligt angrepp mot den albanska kommunistpartiets ledning och Chou En-lai, ledare för den kinesiska delegationen, drog sig ur kongressen. Den sovjet-albanska dialogen hade upphört att vara esoterisk och hade blivit offentlig. När den offentliga polemiken mellan de sovjetiska och de albanska och kinesiska ledarna utvecklades, började retrospektiva berättelser dyka upp i väst om tvister som påstås ha inträffat bakom stängda dörrar vid kongressen för det rumänska kommunistpartiet som hölls i Bukarest i juni 1960 och kongressen för åttioen kommunistpartier som hölls i Moskva i november 1960 var de avslöjade i Edwards Cranks mest omöjliga. artiklar i London Observer för 12 och 19 februari 1961 och 6 och 20 maj 1962. De följdes av publiceringen av officiella dokument och uttalanden i pressen från de italienska, franska, belgiska, polska och albanska kommunistpartierna. Detta material bekräftade och lade till innehållet i Crankshaw arti[9]cles.

I slutet av 1962 visade sig kombinationen av esoteriska bevis, offentlig polemik mellan kommunistiska ledare och de till stor del retrospektiva bevisen på fraktionism vid internationella kommunistiska sammankomster oemotståndlig; acceptansen av förekomsten av äkta splittring i den kommunistiska världen blev nästan universell. De esoteriska och inofficiella bevisen från kommunistiska källor hade visat sig vara tillförlitliga och korrekta. Den fortsatta giltigheten av den gamla metodikens grundläggande premisser hade bekräftats och

dess utövare bekräftade. Marken skars under skeptikernas fötter. Vissa ändrade sig. De som behöll sina tvivel saknade solida bevis att stödja dem med och hade inget annat val än att hålla tyst. Studiet av splittringarna byggde upp sitt eget momentum och skapade på vägen en mängd personliga åtaganden och egenintressen i giltigheten av en analys som visade den kommunistiska monolitens accelererande upplösning. Nya studenter som kom in på området hade inga incitament och ingen grund för att utmana den accepterade ortodoxin eller för att ompröva de grundläggande premisserna för metodiken eller giltigheten av bevisen som de grundades på.

Utvecklingen av splittringar i den kommunistiska världen tilltalar västerländskt medvetande på många sätt. Det föder suget efter sensationsförmåga; det väcker förhoppningar om kommersiell vinst; den väcker minnen av tidigare kätterier och splittringar i den kommunistiska rörelsen; det visar att fraktionism är ett inslag i kommunistisk som i västerländsk politik; den stöder den tröstande illusionen att den kommunistiska världen, lämnad åt sig själv, kommer att sönderfalla och att det kommunistiska hotet mot resten av världen kommer att försvinna; och det bekräftar åsikterna från dem som på intellektuella grunder förkastar anspråken på kommunistisk dogmatik för att ge en unik, universell och ofelbar vägledning till förståelsen av historien och för politikens utförande. Det är därför inte överraskande att bevis i officiella kommunistiska källor som strider mot bilden av oenighet och oordning i den kommunistiska världen och som pekar, eller kan tolkas som att de pekar, på ett fortsatt samarbete mellan Sovjetunionen, Kina, Rumänien och Jugoslavien och fortsatt samordning i genomförandet av den långväga blockpolitiken har diskonterats eller ignorerats. Fokus för uppmärksamheten ligger nästan alltid på bevisen på oenighet. Så spännande har dessa bevis varit och så bristande har västerländsk förståelse för motiven och teknikerna för kommunistisk desinformation varit att allt mindre uppmärksamhet har ägnats åt bevisens kommunistiska ursprung. Praktiskt taget allt har faktiskt tillhandahållits till väst av kommunistiska regeringar och partier genom deras press- och underrättelsetjänster. Utan att ta hänsyn till detta har västerländska observatörer fallit djupare och djupare i den fälla som satts för dem.

Den nuvarande situationen påminner om NEP-perioden med en viktig skillnad: På 1920-talet relaterade västerländska misstag

endast till Sovjetryssland; nu gäller misstagen hela den kommunistiska världen. Där väst borde se enhet och strategisk samordning i den kommunistiska världen, ser det bara mångfald och upplösning; där den borde se återupplivandet av ideologin, stabiliseringen av kommunistiska regimer och förstärkningen av partikontrollen, ser den döden av ideologi och utveckling mot eller konvergens med det demokratiska systemet; där den borde se nya kommunistiska manövrar, ser den måttfullhet i kommunistisk politik. Kommunistisk vilja att underteckna avtal med västvärlden av taktiska skäl på vilseledande grunder misstolkas som ett återupprättande av stormakts nationella intressen över strävan efter långsiktiga ideologiska mål.

Ytterligare två tendenser har bidragit till att förvärra serien av västerländska misstag: tendensen att tillämpa klichéer och stereotyper som härrör från studiet av konventionella nationella regimer på studiet av kommunistiska länder, förbise eller underskatta den ideologiska faktorn i deras interna system och deras relationer med varandra; och tendensen till önsketänkande.

Båda tendenserna gynnar västvärldens okritiska acceptans av vad kommunistiska källor, officiella och inofficiella, säger i synnerhet om den kinesisk-sovjetiska tvisten. Mycket av den västerländska litteraturen om ämnet klumpar ihop historiska bevis om rivalitet mellan de två länderna när de styrdes av tsarer och kejsare med kontroverserna dem emellan under 1920-talet till 1960-talet – allt detta i ett försök att underbygga äktheten av den aktuella tvisten utan några seriösa försök att studera de olika faktorerna i verksamheten. Fokus för västerländsk uppmärksamhet ligger alltid på splittringen och inte på bevisen från samma kommunistiska källor, även om de är knappa, om fortsatt kinesisk-sovjetiskt samarbete. Västerländska analytiker, inom och utanför regeringen, verkar vara mer angelägna om spekulationer om framtida relationer mellan den kommunistiska och icke-kommunistiska världen än av en kritisk granskning av bevisen som deras tolkning av händelser bygger på.

Nationalismen var en viktig kraft i kommunistpartierna under Stalins sista år och krisen efter hans död. Olika partier påverkades av det, särskilt de i Jugoslavien, Polen, Ungern och Georgien. Det är dock viktigt att inse att nationalistisk oliktänkande i partierna vid den tiden var en reaktion på Stalins

avsteg från leninistiska principer för internationalism. När Stalins sedvänjor väl hade fördömts och de nödvändiga justeringarna hade gjorts från 1956-57 och framåt i skötseln av kommunistiska angelägenheter, särskilt när det gäller relationerna mellan SUKP och andra kommunistiska partier, försvann grunden för nationalistisk oliktänkande i dessa andra partier successivt. Från och med då var nationalistiska känslor i respektive befolkning en faktor som de kommunistiska regimerna kunde hantera genom en överenskommen mångfald av taktik och genom den beräknade projiceringen av en falsk bild av kommunistpartiernas nationella oberoende. Oavsett utseende, sedan 1957-60 har regimerna i Kina, Rumänien, Jugoslavien och Dubceks Tjeckoslovakien inte varit motiverade av olika märken av nationell kommunism; deras handlingar har konsekvent dikterats av leninistisk ideologi och taktik riktad mot strävan efter långväga intressen och mål för det kommunistiska blocket som helhet, som de nationella intressena för folken i den kommunistiska världen är underordnade.

Det grundläggande västerländska felet har genomgående varit att förbise antagandet av den långsiktiga blockpolitiken och rollen och mönstret för kommunistisk desinformation. Antingen beaktas inte desinformation alls eller så antas det att ett fasad- och hållfasthetsmönster följs. I verkligheten har svagheten och utvecklingsmönstret gällt sedan 1958-60. Desinformation om detta mönster har lagt grunden för felaktiga västerländska bedömningar av den kommunistiska världen, vilket i sin tur har skapat misstag i västerländska svar och politik. Som ett resultat av detta har den kommunistiska världen tillåtits att systematiskt genomföra sin långsiktiga politik under en period på mer än tjugo år.

12

Den nya metodiken

THÄR ÄR TVÅ SÄTTatt analysera och tolka var och en av de stora utvecklingarna sedan 1958 inom världskommunismen som beskrivs i del 2. Enligt den konventionella uppfattningen, baserad på den gamla, förlegade metodiken, är var och en av dessa utvecklingar en manifestation av den spontana tillväxten av klyvbara tendenser inom internationell kommunism. Den nya metoden leder till den radikalt olika slutsatsen att var och en av dem utgör en del av en sammanhängande serie av strategiska desinformationsoperationer utformade för att implementera en blockpolitik på lång sikt och dess strategier. Kärnan i den nya metodiken, som skiljer den från den gamla, är att den tar hänsyn till den nya policyn och desinformationens roll.

Konventionell metodik försöker ofta analysera och tolka händelser i den kommunistiska världen isolerat och från år till år; kommunistiska initiativ ses som spontant uppkommande försök att uppnå kortsiktiga mål. Men eftersom åren 1957-60 såg en omanpassning av de interna förbindelserna och utformningen och antagandet av en ny långsiktig politik för blocket som helhet, ger en korrekt förståelse av vad som hände under dessa år nyckeln till att förstå vad som har hänt sedan dess. Den första, och grundläggande, principen för den nya metodiken är att utgångspunkten för analysen av alla efterföljande händelser bör vara perioden 1957-60.

Faktorer som ligger till grund för den nya metoden

Från redogörelsen för de åren som redan givits, till stor del baserad på insiderinformation, kan åtta nya faktorer isoleras. Endast om alla dessa faktorer och samspelet mellan dem förstås och tas i beaktande tillsammans kan analys av utvecklingen under de senaste tjugo åren ge korrekta resultat. Dessa faktorer är:

- Omställningen i relationerna mellan medlemmar av kommunistblocket, inklusive Jugoslavien, från 1957 och framåt och antagandet av en gemensam långsiktig politik.
- Avgörandet av frågan om stalinism.
- Etableringen av kollektivt ledarskap, slutet på maktkampen-gles och lösningen av successionsproblemet.
- Politikens faser och långsiktiga mål.
- Den historiska erfarenhet som policyn baserades på.
- De förberedelser som gjorts för att använda partiapparaten, massorganisationen- och hela blockets diplomatiska, underrättelse- och säkerhetstjänster för politiskt inflytande och strategisk desinformation.
- Antagandet av ett svaghets- och utvecklingsmönster av desinformation.
- Kommunistiska strategers nya uppskattning av användningen som kan vara gjord av polemik mellan olika medlemmar av kommunistblocket.

Från dessa nya faktorer kan nya analytiska principer härledas. Varje faktor kommer att beaktas i tur och ordning.

Innan den nya politiken började utformas, och som en av de väsentliga förutsättningarna för dess utformning, etablerades ett nytt förhållande mellan det kommunistiska blockets regimer 1957. Sovjetisk dominans över de östeuropeiska satelliterna och stalinistiska försök att blanda sig i kinesiska och jugoslaviska kommunistiska angelägenheter övergavs till förmån för den leninistiska kvalitétskonceptet och proletaristiska koncept. Dominans gav plats för genuint partnerskap och ömsesidigt samarbete och samordning i strävan efter de gemensamma långsiktiga intressena och målen för hela det kommunistiska blocket och rörelsen; hänsyn togs till mångfalden av de specifika nationella förhållanden inom vilka varje kommunistisk regim och parti verkade.

Föråldrad, konventionell metod kunde inte upptäcka betydelsen av denna förändring; det fortsatte att se det sovjetiska partiet som strävade, ofta utan framgång och i konkurrens med kineserna, att utöva

dess inflytande över de andra kommunistpartierna för att säkerställa deras överensstämmelse med det sovjetiska mönstret. När man väl insett att mångfald inom den kommunistiska rörelsen sanktionerades genom ömsesidig överenskommelse mellan de åttioen partier som undertecknade manifestet från november 1960, är det lätt att se att argument och dispyter mellan kommunister om olika taktikers ortodoxi är konstgjorda, konstruerade och avsedda att tjäna särskilda strategiska eller taktiska syften. Den nya metoden utgår från utgångspunkten att de åttioen partierna alla åtog sig för den nya långsiktiga politiken och gick med på att bidra till dess mål i enlighet med arten och omfattningen av deras resurser. Dessutom, eftersom mångfald var licensierad, kunde det finnas en arbetsfördelning mellan parterna och vilken som helst av dem kunde tilldelas en speciell strategisk roll i enlighet med dess nationella särdrag och Lenins förslag, i ett tidigare historiskt sammanhang, att "vi behöver en stor orkester; vi måste utifrån erfarenhet utröna hur man fördelar stämmorna, för att ge en sentimental fiol till en, en fruktansvärd baton till dirigenten, en fruktansvärd baton.[1]hit rdh.e beslut från 1957-60 gav de sovjetiska, kinesiska, albanska, jugoslaviska, rumänska, tjeckoslovakiska, vietnamesiska och andra partierna sina olika instrument och delar att spela i ett symfoniskt partitur. Den gamla metoden hör bara de disharmoniska ljuden. Den nya metoden strävar efter att uppskatta symfonin som helhet.

Den nya tolkningen av bevisen som finns tillgängliga från officiella kommunistiska källor leder till identifieringen av sex sammankopplade kommunistiska strategier och illustrerar de olika strategiska roller som tilldelats olika kommunistiska partier inom den övergripande designen.

Kongressen för blockkommunistiska partier 1957 enades om en gemensam, balanserad bedömning av Stalins misstag och brott och om de åtgärder som behövs för att rätta till dem. Grunden för skillnader mellan kommunister i frågan om stalinism och avstalinisering togs bort; frågorna löstes. Den gamla metoden tog liten eller ingen hänsyn till detta och fortsatte att se dem som frågor i strid mellan olika sovjetiska ledare och mellan sovjeterna och kineserna och albanerna. Den nya metoden ser stalinismen från 1958 och framåt som en död fråga som medvetet och artificiellt återupplivades och användes för att projicera en falsk bild av krigförande fraktioner bland kommunistblockets ledare. En förståelse för de ingående delarna av avstalinisering och

sättet de utnyttjades på ger en nyckel till förståelsen av kommunistisk taktik och teknik i resten av programmet för relaterade desinformationsoperationer som handlar om till exempel de påstådda konflikterna mellan jugoslaviska och sovjetiska "revisionismen" och kinesiska och albanska "stalinismen" eller Rumäniens "självständighet".

Från 1958 och framåt breddades begreppet kollektivt ledarskap gradvis till att omfatta mycket mer än enighet om politik mellan de enskilda medlemmarna i presidiet eller politbyrån. Den började omfamna alla som var i stånd att bidra till utformningen av politiken och utvecklingen och tillämpningen av sätt och medel för att uppnå dess mål, inklusive inte bara ledarna för hela blocket och några av de viktigare icke-blockpartierna, utan också högre tjänstemän i centralkommitténs apparater, diplomat- och underrättelsetjänsterna och vetenskapsakademierna.

Avgörandet av frågan om stalinism, tillsammans med upprättandet av kollektivt ledarskap i denna mening och den nedåtgående spridning av makt och inflytande som det medförde, tog effektivt bort grunderna för genuin fraktionism, maktkamper och successionsproblem i ledningen av blockets kommunistiska partier. Sedan dess har dessa fenomen kunnat användas som föremål för desinformationsoperationer till stöd för långsiktig politik, och det är i detta ljus som den nya metoden behandlar dem. Kremlologer och Kina-bevakare fångades ut när de fortsatte att försöka rationalisera sovjetiska och kinesiska ledares upp- och nedgångar genom att använda den förlegade metodiken, som inte tog hänsyn till desinformation. Enligt den nya metoden bör befordran och degradering, utrensningar och rehabiliteringar, även dödsfall och dödsnotiser för framstående kommunistiska personer – tidigare viktiga pekpinnar för Borkenau-analysmetoden – undersökas med avseende på deras relevans för kommunistiska försök att felaktigt framställa förändringar i politiken som dikteras av personliga snarare än strategiska eller taktiska överväganden.

Konventionell metodik försöker analysera utvecklingen i den kommunistiska världens situation och politik, antingen i termer av kortsiktiga mål eller i termer av de rivaliserande, långsiktiga stormaktsintressena i Sovjetunionen och Kina. Den uppskattar sällan det tydliga inflytandet, särskilt sedan 1958-60, av det dialektiska tänkandet på kommunistisk politik, som ofta innebär en egen

motsatser: kommunistisk avspänningsdiplomati, till exempel, vilket innebär en beräknad ökning av den internationella spänningen över specifika frågor och dess efterföljande uppmjukning när specifika kommunistiska mål har uppnåtts; kommunistiska ledares skam, vilket innebär att de senare återupprättas; trakasserier eller påtvingad exil av oliktänkande, vilket antyder deras eventuella benådning eller återvändande till sitt hemland.

Den nya metoden granskar den aktuella utvecklingen i förhållande till målen för den långsiktiga politiken. Den anser att denna politik har tre faser, liksom sin föregångare, NEP. Den första fasen är skapandet av gynnsamma villkor för genomförandet av politiken; den andra är utnyttjandet av västerländska missförstånd av politiken för att få specifika fördelar. Dessa två faser, liksom faserna för en växelströmskälla, är kontinuerliga, överlappande och interagerar. Början av den tredje, och sista, offensiva fasen kännetecknas av ett stort skifte i kommunistisk taktik som förberedelse för ett omfattande angrepp på väst, där den kommunistiska världen, som drar fördel av västvärldens långsiktiga strategiska misstag, går framåt mot sitt slutmål, den internationella kommunismens globala triumf.

I den första fasen av NEP användes ekonomiska reformer både för att återuppliva ekonomin och för att främja illusionen om att Sovjetryssland hade förlorat sin revolutionära drivkraft. Det skapades således gynnsamma förutsättningar för den andra fasen, den att stabilisera regimen och vinna diplomatiskt erkännande och ekonomiska eftergifter från västmakterna. Den tredje fasen började med omkastningen av de ekonomiska reformerna 1929 och lanseringen av ideologiska offensiver internt genom förstatligandet av industrin och kollektiviseringen av jordbruket och externt genom Kominterns subversion. Framgången för både interna och externa offensiver påverkades av den stalinistiska regimens förvrängningar. Motsvarande två första faser av den nuvarande långsiktiga politiken har redan varat i över tjugo år. Den sista fasen kan förväntas inledas i början av 1980-talet.

De mellanliggande målen för policyn kan sammanfattas enligt följande:

• Den politiska stabiliseringen och förstärkningen av den enskilda kommunisten regimer som en väsentlig förutsättning för att stärka blocket som helhet.

• Korrigering av de ekonomiska bristerna i blocket genom

internationell handel och förvärv av krediter och teknologi från de industriellt avancerade icke-kommunistiska länderna.

• Skapandet av understrukturen för en eventuell världsfederation av kommunistiska stater.

• Isoleringen av USA från dess allierade och främjande av förenat agerande med socialister i Västeuropa och Japan, i syfte att säkra upplösningen av Nato och säkerhetspakten mellan USA och Japan och en anpassning mellan Sovjetunionen och ett neutralt, helst socialistiskt, Västeuropa och Japan mot Förenta staterna.[2]stater

• Enad aktion med nationalistiska ledare i tredje världens länder för att eliminera västerländskt inflytande från dessa länder som en förberedelse för deras absorption i det kommunistiska blocket.

• Upphandlingen av en avgörande förändring i balansen mellan politiska och militär makt till förmån för den kommunistiska världen.

• Den ideologiska nedrustningen av väst i syfte att skapa gynnsamma villkoren för den sista offensiva fasen av politiken och den slutliga konvergensen mellan öst och väst på kommunistiska villkor.

Den nya metoden syftar till att se hur utvecklingen i den kommunistiska världen kan relatera till och bidra till att uppnå dessa mål i varje fas av politiken. Besluten från november 1960 godkände användningen av alla former av taktik – höger och vänster, juridiska och revolutionära, konventionella och ideologiska – i strävan efter kommunistiska mål. Överensstämmelse med det sovjetiska mönstret hade upphört att vara ett kriterium för ortodoxi, den mest potenta orsaken till faktiska och potentiella splittringar i den kommunistiska världen hade försvunnit. Den nya metodiken undersöker därför de så kallade splittringarna som en ny form av taktik och försöker se hur de tjänar politikens mål. När man väl har insett att licensierad antisovjetism faktiskt kan ge utdelning för den övergripande kommunistiska strategin, är det lätt att se att antisovjetismen hos ledande dissidenter inom Sovjetunionen och eurokommunister utanför det, liksom antisovjetismen hos de kinesiska, albanska, jugoslaviska och rumänska ledarna, är sedan länge en artificiellt framtagen politik.

Den gamla metoden tar liten eller ingen hänsyn till NEP:s historia och andra perioder där desinformation var viktig. Den kan därför inte uppskatta eller belysa genomförandet av den långsiktiga politiken som till stor del baserades på en omprövning av den historien. Den nya metoden tillämpar lärdomarna från

NEP. De element i den som var mest relevanta för 1960-talet, och därför mest användbara för den nya metoden för jämförelse, var:

- Stabiliseringen av den sovjetiska regimen genom skapandet av falska, kontrollerade oppositionsrörelser och effektiv användning av dessa rörelser för att neutralisera genuin intern och extern opposition.
- Skapandet av gynnsamma förutsättningar för en aktivistisk sovjetisk utrikespolitik syftade till att säkra diplomatiskt erkännande av, och ökad handel med, västmakterna.
- Upplevelsen av Rapallofördraget, av att ingå en hemlighet politisk och militär allians med en kapitalistisk stat för att skaffa militär teknologi.
- Den framgångsrika projiceringen av en falsk bild av republiken i Fjärran Östern (DVR) som en oberoende regim.
- Lenins taktiska råd till kommunistiska partier om att övervinna sina isolering, etablera enhetsfronter med socialister och öka deras inflytande i parlament och fackföreningar.

Den äkta splittringen mellan Tito och Stalin 1948 försåg de kommunistiska strategerna tio år senare med en modell att bygga sin planering av falska splittringar på i framtiden. Historien om de sovjetisk-jugoslaviska relationerna från 1948 till 1955 förser därför den nya metodiken med en uppsättning kriterier för att bedöma äktheten av efterföljande splittringar.

Beslutet att använda blockets underrättelsepotential för strategiska desinformationsändamål, som förkroppsligas i Shelepin-rapporten 1959 och relaterade dokument, förstör uppfattningen, implicit i mycket av konventionell metodik, att de kommunistiska underrättelsetjänsterna enbart är engagerade i spionage- och säkerhetsarbete. Den nya metoden tar hänsyn till Shelepin-rapporten och den viktiga roll som tilldelats sovjetiska tjänstemän, fackföreningsmedlemmar, vetenskapsmän, präster, akademiker, konstnärer och andra intellektuella i genomförandet av politiken genom utövande av politiskt inflytande. Den nya metoden försöker se hur deras verksamhet och offentliga uttalanden kan tjäna politikens intressen.

För att skapa gynnsamma förutsättningar för genomförandet av denna politik antog blockets strateger svagheten och utvecklingsmönstret för desinformation som framgångsrikt användes under NEP-perioden i

Sovjetunionen och utvidgades sedan 1958-60 till att täcka hela kommunistblocket. Den nya metodiken dikterar därför att all information som når västvärlden om den kommunistiska världen och den internationella kommunistiska rörelsen, inklusive eurokommunism, ska bedömas i förhållande till det mönstret.

Ett betydande bidrag till utformningen av den långsiktiga politiken och desinformationstekniken om splittringar gjordes av den jugoslaviske ledaren Edvard Kardelj, vars bok Socialism and War publicerades kort före 81-partikongressen i november 1960. I den skrev Kardelj att meningsskillnader mellan kommunister "inte bara inte är skadliga utan är lagen för progrgrgr.[3]ess." Enligt Kardelj kunde det jugoslaviska kommunistpartiets inrikes- och utrikespolitik inte vara oberoende av socialismens intressen utan kunde vara oberoende av de "subjektivt sammansatta föreställningarna"[4]från andra partier, såsom CPC. Man bör inte nöja sig med att "tolka det ena eller det andra fenomenet under utvecklingens gång genom en enkel upprepning av stereotypa dogmatiska fraser.[5]" "När man gör en objektiv analys bör man försöka skilja det som är subjektivt från det som är objektivt, det vill säga inte tillåta slagord eller politiska deklarationer att dölja insikter om sakers verkliga innehåll[6]"Tito gjorde ungefär samma leninistiska poäng när han 1958 sa att "internationalism är praktik – inte ord och propaganda[7]."

Av uppenbara skäl kunde Kardelj och Tito inte öppet tillkännage att falsk polemik mellan kommunistiska partier hädanefter skulle användas som en del av tekniken för kommunistisk desinformation. Icke desto mindre gav den tydliga distinktionen mellan polemikens subjektiva natur och de gemensamma intressenas objektiva natur och socialistisk solidaritet uttryckt i enhet av handlingar en teoretisk grund på vilken den äkta polemiken mellan Tito och Stalin kunde omvandlas, när det krävdes av den långsiktiga politikens intressen, till falsk polemik mellan den ideologiska världens fundamentalistiska ledare och praktiska kommunistiska ledare för den kommunistiska världen.

En uppdaterad omformulering av Kardeljs poäng har gjorts av Yuriy Krasin: "Fullständig enhällighet kan knappast vara en förutsättning för gemensamt agerande... Vad som behövs är inte statisk, monolitisk enhet, utan ett dynamiskt system av åsikter och ståndpunkter som kännetecknas av skillnader i särskilda frågor men som utvecklas på grundval av de grundläggande

principer för marxism-leninism gemensamma för a8ll."

Från sådana uttalanden och deras implikationer kan fem relaterade principer härledas. Den första är att inte anta att där det finns polemik mellan kommunisterna finns det nödvändigtvis splittringar. Det andra är att bedöma om det finns några solida och konsekventa skäl för att det föreligger tvister. Det tredje är att söka bevis på enhet av handlingar bakom ordens oenighet, att leta efter i hemlighet koordinerade gemensamma handlingar av uppenbara fiender eller rivaler. Den fjärde är att söka korrelationer i timing mellan utbrott av polemik och stora kommunistiska initiativ eller förhandlingar med västmakter (SALT, till exempel) eller möten med västerländska ledare. Den femte är att anta att polemik är en del av en desinformationsoperation och undersöka dem för att se om de, sett i det ljuset, skulle kunna bidra till att uppnå kommunistiska mål. För att ta några uppenbara exempel bör Chrusjtjovs anklagelser om kinesisk krigshets och kinesiska motanklagelser om sovjetisk revisionism och pacificism under 1960-talet undersökas för att se om de bidrog till att bygga upp Chrusjtjovs image i väst som en moderat med vilken det var möjligt att förhandla fram konkreta affärer. Jugoslaviens fortsatta uteslutning från det kommunistiska blocket, trots Titos hemliga deltagande i utformningen och genomförandet av den nya långsiktiga politiken, bör ses i relation till uppbyggnaden av Jugoslaviens trovärdighet som ledare för den alliansfria rörelsen i tredje världen. Sovjetiska attacker mot konservativa västerländska ledare under de senaste åren bör ses i samband med kinesiska ansträngningar att odla närmare relationer med samma ledare. Upptrappningen av kinesisk-sovjetiska fientligheter 1969-70 bör betraktas som avsedd att underlätta både SALT-samtalen mellan Sovjetunionen och USA och Kinas närmande till de avancerade industriländerna. Kort sagt, studiet av polemik, om de läses som desinformation, kan kasta ljus inte över förekomsten av splittringar, utan på de långsiktiga politiska och strategiska intressen som uppenbara splittringar är avsedda att främja.

Den nya metoden och västerländska källor

Förekomsten av ett program för desinformationsoperationer har konsekvenser för alla typer av informationskällor om

nist värld. Fortsatt underlåtenhet att ta hänsyn till desinformation kommer att leda till en fortsatt spridning av fel i västerländska bedömningar av och politik gentemot den kommunistiska världen. Med tanke på det kommunistiska konceptet total desinformation bör varje västerländsk omvärdering av situationen, om den ska ha mening, omfatta information från alla källor, öppna och hemliga, mänskliga och tekniska. Antagandet att om hemliga och öppna källor i allmänhet stöder varandra, bekräftas tillförlitligheten för båda, bör slopas; man bör inse att de två informationsströmmarna, öppna och hemliga, mycket väl kan ha en gemensam ursprungspunkt i blockpartiernas och underrättelsetjänsternas centralkommittéer och desinformationsavdelningar. Om information från västerländska hemliga källor stämmer överens med information från öppna källor, inklusive officiella kommunistiska källor, ifrågasätter det bara tillförlitligheten hos de västerländska hemliga källorna. De västerländska hemliga källor vars information sedan 1958-60 överensstämmer med svagheten och utvecklingsmönstret behöver särskilt noggrann granskning för att se om de har blivit kända för den kommunistiska sidan genom kompromisser eller på andra sätt.

Om överensstämmelse med det normala mönstret för information som kommer från den kommunistiska världen är en indikation på källornas opålitlighet, är den omvända principen att större vikt bör ges till bevis som strider mot det mönstret även om det bara kommer från en enda källa. Till exempel borde de personliga iakttagelserna från en västerländsk besökare till en kinesisk kommun 1961, som rapporterade att kommuninvånarna inte hade det sämre i materiella termer än de var tidigare och att det kinesiska folket oundvikligen blev närmare identifierat med den kommunistiska regimen, borde inte ha uteslutits med motiveringen att observationerna stred mot den allmänt accepterade uppfattningen av den tid då kommunernas situation var katastrof.[9]oss.

Total desinformation, för att vara effektiv, kräver att den kommunistiska sidan släpper en mängd korrekt information om sig själv, inklusive äkta hemligheter, för att ge trovärdighet och tyngd åt den desinformation den försöker förmedla. Under Stalinperioden var det omöjligt att offentliggöra hemlig information från den kommunistiska sidan. Med antagandet av den långsiktiga politiken och desinformationsprogrammet ändrades ståndpunkten. Det leninistiska konceptet med primära och sekundära typer av offer återinfördes. Den primära kommunistiska hemligheten är existensen och naturen av

blockets politik och strategi på lång sikt och desinformationens roll. Militära, vetenskapliga och tekniska, ekonomiska och kontraspionagehemligheter är sekundära; de utgör en reservoar från vilken information kan hämtas och lämnas bort för strategiska ändamål, särskilt om det finns någon anledning att tro att den redan kan ha äventyrats av verkliga läckage eller tekniska medel. Till exempel kan identiteterna för hemliga agenter som av en eller annan anledning närmar sig slutet av sin användbarhet för den kommunistiska sidan ges bort genom en källa till vilken den kommunistiska sidan försöker etablera västerländskt förtroende. Den goda tron hos västerländska hemliga källor eller avhoppare från den kommunistiska sidan är därför inte automatiskt etablerad av det faktum att de producerar mängder av information om militära, ekonomiska, vetenskapliga och tekniska ämnen eller kontraspionageämnen eller att de ger utlopp för spektakulära fördömanden av kommunismen. Ett viktigare kriterium är vad de har att säga om kommunistisk långsiktig politik och användningen av desinformation. Antalet kommunistiska ledare, tjänstemän och intellektuella som har full kunskap om omfattningen och omfattningen av desinformationsprogrammet är mycket begränsat, men antalet som deltar i den ena eller andra av dess aspekter är mycket stort. De flesta hemliga källor eller avhoppare, om de verkligen har överfört sin lojalitet till väst, borde ha något av värde att säga om nuvarande kommunistiska tekniker på detta område även om de själva inte inser den fulla betydelsen av sin egen kunskap.

Vid utvärdering av vetenskaplig och teknisk information som når västvärlden bör man ta vederbörlig hänsyn till det faktum att Shelepin, i sin rapport från maj 1959 och artiklar för KGB-personal i Chekist, uppmanade till förberedelser av desinformationsoperationer utformade för att förvirra och desorientera västerländska vetenskapliga, teknologiska och militära program; att åstadkomma förändringar i västerländska prioriteringar; och att involvera västvärlden i kostsamma, slösaktiga och ineffektiva forsknings- och utvecklingslinjer. Det är därför att förvänta sig att information tillgänglig i väst om sovjetiska rymdprojekt, vapensystem, militär statistik och utvecklingen inom vetenskap och teknik kommer att visa sig innehålla ett inslag av desinformation.

Med tanke på att ett program för total desinformation är i drift och med tanke på att den kommunistiska sidan är väl medveten om västvärldens intresse av att avlyssna dess kommunikation, bevis som härrör från kommunistisk kommunikation i klarspråk eller svaga koder och chiffer

är särskilt misstänkt; i själva verket borde det behandlas på samma sätt som bevis från officiella kommunistiska källor. Enligt den västerländska pressen föll åtminstone några av bevisen om offer i det kinesisk-vietnamesiska "kriget" 1979 i denna kategori.

Den nya metodiken och kommunistiska källor

Alla kommunistiska källor är permanent tillgängliga för användning som kanaler för desinformation; alla måste överensstämma med det nuvarande mönstret om mönstrets trovärdighet ska kunna bibehållas. Ändå är det möjligt att skilja mellan källor som mer eller mindre sannolikt kommer att användas för att förmedla desinformation till väst och de som mer eller mindre sannolikt innehåller avslöjande information om genomförandet av den långsiktiga politiken.

Officiella kommunistiska källor

Från och med de officiella uttalandena och besluten från internationella kommunistiska sammankomster är de under perioden 1957 till 1960 av grundläggande betydelse, inte bara för att det var den period då den långsiktiga politiken utformades och antogs, utan också på grund av själva politikens natur. Ett väsentligt inslag i den var att dess existens och modus operandi inte skulle uppskattas i väst. Det var därför att förvänta sig att när det väl hade antagits borde efterföljande officiella policyförklaringar ha varit mindre avslöjande om långsiktiga mål och metoderna för att uppnå dem än de grundläggande dokumenten under den period då politiken utformades. Det senare bör anses innefatta dokumenten från blockets kommunistiska partiers kongress 1957, SUKP:s tjugoförsta kongress i januari-februari 1959, kongressen för åttioen kommunistpartier i november 1960 och Chrusjtjovs strategiska rapport från den 6 januari 1961.

De flesta västerländska analytiker grundade sig till stor del på retrospektiva bevis om meningsskiljaktigheter vid 81-partikongressen och drog slutsatsen att besluten från den kongressen representerade en kompromiss mellan ståndpunkterna från de olika motstridiga kommunistpartierna som undertecknade kongressmanifestet med varierande

grader av ovilja eller engagemang att följa kongressens beslut. Slutsatsen var felaktig. Kongressen varade i flera veckor. Utan tvekan hade många olika partier många olika åsikter, vilket de hade all rätt att göra, enligt leninistiska principer om demokratisk centralism, innan politiken hade antagits. När diskussionerna väl hade avslutats och policyn hade ratificerats genom majoritetsbeslutet åtog sig alla partier som undertecknade manifestet ett seriöst åtagande att arbeta för genomförandet av policyn. Varje parti som verkligen hade tagit avstånd från kongressens beslut skulle inte ha undertecknat manifestet och skulle ha blivit utstött av den internationella kommunistiska rörelsen. Varje parti som vill behålla sin ställning i rörelsen måste kunna visa att det har gjort konsekventa ansträngningar för att genomföra kongressens beslut. Om kommunistiska partier i allmänhet inte tog de högre myndighetsorganens beslut på allvar och konsekvent strävar efter att genomföra dem, skulle de inte vara de disciplinerade och effektiva organ de är kända för att vara. Elementet av politisk determinism bör inte förbises, med tanke på att det har avslöjats dagligen i uttalanden och handlingar från kommunistpartier inom och utanför blocket, i handlingarna vid deras nationella partikongresser under de senaste tjugo åren, och i deras genomförande av politiken och dess åtföljande strategier.

Genom att acceptera bevisen för att 81-partikongressen innebar en vattendelare i den kommunistiska världens oenighet snarare än motsatsen, gjorde västerländska analytiker, omedvetna om desinformationsprogrammet, ett grundläggande misstag som det var lätt för de kommunistiska strategerna att bygga på i utvecklingen av sina viktigaste strategier i Europa, tredje världen och de militära och ideologiska områdena. Till stor del på grund av detta misstag kom senare "bevis" i officiella kommunistiska källor om kommunistisk oenighet att nästan automatiskt accepteras i väst till dess nominella värde.

Med tanke på att desinformationsprogrammet i första hand (men inte uteslutande) riktar sig till den icke-kommunistiska världen, är det absolut nödvändigt att skilja de kommunistiska tal, publikationer och sändningar som i första hand är avsedda för kommunistiska publiker från de som i första hand är avsedda för icke-kommunistiska publiker. Uppenbarligen kommer den andra kategorin sannolikt att innehålla mer desinformation än den första.

Det är inte möjligt att helt dölja politiken

och dess genomförande från dem som förväntas genomföra det. Av den anledningen publicerades de grundläggande besluten från perioden 1958 till 1960, liksom resultaten från kommunistpartiernas kongress 1969, som granskade framstegen under politikens första decennium. Framsteg i samordningen och konsolideringen av det kommunistiska blocket, särskilt genom Comecon och Warszawapaktens organisation, finns i större utsträckning än någon annanstans nedtecknade i de årliga bilagorna till Stora sovjetiska encyklopedin, som endast finns på ryska. Naturligtvis avslöjar de inte arten av desinformationsprogrammet. Ändå ingår ibland föremål som är mindre framträdande, om alls, i publikationer riktade mot väst och som ifrågasätter djupet och äktheten av splittringar och kriser i blocket.

I synnerhet Encyclopaedia speglar det ständiga utbytet av besök av kommunistiska ledare och delegationer mellan kommunistiska länder och partier som antas vara i konflikt med varandra. Ibland publiceras dessa möten någon annanstans i den kommunistiska pressen, åtföljda av fotografier av till exempel Brezhnev som varmt omfamnar Dubcek, Tito eller Ceausescu. Västerländska kommentatorer, i sin besatthet av splittringar i den kommunistiska världen, antar automatiskt att sådana möten hålls i försök, vanligtvis misslyckade, att lösa meningsskiljaktigheterna mellan parterna och att fotografierna är avsedda att maskera fientligheten mellan ledarna. De glömmer att det under åren av den genuina Tito-Stalin splittringen skulle ha varit mer än Titos liv var värt att ha besökt Moskva, och de förbiser möjligheten att mötena på 1960- och 1970-talen har ägt rum för att samordna uppvisningen av falska skillnader som är avsedda att tjäna den långsiktiga politikens intressen.

De västerländska forskare som ägnade så mycket uppmärksamhet åt esoteriska bevis i de kommunistiska källorna som pekade på splittringar mellan Sovjetunionen och Kina och Albanien verkade sällan inse att endast ett fåtal privilegierade i den kommunistiska världen, och främst de som sysslade med politik och desinformationsprogrammet, var i en position att göra detaljerade jämförelser mellan pressen från sitt eget parti och pressen från andra partier. Även om utländska tidningar eller sändningar fanns tillgängliga, kunde få ryssar läsa eller förstå kinesiska eller albanska och inte många albaner eller kineser kunde läsa eller förstå ryska. Radio Moskva bred-

casts på albanska 1960-61 kanske inte var hörbara i Albanien om de inte sänts på nytt av en albansk station. De plockades dock upp av BBC och andra intresserade västerländska organisationer och cirkulerade till västerländska analytiker i Summaries of World Broadcasts och liknande publikationer. De kommunistiska underrättelsetjänsterna var väl medvetna om detta, men få västerländska analytiker upptäckte att en del av polemikerna mellan kommunistiska ledare kanske bara nådde en västerländsk publik.

I sin upptagenhet med att hitta och undersöka splittringar i den kommunistiska världen, fokuserade västerländska analytiker all sin uppmärksamhet på de passager i kommunistiska tal och artiklar som förrådde skillnader i tillvägagångssätt mellan olika partier eller olika ledare. Passager som till exempel handlar om kommunistisk enhet och engagemang för besluten från 81-partikongressen ignorerades eller avskrevs som läpparnas bekännelse till kommunistiska shibboleths. Det är inte nödvändigtvis så de lästes och förstods av medlemmar i de berörda kommunistpartierna.

Eftersom västerländska analytiker inte har varit tillräckligt på jakt efter desinformation, har de ägnat otillräcklig uppmärksamhet åt ursprunget och äktheten av texterna i viktiga kommunistiska uttalanden och tal, särskilt i fall där mer än en text har funnits tillgänglig.

Även där dispyter i den kommunistiska världen återspeglas i officiella kommunistiska publikationer som är tillgängliga för väst, är uppfattningen av dem hos partimedlemmarna i de berörda länderna sannolikt mycket annorlunda än uppfattningen om dem i väst. Genom att använda olika anordningar, såsom de som föreslagits ovan, är partiledningen i stånd att samtidigt projicera två olika bilder av samma "tvist". För västvärlden kan det tyckas vara av djupgående betydelse; i öst kan det mycket väl vara en "liten lokal svårighet" vars konsekvenser för ledarna för de berörda parterna kan vara helt fördelaktiga. För att ta ett konkret exempel. Såvitt författaren kände till utfärdades ingen information eller vägledning till SUKP-medlemmar om den sovjet-albanska dispyten före SUKP:s tjugoandra kongress i oktober 1961, när Chrusjtjov offentligt attackerade de albanska ledarna. Den enda kunskap som författaren hade om något ovanligt i sovjet-albanska relationer fram till den punkten härrörde från uttalanden från två seniora kollegor i KGB 1959 om att en desinformationsoperation på

Sovjet-jugoslaviska och sovjet-albanska relationerna hade planerats under 1958-59.

Inofficiella kommunistiska källor

Det är inte ovanligt att avslöjanden i den kommunistiska pressen om oenighet i den kommunistiska världen backas upp av off-the-record kommentarer från kommunistiska ledare och tjänstemän till sina västerländska motsvarigheter och vänner. Med tanke på att KGB och de andra kommunistiska säkerhetstjänsterna tillsammans kan räkna det totala antalet av sina informatörer som bokstavligen i miljoner, är det en relativt enkel sak för dem att kontrollera de få tusentals av sina medborgare som är i någon regelbunden form av officiell eller semiofficiell kontakt med utlänningar. Kommunistiska regimer är inte toleranta mot avslöjande av information från sina tjänare till utlänningar. Som Chrusjtjov själv uttryckte det, när han förnekade tanken att han 1958 hade talat i otur till senator Hubert Humphrey i ämnet kinesiska kommuner: "Bara förslaget att jag skulle kunna ha konfidentiell kontakt med en man som skryter över att ha ägnat tjugo år åt att bekämpa kommunismen kan bara ge upphov till skratt. Den som inte förstår någonting om politiken kommer inte att säga något om marxismen. inse att ett konfidentiellt samtal med Mr. Humphrey om kommunistpartiernas politik och förbindelserna med våra bästa vänner, ledarna för Kinas kommunistiska parti, är otänkbart₁l₀eY " och många västerländska observatörer och forskare hävdar att de har dragit nytta av sådana avslöjanden.

I förordet till sin bok The Soviet Bloc: Unity and Conflict skrev Zbigniew Brzezinski: "Jag är också tacksam mot flera tjänstemän från olika kommunistiska stater, för deras vilja att diskutera frågor som de inte borde ha diskuterat med mig." Det ges ingen förklaring i boken om skälen till varför kommunistiska tjänstemän skulle ha varit villiga att tala uppriktigt till en framstående antikommunistisk forskare och medborgare i den ledande "imperialistiska" makten, och det görs inte heller någon hänvisning i boken till desinformationens möjligheter. Men om man tar hänsyn till förekomsten av ett desinformationsprogram, tillsammans med kontrollerna av de kommunistiska tjänstemännen i kontakt med utlänningar, är förklaringen till dessa indiskretioner uppenbar. Nästan alla västerländska kommentatorer om "Pragvåren" av

1968 och eurokommunismen på 1970-talet har visat en liknande tendens att tro på vad de har fått höra av ledande kommunistiska deltagare i de berörda händelserna och debatterna.

Mot bakgrund av de provokationsmetoder som användes under NEP-perioden och de kända fakta om KGB:s intensifierade politiska användning av vetenskapsmän, författare och andra intellektuella från 1959 och framåt, måste äktheten av den form av underjordisk litteratur som kallas samizdat, som gjorde sitt uppträdande i Sovjetunionen i 19, beaktas med 60 sceptism. Dess betydelse kan inte bedömas fullständigt om inte omfattningen av dess cirkulation inom Sovjetunionen är känd. Det finns inget fog för att anta att eftersom den når en ganska bred publik utomlands så är den också mycket läst hemma. Det kan faktiskt vara så att få i Sovjetunionen ser det annat än de som KGB bemyndigat att göra det. Kort sagt bör det anses falla inom kategorin inofficiella kommunistiska källor.

Liknande överväganden gäller de kinesiska väggaffischerna från vilka västerlandet hämtade mycket av sin kunskap om kulturrevolutionen, om maktkamper i det kinesiska ledarskapet och om den kinesiska inställningen till Sovjetunionen, särskilt 1966-70. Vad som kan sägas med säkerhet är att väggaffischer inte alls skulle ha dykt upp under denna period om inte den kinesiska ledningen hade önskat att de skulle göra det och att de kinesiska myndigheterna var väl medvetna om den uppmärksamhet som icke-kommunistiska diplomater, journalister och andra utländska representanter i Kina gav dem. Bara detta ger anledning att ompröva deras innehåll mot det nuvarande mönstret av kommunistisk desinformation. Deras fulla betydelse kan inte bedömas utan att veta exakt av vem de ställdes upp och vilken vägledning som gavs till partimedlemmarna om dem genom de normala kanalerna för partikommunikation.

"hemliga" kommunistiska källor

Den återstående kategorin av kommunistiska källor är läckage eller avslöjande, dokumentär eller på annat sätt, av information om förfarandet vid hemliga partimöten och internationella konferenser. Ett iögonfallande inslag i bevisen om meningsskiljaktigheter mellan partier vid den rumänska kommunistpartiets kongress i juni 1960

och på den kommunistiska 81-partikongressen senare samma år är att det mesta var retrospektivt och mycket av det nådde västvärlden med viss fördröjning. Detta är en viktig faktor med tanke på att det finns ett desinformationsprogram. Det är en svår fråga att iscensätta en hel konferens i desinformationssyfte, men det är en enkel operation att fabricera eller förvränga rekordet på fritiden efter att konferensen är över och att välja lämpliga kanaler för att överföra det till väst.

För att summera. . .

Den nya metoden ger förklaringar till många motsägelser och anomalier i den kommunistiska världen som den gamla metoden inte kastar ljus över. Det förklarar den kommunistiska världens förtroende och lojaliteten och hängivenheten hos den stora majoriteten av dess tjänstemän. Den förklarar orsakerna till att den kommunistiska världen avslöjar information om sig själv och relaterar dem till kraven på långsiktig politik. Det förklarar den skenbara toleransen hos ett totalitärt system mot oenighet som öppet uttrycks av dess medborgare i deras kontakter med utlänningar. Den innehåller kriterier för att bedöma källors tillförlitlighet, för att särskilja äkta hemliga agenter och avhoppare från provokatörer, för att skilja äkta information från desinformation och propaganda. Det ger pekare till identifieringen av inflytandeagenter i väst. Det antyder att desinformation, erkänd som sådan, kan ge ledtrådar till dess författares avsikter. Den ger vägledning om den relativa betydelsen av de officiella och inofficiella kommunistiska källorna. Den avleder uppmärksamheten från spektakulära kommunistiska polemik mellan partier och fokuserar den istället på de solida framstegen i grunden för kommunistiskt samarbete och samordning. Den visar vägen till återhämtning från krisen i västerländska studier och bedömningar av kommunismen. Det skulle kunna bidra till att återuppliva effektiviteten hos västerländska säkerhets- och underrättelsetjänster. Det förklarar den kommunistiska segern i Vietnamkriget trots den kinesisk-sovjetiska splittringen. Framför allt förklarar den den kommunistiska världens vilja och förmåga att, trots sken av oenighet, ta initiativet och utveckla och genomföra dess strategier i förhållande till USA, de andra avancerade industriländerna och tredje världen i jakten.

för den internationella kommunismens fullständiga och slutliga seger. Än så länge är den nya metoden metodiken för en minoritet av en. Bara tiden kommer att visa om den kommer att överleva; om det kommer att stimulera nya forskningslinjer; om det kommer att ersätta den gamla, förlegade metoden; och om det kommer att hjälpa västvärlden att i ett nytt ljus se den verkliga innebörden och dimensionerna av det kommunistiska problemet.

DEL TVÅ

Desinformationsprogrammet och Dess inverkan på väst

13

Den första desinformationsoperationen: den sovjetisk-jugoslaviska "tvisten" 1958-60

THAN ÅR1958TILL1960 präglades av spektakulär polemik mellan de sovjetiska och jugoslaviska ledarna och deras partipress, med interjektioner från albanerna och kineserna. Chrusjtjov själv deltog med kraft. I sitt tal till det bulgariska kommunistpartiets sjunde kongress som hölls i Sofia den 3 juni 1958 kallade han den jugoslaviska revisionismen för en klassfiende i imperialisternas lön och en trojansk häst i den kommunistiska rörelsen. "Vissa teoretiker," sade han, "existerar bara på grund av de allmosor de får från imperialistiska länder i form av överblivna varor... Revisionisterna försöker tråka på de revolutionära partierna inifrån, att undergräva deras enhet och införa oordning och förvirring i den marxist-leninistiska ideologin [rop om De kommer inte att lyckas[1]d']."

Förekomsten av en sovjet-jugoslavisk tvist bekräftades, av allt att döma, av bojkotten av det jugoslaviska partiets sjunde kongress av de kommunistiska partierna i blocket, av ytterligare sovjetisk kritik av det jugoslaviska partiets program och utrikespolitik, och av uteslutningen av Jugoslavien från åttioen-partiets kongress i november 1960, som kondemerade revisionismen. Den sanna bilden av de sovjetisk-jugoslaviska relationerna, som avslöjas av insiderinformation som stöds av mycket öppna bevis, är dock mycket annorlunda.

Jugoslaviens slutliga försoning med blocket

Efter Stalins död gjorde de sovjetiska ledarna en stor ansträngning för att uppnå en försoning med de jugoslaviska ledarna för att vinna

Jugoslavien tillbaka från väst och återför henne till det kommunistiska lägret. Officiella hemliga förhandlingar mellan Tito och Chrusjtjov 1955 och 1956 ledde till en fullständig försoning i statsförbindelserna och en partiell försoning i partiförbindelserna, men försoningsprocessen avbröts av de polska och ungerska upproren 1956. Den initiala och allmänt sympatiska inställningen till jugoslavernas ledare och ungrarnas och ungrarnas ledare och ungrare. Titos attacker på sådana stalinistiska ledare i Östeuropa som Hoxha, bidrog till uppgången av nationalism och revisionism i blocket och till Ungerns kortlivade brytning med sovjeterna. Sovjeterna insåg farorna med jugoslaviskt revisionistiskt inflytande i Östeuropa och återupptog därför sin allmänna kritik av Jugoslavien samtidigt som de fortsatte sina ansträngningar att splittra henne från väst.

Även om kritikutbytet mellan sovjeterna och jugoslaverna intensifierades direkt efter det ungerska upproret, var ledarna på båda sidor alltid noga med att lämna dörren öppen för efterföljande möten och diskussioner. Efter att Chrusjtjov hade besegrat antipartigruppen på hemmaplan i juni 1957, förnyade han sina ansträngningar för att återföra Jugoslavien till blocket. Den här gången var han framgångsrik. En fullständig försoning mellan de jugoslaviska ledarna och de sovjetiska och andra blockledarna uppnåddes. Enligt TASS besökte Kardelj och Rankovic, medan de var på semester på Krim, Moskva för "kamratliga" möten med Chrusjtjov; den albanska ledaren Hoxha; och den bulgariske ledaren Zhivkov i juli.

Den 1-2 augusti 1957 träffade Tito, Kardelj och Rankovic Chrusjtjov och Mikojan i Bukarest för en konfidentiell konferens om "socialistisk solidaritet". Ett uttalande som gjordes efter konferensen bekräftade deras gemensamma beslutsamhet att förbättra relationer och samarbete på jämlikhetsbasis. Moskvas radio rapporterade att en överenskommelse om "konkreta former av samarbete" hade nåtts. Den huvudsakliga innebörden av den sovjet-jugoslaviska försoningen var att grunden för att fortsätta deras gamla fejd försvann.

Det framgår tydligt av Jugoslaviens agerande under de följande månaderna att hon i själva verket hade anpassat sig till det kommunistiska blocket, inklusive Kina. I september 1957 fanns det fyra starka tecken på detta: en jugoslavisk delegation ledd av Vukmanovic-Tempo välkomnades i Peking; Jugoslavien blockerade en FN-resolution som fördömde sovjetisk intervention i Ungern; jugoslaviska

representanter deltog i en session av Comecon; och Tito, tillsammans med Gomulka, förnekade offentligt "nationell kommunism". Sa Tito, "Vi tycker att det är fel att isolera oss från de stora möjligheterna att stärka socialistiska krafter över hela världen." I oktober hedrade jugoslaverna det åtagande de hade gjort till sovjeterna 1955-56 att erkänna Östtyskland. I juni 1958 samtyckte Tito tyst till avrättningen av den tidigare ungerske premiärministern Imre Nagy, som jugoslaverna tidigare hade förrådt till sovjeterna.

Jugoslaverna deltog i hemlighet i den första post-Stalinkonferensen för blockkommunistiska partier i november 1957 och deltog öppet i kongressen för sextiofyra kommunistpartier som följde den. Det är viktigt att den jugoslaviska delegationen till båda konferenserna inkluderade Kardelj, som hade varit en jugoslavisk representant i Cominform; Ranko-vic, som var ansvarig för den jugoslaviska säkerhetstjänsten; och Vla-hovic, som ansvarade för förbindelserna med kommunistiska och socialistiska partier. Vid blockkonferensen fördömdes Stalins misstro mot andra partier och hans inblandning i deras angelägenheter. Nya relationer mellan ledarna och partierna i blocket etablerades, baserade på leninistiska principer om jämlikhet och samarbete. Jugoslavien undertecknade fredsmanifestet för de sextiofyra kommunistpartierna, men inte deklarationen från blockets kommunistpartier. Frånvaron av Jugoslaviens underskrift från blockförklaringen bidrog till att västvärlden accepterade den efterföljande sovjet-jugoslaviska tvisten som äkta. Men i sin föreläsning vid KGB-institutet i december 1957 gjorde general Kurenkov det klart att jugoslaverna höll helt med om deklarationen men hade avstått från att underteckna den eftersom de hade nått en hemlig överenskommelse med sovjeterna om att det skulle vara taktiskt fördelaktigt för dem att inte skriva under.

Bland besluten från konferensen som jugoslaverna i hemlighet gav sitt stöd till var beslutet att utforma en långsiktig politik för blocket. Överenskommelsen om att jugoslaverna inte skulle underteckna deklarationen fastställde mönstret av sekretess och bedrägeri som senare användes för att dölja jugoslaviskt samarbete vid utformningen och antagandet av den långsiktiga politiken och banade väg för jugoslaviskt deltagande i en gemensam desinformationsansträngning till stöd för denna politik.

Från samtal 1959 med överste Grigoren 2 kbe suppleant chef för KGB:s desinformationsavdelning, författaren

fick veta att det fanns samråd och överenskommelser mellan sovjeterna och jugoslaverna i slutet av 1957 och början av 1958 om politiskt samarbete dem emellan inom ramen för den långsiktiga politiken. Avtalen omfattade samarbete på tre områden: diplomati, särskilt med avseende på Egypten och Indien, och arabiska och asiatiska länder i allmänhet; i kontakter med västerländska socialister och fackföreningsmän; och inom desinformationsområdet.

Enligt Grigorenko hade presidiet för SUKP:s centralkommitté tidigt 1958 gett instruktioner till Pushkin, chefen för partiets nyinrättade avdelning för aktiva operationer, att förbereda desinformationsoperationer om sovjet-jugoslaviska relationer i enlighet med kraven i block po.3licTyh.is instruktion föregick utbrottet av tvisten i april 1958.

Tvisten manifesterade sig främst i den sovjetiska och jugoslaviska partipressen. Eftersom partipressen i båda fallen stod under partiapparatens fulla kontroll, var en sådan tvist lätt att tillverka och lätt att kontrollera. Ändå stod det tidigt klart att för att kunna dra nytta av verksamheten och bygga för framtiden måste nya tillgångar, kanaler och handlingsformer utvecklas i samordning med KGB. Detta förklarar varför, enligt Grigorenko, centralkommittén beslutade att från slutet av 1959 och framåt använda både avdelningen för aktiva operationer och KGB:s desinformationsavdelning för att vidga omfattningen av just denna operation. Som en konsekvens av detta beslut utfärdade Shelepin instruktioner om att en särskild grupp skulle bildas i KGB:s desinformationsavdelning under Grigorenko för att arbeta i samarbete med avdelningen för aktiva operationer å ena sidan och med de jugoslaviska och albanska säkerhetstjänsterna å andra sidan.

Öppna bevis på jugoslaviskt deltagande i utformningen av policyn

Bevis på att Jugoslavien accepterade tillämpningen av Lenins begrepp och lärdomarna från NEP-perioden som grund för den nya blockpolitiken finns i Titos och Kardeljs tal och skrifter under den period då politiken utformades (från 1958 till 1960).

Så mycket västerländsk uppmärksamhet riktades mot polemik mellan Tito och Chrusjtjov i mitten av 1958 att de avgörande uttalandena i Titos tal, som är grundläggande för en förståelse av det faktiska tillståndet i de sovjet-jugoslaviska relationerna, förbises. Tito hänvisade ofta till NEP:s relevans. Till exempel, i sitt tal i Labin, Jugoslavien, den 15 juni 1958, som svar på Chrusjtjovs kritik av Jugoslavien för att ha accepterat amerikanskt bistånd, sa Tito: "Amerikanerna började tillhandahålla hjälp till oss efter 1949, (som de gjorde till Sovjetunionen 1921) i det land som socialismen inte kunde vinna i 1921. . men eftersom vi å ena sidan hotades av hungersnöd och å andra sidan kunde Jugoslavien därmed lättare bekämpa Stalins påtryckningar och bevara sin självständighet. Och om kanske några amerikanska kretsar hyste andra förhoppningar.[4]"

Tito engagerade sig i ett nytt och bredare koncept av socialistisk internationalism som tjänade till att skydda och stödja inte bara Sovjetunionen som tidigare, utan alla kommunistiska länder och partier och socialistiska och andra progressiva rörelser.

Om relationerna mellan de socialistiska länderna sa Tito att det fanns ett "nytt förtroende och ett uppriktigt utbyte av åsikter och erfarenheter på grundval av vilket ett brett samarbete utvecklas." Jugoslavien skulle kunna spela en mer användbar roll utanför blocket än i det. Som Tito uttryckte det i sitt Labin-tal: "Att vägra att underteckna Moskvadeklarationen och att gå med i det socialistiska lägret betyder inte att vi inte är för det största samarbetet med alla socialistiska länder. Det betyder tvärtom att vi är för ett sådant samarbete på alla områden men att vi i den nuvarande spända internationella situationen anser att det är nyttigare att följa en konstruktiv fredspolitik tillsammans med någon annan fredspolitik, inte heller tillhöra någon av länderna. att gå med i blocket och därmed ännu mer förvärra en världssituation som är tillräckligt spänd." Med andra ord, genom att formellt förbli utanför blocket skulle Jugoslavien kunna bidra mer effektivt till att främja målen för den gemensamma långsiktiga leninistiska politiken.

Lika belysande om den sanna naturen av Jugoslaviens förhållande till blockpolitiken är Edvard Kardeljs bok Socialism and War, publicerad i Belgrad 1960 strax före 81-partikongressen. Boken väckte uppmärksamhet hos västerländska analytiker vid den tiden på grund av dess polemik mot Kina. I den ger Kardelj en bra redogörelse för politiken för "aktiv samexistens",

ett koncept som ligger mycket nära Chrusjtjovs "fredliga samexistens", och tar kineserna på sig för deras negativa inställning till detta koncept och deras motstånd mot tesen (återigen framförd av Chrusjtjov) att krig inte är oundvikligt trots imperialismens fortsatta existens. Väst fokuserade på denna aspekt av Kardeljs bok och misslyckades med att förstå betydelsen av hans rekommendation att skillnader mellan kommunister skulle analyseras i termer av deras innehåll, inte i termer av den verbala polemiken mellan dem. Västvärlden misslyckades också med att uppskatta Kardeljs många hänvisningar till Lenins doktriner, inklusive tydliga, om inte explicita, hänvisningar till vänsterkommunism, An Infantil Disorder, och till erfarenheterna som vunnits under Lenins NEP i användningen av eftergifter, diplomatiska överenskommelser med motståndare och olika andra taktiker; med andra ord till samma historiska källor som användes under 1958-60 vid utformningen av den nya blockpolitiken och internationella kommunistiska strategier.

Implikationerna av de jugoslaviska ledarnas hänvisningar till Lenin när de definierar sin ståndpunkt kan inte ignoreras. De slår tydligt fast att Tito och Kardelj ansåg en återgång till leninismen och användningen av aktivistisk diplomati och taktik under förhållanden av "fredlig samexistens" som det mest effektiva sättet att undergräva nationerna i väst och förändra maktbalansen i världen till förmån för de kommunistiska länderna. Deras uttalanden är inte bara förenliga med den långsiktiga politiken; de är ett tydligt uttryck för många av de viktigaste delarna i den. De är viktiga bevis på att den jugoslaviska politiken och blockpolitiken som de utvecklades mellan 1958 och 1960 var identiska och hade en gemensam inspirationskälla i Lenins historiska erfarenheter och hans NEP. De antyder också att de jugoslaviska ledarna gav betydande bidrag till den långsiktiga politiken och den kommunistiska strategin. Möjligheten ska inte uteslutas att kommunistiska strateger från andra blockländer bidrog till Kardeljs bok. Hans och Titos idéer var fast baserade på leninistisk ideologisk doktrin, inte på den form av revisionism som jugoslaverna hade praktiserat under splittringen mellan Tito och Stalin. Deras koncept för aktiv samexistens var bara en av de olika taktikerna, inklusive Chrusjtjovs variant av "fredlig samexistens" och Maos taktik för utdraget revolutionärt krig, godkänd av åttioenpartskongressen i november 1960. Det faktum att Tito och Kardelj utvecklade dessa idéer under 1958.

avslöjar overkligheten i deras påstådda tvist med sovjeterna under samma period; den bekräftar giltigheten av insiderinformationen om hemligt sovjetisk-jugoslaviskt samarbete.

Taktiken att publicera Kardeljs bok på tröskeln till åttondelskongressen, som godkände den långsiktiga blockpolitiken och strategin för den kommunistiska rörelsen, påminde om Lenins taktik att publicera Vänsterkommunism, An Infantile Disorder på tröskeln till det sovjetiska antagandet av NEP och strax före den andra taktikens antagande av den andra kongressen.

Ett vagt erkännande av det sovjetisk-jugoslaviska samarbetet mot imperialismen i frågor där deras ståndpunkter sammanföll gjordes av Chrusjtjov i sin rapport till SUKP:s tjugoförsta kongress i januari 1959 [5]. Även om SUKP:s officiella historia, publicerad på ryska 1959, kritiserade de jugoslaviska ledarna för deras vägran att delta i blockkonferensen i november 1957 och kritiserade det jugoslaviska partiprogrammet 1958 som revisio[6]niist ta , jag sa det också normala relationer mellan Sovjetunionen och Jugoslavien hade återställts på SUKP:s initiativ och att SUKP:s politik för vänskap och ömsesidigt bistånd hade segrat[7]ed.

Försoningen med Jugoslavien 1957-58 gick långt över de gränser som sovjeterna förutsåg 1955-56. Den täckte de jugoslaviska ledarnas relationer inte bara med deras sovjetiska motstående nummer, utan också med albanerna, bulgarerna, kineserna och alla andra blockledare. De jugoslaviska ledarna överlämnade faktiskt frivilligt sitt ideologiska och politiska oberoende till blocket vid blockpartiernas konferens i november 1957. Detta blev möjligt för dem eftersom konferensen antog en resolution, som Kardelj och Rankovic utan tvekan hjälpte till att utarbeta, som tillät blockpartierna att följa sina egna nationella vägar till socialismen, förutsatt att de följde den socialistiska revolutionens grundläggande principer och konstruktionen av Marx.

Bekräftelse på att alla blockpartier var överens om att Jugoslavien av taktiska skäl inte skulle underteckna konferensens huvuddeklaration ges av det faktum att det, efter att konferensen var över, inte fanns något fördömande av Jugoslaviens vägran att underteckna av blockparterna, varken individuellt eller kollektivt. Sedan november 1957 har det verkliga förhållandet mellan alla ledare i blocket varit utmärkt och det har inte funnits någon grund för några allvarliga dispyter dem emellan.

Det verkliga förhållandet mellan Jugoslavien och resten av blocket under perioden 1958-60 avslöjades i november 1960 när 81-partikongressen (som fortsatte att erkänna Jugoslavien som ett socialistiskt land) offentligt godkände, som sitt mest grundläggande och avgörande beslut, ett policymanifest som inte bara införlivade Tito's solidaritetskoncept av breda, solidariska, socialistiska principer. 1958, men också Kardeljs rekommendationer om återupplivandet av Lenins aktivistiska politik och taktik under en period av "fredlig samexistens" och användningen av NEP:s historiska erfarenheter för att underlätta uppbyggnaden av socialismen.

Det fanns naturligtvis inget offentligt erkännande av det jugoslaviska bidraget och författarna till manifestet namngavs inte. I själva verket tillkännagav kongressen officiellt att jugoslaverna inte deltog i förfarandet. "Jugoslavisk revisionism" fördömdes i allmänna ordalag i Manifestet. Icke desto mindre pekar bevisen på hemliga avtal som ingicks mellan Jugoslavien och resten av blocket i november 1957, tillsammans med argumenten ovan, på slutsatsen att Jugoslaviens uppenbara icke-deltagande i kongressen i november 1960 återigen inte var mer än en taktisk manöver. Sannolikheten är att Jugoslavien i hemlighet i förväg gick med på utkasten till resolutioner från kongressen i november 1960 och att blocket som helhet enades om att dess intressen bäst skulle tjänas genom att Jugoslavien fortsätter att framstå som ett självständigt, icke-blockland.

Ytterligare anomalier i "tvisten"

En detaljerad granskning av den sovjetiska kritiken av Jugoslavien och förloppet av 1958-60-konflikten mot bakgrund av den äkta splittringen mellan Tito och Stalin ger upphov till ytterligare ett antal punkter som antingen ställer ytterligare tvivel om äktheten av den senare tvisten och bekräftar att det var en desinformationsoperation eller hjälper till att illustrera den desinformationsteknik som användes för operationen och syftet med den.

Tvisten inleddes våren 1958 med kritik i den sovjetiska pressen mot utkastet till det nya jugoslaviska partiprogrammet, som innehöll ett uttalande om Jugoslaviens väg till socialism. Faktum är att uttalandet var helt i överensstämmelse med resolutionerna från

konferensen i november 1957 för blockkommunistiska partier. Följaktligen var den sovjetiska kritiken av den inte bara märklig, inkonsekvent och omotiverad, utan i strid med det godkännande som specifikt gavs av blockpartierna av olika nationella vägar till socialism, förutsatt att vissa grundläggande principer, såsom kommunistpartiets ledande roll, upprätthölls. Senare medgav Chrusjtjov och Tito direkt och indirekt att den sovjetiska kritiken av det jugoslaviska programmet var ogrundad. I sin rapport till den tjugoförsta SUKP-kongressen i januari 1959, sade Chrusjtjov: "Frågor om metoderna och praxisen för socialistisk konstruktion är varje enskilt lands inrikes angelägenhet. Vi har ingen kontrovers med de jugoslaviska ledarna om inrättandet av arbetarråd eller andra frågor som rör deras inrikes angelägenheter. När representanter för konferensen för arbetarpartiets konferenser och kommunisternas deklaration. Socialistiska länder undertecknades, det fanns inga argument och inga kontroverser i en sådan fråga[8] Därför förkastade Chrusjtjov den tidigare sovjetiska kritiken av Jugoslaviens "väg till socialism", men inte innan västerländska analytikers uppmärksamhet framgångsrikt avleds av polemik från vad som verkligen pågick inom blocket vid den tiden.

Den sovjetiska kritiken av Jugoslavien för att inte stödja socialistisk solidaritet var lika ogrundad. Jugoslaviens erkännande av Östtyskland och uttryck för solidaritet med det östtyska kommunistpartiet och dess ledare, Ulbricht, visade att Jugoslavien hedrade de löften om stöd som i hemlighet hade givits till sovjeterna. Det är anmärkningsvärt att varken sovjeterna eller jugoslaverna avslöjade under 1958 års polemik att de hade nått denna hemliga förståelse.

Officiellt bojkottades den jugoslaviska partikongressen i april 1958 av resten av blocket. Men bojkotten var konstigt nog ofullständig eftersom, även om officiella partidelegationer från blocket inte deltog, var ambassadörer från blockländerna närvarande som observatörer.

Det finns utrymme för betydande tvivel om verkligheten av det ekonomiska tryck som påstås ha utövat av sovjeterna på jugoslaverna efter 1958 års konflikt. Sovjeterna avbröt inte avtal eller bröt de ekonomiska förbindelserna, som de gjorde när Stalin splittrades med Tito. Handel, tekniskt samarbete och kulturutbyten fortsatte. Sovjeterna avbröt inte sina kreditlöften från 1956,

neka dem i princip eller godtyckligt skjuta upp datumen för genomförandet. Snarare föreslog de att det borde föras diskussioner om att fördröja uppfyllandet från 1957-64 till 1962-69 och 1963-69. I december 1958 inleddes förhandlingar om den sovjetisk-jugoslaviska handeln i Moskva, och i april 1959 undertecknades ett kulturellt samarbetsprogram i Belgrad. I januari 1960 träffade den jugoslaviske ledaren Vukmanovic-Tempo Chrusjtjov i Moskva. Samtidigt undertecknade Sovjetunionen och Jugoslavien ett vetenskapligt samarbetsprotokoll.

Kritik mot Jugoslavien för bristande revolutionär glöd bidrog till att avleda uppmärksamheten från det aktiva stöd som Jugoslavien senare gav till befrielserörelser, särskilt i Afrika.

Kritik av Tito för att ha accepterat amerikanskt bistånd föregicks av bara några månader sovjetiska försök att skaffa sig en kredit på två miljarder dollar från USA för industriell modernisering. Tito påpekade själv inkonsekvensen i april 1959 och hänvisade till Mikoyans besök i USA i januari föregående år.

Även om Jugoslaviens ställning i FN verkade vackla mellan stöd till USA och stöd till Sovjetunionen, i viktiga frågor som det tyska fördraget (i februari 1959), kolonialism, nedrustning, omorganisation av FN:s struktur och säten för det kommunistiska Kina, stödde Jugoslavien konsekvent den sovjetiska ståndpunkten. Det fanns därför goda skäl för Gromyko att säga att sovjeternas förbindelser med jugoslaverna var "goda" och att deras ståndpunkter i stora frågor sammanfaller.[9]ided.

Jämförelse av tvisten 1958 med splittringen 1948 visar hur ytliga de senare skillnaderna var. Tvisten 1958 tog inte fart. Det fanns inga tydliga brott i politiska, ekonomiska eller kulturella relationer. Jugoslavien isolerades inte politiskt av blocket. Militära åtgärder hotades inte mot henne och inte heller infördes en ekonomisk bojkott. Det skedde inga större förändringar i den diplomatiska representationen mellan Jugoslavien och resten av blocket. Utbytet av delegationer dem emellan fortsatte. Jugoslavien bad om att bli antagen till Comecon-mötet i april 1959, men påstås ha nekats en inbjudan. Icke desto mindre undertecknades samma månad ett program för kulturellt samarbete mellan Sovjetunionen och Jugoslavien i Belgrad.

Eftersom detaljer om protokoll ofta har citerats av västerländska analytiker till stöd för förekomsten av splittringar i den kommunistiska världen, är det värt att nämna att, trots förekomsten av en påstådd tvist, Chrusjtjov, på väg till Albanien, skickade ett hälsningstelegram till Tito den 26 maj 1959, vilket Tito erkände dagen efter.

Den sista inkonsekvensen i tvisten var sättet att sluta. Utan uppenbar anledning skedde en plötslig förbättring av de sovjetisk-jugoslaviska relationerna 1960, åtföljd av ett närmare diplomatiskt samarbete. En öppen försoning följde 1961. Det kontroversiella jugoslaviska partiprogrammet, som Chrusjtjov och den sovjetiska pressen hade kritiserat så kraftigt 1958 och 1959 och som jugoslaverna så envist vägrat att modifiera, upphörde att vara ett hinder för goda relationer 19610 och 1961.

Sammanfattningsvis bekräftar öppen, officiell information från kommunistiska källor giltigheten av insiderinformationen om hemliga sovjet-jugoslaviska avtal och leder till slutsatsen att den sovjet-jugoslaviska tvisten 1958–1960 inte var en upprepning av den verkliga Tito-Stalin-splittringen, utan den kalkylerade produkten av en gemensam sovjetisk-jugoslavisk politik för att stödja den långa sovjet-formu-operationen. varav båda sidor i tvisten hade lämnat sitt bidrag.

När väl den sovjet-jugoslaviska dispyten 1958-60 har setts ha varit konstgjord och när polemik mellan ledarna erkänns som inte mer än skuggboxning som genomfördes genom avtal mellan dem till förmån för externa observatörer, blir förklaringen av andra aspekter av kontroversen tydlig. Till exempel, som svar på kinesiska attacker mot Jugoslavien, kritiserade den jugoslaviska pressen de kinesiska kommunerna; sedan, i december 1958, avslöjade Chrusjtjov för den avlidne senator Hubert Humphrey att det fanns skillnader mellan sovjeterna och kineserna i ämnet kommunerna. Följande månad, när han talade till den tjugoförsta SUKP-kongressen, avfärdade Chrusjtjov sina egna uttalanden och anklagade de "jugoslaviska revisionisterna" för att sprida alla möjliga uppfinningar om skillnader mellan SUKP och SUKP. Som han uttryckte det: "Och nu har de jugoslaviska revisionisterna tagit denna fabrikör [Humphrey] till sig som ett vittne." För att i viss mån förutse argumentet i senare kapitel kan denna händelse ses som ett bra exempel på desinformationsteknik.

För det första väcktes västvärldens intresse för obefintliga kinesisk-sovjetiska skillnader genom ett uttalande på högsta nivå. Sedan drog Chrusjtjovs förkastande av sina egna uttalanden ytterligare uppmärksamhet på dem och antydde att de verkligen måste ha representerat en allvarlig indiskretion från hans sida, som han ansträngde sig för att dölja. Bortsett från dess betydelse i det kinesisk-sovjetiska sammanhanget, tillförde incidenten ytterligare en konstgjord fråga för att underblåsa en överenskommen, kontrollerad tvist mellan sovjeterna och jugoslaverna; det var inte ett exempel på motsättningar dem emellan, utan av samarbete för att uppfylla deras hemliga avtal om att samarbeta på desinformationsområdet.

Mål för den sovjetisk-jugoslaviska tvisten 1958-60

Det första målet med att iscensätta tvisten 1958-60 var att dölja den verkliga graden av försoning mellan Jugoslaviens ledare och de andra blockländerna. Skälen till att gömma sig var två; med tanke på Jugoslaviens antisovjetiska hållning under de senaste fem åren av Stalins liv och jugoslaviska sympati med de polska och ungerska rebellerna 1956, kunde en plötslig, öppen försoning med Jugoslavien 1958 ha fått negativa konsekvenser på andra håll i blocket, vilket under lång tid var särskilt viktigt att undvika en ny politik. Med tanke på styrkan av nationalistisk känsla i den jugoslaviska befolkningen och i det jugoslaviska partiet självt, kunde en öppen kapitulation från de jugoslaviska ledarna till blocket och till kraven i dess långsiktiga politik ha orsakat dem allvarliga problem med både sina anhängare och deras motståndare i Jugoslavien.

Det andra stora målet var att förbereda de jugoslaviska ledarna för en speciell strategisk roll genom att bygga upp deras image som oberoende. I de avancerade länderna var detta beräknat för att hjälpa ledarna att använda sina relationer med europeiska socialist- och fackföreningsledare för att främja bildandet av enhetsfronter mellan socialistiska och kommunistiska partier och, på längre sikt, bidra till upplösningen av militära pakter med USA och till neutraliseringen av Västeuropa och Japan. I utvecklingsländerna var det beräknat att vinna acceptans för jugoslaverna som genuina neutralistiska ledare för det alliansfria rörelsen-

ment, som de på sikt skulle kunna påverka och vända sig mot väst. Delmålen var:

- Att fästa den revisionistiska etiketten ordentligt på det jugoslaviska partiet och att identifiera dess politik och doktriner som en ytterlighet av en mängd olika typer av kommunism.
- I ett senare skede, att projicera Chrusjtjov och de sovjetiska ledarna som svängande mot jugoslavisk revisionism och därigenom för att hjälpa sovjetiska aktivister att avhålla diplomatin i dess kontakter med de avancerade länderna.
- Att skaffa sig erfarenhet, ge stöd och skapa ett förmånligt atmosfär för utveckling av andra desinformationsoperationer, i liknande riktning, om sovjet-albanska och sino-sovjetiska splittringar och, i ett senare skede, om rumänsk självständighet.

14

Den andra desinformationsoperationen: "Utvecklingen" av den sovjetiska regimen, del ett: De stora förändringarna i Sovjetunionen

DEN UTVECKLING I SOVJETUNIONEN sedan 1956 har tolkats allmänt i väst som en återspegling av en måttfullhet i den kommunistiska ideologins stränghet och en nedgång i dess inflytande över den praktiska hanteringen av statens angelägenheter. Dessa uppenbara trender brukar betraktas som förknippade med Sovjetunionens tillväxt till en stormakt som i allt högre grad driver sina nationella intressen längs traditionella linjer och står inför välbekanta interna politiska problem, i synnerhet uppkomsten av en dissidentrörelse. Även om det är sant att förändringar har gjorts i olika ekonomiska, politiska, diplomatiska och ideologiska aspekter av regimen, måste en distinktion göras mellan själva förändringarna och det sätt på vilket de har presenterats för att man ska kunna förstå karaktären och syftet med desinformation om dem.

Ekonomiska förändringar

Från slutet av 1950-talet och framåt inkluderade förändringar i sovjetisk ekonomisk praxis förbättring av materiella incitament för produktion inom industri och jordbruk, främjande av konkurrens och breddning av den privata marknaden i städerna. Sensationella bevis som tydde på kapitalismens återupplivande dök upp i den sovjetiska pressen i form av artiklar om den svarta marknaden och om underjordiska kapitalister i Sovjetunionen. Bekännelserna av en "fd sovjetisk underjordisk miljonär" dök upp i Izvestiya 1959 eller 1960.

Det är sant att det finns och, i varierande omfattning, alltid har funnits en privat marknad i Sovjetunionen där kollektiviserade bönder och vissa privatpersoner har sålt de jordbruksprodukter som odlats på deras marker. Under NEP-perioden, när privat ägande och privat företagande var tillåtna, nådde denna privata marknad sin postrevolutionära zenit. Med slutet på NEP och kollektiviseringen av jordbruket krympte det till obetydliga proportioner. Under och efter andra världskriget återupplivades det igen under en kort period, för att sedan drastiskt inskränkas under de sista åren av Stalins styre. Sedan hans död, med den nya tonvikten på incitament och avskaffandet av leveranser av varor till staten från jordbrukare från deras privata partier, har den privata marknaden återigen vuxit i omfattning. Den finns nu i två huvudsakliga former: huvudmarknaden, i städerna där kollektivbönder och vissa privatpersoner säljer sina jordbruksprodukter; och en liten svart marknad, särskilt i Moskva och Leningrad, där illegala transaktioner i valuta och varor äger rum mellan sovjetiska spekulanter och utländska diplomater och besökare.

Tillväxten på huvudmarknaden har varit strikt begränsad eftersom införandet av större incitament för jordbrukare och andra arbetare inte åtföljdes av legalisering av privata företag; tyngdpunkten har genomgående legat på att öka produktionen och effektiviteten inte i privata företag, utan i kollektivjordbruk och statliga industrier och handelsföretag. Det kan inte ske någon betydande utvidgning av den privata marknaden i sund konkurrens med den statliga sektorn om inte privat ägande och företagande återinförs. Den sovjetiska regeringen visar inga tecken på att göra detta; tvärtom, regimen behåller sin fientliga inställning till privat ägande och partipolitikens slutmål är fortfarande att den privata sektorn totalt utrotas.

När det gäller den svarta marknaden är den, som utländska diplomater vet, extremt begränsad och olaglig. Vad som är mindre känt är att det i hemlighet kontrolleras och aktivt utnyttjas av KGB:s anticontraband-avdelning. Betydligt nog skapades denna avdelning 1959 i linje med en liknande avdelning som inrättades i GPU under NEP-perioden. Dess funktion är att kontrollera inhemska spekulanters och utländska affärsmäns aktiviteter och att utpressa och som agenter rekrytera medlemmar av den diplomatiska kolonin och andra utländska besökare som ägnar sig åt olagliga transaktioner. Chefen för detta

Den nya avdelningen, Sergey Mikhaylovich Fedoseyev, var så framgångsrik med att rekrytera utlänningar, inklusive amerikaner, att han 1961 befordrades till chef för det amerikanska departementet, ansvarig för rekryteringen av tjänstemän vid den amerikanska ambassaden i Moskva.

Tendenser till privat företagsamhet har funnits i Sovjetunionen sedan revolutionen. Gripanden av förskingrare och spekulanter som berikat sig på statens bekostnad har inte alltid rapporterats. Om sådana arresteringar under perioden 1959-62 gavs stor publicitet, tydde inte detta på, som vissa västerländska observatörer trodde och som sovjetregimen ville att de skulle tro, att kapitalismen i Sovjetunionen återupplivades; tvärtom, det indikerade att regimen trappade upp sin traditionella ideologiska politik att eliminera "resterna av kapitalismen" samtidigt som den främjade myten om att kapitalismen skulle återupprättas.

Sedan slutet av 1950-talet har ett mått av industriell omorganisation pågått. Större initiativkraft har getts till lokal ekonomisk förvaltning utan att försvaga den centrala kontrollen. Lokala råd för folkets ekonomi har skapats. Befogenheterna för ekonomiska tjänstemän har stärkts.

I västerländsk terminologi beskrivs dessa tjänstemän som "teknokrater", som sägs alltmer ta över kontrollen. Men vad västerländska observatörer till stor del ignorerar är att dessa så kallade teknokrater i verkligheten är partimedlemmar som, efter att ha fått industriell eller annan specialiserad utbildning, tillämpar partilinjen på sin arbetsplats. Genom dem utövar partiet en effektivare kontroll över den sovjetiska industrin, som, trots de senaste förändringarna, nu är mer omfattande planerad och mer effektivt samordnad än tidigare.

Från 1962 och framåt var det en utdragen debatt i den officiella sovjetiska pressen om införandet av vinstsyfte, om konceptet med en marknadsreglerad ekonomi och om skapandet av ett förtroendesystem inom industrin. Den sovjetiske ekonomen professor Liberman spelade en framträdande roll i debatten[1]te. Enligt Liberman bör fabriker inte ges mer än grundläggande produktionsplaner, som huvudsakligen bör baseras på kommersiella beställningar. Inom ramen för grundplanen bör fabrikerna vara fria att bestämma sina egna löner, kostnader och vinster. En del av vinsten borde betalas in i en incitamentsfond, som skulle betala bonusar till chefer och arbetare. Införandet av statliga truster som skulle fungera

på vinstbasis uppmuntrades av regeringen. I själva verket skapades en del stiftelser av detta slag från 1962 och framåt; till exempel slogs små skofabriker ihop experimentellt till ett komplex i företaget Progress i Lvov, och andra stiftelser bildades i Gorkiy och på andra håll.

Likheten mellan dessa reformer och kapitalismen är bara ytlig. Deras effekt har varit att stärka, inte försvaga, partikontrollen över industrin. De grundläggande skillnaderna mellan de sovjetiska och kapitalistiska systemen i deras grundläggande mål, deras principer om ägande och förvaltning och fördelningen av nationalinkomst och politisk makt kvarstår. Tyngdpunkten i det sovjetiska kapitalinvesteringsprogrammet ligger fortfarande på tung industri och särskilt på rustning, inklusive militära satelliter och kärnvapenmissiler.

Det bör noteras att de ekonomiska reformerna till viss del återspeglade erfarenheterna från NEP. Vissa av Libermans idéer, såväl som skapandet av truster inom industrin, var direkt utformade efter NEP-mönstret, men i själva verket var förändringarna på 1960-talet mindre långtgående än 1920-talets. Privat ägande av företag återinfördes inte efter 1960; jordbruket förblev kollektiviserat. Sådana reformer som genomfördes på 1960- och 1970-talen signalerade inte en grundläggande förändring av regimen; de var noggrant beräknade steg som regimen tog inom ramen för dess långsiktiga politik. Deras syfte var inte att förändra systemets karaktär, utan att stabilisera det genom att göra ekonomin mer effektiv och partikontrollen effektivare.

Det finns kort sagt färre objektiva skäl för att nu dra slutsatsen att regimens ekonomiska karaktär har utvecklats sedan 1960 i riktning mot kapitalismen än vad det var under NEP-perioden. På 1960- och 1970-talen har dock samma teknik använts som på 1920-talen för att överdriva och förvränga karaktären av sådana förändringar som har inträffat för att antyda en försvagning av ideologiskt inflytande och en tendens till återupprättande av kapitalismen.

KGB har spelat en aktiv roll i denna felaktiga framställning. Till exempel lämnades en underjordisk miljonärs erkännanden till Izvestiya av KGB på personlig uppmaning av Shelepin. En mer utbredd KGB-teknik har använts för att direkt påverka åsikterna från besökande västerländska turister, affärsmän, forskare och korrespondenter. Till exempel vill västerländska ekonomer som besöker Sovjetunionen naturligtvis träffa sin sovjet

kollegor. Det är normal praxis att de senare klarar sådana möten i förväg med partiet och KGB. De informeras sedan om linjen som ska tas i "uppriktiga" diskussioner med sina västerländska kollegor om felen i det sovjetiska systemet och i vilken riktning det utvecklas.

Med tanke på att kapitalismen inte har återupprättats i Sovjetunionen, var kinesiska och albanska anklagelser om detta i deras polemik med de sovjetiska ledarna på 1960-talet ogrundade och kan därför ses som en del av ett överenskommet block desinformationsansträngning som genomfördes i enlighet med de långsiktiga politiska beslut som fattades, med kinesiska och albanska deltagande i perioden 60,5-8.

Politiska förändringar

Västerländsk tro på en måttfullhet i den sovjetiska inställningen till interna och externa politiska problem under 1960-talet baserades på olika förändringar som infördes från 1958 och framåt. De kan kortfattat listas. En ny formel utvecklades för att ersätta "proletariatets diktatur", på officiellt kommunistiskt språk. Detta var konceptet för "hela folkets tillstånd". Vissa lagändringar gjordes. Åtgärder vidtogs skenbart för att minska säkerhetstjänstens roll och inflytande. All Unions inrikesministerium avskaffades 1959 — men bara för en kort tid. Ordföranden för KGB, den ökända polisprofessionen general Ivan Serov, avskedades den 9 december 1958; han ersattes två veckor senare av den tidigare ledaren för den sovjetiska ungdomsrörelsen och den påstådda liberala Shelepin. Användningen av terror minskade. Det dekreterades att "socialistisk laglighet" skulle iakttas. KGB representerades som en reformerad organisation, hårt mot regimens fiender men "humanistisk" i sitt förhållningssätt till det sovjetiska folket, vilket var dess föregångare på Dzerzhinskiys dagar. Chrusjtjov sa till redaktörerna för den västtyska socialdemokratiska pressen att statliga säkerhetsorganisationer egentligen inte alls behövdes i Sovjetunionen; de kunde på sin höjd användas för att hantera fall av små stöld[3] Chrusjtjov och Shelepin förnekade upprepade gånger att det fanns politiska fångar i Sovjetunionen[4] on. Enligt Kommunist: "De statliga säkerhetsorganen lägger nu mer och mer vikt vid

förebyggande, pedagogiskt arbete . . . de utökar sitt profylaktiska arbete."[5]Denna linje stod i skarp kontrast till den tidigare betoningen av förtryck i säkerhetstjänsternas arbete.

En mer tolerant attityd antogs till synes gentemot religion. Ordföranden för den ortodoxa kyrkans direktorat för frågor, en KGB-tjänsteman vid namn G. Karpov, ersattes av Kuroye-dov, en tidigare sekreterare i en partiprovinsiell kommitté. Fler religiösa ledare fick resa utomlands.

En mer liberal attityd antogs gentemot författare, vetenskapsmän och andra kreativa arbetare. Det förekom enstaka, till synes oberoende och spontana, opinionsyttringar. Inofficiella kritiska kommentarer om regimen publicerades ibland. Medan traditionell socialistisk realism inom konsten fortsatte att få officiell uppmuntran, hölls väl omtalade utställningar av abstrakta målare i Moskva. De kritiserades kraftigt av Chrusjtjov. Liksom i måleriet, så i litteraturen; vid sidan av traditionellt hårt författarskap publicerade vissa välkända sovjetiska poeter och författare kontroversiellt material i sovjetisk och utländsk press. En del trakasserades och straffades som följd. En Yevtushenko-dikt med kritik av Stalin publicerades i Sovjetunionen. Så var det också med Solsjenitsyns En dag i Ivan Denisovitjs liv, en beskrivning av livet i ett sovjetiskt fängelse av en författare som själv varit fånge under Stalin. Verk av andra tidigare fångar, som Dyakov och Georgiy Shelest, dök upp i början av 1960-talet. Fler sovjetiska turister reste utomlands, inklusive författare som gjorde kritiska och kontroversiella kommentarer om regimen. Vissa fick lämna Sovjetunionen permanent. Inom Sovjetunionen framträdde den välkände författaren Kochetov som ledare för den "konservativa" flygeln av författarförbundet, medan den bortgångne poeten Tvar-dovskiy, som sponsrade Solsjenitsyns skrifter, ledde "liberalerna". Liberalerna fick sällskap av poeterna Yevtushenko och Voznesen-skiy, också av framstående vetenskapsmän och andra dissidenter.

Med hjälp av dessa till synes mer liberala officiella attityder förändrades den bild av Sovjetunionen som presenterades för omvärlden; det var inte regimens politiska grunder. "Hela folkets stat" var fortfarande en diktatur som uteslutande, och nu mer effektivt, styrdes av kommunistpartiet genom partiapparaten och andra organ, inklusive KGB. KGB var fortfarande en av pelarna för styrkan och stabiliteten

regimen. Sann antikommunistisk politisk opposition undertrycktes som tidigare, men på selektiv basis. Den sovjetiska regimens och KGB:s verkliga natur och deras intolerans mot ideologisk opposition visades i oktober 1959 av mordet i Västtyskland av KGB på den ukrainske nationalistledaren Stepan Bandera. Regimen var inte mindre hänsynslös inom Sovjetunionen när den hade att göra med nationalistiska eller andra oppositionella rörelser. Trots Chrusjtjovs friskrivningar fanns det fortfarande politiska fångar, även om deras antal minskade. Politiska rättegångar hölls normalt fortfarande i hemlighet.

Omfattningen av förtrycket kan inte bedömas av skenrättegångarna, som ibland offentliggjordes, eller av information som, efter 1920-talets exempel, ibland läckte ut av politiska eller taktiska överväganden genom samizdat och andra källor. Enligt Mironov, dess tidigare ordförande, arresterade KGB-avdelningen i Leningrad 1958-59 fortfarande 35 procent av de antisovjetiska element som den upptäckte; övriga 65 procent släpptes av med profylaktiska varningar.

Sovjetiska intellektuella kontrollerades fortfarande officiellt genom partiorganisationer i de olika instituten, akademierna och författarförbunden och andra fackföreningar. Inofficiellt kontrollerades de fortfarande av säkerhetstjänsten genom hemliga agenter. Det fanns inget fritt, oberoende, spontant uttryck för politiska åsikter i Sovjetunionen. Även om användningen av terror minskade i jämförelse med Stalins tid, gick verkliga reformer inte längre än till upptinningen mellan 1953 och 1956.

Den så kallade politiska utvecklingen av regimen kan förstås i ljuset av Shelepins hemliga rapport som genomförandet av den långsiktiga politiken att stabilisera och stärka regimen genom att anta de metoder som användes med framgång på 1920-talet. Politiken innebar att man inte skulle minska KGB:s makt, utan att ge den en bredare, mer aktiv, sofistikerad och inflytelserik politisk roll i att forma och konditionera samhällets liv. Uttalandena av Chrusjtjov och andra citerade ovan om minskningen av KGB:s betydelse var osanna och är i sig bevis på det avsiktliga skapandet av en falsk bild av det sovjetiska samhället. KGB själv deltog tillsammans med partiet och den sovjetiska ledningen i skapandet av denna falska bild. Framstående sovjetiska juridiska experter, inklusive flera från KGB-institutet som professor i juridik

Viktor Chikvadze, hjälpte de sovjetiska ledarna att formulera det nya konceptet om "hela folkets tillstånd". De hjälpte också till att förbereda de ovan citerade falska uttalandena om KGB:s begränsade roll och att politiska fångar inte existerade. När den förbryllade personalen och studenterna vid KGB-institutet (inklusive författaren) påpekade felaktigheten i Chrusjtjovs kommentarer och bad om en förklaring fick de veta att sådana uttalanden krävdes av politiska och taktiska överväganden. Faktum är att uttalandena gjordes för att maskera KGB:s nya roll.

Ytterligare bevis på KGB:s roll i att forma den nya, falska bilden av regimen, bevis som illustrerar kopplingen i teknik mellan NEP-perioden och 1960-talet, kan hittas i fallet Shul'gin.

Shul'gin var en före detta monarkistisk emigreringsledare som blev ett offer för OGPU:s Trust och omedvetet användes av OGPU för att påverka västerländska åsikter om sovjetisk evolution. I september 1925 lockades han av Trusten in i Sovjetunionen och besökte under Trustens regi Kiev, Moskva och Leningrad och träffade försvars-, utrikes- och finansministrarna i Trustens "underjordiska organisation". 1927 skrev han en bok om sitt besök i Sovjetunionen med titeln Tre städer. Efter godkännande med Trust (i praktiken med OGPU) publicerades boken utanför Sovjetunionen. Ett av dess huvudteman var att utländsk intervention i sovjetiska angelägenheter var överflödig, eftersom kommunismen var en vikande kraft.

Efter andra världskriget arresterade sovjetiska säkerhetsagenter Shul'gin i Belgrad. Han fängslades i Sovjetunionen för sitt engagemang i Trust på 1920-talet. 1960 släpptes han från fängelset och användes av KGB, denna gång medvetet, för att publicera en broschyr där han angav några av skälen till att antyda att den sovjetiska regimen utvecklades mot ett mer tolerant och demokratiskt system[6].

Förändringar i diplomatin

Från 1958 och framåt lade den sovjetiska ledningen särskild tonvikt på fredlig samexistens, handel och ekonomiska förbindelser med västvärlden, och en moderat och affärsmässig inställning till förhandlingar.

och avtal. Sovjetdiplomatin gick in i en aktiv fas; personlig diplomati på toppnivå blev normal praxis. Chrusjtjov och andra sovjetiska ledare besökte USA och Frankrike; Västerländska ledare bjöds in till Sovjetunionen. Tillvägagångssätt gjordes till regeringarna i avancerade kapitalistiska länder, inklusive Storbritannien, USA, Västtyskland, Frankrike och Japan, i syfte att förbättra de politiska, ekonomiska och kulturella relationerna med dem. Sovjet visade intresse för toppmöten och internationella möten om nedrustning och handel. Den 4 december 1958 utfärdade sovjeterna en deklaration om upphörande av kärnvapenprov, som föregicks och följdes av andra förslag om nedrustning.[7]enTth. Sovjeterna uttryckte en önskan att erhålla kapitalutrustning från den industriellt avancerade icke-kommunistiska världen på grundval av långsiktigt[8]redigeringar. Länder som gränsar till Sovjetunionen fick särskild uppmärksamhet[9]ntion. I maj 1962 föreslog Chrusjtjov en världskonferens om handel.

Dessa initiativ representerade inte en utveckling mot en mindre ideologisk och mer konventionell nationell form av diplomati från den sovjetiska regeringens sida. De bör jämföras med sovjetisk diplomati under Lenin under NEP; de var liknande kalkylerade steg som togs på basis av och inom ramen för en långsiktig ideologisk politik. Liknande betoning på fredlig samexistens och affärsmässiga förbindelser med den kapitalistiska världen och en liknande användning av högnivåkontakter med icke-kommunistiska regeringar kan ses i den sovjetiska diplomatin fram till Genuakonferensen 1922. Detta var en period då Lenin själv förespråkade användningen av moderat språk, undvike särskilt ord som antydde att taktiskt våld hade någon roll i Sovjet.

Den sovjetiska regeringens förslag till FN:s generalförsamling om fullständig och fullständig nedrustning och uppmaningen till en världskonferens om handel är än mer slående lika sovjetiska förslag på 1920-talet. Den så kallade moderata sovjetdiplomatin på 1960-talet var en upprepning av Lenins aktivistiska utrikespolitik för att få specifika fördelar för Sovjetunionen genom att utnyttja motsättningarna inom och mellan icke-kommunistiska länder.

Om denna historiska grund för sovjetisk diplomati på 1960-talet beaktas tillsammans med Lenins broschyr, Vänsterkommunism, An Infantile Disorder, är det lättare att förstå varför betoningen på samexistens och affärsmässigt samarbete mellan stater

med olika samhällssystem på 1960-talet åtföljdes av en intensifiering av den ideologiska kampen inom och utanför Sovjetunionen. Chrusjtjovs krav på fredlig samexistens och nedrustning kombinerades med uttalade attacker mot kapitalismen och förutsägelser om omvälvningar i väst, som gjordes under och efter hans besök i USA 1959 och 1960. Ännu viktigare var intensifiering av stödet till revolutionära och nationella befrielserörelser utomlands, mest iögonfallande i Vietnam och Afrika. År 1960 grundades i Sovjetunionen ett nytt universitet, Lumumba University, avsett för utbildning av revolutionära ledare för utvecklingsländerna i Afrika, Asien och Latinamerika.

Likheten mellan sovjetiska initiativ på 1920-talet och de under slutet av 1950-talet och början av 1960-talet undgick inte alla västerländska analytikers uppmärksamhet. Till exempel sa David M. Abshire i sitt bidrag till boken Detente att mer slående än någon justering som för närvarande görs för att möta förändrade förhållanden var anpassningen av NEP 1920 [1S1].

På liknande sätt observerade Lazar Pistrak i sin bok The Grand Tactician att Chrusjtjov hade "återupptagit Lenins metoder för en aktiv utrikespolitik och den samtidiga spridningen av världsrevolutionära idéer med hjälp av en aldrig tidigare skådad propagandautveckling[1ic 2]es."

En tredje västerländsk observatör, GA von Stackelberg, påpekade inkonsekvensen mellan fredlig samexistens och grundandet av ett universitet för utbildning av revolutionära ledare för tredje världen. Han gjorde en direkt jämförelse mellan Lumumba-universitetet och det kommunistiska universitetet för österns arbetare, som bildades nästan fyrtio år tidigare under Lenin för att utbilda kadrer för de östra sovjetrepublikerna Turkestan, Kazakstan och Kaukasus. Som han påpekade kunde det också jämföras med Sun Yat-sen University, som utbildade kadrer för den kommunistiska revolutionen i Ch.[13]ina.

Trots talet om fredlig samexistens provocerade eller bidrog den sovjetiska politiken till en rad kriser under decenniet efter 1958, inklusive Berlinkrisen i november 1958, då Chrusjtjov föreslog att stadens ockuperade status skulle upphöra; U-2-krisen 1960, som Chrusjtjov använde för att förstöra toppmötet; det sovjetiska beslutet att återuppta kärnvapenprov 1961; Kubakrisen 1962; och Mellanösternkrisen 1967.

Återigen finns förklaringen i erfarenheterna av NEP och den leninistiska synen på utrikespolitik som en form av ideologisk kamp där både fredliga och icke-fredliga metoder bör användas. Fredlig samexistens definierades under Chrusjtjov, liksom under Lenin, som en form av klasskamp mellan antagonistiska sociala system baserad på aktivt utnyttjande av motsättningarna inom och mellan icke-kommunistiska länder.[14]

Återupplivandet av en aktiv leninistisk utrikespolitik bekräftades till exempel i den sovjetiska militärtidningen Krasnaya Zvezda den 18 juli 1963, i en artikel som sade: "Den leninistiska utrikespolitiken som genomförs av SUKP:s centralkommitté och den sovjetiska regeringen är en högprincipiell, flexibel, aktiv politik i sig själv och den har alltid varit helt berättigad. Kommunister håller det inte hemligt att samexistens är nödvändig för att marxist-leninistiska idéer ska vinna över hela världen, att det finns djupt rotade skillnader mellan de två världssystemen socialism och kapitalism. För att lösa dessa skillnader, menar marxister-leninister, är krig inte ett obligatoriskt medel i ekonomisk, politisk och ideologisk kamp."

Den sovjetiska utrikespolitiken på 1960-talet var inte moderat; den var mer offensiv än under åren före och efter Stalins död, när regimens kris tvingade den in i defensiven. Uppfattningen att den var mer moderat, mer konventionell, mer nationalistisk och mindre ideologisk är produkten av medveten desinformation och systematisk användning av termer, såsom fredlig samexistens, som i sig är avsiktligt vilseledande.

Den sovjetiska underrättelse- och säkerhetstjänsten spelade sin roll i att missvisa den sovjetiska utrikespolitikens karaktär, i synnerhet genom att projicera och understryka de gemensamma intressena mellan kommunistiska och icke-kommunistiska länder. Deltagandet av framstående sovjetiska agenter för inflytande inom det vetenskapliga området, som akademikern Topchiyev, och den roll de spelade i Pugwash och andra konferenser, påminner om Dzerzhinskiys användning av den eurasiska rörelsen på 1920-talet.

Kinesiska och albanska anklagelser om att den sovjetiska regimen hade avvikit från de leninistiska principerna för revolutionär politik bidrog till att västvärlden accepterade uppfattningen att det var så. Eftersom, som denna analys har visat, anklagelsen saknade grund och eftersom kineserna och albanerna var parter i antagandet av

den långsiktiga politiken bör deras anklagelser ses som ytterligare ett inslag i en gemensam desinformationsinsats.

Ideologins inflytande

Förändringarna i den sovjetiska regeringens ekonomiska, politiska och diplomatiska praxis, som har beskrivits ovan, bidrog till tron i väst att ideologins inflytande i det sovjetiska systemet hade minskat. Så var det inte. Tvärtom var förändringarna och justeringarna beräknade, kontrollerade och pragmatiska. De rörde inte de ekonomiska och politiska grunderna för regimen; i själva verket bidrog de till att återupprätta och stärka ideologin, jämfört med Stalinperioden.

På samma sätt tydde inte en inte alltid konsekvent upprätthållen måttfullhet i den sovjetiska presslinjen på västvärlden och fortsatt betoning på gemensamma intressen mellan den kommunistiska och icke-kommunistiska världen på revisionism eller en ökning av västerländska eller nationalistiska inflytanden i Sovjetunionen, utan snarare en taktisk förändring inom ramen för den långsiktiga politiken.

Det är sant att den nya, bildade, postrevolutionära generationen som växte upp i Sovjetunionen (som i Östeuropa) utgjorde en i stort sett tyst utmaning mot det kommunistiska systemets och dess ideologis grundläggande principer; det fanns stark latent oro och motstånd, särskilt bland intellektuella och unga människor, och en genuin, djupt rotad känsla av nationalism bland de ryska och andra regimefientliga folken i Sovjetunionen. De ungas fientlighet förvärrades av det förtryck som den äldre generationen utsatts för. Denna genuina opposition, och nedgången i ideologins inflytande som nådde sin nadir under de omedelbara åren efter Stalin, ställde regimen inför ett allvarligt problem. Den skulle antingen kunna återgå till massförtryck på stalinistiska linjer eller anta en ny, mer flexibel leninistisk strategi. Efter att ha misslyckats med stalinistiska metoder var leninistiska metoder det självklara valet.

Den ekonomiska klyftan mellan den privilegierade "nya klassen" och arbetarna och kollektivbönderna minskades, användningen av terror och förtryck begränsades och mer sofistikerade metoder användes för att motverka religiösa, nationalistiska och västerländska influenser. En mer flexibel, leninistisk strategi antogs mot de "förlorade"

yngre generationen. Genom att använda NEP-periodens tekniker lyckades regimen öka sin prestige, lindra den interna krisen och neutralisera faktisk och latent intern opposition. Den enda verkliga förändringen i regimens ideologiska innehåll var dess ökade effektivitet.

Bland andra faktorer som bidrog till västerländsk tro på nedgången i ideologins inflytande var till exempel att "proletariatets diktatur" ersattes med "hela folkets stat"; den påstådda degenerationen av sovjetiska ledare från genuina revolutionärer till reformister och revisionister; den påstådda tillväxten av specialintressegrupper i det sovjetiska samhället, och framväxten av någon form av embourgeoisisk medelklass; återupplivandet av avstaliniseringen; den ökade tillgängligheten för sovjetiska vetenskapsmän, författare och andra intellektuella och kulturella personer; det större antalet sovjetiska judar som tillåts emigrera; och kinesiska och albanska anklagelser om sovjetisk revisionism.

Enligt SUKP:s program från 1961 hade "proletariatets diktatur" (med andra ord kommunistpartiets diktatur) tjänat sitt syfte1s5eT. han "hela folkets tillstånd" skulle upprätthållas "tills kommunismens fullständiga seger". Långt ifrån att indikera en försvagning av den ideologiska partikontrollen, bör denna nya formel ses som en del av det övergripande försöket att bredda partiets politiska bas och öka dess inflytande genom att ge det en mer moderat och mindre exklusiv bild. Partiet behöll sitt monopol på makt, politik och idéer. Klyftan mellan de sovjetiska och ickekommunistiska samhällssystemen vidgades i själva verket även medan myten om gemensamma intressen dem emellan spreds. Intoleransen mot all äkta, okontrollerad politisk opposition i Sovjetunionen var och är lika allvarlig som någonsin. Alla handlingar inom och utanför landet utförs med direkta eller indirekta hänvisningar till leninismens fasta principer. Ideologiska och politiska överväganden åsidosätter nationella och ekonomiska hänsyn som aldrig förr. Varje förväntning om en genuin ökning av revisionistiska, nationalistiska eller västerländska inflytanden på regimen är orealistisk, särskilt med tanke på nuvarande västerländska attityder till systemet.

Ännu mindre välgrundad är föreställningen att sovjetiska ledare och partimedlemmar är mindre ideologiskt motiverade än tidigare och har övergivit revolution för reformism och revisionism. Även om

i viss mån infördes anpassningarna efter 1958 under påtryckningar från en missnöjd befolkning, bland vilken ideologins inflytande hade drabbats av en genuin nedgång, dessa justeringar var också i linje med de ideologiska långsiktiga politiska målen som alla ledare var engagerade i.

Den kommande yngre generationen av ledare som Shelepin, Polyanskiy och Andropov var inte och är inte revisionister eller "ungturkar", som vissa västerländska kommentatorer kallade dem. Shelepins rapport och KGB-verksamheten som han och Andropov har varit ansvariga för visar att de är nitiska revolutionärer som är engagerade i en ideologisk, leninistisk politik och är kvalificerade att ta över maktbördan från den äldre generationen på grund av sitt engagemang för den politiken och på grund av sina prestationer när det gäller att genomföra den. Det finns inga liberaler, moderater eller konservativa i den sovjetiska ledningen; det finns bara kommunister vars agerande bestäms av kraven i den långsiktiga politiken. De kan ta på sig en offentlig skepnad av liberaler eller stalinister, men bara om det krävs av partiets presidium i den politikens intresse.

Lika ogrundad är föreställningen att Sovjetunionens professionella skikt blir mindre ideologiskt sinnade eller mer oberoende av partiet. Faktum är att ledande tjänstemän, generaler, vetenskapsmän och professionella byråkrater normalt sett är partimedlemmar som vet att deras välbefinnande beror på deras ställning hos partiet och regeringen och att de skulle lida om regimen skulle försvagas. I allmänhet är de mindre skeptiska till den kommunistiska doktrinen än de var under Stalins år. Eftersom arresteringar bland dem nu är ovanliga och endast sker om de deltar aktivt i oppositionen mot regimen, är de faktiskt mer lojala än tidigare. De vet att partiledningens auktoritet är obestridlig. Eftersom allt är under kontroll av partiet finns det inga splittringar mellan partiledningen och de professionella. Om de professionella spelar en viktigare roll i genomförandet av politiken gör de det under partikontroll. Det är felaktigt att anta att yrkesverksamma inom vilket område som helst kan vara oberoende politiskt, som de är i väst. De har betydande inflytande, men inget oberoende. Inofficiella bevis för att militära och ekonomiska yrkesverksamma eller teknokrater spelar en oberoende roll i beslutsprocessen kan uteslutas. Om några

yrkesverksamma avgår eller uttrycker kritiska åsikter i sovjetisk press eller i kontakt med utlänningar, kan man anta att de gör det på uppdrag av partiet. Anpassningarna i den ekonomiska politiken var inte ett svar på påtryckningar från ekonomer, teknokrater eller vetenskapsmän, som ibland antas, utan planerades och genomfördes på initiativ och under kontroll av partiapparaten som agerade i enlighet med kraven i dess ideologiska långsiktiga politik baserad på NEP-erfarenheter. Anpassningarna var inte avsedda för att berika individer eller grupper, utan för att berika och stabilisera regimen och förverkliga den kommunistiska politiken. Teknokraterna och andra professionella har inte tappat sin ideologiska iver; de förblir ledande partitjänstemän som helt enkelt fått nya uppdrag från partiet. Om någon av dem avviker märkbart från kommunistiska livsnormer eller urartar till medelklassrevisionister, tas de bort från sina positioner och ersätts. Deras ideologiska iver upprätthålls genom ickevåldsutrensningar, systematisk ideologisk utbildning och strikt partikontroll.

Sovjetiska arbetare och kollektivbönder håller inte på att bli medelklass, som vissa bedömare tycker om. Förbättringen av antalet meniga arbetare är fortfarande blygsam. De har en lång väg kvar tills de når en anständig levnadsstandard. Vidare, under sovjetiska förhållanden är framväxten av en medelklass omöjlig eftersom partiet har olika mål och vid behov intensifierar den ideologiska kampen mot medelklassens filosofi och praktik för att utesluta sådan utveckling från det sovjetiska samhället.

De stora parti- och blockdokumenten av bestående betydelse, såsom protokollet från SUKP:s tjugoförsta partikongress, Manifestet från november 1960, Chrusjtjovs rapport från den 6 januari 1961 och SUKP:s program 1961, bekräftade de grundläggande principerna för den sovjetiska regimen, såväl som den sovjetiska regimens slutgiltiga mål och dess ideologiska mål och dess ideologiska mål. block. Dessa dokument riktade den kommunistiska rörelsen till en intensifiering av den ideologiska kampen mot främmande ideologier inhemskt och externt; de efterlyste mer och bättre kommunistisk ideologisk utbildning.

Bevisen stöder inte slutsatsen att sovjetregimen, trots dessa dokument, har utvecklats till ett mindre ideologiskt och mer konventionellt nationellt system. Tvärtom, det

pekar på ett medvetet beslut av regimen att eftersträva sina erkända ideologiska mål desto mer effektivt genom att avleda västerländsk uppmärksamhet från dem. Detta har den försökt göra genom att felaktigt framställa taktiska, pragmatiska förändringar i dess praktiker som fundamentala och spontana, och därigenom projicera en falsk bild av ett system som utvecklas i en riktning motsatt dess uttalade syften. Vid planering och genomförande av denna felaktiga framställning har den använt doktrinen och historiska erfarenheter från Lenins NEP.

Avstaliniseringens återupplivande

Den kanske viktigaste tekniken som användes för att projicera en moderat bild av sovjetisk politik i slutet av 1950-talet och början av 1960-talet var återupplivandet av avstaliniseringen och den relaterade frågan om "revisionism". Detta kan till exempel ses i utnämningen av Pervukhin till sovjetisk ambassadör i Östtyskland 1958; ersättandet av Serov av Shelepin som ordförande för KGB; den förnyade uppsägningen vid SUKP:s tjugoandra kongress i oktober 1961 av antipartigruppen som stalinister för deras tidigare roll i förtrycket; den återupplivade kritiken av Stalin själv för dessa förtryck, och avlägsnandet av hans kropp från Lenins mausoleum; det speciella utnyttjandet av Molotovaffären; och uppvisningen av skillnader i attityder till Stalin mellan de sovjetiska ledarna å ena sidan och albanerna och kinesiska ledarna å den andra.

Pervukhin hade varit medlem i oppositionen mot Chrusjtjov i juni 1957. Han var därför identifierbar i väst, fast felaktigt, som en hårdförare. Han utsågs till ambassadör i Östtyskland vid en tidpunkt då Berlinkrisen 1958 förbereddes av blockets strateger. Hans utnämning kan betraktas som det första kalkylerade försöket att förse västvärlden med en rimlig förklaring till att en internationell kris framkallats av inflytandet från de hårdföra inom sovjetsystemet. Faktum är att krisen skapades inom ramen för en långsiktig politik och den stora talesmannen för den var ingen mindre än Chrusjtjov själv.

Serovs fall var annorlunda genom att han länge varit en anhängare av Chrusjtjov, men, som redan har förklarats, gjorde hans ökända tidigare inblandning i förtryck och hans trångsynta attityder honom olämplig för en ledande roll i genomförandet av

den nya långsiktiga politiken. Bakgrunden till Shelepin, en före detta ledare för sovjetisk ungdom, gav en användbar kontrast, vilket i sin tur bidrog till Chrusjtjovs och Shelepins liberala bilder.

Den förnyade kritiken vid den tjugoandra partikongressen av antipartigruppen Molotov, Malenkov, Bulganin, Voroshilov och andra för deras roll i tidigare repressioner och av Pervukhins "motstånd mot reformpolitiken" var kanske de mest slående och övertygande exemplen på den kalkylerade användningen av falsk de-Stalini-de-Stalini-de-Stalinis. De inblandade frågorna hade lösts med slutet på maktkampen och upprättandet av ett homogent team av ledare som var engagerade i en långsiktig politik. Uppvisningen av "skillnader" mellan moderater och stalinister kopplades till beslutet från den tjugoandra partikongressen den 1 november 1961, att ta bort Stalins kropp från Lenins mausoleum och begrava den på nytt i Kremls mur. En annan iscensatt uppvisning var den iögonfallande vägran från KGB-livvakter, inför utländska diplomater och journalister, att låta Voroshilov ansluta sig till andra sovjetiska ledare på toppen av Lenin-mausoleet för den officiella paraden i november 1961.

Ett syfte med dessa iscensatta uppvisningar av avstalinisering var att skapa ett gynnsamt klimat för att omvandla tidigare interna fiender till regimen till aktiva allierade för att främja dess långsiktiga politik. Chrusjtjov hade personligen möten med flera barn till de rehabiliterade tjänstemännen. I strävan att involvera alla sektorer av det sovjetiska samhället i den nya politiken utvidgades rehabiliteringen utanför det politiska området. Chrusjtjov hade ett uppmärksammat möte med en tjuv som hade släppts från fängelset. KGB fick en särskild roll i att rehabilitera före detta fångar och återföra dem till partiledarna. KGB hjälpte sådana människor att få lägenheter och jobb genom sina kontakter i fabriker och andra institutioner. De som ansågs lämpliga rekryterades av KGB för politiska uppdrag.

Förklaringen av Molotovaffären är mer komplicerad och förtjänar en detaljerad undersökning. Enligt officiella och semiofficiella uppgifter använde Molotov sin utnämning som ambassadör i Mongoliet för att etablera kontakt med de kinesiska ledarna. När de sovjetiska ledarna fick reda på detta samband, återkallades Molotov och utsågs 1960 till att vara den sovjetiska chefsrepresentanten vid Internationella atomenergiorganet (IAEA) i Österrike. Enligt Satyukov, chefredaktör för Pravda, och andra kommunistiska ledare

inklusive Kuusinen, på tröskeln till den tjugoandra partikongressen i oktober 1961, cirkulerade Molotov ett brev till medlemmarna i SUKP:s centralkommitté där han kritiserade utkastet till det nya partiprogrammet som "revisionistiskt, icke-revolutionärt och pacifiskt". . "olotov påstås ha vetat att de kinesiska ledarna delade hans åsikter. Molotov återkallades från Wien till Moskva vid tiden för den tjugoandra kongressen, men han spelade ingen roll i den. Kort därefter återvände han till Wien, där han sades vara i husarrest. Några dagar senare var han tillbaka i Moskva. Den 8 januari 1962 meddelade det sovjetiska utrikesministeriet att han skulle återvända till Wien. Inom några dagar drogs detta uttalande tillbaka.

Det finns många märkliga anomalier i denna berättelse. Molotov sändes till Mongoliet av Chrusjtjov för att isolera honom och för att sänka hans prestige i den sovjetiska diplomatiska tjänsten. Han hölls under övervakning där av informatörer som kontrollerades av general Dobrynin, chefsrådgivare till den mongoliska säkerhetstjänsten och tidigare chef för KGB:s övervakningsdirektorat. Att fortsätta otillåten kontakt mellan Molotov och kineserna skulle ha varit praktiskt taget omöjligt. Om en sådan kontakt hade ägt rum och hade rapporterats är det högst osannolikt att Molotov skulle ha utstationerats till IAEA i Österrike. Liksom Malenkov, Bulganin och andra skulle han ha skickats i pension i en liten stad i Sovjetunionen. Dessutom skulle missförhållanden av detta slag från Molotovs sida som tidigare ha gjorts kända för partimedlemmarna i ett hemligt brev som ytterligare bevis på hans antipartiuppförande. Detta hände inte. Det fanns ingen hänvisning till Molotov, i den konfidentiella partiförklaringen av kongressens beslut, som innehöll sådan kritik. Dessutom ser kritiken som tillskrivits honom högst osannolik ut. Utkastet till program baserades på besluten från åttioen-partikongressen i november 1960, som ratificerade den nya, revolutionära blockpolitiken och strategin. Om Molotov hade kritiserat programmet på de påstådda grunderna skulle ha gjort honom till ett skrattslag inom den kommunistiska rörelsen.

Molotov kritiserade dock Chrusjtjovs politik på tröskeln till den tjugoförsta partikongressen två år tidigare, i januari 1959, och detta stod i det konfidentiella cirkuläret till partimedlemmarna i Moskva om besluten från den kongressen som undertecknades av Vladimir Ustinov, som hade blivit partisekreterare i Moskva. Molotovs

kritik beskrevs som en blandning av dogmatism och citat från Lenin. Denna episod nämndes inte av Satyukov och har faktiskt aldrig avslöjats för allmänheten av den sovjetiska ledningen.

Det är därför rimligt att dra slutsatsen att Molotovs faktiska kritik 1959 modifierades och endast avslöjades vid en tidpunkt som lämpade sig för att möta politikens behov 1961. Det är också möjligt att Molotov användes på detta sätt med hans kunskap och samtycke; som partimedlem hade han inget annat val än att gå med.

Den ovanliga publiciteten som gavs till Molotovs rörelser mellan Moskva och Wien kan mycket väl ha varit avsedd att locka västerländsk uppmärksamhet till affären i en tid av påstådda kinesisk-sovjetiska skillnader. I detta sammanhang bör det noteras att Satyukov, med stöd av Mikojan och andra talare, anklagade Molotov för att förutsäga politiska konflikter med imperialismen som skulle innebära krig. Mikojan anklagade Molotov för att avvisa fredlig samexistens. En annan partitjänsteman sade att Molotov var emot diplomatiska kontakter på hög nivå mellan sovjetiska och västerländska ledare. Satyukov sammanfattade med detta eftertryckliga uttalande: "Vi säger till Molotov - 'nej!' SUKP har gjort sitt bästa ... för att garantera fred för Sovjetunionen ... på grundval av den leninistiska politiken för fredlig samexistens." Uppenbarligen kunde denna avslöjande av Molotovs påstådda krigshets ha varit avsedd att stödja den moderata bilden av det sovjetiska ledarskapet och uppriktigheten i deras intresse för fredlig samexistens och avspänning, i motsats till Molotovs och det kinesiska ledarskapets "krigshets".

Ytterligare två aspekter av Satyukovs attack mot Molotov bör nämnas. Han anklagade Molotov för det första för att försöka ta rollen som Lenins tolkare, och för det andra för att kritisera det nya partiprogrammet som pacifistiskt och otillräckligt revolutionärt. Båda dessa kritiker skulle användas av sovjeterna mot de kinesiska ledarna, först utan att namnge dem, men senare uttryckligen. Det kan därför antydas att Molotovaffären användes för att stödja äktheten av de påstådda skillnaderna mellan sovjeterna och kineserna i frågan om fredlig samexistens.

Det iögonfallande återupplivandet av avstaliniseringsfrågan vid den tjugoandra kongressen och Chrusjtjovs offentliga attack mot albanerna gjorde uppenbarligen kineserna så upprörda att Chou En-lai, ledaren för den kinesiska delegationen, drog sig tillbaka från

kongressen. Som redan har förklarats hade frågorna om revisionism och Stalins förvrängningar av kommunismen redan lösts mellan ledarna för det kommunistiska blocket i slutet av 1957. Eftersom de hade lösts fanns det ingen grund för skillnader mellan kommunistpartierna om dem. Slutsatsen kan därför dras att återupplivandet av frågorna vid den tjugoandra kongressen var konstlat och att skillnaderna mellan de sovjetiska och de albanska och kinesiska partierna om sovjetisk "revisionism" och kinesisk och albansk "stalinism" beräknades och kom överens inom villkoren och i den långsiktiga politikens intresse.

Det bör noteras att ett av syftena med uppvisningen av olikheter var att tillföra trovärdighet till föreställningen om sovjetisk "måttlighet" och att framställa Chrusjtjov som en revisionist. Slutsatsen att uppvisningen var iscensatt ger ytterligare ett argument för att betrakta föreställningen om sovjetisk måttfullhet som ogrundad.

Positionen för sovjetiska vetenskapsmän och andra intellektuella

Omfattande förberedelser gjordes av centralkommittén och KGB 1958-60 för att använda vetenskapsmän, författare och andra intellektuella för politiska och desinformationsändamål i enlighet med kraven i den nya långdistanspolen₁i₇cyT.hans nya inställning till de intellektuella hade sin inre aspekt; genom att söka deras samarbete i någon form av politisk verksamhet, försökte regimen förhindra motstånd från dem. Men det är med de externa, strategiska implikationerna av de intellektuellas roll när det gäller att påverka västerländsk opinion och regeringar som detta kapitel berörs. Fadejevs postuma råd till centralkommittén att använda intellektuella för att utöva inflytande, inte för att spionera på varandra, hade tagits väl emot och genomfördes.

Användningen av forskare i synnerhet som agenter för inflytande och kanaler för desinformation innebar vissa förändringar i deras status. Centralkommitténs apparat och utrikesministeriet, liksom KGB, utvecklade närmare relationer med dem. Många av dem fick intelligensträning individuellt och i skolor. Regimen, istället för att hålla dem isolerade hemma som tidigare, började främja bådas tillgänglighet hemma

och deras utlandsresor i syfte att vidga och utnyttja deras kontakter med västerländska vetenskapsmän.

Klagomålen från akademikerna Kapitsa och Sacharov och biologen Zhores Medvedev om de svårigheter som sovjetiska vetenskapsmän stötte på som ville resa och träffa sina västerländska kollegor var ofullständiga, och avleda uppmärksamheten från de verkliga skälen för klagomål från såväl västerländska som sovjetiska vetenskapsmän, som ligger i användningen av dessa kontakter och kontakter i KGB. förmedla desinformation och utöva politiskt inflytande [1.8]Faktum är att majoriteten av sovjetiska vetenskapsmän lämpar sig villigt till underrättelsearbete mot utländska vetenskapsmän på grund av de möjligheter det ger dem att öka sina kunskaper och avancera i sina karriärer. Liksom Fadejev tycker de att det är bättre att spionera på utländska medarbetare än på sina sovjetiska vänner och kollegor.

Användningen av sovjetiska vetenskapsmän som agenter för inflytande och kanaler för desinformation innebar förändringar i sovjetisk praxis när det gäller avslöjandet av hemlig information. Även om de mest betydelsefulla områdena, särskilt processen för beslutsfattande och tekniken för dess genomförande, förblev lika hemliga som någonsin, öppnades vissa aspekter av sovjetisk vetenskap och samhälle upp; besattheten av sekretess föreföll mindre total än på Stalins dagar.

Den större tillgängligheten för sovjetiska vetenskapsmän gav sitt eget bidrag till intrycket av evolutionen i det sovjetiska systemet. Viktigare var dock att sovjetiska vetenskapsmän främjade idén om gemensamma intressen mellan Sovjetunionen och västvärlden. Närvaron av KGB-agenter, såsom akademikerna Topchiyev, Artobolevskiy och Khvostov, vid internationella vetenskapliga konferenser och deras roll i att främja idén om Sovjetunionens gemensamma intresse med Förenta staterna av att undvika kärnvapenkonflikter förtjänar den närmaste granskning för vilken betydelse de kan ha haft i samband med amerikansk beväpningskontroll och förhandlingsviljan. Sovjetunionen och det frivilliga beslutet av USA i början av 1960-talet att ge upp sin kärnvapenöverlägsenhet i den naiva tron att om amerikanerna minskade utvecklingstakten för sin kärnvapenarsenal, skulle Sovjet göra detsamma.

Liksom i fallet med vetenskapsmännen, KGB:s användning av sina utökade tillgångar bland sovjetiska författare (särskilt bland de med välkända

namn) hade sina interna och externa aspekter. Shelepins planer på att införa falsk opposition på Dzerzhinskiys linjer fick konkret uttryck i de kontrollerade debatterna mellan de "konservativa" och "liberala" författarna, där huvudpersonerna på båda sidor, Kochetov och Tvardovskiy, samarbetade med centralkommittén och KGB. Denna debatt, tillsammans med den allmänna ökningen av kulturella kontakter mellan öst och väst, gav ett användbart bidrag till myten om "evolution".

Mål för strategisk desinformation om sovjetisk "evolution" och "moderation"

Det främsta externa målet för strategisk desinformation i början av 1960-talet om sovjetregimens "evolution" och "moderering" och dess "gemensamma intressen" med väst var att skapa ett lämpligt klimat för aktivistisk, avspänningsdiplomati från Sovjetunionen och andra kommunistiska stater och att villkora gynnsamma och felaktiga västerländska svar på kommunistiska initiativ. De fem specifika målen för kommunistisk diplomati var att:

- Undergräv västerländsk enhet.
- Förmå de avancerade industriländerna att bidra till tillväxten av blockets ekonomiska och militära potential genom att gå med på att öka handeln mellan öst och väst, bevilja långfristiga krediter och tillhandahålla avancerad teknologi.
- Avleda västerländsk uppmärksamhet från tillväxten i den militära styrkan blocket och Sovjetunionen i synnerhet.
- Engagera västvärlden, särskilt USA, i vapenkontroll och nedrustningsförhandlingar, i syfte att svänga den militära maktbalansen till förmån för kommunistblocket.
- Skapa gynnsamma förutsättningar för kommunistiska partier att bilda enhetsfronter med socialister och fackföreningsmän i de avancerade länderna och med nationalistiska rörelser i utvecklingsländerna.

På hemmaplan var huvudsyftet med justeringarna av regimen och överdriften av deras betydelse genom desinformation att skapa gynnsamma förutsättningar för socialismens vidare konstruktion och den eventuella övergången till kommunism genom att neutralisera intern opposition och säkerställa en minskning av externt tryck.

på regimen från väst.

Underordnade mål för återupplivandet av avstaliniseringen var att:

• Ge en grund för öppen försoning och samarbete mellan Sovjetunionen och Jugoslavien utan att avslöja den fulla omfattningen av Jugoslaviens medlemskap i blocket och engagemang för dess långsiktiga politik.

• Ange skäl för sovjet-albanska och kinesisk-sovjetiska "skillnader" i förberedelser för att driva en samordnad, dubbel utrikespolitik av Sovjetunionen och Kina.

• Stödja ytterligare desinformationsoperationer rörande oenighet och oordning i den kommunistiska världsrörelsen som skenbart orsakats av nedgången i ideologins inflytande och uppkomsten av oberoende nationalistiska tendenser i kommunistiska partier inom och utanför blocket.

15

Den tredje desinformationsoperationen: Den sovjet-albanska "tvisten" och "splittringen"

Den uppenbara bilden av sovjet-albanska relationer

Esoteriska bevis visade för västerländska observatörer av den kommunistiska scenen att oenighet mellan de sovjetiska och de kinesiska och albanska partiledarna hade utvecklats 1959 till en allvarlig klyfta i politiska frågor. År 1960 kom tvisten till det fria: "Den första internationella kommunistiska konfrontationen där den kinesisk-sovjetiska tvisten och det albanska stödet för Kina offentligt dök upp var vid mötet 5-9 juni 1960 i Peking för World Federation of Trade Unions General Council [1]."

Enligt bevis som publicerats i väst en tid efter händelsen förekom det en rasande polemik, främst mellan sovjeterna på ena sidan och kineserna och albanerna på den andra, vid de stängda sessionerna av den rumänska partikongressen i juni 1960 och åttondelskongressen i Moskva i november 1960. Tvisten fick statusen av en splittring av Albanien när Khrush fick status av en splittring av Albanien. SUKP:s tjugoandra kongress i oktober 1961 för deras kritik av det sovjetiska partiprogrammet, för deras dogmatiska stalinism och för deras avvisande av fredlig samexistens. Chou En-lai, ledaren för den kinesiska delegationen, drog sig ur kongressen som en uppenbar gest av stöd för den albanska ståndpunkten. Hoxha, medan han genom den albanska partipressen uttryckte sitt partis fortsatta solidaritet med SUKP, svarade på den sovjetiska attacken med bitter kritik av "Chrusjtjov och hans grupp" för deras offentliga attack mot det albanska partiet och för deras revisionism. Han sa att de hade svikit

Leninism; att de återupprättade kapitalismen i Sovjetunionen; att de förde en opportunistisk politik av eftergifter till och samarbete med imperialismen; och att de konspirerade med den ledande revisionisten Tito. Ett avbrott i de sovjet-albanska diplomatiska förbindelserna följde i december 1961, och från 1962 och framåt vägrade Albanien att delta i Warszawapaktens och Comecon-mötena. Kinesiskt stöd för och anpassning till den albanska ståndpunkten mot sovjeterna kan spåras tillbaka åtminstone till 1959 och möjligen ännu tidigare i de esoteriska bevisen.

Insiderinformation och dess tolkning

Författarens information motsäger denna allmänt accepterade version av utvecklingen av de sovjet-albanska relationerna mellan 1959 och 1962. Kortfattat gick denna information ut på att relationerna mellan alla kommunistiska stater, inklusive Albanien och Kina, hade normaliserats i slutet av 1957; att sovjeterna framgångsrikt hade medlat i den hemliga försoningen mellan de jugoslaviska och albanska ledarna 1957-58; och att KGB:s desinformationsavdelning från slutet av 1959 aktivt samarbetade med centralkommitténs avdelning för aktiva operationer och med de jugoslaviska och albanska säkerhetstjänsterna i gemensamma desinformationsoperationer.

Effekten av Shelepins instruktioner var att Albanien blev part i en triangulär desinformationsoperation med Sovjetunionen och Jugoslavien, en genialisk metod för att vända till fördelen av blockets långsiktiga politik de tidigare genuina tvisterna och svårigheterna i relationerna mellan de tre länderna. De strategiska överväganden som blockledarna skulle ha haft i åtanke vid planeringen av denna operation skulle sannolikt ha varit både interna och externa.

Internt skulle både den jugoslaviska och albanska regimen ha stått inför stora politiska problem om det radikala steget att omedelbart och offentligt normalisera deras relationer hade tagits av samma ledare under vilka fientligheterna mellan parterna hade sitt ursprung och utvecklats. När det gäller Jugoslavien var det förutsägbart att offentlig försoning skulle ha inneburit en allvarlig risk för fraktionism inom det jugoslaviska partiet på grund av

starka känslor mot Albanien som byggts upp under Stalinperioden. För de albanska ledarna skulle problemen ha varit ännu mer akuta. De var samma ledare som hade varit ansvariga för att avrätta sina egna albanska kollegor, inklusive den tidigare ministern Koci Xexe, för deras förjugoslaviska sympatier. En öppen försoning med Jugoslavien kan mycket väl ha släppt på tryck för den postuma rehabiliteringen av Xexe och hans vänner och för ett erkännande från ledarskapet att de hade begått brott mot lojala och oskyldiga landsmän på Stalins order. Med andra ord, det kan ha funnits en populär och inre partireaktion i Albanien liknande den i Ungern som följde med rehabiliteringen av den tidigare ministern, Laszlo Rajk, 1956. Dessutom, av strategiska skäl, behövde Jugoslaviens verkliga roll som en aktiv deltagare i utformningen och genomförandet av långväga blockets politik hemlighållas inom den albanska kretsen av en nära känd blockpolitik för att bara skydda den albanska kretsen. ledare. En öppen jugoslavisk-albansk försoning kunde inte ha förklarats fullständigt för den albanska gruppen och kunde mycket väl ha lett till ett återupplivande av äkta revisionism i partiet. En desinformationsoperation där både de jugoslaviska och albanska ledarna var parter erbjöd avsevärda fördelar genom att ge utrymme för intimt hemligt samarbete mellan partiledarna i en operation av betydelse för hela blocket samtidigt som den gav ett sätt att fördröja ett öppet erkännande av deras hemliga försoning med partigruppen och befolkningen i stort.

I Sovjetunionen hade Chrusjtjov blivit tillräckligt upplyst för att se att det bästa sättet att lösa problemet med äkta oliktänkande från och motstånd mot regimen bland intellektuella och offer för Stalins förföljelse var att involvera dem aktivt i en eller annan aspekt av den nya långsiktiga politiken. Samma princip skulle kunna tillämpas på att läka splittringar i blocket och förhindra att de upprepas. Av denna anledning fick Jugoslavien bidra väsentligt till utformningen av den långsiktiga politiken och fick en viktig roll att spela i dess genomförande. Inkluderingen av de albanska ledarna var det logiska nästa steget. De skulle också kunna vara aktivt involverade i, och engagerade i, den nya politiken. En desinformationsoperation som omfattade en beräknad, falsk tvist med Sovjetunionen gav dem möjlighet att projicera sig själva för sitt eget folk och att höja sin egen och sitt partis prestige som en oberoende

nationell styrka som är tillräckligt robust för att stå emot Chrusjtjovs mobbningsinblandning i deras angelägenheter. Dessutom fick de en chans att spela en strategisk roll i en desinformationsoperation för att förvränga relationerna mellan medlemmar i blocket, och särskilt de mellan Sovjetunionen och Kina, som urartade till ett tillstånd av rivalitet och fientlighet, syftet med den felaktiga framställningen var att vidga öppningarna för blockländerna att utveckla sina politiska strategier gentemot den icke-kommunistiska världen.

Med tanke på Albaniens tidigare anpassning till Stalin i den genuina Tito-Stalin-splittringen och västerländsk kunskap om den anpassningen, skulle det ha verkat logiskt och övertygande att göra Albanien till ett "stalinistiskt" land i partnerskap med kineserna i en beräknad och kontrollerad tvist med sovjeterna. Det fungerade också som ett användbart preliminärt steg mot en mer öppen och officiell sovjetisk-jugoslavisk linje från 1961 och framåt, i uppenbar opposition mot det kinesisk-albanska partnerskapet. Omställningen av Jugoslavien till Sovjetunionen efter 1961 skulle vara mindre sannolikt att skada hennes självständiga image och hennes politiska och ekonomiska relationer med de avancerade länderna och utvecklingsländerna om sovjeterna själva skulle ses av dessa länder som revisionister, i jämförelse med de militanta kinesiska dogmatikerna.

Det faktum att Albanien var det minsta och mest isolerade av de kommunistiska länderna gjorde henne till ett särskilt lämpligt val att bli den första fullvärdiga medlemmen i blocket som splittrades från Sovjetunionen efter 1958. Den sovjet-albanska "splittringen" borde i själva verket betraktas som ett pilotprojekt för den mycket mer betydande kinesisk-sovjetiska splittringen, som redan måste ha varit i det preliminära utvecklingsstadiet. Det gav blockstrategen en möjlighet att testa giltigheten av deras desinformationskoncept och -tekniker och att undersöka de interna och externa konsekvenserna av en falsk mindre splittring innan de slutligen förbinder sig till en falsk större splittring mellan Sovjetunionen och Kina. Om västvärlden skulle genomskåda den sovjet-albanska splittringen, skulle minsta möjliga politiska och strategiska skada för blocket ha skett. Om å andra sidan västvärlden framgångsrikt skulle tas in av det, om det inte blev några okontrollerbara återverkningar av splittringen någon annanstans i blocket, om det visade sig möjligt att ordna för den albanska regimens politiska och ekonomiska överlevnad, och om västvärlden från den sovjet-albanska splittringen drog slutsatsen att 81-partiet

Kongressen i november 1960 var verkligen en vattendelare i upplösningen av den kommunistiska monoliten snarare än det omvända, då skulle det finnas alla skäl att gå vidare med den kinesisk-sovjetiska splittringen, till vars trovärdighet den sovjet-albanska splittringen skulle ha bidragit. Den kinesisk-sovjetiska splittringen skulle bidra till att bygga upp den moderata bilden av både Sovjetunionen och Jugoslavien på 1960-talet, till fördel för deras strategiska politiska närmande till de avancerade länderna och utvecklingsländerna. Det sista, men inte minst betydelsefulla, av skälen till att den sovjet-albanska dispyten släpptes i det öppna som en splittring skulle ha varit att förse västvärlden med en bekräftelse på tillförlitligheten hos information om förbindelser mellan block som härrör från esoteriska bevis, från retrospektiva läckor, från artiklar i den kommunistiska pressen och från "hemliga" västerländska underrättelsekällor.

Avvikelser i "Tvisten" och "Delad"

En detaljerad granskning av ursprunget och utvecklingen av den sovjet-albanska tvisten och splittringen, med hjälp av den nya metoden, visar ett antal ytterligare punkter som ställer tvivel om äktheten av skillnaderna mellan dem och bekräftar att tvisten skapades i den långsiktiga politikens intresse.

Enligt de esoteriska bevisen började den sovjet-albanska tvisten just under den period då den långsiktiga politiken utformades. Hoxha själv och andra albanska ledare deltog i processen. I januari-februari 1959 ledde Hoxha den albanska delegationen till den tjugoförsta SUKP-kongressen, som diskuterade den ungefär samtidiga övergången till kommunism i alla blockets länder. Detta innebar ett försök att höja ekonomin i de mer efterblivna kommunistiska länderna, inklusive Albanien, på bekostnad av de mer avancerade länderna, inklusive Sovjetunionen.

I maj 1959 besökte en officiell kinesisk delegation, som inkluderade Chang Wen-tien, biträdande utrikesminister, tidigare Komintern-tjänsteman och kinesisk ambassadör i Moskva, och Peng Te-huai, försvarsminister, Tirana. Deras besök sammanföll med besöket av en sovjetisk delegation, ledd av Chrusjtjov, som inkluderade marskalk Malinovskiy, den sovjetiske försvarsministern.

Det antas allmänt i väst att antingen möten hölls i ett misslyckat försök att reda ut skillnaderna mellan de tre länderna, eller att tillfället togs av Peng och Chang att konspirera med Chrusjtjov mot Mao. Mottagandet som Hoxha gav delegationerna, förhandlingarnas gång och det officiella meddelandet som utfärdades efter mötet gav tydliga bevis på att det inte fanns några skillnader mellan dem och att deras relationer var extremt nära. Med tanke på att dessa möten på hög nivå i Tirana ägde rum samtidigt som den gemensamma sovjet-jugoslaviska desinformationsoperationen inleddes, är det mer troligt att ledarna diskuterade utvecklingen av den albanska desinformationsoperationen än att de diskuterade skillnader mellan dem som det inte fanns några fasta skäl för.

Samma månad maj 1959 träffades Comecon i Tirana. Det faktum att den sovjetiska delegationen leddes av Kosygin, då chefen för den sovjetiska planeringskommissionen, indikerar vikten av sessionen och ger vikt åt antagandet att det handlade om ekonomisk planering på lång sikt. Trots de esoteriska bevisen på en sovjetisk-albansk tvist fortsatte albanerna att delta i både Comecon- och Warszawapaktens organisationsmöten 1960 och 1961 fram till och med Comecons plenarsession i Moskva i september 1961, månaden före Chrusjtjovs första offentliga attack mot dem.

Det mest betydelsefulla av allt var att Hoxha var bland undertecknarna av manifestet från 81-partikongressen i november 1960. I en särskild resolution som godkände Albaniens deltagande i kongressen, förklarade det albanska partiet att SUKP var "den internationella kommunistiska rörelsens mest erfarna och kompetenta organ", och tillade att "förhoppningarna från det splittrade kommunistiska lägret, som leds av det splittrade, kommunistiska lägret är USA misslyckande." Hoxhas officiella rapport till det albanska partiets fjärde kongress, publicerad den 14 februari 1961, attackerade USA och NATO och var full av beröm för Sovjetunionen, Kina och besluten från åttioen-partikongressen; den erkände det "allmänna samarbetet" mellan Albanien och Sovjetunionen.

De esoteriska bevisen på en sovjetisk-albansk tvist mellan 1959 och 1961, huvudsakligen beroende av en detaljerad jämförelse av den sovjetiska, albanska och kinesiska pressen under dessa år, utvecklades i väst. Från denna jämförelse olika tillvägagångssätt genom de olika-

parterna i vissa frågor kunde faktiskt utläsas. Samtidigt bör man komma ihåg att ingen utom ett fåtal privilegierade i vare sig Sovjetunionen eller Albanien kunde få tag på och läsa pressen från det andra landet och göra den sortens jämförelse som är västerländska analytikers lager. Med tanke på förekomsten av ett desinformationsprogram är den tydliga implikationen att mycket av de esoteriska bevisen var specifikt riktade mot västerländska analytiker och inte var avsedda för inhemsk konsumtion.

Icke desto mindre verkade Chrusjtjovs offentliga attack mot albanerna vid SUKP:s tjugoandra kongress i oktober 1961 för de flesta observatörer bekräfta att de esoteriska bevisen hela tiden hade återspeglat en genuin tvist. Det är dock intressant att notera att pressbevakningen av utbytena mellan Chrusjtjov och Hoxha varierade stort i blocket. Den sovjetiska pressen namngav inte Kina eller gav några indikationer på kinesiskt stöd för Albanien. Vissa östeuropeiska partiledare kritiserade öppet kinesiskt stöd för Hoxhas position. Den kinesiska pressen avstod från redaktionella kommentarer om Kreml men tryckte de albanska attackerna mot Chrusjtjov. Pressbevakningen av tvisten var ofullständig i hela blocket; vissa dokument och tal publicerades inte, inte ens av sovjeterna eller albanerna.

Däremot publicerades officiell information om albansk närvaro mellan 1958 och 1961 vid Comecon- och Warszawapaktens möten, vid den tjugoförsta CPSU-kongressen och vid 81-partikongressen i pressen i varje kommunistiskt land. Kommunistiska partiers åtaganden till beslut från multilaterala möten tas på största allvar. Punkten gäller lika mycket för det albanska engagemanget för manifestet av åttioen-partikongressen som för alla andra. De dagliga officiella bevisen på fortsatt albanskt samarbete med resten av blocket under åren 1958 till 1961 bör anses återspegla mycket mer exakt det verkliga tillståndet än de esoteriska, inofficiella, ofullständiga och retrospektiva bevisen från kommunistiska källor som pekar på en tvist.

Jämförelse med Tito-Stalin "Split"

I fallet med den verkliga splittringen mellan Tito och Stalin 1948 och de fortsatta sovjet-jugoslaviska skillnaderna 1956 och början av 1957,

konfidentiella genomgångar och vägledning i ämnet gavs till SUKP:s medlemmar. Författaren var en SUKP-medlem med gott anseende tills han bröt med sovjetregimen i december 1961. Han fick ingen sådan partiinformation om tillståndet i relationerna mellan Sovjet och Albanien.

Tito och andra ledande jugoslaver kunde inte och besökte inte Moskva under splittringen mellan Tito och Stalin, men Hoxha och andra albaner var inte rädda för att besöka Moskva så sent som i november 1960. Inte ens Chrusjtjovs attack mot Hoxha i oktober 1961, som kunde ha förväntats få de allvarligaste konsekvenserna, hindrade inte en delegation från den albanska världskongressen från att delta i den albanska kongressen. Moskva i december efter, den månad då de sovjetisk-albanska diplomatiska förbindelserna bröts.

I motsats till splittringen mellan Tito och Stalin fanns det inget formellt fördömande av Albanien av något block eller internationellt kommunistmöte eller konferens. Det förekom ingen systematisk, övergripande kommunistisk blockbojkott av Albanien, ideologiskt, politiskt, ekonomiskt eller diplomatiskt, trots attacker och kritiska kommentarer från enskilda partier eller deras ledare. Dessa kan inte betraktas som bindande för den kommunistiska rörelsen som helhet eller som överordnade i betydelse de gemensamma åtaganden och åtaganden som gjordes vid de internationella kommunistkonferenserna 1957 och 1960.

Endast Sovjetunionen bröt de diplomatiska förbindelserna med Albanien. Även i det här fallet var omständigheterna speciella, eftersom brevet till albanerna överlämnades av den sovjetiske vice utrikesministern Firyubin, en före detta ambassadör i Jugoslavien som vid den tiden var ansvarig i utrikesministeriet för förbindelserna med de alliansfria länderna, inte med andra kommunistiska länder i blocket. Användningen av Firyubin för detta ändamål antydde att intrånget hade mer att göra med blockstrategiska intressen i omvärlden än med intrablockrelationer. Även om de andra östeuropeiska länderna drog tillbaka sina ambassadörer bröt de inte relationerna. Även Jugoslavien behöll en diplomatisk beskickning i Tirana.

Även om Albanien, av egen räkning, upphörde att delta i Warszawapaktens och Comecon-mötena 1962 och påstod sig ha avslutat sitt medlemskap i båda organisationerna, vidtog ingen av dem formella åtgärder för att utvisa Albanien, som därför behåller sitt de jure-medlemskap.

Det sovjetisk-albanska vänskapssällskapet överlevde splittringen. Dess styrelsemöte i Moskva den 9 januari 1981 firade den albanska folkrepublikens trettiofemårsjubileum [2]lic.

Ingen ekonomisk press utövades på Albanien av resten av blocket. Albanska handelsrepresentanter stannade kvar i Tjeckoslovakien, Östtyskland och Ungern trots kritik mot Albanien från partiledarna i dessa länder. 1962 undertecknade Polen, Ungern, Bulgarien, Tjeckoslovakien och Östtyskland handelsavtal med Albanien. Efter splittringen skedde liksom tidigare 90 procent av Albaniens handel med andra kommunistiska länder. Den största skillnaden var att Kina ersatte Sovjetunionen som Albaniens huvudleverantör. Så smidig var övergången att den mycket väl kunde ha planerats gemensamt av sovjeterna, kineserna och albanerna i adv.[3]ance.

Slutsats

Västvärldens intresse för splittring i den kommunistiska världen är förståeligt. De potentiella fördelarna med äkta splittringar skulle vara enorma. Dessutom var de esoteriska bevis som så mycket västerländsk analys bygger på verkligen giltiga så länge Stalin levde. Men misslyckandet med att förstå förändringarna som ägde rum under de sju åren efter hans död, särskilt återinförandet av strategisk desinformation, har gjort den gamla metoden akut sårbar. Så intensivt är intresset för faktiska och potentiella splittringar att motstridiga bevis undervärderas eller ignoreras. Till exempel har få om några kommentatorer anmärkt på den fortsatt höga nivån av albansk handel med Östeuropa, trots att Östeuropa anslutit sig till Sovjetunionen mot Albanien och Kina. Samma partiskhet är uppenbar i analysen av kommunistiska dokument. De passager som innehåller ömsesidig kritik diskuteras uttömmande; de som uttrycker solidaritet ignoreras. Men Hoxha yttrade inte bara tomma fraser när han rapporterade till sitt partis fjärde kongress i februari 1961 att "vänskap med Sovjetunionen har varit, är och kommer alltid att förbli hörnstenen i det nya Albaniens utrikespolitik [stormiga applåder, ovationer]... Denna vänskap uttrycks och dämpas varje dag mellan våra två länder och det allmänna samarbetet.[4]. ."

Om alla bevis som ges ovan vägs objektivt, leder det till den oundvikliga slutsatsen att Hoxha i detta fall talade sanning och att den sovjet-albanska tvisten och splittringen inte var och är mer än produkter av blockdesinformation.

Desinformationsverksamhetens mål

Syftet med denna desinformation var att:

• Undvik de negativa interna konsekvenserna av en öppen försoning mellan de albanska och jugoslaviska ledarna.

• - Öka de albanska ledarnas och deras partiers prestige i ögonen deras eget folk som en oberoende, nationell kraft.

• Stöd projekteringen av jugoslavisk revisionism som en trojansk häst inombords kommunistblocket.

• Föreslå att Chrusjtjov själv efter 1961 var under revisionist inflytande, och därmed bygga upp sin image som moderat i motsats till de militanta kinesiska och albanska stalinisterna.

• Bekräfta att ansträngningarna att förena det kommunistiska blocket och rörelsen vid 81-partikongressen i november 1960 hade misslyckats och att blocket och rörelsen höll på att sönderfalla över de olösta frågorna om stalinism, revisionism, nationell kommunism och strävan efter motstridiga nationella intressen.

• Testa reaktioner inom och utanför blocket på en mindre splittring före vidareutveckling av den begynnande kinesisk-sovjetiska tvisten.

16

Den fjärde desinformationsoperationen:

Den kinesisk-sovjetiska "splittringen"

CPSU-CPC Collaboration, 1944-49

Historiskt har relationerna mellan de sovjetiska och kinesiska kommunistpartierna varit föremål för mycket förvirring. Till en betydande del berodde detta på en omfattande och framgångsrik desinformationsansträngning från krigstid och efterkrigstiden, utformad för att vilseleda väst om den kinesiska kommunismens natur och för att dölja den stadiga uppbyggnaden av sovjetisk diplomatisk, underrättelsetjänst och militär hjälp till CPC under de sista åren av inbördeskriget i Kina. Likheterna mellan sovjetiska och kinesiska kommentarer om den kinesiska kommunismens natur tyder starkt på en samordnad desinformationsoperation. Västerländska journalister som besökte Yenan under kriget fick höra att de kinesiska kommunisterna inte var traditionella kommunister, utan jordbruksreformatorer som beundrade västvärlden och hade mer gemensamt med kristen socialism än sovjetiska kommunister.[1] Slående anmärkningar sm gjordes av sovjetiska ledare. Till exempel, i juni 1944 sa Stalin till Averell Harriman, dåvarande USA:s ambassadör i Moskva, att de kinesiska kommunisterna inte var verkliga, utan "margarin"[2]isInts.Augusti 1944 Molotov, dåvarande sovjetisk utrikesminister, berättade för Patrick Hurley och Donald Nelson, president Roosevelts två personliga representanter för Chungking, att många av de så kallade kinesiska kommunisterna helt enkelt var desperat fattiga människor som skulle glömma denna politiska böjelse när deras ekonomiska tillstånd förbättras.[3]ed.I ett samtal med Harry Hopkins den 26 maj 1945, gjorde Stalin några föraktfulla kommentarer om Mao och räknade bort CPC som en allvarlig faktor i situationen;

han sa att han trodde att de kinesiska kommunistledarna var mindre kapabla än Chiang Kai-shek och att de inte skulle kunna ena sitt samarbete[4]avbryta. under förhandlingarna med Wang Shih-chieh, den kinesiska utrikesministern, sommaren 1945, sa Stalin att den kinesiska kommunismen inte betydde mycket. Försäkran om att kinesiska kommunister inte var riktiga kommunister gavs av de sovjetiska ledarna till utrikesminister Byrnes i Potsdam i juli 1945 och till en grupp amerikanska kongressledamöter som besökte Moskva den 1 september[5]945.

En annan indikation på ett överenskommet kinesisk-sovjetisk desinformationstema var Maos felaktiga uttalande, efter Kominterns upplösning, att Kina inte hade fått någon hjälp eller råd från det sedan dess sjunde kongress 19.[6]35.

Stalins uppenbara okunnighet om situationen i Kina var naturligtvis låtsad. Det var ett nära samarbete genomgående mellan SUKP och CPC:s sovjetiska underrättelsetjänst bevakning av den kinesiska nationalistiska regeringen och dess politik var minst lika bra som dess bevakning av amerikansk och brittisk politik.

Medan han tjänstgjorde i den sektion av informationskommittén som var ansvarig för kontraspionagearbetet i sovjetiska organisationer i Kina, Korea och Mongoliet fick författaren reda på ett sovjetiskt beslut, som fattades efter hemliga förhandlingar med en högnivå-CPC-delegation till Moskva hösten 1946, att intensifiera det sovjetiska militära biståndet till CPC; den sovjetiska generalstaben, militära underrättelsetjänsten och transportministeriet instruerades alla att prioritera den kinesiska kommunistiska armén. Förutom de japanska vapen som tillfångatogs av sovjeterna i Manchuriet, skeppades stora mängder sovjetiska vapen och ammunition, inklusive amerikanska vapen som Sovjetunionen tog emot från USA under kriget, i hemlighet med tåg till Kina mellan 1946 och 1949. I en föreläsning för elever från High Intelligence School i Rochinik, generaldirektören i Rochinik, i Rochinikha, i Rochinik. underrättelsetjänst och sovjetisk ambassadör i Kina, hävdade att sovjetisk hjälp hade gjort det möjligt för den kinesiska kommunistiska armén att svänga den militära balansen till sin fördel och att inleda sin sista och framgångsrika offensiv mot den nationalistiska armén 1947-48.

Ytterligare hjälp skickades till Kina genom Sinkiang. Den sovjetiska kontrollen över Sinkiang hade förlorats 1943 när guvernören Sheng Shih-tsai, en sovjetisk agent, bröt med Sovjetunionen. I

För att återställa situationen organiserades en revolt i Ili-regionen i Sinkiang av Fitin från Moskva, Pitovranov från Kazakstan, Ogol'tsov och Byzov från Uzbekistan och Langfang och Ivanov från Yttre Mongoliet, alla generaler från den sovjetiska säkerhets- och underrättelsetjänsten. Revolten var framgångsrik och en självständig östturkestanska republik utropades under ledning av Saifudin, en sovjetisk agent. Därefter användes Sinkiang av sovjeterna som en försörjningsväg till CPC tills de hade tagit över fullständig kontroll över provinsen. Kamelbanan till Ningsia från Yttre Mongoliet användes också som försörjningsväg.

En stor sovjetisk underrättelsetjänst gick ut på att skaffa militär information om Kuomintang-armén till förmån för CPC och för att undergräva den nationalistiska administrationen och polisen. När den sovjetiska ambassaden följde den nationalistiska regeringen till Kanton, gjorde den det inte, som ofta antas, för att visa sovjetisk trohet mot vänskapsfördraget med den nationalistiska regeringen, utan, enligt sovjetiska underrättelsetjänsttelegram mellan Kina och Moskva, för att underlätta kontakten med sovjetiska agenter i den nationalistiska administrationen. Det är värt att notera att det sovjetiska erkännandet av den nya kinesiska kommunistiska regeringen och upprättandet av diplomatiska förbindelser med den genomfördes genom chefen för den sovjetiska underrättelsetjänsten och generalkonsuln i Peking, överste Tikhvin7skitiyw. som samma Tikhvinskiy som, som svar på nationalistiska anklagelser om att sovjeterna hjälpte CPC, utfärdade ett officiellt förnekande på den sovjetiska regeringens vägnar, i en Associated Press-utskick med daterad Peking, den 30 december 1947, med den effekten att "min regering erkänner bara en regering i Kina - den nationalistiska regeringen den kommunistiska regeringen - och detta är inte en 0 procent." Förnekandet var naturligtvis 100 procent falskt. Det var bara en aspekt av en stor gemensam kinesisk-sovjetisk underrättelse- och desinformationsoperation utformad för att hjälpa CPC till makten samtidigt som man döljer för väst att sovjetisk hjälp gavs. Efter sitt nederlag erkände Chiang Kai-shek uppriktigt och korrekt att CPC "stal underrättelser från vår regering och samtidigt stängde alla underrättelsevägar för regeringen. Det var att vänta. Men de gick ett steg längre genom att förse de västerländska nationerna med falska underrättelser om den kinesiska regeringen för att skapa felaktiga intryck av vårt släkte.8ryI.f" USA:s administration-

tionen hade inte fallit offer för kommunistisk desinformation och hade vid den tidpunkten insett omfattningen och omfattningen av det sovjetiska biståndet till den kinesiska kommunismen, att mer avgörande amerikansk hjälp kunde ha getts till de kinesiska nationalisterna. Även om det hade misslyckats med att rädda Kina från kommunismen, kan åtminstone den amerikanska opinionens reaktion på misslyckandet i USA:s politik ha varit mer balanserad än den var under McCarthy-eran.

Sino-sovjetisk friktion, 1950-57, och dess avlägsnande

Den förändrade karaktären av de kinesisk-sovjetiska relationerna efter det att KKP kom till makten tog sig uttryck i det trettioåriga vänskapsfördraget som undertecknades under Maos statsbesök i Moskva den 1 februari9 9S5o0v.iet stöd för "befrielsen" av Tibet och Taiwan utlovades. Mao fick veta av Stalin att allt sovjetiskt underrättelsearbete i Kina hade upphört och att namnen på före detta sovjetiska agenter i Kina skulle avslöjas för den kinesiska underrättelsetjänsten.

Trots framgången med Maos besök fanns det fortfarande olösta problem och missanpassningar i relationerna mellan de två länderna. Det skulle vara helt fel att betrakta Kina på den tiden som en sovjetisk satellit. Omfattningen av sovjetisk infiltration och kontroll över det kinesiska partiet och regeringen var liten, jämfört med den över de östeuropeiska satelliterna; den var i stort sett begränsad till Sinkiang och Manchuriet. Ändå var relationen inte en av jämlikar, och ibland fortsatte sovjeterna att blanda sig i kinesiska inre angelägenheter, särskilt i Manchuriet, Liaotung-halvön, Sinkiang och gränsområdena. Många sovjetiska agenter, särskilt i Sinkiang, avslöjades för CPC, bland dem Saifudin, som hade varit en av ledarna för den sovjetiskt organiserade revolten, i Östturkestan 1945. Han var medlem av den första regeringen i det kommunistiska Kina och förblev vid makten i Sinkiang i många år efter utvecklingen av den kinesisk-sovjetiska splittringen.

Trots Stalins försäkringar förklarades inte några sovjetiska agenter i Kina, såsom den mångårige sovjetagenten i Shanghai, en kinesisk medborgare vid namn Kazakov, för kineserna. Inte heller sovjeterna var helt uppriktiga om egendom de ägde i hemlighet i Kina i samband med deras underrättelseverksamhet; när kineserna fångade ut sovjeterna, som de ibland gjorde, blev det friktion

däremellan. En annan källa till spänningar 1950 uppstod från kontakter med ryska emigrantgrupper i Kina. Antingen utförde sovjeterna på egen hand arresteringar med hjälp av lokala kinesiska säkerhetstjänstemän utan att informera Peking, eller så vägrade kineserna att själva utföra arresteringar i den skala som sovjeterna krävde.

En allvarlig oenighet uppstod när de sovjetiska rådgivarna, oroade över den ovanliga nationalistiska bakgrunden för Li K'u-nun, chefen för den kinesiska politiska underrättelsetjänsten, krävde hans avsked. Kineserna vägrade bestämt att följa.

Eftersom det inte fanns något formellt maskineri för att hantera sino-sovjetiska meningsskiljaktigheter, visade de en tendens att tärna.

Den allvarligaste oenigheten av alla uppstod om Koreakriget, som Stalin inledde utan att helt ha tagit Mao i hans förtroende. När kriget började gå dåligt ur kommunistisk synvinkel till följd av det oväntat snabba och effektiva FN-ingripandet, föreslog sovjeterna att kineserna skulle skicka trupper till hjälp för nordkoreanerna. Inte överraskande vägrade kineserna först. Först efter att allvarliga sovjetiska påtryckningar hade utövats, som kulminerade i ett hemligt och personligt brev från Stalin till Mao, gick kineserna med på att skicka "volontärer" till Korea.

Oron i de kinesisk-sovjetiska förhållandena, även om den noga döljs för väst, kvarstod så länge Stalin levde. Så snart han var död vidtog sovjeterna åtgärder för att förbättra situationen. Avgörandet av Koreakriget var ett prioriterat mål för Stalins omedelbara efterträdare och diskuterades först med Chou En-lai när han deltog i Stalins begravning. Ett annat besvärligt problem, som snabbt löstes, kretsade kring Kao Kang, den inofficiella "guvernören i Manchuriet", som sovjeterna hade hållit hemlig kontakt med även under Koreakriget. Efter Beriyas arrestering fick den kinesiska ledningen veta i förtroende att Kao Kang hade varit en av Beriyas agenter. I februari 1954 avskedade den kinesiska regeringen Kao Kang "för separatistiska tendenser och planerar att upprätta ett oberoende kungarike av Kao Kang i Manchuriet." Kao Kang fängslades utan rättegång och hängde sig själv.

I oktober 1954 besökte Chrusjtjov och Bulganin Kina för diskussioner som ledde till att alla sovjetiska extraterritoriella rättigheter frivilligt överlämnades till Kina. Efter att ha löst de gamla problemen i Manchuriet och Sinkiang var de kinesisk-sovjetiska gränserna då

äntligen avgjort. Det sovjetiska ekonomiska och militära biståndet till Kina intensifierades. Den 17 januari 1955 tillkännagav den sovjetiska regeringen att den skulle hjälpa Kina att upprätta kärntekniska forskningsanläggningar. Senare åtog sig Sovjetunionen att bygga en kärnreaktor i Kina som skulle vara i drift i mars 1958.

På underrättelseområdet klättrade sovjeterna ner över Li K'u-nun. Li behöll sin position och den sovjetiska rådgivaren som inte kunde komma vidare med honom ersattes. Det tidigare beslutet att avslöja för kineserna alla före detta sovjetiska agenter i Kina genomfördes fullt ut utan undantag. Bland de sovjetiska agenter som sålunda förklarats för kineserna fanns Soong Ch'ing-ling, änkan efter Dr Sun Yat-sen. Denna dam antogs till CPC och utsågs till hederspresident i den kinesiska folkrepubliken kort före sin död i maj 1981. Hon fick en imponerande statlig begravning där CPC-ledningen deltog. En annan deklarerad agent var Kuo Mo-jo, den välkände poeten och vetenskapsmannen, presidenten för den kinesiska vetenskapsakademin och en aktiv medlem i World Peace Council. Förmodligen kom få, om några, av namnen på sovjetiska agenter som en överraskning för de kinesiska ledarna, men sovjeternas uppenbara uppriktighet tog slutligen bort denna potentiella källa till friktion. Därefter skickade den sovjetiska underrättelsetjänsten på kinesisk begäran till Kina ett antal av sina ledande experter i ämnen som vetenskaplig underrättelsetjänst, penetrationen av västerländska ambassader i Moskva, fysiskt skydd av kärnkrafts- och raketinstallationer, produktion av ljudövervakningsutrustning och genomförande av sabotage- och mordoperationer.

Under de turbulenta händelserna i Östeuropa 1956 fanns det tecken på en divergens mellan sovjetiska och kinesiska åsikter om Stalin. Medan kineserna var överens om att Stalin hade gjort misstag, särskilt på Jugoslavien, verkade de vara benägna att ha en mer balanserad syn på hans plats i historien än den som ges i Chrusjtjovs rapport till den tjugonde partikongressen. Mot slutet av oktober 1956 gjorde en kinesisk delegation på hög nivå ett hemligt besök i Moskva, kritiserade de sovjetiska ledarna för deras hantering av satellitärenden i allmänhet och uppmanade till omedelbar sovjetisk militär intervention i Ungern. En av konsekvenserna av det kinesiska besöket var ett offentligt åtagande från den sovjetiska regeringen att se över de sovjetiska rådgivarnas status och funktioner i alla blockets länder.

Mao och Teng Hsiao-p'ing ledde den kinesiska delegationen till

blockledarkonferensen i Moskva i november 1957. En gemensam bedömning av Stalin enades enhälligt om. Mao sa att Stalins huvudsakliga misstag var hans förtryck av partimedlemmar och en tendens till "stornationschauvinism". Det senare hade kommit till uttryck i Stalins politik i Manchuriet och i beteendet hos några av de sovjetiska rådgivarna i Kina. Den enda kritik Mao hade mot det sovjetiska beslutet 1956 att erkänna Stalins misstag var att sovjeterna hade misslyckats med att konsultera andra kommunistpartier ordentligt i förväg. Chrusjtjov accepterade kritiken som berättigad. De sovjetiska ledarna åtog sig att inte upprepa Stalins misstag; i synnerhet kom de överens om att repressiva åtgärder inte skulle vidtas mot tidigare medlemmar av oppositionen. De skulle behandlas som Lenin skulle ha behandlat dem. Detta förklarar varför Malenkov, Molotov och Bulganin inte sköts.

Status och funktioner för sovjetiska rådgivare, inklusive underrättelse- och säkerhetsrådgivare, avgjordes till kinesisk belåtenhet. Rådgivarnas roller begränsades till konsultation och samordning. Inblandning i de kinesiska tjänsternas interna administrativa angelägenheter uteslöts. Sovjeterna behandlade verkligen de kinesiska tjänsterna som jämlika i status, om inte i erfarenhet. Sovjeterna hade äntligen handlat uppriktigt mot dem när de förklarade för dem alla deras agenter av kinesisk nationalitet. Frågan om sovjetiska baser i Kina för "illegala" underrättelseoperationer till icke-kommunistiska länder löstes. Nya baser för "illegala", tillsammans med nödvändiga stödfaciliteter, tillhandahölls de sovjetiska underrättelsetjänsterna av kineserna i flera av deras hamnar, inklusive Shanghai. Det fanns andra exempel på praktiskt samarbete. På kinesisk begäran byggde sovjeterna en speciell fabrik för att tillverka mycket känsliga avlyssningsanordningar. Sovjetiska rådgivare med erfarenhet av politiskt underrättelsearbete mot USA och Storbritannien tillhandahölls. Dessa inkluderade överste Smirnov, en före detta sovjetisk underrättelsetjänst bosatt i New York, och överste Voronin, en tidigare chef för den brittiska avdelningen för sovjetisk kontraspionage. I slutet av 1957 bad kineserna om en rådgivare om politiska mord och sabotage. Sovjeterna svarade med att skicka sin bäste man, general Vertiporokh, en före detta chef för sin egen mord- och sabotageavdelning och tidigare underrättelsetjänst bosatt i Iran. Vertiporokh arbetade som KGB-rådgivare i Kina fram till sin död i januari 1960.

Regelbunden personlig konsultation mellan ledarna för Sovjet

och kinesiska tjänster etablerades. Kort efter att ha tagit över som ordförande för KGB i december 1958, gjorde Shelepin ett besök i Kina, från vilket han återvände mycket imponerad av kinesisk skicklighet i att hantera opposition mot regimen från ungdomar, intellektuella, religiösa ledare och nationella minoriteter, särskilt under elimineringen av de "tusen ogräs" sommaren 19 och 19 rekommenderade hon att lära sig av dessa kinesiska erfarenheter. frågor. General Sacharovskiy, chefen för den sovjetiska underrättelsetjänsten, besökte Kina ungefär samtidigt som Shelepin. Vid den första konferensen för cheferna för blockets säkerhets- och underrättelsetjänster i Moskva i mitten av 1959, representerades kineserna av ministern för allmän säkerhet, Lo Jui-tsin. Konferensen beslutade att sätta säkerhets- och underrättelseförbindelser inom blocket på en multilateral grund och etablerade ett gemensamt säkerhets- och underrättelsesamordningscentrum för ändamålet.

Tidigt 1960 utsågs general Pitovranov, en av de mest erfarna av alla KGB-generaler och en före detta biträdande minister för statlig säkerhet, som var känd för och respekterad av kineserna för sitt krigstidsarbete mot de kinesiska nationalisterna i Sinkiang, till chefsrådgivare för KGB till Kina.

1959-60 skedde ett regelbundet utbyte av hemliga politiska och militära underrättelser mellan sovjeterna och kineserna. Detta täckte särskilt västerländska åsikter och förutsägelser om kinesisk-sovjetiska relationer. KGB vidarebefordrade till den kinesiska konfidentiella och topphemliga underrättelsetjänsten från sina källor i Nato och Västeuropa. Den polska underrättelsetjänsten skaffade och vidarebefordrade till KGB en uppsättning papper som registrerade diskussionerna vid ett möte 1958 eller 1959 av Bilderberggruppen av framstående västerländska statsmän och kommentatorer angående möjligheterna till en kinesisk-sovjetisk splittring, de sannolika konsekvenserna av en sådan splittring för kommunistblocket, och hur västerlandet skulle kunna utnyttjas för att utnyttja dem. Dessa var bland de dokument som general Sacharovskiy personligen tog till Kina. Bland andra dokument som skickades till kineserna av KGB var hemliga amerikanska utrikesdepartements bedömningar av kinesisk-sovjetiska meningsskiljaktigheter över kommuner och den kinesiska reaktionen på Chrusjtjovs besök i USA 1959. En kopia av en hemlig rapport som levererades till NATO 1959 av dess tidigare generalsekreterare Spaak om kinesisk-sovjetiska meningsskiljaktigheterna av Nato gavs till kineserna och deras implikationer för kineserna.

Det är naturligtvis en medvetet spridd myt att de sovjetiska och kinesiska ledarna är okunniga om situationen i omvärlden och oförmögna att förstå den även om de förses av deras underrättelsetjänster med texter av officiella västerländska dokument. Underrättelsematerial studeras faktiskt noggrant, absorberas och används i planeringen av kommunistisk politisk strategi.

Förutom hemligt underrättelsematerial är det troligt att de kommunistiska strategerna skulle ha studerat böcker som The Prospects for Communist China, av Walt Rostow, som öppet spekulerade redan 1954 om möjligheterna att den kinesisk-sovjetiska alliansen skulle gå sönder.[10]

Det är därför förmodligen ingen slump att Mikoyan i sitt tal till SUKP:s tjugoförsta kongress i februari 1959 sa att västerländska förhoppningar och förväntningar på en splittring var dom[11]maedl,ine ekade i de grundläggande kommunistiska dokumenten från perioden - Åttio-partimanifestet den 19 november[12]6 [13]0och Chrusjtjovs strategiska rapport den 6 januari 196[14]1[15].Tema av okrossbar kinesisk-sovjetisk vänskap fanns också i tal och intervjuer av Chou En-lai [16]och den kinesiske utrikesministern Chen [17]Yid, trots de samlade bevisen på en tvist.

Mer än ett år efter det rapporterade tillbakadragandet av sovjetiska ekonomiska och tekniska specialister från Kina, i juli-augusti 1960, var åtminstone några av KGB-rådgivarna fortfarande på plats där. En före detta kollega och vän till författaren som hade skickats till Kina för att ge råd om det fysiska skyddet av kinesiska kärnkraftsanläggningar befann sig fortfarande i Kina i november 1961, månaden efter att Chrusjtjov fördömde albanerna vid den tjugoandra CPSU-kongressen och Chou En-lai gick ut i uppenbar protest. Som kontrast var den sovjetiska militären, underrättelsetjänsten och kontraspionagerådgivarna de första som lämnade Jugoslavien när den verkliga splittringen mellan Tito och Stalin inträffade 1948. Den intima underrättelse- och säkerhetsförbindelsen mellan sovjeterna och kineserna fram till slutet av 1961 var oförenlig med en övergripande försämring av deras relationer innan dess.

Skillnaderna mellan bevisen på en splittring och den öppna och insiderinformationen om fortsatt goda relationer måste ses mot den tidigare historien av intimt samarbete mellan de sovjetiska och kinesiska partierna i desinformationsoperationer 1944-49, som i praktiken dolde omfattningen av det sovjetiska biståndet till det kinesiska partiet.

under de sista åren av inbördeskriget och framgångsrikt felaktigt framställt kinesisk kommunism som en relativt ofarlig jordbruksreformrörelse.

Mot denna bakgrund följde det faktum att de kinesisk-sovjetiska förbindelserna 1959-61 nära mönstret av sovjet-jugoslaviska och sovjet-albanska förbindelserna under samma period - en period då skälen till spänningar och splittringar mellan medlemmarna i blocket hade tagits bort och alla medlemmar, inklusive kineserna, bidrog till utformningen av den nya striden. liksom de andra, produkten av blockdesinformation. Det faktum att Kina fortsatte att skicka observatörer till möten med Comecon och Warszawapaktens politiska rådgivande kommitté fram till slutet av 1961 stöder denna slutsats.

De historiska bevisen för kinesisk-sovjetiska skillnader

Sedan den kinesisk-sovjetiska "splittringen" blev allmänt känd har det blivit på modet, med viss uppmuntran från sovjetiska och kinesiska källor, att söka en förklaring till den i traditionella rivaliteter och tvister mellan de två länderna som sträcker sig så långt tillbaka som till 1500-talet. Det vore inte längre långsökt att försöka förklara försämringen av de fransk-amerikanska relationerna på 1960-talet med hänvisning till den franska koloniseringen av Louisiana. Med tanke på den kommunistiska ideologins natur innebär kommunistiska partiers maktförvärv, oavsett om det är i Sovjetunionen, Kina eller någon annanstans, i varje fall ett radikalt brott med ett lands politiska traditioner.[1]o[6]ns.

Det skulle vara mer relevant att söka ursprunget till den nuvarande splittringen i skillnader mellan de sovjetiska och kinesiska kommunistpartierna sedan 1917. Sådana skillnader har utan tvekan funnits. Det fanns skillnader mellan de sovjetiska och kinesiska kommunisterna om den taktik som skulle användas mot arbetare och bönder på 1920-talet. Stalin var motståndare till Maos ledning av KKP under perioden 1932-35; men det var övergående skillnader som inte hindrade ett nära samarbete mellan parterna under perioden 1935-49. De påstådda skillnaderna mellan dem när det gäller enhetsfronttaktik med Kuomintang och i deras attityder till den kinesiska nationalistiska regeringen var falska skillnader som medvetet projicerades av gemensam desinformation utformad för att dölja sovjetiskt stöd för

CPC, för att begränsa omfattningen av amerikanskt bistånd till den nationalistiska regeringen, och för att göra det möjligt för sovjeterna och kineserna att undergräva den regeringen desto mer effektivt genom att utveckla en dualitet i deras politik gentemot den. Det sovjetiska militära stödet till CPC kan mycket väl ha tippat balansen till förmån för den kommunistiska segern i Kina. Efter den kommunistiska segern dök det återigen upp skillnader och källor till friktion mellan de sovjetiska och kinesiska partierna. Okänsligheten i Stalins hantering av kinesisk-sovjetiska och andra intrablockliga relationer, om den hade förblivit okorrigerad, kan ha lett till en verklig sino-sovjetisk splittring analogt med splittringen med Tito. Men i själva verket vidtogs de nödvändiga korrigerande åtgärderna i tid. I slutet av 1957 fanns det inga enastående skillnader kvar mellan medlemmarna i blocket. Det är anmärkningsvärt att kineserna, när de motiverade sin inställning i sin polemik med Sovjetunionen, inte grundade sig på de verkliga svårigheter de mötte med sovjeterna under perioden 1949-53, utan på påstådda meningsskiljaktigheter med Chrusjtjov efter 1957 om frågor som faktiskt hade lösts vid det datumet. Chrusjtjovs bidrag till att eliminera tidigare misstag i kinesisk-sovjetiska relationer erkändes av Mao själv 195

[17]7.

Formen av kinesisk-sovjetiska skillnader

Grovt sett kan tre perioder urskiljas i utvecklingen av splittringen: den första från 1957 till mitten av 1963, den andra från 1963 till 1969 och den tredje från 1969 och framåt. Under större delen av den första perioden gav officiella kommunistiska källor som riktade sig mot kommunistiska publiker inget erkännande till förekomsten av kinesisk-sovjetiska skillnader; Tvärtom, rekordet för kinesiskt deltagande i kommunistpartiernas världskonferenser som hölls i Moskva 1957 och 1960 och i SUKP:s tjugoförsta kongress i februari 1959, och även kinesiskt deltagande som observatörer vid möten i Warszawapakten och Comecon, allt tydde på ett fortsatt och till och med allt tätare samarbete mellan de kinesiska regeringspartierna och de kinesiska partierna på en högre nivå. Samma slutsats kunde dras av utbytet av delegationer. Bara under 1959 besökte inte mindre än 125 delegationer Kina från Sovjetunionen och Östeuropa; över 100 kinesiska delegationer gjorde återbesök.

Bevisen på meningsskiljaktigheter återfanns i inofficiella kommunistiska källor: olika linjer i olika frågor i sovjetisk och kinesisk press, uttalanden från kommunistiska ledare till västerländska journalister och statsmän, och retrospektiva skildringar av polemik vid slutna möten, till exempel den rumänska partikongressen i juni 1960 och den åttioen-partikongressen i november 1960, mycket av detta. retrospektivt, pekade på ett försämrat parti- och diplomatiskt samarbete 1959, på ett upphörande av det sovjetiska militära och nukleära samarbetet det året och på upphörandet av det sovjetiska ekonomiska biståndet till Kina 1960.

Från slutet av 1961 och framåt började tecken på kinesisk-sovjetiska skillnader dyka upp i de officiella kommunistiska källorna. Det fanns symboliskt kinesiskt stöd för Stalin och den albanska ståndpunkten när Chrusjtjov fördömde dem båda vid SUKP:s tjugoandra kongress. Friktion och konkurrens mellan de sovjetiska och kinesiska delegationerna vid möten mellan internationella frontorganisationer blev iögonfallande. Flödet av information från officiella kommunistiska källor om ämnet kinesisk-sovjetiskt samarbete minskade.

Under den andra perioden av splittringen erkändes till fullo förekomsten av skillnader. Ett skenbart försök att lösa dem gjordes när en kinesisk partidelegation på hög nivå besökte Moskva för samtal i juli 1963. Samtalen misslyckades tydligen och en offentlig polemik mellan parterna började. Hittills hemliga partibrev som avslöjade skillnader mellan parterna avslöjades i den sovjetiska och kinesiska pressen. Några kinesiska diplomater uteslöts från Sovjetunionen för att ha delat ut flygblad. Kina drog sig ur de internationella frontorganisationerna. Vissa kommunistiska partier i den icke-kommunistiska världen intog öppet pro-sovjetiska eller pro-kinesiska positioner; i vissa fall bröt sig pro-kinesiska splittergrupper från pro-Moskva-partier.

Under den tredje perioden, som började ungefär 1969, uttrycktes den uppenbara försämringen av de kinesisk-sovjetiska relationerna i handling såväl som i ord. Truppnivåer byggdes upp på den kinesisk-sovjetiska gränsen. Gränsincidenter ägde rum mellan de två länderna mot en bakgrund av ömsesidiga anklagelser om "hegemonism". Kina började offentligt och systematiskt att inta en motsatt ståndpunkt till Sovjetunionen när det gäller NATO, Warszawapakten, EEC, avspänning, nedrustning, europeisk säkerhet och många tredje världens frågor, inklusive sovjetisk intervention i Afghanistan. Efter kommunisten

seger i Vietnam, ansluter sig vietnameserna närmare Sovjetunionen. Sovjet och kineser stödde motsatta sidor i konflikten mellan rivaliserande kommunistiska fraktioner i Kampuchea. 1979 "straffade" kineserna vietnameserna med en kort invasion av deras territorium. Men trots allt uppenbart våld från den kinesiska fientligheten mot Sovjetunionen och hennes nära vietnamesiska allierade, hade splittringen 1980 fortfarande inte lett till ett brott i de diplomatiska förbindelserna med Sovjetunionen, vilket också den sovjet-albanska tvisten gjorde 1961. Inte heller det kinesisk-sovjetiska avtalet om vänskap, och bistånd upphävdes. Fram till 1980 förblev varje sida engagerad i att stödja den andra i en nödsituation.

Från denna korta översikt över splittringen kommer det att framgå att det under större delen av den första perioden fanns en total konflikt mellan bevis från inofficiella kommunistiska källor och bevis från officiella kommunistiska källor som stöds av författarens insiderinformation. Under den andra perioden fanns det en närmare sammanträffande i bevisen från officiella och inofficiella kommunistiska källor, även om det fortfarande fanns en konflikt mellan de officiella källorna under den första perioden och bevisen på skillnader läckte i efterhand under den andra perioden. Den nya metodiken, med hänsyn till lanseringen av ett desinformationsprogram 1958-60 och de historiska prejudikat som det byggde på, ger större trovärdighet åt bevisen från officiella kommunistiska källor och ifrågasätter äktheten av de hemliga partibreven och polemikerna som publicerades under splittringens andra period.

Flera inkonsekvenser kan påpekas. Först fördes de officiella bevisen på nära kinesisk-sovjetiska förbindelser i pressen i båda länderna. Manifestet från åttioen-partikongressen i november 1960 underströk specifikt att västerländska förhoppningar om en splittring i blocket var dömda. Genom att underteckna den stödde kineserna specifikt taktiken med fredlig samexistens som ett av alternativen i en gemensam långsiktig politik. Den kinesiske presidenten, Liu Shao-chi, som ledde den kinesiska delegationen till kongressen, turnerade därefter i Sovjetunionen i sällskap med den sovjetiske presidenten, en märklig sak att göra om det fanns en allvarlig klyfta mellan dem. Chrusjtjovs rapport från den 6 januari 1961, som spreds brett i Sovjetunionen, betonade hur nära de kinesisk-sovjetiska relationerna finns.

För det andra, även om den sovjetiska och kinesiska pressen och radion måste betraktas som officiella kommunistiska källor, bör de också re-

betraktas som underordnade officiella källor, såsom manifestet från 81-partikongressen, eller beslut och förklaringar från sovjetiska och kinesiska partikongresser. Dessa beslut och förklaringar bör inte anses vara kontroversiella av uttalanden i press och radio från enskilda partier, särskilt inte mot bakgrund av alla bevis för ett beslut 1958-60 att stödja den nya långsiktiga politiken med ett program för desinformationsoperationer.

För det tredje informerades varken den ryska eller den kinesiska allmänheten om förekomsten av en tvist före slutet av 1961, och även då, fram till mitten av 1963, endast indirekt och underförstått. Varken den ryska eller kinesiska allmänheten är i stånd att studera pressen i det andra landet och notera skillnaderna mellan dem i utrikespolitik eller doktrinära frågor. Det är tveksamt om minskningen av bevakningen av varandras angelägenheter i deras nationella pressar, även om den uppmärksammats, skulle ha tillmäts stor betydelse. Dessutom, som författaren personligen kan vittna om, blev det sovjetiska partiet inte informerat om tvisten fram till slutet av 1961. Däremot gavs, som redan antecknats ovan, konfidentiell vägledning till partiet från början i fallet med den verkliga splittringen mellan Tito och Stalin 1948.

För det fjärde, även om det skulle vara omöjligt att bedöma hur mycket av det polemiska materialet som gjordes tillgängligt och hur brett det distribuerades inom Sovjetunionen och Kina, kan man åtminstone säga att en del av det material som finns tillgängligt i och riktat mot väst inte skulle ha nått den ryska eller kinesiska allmänheten. Till exempel distribuerades mycket av Novostis material om kinesisk-sovjetiska relationer på engelska och i tidskriftsbilagor, som kanske eller kanske inte har distribuerats i Sovjetunionen. Enligt den sovjetiska pressen distribuerade kineserna polemiskt material till kommunister i Sovjetunionen på engelska, vilket skulle ha varit meningslöst om det verkligen var riktat mot en sovjetisk, snarare än en västerländsk, aud₁dvs ₈nTcheis. , tillsammans
stöder med de esoteriska bevisen slutsatsen att bevisen för tvisten medvetet gjordes tillgängliga för väst antingen direkt för västerländska statsmän och kommentatorer eller indirekt på ett sådant sätt att västerländska analytiker sannolikt skulle ta upp det. Frågan uppstår: Varför skulle de sovjetiska och kinesiska ledarna medvetet uppmärksamma västvärlden på förekomsten av en tvist som de ansträngde sig för att dölja för sina egna partier och befolkningar om inte genom att göra det

de skulle kunna tjäna sina ömsesidiga intressen i att främja sin nyligen överenskomna långsiktiga politik för blocket?

För det femte var polemik mellan sovjeterna och kineserna inte kontinuerliga, utan intermittenta. De kunde mycket väl ha varit samordnade, snarare än spontana. I den sovjetiska pressen började de i juli 1963, fortsatte till början av oktober och lades sedan ner till april 1964. De återupplivades den månaden med publiceringen av material om SUKP:s centralkommittés möte i februari 1964, påstås för att kineserna hade fortsatt att publicera polemiskt material trots vädjanden från Chrusjtjov och de sovjetiska ledarna till de sovjetiska ledarna.[19]

Den nya metoden föreslår vidare att de kinesisk-sovjetiska fiendtligheterna under den tredje perioden, hur övertygande de än kan verka, bör ses över för att se om de kunde ha iscensatts, och i så fall med vilket strategiskt syfte. I detta skede kan fyra allmänna punkter göras. För det första kan gränsincidenter i ett avlägset hörn av världen, som vid Ussuri-floden, även om det är spektakulära och övertygande bevis på fientlighet, mycket lätt iscensätts – i synnerhet om, som kommer att visas senare, medel för att samordna åtgärder mellan de två "motståndarna" är lätt tillgängliga. För det andra har fientligheterna, liksom den verbala polemiken, varit intermittent såväl som meningslösa. För det tredje, trots allt uppenbart våld från den kinesiska fientligheten mot Sovjetunionen och hennes nära vietnamesiska allierade, hade splittringen 1980 fortfarande inte lett till ett brott i de diplomatiska förbindelserna med Sovjetunionen, vilket också den sovjet-albanska tvisten gjorde 1961. Inte heller det kinesisk-sovjetiska avtalet om vänskap och bistånd upphävdes. Fram till 1980 förblev varje sida engagerad i att stödja den andra i en nödsituation. För det fjärde kan fientligheterna korreleras i timing med viktiga kommunistiska initiativ eller med inledandet av öst-väst-förhandlingar – till exempel SALT – eller med besök av västerländska statsmän i Sovjetunionen och Kina. Liksom den verbala polemiken kan därför mindre fientligheter inte accepteras som bevis på en genuin tvist, och i ljuset av den nya metodiken bör de undersökas för den eventuella relevans de kan ha för kommunistiska politiska och strategiska mål för att främja en gemensam långsiktig politik. I samma ljus måste Sovjetunionen och Kina anta motsatta ståndpunkter i internationella frågor. Frågan måste ställas om det slutliga målet för en världsomspännande kommunistisk seger inte kan vara det

uppnåddes snabbare genom att de två ledande kommunistmakterna antog dubbel utrikespolitik i uppenbar opposition till varandra än genom att föra en enda politik i öppen solidaritet.

Innehållet i Sino-sovjetiska skillnader

Skillnader mellan sovjeterna och kineserna påstås ha uppstått sedan 1958 inom ideologiska, ekonomiska, militära, politiska och diplomatiska områden. För många iakttagare verkade det som om skillnaderna berodde på en konflikt mellan nationella intressen mellan de två ledande kommunistmakterna. De olika typerna av skillnader måste undersökas i tur och ordning för att se vilken substans, om någon, det finns i var och en av dem.

Ideologiska skillnader

Historiskt, som redan nämnts, var en av de första indikationerna på den kinesisk-sovjetiska dispyten en uppenbar skillnad i ämnet införandet av kommuner i Kina, vilket Chrusjtjov nämnde för den avlidne senator Humphrey i december 1958. Enligt vissa västerländska tolkningar av kommunistisk teori är kommuner den högsta formen av organisation av socialistiskt jordbruk och därför föregått av en industriell introduktion och därför av en industriell introduktion. lägre form av socialistisk jordbruksorganisation, såsom kollektivjordbruk. Försöket att införa kommuner i Sovjetryssland 1918-20 misslyckades eftersom tiden ännu inte var mogen. Genom att införa kommuner före kollektiviseringen syndade kineserna, enligt denna argumentation, mot ortodoxin i två avseenden: De följde inte kommunistisk teori, och de förkastade implicit den sovjetiska modellen i sin jordbruksutveckling. Genom att göra det, hävdades det, hade de ådragit sig sovjetiskt missnöje. Dessutom gjordes jämförelser mellan kinesernas "vänsteristiska" politik när det gäller att upprätta kommuner och sovjeternas "högerpolitik" när det gäller att tillåta kollektivjordbruk 1958 att köpa statligt ägda jordbruksmaskiner.

Detta resonemang var förlegat. 1957 års konferens för blockkommunistiska partier nådde överenskommelser, godkända av 81-

Partikongress i november 1960, om de grundläggande lagarna för den kommunistiska utvecklingen, som legitimerade den kinesiska handlingsvägen. När det gällde jordbruket var grundlagen att det skulle vara kollektivt. Den exakta typen av organisation, vare sig kommun eller kollektivgård, specificerades inte; det lämnades att bestämmas av de specifika nationella förhållandena i varje land. I Kina var de specifika nationella förhållanden och problem som KKP stod inför hur man skulle bryta upp de starka familjebanden i den stora massan av den kinesiska bönderna; hur man kan övervinna bristen på jordbruksmaskiner och använda massarbete på bästa sätt; och hur man tillägnar sig marken, som inte tillhörde staten (som i Sovjetunionen) utan till bönderna. Kommunen gav den bästa lösningen på alla tre problemen. Dessutom skulle de kinesiska ledarna utan tvekan ha tagit hänsyn till, i samförstånd med sina sovjetiska kollegor, de höga kostnaderna i mänskliga och materiella termer för Stalins kollektiviseringsmetod, den obloquy den hade fört med sig hans regim och omöjligheten att överväga en upprepning av den erfarenheten med det ännu större antalet kinesiska bönder. Det kinesiska valet av kommuner var inte mer oortodoxt än det fortsatta existensen av privat jordbruk i Jugoslavien, Polen och Ungern, vilket accepterades av blockledarna som ett tillfälligt fenomen tills de specifika förhållandena i dessa länder kunde ändras.

Liten västerländsk uppmärksamhet ägnades åt talet av den dåvarande sovjetiska ambassadören i Kina, Yudin, där han berättade för den tjugoförsta SUKP-kongressen i februari 1959 att "de kinesiska bönderna, i allians med arbetarklassen, avancerar med tillförsikt och beslutsamt mot socialism under ledning av kommunistpartiets kommunistiska parti och har uppnått den enorma internationella framgången för Kinas kommunistiska parti - Kinas enorma framgångar. Kommunistisk rörelse – leder klokt det kinesiska folket längs socialismens väg, trots enorma svårigheter och ständiga hot och försök till inblandning från den amerikanska imperialismens sida."

Kinesiska anklagelser om ett återupprättande av kapitalismen i Sovjetunionen var ogrundade. Ekonomiska reformer i Sovjetunionen syftade till att öka effektiviteten i ekonomin och förbättra partikontrollen över den. Intrycket av en återgång till kapitalismen främjades medvetet av desinformation i taktiska och strategiska syften. Kineserna skulle ha varit medvetna om detta. Liknande,

frasen "proletariatets diktatur" släpptes av SUKP, inte som ett resultat av någon utspädning av partiets kontrollmonopol, utan för att vidga partiets politiska bas och för att föreslå en "utveckling" av regimen. Uppfattningen att den sovjetiska regimen var mindre ideologisk än den kinesiska var ogrundad. Det är intressant att observera hur kineserna, efter sovjetiskt exempel, själva har infört ekonomiska incitament och andra delar av kapitalismen.

Ekonomiska skillnader

Skillnaden i nivåerna av ekonomisk utveckling mellan Kina och Sovjetunionen – eller i vidare termer, mellan de asiatiska och europeiska kommunistiska zonerna – ställde de kommunistiska strategerna inför ett dilemma. 1960 kunde kineserna, besadda av en efterbliven industri, brist på kapital, en befolkningsexplosion och en låg handelsnivå med den avancerade icke-kommunistiska världen, knappast förvänta sig att genomföra ambitiösa industrialisering och militära program utan hjälp från den europeiska zonen; och hjälp från den europeiska zonen skulle bara kunna få en betydande inverkan på den kinesiska industriella utvecklingstakten om den europeiska zonen kraftigt inskränkte sina egna utvecklingsprogram och övergav sitt mål att överträffa produktionsnivån i USA.

Skillnaden i ekonomiska nivåer mellan Sovjetunionen och Kina var en potentiell källa till spänningar inom kommunistblocket, men det är värt att notera att problemet fanns vid tiden för den kommunistiska segern i Kina och inte ledde till en kinesisk-sovjetisk splittring under decenniet därefter.

Så sent som i oktober 1958, året då utformningen av den långväga blockpolitiken kom igång, ansåg en ledande sovjetisk teoretiker, TA Stepanyan, att de europeiska socialistiska staterna, ledda av Sovjetunionen, och de asiatiska socialistiska staterna omfattade "särskilda ekonomiska zoner" och att de förstnämnda, som är mer avancerade, skulle bli de första att "träda in i kommunismen".[20]"Men vid den tjugoförsta SUKP-kongressen i januari-februari 1959 åsidosatte Chrusjtjov i ett tal som måste betraktas som auktoritativt denna uppfattning och meddelade att alla socialistiska länder skulle uppnå kommunism "mer eller mindre samtidigt på basis av

den planerade och proportionerliga utvecklingen" av blockets ekonomi. En månad senare fortsatte han med att tala om den framtida ekonomiska integrationen av ett kommunistiskt block utan inre gränser[2e1]rs. Chrusjtjovs poänger underströks av Yudin, den sovjetiska ambassadören i Kina, som hänvisade till det socialistiska lägret som ett "enda ekonomiskt system" och sa att de socialistiska ländernas ekonomiska planer skulle bli mer och mer samordnade och att "de mer högutvecklade länderna kommer att hjälpa de mindre utvecklade länderna att marschera i en enad front mot kommunismen i en allt snabbare takt."[22]Chrusjtjov hänvisade till "det socialistiska lägrets enhet" som en av fördelarna som sovjetunionen åtnjöt i sin kamp för att ta om Förenta staterna i ekonomisk makt. Chou En-lai, som ledde den kinesiska delegationen till kongressen, och den sovjetiske vicepremiärministern Mikojan talade båda om den okrossbara vänskapen mellan Sovjetunionen och Kina.

Perioden kring den tjugoförsta CPSU-kongressen var en där det skedde en förskjutning av tyngdpunkten mot långsiktig ekonomisk planering i Comecon. Dessa diskussioner ägde rum i närvaro av kinesiska observatörer. Det verkar som om det vid den tidpunkten togs ett beslut om att öka det sovjetiska industristödet till Kina. Som ett resultat av Chrusjtjovs besök i Peking i augusti 1958 gick Sovjetunionen med på att bygga fyrtiosju ytterligare industriprojekt i Kina. Chou En-lais besök i Moskva för den tjugoförsta SUKP-kongressen resulterade i ytterligare ett sovjetiskt avtal om att bygga ytterligare sjuttioåtta projekt i Kina mellan 1959 och 1967 till en total kostnad av 1,25 miljarder dollar[2l3]lejon.

I juli 1960 förändrades bilden av närmare kinesisk-sovjetiska relationer abrupt. Den konventionella uppfattningen är att Sovjetunionen avslutade sitt ekonomiska stöd till Kina, drog tillbaka sina tekniska och ekonomiska rådgivare och vidtog åtgärder för att drastiskt inskränka den kinesisk-sovjetiska handeln. Stöd för denna uppfattning kom från rapporter om sovjetiska teknikers avgång från Kina (senare bekräftat i kinesisk-sovjetisk polemik 1963-64), från den vitt skilda behandlingen som gavs ämnet blockassistans till Kina i sovjetisk och kinesisk press, och från statistik över kinesisk-sovjetisk handel. Det fanns också rapporter om den ekonomiska skada som åsamkats Kina genom att det sovjetiska ekonomiska biståndet upphörde, vilket kom på toppen av införandet av kommuner och misslyckandet med det stora språnget. Brev från kommunerna till omvärlden och kinesiska spannmålsinköp i Australien

och Kanada underströk poängen.

Det påstådda tillbakadragandet av sovjetiska ekonomiska och tekniska specialister i juli 1960 åtföljdes inte av, eller följdes ens av - åtminstone fram till slutet av 1961 - ett tillbakadragande av sovjetiska underrättelse- och säkerhetsrådgivare.

På de tillgängliga bevisen är den mest sannolika tolkningen av vad som inträffade i mitten av 1960 att en förändring ägde rum i kinesiskt tänkande om ekonomisk utveckling till förmån för självtillit och koncentration på småskaliga projekt. Som en konsekvens av att vissa projekt slutförts och andra avbröts drogs en del av de sovjetiska tekniska experterna tillbaka från Kina i juli 1960. Om några ersattes av tjeckoslovaker och andra östeuropéer skulle detta ha gjorts för att förstärka intrycket av en splittring. Sovjetiskt och östeuropeiskt bistånd fortsatte att ges efter 1960, men på en smalare front och med en koncentration på de vetenskapliga och tekniska områdena. Det kan vidare antas att dessa förändringar skedde genom överenskommelse mellan sovjeterna och kineserna och att omfattningen och konsekvenserna av sammandragningen av det sovjetiska ekonomiska biståndet var felaktigt framställt av varje sida i enlighet med deras gemensamma desinformationsprogram. Bortsett från det bredare strategiska syftet att stödja splittringens äkthet, kunde publiciteten om tillbakadragandet av sovjetiska tekniker ha varit avsedd, i linje med historiskt prejudikat, att dölja fortsatt kinesisk-sovjetiskt samarbete inom känsliga nyckelområden – i detta fall utvecklingen av kinesiska ballistiska missiler och kärnvapen.

Militära skillnader

Man tror ofta att den verkliga kärnan i den kinesisk-sovjetiska splittringen var ett beslut av sovjeterna 1959 att hålla inne bistånd till Kina med kärnvapen. Enligt ett hemligt kinesiskt partibrev, som offentliggjordes av kineserna den 15 augusti 1963, bröts det hemliga kinesisk-sovjetiska avtalet om delning av militära kärnkraftshemligheter och tillhandahållandet till kineserna av nödvändig hjälp för att utveckla sin egen kärnkraftspotential, som slöts den 15 oktober 1957, av sovjeterna den 19 juni 20,

Brevet är liktydigt med ett erkännande att samarbetet på det militära kärnkraftsområdet fram till juni 1959 var nära. Det skulle det

har varit föga övertygande att förneka det, med tanke på den tidigare publiciteten om kinesisk-sovjetisk kärnkraftssamarbete i gen2r5aB l.ut det finns flera anomalier i uttalandet att detta hemliga avtal förkastades av sovjeterna i juni 1959. Det viktigaste är att, trots det påstådda beslutet och det raseri som det ska ha skapat i Kina, fortsatte kineserna att vara representerade vid Warszawapaktens möten 1960. Det är svårt att tro att ett sovjetiskt beslut omedelbart och inte skulle ha reflekterats över hela gränsen. Sino-sovjetiska militära relationer. Faktum är att kineserna inte bara fortsatte att skicka observatörer till Warszawapaktens möten i mer än ett år efteråt, utan flera år av praktiskt taget öppet kinesisk-sovjetisk militärt samarbete följde över tillhandahållandet av militärt bistånd till Nordvietnam. Hänvisningarna till kinesiska militärstudenter som återvände från Sovjetunionen 1964-65 tyder på att åtminstone viss sovjetisk militärutbildning fortsatte att ges till de kinesiska väpnade styrkorna efter att splittringen hade utvecklats.

Det är också mer än förvånande att om det, som påståtts, plötsligt ställts in av sovjetisk kärnkraftshjälp till Kina, borde sovjeterna ha fortsatt att ge, och kineserna att acceptera, råd om det fysiska skyddet av sina kärntekniska anläggningar. Som redan antecknats befann sig en KGB-officer som författaren känner till fortfarande i Kina i november 1961, efter att ha skickats dit som en av en grupp sovjetiska rådgivare om kärnsäkerhet som kineserna begärde.

Det kinesisk-sovjetiska samarbetet för fredlig användning av kärnenergi fortsatte efter juni 1959. Det finns referenser i den kinesiska pressen till en framstående kinesisk vetenskapsman, professor Wang Kan-chang, som tjänstgjorde som vice direktör för Joint Nuclear Research Institute i Dubna, nära Moskva, i april 1960[2.6]

Många observatörer vid den tiden trodde att det inom det kinesiska militära ledarskapet fanns skillnader i strategi, vilket var förknippat med den kinesisk-sovjetiska splittringen och som ledde till avskedandet av den kinesiske försvarsministern, Peng Te-huai, påstås ha konspirerat med de sovjetiska ledarna mot Mao. En del av denna konspiration ska ha ägt rum under Chrusjtjovs och Pengs besök i Albanien i maj 1959, men detta besök är mycket lättare att förklara i termer av förberedelser för den falska sovjet-albanska splittringen och behovet av att samordna ersättningen av sovjet med kinesiskt militärt, politiskt och ekonomiskt stöd till Albanien. Förslaget

att Peng och andra kinesiska ledare vanärades för att de agerade som sovjetiska agenter är oförenligt med sovjeternas deklaration till kineserna 1954-55 om alla deras underrättelsetillgångar i Kina och med den nära kinesisk-sovjetiska underrättelsetjänstrelationen som bestod åtminstone fram till slutet av 1961. inte heller gripits i [2]1 [7]9H5e9. var fortfarande medlem av den kinesiska politbyrån 1962.

Intressant nog verkar det ha förekommit en genuin diskussion, i Kina, mellan två skolor för militärt tänkande mellan 1955 och 1958 [28]. Avgörande av argumentet skedde i densamma period då många andra problem löstes i Sovjetunionen och blocket, såsom elimineringen av anti-Chrusjtjov-oppositionen i juli 1957; avsättningen av marskalk Zjukov i följande oktober; och den första konferensen för blockpartier i november, där relationerna dem emellan normaliserades och beslut fattades om att utforma en ny långsiktig politik för blocket. I sitt tal till konferensen argumenterade Mao för att utnyttja blockets hela potential, särskilt dess kärnvapenmissilpotential, för att svänga maktbalansen till förmån för den kommunistiska världen. Av deras egen räkning daterades det kinesiska avtalet med sovjeterna om samarbete kring kärnvapen från slutet av 1957. Det är därför frestande att antyda att i linje med den grundläggande tekniken att återuppliva döda frågor och använda dem i desinformationssyfte, återupplivades argumentet i de kinesiska väpnade styrkorna på konstgjord väg, tillsammans med anklagelserna om en chrusjtjov-sovisk konspiration, desinformation om deras ömsesidiga relationer. Dessutom, med tanke på hans långa tjänster inom den kinesisk-sovjetiska strategin, skulle Peng ha varit en självklar kandidat för att fortsätta tjänstgöra i ett hemligt kinesisk-sovjetiskt eller blockpolitiskt samordnande center. Hans "skam" kunde ha utformats för att täcka över ett hemligt uppdrag av detta slag.

Parallellt med de påstådda skillnaderna i den kinesiska armén, påstås det finnas skillnader i den sovjetiska armén som bland annat ledde till att marskalk Sokolovskiy avsattes som generalstabschef i april 1960 och att marskalk Konev samma år avskedades som överbefälhavare för Warszawapaktens styrkor. Sokolovskiy ersattes av Zakharov och Konev av Grechko.

Om det i själva verket hade funnits genuina skillnader i den sovjetiska generalstaben, skulle författaren ha förväntat sig att få en reflektion av dem från två tidigare GRU-officerare, Bykov och Yermolayev, som tjänstgjorde tillsammans med honom i Natosektionen av KGB:s informationsavdelning och höll nära kontakt med generalstaben. Om Sokolovskiy verkligen var i skam 1960 är det konstigt att han valdes av det sovjetiska försvarsministeriet att redigera en grundläggande bok om sovjetisk militärstrategi två år senare.

Skillnader i nationellt intresse

Många faktorer har nämnts som bidragande orsaker till splittringen. Listan inkluderar de rasmässiga och kulturella skillnaderna mellan det ryska och kinesiska folket; den kinesiska befolkningsexplosionen; nedgången i den kommunistiska ideologins inflytande; återupprättandet av rent nationella intressen; och hegemonism, eller de sovjetiska och kinesiska partiernas önskan att dominera andra.

Ingen kunde förneka existensen av rasskillnader. Särskilt kineserna har använt rasfrågan för politisk purpur sB est dessa skillnader hindrade inte den närmaste möjliga alliansen mellan sovjeterna och kineserna mellan 1957 och 1959, och de var inte heller ansvariga för den kinesisk-sovjetiska friktionen mellan 1949 och 1955. Om de nu anses ha varit viktiga i orsaken till splittringen, beror det till stor del på de bevis som sovjeterna och deras kineser själva gav under mitten av deras polemik16.

Av samma anledning gjordes försök att omtolka Chrusjtjovs oskuldskampanj 1954-56 som inspirerad av sovjetisk oro över Kinas befolkningsexplosion och utformad för att förebygga all framtida kinesisk expansion till Sibirien. Som professor WA Douglas Jackson med rätta påpekade var motiven för kampanjen dom stic.

Det finns onekligen kulturella skillnader, men det är intressant att de kulturella relationerna mellan Kina och Sovjetunionen och Österuropa skulle ha överlevt den kinesisk-sovjetiska splittringen. Den kinesiska vänskapsföreningen finns fortfarande i Sovjetunionen och den kinesisk-sovjetiska vänskapsföreningen finns fortfarande i Ch aC. kulturella besök utbyttes åtminstone fram till den 1 november 66.

Nationell rivalitet ses av väst som kraften bakom den uppenbara kampen mellan sovjeterna och kineserna om inflytande i utvecklingsländerna i Asien, Afrika och Latinamerika. Påståendet om kinesiska nationella intressen syns i kinesiska anspråk på taiwanesiskt, indiskt och yttre mongoliskt territorium och i krav på revidering av "ojämlika fördrag", med anor från artonhundratalet, som tilldelade vissa kinesiska territorier till Ryssland. Sovjetisk nationell självhävdelse sågs i sovjetiska försök att hetsa till revolt i Sinkiang och bland stamgrupper som gränsar över gränsen till Kina och i sovjetiska klagomål om kinesiska gränsöverträdelser, som enligt sovjetiska officiella källor uppgick till fem tusen bara 1962. Sammandrabbningen mellan sovjetiska och kinesiska nationella intressen sågs i kortlivade och sporadiska utbrott av gränsfientligheter, särskilt vid Ussurifloden, som intensifierades 1969–70. Gränssammandrabbningar åtföljdes ibland av sovjetiska och kinesiska studentdemonstrationer utanför varandras ambassader och i pråliga kinesiska representanter från sovjetiska församlingar och avstängningar.

Det sätt på vilket de traditionella problemen över Manchuriet och Sinkiang löstes efter Stalins död har beskrivits, liksom normaliseringen av relationerna mellan medlemmarna i blocket, inklusive Sovjetunionen och Kina, 1957. Chrusjtjovs bidrag till denna prestation erkändes av Mao 1. [34]957.
Mot denna bakgrund hade det inte varit meningsfullt för Sovjetunionen att blanda sig i Sinkiang. Kinesernas förtroende för att de inte skulle försöka göra det visas av att en känd före detta sovjetisk agent, Saifudin, fortsatte på höga poster i Sinkiang under hela 1960-talet. Långt ifrån att försöka "befria" områden av varandras territorium, samarbetade de två makterna i ett nationellt befrielsekrig i ett tredje land, Vietnam.

Före utbrottet av den kinesisk-sovjetiska splittringen hade gränsområdet, med professor Jacksons ord, omvandlats från en spänningszon till en zon av samarbete och stabilitet. Det var inte därför kulmen på en fortsatt serie gränsproblem; gränsincidenterna kan inte ses som en orsak till tvisten. I detta sammanhang bör uppmärksamheten riktas mot artiklar om gränsproblemet publicerade 1964-65 av akademikern Khvostov, vars koppling till KGB var känd för författaren. Likaså allt som sägs eller skrivs i ämnet av Tikhvinskiy,

den tidigare sovjetiska underrättelsetjänsten bosatt i Peking och Storbritannien, bör betraktas som en återspegling av den kommunistiska desinformationslinjen.

Västerländsk tro att nationalism är drivkraften bakom sovjetisk eller kinesisk politik misslyckas med att ta hänsyn till den kommunistiska teorins natur och den distinktion som måste göras mellan motiven för en kommunistisk regim och känslorna hos de människor som den kontrollerar.

I kommunistisk teori är nationalism ett sekundärt problem. Den grundläggande politiska kraften är klasskampen, som är internationell till sin karaktär. När väl "den internationella arbetarklassens seger" har uppnåtts kommer nationella skillnader och nationella känslor att försvinna. Samtidigt är "klassfienden" inte nationalismen, utan kapitalismen och dess tillägg, imperialismen. Det är till stor del på grund av kommunismens anspråk på en internationell, snarare än en nationell, form av lojalitet som den har lyckats behålla sin dragningskraft och sitt grepp om sina medhjälpare. Huvudpoängen är dock att desinformationen om den kinesisk-sovjetiska splittringen ger ett nytt, mer effektivt sätt att bekämpa nationalism genom att ge kommunistpartierna en nationalistisk bild i deras folks ögon.

Skillnader i politisk och diplomatisk strategi och taktik

Markerade skillnader har funnits sedan 1960 i vad sovjeterna och kineserna har sagt om ämnen som avspänning, fredlig samexistens och krigets oundviklighet. På 1960-talet försvarade den sovjetiska pressen fredlig samexistens, den kinesiska pressen attackerade den. Under fredlig samexistens fana etablerade de sovjetiska ledarna personlig kontakt med västerländska statsmän, strävade efter en expansion av öst-västhandeln och antog en allmänt måttlig och affärsmässig inställning till förhandlingar med väst. Kineserna fördömde den sovjetiska strategin som ett förräderi mot leninismen och en kapitulation inför imperialismens och kapitalismens krafter. Kineserna undvek närmare kontakter med västvärlden och förespråkade oförsonlig, militant revolutionär politik gentemot det. Chrusjtjovs besök i USA 1959, sovjetisk avspänning med Västeuropa och kärnvapenförbudet från 1963 kom alla för sin del av kinesiska kommunistiska övergrepp. Kineserna och sovjeterna tog diametralt op-

ställande rader om den kinesisk-indiska konflikten 1959, Kubakrisen 1962 och andra frågor. I förhållande till utvecklingsländerna betonade sovjeterna vikten av diplomati och ekonomiskt bistånd; kineserna förespråkade nationell befrielsekrig.

Fanns det någon verklig substans i detta ordkrig? Tesen att krig inte är oundvikligt formulerades av Chrusjtjov vid SUKP:s tjugonde kongress i februari 1956. Vid den tiden uttryckte kineserna ofta sin överenskommelse med[36]det. var det först 1960 som olika åsikter om ämnet började dyka upp i den sovjetiska och kinesiska pressen, för att följas av öppen polemik, med början 1963. I stort sett hävdade sovjeterna att, även om orsakerna till konflikten mellan de två olika sociala systemen inte hade försvunnit, var styrkan i det kommunistiska blocket sådan att sidoförstörelsen av båda parter inte längre skulle innebära att båda kärnvapenkriget skulle kunna förstöras; kommunister bör söka sin saks seger genom fredlig samexistens och fredlig konkurrens. Kineserna hävdade att det kommunistiska målet var världsrevolutionen. Kommunister bör inte frukta världskrig eftersom det skulle innebära kommunismens slutliga seger, även om det skulle offras många miljoner liv.

Det overkliga i tvisten är tydlig när de två sidornas register granskas. Sovjeterna var långt ifrån moderata i sin inställning till Berlinproblemet från 1958 och framåt, i sitt avbrott av toppmötet 1960, i sin vapenförsörjning till Indonesien och sitt återupptagande av kärnvapenprov 1961, i sin provokation av Kubakrisen 1962, och i sin politik i Mellanöstern 1967 var kineserna inte mer aggressiva än dessa. De var inte ens konsekventa i sin upprätthållande av en aggressiv hållning, ibland hävdade de att de inte ville ha världskrig och att de bara skulle slåss om de anföll[3]d

[7].Ja, utan sovjet

stödja kineserna var inte i någon position på 1960-talet att föra ett aggressivt krig.

I frågan om stöd till nationella befrielsekrig i utvecklingsländerna, som kineserna anklagade sovjeterna för att förråda, fanns det i praktiken ingenting att välja mellan de två sidorna. Chrusjtjovs verbala stöd för denna form av krig gavs praktiskt uttryck i grundandet av Lumumba-universitetet och i stödet till gerillarörelser i Vietnam, Mellanöstern och Afrika.[38]

Det fanns i själva verket dualitet både i sovjetisk och kinesisk politik

och i samspelet dem emellan. Båda länderna, i olika områden eller vid olika tidpunkter, använde provokation och förhandling, aggressivitet och måttfullhet. På 1960-talet var den kinesiska militansen en användbar bakgrund till den sovjetiska avspänningsdiplomatin; det fanns ett uppenbart gemensamt intresse mellan sovjeterna och västvärlden av att konfrontera den "gula faran" från öst. På 1970-talet var rollerna mer eller mindre omvända. Sovjetisk aggressivitet i Afrika, hennes hotfulla hållning i Europa, hennes inhemska nystalinism och hennes ingripande i Afghanistan bidrog alla till att skapa ett gynnsamt klimat för kineserna att utöka sina relationer med både avancerade länder och utvecklingsländer som en potentiell allierad mot sovjetisk expansionism.

Skillnader över taktik för icke-blockerande kommunistpartier

Sino-sovjetiska skillnader spillde över i frågor om den internationella kommunistiska rörelsens taktik. Trots de ömsesidiga anklagelserna om hegemonism och trots att extremistiska kommunistiska grupper anslutit sig till Kina och de mer moderata kommunistpartierna med Sovjetunionen, fördes inte rivaliteten mellan sovjeterna och kineserna så långt som det kunde ha varit i praktiken. Det gjordes inget allvarligt kinesiskt försök att störa den internationella kommunistiska rörelsen. Kina drog sig ur de internationella frontorganisationerna på 1960-talet, men bildade inte rivaliserande organisationer i kinesisk regi.

Anklagelserna om hegemonism var falska. Varken SUKP eller SUKP försöker påtvinga den kommunistiska rörelsen sitt diktat. Ingen av dem behöver göra det. Samtidigt är förkastandet av hegemonism i princip inte oförenligt med erkännandet av det obestridliga faktum att SUKP har den längsta och bredaste erfarenheten vid makten av något kommunistiskt parti och är bäst lämpat att spela en ledande roll. Det var kineserna själva som insisterade på denna punkt 1957.

Tekniken för "Split"

Det kommer att invändas att, även om det inte finns någon substans i de skillnader som påstås skilja sovjeterna från kineserna, är det otänkbart att de skulle ha kunnat utstå en fiktiv splittring

i över tjugo år utan att bli upptäckt och utan att göra allvarlig skada för sin egen sak. Om Sovjetunionen och Kina vore demokratier skulle det vara en korrekt bedömning; men i kommunistiska stater kombineras kontrollen över kommunikationsmedierna, den disciplin som påtvingas partimedlemmar och inflytandet från underrättelse- och säkerhetstjänsterna för att tillhandahålla oöverträffade faciliteter för att utöva desinformation. Man bör inte glömma att närheten mellan SUKP-CPC-förbindelserna mellan 1935 och 1949 framgångsrikt döljs för omvärlden. Kommunistisk seger i Kina uppnåddes snabbare genom den sovjetiska och CPC-politikens dubbelhet gentemot den nationalistiska regeringen och USA än den skulle ha varit genom en yttre solidaritetsuppvisning dem emellan.

Tekniken för den kinesisk-sovjetiska splittringen utvecklades inte över en natt. Historiska prejudikat för att utveckla desinformation om falsk splittring och hemlig samordning, såsom Lenins republik i Fjärran Östern, har redan citerats i detta och tidigare kapitel. Den äkta splittringen mellan Tito och Stalin var också uppenbarligen av största vikt, och det är intressant att notera hur de publicerade texterna till de påstådda hemliga partibreven mellan de sovjetiska och kinesiska partierna påminner om de äkta partibreven om splittringen av Tito och Stalin och hur de falska anklagelserna om att Peng och Lin Piao, båda kinesiska ministrar för försvaret, var den sovjetiska försvarsministerns eko av den sovjetiska försvarsagenten. personal 1948 arbetade för den sovjetiska underrättelsetjänsten.

Det finns också en viss parallell mellan Mao-Chrusjtjov-polemiken på 1960-talet i ämnet fredlig samexistens och Lenin-Trotskij-argumentet i frågan om krig och fred efter revolutionen 1917. Denna tidigare kontrovers kunde mycket väl ha använts som modell för den senare polemiken.

Åttioenpartskongressmanifestet från november 1960, till vilket CPC erkände sitt engagemang, talade om behovet av "enhet av vilja och handling" för alla kommunistiska partier, inte för enhet av ord.[39]Det talade också om att "lösa moderna tiders kardinalproblem på ett nytt sätt" (författarens kursiv stil). Vad det betydde med detta i praktiken var att centraliserad, stalinistisk kontroll över rörelsen efter att ha visat sig vara ett misslyckande, målet för en världsomspännande federation av kommunistiska stater skulle eftersträvas i övergångsstadiet genom en överenskommen mängd olika strategier och taktiker som skulle följas

av olika parter, av vilka några verkar vara i konflikt med varandra. Spår av kinesiskt kommunistiskt tänkande om splittring finns i kinesisk press. Analogin dras mellan tillväxt i naturen, som bygger på splittring och groning, och utveckling och förstärkning av den kommunistiska rörelsen genom "gynnsamma splittringar". Skapandet av två eller flera kommunistpartier i ett land förespråkades öppet 4n0lyO . ne kinesiskt papper använde formel: "Enhet, sedan splittrad; ny enhet på en ny grund - sådan är den kommunistiska rörelsens utvecklingsdialektik." Problems of Peace and Socialism hänvisade nedsättande till Ai Sy-tsi, en kinesisk forskare väl bevandrad i dialektik, som utvecklade idén om motsättningen mellan vänster och höger ben på en person, som är ömsesidigt beroende av varandra och rör sig i tur och ordning när man går. 41inAgl.l härav antyder att de kommunistiska ledarna hade lärt sig att skapa en ny form av enhet sinsemellan genom praktiskt samarbete i utnyttjandet av fiktiva schismatiska skillnader om ideologi och taktik.

Det skulle vara felaktigt att försöka skilja den kinesisk-sovjetiska splittringen från de fyra desinformationsoperationer som redan beskrivits och de som kommer att beskrivas i följande kapitel. Desinformationsprogrammet är en integrerad helhet. Kineserna har spelat en viktig roll i varje operation. Som kapitel 22 kommer att hävda är den kinesisk-sovjetiska splittringen den underliggande faktorn i alla de olika strategier som utvecklats till stöd för långsiktig politik.

Ömsesidig kritik mellan två parter bör ses som ett nytt sätt att stödja trovärdigheten hos den desinformation som var och en försöker sprida om sig själv. Till exempel bidrog kinesisk kritik av sovjetisk och jugoslavisk revisionism, ideologins förfall och återupprättandet av kapitalismen i Sovjetunionen till att bygga upp illusionen om att Chrusjtjov verkligen var moderat och att Tito verkligen var oberoende. De sovjetiska och kinesiska linjerna i olika frågor bör ses som vänster och höger ben på en man, eller ännu bättre, som de två bladen på en sax, som var och en förbättrar den andras förmåga att klippa.

De kommunistiska strategerna fortsatte försiktigt och pragmatiskt med utvecklingen av den kinesisk-sovjetiska splittringen. Den andra perioden av öppen polemik introducerades inte förrän 1963, vilket gav tid för grundliga studier av konsekvenserna av den sovjet-jugoslaviska tvisten 1958-60, den sovjet-albanska splittringen och

första perioden av den kinesisk-sovjetiska splittringen. Redan nu finns det prejudikat för en ytterligare förlängning av den kinesisk-sovjetiska splittringen som ännu inte har utnyttjats. Den sovjet-albanska splittringen fördes till punkten av ett brott i de diplomatiska förbindelserna med Sovjetunionen. Den kinesisk-vietnamesiska splittringen fördes till punkten för ett stort kinesiskt intrång i vietnamesiskt territorium 1979. Båda dessa kunde förebåda liknande utvecklingar i de kinesisk-sovjetiska relationerna.

Strategiska mål för "Split"

Det strategiska utnyttjandet av splittringen kommer att beskrivas i kapitel 22. Dess övergripande mål kan kortfattat definieras som utnyttjandet av saxstrategin för att påskynda uppnåendet av långsiktiga kommunistiska mål. Dualitet i kinesisk-sovjetisk polemik används för att maskera målens natur och graden av samordning i den kommunistiska strävan att uppnå dem. Den låtsade oenigheten i den kommunistiska världen främjar verklig oenighet i den ickekommunistiska världen. Varje blad av den kommunistiska saxen gör den andra mer effektiv. Den ena nationens militans hjälper aktivisterna att avhålla den andras diplomati. Ömsesidiga anklagelser om hegemonism bidrar till att skapa det rätta klimatet för den ena eller den andra att förhandla fram avtal med väst. Falska anpassningar, som bildats med tredje parter av varje sida mot varandra, gör det lättare att uppnå specifika kommunistiska mål, såsom förvärv av avancerad teknologi eller förhandlingar om vapenkontrollavtal eller kommunistisk penetration av de arabiska och afrikanska staterna. I västerländska ögon verkar det militära, politiska, ekonomiska och ideologiska hotet från världskommunismen vara minskat. Följaktligen undermineras västerländsk beslutsamhet att stå emot kommunismens framfart. I ett senare skede lämnas de kommunistiska strategerna med alternativet att avsluta splittringen och anta strategin "en knuten näve".

17

Den femte desinformationsoperationen:
Rumänsk "Independence"

BELIEF I EXISTENSEN AV ALLVARLIGA SKILLNADER emellan de sovjetiska och rumänska ledare och, följaktligen, i Rumäniens självständighet bygger på bevis som varierar från sensationellt till obetydligt.[1]

Skillnaderna mellan de sovjetiska och rumänska partierna påstås ha sina rötter i krigstid, eller till och med förkrigshistorien. Svårigheterna förstärktes under perioden 1962-64, då Gheorghiu-Dej fortfarande levde och den ledande gestalten i det rumänska kommunistpartiet och regeringen. På den tiden var skillnaderna mer eller mindre dolda för insyn, men från 1964 och framåt kom de ut i det fria och blev allmänt kända i väst. Gheorghiu-Dej och Chrusjtjov ansågs vara oense. Det fanns berättelser om att Chrusjtjov hade försökt få bort Gheorghiu-Dej och förslag om att Gheorghiu-Dej hade spelat en viss roll för att säkra avlägsnandet av Chrusjtjov 1964. Deras meningsskiljaktigheter sades ha varit baserade på skillnader i åsikter mellan sovjeterna och rumänerna om långsiktig ekonomisk planering och Sovjetunionen. Det föreslogs att Rumäniens insisterande på att fortsätta med sitt eget snabba industrialiseringsprogram med svårighet hade segrat över sovjetisk opposition.

Gheorghiu-Dej dog i mars 1965. Nicolae Ceausescu, som länge varit Gheorghiu-Dejs högra hand, tog över som förste sekreterare i partiet. Före denna händelse upptäcktes offentliga men dämpade manifestationer av sovjet-rumänska skillnader och rumänsk självständighet i väst. Exempel var: Rumäniens vägran, till skillnad från andra östeuropeiska kommuniststater,

att anpassa sig till den sovjetiska ståndpunkten i den kinesisk-sovjetiska konflikten; ansträngningar från de rumänska ledarna att tona ner omfattningen av sovjetiskt inflytande i deras land genom åtgärder som att ta bort ryska gatunamn; offentliggörande av det rumänska kommunistpartiets centralkommitté i april 1964 av ett uttalande om dess oberoende; Rumänska ansträngningar, uppenbarligen inledda utan blockets förhandsgodkännande, för att öka handelsförbindelserna med västländer, särskilt Frankrike och USA, genom utbyte av handelsdelegationer; och i ett senare skede, rumänskt diplomatiskt uppträdande i sådana frågor som upprätthållandet av diplomatiska förbindelser med Israel efter 1967 och Ceausescus inblandning i arrangemangen för Sadats besök i Jerusalem 1977, vilket stod i kontrast till det sovjetiska beteendet och indikerade den rumänska utrikespolitikens oberoende från Sovjetunionens och resten av blocket. Detta intryck av självständighet förstärktes av enstaka påstådda vägran från rumänernas sida att samarbeta med Sovjetunionen och blocket i gemensamma politiska, ekonomiska eller militära projekt inom Comecon och Warszawapakten; och antagandet av en oberoende ståndpunkt av rumänerna om Warszawapaktens intervention i Tjeckoslovakien 1968.

En kritisk granskning av dessa yttringar av självständighet mot bakgrund av normaliseringen av de intrablockliga relationerna 1957 och antagandet av en långvägsblockpolitik och ett strategiskt desinformationsprogram 1958-60 visar att det, liksom med de splittringar som redan undersökts, inte finns någon substans i de påstådda skillnaderna mellan Rumänien och andra kommunistiska länder. Skillnaderna kan förklaras som produkten av en blockdesinformationsoperation.

Särskilda relationer mellan rumänerna och sovjeterna

Som redan har hävdats avlägsnade normaliseringen av de interna förbindelserna grunderna för splittringar mellan medlemmarna i blocket i allmänhet. Men i det rumänska fallet fanns det särskilda skäl, enligt insiderinformation tillgänglig för författaren, till varför en splittring var en omöjlighet under Gheorghiu-Dej och varför det fortfarande är en omöjlighet under den nuvarande ledaren, Ceausescu.

Gheorghiu-Dej var en agent för den sovjetiska underrättelsetjänsten. Vid tiden för Rumäniens befrielse från fascisterna av sovjetiska trupper,

han leddes av chefen för den sovjetiska underrättelsetjänsten i Rumänien, överste Fedichkin. Det rumänska kommunistpartiet var då litet i förhållande till det socialdemokratiska partiet. Under Fedichkins ledning arbetade Gheorghiu-Dej med att eliminera rumänska socialdemokratiska ledare som var opålitliga ur sovjetisk synvinkel och som hotade att skaffa sig inflytelserika positioner i den nya rumänska regeringen. Blodet från icke-kommunistiska rumänska politiker och avsättningen av den rumänska kungen, åtgärder som Gheorghiu-Dej och den sovjetiska regeringen gemensamt vidtog, skapade obrytbara band mellan dem.

Chefen för den sovjetiska underrättelsetjänsten i slutet av 1950- och 1960-talen, general Sacharovskiy, var chefsrådgivare för den rumänska säkerhetstjänsten från 1949 till 1953. Han stod i officiell kontakt med Gheorghiu-Dej. Genom Gheorghiu-Dej och hans stab genomförde Sakharovskiy de rumänska utrensningarna 1951-52 och i synnerhet arresteringen av Anna Pauker och andra ledande kommunister, som anklagades för att vara jugoslaviska och sionistiska agenter. Relationerna mellan sovjeterna och Gheorghiu-Dej och andra rumänska ledare förseglades med blod. Om det hade förekommit något riktigt spontant eller okoordinerat försök från Gheorghiu-Dej att bryta med Sovjetunionen, skulle sovjetregimen ha haft tillräckligt med bevis, inklusive personlig korrespondens, för att förstöra honom och hans medarbetare moraliskt och politiskt både inom och utanför deras land. Detta faktum måste hållas i åtanke när man bedömer äktheten i de senare skillnaderna mellan sovjeterna och rumänerna.

Om en sovjetisk-rumänsk splittring var omöjlig under Gheorghiu-Dej, fanns det ännu färre skäl att förvänta sig en under Ceausescu, som hade varit hans högra hand och som ersatte honom efter hans död i mars 1965. Som redan har förklarats hade stalinistiska "koloniala" praxis mot Rumänien och andra satelliter övergivits under K19 Sovirushetvunionen under Kh59. Sovjet-rumänska partirelationer normaliserades på en leninistisk grund av jämlikhet. Från 1958 till 1960 spelade rumänska ledare en aktiv roll i samråd mellan sovjet- och andra blockledare i Sovjetunionen, Rumänien och på andra håll. Ceausescu, som en av sekreterarna för det rumänska kommunistpartiets centralkommitté, deltog i några av dessa samråd. Han var medlem av den rumänska delegationen till SUKP:s tjugoförsta kongress.

Det fanns också ett hemligt samarbete mellan den rumänska säkerhets- och underrättelsetjänsten och KGB under dess ordförande, Shelepin, för att förbereda gemensamma operationer till stöd för blockets långsiktiga politik. Cheferna för den rumänska underrättelse- och säkerhetstjänsten deltog i blockkonferensen för underrättelse- och säkerhetstjänster i Sovjetunionen 1959. En ny chefsrådgivare för KGB sändes till Rumänien 1960. Han var överste Skomo-rokhin, en specialist inte på Rumänien, utan på Västeuropa och, i synnerhet, för att assistera den gemensamma politiska operationen i Frankrike, som skickades till den gemensamma politiska operationen.

Viktiga bevis för att Ceausescu fortsatte att samarbeta aktivt med de sovjetiska ledarna inom ramen för den långväga blockpolitiken finns i den sovjetiska pressbevakningen av hans officiella besök i Sovjetunionen 1964, när han redan var i färd med att ta över från Gheorghiu-Dej. Detta visar att han under sitt fyra eller fem dagar långa besök i Sovjetunionen åtföljdes av Shelepin i sin egenskap av sekreterare för SUKP:s centralkommitté. Med tanke på att det var Shelepin som, mellan 1958 och 1960, lanserade användningen av desinformation till stöd för den långsiktiga politiken och från 1961 och framåt verkar ha blivit samordnare av dess användning i blockoperationer, är det rimligt att dra slutsatsen att tillfället togs att diskutera med Ceausescu hans roll i att upprätthålla myten om sovjetisk-romerska.

"Beviset" för sovjet-rumänska skillnader

De så kallade bevisen på skillnader mellan de rumänska och sovjetiska ledarna i Comecon 1962-63 kan inte tas på allvar. Rumäniens insisterande på sin egen snabba industrialisering passade in i målen för den långsiktiga politiken; därför fanns det ingen anledning för sovjeterna att motsätta sig det. Mot Rumäniens påstådda motstånd mot skapandet av Comecons verkställande kommitté och dess långsiktiga planeringskoncept måste de officiella bevisen ställas som tyder på att det rumänska ledarskapet under både Gheorghiu-Dej och Ceausescu var engagerat i en långsiktig ekonomisk integration av blocket under överinseende av Comecon och dess verkställande kommitté, Rumänien, som var representerat i Rumänien.

Officiella register för perioden 1960 till 1964 återspeglar nära relationer mellan Sovjetunionen och Rumänien och ett aktivt utbyte av parti- och regeringsdelegationer dem emellan, vilket tyder på samordning i genomförandet av politiken. Det faktum att bevisen för sovjet-rumänska skillnader under denna period var baserade på esoteriska och konfidentiella källor och stod i konflikt med det officiella dokumentet om sovjetisk-rumänskt samarbete tyder på att det var produkten av desinformation. Konflikten mellan de officiella och esoteriska bevisen blev särskilt uppenbar på 1970-talet, när Rumänien, tillsammans med andra medlemmar av blocket, var inblandade i konkreta åtgärder för ekonomisk integration.

Bland manifestationerna av Rumäniens neutralitet i den kinesisk-sovjetiska tvisten var: återkomsten av en rumänsk ambassadör till Albanien 1963, vilket var i otakt med Sovjetunionen och andra östeuropeiska kommuniststater; den rumänske premiärministern Ion Gheorghe Maurers besök i Peking våren 1964, ett år efter att en öppen sovjetisk polemik mot Kina hade börjat; och ett uttalande från den rumänska partiledningen, som beskrivs nedan, som i väst tolkades som en "förklaring om rumänsk självständighet".

När man väl har insett att de sovjetisk-albanska och sino-sovjetiska splittringarna är gemensamma desinformationsoperationer som förbereddes och lanserades 1958–60 med godkännande av alla blockledare, är det lätt att se att Rumäniens neutralitet är en hållning som är avsedd att stödja äktheten hos båda splittringarna, och att en av dem kan vara en felaktig representation av Rumäniens oberoende.

Med tanke på att väst hade accepterat äktheten av den sovjet-albanska splittringen, stödde en rumänsk ambassadörs återkomst till Albanien myten om rumänsk självständighet. Den hade också den praktiska fördelen att tillhandahålla en ytterligare östeuropeisk kanal för blockets diplomatiska samråd med Albanien. Steget får rimligen antas ha fått blockets välsignelse i förväg. Maurers besök i Peking kan tolkas som ett besök för att diskutera och samordna denna kombination av desinformationsoperationer med de kinesiska ledarna, en tolkning som stöds av att Maurer åkte vidare från Peking till Nordkorea och sedan återvände till Rumänien via Sovjetunionen, där han förmodligen också hade diskussioner.

När Maurer kom tillbaka från sin turné, den rumänska kommunisten

partiets centralkommitté höll ett veckolångt hemligt möte, i slutet av vilket det avgav ett uttalande om partiets inställning till situationen i den kommunistiska världsrörelsen. Uttalandet var sexton tusen ord långt. Den fick stor publicitet i Rumänien och översattes omedelbart till ryska, spanska, engelska, franska och tyska för distribution utomlands. Punkterna i den som pekades ut och tolkades i väst som uttryck för rumänsk självständighet innefattade följande:

• Det är den suveräna rätten för varje socialistisk stat att träna, välja eller ändra formerna och metoderna för socialistisk konstruktion.

• Den planerade förvaltningen av samhällsekonomin är en av de . . . oförytterliga egenskaper hos den socialistiska statens suveränitet.

• Kommunistiska länder bör samarbeta och hjälpa varandra i ekonomiska frågor [endast på grundval av] helt lika rättigheter, iakttagande av nationell suveränitet och intressen, ömsesidig fördel och kamratligt bistånd [främst] genom bilaterala och multilaterala avtal.

• Idén om ett enda planeringsorgan för alla Comecon-länder har allvarligaste ekonomiska och politiska konsekvenserna.

• Att överlämna [spakarna för förvaltningen av det ekonomiska och sociala livet] till kompetensen för vissa överstatliga eller utomstatliga organ skulle vara att förvandla suveränitet till ett begrepp utan något egentligt innehåll.

• Rumänien förespråkar ett förstärkt samarbete med alla "socialister" länder och uppnå en "internationell arbetsfördelning" förutsatt att detta inte betyder att de kommunistiska länderna måste isolera sig från "den allmänna ramen för världsekonomiska relationer"; det är naturligt för kommunistiska stater att "visa initiativ och att manifestera sig aktivt på den internationella arenan[2]."

Anmärkningar av detta slag väckte ett livligt västerländskt intresse, men det bör påpekas att andra delar av uttalandet var mer betydande. Det fanns till exempel en återbekräftelse av den rumänska partiledningen av deras engagemang för de grundläggande beslut och mål som formulerades vid åttiopartikongressen i november 1960, såsom stärkandet av det ekonomiska samarbetet mellan de socialistiska staterna, betoningen på fredlig samexistens i kombination med stöd till nationella befrielserörelser, ansträngningen att locka nya medlemmar in i kommande och slutgiltiga, inbjudande, kommunismen över hela världen.

Västerländska kommentatorer förbisåg det faktum att uttalanden om de kommunistiska partiernas mognad, deras förmåga att utveckla sin egen inrikes- och utrikespolitik och deras iver att ta egna initiativ på den internationella arenan inte stod i motsägelse till besluten från åttioen-partikongressen, som specifikt godkände taktisk flexibilitet i strävan efter en aktiv utrikespolitik. Det rumänska uttalandet står i själva verket inte bara i konflikt med Åttioen-partsmanifestet; den betonar poängen att kommunistiska partier, när de utvecklar sin egen politik, bör göra det inom ramen för den "socialistiska gemenskapen".

Bevisen som används för att stödja uppfattningen om personlig fiendskap mellan Chrusjtjov och Gheorghiu-Dej är både tunn och selektiv. Gheorghiu-Dejs underlåtenhet att närvara vid firandet i Moskva för att hedra Chrusjtjovs sjuttioårsdag får mer vikt av västerländska kommentatorer än det mer betydelsefulla faktum att Chrusjtjov vid samma tillfälle belönades med Rumäniens högsta utmärkelse. Det kan knappast hävdas, som Floyd försöker göra, att nivån på sovjetisk representation vid rumänernas tjugoårsfirande nedgraderades om Mikojan, vid den tiden ledamot av centralkommitténs presidium och president i Sovjetunionen, deltog snarare än Chrusjtjov, som "inte var inne".[3]det." Mot bakgrund av blockets desinformationsprogram är det intressant att notera att "rumänerna inte hade svårt att förneka" rykten om att Chrusjtjov hade försökt ta bort Gheorghiu-Dej från ledningen för den rumänska regeringen.[4]rty.

Mot samma bakgrund kan Gheorghiu-Dejs besök hos Tito och hans väl omtalade vänskap med honom 1964 ses som ett medvetet försök att bygga upp bilden av Gheorghiu-Dejs självständighet i västerländska ögon genom att associera honom med Tito.

Bevisen på meningsskiljaktigheter mellan sovjeterna och Rumänien under Ceausescus ledning är lika föga övertygande. I den mån det kommer från den kommunistiska sidan i form av officiella uttalanden kan dessa enkelt skräddarsys av partiapparaten och underrättelsetjänsterna för att passa desinformationsprogrammets behov.

Bevis på rumänskt oberoende har setts i ersättningen på 1960-talet av ryska gatunamn med rumänska, och i andra försök att tona ner omfattningen av sovjetiskt inflytande i Rumänien. Men i stämningen efter 1957 i blocket, så

åtgärder var inte skäl för oenighet med sovjeterna; de skulle ha mött sovjeternas fulla förståelse och godkännande. Stalins taktlösa försök att påtvinga en sovjetisk form på alla aspekter av livet i de östeuropeiska satelliterna hade avvisats. Variation i de nationella aspekterna av varje land hade tagits i beaktande, och kommunistiska partier hade fått handlingsutrymme av 81-partimanifestet att variera sin taktik i enlighet med de förhållanden som de stod inför. Rumänska påståenden om att de bekämpar sovjetisk inblandning i sitt land var och är inte mer än en låtsas som antagits med sovjetisk medverkan, och är avsedda att ge partiet och dess ledare en nationalistisk och oberoende bild i den interna och externa allmänhetens ögon. Trots utvecklingen av en till synes heterodox rumänsk utrikespolitik förblev den inre regimen lika stelbent ortodox och repressiv som tidigare.

Att Rumänien utökade sina kommersiella, ekonomiska och politiska band med väst under 1960- och 1970-talen är obestridligt. Vad som är tveksamt är om det gjorde det utan föregående överenskommelse från Sovjetunionen och andra kommunistiska stater. Come-con-konferensen i juni 1962 krävde en expansion av blockhandeln med väst. Rumänerna har inte gjort mer än att verkställa detta beslut. Dessutom, genom att låtsas agera självständigt och genom att utnyttja sin så kallade självständighet samtidigt som de i själva verket agerar med blockets medgivande, har de bidragit mer till att uppnå blockets mål att öka handeln och säkra långsiktiga krediter och avancerad teknologi från väst än vad de kunde ha gjort genom att agera som en ortodox medlem av blocket. För att ta ett specifikt exempel, Rumäniens "självständighet" gjorde det möjligt för henne att importera rhodesiskt krom, vare sig det var för hennes egen räkning eller för blockets räkning, utan att blocket kollektivt ådrog sig det politiska framträdandet av detta.

Rumäniens självständiga utrikespolitik bör betraktas som en anordning som kännetecknar Lenins aktivistiska diplomati såsom den uppvisas i hans användning av republiken i Fjärran Östern. Det erbjuder olika fördelar för blocket på det diplomatiska området. Till exempel har en kommunistisk diplomatisk närvaro upprätthållits i Israel sedan 1967 genom den rumänska ambassaden i Tel Aviv, medan blocket som helhet har vunnit gunst hos arabvärlden genom sitt avbrott av diplomatiska förbindelser med Israel. Den nära samordningen mellan

Rumäniens och de andra blockmedlemmarnas diplomati har i stort sett förbigåtts.

De säkraste tecknen på desinformation i handling kan ses i kontrasten mellan de väl omtalade, ytliga rumänska oenigheterna med Comecon och den bindande effekten av hennes fortsatta medlemskap i organisationen och hennes deltagande, till exempel i gemensamma energiprojekt i Östeuropa. På samma sätt bör enstaka välpublicerade rumänska vägran att delta i militära övningar göra ingen blind för det faktum att Rumänien fortfarande är medlem i Warszawapakten. Rumänernas skenbara förkastande av sovjetiskt inflytande måste ses vid sidan av det fortsatta utbytet av vänskapsbesök mellan de sovjetiska och rumänska ledarna och tilldelningen till Ceausescu av en Leninorden i Moskva i januari 1978.

Motiven för projektionen av rumänsk "självständighet"

Det är inte svårt att rekonstruera det ekonomiska och politiska tänkandet bakom beslutet att felaktigt framställa Rumänien som en oberoende medlem av det kommunistiska blocket, som togs kanske redan 1958–60 när den långsiktiga politiken utformades. Den långsiktiga politiken krävde industrialisering och en gradvis utjämning av hela kommunistblockets ekonomier. Ansträngningen att förändra världens maktbalans till kommunistisk fördel innebar kärnvapenrustningsprogram; massiva konventionella väpnade styrkor; en stor propaganda-, underrättelse- och säkerhetsbyråkrati; militärt och ekonomiskt bistånd till utvecklingsländer; och världsomspännande stöd till kommunistpartier och nationella befrielserörelser. Samtidigt behövde levnadsstandarden i den kommunistiska världen höjas om ytterligare folkliga explosioner skulle undvikas. Politiken som helhet kunde upprätthållas endast med västerländsk teknisk och ekonomisk hjälp. Den hjälpen var osannolikt att ges till ett till synes aggressivt, monolitiskt kommunistiskt block. En viss uppmuntran behövdes för att åstadkomma en förändring i västerländsk attityd.

Det strategiskt-politiska argumentet för att framställa blocket som splittrat har redan argumenterats. Tillägget av ytterligare ett märke av kommunism, som kan skiljas från de sovjetiska, kinesiska, albanska och jugoslaviska varianterna, skulle ha rekommenderat sig för kommunisten

strateger eftersom det skulle hjälpa till att autentisera meningsskiljaktigheterna, som redan hade börjat visas inom blocket, och skulle ge ytterligare uppmuntran till västerländska illusioner om att nationella känslor och nationella intressen uppnådde dominans över ideologi som drivkraften bakom den kommunistiska världen. Dessa illusioner skulle väcka västerländska förhoppningar och förväntningar på att, med försiktig och selektiv hjälp och politisk uppmuntran, sprickorna i den kommunistiska monoliten successivt skulle kunna förstoras tills monoliten sönderföll helt och hållet.

Även om en enad västvärld, som förbättrar sina folks levnadsstandard utan att undertrycka deras politiska frihet, utgör ett exempel för dem som lever under kommunismen, föder missnöje bland dem och får dem att utöva påtryckningar på sina ledare, hade erfarenheterna från NEP visat att farorna för ett kommunistiskt system från nära västerländska band kunde begränsas; effektiv hemlig poliskontroll och ideologiska motåtgärder kunde neutralisera riskerna för politisk och ideologisk kontaminering av allmänheten från närvaron av västerländska affärsmän och experter mitt ibland dem. Västerländska förväntningar på att utöka västvärldens inflytande i kommunistiska länder genom ekonomiska förbindelser skulle återigen kunna bli besvikna om de nödvändiga justeringarna av det kommunistiska systemet skulle beräknas, kontrolleras och bedrägligt presenteras på rätt sätt. Synliga bevis på utländskt ekonomiskt stöd till kommunistiska regimer, långt ifrån att stimulera intern opposition mot dem, har motsatt effekt. Genuina blivande motståndare till regimen kan förutse lite stöd från västmakterna som är engagerade i att hjälpa det etablerade systemet. Om de visste detta skulle de kommunistiska strategerna ha räknat ut att västerländsk teknisk och ekonomisk hjälp säkert kunde användas för att stödja deras långsiktiga politik. I det långa loppet skulle de, efter att ha dragit nytta av den hjälpen, hoppas kunna visa sina egna undersåtar och för världen i stort det kommunistiska systemets överlägsenhet.

Splittringen mellan Tito och Stalin gav ytterligare prejudikat och lärdomar. Titos trotsiga avvisande av sovjetisk inblandning fick hans prestige att skjuta i höjden, både hemma och utomlands, och vann för sitt land generös västerländsk militär och ekonomisk hjälp utan att tvinga honom att" överge grundläggande kommunistiska principer. Efter Stalins död var det ett rikare och mer stabilt Jugoslavien som försonades med kommunistblocket.

Lenins skapande av en oberoende republik i Fjärran Östern, vars politik var nära men i hemlighet samordnad med Sovjetrysslands, hade visat fördelarna med att använda en mångfald av former i strävan efter "aktivistisk diplomati". Lenin hade också sagt att "vad vi behöver är en stor orkester" där de olika partierna, som olika instrument, spelar olika roller. Jugoslaverna, med sin bakgrund av självständighet, var särskilt lämpade för rollen att utveckla relationer med europeiska socialister och de alliansfria utvecklingsländerna. Deras falska tvist med sovjeterna 1958-60 var avsedd att förbereda dem för den rollen. Men det skulle också ha funnits argument för att använda en befintlig medlem av Warszawapakten och Comecon för att spela en liknande självständig roll.

Flera faktorer har troligen påverkat valet av Rumänien för ändamålet. Det kan ha ansetts troligt att Rumäniens långvariga band med Frankrike och språkliga och kulturella samhörighet med andra latinska länder skulle bidra till att säkerställa ett gynnsamt europeiskt svar på en uppvisning av rumänsk självständighet. Den latinska bakgrunden passade Rumänien att spela en speciell roll i förhållande till de inflytelserika europeiska kommunistpartierna i Italien, Frankrike och Spanien. Men förmodligen viktigare var det faktum att den rumänska regimen, efter den polska och ungerska, var den svagaste och mest föraktade av sin undersåtarbefolkning. Med tanke på Titos erfarenhet mellan 1948 och 1953 var det rimligt att förvänta sig att en återkommande uppvisning offentligt av meningsskiljaktigheter med Sovjetunionen – även om det vid detta tillfälle var falska sådana – skulle öka det rumänska kommunistpartiets och dess ledares inhemska och internationella prestige; de skulle kunna presentera sig inte som sovjetiska marionetter, utan som djärva, nationella ledare som är villiga att utmana Sovjetunionens auktoritet. Men regimens svaghet och det förakt som den hölls i internt gjorde att sken av splittring inte kunde föras särskilt långt. En uppmjukning av den interna kontrollen kan ha äventyrat regimen; därav beslutet att kombinera, hur oförenligt det än är, en till synes heterodox och oberoende utrikespolitik med ett rigid ortodoxt, förtryckande inrikes system i Brezjnev-stil.

Med utgångspunkt i det jugoslaviska exemplet skulle de kommunistiska strategerna korrekt ha räknat ut att västerländska kommersiella och politiska intressen skulle kombineras och pressa på för mer öppenhet.

överlämnade handelspolitik mot Rumänien i hopp om att avvänja henne längre bort från blocket. Eftersom Rumänsk självständighet var en myt skulle sådana förhoppningar visa sig vara illusoriska. Samtidigt skulle en mer liberal handelspolitik säkerligen vara till fördel för Rumänien och förmodligen även för blocket.

Desinformationsverksamhetens mål

Denna desinformation tjänar i första hand utvecklingen av Rumäniens speciella strategiska roll, särskilt när det gäller att främja, i samarbete med Jugoslavien och de eurokommunistiska partierna, idén om upplösningen av militära pakter och skapandet av ett neutralt socialistiskt Europa. Sammanfattningsvis kan målen för desinformation om rumänskt oberoende definieras enligt följande:

- Att stödja andra desinformationsoperationer på temat upplösning av blocket; att etablera en ny form av "oberoende kommunism" inom blocket.
- Att höja det rumänska partiets interna och internationella prestige och dess ledare.
- Att göra det möjligt för Rumänien att få mer generösa västerländska tekniska och ekonomisk hjälp.
- Att låta henne dra fördel på blockets vägnar för diplomatiska och kommersiella öppningar som skulle stängas för mer ortodoxa kommunistiska stater.
- Att förbereda henne för en speciell strategisk roll.
- Att bygga upp västerländskt förtroende för henne som en potentiell allierad eller förtrogen inom den kommunistiska världen.
- Att i ett senare skede stödja eurokommunistens oberoende partier.
- För att förbereda henne, förmodligen, för en övergång till en mer "liberal" inhemsk regim i slutfasen av den långsiktiga blockpolitiken.

18

Den sjätte desinformationsoperationen: Den påstådda återkomsten av maktkamper I de sovjetiska, kinesiska och andra partierna

THAN WEST HAR SETT BEVISsedan början av 1960-talet återkommande maktkamper i ledningen för de sovjetiska, kinesiska, jugoslaviska, tjeckoslovakiska och andra partierna. I Sovjetunionen har det setts i det påstådda avskedandet av Chrusjtjov i oktober 1964 för hans politiska misslyckanden och "äventyrism"; i den påstådda maktkampen mellan de moderata och stalinistiska fraktionerna som följde på hans avskedande; i Brezjnevs övergång till nystalinistisk praxis sedan 1968 och i opposition till honom från liberalerna i den sovjetiska ledningen.

I Kina har det setts i den påstådda maktkampen mellan den militanta, radikala, stalinistiska, maoistiska fraktionen (Mao, Lin Piao, Chen Po-ta) och den moderata, pragmatiska fraktionen (Chou En-lai, Teng Hsiaop'ing, Peng Te-huai, Peng Chen, Liu Shao-tsi, Lo Jui-tsi,); i avskedandet av Teng Hsiao-p'ing, Peng Te-huai, Liu Shaochi, Peng Chen och andra; i den påstådda kulten av Mao; i oförklarliga fenomen i Kina, som rödgardisternas aktivitet under kulturrevolutionen; och i återuppkomsten av pragmatiker, som Teng Hsiaoping, sedan Maos död 1976.

I Jugoslavien har det setts i den påstådda maktkampen mellan Tito och hans vice premiärminister och inrikesminister Rankovic, som resulterade i att Rankovic avsattes 1966. I Tjeckoslovakien har det setts i kampen mellan den konservativa Novotny-fraktionen och den liberala Dubcek som avsatte den liberala fraktionen och den påstådda segerfraktionen, vilket resulterade i att den liberala fraktionen avsattes och segern. Novotny 1968.

För att visa att denna sken av återkommande maktkamper är en felaktig framställning av fakta riktade främst mot västerländska observatörer och avsedda att tjäna kommunistiska strategiska syften, måste utvecklingen av dessa kamper i Sovjetunionen och på andra håll undersökas i ljuset av både officiell information och insiderinformation om dem.

Succession i det sovjetiska ledarskapet: nya stabiliserande faktorer

Problemet med succession i ledarskapet i Sovjetunionen och andra kommunistiska länder är av stor betydelse, eftersom det beror på lösningen av många andra praktiska problem. Frågan som måste besvaras är huruvida ett kommunistiskt diktatoriskt enpartisystem kan lösa problemet med succession utan att ta till en kamp om makten, vilket har hänt tidigare. En annan relaterad fråga är om Chrusjtjov tvångsavsatts 1964 eller om han tvärtom lyckades överföra sin makt och lösa successionsproblemet utan kris.

De flesta icke-kommunistiska observatörer är benägna att betrakta kommunistiska partier som oförmögna att hitta en lösning; de tror att återkommande maktkamper är oundvikliga. Den mest dramatiska bekräftelsen på denna uppfattning var det påstådda tvångsavlägsnandet av Chrusjtjov från den sovjetiska ledningen 196[4].

Denna studie kommer att försöka skilja mellan fakta kring Chrusjtjovs avgång från ämbetet, de sovjetiska strategernas avsiktliga felaktiga framställning av dem och den tyvärr felaktiga tolkningen av dem av välrenommerade västerländska forskare. För att göra distinktionerna tydliga och för att förklara hur och varför fakta felaktigt framställts av de sovjetiska strategerna och varför välrenommerade västerländska forskare fortsätter att acceptera okritiskt information om maktkampernas fortsatta existens, är det till hjälp att jämföra successionssituationerna 1924 och 1953 med händelserna 1960-64, med användning av den nya metoden som officiell kunskap och den nya metoden.

Lenins och Stalins misslyckande att lösa successionsproblemet

Det finns likheter mellan situationerna 1924 och 1953. Lenins död i januari 1924 lämnade ett politiskt vakuum. Det fanns ingen enskild erkänd efterträdare med ett färdigt team av supportrar: istället fanns det flera rivaliserande ledare, var och en med sina egna anspråk på makten. Situationen i landet var fortfarande kritisk. Lenins antagna politik, NEP, var fortfarande i kraft, men många praktiska problem inom den politiken väntade på sina lösningar.

Stalins död i mars 1953 lämnade ett ännu större politiskt vakuum. Diktatorn lämnade ingen utsedd arvtagare, inte heller fanns det en enda erkänd efterträdare med ett stödjande team; liksom 1924 fanns det flera ledare med rivaliserande anspråk på makten. Det rådde en kritisk situation i Sovjetunionen och i andra kommunistiska länder. Någon långsiktig politik hade inte antagits trots behovet av långsiktiga lösningar på krisen i blocket.

Alla dessa omständigheter bjöd på successionskriser. Maktkamper var oundvikliga i båda fallen på grund av rivaliteten mellan de nya ledargrupperna. Medlemmarna i den nya generationen var i varje fall slumpmässigt, instabilt och splittrat, dess enskilda medlemmar ambitiösa att spela en ledande roll och samtidigt inför nödvändigheten av att utforma en politik för partiet. Den kritiska situationen i Sovjetunionen 1924 och i blocket som helhet efter 1953 krävde nya lösningar på brännande frågor. Kampen om makten blev samtidigt en kamp om politiken, vilket ökade dess bitterhet. I båda fallen slutade kampen med att alla utom en av utmanarna eliminerades från det politiska livet.

Lenins död var inte oväntad, med tanke på hans långvariga sjukdom. Kampen om makten började medan han fortfarande levde. Stalin passade på att stärka sin ställning i viss mån redan före Lenins död. År 1924 rådde fortfarande en atmosfär av inre partidemokrati. Partiets meniga, såväl som parti- och regeringsapparaten, deltog i kampen och utövade ett visst inflytande över den, vilket förklarar varför kampen efter 1924 varade längre än efter 1953.

Lenin avslöjade sin oro över tronföljden i brev till

partikongressen, skriven i december 1922 och januari 1923, där han varnade för koncentrationen av för mycket makt i Stalins händer. Han varnade också för möjligheten av en splittring i ledarskapet och behovet av att förhindra "konflikter mellan små centralkommittégrupperingar som allvarligt skulle påverka partiets öde som helhet." Han förespråkade en spridning av sina befogenheter inte till ett fåtal ledare, utan snarare till en utökad centralkommitté med utökad auktoritet, vars medlemsantal skulle utökas från tjugosju till så många som hundra ledamöter[2]ers.

Av nödvändighet inträffade viss maktfördelning. Lenins personliga styre följdes under några år av ett oligarkiskt styre. Men det fanns inga konstitutionella medel för att besluta om arvet och inga bestämmelser om folkligt deltagande i processen. Problemet var ett för partiledaren själv att lösa; endast ledaren hade befogenhet att genomföra sina rekommendationer. Svårigheten var att även om Lenin gav en teoretisk lösning på successionsproblemet så löste han det inte i praktiken på grund av sin sjukdom. Dessutom, även om han var orolig för en splittring i ledarskapet efter sin död, bjöd han själv in till en maktkamp i sitt tvetydiga testamente, där han inte angav vem som skulle bli hans efterträdare. Hade han inte varit sjuk hade han kunnat göra sitt testamente effektivt; i så fall uppfylldes det inte efter hans död.

Dels för att Stalin behövde tid för att ta kontroll över regeringsapparaten, pågick kampen efter Lenins död fram till mitten av 1930-talet, då alla Stalins rivaler och verkliga eller möjliga motståndare och till och med några av hans anhängare hade eliminerats fysiskt. Inte sällan antog Stalin sina offers policy.

Tonvikten på fysisk eliminering var inte irrationell. Eftersom hela partiapparaten var inblandad i kampen och eftersom några spår av inre partidemokrati överlevde, var han nödsakad när han avlägsnade ledare att rensa ut alla sina anhängare från partiet genom massförtryck för att förhindra eventuell opposition från dem. Han avstod från kollektivt ledarskap och etablerade sin egen totala, personliga diktatur. Detta var ett steg bakåt, som försvagade det kommunistiska systemet och gav upphov till successionskrisen och många andra problem. Efter den fysiska elimineringen av hans

rivaler och massförtrycket av deras anhängare, kunde han inte längre lita på sina kollegor eller partiet, utan bara på säkerhetsbyråkratin. Han styrde genom att titta på potentiella rivaler, dela dem och utnyttja den ena mot den andra. Genom att eliminera Zhdanov, den mest lovande av hans möjliga efterträdare, bjöd han in till en kris i tronföljden. Fram till sina sista dagar ignorerade han problemet, och hans försumlighet lämnade ett vakuum efter hans plötsliga död som ytterligare bidrog till intensiteten i den efterföljande kampen[3]le.

Stalins stela personliga diktatur och hans förstörelse av den inre partidemokratin gjorde att partimedlemmarna inte var inblandade i maktkampen efter hans död; den ägde rum endast i de övre delarna av parti- och regeringshierarkin. 1953 skulle byråkratin ha varit beredd att tjäna vilken ledare som helst som var kapabel att ta kontroll över den; oförmögen att vädja direkt till partiet eller folket, hade byråkraterna blivit nobodys under Stalins sista år. Av dessa skäl var kampen efter hans död relativt kort och åtföljdes inte av massförtryck, förutom när det gäller Beriyas anhängare.

Det fanns likheter och skillnader mellan Stalin och Chrusjtjov. Precis som Stalin började Chrusjtjov, efter att Malen-kov avlägsnades 1955, som en kommunistisk diktator. Han etablerade sin företräde 1956-57, med hjälp av icke-konstitutionella medel och taktik, och utövade sin makt, men inte länge, på diktatoriskt sätt. Från 1956 till 1959 ersatte han Stalins personkult med en av hans egen. Den mörkare sidan av Chrusjtjovs karriär hålls fortfarande gömd för allmänheten av de sovjetiska ledarna.

Till skillnad från Stalin eliminerade Chrusjtjov inte fysiskt sina rivaler, förutom Beriya; eftersom de inte hade några följare var det onödigt. Till skillnad från Stalin lyckades Chrusjtjov, även om han förblev suverän, etablera ett kollektivt ledarskap under sina sista år vid makten. Men den viktigaste skillnaden mellan honom och Stalin var att han lyckades genomföra maktöverföringen till en efterträdare som han hade valt. Uppfattningen att han delade Stalins ignorering av successionsproblemet är felaktig. Liksom Lenin var han bekymrad över det. Dessutom, enligt föreliggande analys, fann han vad Lenin försökte men inte lyckades hitta – en praktisk lösning på problemet. Förmodligen med hjälp av Maos inflytande löste han det på linje med Lenins rekommendationer och genom att begå

hans anhängare till en långsiktig politik för hela det kommunistiska blocket, och därigenom etablerade han den modell som ledarna i andra kommunistiska stater skulle följa.

Chrusjtjovs "avlägsnande" en överenskommen överföring av ledarskapet till Brezhnev

Synen att Chrusjtjov togs bort i ett palatsuppror är förmodligen felaktig; det stöds inte av tillgängliga bevis. 1964 skilde sig situationen radikalt från den 1924 eller 1953.

Efter Chrusjtjovs avgång från ledningen fanns det inget politiskt vakuum. Samma enade lag av aktiva Chrusjtjov-anhängare fortsatte. Regimens interna kris och problemen med förbindelserna mellan blocken hade lösts. Den långsiktiga politiken för hela blocket hade antagits och var i drift. Det fanns inga skäl att förvänta sig politisk kris eller maktkamp.

De tragiska konsekvenserna av de två tidigare successionskriserna gick inte förlorade för Chrusjtjov och de andra sovjetiska ledarna. Lenins död hade följts av likvideringen av en generation partiledare, av massförtryck i partiet och av splittringar i Kommunistiska internationalen och dess medlemsförbund. Kampen efter Stalins död hade försenat utformningen av en långsiktig politik och hotade kommunistblockets fortsatta existens. Det var mycket viktigt att dessa katastrofer inte upprepades.

År 1964 fanns det gynnsamma villkor för en beräknad överföring av makt från Chrusjtjov till en ledare eller grupp av ledare som han valde på grund av existensen av kollektivt ledarskap, som utövats under Chrusjtjov sedan 1959; centralkommitténs och partiapparatens ökade inflytande; frånvaron av opposition i ledningen; regimens större stabilitet; förbättrade relationer med ledarna i andra kommunistiska länder; upprättandet av ett kollektivt ledarskap i det kinesiska partiet under Mao; och framför allt antagandet av den långsiktiga politiken. Chrusjtjov hade ett personligt intresse av genomförandet av denna politik genom sina efterträdare eftersom den antogs under hans styre och med hans aktiva deltagande. Hans roll i dess initiering erbjöd honom ett löfte om större postum respekt och erkännande än Stalin hade tilldelats, för all makt och ära under hans regeringstid.

I sin oro för en långsiktig politik skulle Chrusjtjov naturligtvis ha övervägt frågan om succession. Han var i ett perfekt läge att ordna det, eftersom han kontrollerade situationen i partiet och regeringen och han hade tid att agera. Han hade packat presidiet och centralkommittén med sina män; han hade sina nominerade i KGB och armén och på nyckelpunkter i parti- och regeringsapparaten; han behöll sin egen ledande position i partisekretariatet, presidiet och regeringen. I ljuset av hans anspråk på att vara en annan Lenin verkar det troligt att han funderade allvarligt på problemet, som Lenin gjorde 1922-23. Efter Lenins exempel gav han förmodligen rekommendationer till centralkommittén i form av hemliga brev eller tal inför den tjugoandra partikongressen.

Sådana indikationer som det finns stöder slutsatsen att han tänkte på och agerade på successionsproblemet på tröskeln till hans "avlägsnande". Tecken på detta kan upptäckas från den tjugoandra partikongressen i oktober 1961 och framåt. När han talade om Lenins råd om personkulten, uppmanade han partiet att vara värdiga elever till Lenin i denna fråga.[4] Han bekräftade Stalins misstag och varnade för konsekvenserna av personkulten för ledare som glömmer sina plikter mot par.[5] tyA. enligt hans definition låg personkultens främsta ondska i att ledaren var utanför partiets kontroll[6]. Han hävdade att kollektivt ledarskap hade uppnåtts och bad att hans egen personliga roll inte skulle betonas[7].

De nya partistadgarna som antogs vid kongressen föreskriver att vid varje ordinarie val av SUKP:s centralkommitté och presidium måste inte mindre än en fjärdedel av medlemmarna vara nya; av republikpartiernas centralkommittéer måste inte mindre än en tredjedel vara nya; och av kommittéer i andra partiorganisationer, inte mindre än hälften. Det påstådda syftet med dessa reformer var att främja "inre partidemokrati". De nya bestämmelserna och andra beslut från kongressen, som efterlevdes därefter, definierades av Chrusjtjov som garantier mot att personkulten återkommer[8] Alltyt. detsamma tid den sovjetiska partipressen påminde om ett citat från Lenin som påstod att "den revolutionära rörelsen inte kan vara stabil utan en organisation som upprätthåller ledarföljden."

Två andra viktiga beslut från den tjugoandra kongressen

var uppenbarligen utformade efter Lenins rekommendationer, nämligen ökningen av antalet medlemmar i centralkommittén i jämförelse med den tjugoförsta kongressen från 125 till 175 medlemmar och överföringen från presidiet för Ignatov, Furtseva, Mukhitdinov, Belyayev och Aristov, och deras ersättning av nya partiaktivister i enlighet med partiaktivisternas.[2]

Enligt författarens uppfattning var Chrusjtjovs en kortvarig personlig diktatur som, klokt och i tid, ersattes av ett kollektivt ledarskap för att undvika en successionskris och en ytterligare kamp om makten. Olika nya omständigheter bidrog till, och betingade, omorganisationen av systemet. De var:

• Fördömandet av Stalins personkult och utövandet av fysiskt eliminera rivaler.

• Inkompatibiliteten mellan personlig diktatur och den aktiva, konstruktivt och harmoniskt samarbete mellan ett block av kommunistiska länder i strävan efter en gemensam långsiktig politik.

• Maos frivilliga och exemplariska beslut 1959 att ge upp allt sitt maktpositioner utom partiets ledning för att koncentrera sig på problem med långsiktig politik och kommunistisk strategi.

• Blockledarnas oro som helhet att undvika en upprepning av smärtsamma händelser efter 1924 och 1953.

• Chrusjtjovs och Maos personliga intresse av att undvika efterföljande fördömande av deras aktiviteter till följd av en ytterligare maktkamp, och därav deras vilja att frivilligt ge makten till partiapparaten och byråkratin.

• Den stabiliserande effekten av den långsiktiga blockpolitiken.

Med tanke på tidigare erfarenheter, med tanke på upprättandet av kollektivt ledarskap, och med tanke på dessa nya omständigheter, hade blockets ledare redan 1960 börjat vidta förhandsarrangemang inom sina centralkommittéer för att säkerställa en smidig, snabb och fredlig maktöverföring – vilket var fallet, enligt författarens uppfattning, med efterföljden till Chrusjtjov 1964.

Den västerländska versionen av Chrusjtjovs avlägsnande baserades på otillräckliga och opålitliga bevis. De viktigaste punkterna som togs i beaktande var följande: Chrusjtjov fick inget erkännande för sina tjänster; hans porträtt försvann i Moskva; hans svärson och medarbetare i politiken, Adzhubey, avskedades (det blev känt

senare att han hade degraderats till en mindre viktig position i en sovjetisk tidning); hänvisningar förekom i den sovjetiska pressen till personkulten, som, även om de inte direkt nämnde Chrusjtjovs namn, i väst tolkades som en kampanj för "av-Chrusjtjovisering"; Chrusjtjov påstås ha levt i ödmjuk dunkel med ett litet följe av tjänare; enligt obekräftade rapporter avskedades han för svågerpolitik i slutet av ett åtta timmar långt möte med presidiet på grundval av en rapport från Suslov; han var ansvarig för många politiska misstag och misslyckanden, såsom tillbakadragandet från Kuba, tiggeriet om vete från USA, bråket med Kina, den ogenomtänkta decentraliseringen av den sovjetiska ekonomin, hans föreslagna besök i Västtyskland och hans misslyckade personliga stil av diplomati med dess blandning av förolämpningar mot väst och cajoleri.

Dessa bevis är inte övertygande och motsägelsefulla. Det första argumentet mot att Chrusjtjov skulle ha tagits bort med tvång är det faktum att det var hans lag som fortsatte, utan betydande förändringar, att dominera det sovjetiska ledarskapet. Brezjnev, som ersatte honom som partiledare, var hans mest betrodda, lydiga och erfarna assistent, vän och kollega. Han var skyldig Chrusjtjov sin karriär och var en länk mellan partigrupperna i Ukraina och Moskva. Kirilenko och den tidigare presidenten Podgornyy var nästan lika nära Chrusjtjov som Brezjnev. Andra trogna löjtnanter och utnämnda av Chrusjtjov, som Shelepin, Biryuzov, Malinovskiy, Semichastnyy och Patolichev, behöll sina nyckelpositioner i partiet och regeringen.

Ännu viktigare, två av Chrusjtjovs släktingar fortsatte att ha makten i ledningen och regeringen; en av dem befordrades till och med senare. De två var Polyanskiy, som stannade kvar som medlem av presidiet och premiärminister för Ryska republiken, och marskalk Grechko, som återstod som förste assistent för försvarsministern och chef för Warszawapaktens styrkor; några år senare befordrades han till den stora posten som försvarsminister 1n0sT e.han faktum att Chrusjtjovs släktingar behöll sina nyckelpositioner efter hans avgång är oförenligt med västerländsk tro på en palatsrevolution och Chrusjtjovs abrupta avskedande; det stöder slutsatsen att det var en smidig och överenskommen maktöverföring. Dessutom gör den berättelsen om att Chrusjtjov avskedades för nepotism, eftersom hans släktingar, förutom Adzhubey, var

inte påverkas av hans förlust av ämbetet. Här är det viktigt att påpeka att förhållandet mellan Grechko och Polyanskiy till Chrusjtjov aldrig har avslöjats offentligt av Brezjnev eller andra partiledare. Sådan information hålls normalt hemlig och är känd för väldigt få inom partiet.

Om Chrusjtjov i verkligheten hade avfärdats för sin personkult eller sina politiska misstag, hade öppen kritik mot honom kunnat förväntas i den kommunistiska pressen. Faktum är att det var väldigt lite, och sådant som det fanns var snett och indirekt. Det fanns inga avslöjanden om hans delaktighet i Stalins brott eller om hänsynslösheten i hans kamp om makten 1955-57. Det fanns ingen kritik av hans "äventyrliga" utrikespolitik över Berlin- och Kubakrisen eller av hans utnyttjande av sovjetiska författare. Det fanns en del vag kritik i den sovjetiska pressen om personkult och andra ganska små aspekter av politiken, som av västerländska journalister tolkades som att de syftade på Chrusjtjov. Kanske stöddes denna tolkning av avslöjanden från kommunistiska tjänstemän till deras västerländska kontakter, men kommunister ger normalt inte västerländska diplomater eller journalister de sanna fakta i fallet. Det förekom en del spekulativa rapporter om Chrusjtjovs privatliv – hans jakt, hans lägenheter och hans villor – och det var hans sensationella framträdande inför västerländska journalister. Sådana manifestationer bör inte accepteras till nominellt värde; de kan bättre förstås i samband med blockdesinformationsoperationer. Naturligtvis fanns det inget officiellt erkännande av Chrusjtjovs tjänster till Sovjetunionen, eftersom det skulle ha upprört blockets desinformation om återkommande maktkamper.

Sammanfattningsvis var det ingen större kramp före eller efter Chrusjtjovs pensionering. Med få undantag fanns kontinuitet i ledarskapet. Framför allt fanns det kontinuitet i genomförandet av den långsiktiga politik som Chrusjtjov hade initierat. Den mest troliga förklaringen är därför att Chrusjtjovs avlägsnande var en iscensatt affär som genomfördes med hans fulla samtycke. Dessutom var den troligen iscensatt med förkunskap och samtycke från andra länders kommunistiska ledare. Detta skulle förklara de uppmärksammade besöken av västerländska kommunistledare i Moskva efter uppsägningen för att kräva "förklaringar" för det och för att uttrycka sin höga respekt för Chrusjtjov och hans politik, och därigenom demon-

som riktade till väst sin nyvunna självständighet av Sovjetunionen.

Över radio, i sina tidningar och i officiella dokument fick det ryska folket veta att Chrusjtjov hade avgått på grund av ålder och sviktande hälsa. Han föddes 1894. Den officiella versionen kan mycket väl vara nära sanningen. Lenin hade skapat ett prejudikat för pensionering på grund av hälsoskäl. Chrusjtjov ville gå till historien som en annan Lenin. Liksom Lenin gick han till och med på jakt i stadsdelen Moskva efter sin pensionering. Trots sin stalinistiska bakgrund hade han gjort ett betydande bidrag till den kommunistiska saken, men detta bidrag kunde inte ges omedelbart offentligt erkännande av taktiska överväganden. I sinom tid, troligen efter slutförandet av den långsiktiga politiken, kommer hyllning att hyllas till alla ledare som var ansvariga för politiken, inklusive Chrusjtjov, Mao, Novotny, Ulbricht, Tito, Brezhnev, Teng Hsiao-p'ing och många andra. Chrusjtjov skulle inte ha varit en sann kommunist om han inte hade gått med på ett sådant arrangemang, och utan tvekan gjorde han det med sin vanliga hånfulla humor.

Det är intressant att Neizvestnyy, den kontroversiella skulptören som Chrusjtjov själv hade kritiserat för abstraktionism, fick lov av sovjetisk myndighet att utforma det symboliska svartvita monumentet på Chrusjtjovs grav. Inte många år efter hans död började Chrusjtjovs namn återuppstå i den stora sovjetiska encyklopedin.

Enligt den nuvarande, nya tolkningen, var Chrusjtjovs pensionering, som för övrigt gjorde det möjligt för honom att skriva sina memoarer, avsedd att lösa problemet med succession i Sovjetunionen, att repetera vaktbytet i enlighet med hans önskemål och att förebygga omvälvningar och svårigheter för partiet, för regimen och till och med för honom själv. En smidig, överenskommen maktöverföring möjliggjordes av, och tjänade i sig till att garantera kontinuiteten i den långsiktiga blockpolitiken och strategin. Det nya gardet kom från det gamla teamet av ledare som förbundit sig till samma policy. Eftersom alla ledare för det kommunistiska blocket var och är lika engagerade i det, kan ingen ändra det godtyckligt, vare sig det är i Sovjetunionen, Kina, Rumänien eller något annat kommunistiskt land, utan att möta allvarligt motstånd från partiapparaten i hans eget och andra kommunistiska partier. Sedan Chrusjtjov gick i pension-

ment var troligen överens med de andra partiernas ledare, kan det också antydas att hans exempel följdes, med lokala variationer, i övergångarna från Gheorghiu-Dej till Ceausescu i Rumänien, från Novotny till Dubcek till Husak i Tjeckoslovakien, från Gomulka till Gierek till Kania i Polen och från Honecker i Östtyskland till Honecker i Östtyskland till; och i övergångarna i Kina och Jugoslavien som följde på Maos och Titos död.

Enligt denna analys var Chrusjtjovs pensionering ett framgångsrikt förverkligande av leninistiska idéer om maktöverföring mellan ledare. Eftersom det inte finns någon solid grund för tron att Chrusjtjov avlägsnades genom maktkamp, kan slutsatsen dras att hans pensionering av strategiska skäl medvetet förvrängdes, dels för invånarna i de kommunistiska länderna men främst för västvärlden, som en del av en successionskris analog med dem som följde på Lenins och Stalins död. Liknande slutsatser kan dras från så kallade maktkamper i de jugoslaviska, kinesiska, tjeckoslaviska och polska partierna; i själva verket borde alla ses som operationer inom ramen för blockets desinformationsprogram.

Mål för desinformation om maktkamper

Desinformationssträvandet att hålla liv i den västerländska tron på förekomsten och oundvikligheten av återkommande maktkamper i kommunistpartiernas ledning tjänar flera syften. Det finns ett uppenbart nära samband mellan maktkamper och fraktionalitet; ingen existerar utan den andra. Desinformation om maktkamper stöder och kompletterar därför desinformationsoperationer baserade på falsk fraktionism, såsom de om avstalinisering, de sovjet-albaniska och sino-sovjetiska splittringarna och demokratisering i Tjeckoslovakien 1968. Det tjänar ytterligare till att skymma enheten, samordningen och kontinuiteten i en överenskommen politik i en långvarig renhet. Genom att skapa falska associationer i västerländska sinnen mellan olika kommunistiska ledare och olika aspekter eller faser av kommunistisk politik – Chrusjtjov med "revisionism", Mao med "dogmatism", Teng Hsiao-p'ing med "pragmatism", Dubcek med "demokratisering" och Brezjnev med "nystalinism" - kan västvärlden framkallas för att skapa den falska induktionen.

av kommunistisk politik, felaktiga förutsägelser om dess framtida kurs och misstag i sina egna svar. Väst är mer benäget att göra eftergifter, till exempel över SALT-förhandlingar, eller leverans av högteknologiska varor till Sovjetunionen eller Kina, om det tror att det genom att göra det kommer att stärka handen hos en "liberal" eller "pragmatisk" tendens eller fraktion inom partiledningen. Omvänt kan västvärlden övertalas att tillskriva aggressiva aspekter av kommunistisk politik till inflytandet från hårdförare i ledarskapet. Försvinnandet från scenen för sålunda identifierade ledare kan användas för att främja myten om liberalisering, vilket gjordes i fallet med Novotny i Tjeckoslovakien 1968. Del tre kommer att hävda att liknande utveckling kan förväntas i Sovjetunionen och på andra håll i Östeuropa i slutfasen av långsiktig politik och att samma efterföljd till Brezhnev mycket väl kan utnyttjas för samma syfte.

Ytterligare ett möjligt syfte med falska maktkamper kan antydas, att "utrensningen" eller "skämen" av ledande kommunister som Teng Hsiao-p'ing i Kina eller Barak i Tjeckoslovakien, som försvunnit under olika tidsperioder, påstås vara offer för en maktkamp, kan vara avsedd att dölja deras försvinnande i en hemlighet i en hemlighet i en hemlighet.

19

Den sjunde desinformationsoperationen: "Demokratisering" i Tjeckoslovakien 1968

Den västerländska tolkningen

Som rapporterats i den kommunistiska och västerländska pressen, införde ledarna för det kommunistiska partiet vissa ekonomiska och politiska reformer i Tjeckoslovakien under 1968. I ekonomin gavs större självständighet till fabrikschefer; vinstsyfte och marknadsorienterade metoder återinfördes delvis. En sensationell utveckling inträffade på det politiska området. Kommunistiska källor avslöjade att en intensiv kamp utkämpades i partiledningen mellan de konservativa, eller stalinisterna, ledda av generalsekreteraren, president Novotny, och liberalerna, eller progressiva, ledda av sekreteraren för det slovakiska kommunistpartiet, Dub-cek. I januari 1968 vann liberalerna och Dubcek ersatte Novotny som landets ledare.

Den nya regimen avslöjade vissa brott som begåtts av den tidigare partiledningen, fördömde den personkult som de tidigare ledarna hade utövat, påstods i viss mån minska säkerhetstjänsternas roll och vidgade befolkningens politiska rättigheter. Censuren avskaffades, intellektuella fick större frihet, möjligheterna till utlandsresor förbättrades och även möjligheten att tillåta bildandet av icke-kommunistiska politiska partier diskuterades.

Sovjetunionen, oroad över denna utveckling, fördömde dem som kontrarevolutionära. I augusti invaderade Warszawapaktens trupper tjeckoslovakiskt territorium utan att möta motstånd från den tjeckoslovakiska armén. Den politiska situationen var omvänd; Dubcek och andra liberaler ersattes av sovjetiska dockor.

Västerländska journalister, forskare och tjänstemän, som till stor del baserat sin tolkning på berättelser om dessa händelser i kommunistiska källor, accepterade den tjeckoslovakiska krisen som ett försök till en spontan, fredlig demokratisk revolution. De accepterade maktkampen mellan progressiva och konservativa som äkta. De accepterade Dubceks reformer som ett nytt varumärke av demokratisk "socialism med ett mänskligt ansikte". Indignationen över ockupationen av Tjeckoslovakien av styrkor från Warszawapakten väckte djup sympati för Dubcek, hans regim och hans nya socialism.

Ytterligare fyra faktorer bidrog till att västvärlden accepterade liberaliseringen av den tjeckoslovakiska regimen till nominellt värde. För det första skedde liberaliseringen i ett land som hade haft starka demokratiska traditioner före den kommunistiska kuppen i februari 1948, och liberaliseringen verkade som ett återupplivande av dessa traditioner. För det andra verkade de tjeckoslovakiska ledarna ha gått längre än alla andra kommunistiska ledare i sin kritik av Sovjetunionen, i sin beredskap att tillåta icke-kommunistiska partier och i sina fördömanden av före detta sovjetiska och tjeckoslovakiska säkerhetstjänstemäns brott mot icke-kommunistiska statsmän, såsom Jan Masaryk, den tidigare utrikesministern. För det tredje utövades extrema sovjetiska påtryckningar på Dubcek-regimen genom den sovjetiska pressen och genom iögonfallande rörelser av Warszawapaktens styrkor vid den polsk-tjeckoslovakiska gränsen. För det fjärde fanns det en nära uppenbar parallell mellan händelserna i Tjeckoslovakien 1968 och de i Ungern 1956.[1]

Enligt den västerländska tolkningen av händelserna åstadkoms störtandet av Novotny-regimen av de progressiva genom alliansen mellan några liberalt sinnade ekonomer och oliktänkande intellektuella med några progressiva kommunistiska ledare, såsom Dubcek. Hur svag den än var lyckades denna allians genomföra en demokratisk revolution mot en totalitär regim som åtnjuter stöd från de väpnade styrkorna och säkerhetstjänsterna utan att avlossa ett enda skott.

Western Errors

Ett stort fel i de flesta västerländska bedömningar av Tjeckoslovakien 1968 var att betrakta händelserna det året isolerat från det senaste förflutna. Tyvärr, misslyckas med att uppskatta förändringarna

i relationerna inom blocket och antagandet av den långsiktiga politiken mellan 1957 och 1960 använde de föråldrad metodik i sin tolkning av händelser. De misslyckades också med att ta hänsyn till den systematiska spridningen av desinformation genom källor under kommunistisk kontroll, inklusive den kommunistiska pressen och kommunistiska tjänstemän och intellektuella, och förlitade sig överdrivet på dessa källor.

En omtolkning av den tjeckoslovakiska "demokratiseringen"

Den nya metodiken dikterar en ny och motsatt tolkning av den tjeckoslovakiska "demokratiseringen". Den ser det inte som en spontan utveckling, utan som en planerad, kontrollerad manöver och repetition för en liknande utveckling, allt som ska ske inom ramen för den långsiktiga politiken. Huvudargumentet för denna uppfattning är att den tjeckoslovakiska "demokratiseringen" passade in i och uppfyllde kraven för den kommunistiska strategin för Västeuropa. Ett andra argument är att Tjeckoslovakien under hela omvälvningarna 1968 förblev en aktiv medlem av Comecon och Warszawapakten.

De tjeckoslovakiska partiledarna, deras säkerhets- och underrättelsetjänster och regimen som helhet deltog aktivt i utformningen, antagandet och genomförandet av den långväga blockpolitiken under perioden 1958 till 1960. Novotny samrådde ofta med de sovjetiska ledarna, särskilt Chrusjtjov, under denna period, och Novoguetnyj, inte partiets officiella arbete och hans kollegium ansvariga för Hendrychnyj. med intellektuella — spelade en nyckelroll i utformningen av politiken i den mån den gällde Tjeckoslovakien. En tjeckoslovakisk partidelegation ledd av Novotny deltog i 81-partikongressen i Moskva i november 1960, som antog den långsiktiga blockpolitiken och strategin för den internationella kommunistiska rörelsen.

Det finns indikationer på att Tjeckoslovakiens särskilda strategiska roll hade utarbetats, åtminstone i kontur, 1960 och att förberedelserna för manövern påbörjades omedelbart därefter. I maj 1961 besökte Dubcek Sovjetunionen och togs emot av S2uIsnlov. I juni och juli åkte en delegation av tjeckoslovakiska partiarbetare under ledning av Lenart till Sovjetunionen för att studera arbetet i

CPSU[3]. I juni 1962 ledde Novotny en annan partidelegation till Sovjetunionen[4].

Samordningen mellan den tjeckoslovakiska, sovjetiska och andra blockets underrättelse- och säkerhetstjänster över deras politiska roll i genomförandet av den långväga blockpolitiken började 1959. Inrikesministern Barak och andra medlemmar av hans ministerium deltog i konferensen för blockets säkerhets- och underrättelsetjänster i Moskva det året. Därefter blev de tjeckoslovakiska tjänsterna medlemmar i blockets underrättelse- och säkerhetskoordinerande centrum.

Från 1959 till 1968 arbetade Novotny och hans inrikesminister (Barak fram till 1961) aktivt med upplösningen av genuin politisk opposition och skapandet av falsk, kontrollerad opposition i Tjeckoslovakien, på de linjer som Shelepin introducerade och praktiserade i Sovjetunionen.

Upplösningen av äkta opposition tacklades till stor del genom rehabilitering och amnesti. Novotny-regimen genomförde amnesti 1960, 1962, 1964 och 1965, den mest omfattande var den 1960 där de flesta av de "statliga brottslingarna" frigavs. Den sista amnestin, 1968, genomfördes under Dubcek, som därmed fortsatte en politik som redan fastställts av Novotny och Barak.

Historikers och ekonomers roll i "demokratisering"

En nära parallell utvecklades under perioden 1959 till 1968 mellan Chrusjtjovs och Shelepins synsätt på användningen av författare, ekonomer, historiker, andra intellektuella och rehabiliterade partimedlemmar i aktivistiskt politiskt arbete och det tillvägagångssätt som de tjeckoslovakiska ledarna antog. Indikationerna tyder på att en falsk opposition skapades i Tjeckoslovakien och att kampen mellan påstådda liberaler och påstådda konservativa iscensattes enligt det mönster som Chrusjtjov och Shelepin etablerade i Sovjetunionen.

1963 inrättade centralkommittén för det tjeckoslovakiska kommunistpartiet två expertkommissioner. Den ena var en kommission av trettiosex historiker under Gustav Husak, dåvarande vice ordförande i ministerrådet; den andra var en grupp ekonomer under Ota Sik, som senare blev vice premiärminister i Dubcek

regering. Centralkommittén gjorde partiets hemliga arkiv och statistik tillgängliga för de två kommissionerna.

Datumet 1963 är betydelsefullt i och med att det var tre år efter antagandet av den långsiktiga blockpolitiken och fem år innan den så kallade "demokratiseringen" ägde rum. Kommissionerna inrättades under Novotny-perioden: Husak och Sik var därefter framträdande i "demokratiseringen" och dess omkastning. Om man sammanställer dessa fakta kan man dra slutsatsen att kommissionerna inrättades under Novotnys ledning inom ramen för den långsiktiga politiken för att förbereda grunden för händelserna 1968. Det finns en stark pekare på den sovjetisk-tjeckoslovakiska samordningen i frågan i och med att den ekonomiska kommissionen inrättades av Novotny vid Chrusjtjovs förslag.[5] Sovjetiska historiker var mobiliserades till stöd för den långsiktiga politiken i Sovjetunionen under samma period, men på ett annat sätt. Akademikern Khvostov spelade en viktig roll i denna verksamhet.

Baraks och Siks roller

Baraks roll, hans uppsägning i februari 1962 och hans rehabilitering och återkomst 1968 kan helt omtolkas.

Barak var inrikesminister från 1953 till 1961 och medlem av partiets presidium från 1954 till februari 1962. Som inrikesminister spelade han en viktig roll i utformningen av den långsiktiga politiken och stod i nära kontakt med KGB:s ordförande Shelepin. Chefen för KGB-institutet, general Kurenkov, informerade personalen och studenterna vid KGB-institutet i Moskva 1959-60, efter att en KGB-delegation återvänt till Tjeckoslovakien där han var medlem, att KGB hade närmare förbindelser med den tjeckoslovakiska säkerhetstjänsten än med någon annan tjänst i blocket.

Det är viktigt att de unga teknokrater och planerare som blev medlemmar i den ekonomiska kommissionen 1963 och spelade nyckelroller i införandet av ekonomiska reformer 1968, inklusive Ota Sik, var nära Barak i slutet av 1950-talet och början av 1960-talet.[6] Givet Baraks samband med planeringen av den långsiktiga politiken och säkerhets- och underrättelsetjänsternas nya roll i den, är det troligt att även då de unga teknokraterna

förbereddes för sin del i att införa kontrollerad "demokratisering".

Den 9 februari 1962 tillkännagavs det i den tjeckoslovakiska pressen att Barak hade arresterats och dömts till femton års fängelse för förskingring av offentliga medel. Han släpptes i maj 1968 med förklaringen att medlen inte alls var förskingrade utan var avsedda för den tjeckoslovakiska underrättelsetjänsten. Barak själv angav att hans avsked berodde på Novot-nys rädsla för att bli offer för de unga teknokrater och ekonomiska planerare som han, Barak, tyckte om att omges av.[7]ed.

Med tanke på Baraks engagemang i långsiktig politikformulering 1959 till 1961, är det troligt att hans arrestering i februari 1962 var fiktiv och användes för att vilseleda västerländska analytiker om den sanna naturen av hans relationer med teknokrater som Sik. Det kunde också ha använts för att för denna ledande hemlige polis man skapa ett rykte som en liberal reformator och ett offer för Novotny, desto bättre för att förklara hans återkomst under den nya regimen 1968. Det fanns ytterligare ett möjligt motiv för iscensättningen av Baraks arrestering; i samband med sammanställningen av sin skaderapport om författarens avhopp i december 1961, skulle KGB ha upptäckt att författaren var medveten om den nära kontakten mellan ledarna för KGB och för den tjeckoslovakiska säkerhetstjänsten under Barak.

En trolig spekulation är att i stället för att tillbringa sin tid i fängelse från 1962 till 1968, skickades Barak i hemlighet till Moskva för att representera den tjeckoslovakiska regeringen i blockets underrättelse- och säkerhetskoordineringscenter. Hans återkomst i Tjeckoslovakien i maj 1968 skulle ha varit för att fungera som en koordinator bakom kulisserna för utvecklingen det året. Som en nyckelperson i planeringsstadiet av dessa utvecklingar skulle han ha behövts på plats under den avgörande perioden av deras utveckling.

Med tanke på Siks förbindelser med Barak och hans utnämning till chef för den ekonomiska kommissionen av partiets centralkommitté 1963 under Novotnys ledning, hans roll i införandet av ekonomiska reformer, hans stöd till Dubcek 1968 och hans deltagande i Dubcek-regeringen bör inte ses som en spontan ram för ett parti, utan som ett spontant uppfyllande av ett parti. politik. Det var förmodligen ingen slump att hans utnämning 1963 föll inom samma period som uppkomsten i Sovjetunionen av

en liberal ekonom, professor Liberman. Sik blev faktiskt känd som den "tjeckoslovakiske Liberman".

Författarnas roll i "demokratisering"

En förståelse för Siks partiroll i införandet av ekonomiska reformer i Tjeckoslovakien, tillsammans med en förståelse för sovjetpartiets användning av Tvardovskiy och Kochetov som ledare för de "liberala" och "konservativa" fraktionerna bland sovjetiska författare, bidrar till en förståelse av den roll som den tjeckoslovakiska författaren spelar i den "demokratiska författaren" sedan 1968. Chrusjtjov rådde det tjeckoslovakiska partiet att inrätta en ekonomisk kommission 1963, det är inte osannolikt att han eller Shelepin rådde det tjeckoslovakiska partiet och säkerhetstjänsten att använda sina skribenter i en kontrollerad "liberalisering" på samma sätt som de själva hade använt Tvardovskiy och Kochetov.

Tjeckoslovakiska författare spelade en viktig roll i det påstådda avlägsnandet av Novotny och hans ersättare av Dubcek. Till exempel, vid författarkongressen i maj-juni 1967, höll den "liberale" slovakiske författaren Ludvik Vaculik, en medlem av centralkommittén, en medlem av personalen på Literarni Listy och en förtrogen till Dubcek, flera föreläsningar som förespråkade mer kreativ frihet. I en vädjan för "demokratisk socialism" efterlyste han också en aktiv kamp mot "nystalinister". Den slovakiske författaren Mnacko attackerade Novotny. Anton Liehm, en av grundarna av Literarni Noviny, talade mot censur och polisdespotism. En annan författare läste upp för kongressen Solsjenitsyns "hemliga brev" mot censur.

Kritiken mot nystalinismen var övertygande. Men Vaculik, Klima och Liehm, som deltog i denna kritik och efterlyste demokratisering, var alla medlemmar i partiets centralkommitté vid den tiden. Detta ger upphov till åtminstone en möjlighet att de agerade, som Tvardovskiy och Kochetov, på instruktioner från partiet. Det är intressant att dessa författare tre månader senare (i september 1967) uteslöts ur partiet "för att de spridit antikommunistisk propaganda på författarkongressen". Genom att känna till de provokationsmetoder som används av kommunistiska säkerhetstjänster kan utvisningarna tolkas som avsiktliga steg för att bygga upp bilden av dessa författare som oberoende, spontana kritiker av

regimen och genuina exponenter för demokratisk socialism. Samtidigt skulle utvisningarna ha tjänat till att täcka över deras hemliga partiuppdrag.

En del av de tjeckoslovakiska författarnas handlingar och tal – Vaculiks tal, till exempel – påminde om ungerska författares handlingar och tal 1956. Frågan som ska ställas är om de tjeckoslovakiska författarnas handlingar och tal verkligen var spontana och avsiktliga på förhand av den ungerska kommittén eller om de var avsiktliga på förhand av dess centrala mönster. Ideologisk avdelning som förberedelse för införandet av ett program för kontrollerade reformer utformat för att stabilisera den tjeckoslovakiska regimen och tjäna syftena med blockstrategin i Europa.

Det är intressant att Vaculik i sitt tal, efter att ha fördömt "den första stalinistiska fasen" av den tjeckoslovakiska regimen, hänvisade till den "andra fasen" där den demokratiska socialismen skulle förverkligas. Det är möjligt att upptäcka i detta en antydan till framtidsplanering. Det kan mycket väl vara så att dessa tal förbereddes av författarna i samarbete med Historikerkommissionen som inrättades 1963. Vaculik avslöjade själv i mars 1967 (två till tre månader före författarkongressen) att han hade varit närvarande vid ett möte med den ideologiska avdelningen i centralkommittén för vilka frågor som diskuterades för kreativitet.

Vaculik och andra författare publicerade ett manifest med titeln "Två tusen ord" i veckotidningen Literarni Listy den 27 juni.[8]6T8h.is blev senare credo för partiet "progressiva" och användes av sovjeterna och andra "ortodoxa" kommunister för att fördöma dem som kontrarevolutionärer. Några av uttalandena i den avslöjar vilken typ av "demokratisering" författarna hade i åtanke. Samtidigt som de identifierade sig med partiets "progressiva" efterlyste de stöd för partiets funktionärer och säkerhetsorgan och "respekt för Tjeckoslovakiens vänskapsfördrag med dess allierade" (dvs. Sovjetunionen och andra länder i Warszawapakten). Följande är några citat:

> "För det första kommer vi att motsätta oss åsikten, om den visar sig, att en demokratisk pånyttfödelse kan komma utan kommunisterna eller till och med mot dem; detta skulle inte bara vara orättvist utan orimligt. De. .kommunisterna ha väletablerade organisationer; dessa organisationer är nödvändiga för att upprätthålla utvecklingstendenserna. De har erfarenhet

befäste funktionärer och de har också befälets kontroller i handen. De har utarbetat ett handlingsprogram som har föreslagits till allmänheten. Det är ett program som syftar till att bota de största orättvisorna och de är de enda som har ett sådant konkret program. . . . Låt oss väcka National Front till liv igen. . . . Låt oss ge vårt stöd till säkerhetsbyråerna när de förföljer kriminella och sedvanliga lagöverträdare. Vi har ingen avsikt att provocera fram anarki eller ett allmänt tillstånd av osäkerhet. . . . Och vi ger våra allierade försäkran om att vi kommer att respektera våra fördrag om vänskap, allians och handel."

Sett mot bakgrund av parti- och säkerhetstjänstens intresse av att införa och kontrollera en "demokratiseringsprocess" är dessa uttryck för stöd till partifunktionärerna, säkerhetstjänsten och Warszawapakten tydliga indikationer på partivägledning till skribenterna.

"Kampen" mellan Novotny "Konservativa" och Dubcek "Progressives"

Om de "liberala" ekonomerna och författarna anses vara de två första drivande krafterna bakom "demokratiseringen" 1968, så var den tredje den påstådda kampen i partiledningen mellan de "progressiva" som leds av Dubcek och de "konservativa" ledda av Novotnyj, som så småningom kulminerade i "de progressiva"s seger.

Även om Novotny tillhörde den stalinistiska generationen och växte upp mot bakgrund av Stalins och Gottwalds ledning av de sovjetiska och tjeckoslovakiska kommunistpartierna, tog han inte över ledningen av det tjeckoslovakiska partiet förrän efter Stalins död. Och det var under hans ledning, liksom under Chrusjtjovs i Sovjetunionen, som en faktisk avstalinisering av det tjeckoslovakiska partiet ägde rum under perioden 1956-60 under vilken många partipolitiska fångar rehabiliterades. Det är därför tveksamt om de "progressiva" anklagelserna om nystalinism mot Novotny var välgrundade. Luften av konstgjordhet om dem stöder tesen att de skapades, inom ramen för den långsiktiga politiken och desinfor-

mationsprogram, för att förvränga som en spontan liberal omvälvning vad som i själva verket var en ordnad, planerad och kontrollerad arv efter en ny generation av partiledare.

På samma sätt finns det skäl att antyda att Dubcek valdes och ansågs för rollen som Novotnys ledande motståndare i en beräknad visning av interna partiskillnader som tjänar samma syfte. Liksom Novotny, även om han var yngre än honom i ålder och rang, var Dubcek en produkt av den stalinistiska partimaskinen med en militant kommunistisk bakgrund. Han var slovak till ursprung och hade intima förbindelser med Sovjetunionen, där han bodde 1922 till 1938. 1939 gick han med i det tjeckoslovakiska kommunistpartiet, i vilket han steg stadigt under de sista fjorton åren av Stalins livstid. Stalins död 1953 blev Dubcek partisekreterare i en stad i Slovakien.

Enligt Salomon älskade och respekterade Dubcek det sovjetiska U 9nion. Mellan 1955 och 1958 studerade han vid High Party School, knuten till SUKP:s centralkommitté, i Moskva. Denna skola väljer ut och utbildar framtida ledare för SUKP och andra kommunistpartier. Dubcek var kvar 1958, året då utformningen av den långsiktiga politiken började. Det kan mycket väl vara så att det delvis var på grund av hans ryska bakgrund och utbildning i denna skola som Dubcek valdes och ansågs av centralkommittén som ledare för "de progressiva".

Dubcek utsågs till sekreterare för det slovakiska kommunistpartiet och till medlem av presidiet 1963, samma år som Sik utsågs till chef för den ekonomiska kommissionen och Husak till chef för historikerkommissionen. Det kan därför antas att Dubcek valdes för sin roll 1963.

Det finns ett antal anomalier i berättelsen om den "tysta revolutionen" som väcker allvarliga tvivel om dess spontana natur. Några av de obesvarade frågorna är följande:

• Varför röstade den "konservativa" majoriteten i presidiet på Dubcek och varför protesterade inte Novotny själv mot Dubceks kandidatur?

• Varför styrdes centralkommittén och partimaskinen av Novotnys "konservativa" anhängare hindrar inte att Novotny ersätts med Dubcek?

• Varför gillade varken de "konservativa" militär- och säkerhetsledarna försvarsminister Lomsky och chefen för militär säkerhet,

Mamula, och inte heller ledarna för chocktrupperna och milisen i Prag, som organiserade statskuppen 1948, agerar mot Dubcek om det fanns en verklig risk att han skulle förvandlas till en tjeckoslovakisk Imre Nagy och hota grunden för deras regim?

• Varför gjorde Hendrych, en "ultrakonservativ" Novotny-anhängare, en frekvent besökare i Moskva, chefen för partiets ideologiska avdelning, kontrollant av landets intellektuella sedan 1958 – kort sagt den tjeckoslovakiska motsvarigheten till Il'ichev – sida med Dubcek vid centralkommitténs hemliga möte i januari 1968 som nominerade Dubcek till generalsekreterare?

• Varför accepterade alla dessa "konservativa" Dubcek utan motstånd när, om revolutionen hade varit spontan, skulle de ha stått för att tappa huvudet?

• Varför tog inte Dubcek bort nyckeltjänstemän som Lomsky eller Mamula höger i början i mars 1968?

• Varför stödde presscensurerna själva "demokratisering" och rösta emot censuren?

• Varför var Novotny orörd efter att han hade förlorat makten, om han var en sådan skurk?

• Varför följde Dubceks regims utrikespolitik den gamla, ortodoxa konservativ linje: anti-NATO, anti-USA och anti-Israel?

• Varför välkomnade de "progressiva" ledarna blockets ockupation soldater?

Hade Dubcek-regimen varit autentiskt demokratisk, skulle den ha tagit bort de ortodoxa parti- och säkerhetstjänstemän som hade varit ansvariga för tidigare förtryck. Faktum är att endast trehundra personer i inrikesministeriet påstods utskrivas eller degraderas, bara en droppe i hinken. Det gamla gardet gick i stort sett oskadd. "Konservativa" och "ortodoxa" tjänstemän och "nya progressiva", några av dem tidigare offer för "konservativt" förtryck, tjänade tillsammans i den nya regimen av "demokratisk socialism".

I själva verket var den stora förändringen en återgång till de högre regeringslederna av vissa rehabiliterade partimedlemmar, vars rehabilitering utnyttjades för att projicera en ny bild av kommunisten.

regim. Bland dem var Husak, vice premiärminister (släppt 1960); Smrkovsky, president för nationalförsamlingen (släppt 1955); och Pavel, inrikesminister (släppt 1955). Deras återkomst

kunde mycket väl ha varit förverkligandet av en kalkylerad rehabiliteringspolitik som genomfördes på sovjetiska linjer. Man bör komma ihåg i detta sammanhang att både Gomulka och Kadar, som blev partiledare i Polen respektive Ungern, var rehabiliterade partimedlemmar.

Ett utmärkande drag för rehabiliteringen i Tjeckoslovakien var att tidigare kommunistiska tjänstemän rehabiliterades fullt ut; några av de icke-kommunistiska politiska fångarna var det inte. Rehabiliteringslagen som antogs i juni 1968 godkände granskningen av enskilda fall men ogiltigförklarade inte domstolarnas beslut, för att inte "rättvist dömda, autentiska kontrarevolutionära element" skulle släppas fria.

Det kanske mest övertygande beviset på den väsentliga kontinuiteten mellan den gamla och den nya regimen är det faktum att Gottwald, som var ansvarig för terrorväldet från 1948 och framåt – som enligt officiell statistik involverade inspärrning av hundra och trettio tusen personer – inte fördömdes som brottsling av den nya regimen. Tvärtom dekorerade Dubcek änkor och föräldralösa barn till martyriserade kommunistiska tjänstemän med Gottwaldorden, under vars ledning deras män och fäder hade avrättats. Konstigt nog accepterade offrens anhöriga dessa dekorationer [10]tioner.

Den kontrollerade karaktären av "demokratisering" i Tjeckoslovakien visar sig tydligt när jämförelser görs med Ungern 1956. Den ungerska revolutionen var ett folkligt uppror; medan det varade, demonterade det systemet, festmaskinen och säkerhetstjänsterna. Det ersatte partiledare med icke-partiledare. Vissa partiledare, som Imre Nagy, bröt med partiet och ställde sig på folkets sida. I Tjeckoslovakien å andra sidan genomfördes "demokratisering" av partiet, därav den "tysta revolutionen". I grund och botten var partimaskinen, armén och säkerhetstjänsten orörda. Det fanns kontinuitet, inte ett grundläggande brott, med den tidigare regimen. Äldre kommunistledare ersattes av yngre kommunistledare, så att partiets maktmonopol och ideologi inte bröts. Den ungerska revolutionen inträffade under kommunistblockets kris och var ett uttryck för den krisen. Den tjeckoslovakiska revolutionen inträffade under perioden då blocket återhämtade sig från krisen och exemplifierade blockets långsiktiga politik i aktion.

Vissa aspekter av den sovjetiska reaktionen på händelserna var lite märkliga.

Trots utbytet av kritik mellan de sovjetiska och tjeckoslovakiska ledarna fortsatte de att besöka varandras länder. Det dök upp fotografier av Dubcek och Brezhnev som varmt omfamnade varandra. Ingenting är känt om de samtal som faktiskt ägde rum mellan dem, annat än några tips inspirerade av de kommunistiska regimerna själva. I västvärlden ignorerades dessa bevis på goda relationer mellan de sovjetiska och tjeckoslovakiska ledarna antingen eller tolkades som ett grovt försök att dölja djupet av splittringen mellan dem. Den reviderade tolkningen av den "tysta revolutionen", baserad på den nya metoden, antyder att dessa möten användes för samråd och samordning av de ytterligare åtgärder som skulle vidtas av varje sida.

Warszawapaktstruppernas rörelser vid den polsk-tjeckoslovakiska gränsen, utan tvekan avsedda att påminna om händelserna i Ungern 1956, var för iögonfallande för att accepteras till nominellt värde. Deras rörelse in i Tjeckoslovakien var enligt denna analys ett överenskommet mått på bistånd till regimen av blocket, vilket det tjeckoslovakiska partiet faktiskt vidhöll vid dem.[1]e Det var också ett tillfälle nity att krydda och repetera trupper från blockländer i ett "bestraffande" ingripande i ett annat kommunistiskt land för att stabilisera sin regim. Det är betecknande att trupper från de länder som tidigare varit mest upproriska (Polen, Ungern och Östtyskland) användes i Tjeckoslovakien. Men det primära syftet med interventionen var att driva hem lärdomen i hela Östeuropa och den kommunistiska världen att USA och NATO var maktlösa att ingripa och att intern opposition i Tjeckoslovakien eller något annat kommunistiskt land skulle krossas.

Slutsatser

Med tanke på att de tjeckoslovakiska ledarna deltog i utformningen av den nya, långsiktiga blockpolitiken mellan 1958 och 1960; med tanke på att deras säkerhets- och underrättelsetjänster var involverade i planeringen och förberedelserna av aktivistiska politiska desinformationsoperationer till stöd för denna politik; med tanke på att de ekonomiska reformerna av Sik och andra planerades från 1963 och framåt under Novotny-regimen; med tanke på indikationerna på att de tjeckoslovakiska författarna, när de krävde "demokratisering", inte agerade

spontant, men i enlighet med deras partiroll under Hendrychs ledning; med tanke på anomalierna i "demokratiseringsprocessen" och i den påstådda kampen mellan "progressiva" och "konservativa" som leds av Dubcek respektive Novotny, är den oundvikliga slutsatsen att den "tysta revolutionen" var en kontrollerad operation planerad och genomförd av partiapparaten själv med fördel av den senaste parallella sovjetiska erfarenheten i förberedelserna av en falsk oppositionsrörelse. Det kan naturligtvis inte förnekas att vissa politiska och ekonomiska reformer genomfördes 1968, men det skulle vara felaktigt att betrakta dem som antingen spontana eller så långtgående och demokratiska, som de kommunistiska ledarna framställde. De var beräknade justeringar gjorda på initiativ och under kontroll av partiet, som "hade i hand kontrollerna av kommatecken [12]nd." Goldstuecker, en av de ledande figurerna inom "demokratisering", uttryckte det rakt på sak till Salomon: "Vi har försökt utveckla en effektiv kontroll av makten inifrån vårt eget system[13]."

Den "tysta revolutionen" var en effektiv demonstration av partiets nya, kreativa ledande roll som arbetade genom dess ekonomer, historiker, författare, rehabiliterade medlemmar och påstådda "progressiva" och använder teknikerna för politisk handling och desinformation. Det var radikalt olik den spontana ungerska revolutionen. Det representerade ytterligare ett steg i utvidgningen av kontrollerade desinformationsoperationer i hela blocket för att tjäna syftena med långsiktig politik och strategi. Den hade några rent lokala, tjeckoslovakiska inslag. Bland dessa var till exempel avslöjandet av Jan Masaryk-affären (hela historien har ännu inte berättats), acceptansen av icke-kommunistiska partier (kontrollerade effektivt av regimen) och det påstådda "avlägsnandet" av Novotny (mer sannolikt en naturlig pensionering, som i Chrusjtjovs fall, av ålders- eller hälsoskäl).

Kommunistiska vinster och förluster från "demokratisering"

Utan tvekan förlorade den sovjetiska regeringen och blocket som helhet prestige genom sin så kallade intervention i Tjeckoslovakien. Men de omedelbara och framtida fördelarna i form av blockpolitik och strategi på lång sikt uppvägde definitivt förlusterna.

Före 1968 fanns det akuta problem i Tjeckoslovakien, som krävde lösningar. Kommunistpartiet, regimen och dess institutioner var misskrediterade och impopulära; det fanns ett behov av förändring i partiledningen; det fanns internt och externt motstånd mot regimen; det fanns ett missnöje bland de intellektuella och tidigare fängslade partimedlemmar; det fanns slovakisk förbittring över den tjeckiska dominansen; det oattraktiva stigmatiseringen av att krossa demokratin i februari 1948 som fortfarande var knuten till kommunisterna i Västeuropa och hämmade deras valsamarbete med liberaler och socialister.

Med hjälp och stöd från ledarna för de andra blockregimerna utvecklade de tjeckoslovakiska ledarna kommunistiska lösningar på dessa problem genom en kalkylerad och kontrollerad "demokratisering". De lyckades vitalisera partiet, regimen och dess institutioner och ge dem en ny, mer demokratisk bild. De löste successionsproblemet utan konvulsioner eller maktkamp. De förpliktade de yngre partiledarna att fortsätta den långsiktiga politiken och stärka den strategiska samordningen inom Warszawapakten [1]t[4]. I den "tysta revolutionen" visade de sitt långsiktiga tillvägagångssätt för urval och utbildning av framtida ledare och rotation av kandidaterna för att skapa en reservoar av erfarenhet. De utvecklade sin egen tjeckoslovakiska version av den desinformation om avstalinisering och maktkamper som redan används av de sovjetiska, kinesiska och jugoslaviska partierna. De lyckades förvirra och delvis neutralisera intern och extern opposition mot regimen [1.5]De neutraliserade missnöje bland de intellektuella genom att involvera dem som kollaboratörer i deras politik. De neutraliserade de fängslade partimedlemmarnas missnöje genom att rehabilitera dem och ge dem ledande roller. De neutraliserade slovakernas missnöje genom att föra fram slovaker (Dubcek och Husak) som partiledare i Tjeckoslovakien och genom att öka investeringarna i den slovakiska ekonomin.

Kort sagt, de tjeckoslovakiska kommunistledarna lyckades bevara och faktiskt stärka regimens makt och effektivitet samtidigt som de gav den en ny bild. Dubcek var fast identifierad hemma och utomlands med ett nytt märke av "socialism med ett mänskligt ansikte", acceptabelt för västerländska socialdemokrater och liberaler.

Möjliga konsekvenser av "demokratisering" för väst

De sovjetiska, tjeckoslovakiska och blockkommunistiska ledarna och strateger fick värdefull erfarenhet och insikt i västerländska reaktioner på "demokratisering" i Tjeckoslovakien. Dubceks regering, hur kommunistisk den än var, fick snabbt en radikalt ny bild i väst. Den uppfattades inte som en förtryckande, totalitär regim, befläckad av stigmatiseringen från februari 1948 och som förtjänade att bli föraktad och förkastad på grund av det, utan som förebudet om en ny era av "socialism med ett mänskligt ansikte", som förtjänade att uppmuntras och stöttas av alla åsiktsströmmar. Kommunismens Dubcek-märke fråntog både de konservativa och den moderata vänstern argumentet att kommunistpartiers maktförvärv i Västeuropa eller någon annanstans automatiskt skulle leda till att demokratin utplånades, som det gjorde i Tjeckoslovakien 1948. Samtidigt gav det framför allt västeuropeiska kommunistpartier en kraftfull ny enhet för att skapa en ny propaganda för sociala oppositionspartier och en ny grund för att skapa gemensamma oppositionsvapen. kapitalism och konservativism. I detta sammanhang bör man komma ihåg att kommunistpartiernas internationella organ, The World Marxist Review —Problems of Peace and Socialism, bygger på och publiceras i den tjeckoslovakiska huvudstaden.

På kort sikt var Dubceks avgång ett bakslag för västeuropeiska kommunistpartier; under Husak verkade pendeln ha svängt tillbaka mot ett mer ortodoxt och traditionellt märke av kommunism. Ändå väckte Dubcek-regeringen stora västerländska förväntningar på möjlig framtida politisk utveckling i Östeuropa och Sovjetunionen och framväxten av nya märken av kommunism. Det kan faktiskt med säkerhet förväntas att experimentet kommer att upprepas både i Tjeckoslovakien (med eller utan Dubcek) och i en bredare skala i slutskedet av blockets långsiktiga politik. Framtida "Pragkällor" skulle mycket väl kunna ge valseger för ett eller flera västeuropeiska kommunistpartier. Förutsatt att dessa partier överensstämmer med kommunismens varumärke Dubcek, finns det en verklig fara att socialistiska, moderata och konservativa åsikter, som misslyckas med att inse Dubceks kommunisms sanna natur och strategiska motiv, kommer att acceptera situationen med

alla dess medföljande faror och potentiella konsekvenser.

Det skulle vara värt besväret för västvärlden att studera scenariot och teknikerna för det tjeckoslovakiska experimentet för att inte tas in igen som det var 1968. Scenariot kunde mycket väl upprepas, i huvudsak, fast med lokala variationer. Dess huvudsakliga beståndsdelar återges därför här:

- Ett återupplivande av avstaliniseringen, tillsammans med publicering utomlands av memoarer från tidigare parti- och andra politiska fångar.
- Senare publicering av dessa memoarer i hemlandet och av nya avslöjanden och avslöjanden om den gamla regimen, särskilt genom "fängelselitteratur".
- Rehabilitering av tidigare partiledare.
- Berättelser om en maktkamp bakom kulisserna i partiledningen, och framväxten av "progressiva" och "liberala" ledare.
- En författarkongress, med krav på större frihet och avskaffandet av censur.
- Produktion av kontroversiella tv-program, filmer och romaner.
- Betoning av "socialistisk laglighet" och "socialistisk demokrati"; betoning på federalism snarare än på centralism (i förhållande till Slovakien).
- Utökad kommersiell frihet och ökad roll för ekonomisk och arbetarråd och fackföreningar.
- Undertryckande av censur i press, radio och TV, med större frihet för kulturell och konstnärlig verksamhet.
- Bildande av kontrollerade icke-kommunistiska partier och politiska klubbar och organisationer, som Club 231.
- Återföreningar av politiska fångar.
- Antagande av nya lagar om rehabilitering.
- Kontrollerade elevdemonstrationer. .
- Hemliga möten för centralkommittén och val av nya, "progressiva" ledare.

Målen för den "tysta revolutionen"

Iscensättningen av den "tysta revolutionen" och dess vändning tjänade en mängd olika strategiska och taktiska mål. De kan sammanfattas så här:

• Att ge en ny, demokratisk bild åt partiet, dess institutioner och dess ledare, och för att därigenom öka deras inflytande, prestige och folkliga dragningskraft.

• Att vitalisera partiet, regimen och institutioner – som t.ex National Front, fackföreningarna, pressen och parlamentet – och att göra dem till effektiva makt- och kontrollorgan i det politiska och ekonomiska livet i landet.

• För att undvika en genuin kris och folklig revolt genom att provocera fram en konstgjord, kontrollerad kris genom samordnade åtgärder från partiet, säkerhetstjänsterna, de intellektuella, fackföreningarna och andra massorganisationer.

• För att förhindra att den kontrollerade krisen blir okontrollerad av införande av blocktrupper i Tjeckoslovakien i ett drag som planerats med och överenskommits i förväg av de tjeckoslovakiska ledarna.

• Att demonstrera onyttheten i opposition och maktlösheten i Nato och USA att ingripa.

• Att provocera fram genuint internt och externt motstånd för att avslöja självt, och därefter för att neutralisera eller likvidera sådan opposition (regimen kan mycket väl ha funnit det bekvämt att göra sig av med ett antal genuina antikommunister genom att tillåta resefrihet ett tag).

• Att repetera användningen av Warszawapaktstrupper för att "stabilisera" ett Warszawa Paktland ifall behov skulle uppstå att använda dem i en annan "oberoende" kommunistisk stat, som Rumänien, Albanien eller Jugoslavien.

• Att säkerställa en smidig succession från den äldre till den yngre generationen av kommunistiska ledare.

• Att säkerställa den okrossbara identifieringen av de yngre partiledarna med, och deras totala personliga engagemang för, den långsiktiga blockpolitiken som den äldre generationen initierat.

• Att ge de yngre ledarna erfarenhet av att hantera kontrollerad politiska utvecklingen.

• Att öka sin prestige hemma och utomlands som oberoende, nationell demokratiska ledare.

• Att överbrygga klyftan mellan äldre och yngre generationer, och till vädja till de nationella känslorna hos i synnerhet den yngre generationen.

• Att stödja och förstärka blockets strategiska desinformation om politisk evolution, ideologins förfall, framväxten av nya märken av kommunism och blockets upplösning i oberoende, nationella regimer.

• Att ge de rumänska och jugoslaviska regimerna en möjlighet att kräva

betona sin självständighet genom att kritisera ockupationen av Tjeckoslovakien.

• Att göra samma sak för vissa västeuropeiska kommunistpartier.

• Att göra det möjligt för dessa partier att öka sin valkraft genom att identifiera sig med "socialism med ett mänskligt ansikte".

• Att väcka känslor mot militärpakter i Europa.

• Att öka trycket i väst för att sammankalla en konferens om säkerheten i Europa, vars kommunistiska intresse är att främja upplösningen av militära pakter, skapandet av ett neutralt, socialistiskt Europa och tillbakadragandet av den amerikanska militära närvaron.

• Att ge skäl för framtida misskreditering av västerländska statsmän (särskilt konservativa) och västerländska diplomat- och underrättelsetjänster genom att vilseleda dem över "demokratisering" och genom att förfalska deras bedömningar genom den oväntade invasionen av Tjeckoslovakien.

• Att repetera och få erfarenhet för upprepningen av "demokratisering" i Tjeckoslovakien, Sovjetunionen eller någon annanstans i Östeuropa under slutfasen av blockets långsiktiga politik.

20

Den andra desinformationsoperationen: "Evolutionen" av den sovjetiska regimen, del två: "Dissident"-rörelsen

WÖSTERNSKA FÖRPÅTT OCH FÖRVÄNTNINGARliberaliseringen i Sovjetunionen, väckt av desinformationen från det tidiga 1960-talet, krossades till stor del av sovjetisk intervention i Tjeckoslovakien 1968, vilket underströk återgången till en form av nystalinism i Sovjetunionen förknippad med ledningen för Brezjnev. Men detta nya märke av stalinism verkade oförmögen att vare sig dölja eller kontrollera den interna oppositionens krafter. Västvärlden bevittnade uppkomsten inte bara av enskilda oliktänkande, utan av en hel "oliktänkanderörelse" med en inofficiell ledare i person av akademikern Andrey Sacharov och med en utpräglad förmåga att överleva regimens förföljelse och upprätthålla kommunikationen med väst. Fenomenet kan endast förstås i ljuset av tidigare historia och den nya metodiken.

Genuint motstånd mot det kommunistiska systemet i Sovjetunionen under perioden 1958-60, när den nya långsiktiga politiken och KGB:s nya politiska roll utarbetades, var djupt rotad och intensiv. Missnöjet var utbrett bland arbetare, kollektivbönder, präster och intellektuella. Den var särskilt stark bland ukrainska, lettiska, litauiska och judiska nationalister. Oppositionen avvisade i princip den sovjetiska regimen. Dess medlemmar trodde inte på möjligheten till "evolution"; de trodde bestämt att frihet endast kunde komma genom en ny revolution, störtandet av regimen och upplösningen av kommunistpartiet. De kallade sig inte dissidenter och beskrevs inte heller som sådana av regimen. De var kända i KGB och partidokument som "folkets fiender".

KGB var kapabelt att förhindra och neutralisera kontakter mellan väst och genuina motståndare till regimen; publicering av material som ansågs vara skadligt för sovjetiska intressen undertrycktes effektivt. Två exempel, kända av författaren 1961, illustrerar poängen. Det året skrev en framstående sovjetisk författare och journalist, V. Grossman, en antisovjetisk bok och försökte få den publicerad utomlands. Tanken som boken förmedlade var att det främsta felet i det sovjetiska ledarskapet inte var kulten av Stalin, utan kulten av Lenin och hans verk. Grossman överlämnade sitt manuskript till den tidigare svenska ambassadören och dekanen för Moskvas diplomatiska kår, Sulman. KGB fick reda på detta och en speciell operativ grupp inrättades på Shelepins instruktioner för att använda alla tillgängliga medel för att återställa manuskriptet. Politbyrån var oroad över vilken effekt det skulle kunna få för utländska kommunistpartier om det publicerades utomlands, särskilt vid en tidpunkt då den nya långsiktiga politiken nyligen hade antagits. Inom några dagar levererades manuskriptet av Shelepin till politbyrån. Väst visste ingenting om affären vid den tiden.

Samma år begärde en framstående vetenskapsman vid namn Zagormister, en före detta sovjetisk biträdande geologiminister som hade tillgång till viktig hemlig information om läget för kärnkraftsfrågor i Sovjetunionen, politisk asyl från den israeliska ambassaden i Helsingfors när han var på besök i Finland. Hans begäran avslogs och han hänvisades till den finska polisen. Genom sina hemliga källor i Finland fick KGB-residenset i Helsingfors en rapport om att en framstående sovjetisk tjänsteman försökt hoppa av till väst och bett de finska myndigheterna om hjälp. KGB ingrep. Zagormister överlämnades till den sovjetiske konsuln Sergeyev, en KGB-officer, som återförde honom till Sovjetunionen i en ambassadbil. Zagormister förhördes av KGB i Moskva. Han dog av en hjärtattack när han fick se en kopia av sitt samtal med den finska polisen. Återigen var ingenting känt eller publicerat om denna tragiska händelse i västerländsk press.

Den allvarliga utmaningen mot regimen från den verkliga oppositionen krävde särskilda åtgärder. Centralkommitténs och KGB:s förberedelser för att hantera detta och andra problem har beskrivits. De var baserade på teknikerna för politisk provokation och profylax som Dzerzhinskiy använde med framgång på 1920-talet.

Kortfattat skapade Dzerzhinskiys GPU, inför problemet med en stark intern opposition som stöddes och utnyttjades av emigranter och västerländska regeringar, en falsk oppositionsrörelse känd som Trust, som den använde för att avslöja, förvirra och neutralisera genuin intern och extern opposition. Genom att lura emigranterna och västerländska underrättelsetjänster att stödja trusten isolerade de effektivt det genuina interna motståndet från omvärlden. Dessutom hjälpte den framgångsrika projiceringen genom Trust av en falsk bild av den sovjetiska regimen i utvecklingen mot ett mer konventionellt nationellt europeiskt system de sovjetiska ledarna att uppnå sina diplomatiska mål, såsom erkännande av och närmare förbindelser med de europeiska stormakterna och Kina, förvärvet av västerländsk ekonomisk expertis och, genom Rapallofördraget, tillhandahållandet av militärt stöd från Tyskland.

Att tillämpa den nya metoden på framväxten av den nuvarande dissidentrörelsen innebär att ta hänsyn till:

• Alla bevis på en återgång till Dzerzhinskiys politiska tekniker provokation och desinformation, efter svagheten och utvecklingsmönstret och i synnerhet det kända förespråkandet av sådana metoder av Miro-nov och Shelepin.

• De specifika instruktionerna från Mironov och Shelepin till KGB i 1959 för att använda sin utökade intelligenspotential bland vetenskapsmän, författare och andra intellektuella för politiska syften och för att förbereda politiska operationer och experiment som syftade till att lösa upp intern opposition i Sovjetunionen.

• Den strategiska roll som KGB-agenter spelar bland sovjeterna vetenskapsmän på 1960-talet för att främja idén om gemensamma intressen mellan Sovjetunionen och USA.

• Debatten på 1960-talet mellan "liberala" och "konservativa" författare inspirerad och kontrollerad av KGB genom dess agenter Tvardovskiy och Kochetov.

• KGB:s kända tillgångar bland vetenskapsmän, författare och andra intellektuella 1960 och sannolikheten för deras ytterligare expansion sedan dess.

• Vetenskapsmäns och författares framträdande roll i dissidentrörelsen.

Om alla dessa faktorer beaktas kan det inte råda något rimligt tvivel om att dissidentrörelsen som helhet är en KGB-kontrollerad

falsk oppositionsrörelse analog med Trust och att många av dess ledande medlemmar är aktiva och villiga kollaboratörer med centralkommittén och KGB. Endast om denna tolkning accepteras är det möjligt att förklara varför en totalitär, nystalinistisk regim skulle tillåta en viss västlig kontakt med och rörelsefrihet för framstående "oppositionella" personer. Det är naturligtvis mer än troligt att några av de enskilda dissidenterna är ärliga människor som har engagerat sig i rörelsen utan att inse hur de kommer att utnyttjas och så småningom utsättas för offer. Rörelsen skulle inte fylla sin interna funktion om den inte lyckades attrahera oskyldiga.

Rörelsens främsta uppenbara syfte är att sträva efter demokratisering, mänskliga rättigheter och uppfyllandet av Helsingforsavtalen. Det helhetsintryck som skapas i väst är en djupt rotad, spontan kamp mellan regimens konservativa anhängare och liberala vetenskapsmän, författare och andra intellektuella. Intensiv västerländsk indignation, sympati och stöd väcks naturligtvis av nyheterna om att "oliktänkande" som Sacharov trakasseras, arresteras och döms till fängelse eller exil utan rättegång. Känslorna förstärks ytterligare av den medvetet konstruerade kopplingen mellan problemen för sovjetiska dissidenter och de sovjetiska judarna. Det är kanske känslomässigheten i västvärldens svar som fördunklar uppfattningen om att mycket av västerländsk kunskap om oliktänkande rörelsen förvärvas genom artighet av de sovjetiska myndigheterna.

Tillväxten av dissidentrörelsen ses ofta som en av frukterna av öst-västlig avspänning på 1960-talet. Trots den nuvarande uppenbara förföljelsen av oliktänkande, har långsiktiga västerländska förhoppningar och förväntningar på en framtida liberalisering av sovjetregimen kommit att fästas vid den slutliga framgången för deras "heroiska kamp". I själva verket är både oliktänkande rörelsen och de iögonfallande trakasserierna av den av de sovjetiska myndigheterna till stor del konstgjorda, och båda utgör en del av den avsiktliga scenen för slutfasen av den långväga blockpolitiken. Detta kan förväntas börja strax efter Brezjnevs försvinnande från den politiska scenen, och kommer sannolikt att inkludera en falsk liberalisering av regimen som gjorts rimlig av "rehabiliteringen" av de nuvarande oliktänkande ledarna.

Parallellen mellan dissidentrörelsen och Trust är naturligtvis inte exakt. Världsförhållandena förändrades djupt i

femtio år mellan dem. På 1920-talet kämpade Lenin, Dzerzhinskiy och GPU för kommunismens överlevnad i ett land. På 1960- och 1970-talen kom oliktänkande av olika slag att utnyttjas i hela det kommunistiska blocket, påfallande i Tjeckoslovakien 1968. Oliktänkande rörelser kan urskiljas på andra håll i Östeuropa och till och med i Kina.

Det här kapitlet kommer att begränsas till en undersökning av den inofficiella oliktänkande ledaren Sacharov, som nu lever i intern exil i staden Gor'kiy.

Sacharov

Sacharov är en framstående vetenskapsman vars tidigare tjänster till sovjetregimen i utvecklingen av kärnvapen är officiellt erkända. Som en av de främsta vetenskapliga rådgivarna till den sovjetiska regeringen skulle han ha haft tillgång till de mest känsliga kärnkraftshemligheterna och en inblick i sovjetisk strategi och sovjetiska relationer på kärnkraftsområdet med andra kommunistiska stater, inklusive Kina. Det är otänkbart att han, om han på allvar varit i strid med regimen och därmed en säkerhetsrisk, skulle ha fått de möjligheter han haft att upprätthålla kontakten med västerländska vänner och kollegor. Även från sin "exil" i Gor'kiy kan han förmedla sina åsikter till väst genom mellanhänder och korrespondens. Den enda slutsatsen som överensstämmer med dessa fakta är att Sacharov fortfarande är en lojal tjänare till sin regim, vars roll nu är en hög desinformationstalesman för de sovjetiska strategerna.

Temat "gemensamma intressen" mellan öst och väst, utvecklat av sovjetiska inflytandeagenter på 1960-talet, utökades efter 1968, framför allt i Sacharovs skrifter, till begreppet "konvergens" mellan det kommunistiska och det icke-kommunistiska systemet.

Innan Sacharovs uttalanden granskas måste kort hänvisning göras till rörelserna för ändring av vägvisare som beskrivs ovan. Anhängarna av denna rörelse hävdade att den sovjetiska regimen höll på att utvecklas från en ideologisk till en konventionell, nationell, kapitalistisk stat. Därför, hävdade de, borde vita ryska emigranter inte kämpa mot sovjetregimen, utan borde samarbeta med den för att uppmuntra utvecklingen av dessa trender. De

rörelsen hade en betydande effekt både på emigranterna och på de västerländska regeringar som de var i kontakt med, och det skapade gynnsamma förutsättningar för regimen att vinna västerländskt diplomatiskt erkännande och ekonomisk hjälp. Men anhängarna av Change of Signposts-rörelsen hade fel. Diplomatiskt erkännande och ekonomisk hjälp resulterade inte i utvecklingen av Sovjetunionen till en konventionell, kapitalistisk, nationalstat. Tvärtom, den sovjetiska regimen kom från 1920-talet starkare, mer aggressiv och mer ideologisk än tidigare. Anhängarna av Change of Signposts-rörelsen avslöjades som bankrutta profeter.

Västerländska konvergensteoretiker accepterar omedvetet och naivt i princip samma desinformationsbudskap som de tidigare anhängarna av Change of Signposts-rörelsen, nämligen att den kommunistiska ideologins inflytande är på tillbakagång, att kommunistiska regimer närmar sig den västerländska modellen och att det finns allvarliga möjligheter till ytterligare förändringar i dem som kommer att visa sig gynnsamma för västerländska intressen.

På 1920-talet förmedlades budskapet av regimen genom emigrrörelsen: från 1958 och framåt användes sovjetiska vetenskapsmän. På 1920-talet betonade budskapet sovjetregimens naturliga tendens att gå bort från ideologi mot ett kapitalistiskt system. På 1960-talet var argumenten ganska annorlunda. Exponenter för konvergens hävdade att Sovjetunionen under inflytande av den tekniska revolutionen utvecklade strukturella likheter med västvärlden; dessa strukturella likheter gav en grund för att hävda att det fanns gemensamma intressen mellan de olika systemen. Ytterligare skäl för att hävda att det finns gemensamma intressen härrörde från utvecklingen av kärnvapen och nödvändigheten av att undvika öst-västlig kärnvapenkonflikt. Det hävdades också på 1960-talet att förekomsten av kinesisk-sovjetiska skillnader och sovjetisk måttfullhet i jämförelse med kinesisk kommunistisk militans skapade ett gemensamt intresse mellan Sovjetunionen och västvärlden i att stå emot den "gula faran" från öst.

Eftersom föreställningen om äkta evolution i den kommunistiska världen är ogrundad, finns det inga skäl att hävda att den konvergerar med väst. Och eftersom påstådda kinesisk-sovjetiska skillnader också är produkten av gemensam kinesisk-sovjetisk desinformation, finns det ingen grund för att hävda att det finns gemensamma intressen mellan väst och vare sig Sovjetunionen eller Kina gentemot den andra. Föreställningarna

av konvergens och gemensamma intressen har båda formats av kommunistisk desinformation i den långsiktiga kommunistiska politikens intresse. Västerländska konvergensteorier bygger själva till stor del på acceptansen av kommunistisk desinformation.

Västerländsk önskan om konvergens mellan de kommunistiska och icke-kommunistiska systemen är i stort sett uppriktig. Det finns en genuin, intensiv och legitim oro för undvikandet av en kärnvapenkonflikt mellan öst och väst. Det finns därför en västerländsk predisposition att acceptera äktheten av Sacharovs oliktänkande såsom den uttrycks till exempel i hans avhandling, som påstås ha cirkulerat privat i Sovjetunionen och publicerats inofficiellt i väst under titeln Progress, Coexistence, and Intellectual Freedom, och i den senare boken Sakharov talar.[1]. Acceptansen av falska föreställningar om konvergens har faktiskt varit utbredd i väst. Acceptansen av äktheten av påhittade kinesisk-sovjetiska meningsskiljaktigheter har varit nästan universell. De falska föreställningarna som inspirerats av dessa bedrägerier väckte förväntningar hos västerländska beslutsfattare och allmänheten om en allvarlig förbättring av relationerna mellan Sovjetunionen och väst på 1960-talet och Kina och väst på 1970-talet. Oavsett om västerländska exponenter för konvergens insåg det eller inte – och de flesta inte gjorde det – formades deras attityder av blocket och dess desinformationsansträngning, vars huvudmål var att skapa gynnsamma förutsättningar för att uppnå de strategiska målen för blockets långsiktiga politik.

Huvudlinjerna i Sacharovs resonemang om konvergens anges i Convergence of Communism and Capitalism – The Soviet View och i Sakharov Spea[2]ksI.n dem Sacharov är oroad över mänsklighetens förintelse och erbjuder därför ett "bättre alternativ". Sedan delar han upp nuvarande och framtida världsutveckling i flera överlappande stadier. I det första skedet kommer "en växande ideologisk kamp i de socialistiska länderna mellan stalinistiska och maoistiska krafter, å ena sidan, och de realistiska krafterna hos vänsterleninistiska kommunister (och vänsterorienterade västerlänningar), å andra sidan, leda till en djup ideologisk splittring på internationell, nationell och partipolitisk skala." Enligt Sacharov, "I Sovjetunionen och andra socialistiska länder kommer denna process först att leda till ett flerpartisystem (här och där) och till akut ideologisk kamp och diskussioner, och sedan till realisternas ideologiska seger, som bekräftar politiken att öka fredlig samexistens, stärka-

demokrati och expanderande ekonomiska reformer (1960-19 38T0h)e."

datum "speglar den mest optimistiska utvecklingen av händelser."

Sacharov fortsätter: "I det andra skedet kommer ihärdiga krav på sociala framsteg och fredlig samexistens i USA och andra kapitalistiska länder, och påtryckningar från de socialistiska ländernas exempel och av interna progressiva krafter (arbetarklassen och intelligentian), leda till segern för den vänsterreformistiska flygeln av bourgeoisin, som kommer att börja genomföra ett socialistiskt stödprogram, (socialism) framsteg, fredlig samexistens och samarbete med socialism i världsskala och förändringar i ägarstrukturen.

"I det tredje steget löser Sovjetunionen och USA, efter att ha övervunnit sin alienation, problemet med att rädda den fattigare halvan av världen... Samtidigt kommer nedrustningen att fortsätta (1972-90).

"I det fjärde steget kommer den socialistiska konvergensen att minska skillnaderna i social struktur, främja intellektuell frihet, vetenskap och ekonomiska framsteg och leda till skapandet av en världsregering och utjämning av nationella motsättningar (1980-20)400)."

Det kan inte finnas någon kritik mot Sacharov för hans oro över möjligheten till kärnvapenkonflikt. Det som är oroande är att hans resonemang om konvergens går längre än de västerländska teorierna. Han föreställer sig konvergens på kommunistiska villkor på bekostnad av väst. Av hans resonemang är det uppenbart att han accepterar den kinesisk-sovjetiska splittringen som äkta i sig och som en verklig katalysator för omställningen av världsstyrkorna.

För att förstå den sanna innebörden av Sacharovs uttalanden måste hans roll granskas i ljuset av Shelepins rapport och den långsiktiga politik som antogs 1958-60, den period då Sacharov började växa fram som en offentlig person i Sovjetunionen. Som en ledande talesman för den så kallade dissidentrörelsen har han alla sken av en politisk provokatör. Om han var en genuin oliktänkande hade han inte haft de möjligheter han har haft att ta kontakt med västerländska vänner och kollegor. Dessutom skulle han, som en akademiker som arbetar inom kärnkraftsområdet, ha åtnjutit tillgång på politisk nivå till debatter om kärnkraftsstrategi vid

tidpunkt då den nya långsiktiga politiken och användningen av desinformation lanserades. Han skulle ha känt till det sanna tillståndet i de kinesisk-sovjetiska relationerna på kärnkraftsområdet, liksom på andra områden. Med tanke på desinformationsprogrammets allomfattande karaktär måste varje uttalande från en sovjetisk vetenskapsman om strategiska frågor anses ha gjorts på regimens instruktioner.

Dessutom skulle Sacharov ha vetat att liberaliseringen i Sovjetunionen så småningom inte skulle komma på det sätt han föreslår, som en spontan utveckling, utan i enlighet med en plan som noggrant utarbetats i förväg av regimen. Om han hade varit en genuin oliktänkande, skulle han ha avslöjat sanningen. Att han inte har gjort det pekar på slutsatsen att han i hemlighet agerar talesman för den regim som valts för uppdraget på grund av den naturliga styrkan i hans vädjan till västerländska vetenskapsmän och liberaler.

Sacharov förutspår förändringar i Sovjetunionen och andra socialistiska länder. Dessa förändringar kommer att avslöjas i utseendet på ett "flerpartisystem här och där" och i ideologiska diskussioner mellan "stalinister" och "realister", eller "leninister". I denna kamp förutspår Sacharov seger för realisterna (leninisterna) som, enligt honom, kommer att bekräfta "politiken att öka fredlig samexistens, stärka demokratin och utvidga ekonomiska reformer". Dessa framtida förändringar i det sovjetiska systemet ses av Sacharov som en fortsättning på nuvarande politiska utveckling och ekonomiska reformer.

När man läser Sacharovs förutsägelser som produkten av sovjetisk desinformation, kan man dra slutsatsen att vissa av hans uttalanden speglar den möjliga framtida kursen för kommunistiska handlingar och deras timing. Ytterligare politiska och ekonomiska reformer är därför att vänta i blocket, och de kommer återigen att användas i desinformationssyfte. Dessa reformer kommer att visa en påstådd "ökning av demokratin" och andra ytliga likheter med västerländska system och kommer att åtföljas av ytterligare demonstrationer av påstådd kinesisk-sovjetisk konflikt. Från 1980 och framåt kan en "utvidgning av demokratin" och uppkomsten av ett så kallat flerpartisystem förväntas i Sovjetunionen och på andra håll i blocket. Detta skulle vara den logiska fortsättningen och kulmen på desinformationen under de två föregående decennierna och skulle representera genomförandet inom blocket av slutfasen av den långsiktiga politiken. I denna fas gillar några av de nuvarande "oliktänkande" och "liberaler".

Sacharov själv i Sovjetunionen och Dubcek i Tjeckoslovakien – ledare som påstås vara förföljda av sina regimer – kan förväntas bli ledare för nya "demokratiska partier" i sina länder. Naturligtvis kommer de att förbli under hemlig ledning och kontroll av sina kommunistiska partier, och deras framväxt som ledare för nya partier kommer att betraktas i väst som ett sensationellt nytt bevis på en sann liberalisering av kommunistiska regimer och som en ny grund för det praktiska förverkligandet av konvergens mellan de två systemen, som förutspåtts av Sacharov.

Om man läser Sacharovs skrifter som desinformation och avkodar hans budskap i det ljuset, kan det förutsägas att det kommunistiska blocket kommer att gå längre i sitt utnyttjande av den fiktiva kinesisk-sovjetiska splittringen, föra den vidare till ett formellt (men fiktivt) avbrott i de diplomatiska förbindelserna och mer imponerande fientligheter än vad som hittills har inträffat vid gränserna mellan Sino och Sovjet. Detta kan mycket väl generera omställningar av internationella styrkor som kommer att vara skadligt för västerländska intressen och gynna blockets långsiktiga politik.

Sacharov förutspår förändringar i väst, särskilt i USA, "under påtryckningar från de socialistiska staterna och de interna, progressiva krafterna" i USA och andra västländer. "Borgerlighetens vänsterreformistiska flygel" kommer att vinna och kommer att "börja genomföra ett program för närmande (konvergens)" till socialismen. Sociala framsteg och förändringar i ägarstrukturen kommer att införas. Ett "vänsterreformistiskt" element kommer också att starta samarbete med socialismen i världsskala. Påtvingade förändringar i den politiska och militära strukturen kommer att ske. Under den andra fasen (1972-85) kommer intelligentsians roll att utökas och "en attack mot rasismens och militarismens krafter" kommer att göras.

Återigen, när man läser Sacharovs förutsägelser som desinformation, kan man sluta sig till att blocket och dess politiska och ideologiska allierade planerar åtgärder i framtiden för att säkerställa faktiska förändringar i väst av ett slag som Sacharov beskriver. Syftet med dessa åtgärder kommer att vara att uppnå politiska system i väst som närmar sig den kommunistiska modellen. De förändringar som planeras för det kommunistiska systemet kommer att vara vilseledande och fiktiva; de som planeras för väst kommer att vara verkliga och verkliga. Det är meningen med konvergens i det kommunistiska språket.

Det är märkbart och oroande att Sacharov, en så kallad dissident

Sovjetisk intellektuell använder i sina hänvisningar till USA:s "rasism och militarism" inte bara kommunistiska propagandisters normala språk när han hänvisar till det nuvarande amerikanska systemet, utan identifierar sig själv med innehållet i långgväga kommunistiska prognoser för utnyttjandet av dessa frågor och verkar arbeta för att de ska uppfyllas.

Den mest slående punkten med Sacharovs resonemang är hans val av datum, nämligen 1960-80, då han förutspår utvidgningen av politisk demokrati och ekonomiska reformer i de socialistiska länderna; och 1972-85, när han förutspår påtvingade förändringar i USA:s politiska och militära struktur[5]. Det vill säga, hans datum sammanfaller ungefär med datumen för antagandet av den nya långsiktiga blockpolitiken 1958-60 och datumet för dess slutfas, ungefär 1980. Detta är ingen tillfällig slump, eftersom Sakharov, den hemliga talesmannen för de kommunistiska strategerna för deras långvariga förespråkare och deras hemliga förespråkare för deras långa förespråkare och deras hemliga förespråkare. trender i västerländskt tänkande om konvergens som kommer att sammanfalla med deras design. Läst som desinformation och avkodad är hans förutsägelser om konvergens förutsägelser om segern för blockets långsiktiga politik och överlämnandet av väst med ett minimum av motstånd. Det är den sanna innebörden av hans "mest optimistiska utveckling av händelser."

I huvudsak förutsäger Sacharovs konvergensbegrepp själva resultatet för väst som författaren till denna bok vill förmedla en varning om. Sacharov ser resultatet som "optimistiskt" och resultatet av spontana utvecklingar som den kinesisk-sovjetiska splittringen och "politiska och ekonomiska reformer" i kommunistiska länder. Han önskar detta resultat. Syftet med den här boken är att förklara dess faror för väst eftersom den inte skulle vara spontan; det skulle vara resultatet av genomförandet av blockpolitiken 1958-60 där man använder sig av påhittade splittringar och bedräglig evolution och reformer som främjas med uppsåtlig eller omedveten hjälp av sovjetiska vetenskapsmän och intellektuella som Sacharov och andra.

Den officiella kommunistiska inställningen till konvergensteorier beskrivs i Convergence of Communism and Capitalism — The Soviet View. Enligt denna bok angriper sovjeterna konvergensteorier som de uttrycks av både västerländska experter och Sacharov. De sovjetiska ledarna beskriver konvergens som en "lömsk form av västerländsk subversion" och som en "ny "positiv" form av antikommunism.

Sovjet säger att spridningen av idéer om konvergens höjs av västländerna "till nivån för regeringens politik". Enligt den sovjetiska synen har konvergensteorierna två syften: Det ena är att "renovera" kapitalismen; den andra är att skildra "en uppmjukning eller försvagning av kommunismen". Med andra ord ser sovjeterna det första målet som att försvara kapitalismen och det andra som ett försök att undergräva kommunismen. Sovjet pekar ut för kritik teorier om "brobyggande" och teorier om "industriella" och "postindustriella" samhället och deras förespråkare, Fourastie, Aron, Galbraith, Mar-cuse, Kahn, Brzezinski, Leonhard, Bell och andra. Bell pekas ut för sina teorier om likheterna i förändringarna i de väpnade styrkorna i motsatta system under inflytande av den vetenskapligt-tekniska revolutionen. Sovjet visar oro över effekterna av konvergensteorier på sovjetiska ungdomar och vetenskapsmän och andra intellektuella. Sacharov ges som ett exempel på någon som har fallit under förtrollningen av västerländska konvergensteorier och som senare har "fört fram sina egna teorier om närmande mellan de två systemen." En annan fysiker, Kapitsa, nämns som någon som "prenumererade på ett antal av de åsikter som Sacharo uttryckte [6]v."

Det finns ett kapitel i Kommunismens och kapitalismens konvergens – den sovjetiska synen med den spännande titeln "Moskvas användning av konvergens för sina egna ändamål." Författarna säger att de sovjetiska ledarna finner begreppet konvergens användbart som utgångspunkt "för 'föryngringen' av ideologisk utbildning i Sovjetunionen." Partiarbetare som berörs av doktrin och ideologi uppmanas att vederlägga "de nya myterna om imperialistisk propaganda" och att "höja förståelsen till högre nivåer av marxismens-leninismens "rikedom och eviga giltighet". Författarna säger att konvergensteorier ger en "folie mot vilken man kan stimulera och tillföra ... entusiasm" till sovjetiska ideologiska kampanjer. Ännu viktigare är att de ger "en framkant" till Moskvas påstående att "Sovjetunionen fortsätter under belägring av en oförsonlig och farlig fiende trots de sovjetiska påståendena att "kapitalistisk inringning" är ett minne blott och... att balansen mellan världsstyrkorna oåterkalleligt har förändrats till Sovjetunionens fördel."

Amerikanska propaganda- och underrättelseorgan och USA:s ambassad i Moskva har alla attackerats av KGB i den sovjetiska pressen för att ha spridit idéer om konvergens och för att använda turism och vetenskapligt och tekniskt utbyte i syfte att sub-

vända sovjetiska medborgare, särskilt vetenskapsmän och ungdomar. Detta "hot" mot det sovjetiska systemets säkerhet har utnyttjats för att rättfärdiga regimens intensifiering av dess kontroll över det sovjetiska samhället. Den sovjetiska attacken mot konvergensen har kopplats samman med attackerna på ukrainska nationalister, sionister och religiösa grupper i Sovjetunionen och utomlands. Enligt författarna skiljer sovjetiska analytiker, bland förespråkarna för konvergensteorier, mellan "fiender", som använder begreppet konvergens i subversiva syften, och "idealister", som inkluderar framstående vetenskapsmän, fredspartisaner och "motståndare till militarism". "Idealisterna", bland vilka professor Galbraith är en framträdande plats, ses av sovjeterna som "erbjudande lovande mål" för sovjetiskt inflytande.

Eftersom författarna till Convergence of Communism and Capitalism – The Soviet View inte tar hänsyn till vare sig användningen av desinformation i det förflutna eller antagandet av den nya blockpolitiken 1958-60 eller den nya politiska och desinformationsroll som sovjetiska vetenskapsmän vid den tiden tilldelades, är deras förklaring av användningen av konvergensteorier i nuvarande sovjetiska politik ofullständig. Den verkliga innebörden av de sovjetiska ledarnas attacker mot konvergens kan förstås mer fullständigt i ljuset av den historiska bakgrunden, analysen av Sacharovs uttalanden om konvergens som ges ovan och slutsatsen att han fungerar som en kanal för sovjetisk desinformation och inflytande.

Från mitten av 1960-talet och framåt trappade de kommunistiska regimerna upp den ideologiska indoktrineringen av sin egen befolkning som förberedelse för inträdet i politikens slutfas omkring 1980. Det pågick en förnyad kampanj av ideologisk och militaristisk indoktrinering i Sovjetunionen 1966—67 samtidigt som, och i innehållet liknade den kulturella attacken mot Kina, mot den kinesiska revolutionen. i Tjeckoslovakien 1968. Samtidigt som de intensifierade sitt eget program för indoktrinering, försökte de kommunistiska ledarna skydda sin befolkning från det negativa inflytandet från västerländska idéer och spridningen av deras egen desinformation. När de hjälpte till att forma västerländska konvergensteorier hade de kastat en potentiell boomerang mot väst och vidtagit åtgärder för att förhindra att den återhämtade sig på deras eget folk. Samtidigt erbjöd det dem goda möjligheter "att avslöja och attackera den västerländska propagandans ideologiska subversion och tricks". Det var inget nytt i denna teknik. Det var ett typiskt exempel på politisk provokation.

tion. Samtidigt som idéerna från Change of Signposts-rörelsen formades av sovjetisk desinformation på 1920-talet, attackerades de av sovjetiska propagandister som en västerländsk ideologisk subversion. Rörelsen utnyttjades aktivt för att undertrycka intern opposition. Skillnaden mellan då och nu ligger i den bredare räckvidden och den större sofistikeringen av sådana provokationer och det faktum att de praktiseras av hela kommunistblocket.

Sovjetiska attacker mot konvergens har därför för det första ett defensivt och inhemskt syfte. För det andra tjänar de utrikespolitikens strategiska mål. De hjälper till att bygga upp tron på dessa teorier i väst som ett sunt och effektivt vapen för att hantera den kommunistiska utmaningen. De kommunistiska strategerna hoppas och förväntar sig att deras kritik av konvergens kommer att tolkas i väst som bevis på deras egen oro över effektiviteten och inverkan av sådana teorier på deras egna regimer och på deras vetenskapsmän i synnerhet. De avser att sådan kritik ska få västerländska propagandister att fortsätta och intensifiera sina ansträngningar för att föra fram konvergensteorier snarare än att avleda sina ansträngningar till mindre irrationella och potentiellt farligare teman.

För det tredje kan sovjetisk kritik av Sacharov och konvergens ses som ett sovjetiskt försök att bygga upp trovärdigheten i västra Sacharov och hans liknande som genuina motståndare och martyrer till det nuvarande sovjetiska systemet som uttrycker genuint oliktänkande. Genom att maskera konvergens som en "oppositionsdoktrin" kan sovjeterna få större strategiskt genomslag i väst för sitt koncept om konvergens – det vill säga att ha konvergens på deras villkor.

I ljuset av 1958-60 års blockpolitik och användningen av desinformation för att stödja den kan man se att föreställningar om gemensamt intresse och konvergens inte har utvecklats spontant i väst, utan är reflektioner och resultat av kommunistiska desinformationsoperationer vars inflytande omedvetet har absorberats av västerländska exponenter för dessa idéer. Konvergensteorier är orealistiska eftersom de saknar grund. Intrycken av att ideologins inflytande minskar, att Sovjetunionen utvecklas från en ideologisk till en konventionell nationalstat, att det pågår en kamp mellan Sovjetunionen och det kommunistiska Kina och att det kommunistiska blocket sönderfaller är alla falska. Dessa intryck är produkten av block desinformation operationer som har

framgångsrikt gömt den verkliga situationen. Sedan 1958-60 har den kommunistiska ideologin i de kommunistiska länderna återupplivats, återställts och intensifierats; den kommunistiska byråkratin har fått ett nytt, konstruktivt syfte; verklig och effektiv, men hemlig, samordning mellan de kommunistiska länderna, särskilt mellan Sovjetunionen och Kina, har praktiserats på grundval av den långsiktiga politiken. Oavsett om det är avsett eller inte, bidrar västerländska konvergensteorier effektivt till ett framgångsrikt genomförande av denna policy. De främjar avspänning och hjälper därigenom kommunistblocket att skaffa avancerad teknologi från väst och att förskjuta maktbalansen till kommunistisk fördel. De ger en osund grund för ett rationellt västerländskt svar på det ökande kommunistiska politiska och militära hotet. De främjar den politiska och ideologiska nedrustningen av väst. De avleder västerländska diplomatiska ansträngningar från förstärkningen av västerländska antikommunistiska allianser mot illusoriska och orealistiska omstruktureringar med en eller annan kommunistisk stat. De skapar överdrivna förväntningar i väst om möjligheterna till boende med den kommunistiska världen. De lägger en grund för att förstöra västerländsk moral och allmänhetens förtroende för de västerländska statsmän, diplomater och akademiker som har förklarat teorier baserade på gemensamma intressen och konvergens och som kommer att avslöjas som bankrutta profeter när begreppet konvergens exploderar. En sådan framgång har varit den falska föreställningen om konvergens i den nuvarande fasen av långsiktig politik att nya Sacharovs och nya varianter av konvergensteori kan med säkerhet förväntas dyka upp i den tredje och sista fasen.

Mål för desinformation om "dissidens"

Skapandet av en falsk, kontrollerad oppositionsrörelse som dissidentrörelsen tjänar interna och externa strategiska syften. Internt utgör den ett medel för den eventuella falska liberaliseringen av en kommunistisk regim; det provocerar vissa blivande oppositionella element att utsätta sig själva för motverkan, och andra drivs till överensstämmelse eller förtvivlan. Externt kan "dissidenter" fungera som fordon för en mängd olika desinformationsteman om ämnet för det kommunistiska systemets utveckling. En välannonserad våg

av förföljelse av oliktänkande, delvis äkta och delvis falsk, genererar västerländsk sympati för, och sårbara anpassningar till, de som är hemliga varelser inom regimen. Den sätter scenen för en eventuell dramatisk "liberalisering" av systemet genom att öka kontrasten mellan nystalinism och framtida "socialism med ett mänskligt ansikte". Det skapar en kader av figurer som är välkända i väst och som kan användas i framtiden som ledare och anhängare av ett "flerpartisystem" under kommunismen. "Oliktänkande" fackföreningar och intellektuella kan användas för att främja solidaritet med sina västerländska motsvarigheter och engagera dem i gemensamma kampanjer för nedrustning och reformering av västerländska "militär-industriella komplex". I det långa loppet kommer de inblandade västerländska individerna och grupperna att stå inför valet att erkänna att deras stöd till oliktänkande var felaktigt eller acceptera att kommunismen har genomgått en radikal förändring, vilket gör "konvergens" till en acceptabel och kanske önskvärd utsikt.

21

Den åttonde desinformationsoperationen: Fortsatta eruokommunistiska kontakter med sovjeterna — Den nya tolkningen av Eurokommunism

jag

I MITTEN 1970sen uppvisning av polemik mellan SUKP å ena sidan och de franska, italienska, spanska, och i mindre utsträckning de brittiska kommunistpartierna å andra sidan, verkade tyda på framväxten av ett nytt märke av kommunism i Västeuropa vars framträdande kännetecken var Sovjetunionens oberoende. Den nya tendensen kom att kallas eurokommunism.

Tanken att eurokommunism är ett taktiskt och bedrägligt redskap som antagits av de stora västeuropeiska kommunistpartierna för att förbättra sina valförmögenheter har redan kommit till uttryck i väst, särskilt i tidningen The Soviet Union and "Eurocommunism", av den framstående brittiske forskaren professor Leonard Scha1pSircoh.apiros papper hävdar också att eftersom eurokommunismen hjälper västeuropeiska kommunistpartier valmässigt, tjänar den Sovjetunionens långsiktiga intressen. Genom att uppmärksamma detta faktum ger tidningen ett värdefullt bidrag. Ändå, eftersom den är baserad på den gamla metoden, accepterar den skillnaderna mellan SUKP och de eurokommunistiska partierna som äkta och fortsätter att se SUKP som förgäves strävar efter att återhämta sin hegemoni över de berörda europeiska partierna. Analys av eurokommunismen i ljuset av den nya metoden tyder starkt på att så inte är fallet, att fenomenet representerar en ytterligare förlängning av det strategiska desinformationsprogrammet från block till icke-blockpartier och följer ett mönster som liknar tidigare operationer som betonade vissa blockpartiers nationella oberoende. Om så är fallet har flera icke-blockerande kommunistpartiledare gjorts till fullvärdiga partner i en disinfor-

till stöd för den långsiktiga kommunistiska politiken och internationell strategi. Den nya analysen av eurokommunismen, till skillnad från den gamla, belyser den roll som eurokommunismen kan förväntas spela i slutfasen av politiken på 1980-talet när "demokratisering", på Tjeckoslovakiens mönster 1968, sannolikt kommer att införas i en bredare skala i Östeuropa.

Eurokommunismens manifestationer

Eurokommunismens huvudsakliga yttringar beskrivs i detalj i Schapiros tidning. De karakteristiska tendenser som uppvisas av eurokommunistiska partier kan sammanfattas på följande sätt:

- En önskan att visa sin frigörelse från sovjetisk dominans.
- En kritisk inställning till viss sovjetisk repressiv politik, i synnerhet kränkningar av mänskliga rättigheter och trakasserier av oliktänkande i Sovjetunionen och Östeuropa.
- Avvisande av uppfattningen att "proletär internationalism" innebär att Sovjetunionens statliga intressen har företräde framför den internationella revolutionära kommunistiska rörelsens intressen.
- Att hävda kommunistpartiernas rätt att följa sin egen revolution. tionär politik även när den strider mot Sovjetunionens strävan efter avspänning och ekonomiska förbindelser med USA och Västeuropa.
- Avvisande av den åsikt som tillskrivs SUKP att enhet mellan kommunister och socialister är endast möjliga om socialister avsäger sig sin anslutning till "klasssamarbete": det vill säga i praktiska syften, om de blir kommunister.
- Vägran att gå med på påstådda sovjetiska krav på att de ska fördöma kineserna.
- Förslag om en valseger av ett kommunistiskt parti i väst Europa skulle strida mot sovjetiska intressen.
- Övergivandet av strävan efter "proletariatets diktatur".
- Eurokommunistiska partiers uppenbara utveckling till ansvarsfulla nationella partier som, i motsats till SUKP, accepterar befintliga parlamentariska institutioner och omfamnar humanistiska och demokratiska principer inklusive bevarandet av "borgerliga friheter" inom ett pluralistiskt samhälle.
- Fördömande av den radikala vänsterns användning av terrorism.

• Frånvaro av ledarna för eurokommunistiska partier från eller deras icke-deltagande i internationella sammankomster anordnade av SUKP.

• Restriktioner för sovjetiska representanters deltagande vid Eurocommunistiska sammankomster.

• Avvisande av befintliga militära block och förespråkande av begreppet en neutrala, socialistiska Europa.

• Utveckling av förbindelser med de jugoslaviska och rumänska partierna.

• Bildandet inom några av de eurokommunistiska partierna av ortodoxa splittringsgrupper lojala mot Moskva.

Eftersom det har förekommit en viss variation i hur och i vilken utsträckning dessa allmänna särdrag har uppvisats av de berörda parterna, måste några av de viktigaste synpunkterna som var och en av dem individuellt framfört kort nämnas.

Det franska partiet

I maj 1975 producerade partiet, i en "Frihetsförklaring", en förtäckt attack mot sovjetiska inskränkningar av medborgerliga friheter. Den 4 september 1975 insisterade L'Humanite på att partiet var engagerat i västerländsk demokrati. Följande januari sade den franske kommunistledaren Marchais att hans partis meningsskiljaktigheter med SUKP om "socialistisk demokrati" var så djupa att han inte kunde möta Brezjnev; han deltog inte i SUKP:s kongress den följande månaden, även om hans parti var representerat. Kirilenko, som deltog i den franska partikongressen kort därefter och representerade SUKP, nekades den sedvanliga rätten att tala. I april
1976 kritiserade den ledande franske kommunisten Kanapa Sovjetunionen för att han hyllade president Giscards politik vid en tidpunkt då det franska partiet kämpade mot den. I maj vägrade Marchais att kommentera på frågan om vad han skulle göra med franska kärnmissilubåtar. Under de föregående tjugotvå åren hade hans parti kontinuerligt fördömt konceptet kärnvapenavskräckning, i januari 1977 inledde den sovjetiska tidskriften Novoye Vremya en attack mot Jean Elleinstein, biträdande chef för partiets forskningscenter. Elleinstein, som tidigare skrivit en anti-stalinistisk historia om Sovjetunionen, publicerade en ny bok, Le PC, i Paris

1976 där han sa att det inte hade funnits någon frihet i Sovjetunionen efter 1922; han beklagade att hans eget parti inte hade följt det jugoslaviska exemplet och hade varit långsam med att kritisera bristen på frihet i Sovjetunionen. Marchais närvarade inte vid sextioårsfirandet i Moskva i november 1977, utan skickade en representant.

Italienska partiet

I mars 1975 kritiserade Berlinguer det pro-Moskva portugisiska kommunistpartiet för dess odemokratiska linje vid tiden för den misslyckade högerkontrakuppen i mars 1975. I augusti, som svar på en artikel av Konstantin Zarodov, redaktören för World Marxist Review, antydde han kritik av det italienska partiet för att snarare sträva efter den moderna unionspolitiken än att söka en politisk allians. för en sammanvävning av demokrati, socialism och frihet. I februari 1976 sa Berlinguer att han ville se ett socialistiskt samhälle som garanterade individuella såväl som kollektiva rättigheter. Han sa också att hans parti var engagerat i Italiens befintliga "internationella allians". Fyra månader senare sa han mer specifikt att Italien borde stanna i Atlantalliansen, som garanterade "socialism i frihet, socialism av pluralistisk sort".

Spanska partiet

I februari 1976 uteblev den spanske kommunistledaren Carrillo från SUKP:s tjugofemte kongress. I januari därpå anföll den spanska partiveckan Mundo Obrero östeuropeiska regeringar för deras förtryck av "oliktänkande". I april 1977 publicerade Carrillo en bok, Eurocommunismo y Estado, där han hävdade att Sovjetunionen efter sextio års existens fortfarande inte var en "arbetardemokrati". Han förespråkade ett pluralistiskt samhälle med "borgerliga friheter" och ett neutralt, socialistiskt Europa oberoende av något av de två militärblocken. Han har också sagt att USA:s baser skulle behöva stanna i Spanien så länge sovjetiska trupper stannade i Östeuropa. Boken blev anatematiserad i Novoye Vremya i juni och juli

1977. Som svar föreslog Dolores Ibarruri ("La Pasionaria"), den erfarne spanska kommunisten som, tillsammans med sju andra kommunistiska ledare, nyligen återvänt från många års exil i Sovjetunionen, en resolution som avvisar den sovjetiska kritiken av partiet; det godkändes enhälligt vid ett utökat plenum i partiets centralkommitté. Resolutionen stödde eurokommunismen som den enda vägen framåt i de avancerade länderna. Carrillo deltog i firandet av sextioårsjubileum i Moskva i november 1977, men blev inte inbjuden att tala. Han klagade över detta till västerländska korrespondenter. I april 1978 tog det spanska partiet bort termen "leninist" från sin titel och ådrog sig kritik i Pravda för detta.

Det brittiska partiet

I mars 1976 berättade den brittiske kommunistledaren McLennan den tjugofemte CPSU-kongressen att hans parti arbetade för en typ av socialism "som skulle garantera personlig frihet, pluralitet av partier, oberoende för fackföreningar, religionsfrihet, forskningsfrihet [och] kulturell, konstnärlig och vetenskaplig verksamhet." I en artikel i Morning Star i juli efterföljde McLennan anslutit sig till de eurokommunistiska partierna i den utsträckningen att han förnekade att det fanns något enskilt ledande kommunistparti och att varje parti skulle utarbeta sin egen politik i sitt eget land; ingen annan kunde göra detta åt dem. I november antogs den reviderade "British Road to Socialism" som partiprogram; den förespråkade ett nära samarbete mellan kommunist- och arbetarpartierna. 1976 bröt sig en grupp hårda motståndare till eurokommunismen, under Sid French, från partiet för att bilda det "nya kommunistpartiet".

Gemensamma uttalanden

Till viss del utvecklades eurokommunistiska idéer av de eurokommunistiska partierna i öppen samordning med varandra. Till exempel, i november 1975 utfärdade de franska och italienska partierna ett gemensamt uttalande efter möten i Rom som stödde "bour-

geois friheter, pluraliteten av politiska partier, rätten till existens och verksamhet för oppositionspartier och växling mellan majoritet och minoritet." Gemensamma uttalanden gjordes senare av de italienska och spanska och av de spanska och franska partierna som tog bort engagemanget för "proletariatets diktatur" från sina program. (Det franska partiet fann det nödvändigt att avge detta uttalande trots att det inte hade använt uttrycket sedan 7 19 i mars. Marchais, Berlinguer och Carrillo höll ett Eurocom-munistiskt toppmöte i Madrid som stödde sovjetiska utrikespolitiska mål men lovade deltagarna inrikes "att arbeta inom ramen för politiska och sociala krafter och att respektera, garantera och utveckla alla individuella och kollektiva friheter."

Den sovjetiska attityden

Mellan 1974 och 1977 olika artiklar av Ponomarev, chef för SUKP:s internationella avdelning; Zagladin, hans ställföreträdare; Zarodov, redaktör för World Marxist Review; och andra innehöll beslöjad och öppen kritik av "moderna kompromissmakare" och "borgerliga ideologer", vilket i själva verket betyder Eurocommuni2st.

En artikel i SUKP:s organ Partiynaya Zhizn' (nr 4, 1974), som i Schapiros tidning beskrivs som förmodligen den första direkta sovjetiska attacken mot ett västeuropeiskt kommunistparti, kritiserade den ledande spanska kommunistideologen Azcarate för att ha påstått att det fanns en motsättning mellan de socialistiska ländernas statliga intressen och den revolutionära rörelsens intressen. Han fördömdes vidare för att ha påstått att fredlig samexistens bidrar till att vidmakthålla status quo, för att vägra erkänna att det tjänar bättre än kalla kriget för att skapa gynnsamma förhållanden för revolution, för att ha kritiserat Sovjetunionen, för att ha motsatt sig den planerade internationella kommunistkonferensen med motiveringen att det kan leda till inrättandet av ett nytt organisatoriskt centrum, och för att betona de enskilda kommunistiska partiernas betydelse i stället för att överdriva de enskilda kommunistiska partierna. internationalism."

Den 26 januari 1977 avfärdade TASS Elleinsteins kritik av kränkningar av mänskliga rättigheter i Sovjetunionen som antikommunistisk propaganda. Det eurokommunistiska konceptet om ett neutralt, socialistiskt Europa förkastades implicit i den sovjetiska tidskriften Novoye Vremya; sovjeterna insisterade 1975 och 1976 på att kommunist

Parterna bör karakterisera Nato som aggressivt och Warszawapakten som defensivt.

Jugoslaverna och rumänerna

Till viss del identifierade jugoslaverna och rumänerna sig med eurokommunisterna. Till exempel påstås det att jugoslaverna, följt av ett antal västeuropeiska kommunistpartier, under diskussionerna 1974 och 1975 om sammankallandet av en internationell kommunistkonferens tog upp ett antal frågor om "proletär internationalism". Under samma period försvarade Rumänien öppet kommunistpartiernas rätt till självständighet. 1975 stödde både Jugoslavien och Rumänien idén om ett neutralt, socialistiskt Europa, motsatte sig militära block i allmänhet och vägrade att karakterisera Nato som aggressivt och Warszawapakten som defensivt. Särskilt de rumänska och spanska partierna hade nära relationer.

Den nya analysen

Det finns olika likheter mellan eurokommunismen och de desinformationsoperationer som redan beskrivits, vilket stödjer slutsatsen att det är en logisk förlängning av det desinformationsprogram som är avsett att möta kraven i den kommunistiska strategin för Europa. Dessa likheter kan ses:

- På det sätt som de påstådda skillnaderna mellan sovjetiska och Eurokommunistiska partier blev kända för väst.
- I det faktum att dessa skillnader är baserade på konstgjord väckelse av frågor som avgjordes mellan de kommunistiska ledarna 1957-60 och är oförenliga med bevisen på antagandet av en långsiktig kommunistisk politik och strategi.

- I utnyttjandet av dessa frågor för att projicera en falsk bild av utveckling av de eurokommunistiska partierna till oberoende nationella partier i syfte att främja framgången för deras taktik, nämligen att bilda enhetsfronter med socialistiska och andra partier.
- I de många inkonsekvenserna i de argument och polemik som används

av eurokommunistiska ledare i olika sammanhang; och i kontrasterna mellan deras ord och deras handlingar, särskilt i deras fortsatta kontakter med sovjetiska och andra blockledare, som inte är bevis på tvister, utan på samarbete i en gemensam strategi.

Eurokommunismens uppkomst

De eurokommunistiska partiernas utveckling mot "självständighet" följde antagandet av den långsiktiga politiken. De eurokommunistiska partierna var bland de åttioen partier som undertecknade manifestet från november 1960. När den kinesisk-sovjetiska splittringen utvecklades offentligt 1963, anslöt sig dessa partier, samtidigt som de undvek att fördöma kineserna, informellt med Moskva, och identifierade sig därigenom med det moderata varumärket av sovjetisk kommunism snarare än det militanta varumärket i Kina. På så sätt stärkte de den moderata image de behövde för att spela sin roll i den övergripande kommunistiska strategin för Europa, som innebar strävan efter enhetsfronter med socialistiska partier. 1965 och 1967 deltog de eurokommunistiska partierna i internationella kommunistiska konferenser i Prag och Karlovy Vary i Tjeckoslovakien. År 1968, i motsats till sitt liggande beteende under den sovjetiska interventionen i Ungern 1956, uttryckte de offentligt sitt ogillande av Warszawapaktens intervention i Tjeckoslovakien, och visade därigenom sitt oberoende av Sovjetunionen. Mot bakgrund av deras närvaro vid konferenserna i Prag och Karlovy Vary är det troligt att de eurokommunistiska partiernas anpassning till Dub-cek-regimen planerades och överenskoms på förhand som en del av den kommunistiska strategin för Västeuropa. Oenigheterna mellan de sovjetiska och eurokommunistiska partierna diskuterades påstås vid kommunistpartiernas världskonferens 1969. Det var vid denna konferens som det fanns "den första tydliga indikationen på att SUKP inte längre kunde hävda sin traditionella hegemoni över världens kommunistiska rörelser.ɜt."

Liksom i fallet med de påstådda skillnaderna mellan kommunistiska partier i blocket, kom denna "indikation", och andra som följde den fram till 1973, från beslöjad eller sned ömsesidig kritik i partitidningarna eller från retrospektiva avslöjanden från kommunister om debatter mellan partier som fördes bakom stängda dörrar.

Tidigt 1974 kom SUKP:s direkta attack mot Azcarate, följt av öppen polemik i pressen från SUKP och de eurokommunistiska partierna och retrospektiva bevis på meningsskiljaktigheter vid internationella kommunistiska sammankomster i Warszawa 1974 och Budapest 1975, och i mindre utsträckning i Tihany (Ungern) i Berlins slutliga kommunistmöte den 19 juni 6 i Berlin 19 juni. 1976, "bröts hela måttet av konflikten mellan SUKP och de "eurokommunistiska" partierna ...

[illegible] giltigheten av det tidigare bevis på oenighet bekräftades. Liksom i de tidigare desinformationsoperationerna kom de ursprungliga bevisen och bekräftelsen av oenigheter från kommunistiska källor.

The Revival of Dead Issues

Bland de frågor som påstods skilja de eurokommunistiska partierna från SUKP var sovjeternas fortsatta försök att dominera andra kommunistiska partier, att insistera på att de troget skulle kopiera det sovjetiska exemplet och att kräva att, i den internationella proletära solidaritetens namn, prioritet skulle ges av alla kommunistiska partier till att försvara Sovjetunionens intressen. Dessa frågor avgjordes faktiskt 1957, till stor del på sovjetiskt initiativ. Stalinistiska försök att dominera andra partier avvisades och fördömdes. Relationer mellan partier, inom och utanför blocket, återupprättades på en leninistisk grund av jämlikhet, förtroende, samarbete och gemensamt deltagande i strävan att uppnå kommunistiska mål.

De eurokommunistiska partierna deltog i de internationella möten mellan 1957 och 1960, där dessa frågor utplånades och avgjordes. Alla av dem, genom att underteckna Åttioen-partimanifestet, engagerade sig i den långsiktiga politik och strategi som hade utarbetats med deras aktiva hjälp.

Mot denna bakgrund är det lätt att se att eurokommunisternas återupplivande på 1970-talet av den döda frågan om det stalinistiska konceptet om relationer mellan kommunistiska partier var konstlat, beräknat, konstruerat och kom överens med sovjeterna i syfte att skapa strategisk desinformation på samma sätt som andra döda frågor återupplivades i andra desinformationsoperationer.

Utnyttjande av den "oberoende" bilden av eurokommunistiska partier

Återupplivandet av döda frågor bidrog till att främja tanken att de eurokommunistiska partierna var oberoende av SUKP. Samma syfte tjänades genom att antyda att det fanns meningsskiljaktigheter med Sovjetunionen angående strävan efter enhetsfrontstaktik, särskilt av det italienska partiet, och att det fanns en konflikt mellan den sovjetiska diplomatins intressen i att förbättra förbindelserna med europeiska regeringar och de kommunistiska partiernas intressen av att förvärva makten med lagliga medel. Båda förslagen var falska, men båda bidrog till att betona Sovjetunionens eurokommunistiska oberoende.

Förenade frontens taktik var bland de olika taktikerna som godkändes av åttioen-partikongressen i november 1960. I sin rapport från den 6 januari 1961 uppmanade Chrusjtjov kommunistpartierna att "synkronisera sina klockor". Tre månader senare ledde Suslov, en stor kommunistisk strateg, den sovjetiska delegationen till den sjätte italienska partikongressen. Där uppmanade han till antagandet av en moderat politik för att uppnå en bred, nationell demokratisk front. Det var naturligtvis inget nytt eller oortodoxt med united front-taktik. De godkändes specifikt av Komintern så länge sedan som 1935.

Likaså fanns och finns det ingen konflikt mellan sovjetisk avspänningsdiplomati och kommunistpartiets verksamhet. Vänliga förbindelser mellan de sovjetiska och västerländska regeringarna gynnar tillväxten av västerländska kommunistpartier. Avspänningsdiplomati och enhetsfrontstaktik är komplementära element i en enda kommunistisk strategi. Detente skapar gynnsamma förutsättningar för bildandet av enhetsfronter. Ponomarev, chef för SUKP:s internationella avdelning, gjorde klart poängen 1974 när han skrev att avspänningen hade effekten att neutralisera antikommunismen inom de socialdemokratiska partierna, att undergräva de imperialistiska makternas militaristiska förberedelser och att stärka de "realistiskt sinnade elementen inom det borgerliga lägret".[5]."

Trakasserierna av oliktänkande i Sovjetunionen och eurokommunisternas fördömanden av dem är båda kalkylerade taktiker. De iögonfallande trakasserierna av oliktänkande har sitt eget strategiska syfte, diskuterat på annat håll. Kritik av det från eurokommunisterna hjälper dem att etablera sina meriter som genuina konvertiter till demokratiska principer.

Inkonsekvenserna i eurokommunismen

Det finns många motsägelser och inkonsekvenser i uttalanden och handlingar från "eurokommunistiska" ledare. Som observatörer som Schapiro har påpekat är den påstådda omvandlingen av eurokommunister till demokratiska principer oförenlig med de revolutionära program de fortsätter att förespråka och de medel med vilka de försöker genomföra dem. Schapiros tidning citerar några talande uttalanden från eurokommunister om våldsanvändning. Till exempel sa den spanska delegaten vid Tihany-konferensen i maj 1976, på frågan om den spanska arbetarklassen skulle behöva ta till revolutionärt våld, att "att avskaffa en regim även med demokratiska medel innebär användning av våld." Carrillo skrev i sin bok: "De nya idéerna innebär också att partiet inte är en armé, även om det kan bli det om historiska förhållanden, de härskande klassernas våld, inte lämnar något alternativ." Dessutom nämnde han att partikontroll över kommunikationsmedierna är ett väsentligt krav, vilket ger en uppfattning om vilken typ av demokrati han hade i åtanke. Schapiros tidning citerar också en rapport i London Daily Telegraph den 26 januari 1976, om att spanska kommunister hade utbildats i Sovjetunionen och tränades i Rumänien i teknikerna för gerillakrigföring i städer.

Även i Storbritannien ska partiets mål om en "revolutionär övergång till socialism" uppnås genom en kombination av ett lagstiftningsprogram med "massutomparlamentariska kamper" och våldsanvändning mot alla inom högern som försöker göra en statskupp.

Temat kan kanske utvecklas ytterligare i fallet med Italien med förslaget att det italienska partiets fördömande av våldet från den radikala vänstern är ännu en vilseledande taktik. I en artikel med titeln Terrorism: International Dimensions, av Paul Wilkinson, uppmärksammas det sovjetiska intresset för direkt eller indirekt stöd till terroriströrelser.[6]tsT. Här finns en stor möjlighet att terrorismen i Italien stöds och stöds av internationell kommunism parallellt och i samordning med det italienska kommunistpartiets användning av juridiska, valtekniska och parlamentariska taktiker. Syftet med våld är att skapa kaos och anarki, att lägga ytterligare påfrestningar på styrande demokratiska partier, att eliminera deras duktiga ledare, att tvinga dem att ta till odemokratiska åtgärder och att visa allmänheten sin oförmåga att upprätthålla lag och ordning, vilket lämnar fältet öppet för det lagliga kommunistpartiet att framställa sig som

den enda effektiva alternativkraften.

Doktriniskt berättigande för användningen av terrorism finns i Left-Wing Communism—An Infantile Disorder, där Lenin skrev: "Alla dessa områden i det sociala livet är ... fyllda med lättantändligt material och erbjuder ... många ursäkter för att [starta] konflikter och kriser, för att förvärra klasskampens gnista som vi inte kan känna till i klasskampen och som vi inte kan känna till i massväsendet. strödda i varje land under inflytande av den världsomspännande ekonomiska och politiska krisen kommer att visa sig vara kapabel att tända elden, i betydelsen att väcka massorna, och vi är därför tvungna att med våra kommunistiska principer sätta oss igång med att "arbeta över" alla möjliga, även de äldsta [och] uppenbarligen mest hopplösa handlingsområden, eftersom vi inte kommer att ha det. vapen..." Mer specifik var Shelepins instruktion till den sovjetiska underrättelsetjänsten 1959 om att tjänsten och dess "illegala" skulle förbereda och genomföra operationer som skulle destabilisera de viktigaste västländerna och skapa kaos, som kunde utnyttjas av de lokala kommunistpartierna till deras fördel.

Schapiros tidning drar med rätta slutsatsen att ingen brytning mellan Moskva och ett eurokommunistiskt parti har ägt rum och ingen är trolig. Trots polemik har de eurokommunistiska partierna i stort sett fortsatt att ge sitt stöd till sovjetiska utrikespolitiska mål. På samma sätt har Sovjetunionen och kommunistblocket i allmänhet fortsatt att stödja den internationella kommunistiska rörelsen, inklusive de eurokommunistiska partierna, på otaliga praktiska sätt. Som Schapiro påpekar finns det inga väsentliga bevis för att det har förekommit någon störning av de bank- och affärskanaler genom vilka de eurokommunistiska partierna traditionellt har finansierats från Moskva. Eftersom den ömsesidiga kritiken mellan de sovjetiska och eurokommunistiska partierna är ömsesidigt överens om mellan ledarna, finns det ingen anledning till varför sovjeterna skulle vilja störa dessa kanaler. Inte heller, eftersom alla de åttioen partier som undertecknade manifestet från november 1960 för en gemensam långsiktig politik, finns det inget behov för Moskva att försöka fästa strängar till vilket ekonomiskt eller annat stöd det än ger dem.

Anomalierna i antagandet av eurokommunismen av spanska kommunistledare av den stalinistiska generationen, som Carrillo och

Ibarruri, är slående. Vid det utökade spanska partiets plenum 1977 föreslogs resolutionen som stödde eurokommunismen av ingen mindre än Ibarruri, som hade tillbringat en stor del av sitt liv i Sovjetunionen, som hade förlorat en son i Stalingrad, som hade hyllats i Novoye Vremya i maj 1977, och som tidigare hade beskrivit eurokommunismen som "nonsens". Några månader efter plenumet var hon tillbaka i Moskva för att fira sextioårsjubileum. Anomalien kan förklaras om man kommer ihåg att hon också var en aktiv deltagare i utformningen av den långsiktiga politiken 1957-60.

Det entusiastiska stödet till eurokommunismen från det rumänska partiet är inte så konstigt, med tanke på eurokommunisternas förespråkande av "demokratiska friheter" och den rumänska regimens repressiva interna praxis. Inte mindre märkligt, i konventionella termer, var det uppenbarligen hjärtliga mötet mellan Tito och Brezhnev strax före den europeiska kommunistkonferensen i Östberlin i juni 1976 och tilldelningen av en sovjetisk dekoration till Tito under ett besök i Moskva året därpå trots hans stöd till Eurocommun7ärT mh.e anomalier försvinner om eurokommunismen ses som ytterligare en strategisk desinformationsoperation. Carrillos självständighetsförklaringar från Sovjetunionen ses sedan vara lika falska som rumänernas och är baserade på dem. Både de rumänska och jugoslaviska ledarna har haft en viktig roll att spela för att stödja och samordna den eurokommunistiska rörelsen. Om den är korrekt, är rapporten om rumänsk utbildning av spanska kommunister i gerillakrigföring i städer ytterligare en illustration av Rumäniens roll i en samordnad blockinsats för att hjälpa de eurokommunistiska partierna.

Fortsatta eurokommunistiska kontakter med sovjeterna

Utvecklingen av "skillnader" mellan SUKP och de eurokommunistiska partierna har inte, förutom i ett fåtal väl uppmärksammade fall, hindrat det normala utbytet av besök mellan sovjetiska och eurokommunistiska partidelegationer. Berlinguer deltog i SUKP:s tjugofemte kongress i mars 1976. Han återvände till Moskva för sextioårsfirandet i november 1977 och togs emot i privat audiens av Brezjnev trots hans com-

förstärkning till pluralistisk demokrati och acceptans av fortsatt italienskt medlemskap i Nato.

Även om Carrillo var borta från den tjugofemte CPSU-kongressen, deltog Ibarruri i den. Efter publiceringen av Carrillos bok i april 1977 besökte en SUKP-delegation, ledd av redaktören för Pravda, honom, påstås för att utarbeta någon form av vapenvila. Carrillo var inte rädd för att återvända till Moskva för att fira sextioårsjubileum i november. Att han var närvarande vid firandet av det parti han utgav sig för att kritisera väger mycket tyngre än hans uppmärksammade klagomål till västerländska journalister om att han inte fick tala. Ibarruri tillbringade en semester i Sovjetunionen i februari 1979.

Marchais, det franska partiets ledare, höll sig borta från både den tjugofemte SUKP-kongressen och sextioårsfirandet i november 1977, men vid båda tillfällena var hans parti representerat, och vid den europeiska kommunistkonferensen i Östberlin i juni 1976 var Marchais personligen närvarande. Under loppet av 1977 grundades alliansen mellan de franska kommunist- och socialistpartierna som ett resultat av kommunistisk oförsonlighet. Den 2 oktober publicerade Pravda en artikel som var extravagant i sin hyllning av Marchais politik. Därefter drog Marchais sig alltmer tillbaka från det eurokommunistiska lägret i den utsträckningen att det franska partiet anpassades till den sovjetiska interventionen i Afghanistan i slutet av 1979.

Lättheten och straffriheten med vilken Marchais har kunnat leda det franska partiet in i och ut ur eurokommunismen är en av de mer häpnadsväckande inkonsekvenserna som pekar på rörelsens konstruerade natur. Olika förklaringar har framförts: Den ena är att SUKP motsatte sig det franska partiets valallians med socialisterna hela tiden och att när Marchais, förmodligen agerande självständigt, såg det lämpligt att bryta alliansen, var sovjeterna redo att välkomna honom tillbaka i fållan; andra förklaringar tyder på att sovjeterna från slutet av 1977 och framåt försenat använde antingen finansiellt eller utpressningstryck för att få Marchais tillbaka till klacken. Båda dessa förklaringar är baserade på en förlegad modell av förhållandet mellan SUKP:s ledare och andra kommunistiska partier; båda antyder förekomsten av centrifugalkrafter i rörelsen som försvann i och med antagandet av den gemensamma långsiktiga politiken 1957-60. Detta gav en solid ideologisk grund

för en disciplinerad, koordinerad leninistisk revolutionär rörelse erfaren nog för att kunna skörda de strategiska och taktiska fördelar som kan erhållas från en uppvisning av falska skillnader. Den nya metoden ser uppsägningen av alliansen med socialisterna i Frankrike som en tillfällig åtgärd som beslutas gemensamt mellan de sovjetiska och franska kommunistledarna i intresset för den kommunistiska strategin för Europa som helhet. Beslutet kan mycket väl vara relaterat till tidpunkten för början av slutfasen av långsiktig politik, när alla delar av den kommunistiska strategin för Europa kommer att föras samman. Den nuvarande tolkningen ger kanske en förklaring till att trots alliansens upplösning ingick kommunistiska ministrar i den regering som bildades efter valet 1981.

Den nya tolkningen av eurokommunismen

Sedan den långsiktiga politiken antogs 1960 kan en rad regionala kommunistiska konferenser spåras som handlade om kommunistisk strategi i Europa. Av särskild betydelse var de i Prag och Moskva i oktober 1965 och i Karlovy Vary 1967, året före våren i Prag. De eurokommunistiska partierna var representerade vid dessa konferenser, som diskuterade partiernas vädjan till socialistiska, katolska och andra kristna krafter och skapandet av ett Europa fritt från militärblock.[8]s. Med andra ord, parterna försökte bredda basen för sin enhetsfrontstaktik, och upprepade samtidigt kravet på ett Europa fritt från militära block som utfärdades vid blocktoppmötet i Bukarest året innan. Den noggrant förberedda "Pragvåren" följande år, de västeuropeiska kommunistpartiernas avsiktliga associering med den, och deras kritik av Warszawapaktens ingripande hjälpte de europeiska partierna att avskaffa det stigma som knöts till dem till följd av händelserna i Tjeckoslovakien 1948 och Ungern 1956; det gav ett kraftfullt uppsving för deras strävan efter taktik för enad front.

Det som var nytt i den här situationen var inte användningen av enhetsfrontstaktik (1965 års Pragkonferens hölls för att fira trettioårsdagen av Kominterns antagande av enhetsfronttaktik), utan det samordnade stödet till dem

av blockstrategisk desinformation om tjeckoslovakisk "demokratisering".

Om den systematiska desinformationen om skillnader mellan ledarna för olika kommunistpartier tas bort, blir mönstret för samordning mellan dem när det gäller att knyta ihop de olika delarna i deras gemensamma strategi för Europa tydligt. En serie förberedande konferenser hölls före mötet mellan europeiska kommunistpartier i Östberlin i juni 1976. Serien inkluderade en förberedande session i Budapest i december 1974 och en konferens i Tihany i maj 1976. Devlin noterade att efter mötet i Budapest "sänkte sig en ridå av officiell sekretess över resultatet[9] inB gsu.t" a en detaljerad redogörelse för Tihany-mötet publicerades så småningom fyra månader senare i Problems of Peace and Socialism. Redovisningen återspeglade mycket lite diskussion om "eurokommunistiska" frågor. Det avslutande talet hölls av Zarodov, som "ingående argumenterade för styrkan som härrör från enhet och samordning av revolutionärt agerande - en uppfattning som den överväldigande majoriteten av de representerade partierna instämde i [10]." Den gamla metoden antar (och har antagit sedan 1960) att skillnaderna mellan kommunistiska partier är verkliga och att talet om samordning dem emellan är så mycket blåsigt att dölja skillnaderna. Den nya metoden hävdar att skillnaderna är falska och är utformade för att täcka över samordningen, som är verklig och som inkluderar enighet om att "inte hålla med" i taktiska och strategiska syften.

Som Tito och Kardelj uttryckte det är det handlingar, inte ord, som räknas; eller, som Rumyantsev skrev i Problems of Peace and Socialism, bör uttalanden utvärderas i termer av "klassanalys [1]s[1] polemiken mellan de sovjetiska och eurokommunistiska ledarna bör därför inte läsas som propaganda, utan som desinformation som syftar till att hjälpa uppnå strategiska eller taktiska mål. Poängen kan illustreras av Berlinguers uttalande på TV, som sändes fem dagar före valet i juni 1976, att Italien borde stanna i Atlantalliansen. Mönstret för Eurocom-mötet visar sig också tydligt i det spanska mötet. Italienska och spanska ledare hölls i Madrid i mars 1977. En månad senare togs beslutet att legalisera det spanska partiet, och samma månad publicerade Carrillo Eurocommunismo y Estado. Två månader senare hölls val för den nya spanska

Kammarkollegiet. Om spanjorerna gick längre i sin "antisovjetism" än de andra eurokommunistiska partierna, berodde detta på att de hade blivit djupt kompromitterade av sin behandling av socialister, anarkister och andra under det spanska inbördeskriget och behövde omedelbart rusta upp sin image om de skulle få juridisk status, få representation i parlamentet och framgångsrikt driva den socialistiska alliansen.

En bekräftelse på den taktiska karaktären hos eurokommunisters protester mot deras omvandling till demokrati återfinns i ett tal som hölls i februari 1976 av Dorofeyev, en ledande sovjetisk expert på italienska angelägenheter. Dorofejev motiverade det italienska partiets förespråkande av vissa specifika friheter med att det enbart var avsett som ett medel för att vinna över den italienska småbourgeoisin. Han förklarade att proletariatet i verkligheten tolkade friheten helt annorlunda än sina tillfälliga allierade, och att det följaktligen inte behövdes oroas över förändringar av detta slag i kommunistpartiernas program, som upprätthöll en konsekvent revolutionär ståndpunkt.[1][2]

Lenin gav rådet att använda ett måttligt språk för att undvika att skrämma bourgeoisin. Det var med sådana överväganden i åtanke som eurokommunistiska partier släppte "proletariatets diktatur", och i fallet med det spanska partiet till och med ordet "leninist" från dess titel. Genom att slopa "proletariatets diktatur" följde de eurokommunistiska partierna SUKP:s exempel, som gjorde det 1961, också för att förbättra sin image.

De möjliga negativa effekterna på internationell kommunism

Verkliga tvister mellan ledarna för block och icke-blockpartier skulle ha en skadlig effekt på den internationella kommunistiska rörelsen. Aktivt samarbete dem emellan i en desinformationsoperation baserad på falska tvister tjänar till att cementera deras arbetsrelationer; de kan bara njuta tillsammans av deras framgång i att lura utomstående observatörer.

Med tanke på att oliktänkande rörelser i det kommunistiska blocket står under säkerhetstjänsternas kontroll, utgör varken rörelserna själva eller det eurokommunistiska stödet till dem något hot mot de kommunistiska regimernas säkerhet. Potentiella negativa effekter av

Eurokommunistiska idéer om medlemskap i blockpartier som inte är insatta i desinformationsoperationer neutraliseras utan tvekan av hemliga partibrev och genomgångar. När det gäller den östeuropeiska allmänheten kan den skyddas från kontaminering genom en kombination av presscensur, intensifierat ideologiskt arbete och avfärdande av anklagelser om kränkningar av mänskliga rättigheter som västerländsk borgerlig propaganda. I vilket fall som helst, med tanke på att den eurokommunistiska tvisten är en planerad och kontrollerad tvist, kan uppkomsten av negativa effekter på båda sidor om järnridån snabbt motverkas genom att dämpa eller helt släppa tvisten.

Högt uppsatta medlemmar av de eurokommunistiska partierna uppskattar utan tvekan de konkreta taktiska och strategiska utdelningar som kan erhållas från utbytet av kritik med Sovjetunionen och inser att inga uppoffringar av kommunistiska principer medförs. Ändå kan bildandet av ett fåtal pro-Moskva splittringsgrupper anses vara skadligt för de eurokommunistiska partierna. Med en långsiktig syn är detta inte nödvändigtvis så och argumenten som följer gäller lika mycket för bildandet av pro-kinesiska splittringsgrupper som ett resultat av den kinesisk-sovjetiska splittringen.

I vissa fall kan bildningen av splittergrupper ha kontrollerats. Till exempel kan uteslutningen från det spanska partiet 1970 av en grupp stalinister som senare bildade det spanska kommunistiska arbetarpartiet under Enrique Lister ha varit en del av den framåtriktade planeringen för eurokommunismen. I andra fall kan splittringsgrupper ha uppstått på grund av spontana reaktioner från hardcore meniga element som inte initierades i en kommunistisk strategi på hög nivå. Sådana grupper tenderar att innehålla den mer militanta stammen av revolutionär. Även om de är inblandade i mer eller mindre våldsamma dispyter med varandra eller med det huvudsakliga kommunistpartiet, förblir de under inflytande av en eller annan medlem av det kommunistiska blocket, och inte av något provästligt eller socialdemokratiskt parti. De tillhandahåller en reserv av organiserade militanter vars stund kan komma med ett framtida skifte i den kommunistiska linjen och övergivandet av den parlamentariska enhetsfrontens taktik.

För sovjetiska ledare, obekymrade som de är av valhänsyn, är den tillfälliga förlusten av sovjetisk internationell prestige som den eurokommunistiska kritiken av deras system innebär ett litet pris att betala för de faktiska och potentiella strategiska och taktiska vinster som härrör från

från förbättringen av de europeiska kommunistpartiernas image och inflytande.

Konsekvenser för västerländsk propaganda

Identifieringen av eurokommunism som en desinformationsoperation har uppenbara konsekvenser för västerländsk politik och propaganda som rör kommunism. Idéer om att förvärra friktionen mellan ledarna för blocket och de eurokommunistiska partierna är självförstörande eftersom det inte finns någon verklig friktion. Västerländska antikommunister som ansluter sig till eurokommunister för att stödja östeuropeiska "dissidenter" spelar deras fiende i händerna; de faller för en kommunistisk provokation. Sårbarheten av dessa anpassningar kommer att avslöjas när "liberalisering" sker i Östeuropa i slutfasen av långsiktig politik. Samtidigt ger de större respektabilitet åt eurokommunister. Västerländsk antikommunistisk politik och propaganda kan bara återvinna sin effektivitet om de är baserade på en korrekt förståelse av ursprunget, naturen och målen för den långsiktiga politiken och strategin och de desinformationstekniker som används i deras genomförande.

Slutsats

1969 hade blockstrategerna haft ett decennium av erfarenhet av att kontrollera och utnyttja konstgjorda dispyter mellan ledarna för vissa av blockpartierna. De hade också haft erfarenhet av ett kontrollerat experiment i "demokratisering" i Tjeckoslovakien. De hade sett hur väst hade tagits in av var och en av deras desinformationsoperationer i tur och ordning. De hade sett hur bilden av västeuropeiska kommunistpartier hade förbättrats genom deras koppling till kommunismens varumärke Dubcek och genom deras "oberoende" ställning till Warszawapaktens intervention i Tjeckoslovakien i augusti 1968. Även om Dubcek-experimentet hade avslutats, hade det funnits tid för en bedömning av dess potential som ett sätt att påverka västerländsk attityd. Effekten hade varit djupgående. Det var därför meningsfullt på 1970-talet att undersöka potentialen för konstgjorda tvister med Euro-

kommunistiska partier för att förbättra sina framtidsutsikter. Sådana tvister, i form av eurokommunism, skulle kunna passas in i mönstret för andra desinformationsoperationer. Eurokommunismen kunde stödjas av Rumänien och Jugoslavien, de "oberoende" kommuniststaterna, och attackeras av både sovjeterna och kineserna. Ömsesidig kritik mellan sovjeterna och eurokommunisterna skulle hjälpa till att skingra rädslan för införandet av ett sovjetiskt system i Västeuropa och bekräfta uppriktigheten i eurokommunisternas omvandling till demokratiska principer. Kinesiska anklagelser om att eurokommunister hamnade under socialdemokratiskt inflytande kunde främja illusionen om att det var så. Med sina meriter på så sätt förbättrade skulle de eurokommunistiska partierna kunna få nya allierade bland arbetarklassen, socialdemokraterna, småbourgeoisin, intelligentian, kyrkorna och de väpnade styrkorna och därmed kunna spela en mer inflytelserik roll i den övergripande kommunistiska strategin i Europa. Liksom den tjeckoslovakiska demokratiseringen bör eurokommunismen ses som ett experiment och repetition för politikens slutfas. Dess potential har ännu inte förverkligats fullt ut.

Eurokommunismens mål

Utvidgningen av redan beprövade desinformationstekniker till Västeuropa för att antyda utvecklingen av de eurokommunistiska partierna till liberaliserade, oberoende, ansvarsfulla nationella partier var avsedd att:

- Dölja samordningen mellan de eurokommunistiska partierna och de blocket i strävan efter en gemensam strategi för Europa.
- Föreslå ytterligare upplösning i det internationella kommunistiska rörelsen- och därför en minskning av dess hot mot den icke-kommunistiska världen.
- Förbättra de eurokommunistiska partiernas förmåga att uppnå inflytande och makt lagligt genom enad fronttaktik.
- Förbered marken, i samordning med blockpolitiken i allmänhet, för en eventuell "liberalisering" i Sovjetunionen och Östeuropa och en stor drivkraft för att främja upplösningen av Nato och Warszawapakten och tillbakadragandet av den amerikanska militära närvaron från ett neutralt, socialistiskt Europa.

22

Desinformations- och intelligenspotentialens roll i förverkligandet av de kommunistiska strategierna

THAN DISINFORMATIONSPROGRAMhar spelat en betydande roll i det framgångsrika förverkligandet av de kommunistiska strategierna. En studie av tillgängliga kommunistiska och västerländska bevis avslöjar förekomsten av minst sex sammankopplade strategier för att främja kommunismen i linje med denna långsiktiga politik. Den första strategin hänför sig till kommunistpartiernas verksamhet i de avancerade industriländerna. Dess kärna är användningen av olika taktiker, såsom eurokommunism, den avsiktliga uppvisningen av en bild av ett ansvarsfullt, oberoende parti för att etablera handlingsenhet med socialdemokrater och katoliker i Europa och för att skapa ett neutralt socialistiskt Europa som lutar mot den kommunistiska sidan. Strategin planerar tre perioder. Under den första perioden söker kommunisterna tillfälliga allierade bland socialdemokraterna, fackföreningsmedlemmarna och katolikerna, inklusive moderaterna och de konservativa som kunde ställas i spel mot vilken allians som helst med USA. I den andra perioden elimineras de konservativa och socialdemokraterna blir de främsta allierade i ett neutralt socialistiskt Europa. Under den sista perioden tar kommunisterna de nödvändiga stegen för ett fullständigt maktövertagande.

Den andra strategin handlar om den kommunistiska ansträngningen att upprätta handlingsenhet med utvecklingsländerna i Asien, Afrika och Latinamerika. Dess kärna är användningen av olika taktiker, inklusive stödet av de nationella befrielserörelserna från Sovjetunionen och andra kommunistiska länder och att utnyttja den sena Titos inflytande i den alliansfria rörelsen, vilket har tjänat till att minska västvärldens inflytande i dessa områden.

Den tredje strategin handlar om ansträngningen att vända den militära maktbalansen, som 1960 lutade kraftigt till förmån för väst. Kärnan i denna strategi avslöjas av ett antal kommunistiska handlingar, inklusive diplomatiska förhandlingar, som SALT; ett kinesiskt försök att göra en falsk militär allians med USA; ansträngningar att öka den sovjetiska militära potentialen, vilket involverar USA i ett impopulärt krig som det i Vietnam; antimilitära kampanjer i Västeuropa; och terrordåd mot amerikanska militära tjänstemän.

Den fjärde strategin handlar om undergrävandet av den icke-kommunistiska världens ideologiska motstånd mot kommunismens framfart. Dess väsen ligger inte i användningen av propaganda och predikandet av ideologi, utan genom konkreta handlingar och handlingar, inklusive kalkylerad antisovjetism.

Under alla dessa strategier ligger den femte strategin, den för desinformationsprogrammet. Det viktigaste inslaget i detta program är den beräknade kinesisk-sovjetiska splittringen, som har gjort det möjligt för de två kommunistiska makterna att framgångsrikt fullfölja saxstrategin, det vill säga att ha kompletterande dubbel utrikespolitik, vars nära samordning är dold från väst och som hittills har undgått att upptäckas av väst. Det är denna saxstrategi som har bidragit väsentligt till alla andra strategier.

Även om kommunisterna har uppnått handlingsenhet med vissa arabiska och afrikanska stater och har skapat antimilitära kampanjer i Västeuropa, har de misslyckats med att nå majoriteten av socialdemokraterna, de fria fackföreningarna och katolikerna där. De misslyckades också i USA till stor del på grund av den amerikanska arbetarrörelsens starka antikommunistiska ställning under den sene George Meany. Bildandet av enhetsfronter i Latinamerika som helhet har hämmats av styrkan av militärt inflytande på kontinenten.

Den stora strategin

Den sjätte strategin är dock den viktigaste. Denna strategi, som har utarbetats av blocket under de senaste tjugo åren, behandlar lösningarna på de återstående problemen med en enhetlig handling och har en avgörande roll i slutfasen av den långsiktiga politiken. Denna sista strategi relaterar till den konsekventa ansträngningen

att få till stånd en politisk och ekonomisk konsolidering av enskilda kommunistiska regimer, uppbyggnaden av så kallade mogna kommunistiska samhällen och förberedelserna av ett sken av demokratisering för att, med Togliattis ord, ge stöd åt kommunisterna utanför blocket i förverkligandet av de stora strategierna. I huvudsak involverar denna strategi samverkan mellan följande faktorer:

1. Utvecklingen av en effektiv politisk, ekonomisk, diplomatisk och militär understruktur under vilken kommunisterna kan fortsätta att samordna sin politik och sina handlingar på bilateral basis genom ett system av vänskapsfördrag. Denna understruktur skulle inte påverkas av den formella upplösningen av Warszawapakten. En betydande roll i denna samordning kommer att ligga hos partiapparaten, särskilt hos de avdelningar som ansvarar för förbindelserna med blockländerna.
2. Skapandet av kreativa ideologiska justeringar och vitaliseringen av kommunistpartierna och massorganisationerna, inklusive fackföreningarna och ungdoms- och intellektuella organisationer. Vidare, breddningen av partiernas politiska bas och utvecklingen av massorganisationerna till effektiva understrukturer för partierna. Sådana förändringar kommer att möjliggöra införandet av kontrollerad politisk opposition, vilket kommer att ge de i grunden totalitära regimerna ett övertygande intryck av en grundläggande förändring och ett sken av demokrati. Till exempel, inom en tjugoårsperiod fördubblade de kommunistiska partierna i Sovjetunionen och Kina nästan sitt medlemsantal till sjutton miljoner respektive trettiosex miljoner. I Kina åstadkoms detta under och efter kulturrevolutionen. En viktig roll i denna revitalisering spelades av de ideologiska kommissionerna och partiernas kulturavdelningar.

3. Beredningen av en falsk opposition, under införandet av kontrollerad demokratisering i de kommunistiska regimerna, i syfte att skapa ett gynnsamt villkor för handlingsenhet med socialdemokraterna, de fria fackföreningarna och med katolikerna mot Nato och USA:s militärindustriella komplex. Denna förberedelse avslöjades av omorganisationen och omorienteringen av KGB och säkerhetstjänsterna i blockländerna, enligt order från Shelepin. Skälet var att samordna deras gemensamma ansträngningar och att införa en falsk, kontrollerad opposition i linje med den sovjetiska erfarenheten med den falska antikommunistiska organisationen Trust under NEP under Lenin. Shelepin beordrade specifikt att inflytandeagenter skulle användas bland framstående författare, vetenskapsmän, fackföreningsmedlemmar, nationalister och religiösa ledare. betonade han

behovet av att använda inflytandeagenter bland cheferna för de olika religionerna, inklusive chefen för den rysk-ortodoxa kyrkan och de muslimska ledarna i sovjetiska Centralasien, för politiska mål. En betydande och aktiv roll i sådana förberedelser spelas av kommunistpartiernas administrativa avdelningar, som övervakar säkerhetstjänsternas verksamhet.

4. Utvecklingen av en effektiv strategisk samordning mellan utrikesministerierna, ambassadörerna, kommunistpartierna och massorganisationerna i de kommunistiska länderna inom blocket och även för de kommunistiska partierna utanför blocket. En betydande roll i sådan samordning tillhör partiavdelningarna för internationella relationer och kommunistiska diplomater. Detta förklarar varför vissa kommunistiska ministrar, som de från Rumänien, Ungern och Bulgarien, tidigare var chefer för sådana departement. En viktig roll i sådan samordning, specifikt för förverkligandet av strategin i Västeuropa, åvilar den sovjetiska kommittén för europeisk säkerhet, som leds av partitjänstemannen V. Shitikov. Denna kommitté skapades i juni 1971 för bättre samordning mellan de sovjetiska massorganisationerna i kampen för förverkligandet av en kollektiv europeisk säkerhet. Utvecklingen och förverkligandet av strategin avslöjas av kommunistpartiernas många konferenser, särskilt i Moskva och Prag 1965, och kommunistledarnas högnivåmöten med Brezhnev på Krim under 1970-talet.

Studiet av tillgängliga bevis leder till slutsatsen att den tjeckoslovakiska demokratiseringen 1968 var en repetition av denna strategi för att se hur detta scenario kan fungera i praktiken och för att testa den västerländska reaktionen på det.

Jugoslaviens desinformation och strategiska roll

Den nya metoden gör det möjligt att se hur Jugoslaviens så kallade självständighet har gjort det möjligt för henne att spela en ledande roll i att främja framgången för den kommunistiska tredje världens strategi. Jugoslavien var väl kvalificerat att ta sitt inflytande till att organisera tredje världen, omorientera den mot socialism och smida den till ett vapen för användning mot väst. Det var Tito som uppmärksammade Chrusjtjov på vänskapens politiska potential

och samarbete med sådana ledare som Nasser, Nehru och Sukarno. Försoningen mellan Jugoslavien och de andra kommunistiska länderna och Jugoslaviens bidrag och engagemang för den långsiktiga politiken 1958-60 döljdes framgångsrikt av desinformation. De har förblivit dolda under de senaste tjugo åren, trots den enorma mängd bevis som kan tolkas som att Jugoslavien har fullgjort en strategisk roll i samordningen med de andra medlemmarna i det kommunistiska blocket – framför allt med dem i Afrika, Asien och FN.

Jugoslaviskt inflytande inom och utanför den alliansfria rörelsen var acceptabelt för de neutralistiska och nationalistiska tredje världens ledare, till stor del för att de såg Jugoslavien, liksom de själva, som självständigt och, till skillnad från stormakterna, ointresserade av att dominera och kontrollera dem. Den jugoslaviska kommunismen verkade mer flexibel och anpassningsbar än den sovjetiska eller kinesiska versionen. Dessutom åstadkoms jugoslaviska idéers inträngning i tredje världen inte genom traditionella aktiviteter av ett tätt sammansvetsat kommunistparti, utan genom personligt inflytande och sådana massorganisationer som Socialist Alliance of the Working People of Jugoslavia och de jugoslaviska fackföreningarna.

I viktiga frågor var Titos linje konsekvent antivästlig och till hjälp för att fullfölja den långsiktiga kommunistiska politiken. Han intog en anti-amerikansk position under Kubakrisen 1962. Han följde den pro-arabiska kommunistiska linjen 1967 och bröt de diplomatiska förbindelserna med Israel. Han arbetade hårt för att övertala de alliansfria nationerna att följa efter. 1973 bröt arton afrikanska stater förbindelserna med Israel. Tito följde den kommunistiska linjen om erkännande av Östtyskland och påverkade många arabiska och afrikanska stater i samma riktning. Han mobiliserade de alliansfria nationerna för att fördöma amerikansk intervention i Vietnam. Han kritiserade amerikanskt beteende under inbördeskriget i Angola 1975, och ett tag omprövade Ford-administrationen sina försök att förbättra förbindelserna med Jugoslavien.

Tito var kritisk till kubanska handlingar i Afrika och till sovjetisk intervention i Afghanistan, men många av hans kritik var tysta och ingen ledde till några effektiva handlingar. Tito och hans jugoslaviska kollegor kan ta en stor del av äran för svängningen i FN:s balans, under de senaste tjugo åren, mot väst och till förmån för kommunistblocket. En ytterligare punkt, med viktig

konsekvenser för slutfasen av den långsiktiga kommunistiska politiken är att Tito lyckades vinna stöd och solidaritet från många europeiska och japanska socialister för tredje världens nationella befrielserörelser.

Sammanfattningsvis var jugoslaviska aktioner från 1958 till 1980 nära samordnade med Sovjetunionen och, senare, med Kina. Genom användningen av desinformation om jugoslavisk självständighet, som accepterades lika av tredje världen och västvärlden, kunde Jugoslavien spela en viktig strategisk roll på leninistiska linjer för att främja enad handling med tredje världens länder, genom att omorientera dem mot socialism och omvandla dem till kommunismens allierade mot väst. Tito förtjänade väl Leninorden som han tilldelades 1979. Han är död, men hans politik fortsätter.

På grund av västerländsk misslyckande med att genomskåda desinformation, inklusive de våldsamma kinesiska och albanska attackerna på Tito för att ha agerat som agent för USA:s imperialism i Afrika, har USA och hennes allierade fortsatt att betrakta Jugoslavien som en tillgång för väst och en modererande kraft i de nyligen oberoende länderna; de har fortsatt att ge henne gynnsam behandling. Men jugoslaviskt inflytande är farligt. Redan grunden har lagts för samordnade åtgärder mellan kommunistblocket, tredje världen och många europeiska och japanska socialister. Utan att inse effekten på sitt eget öde är stora delar av tredje världen redo att agera som den mest effektiva allierade för de kommunistiska strategerna i deras offensiv mot de avancerade länderna i slutfasen av politiken.

Sino-sovjetisk desinformation och kulturrevolutionen: en ny tolkning

Sovjets fördömande av kulturrevolutionen som antimarxistisk och antisocialistisk hjälpte till att dölja dess sanna innebörd som en del av den kinesiska kommunistiska återuppbyggnadsprocessen. Samtidigt kunde de kinesiska ledarna utnyttja sina påstådda meningsskiljaktigheter med sovjeterna för att samla partiet och massorna bakom dem, under deras mest utsatta period, genom att hissa den kinesiska nationalismens flagga. I detta upprepade de Stalins utnyttjande av

"kapitalistisk inringning av Sovjetunionen" på 1920- och 1930-talen för att samla det ryska folket till sovjetregimen. Skillnaden i det kinesiska fallet var att kineserna, genom att medvetet lura sin egen befolkning och omvärlden, inkluderade Sovjetunionen bland de "imperialistiska makter" som försökte omringa Kina. Därigenom tjänade de sina egna intressen i att stärka och stabilisera sina regimer; samtidigt tjänade de de långsiktiga blockpolitikens strategiska intressen.

Oro rådde utan tvekan under kulturrevolutionen, men i ljuset av den nya metodiken är fakta kapabla till en ny tolkning. Kulturrevolutionen var en del – och en mycket betydande del – av den vidare processen för den kommunistiska återuppbyggnaden av det kinesiska samhället. Det följde, som nästa logiska steg, återuppbyggnaden av det kinesiska jordbruket. Den nyligen etablerade materiella grunden för det kinesiska samhället krävde en lämplig marxistisk politisk och ideologisk överbyggnad. Av denna anledning kallade Mao det "den stora proletära kulturrevolutionen".

Förutom att det orsakade en omfattande ekonomisk förskjutning, avslöjade skapandet av kommuner och övergången i prioritet tillbaka från industri till jordbruk otillräckligheten i strukturen och karaktären hos det befintliga partiet och dess massorganisationer. Dessa var huvudsakligen baserade i städerna, medan de verkliga kinesiska massorna fanns på landsbygden - därav strävan att skicka intellektuella till byarna. Partiets ideologiska nivå var för låg och tendensen till stel, byråkratisk tröghet var oacceptabel. Beslutet togs därför att omgruppera de mest indoktrinerade och militanta delarna av den gamla parti- och ungdomsorganisationen till en alternativ struktur som till stor del förlitar sig på armén och ministeriet för allmän säkerhet för att tillhandahålla den nödvändiga delen av kontroll och för att förhindra att situationen går ur hand. Uppkomsten av "politiska avdelningar", avdelningar av röda gardister och "revolutionära kommittéer" var inte spontant; det instiftades av centralkommittén. Inte förrän väsentliga förberedelser hade gjorts på denna grund för införandet av en alternativ maktstruktur inleddes kulturrevolutionen. Med en alternativ maktstruktur på plats var det möjligt att avskaffa stora delar av den befintliga partiorganisationen under centralkommitténs nivå samtidigt som enorma mängder partitjänstemän reindoktrinerades. Under tiden den alternativa organisationen, till stor del hämtad från

Den yngre generationen tog sig an sin uppgift att öka sina band med och inflytande över massorna för att avskeda dem med revolutionär iver och engagera dem i politiken för kommunistisk återuppbyggnad. Kulturrevolutionen initierades av centralkommitténs plenum i augusti 1966 och vägleddes och leddes av centralkommittén hela tiden. Att det var en revolution styrd uppifrån visades av dess tillfälliga avbrott för vårsåddssäsongen 1967 och det samtidigt återupptagande av klasserna i skolorna på centralkommitténs instruktioner. Revolutionen, eftersom den var ideologisk, leddes naturligtvis av centralkommitténs ideologer, ledda av Chen Po-ta och Mao själv. I april 1969 hade tillräckliga framsteg gjorts för att den egentliga kulturrevolutionen skulle dämpas av den nionde partikongressen.

Även om oron dog bort, fortsatte många av de processer som påbörjades före och under kulturrevolutionen. Om kärnan i kulturrevolutionsperioden från 1966 till 1969 var skapandet av nya maktorgan och "vänsteristernas" attack mot "högeristerna", så var kärnan av de följande tre åren återupptagandet av de äldre, omutbildade partitjänstemännen i de nya maktorganen och attacken mot vänsterarmisterna, som sedan till en början var understödd av vänsterarmisterna. kontroll. De första tecknen på avspänning med väst började dyka upp. Under de kommande tre åren, från 1973 till 1976, fortsatte processen med omskolning, under påstådd ledning av "Fyrans gäng". Men nu var det en mer specifik process av ideologisk och politisk förberedelse av det återuppbyggda partiet, regeringsapparaten och massorganisationerna för den nya situation som en övergång till aktivistisk, avspänningsdiplomati innebar. Med Maos död och "pragmatikernas" återkomst till makten lanserades fullskalig, aktivistisk avspänningsdiplomati på sovjetiska linjer med syftet att använda ekonomisk, finansiell och teknisk hjälp från den icke-kommunistiska världen för att påskynda Kinas ekonomiska och militära utveckling. Kina var redo att spela sin fulla roll i den långsiktiga blockpolitiken. Hon försökte anpassa sig särskilt till konservativa i de avancerade länderna och islamiska regimer i tredje världen, för att mer effektivt kunna genomföra den kinesisk-sovjetiska saxstrategin.

Liksom i andra kommunistiska länder, processen för kommunistisk återuppbyggnad

byggandet i Kina har åtföljts av införandet av nya och återupplivande av gamla tekniker. I Kinas fall var syftena att vitalisera det kommunistiska partiet, att bredda dess politiska bas, att förbinda den yngre generationen till ideologiska mål, att omutbilda den äldre generationen av partimedlemmar, att kontrollera och neutralisera intern opposition, att vitalisera statsapparaten och väpnade tjänster och att förbereda Kina som helhet för dess del i genomförandet av en lång intern och extern blockpolitik. Teknikerna för politisk aktivism, provokation, desinformation och politisk profylax, som har beskrivits i detalj i fallet med Sovjetunionen, har alla använts effektivt i Kina. De påstådda maktkamperna i Kina mellan vänster- och högerister, dogmatiker och pragmatiker, är lika overkliga som kampen mellan stalinister och anti-stalinister i Sovjetunionen.

Samarbete inom ledningen för att skapa illusionen av kamp mellan dem själva eller mellan partiet och armén hjälper till att förebygga hotet om verkliga kamper inom ledningen eller om tendenser till "putschism" i armén. Det ger partiideologerna material för att utbilda partitjänstemän i att bekämpa oönskade tendenser och samtidigt förbereda dem för radikala förändringar i politiken. Våldet i förändringarna i den kinesiska linjen är en teknik som lånats från den som Stalin använde i slutet av NEP-perioden. Stalins skiftningar från vänster till höger och tillbaka igen användes för att skapa partiet till ett härdat instrument lydigt hans vilja. Skillnaden ligger i det faktum att Stalin använde tekniken för att etablera sin personliga diktatur och fraktionismen var verklig; det kinesiska ledarskapet använde det för att öka effektiviteten för partiet som helhet och fraktionismen i ledarskapet var fejkade. Den senaste omvärderingen och partiella nedgraderingen av Mao i Kina presenterar paralleller med avstaliniseringen i Sovjetunionen och är delvis utformad för att förebygga uppkomsten i framtiden av eventuella tendenser till personlig diktatur i CPC.

Bildandet av rödgardet påminner om användningen av Komsomol-aktivister i Sovjetunionen under Stalins kollektivisering av jordbruket på 1930-talet. Tekniken att använda väggaffischer av regimen verkar ha lånats från deras användning av den genuina oppositionen 1956-57.

Kulturrevolutionen och hela den kinesiska kommunistiska återuppbyggnadsprocessen har följt Lenins föreskrifter om att övervinna

ing av "infantil störning" och isolering av partiet från massorna. Omskolningen av kadrer och omstruktureringen av partiet och dess ungdoms- och fackliga organisationer var nödvändiga både för att uppnå dessa mål och för att förbereda det kinesiska systemet för aktivistisk avspänning med väst när den långsiktiga politiken utvecklades.

Trots den påstådda förstörelsen av partiet under kulturrevolutionen stärkte det sig i själva verket. Den kinesiska fackföreningen, ungdoms- och kvinnoorganisationerna har återupptagit sin verksamhet.

Som ett resultat av stabilisering och förstärkning av partiet och dess massorganisationer, kunde kineserna, liksom andra kommunistiska stater efter 1960, införa åtgärder i NEP-stil, inklusive några av demokratins tillbehör, såsom väggaffischer; försök; frigörandet av marknadskrafterna; och uppmjukningen av kontrollen över religion, intellektuellt liv, arbetsförhållanden i fabriker och egendomsägande. "Oliktänkande" började dyka upp, på det sovjetiska mönstret. Bredare kontakter tilläts med väst och mer uppmärksamhet ägnades åt trfc utomeuropeiska kineser, vars släktingar i Kina sägs vara 12 miljoner.

Sino-sovjetisk dualitet och kommunistisk strategi i tredje världen

Sett i ljuset av den nya metodiken är den kinesiska insatsen i tredje världen ett komplement till de andra kommunistiska staternas och ett viktigt inslag i den kommunistiska strategin som helhet.

Karaktären av den kinesiska ansträngningen i tredje världen från 1958 och framåt dikterades av Kinas historiska bakgrund och nuvarande kapacitet. Kina hade befriats från kolonialt förtryck genom en långvarig befrielsekamp med Japan. Det kinesiska partiet hade lärt sig hur man utnyttjar förhållanden för militära konflikter för att fördjupa sitt inflytande och vinna makten. Som regel kan kinesiska och sovjetiska ansträngningar inte ses i termer av rivalitet, utan av en samordnad arbetsfördelning som har gett utdelning för den gemensamma strategin.

Där en allvarlig tvist existerar mellan två tredje världens länder kan ett mönster i sovjetisk och kinesisk politik skönjas där Sovjetunionen och Kina tar upp motsatta sidor och antar en tydlig dualitet i sin politik. Sovjetunionen söker

att bygga upp sitt inflytande med den ena parten i tvisten och Kina med den andra. Det klassiska exemplet på detta mönster är att se i fallet med Indien och Pakistan.

Den kinesisk-indiska konflikten 1962 provocerades av kineserna. Sovjeterna tog en allmänt anti-kinesisk och pro-indiansk linje som gav dem goodwill i Indien. Vid tidpunkten för utbrottet av öppen kinesisk-sovjetisk partipolemik 1963 besökte en indisk armé- och flygvapenuppdrag Sovjetunionen. Året därpå åkte den indiske försvarsministern till Moskva för att diskutera det sovjetisk-indiska militära samarbetet. Ytterligare utbyten av militära delegationer ägde rum 1967 och 1968. I mitten av 1960-talet inleddes regelbundna samråd om problem av ömsesidigt intresse mellan de sovjetiska och indiska utrikesministerierna[1]. USA höll Indien ansvarigt för den indo-pakistanska konflikten 1971 och avslutade militärt bistånd till Indien. Sovjeterna krävde ett upphörande av konflikten men gav ändå indianerna moraliskt stöd, vilket fru Gandhi uttryckte sin tacksamhet för. Ett vänskapsfördrag undertecknades mellan Sovjetunionen och Indien i augusti 1971. En tillströmning av sovjetiska besökare följde. I oktober åkte Firyubin till Indien, intressant nog i samma månad som Tito. Han följdes under de kommande tre månaderna av chefen för sovjetisk militärflyg, Kutakhov, och den vice utrikesministern, VV Kuznetsov. I december fördömde fru Gandhi amerikansk politik i Vietnam.[2]1973 undertecknades ett avtal om samarbete mellan Gosplan, den sovjetiska planeringsbyrån och den indiska planeringskommissionen[3].

Till stor del på grund av skickligt sovjetisk exploatering av konflikten mellan Indien och Pakistan, i mitten av 1970-talet hade trenden mot närmare sovjetisk-indiska relationer blivit praktiskt taget oåterkallelig. Desai-regeringen kunde inte hejda strömmen. Relationerna förstärktes ytterligare av Brezjnevs besök och samtal med fru Gandhi 1981.

Medan sovjeterna stärkte sitt grepp i Indien, gjorde kineserna detsamma i Pakistan och använde samma teknik för utbyte av besök och militära delegationer, särskilt under åren 1962-67. När USA upphörde med militärt bistånd till Pakistan 1967, ökade kineserna sitt. 1968 besökte president Yahya Khan och hans utrikesminister Kina. Ytterligare samarbete utvecklades. 1970 besökte Kuo Mo-jo Pakistan. Pakistan låg tillräckligt nära Kina för att kunna användas som mellanhand vid arrangemanget av Kissingers besök i Kina 1971. Bhutto var

mottogs av Mao 1972 efter den ytterligare konflikten med Indien och bildandet av Bangladesh. Konflikten resulterade i Pakistans avgång från det brittiska samväldet och SEATO. Ytterligare utbyte på hög nivå av besök fortsatte mellan Pakistan och Kina, oavsett förändringar i den pakistanska regeringen.

Liksom i fallet med sovjetiskt inflytande i Indien skapar kinesiskt inflytande i Pakistan förutsättningar för en allians dem emellan och för ett eventuellt kommunistiskt maktövertagande. Det finns redan en situation som kan utnyttjas ytterligare genom kalkylerade och samordnade sovjetiska och kinesiska drag, till exempel i samband med den sovjetiska interventionen i Afghanistan.

Den senaste kinesiska moderationen är avsedd att hjälpa till att bygga upp den nya bild av respektabilitet som krävs av kineserna för deras avspänningsdiplomati gentemot de avancerade industriländerna, såväl som i tredje världen. Det överensstämmer också med det framväxande mönstret av kinesisk-sovjetisk dualitet; medan Sovjetunionen bygger upp enade fronter med nationalister mot USA, försöker Kina snärja USA och andra konservativa länder, inklusive de asiatiska och afrikanska staterna, i konstgjorda, förrädiska allianser med sig själv och sina medarbetare, skenbart mot Sovjetunionen. På detta sätt försöker Kina att gå in i sina fienders läger, inte bara utan motstånd, utan välkomnas som en allierad mot sovjetisk expansionism och utrustad med västerländska vapen.

I den nuvarande fasen av politiken sätter varken Sovjetunionen eller Kina lokala kommunistiska partier i allmänhet i framkant som strategiska vapen. När målet att isolera USA från tredje världen har uppnåtts, kommer lokala kommunistpartier att komma till sin rätt och räkenskaper kommer att göras upp med nationalister som har förtryckt dem tidigare.

Sino-sovjetisk dualitet och militär strategi

Den nya metoden belyser bidraget till framgången för kommunistiska strategier som gjorts av arbetsfördelningen mellan sovjeterna och kineserna och den samordnade dualiteten i deras politik.

Under de första åren av avspänning, omskrivning av Lenins ord, fick kineserna en "fruktansvärd kontrabas" att spela i kontrast till sovjeternas "sentimentala fiol". Medan sovjeterna var em-

Genom att fasa avspänning och fredlig samexistens och ta kontakter på hög nivå med amerikanska och europeiska ledare, förespråkade kineserna en militant och våldsam revolution. Markerade skillnader uppträdde i behandlingen i den sovjetiska och kinesiska pressen av Chrusjtjovs besök i USA 1959. I februari 1960, tre månader före det misslyckade toppmötet i Paris, kritiserade den kinesiska delegaten vid Warszawapaktens konferens sovjeterna för deras närmande till de "imperialister som gjorts mot Berlin", som hade gjort det. Inför Chrusjtjovs möte med den franske presidenten i april 1960 återupptog den kinesiska pressen sin kritik av de jugoslaviska "revisionisterna" och publicerade artiklar som uppmanade till ett militant, revolutionärt förhållningssätt till världsproblemen samtidigt som den sovjetiska pressen fortsatte att betona måttfullhet och fredlig samexistens.

Ytterligare skillnader förekom i sovjetisk och kinesisk hantering av de kubanska och kinesisk-indiska kriserna 1962, men det kanske mest slående exemplet på dualitet i början av 1960-talet inträffade under de sovjetisk-amerikanska-brittiska förhandlingarna om fördraget om förbud mot atomprover 1963. Ankomsten till Anglo var att de anlände till Moscow. dessa förhandlingar föregicks omedelbart av ankomsten av en kinesisk delegation som skulle föra partiförhandlingar med SUKP. Sovjetisk värme mot de västerländska delegationerna kontrasterade skarpt mot deras kyla mot kineserna. Framstegen i förhandlingarna om testförbud åtföljdes av det uppenbara misslyckandet i de kinesisk-sovjetiska förhandlingarna. Undertecknandet av testförbudsfördraget följdes av avbrott i de kinesisk-sovjetiska samtalen, attacker i den kinesiska pressen på sovjetisk politik i testförbudsförhandlingarna och öppen polemik mellan de sovjetiska och kinesiska partierna. Ett ytterligare utbrott av kinesisk-sovjetisk polemik inträffade före de sovjetisk-amerikanska förhandlingarna om ett icke-spridningsavtal för kärnvapen 1966-67.

Efterföljande händelser har visat hur lite grund det fanns för kinesiska anklagelser om att sovjeterna hade kapitulerat för västerländsk imperialism på 1960-talet och hade offrat "socialistisk solidaritet" och stöd för revolutionär kamp på altare för fredlig samexistens[4]Effekten av dessa kinesiska anklagelser vid den tiden var att främja västerländska illusioner om sovjetisk måttfullhet, och därmed skapa gynnsamma förutsättningar för framgången för den sovjetiska aktivistdiplomatin gentemot USA och det europeiska NATO

befogenheter. I motsats till de oförsonliga kinesiska dogmatikerna framstod sovjeterna som försiktiga, rimliga, icke-ideologiska, pragmatiska kommunister med vilka det var möjligt att förhandla fram en överenskommelse. Dessutom verkade de uppriktiga i sina anspråk på att ha ett gemensamt intresse med västvärlden av att hålla tillbaka kinesiskt inflytande.

Sino-sovjetisk dualitet producerade den effekt på väst som de kommunistiska strategerna avsåg. Det verkar säkert att säga att det gav dem betydande utdelningar. Om det till exempel inte hade varit för general de Gaulles tro på det uppriktiga sovjetiska intresset för avspänning och hans förtroende för äktheten av den kinesisk-sovjetiska splittringen, är det mer än tveksamt att han skulle ha gått så långt som han gjorde i sina kontakter med Sovjetunionen, hans erkännande av det kommunistiska Kina till Frankrike, och hans militära tillbakadragande av Frankrike.

Från 1958 till 1969, trots allt ljud och raseri, var Kina, i jämförelse med Sovjetunionen, passivt diplomatiskt i förhållande till västmakterna. Kontrasten var bara naturlig. Sovjetunionen var redan en militär supermakt engagerad i strategisk konkurrens med USA och Nato. Sovjeterna hade en gedigen erfarenhet av att hantera västmakterna och en välutbildad personal för att genomföra sin politik. Kina var militärt obetydligt, okänt av USA och många andra länder och saknade utbildad och indoktrinerad diplomatisk personal. Början av kulturrevolutionen förde ytterligare en reträtt in i diplomatisk isolering.

1969 började allt detta förändras. Med slutförandet av kulturrevolutionen återuppstod Kina på den internationella scenen. Den kinesiska aktivistens avspänningsdiplomati inleddes. Handeln, och särskilt förvärvet av avancerad teknologi, var stor bland de uppenbara kinesiska motiven. I januari 1969 inbjöds en särskild västtysk ambassadör, Egon Bahr, att föra handelsförhandlingar i Shanghai. Utbyten av besök mellan kinesiska och västerländska statsmän och militära ledare blev vardag. En strävan att få diplomatiskt erkännande gav snart resultat. År 1970 hade det beviljats av femtiofem länder. Den 25 oktober 1971 satt det kommunistiska Kina i FN; 1973 hade det diplomatiska förbindelser med nittioen länder. I februari 1972, efter två förberedande besök av Kissinger (som till en början utfördes i stort hemlighetsmakeri och utan samråd med japanerna,

mest direkt berörda av USA:s nära allierade), besökte president Nixon Kina. Han följdes av den brittiske utrikesministern, Douglas-Home; av Frankrikes president Pompidou 1973; och av den västtyska förbundskanslern Schmidt 1975. De tyska och brittiska konservativa oppositionsledarna, Strauss och Thatcher, besökte 1975 respektive 1977, och den brittiske utrikesministern Crosland 1976. I gengäld gjordes kinesiska ministerbesök i USA och Europa, som kulminerade i USA:s besök i Teng Hssia och Japan, som kulminerade i Förenta staternas Teng Hssia och Japan. resa genom Europa 1979. Samma år besökte den amerikanske presidentens nationella säkerhetsrådgivare, Brzezinski, Kina, följt i efterdyningarna av sovjetisk intervention i Afghanistan av försvarsminister Brown. Utbytena av besök mellan Kina och USA, Västeuropa och Japan speglade inte bara utvecklingen av handeln med, och krediterna för, Kina, utan också överföringen av västerländsk teknologi för Kinas industriella modernisering och upprustning.

Tre punkter om kinesisk aktivistdiplomati förtjänar att pekas ut för särskild betoning. För det första har det upprätthållits kontinuerligt och konsekvent under hela 1970-talet trots Maos död 1976. Det sa ordförande Hua själv, den 25 december 1976, när han åtog sig att Kina skulle genomföra de direktiv som utarbetats av ordförande Ma. 5 oS . För det andra har en framträdande roll varit spelad av Teng Hsiao-p'ing, under Maos ledning en av de främsta kinesiska arkitekterna bakom den långsiktiga politiken 1958-60. För det tredje har ett märkbart drag i det kinesiska valet av västerländska ledare som är lämpliga för kultivering, lättare förklarat i termer av strategi än ideologisk affinitet, varit andelen konservativa bland dem. Några av dem – till exempel Strauss, Brzezinski och Thatcher – pekades ut som mål för personliga attacker från sovjeterna, attacker som inte skadade deras relationer med kineserna.

Samtidigt som kineserna inledde en avspänningspolitik, byggde sovjeterna på framgångarna med sin aktivistiska diplomati i början av 1960-talet. Deras ansträngningar följde de tre huvudsakliga riktningarna som beskrivs ovan: SALT-samtal med USA, ESK i Europa och närmare bilaterala relationer med vissa europeiska makter. Dessutom började västvärlden samtidigt inse att Sovjetunionen hade utnyttjat

avspänning för att bygga upp sin militära styrka.

Sett i ljuset av den nya metoden var upptrappningen av de kinesisk-sovjetiska gränsfientligheterna 1969 och 1970 ingen slump; inte heller sovjeternas och kinesernas antagande av diametralt motsatta ståndpunkter i många andra frågor. Dualitet i sino-sovjetiska politik tjänade till att ge en gynnsam bakgrund för lanseringen och genomförandet av både SALT-förhandlingarna och kinesiska aktivisternas avspänningsdiplomati. När det gäller ESK märktes det att kineserna, samtidigt som de fördömde sovjeterna för deras del i att organisera Helsingforskonferenserna, ändå gav sitt stöd till idén om ett Västeuropa "oberoende av de två supermakterna", med andra ord, till delmålet med den övergripande kommunistiska strategin för Europa.

När 1970-talet fortsatte och sovjetisk aggressivitet blev mer uppenbar i Europa, Afrika och slutligen Afghanistan, började Kina se attraktiv ut som en potentiell allierad för väst. Det gemensamma intresset mellan Sovjetunionen och västvärlden av att stå emot kinesisk militans på 1960-talet hade ersatts av ett gemensamt intresse mellan Kina och väst att stå emot den sovjetiska expansionismen på 1970-talet. Västeuropeiska och japanska kapitalister tumlade över varandra för att bygga upp Kinas ekonomiska och militära potential, understödda av antisovjetkonservativa västerländska politiker och experter på försvar. Alliansen med Kina verkade ge det bästa hoppet om att komma till rätta med den växande militära obalansen mellan Sovjetunionen och västvärlden, särskilt i Europa. USA har varit mer och mer benägna att "spela Kina-kortet". Relationen med det kommunistiska Kina, som inleddes under Nixon och Kissinger och utvecklades under Carter och Brzezinski, fördes till en punkt av militärt samarbete, under Reagan och Haig, med avsikten att bygga upp Kina som en motvikt till Sovjetunionen. Både i förhållande till sovjeterna på 1960-talet och till kineserna på 1970- och 1980-talen har väst glömt bort den tyska generalstabens fel att hjälpa till att rusta upp Sovjetunionen efter Rapallofördraget 1922. Den kinesisk-sovjetiska saxstrategin har inte erkänts för vad den är.

Kort sagt, först Sovjetunionen och sedan Kina genomförde den klassiska strategiska föreskriften att försöka ta sig in i fiendens läger utan motstånd och om möjligt välkomnas av honom. Som Sun Tzu sa: "Att kuva fienden utan att slåss är höjdpunkten för s[6]döda."

Stridigheter mellan kommunistiska stater anses allmänt vara avgörande bevis på en splittring mellan dem. Men man bör komma ihåg att konflikterna i de kinesisk-sovjetiska och sino-vietnamesiska gränsområdena har ägt rum i närvaro av få, om några, västerländska observatörer. Gränsincidenter är lätt iscensatta och öppen radiokommunikation om dem kan användas för att stödja deras äkthet. Gemensamma övningar kan fås att likna strider. Även om verkliga skador och olyckor orsakas, är incidenter fortfarande öppna för mer än en tolkning. Uppenbara strider mellan kommunistiska stater kan bidra till sådana specifika kommunistiska strategiska mål som att främja överenskommelser och falska anpassningar mellan kommunistiska och icke-kommunistiska stater. Till exempel ökade det kinesisk-vietnamesiska "kriget" – och rädslan för att det skulle kunna sprida sig – västvärldens press på USA att sluta SALT II-avtalet med Sovjetunionen och bidrog till att få Kina att se attraktiv ut som en potentiell västerländsk allierad mot Sovjetunionen.

Sino-sovjetisk dualitet och den revolutionära rörelsen

Den kinesisk-sovjetiska splittringen hade i allmänhet inte den effekt som kunde ha förväntats av att splittra de icke-blockerade kommunistpartierna på mitten och inte heller har den minskat deras inflytande. De flesta av de västeuropeiska partierna blev mer aktiva och förblev i stort sett i linje med sovjeterna. Deras koppling till sovjetisk "måttlighet" hjälpte deras bilder och förbättrade deras chanser att lyckas med taktik för enad front. Det italienska partiet var mycket mer inflytelserik 1980 än det hade varit 1960. I Frankrike kom den socialistkommunistiska alliansen närmare en valseger 1974 än någon gång sedan andra världskriget. I den mån pro-kinesiska splittringsgrupper bröt sig loss från kommunistpartier på huvudlinjen, som till exempel i Belgien, var det i allmänhet fördelaktigt med en långsiktig kommunistisk strategi. Ett kalkylerat avskaffande av de mest radikala och våldsamma revolutionära elementen hjälpte kommunistpartierna att förbättra sina bilder som respektabla demokratiska partier och potentiella allierade till socialistiska, kristna och andra progressiva grupper.

Det japanska partiet försökte dra fördel av den kinesisk-sovjetiska splittringen för att bredda sitt politiska inflytande.

Kinesisk militans och kinesisk-sovjetisk dualitet öppnade möjligheter till enad handling mellan pro-kinesiska och andra extremvänsterfraktioner, särskilt trotskister. I juni 1963, samtidigt som den öppna polemik bröt ut mellan de sovjetiska och kinesiska partierna, godkände den trotskistiska Fjärde Internationalen i en särskild resolution "den historiska uppgiften att ansluta sig till kineserna och kämpa för skapandet av en enad front mellan Fjärde Internationalen och de kinesiska kamraterna".

1967 förklarade sig Fjärde Internationalen för att påskynda den revolutionära väpnade kampen för massorna i kapitalismens huvudbaser. Majoriteten stödde Mao. En minoritetsgrupp, som var kritisk till några av Maos idéer, föreslog en mer flexibel linje i kampen mot kommunistpartier.

Fjärde internationalens nionde kongress hölls i Rimini i april 1969. Den diskuterade taktik i Latinamerika. Den europeiska sektionen av majoritetsgruppen höll en konferens i oktober 1969 och beslöt att upphöra med försöken att penetrera kommunistiska partier och att skapa "oberoende revolutionära" partier. Samma månad godkände en kongress för minoritetsgruppen i Wien splittringsgruppernas agerande i den kommunistiska rörelsen. Samtidigt fördömde det dessa splittringsgruppers vägran att samarbeta med Sovjetunionen till stöd för befrielsekampen i Vietnam. Även 1969, när rörelsen för ESK höll på att ta fart, hölls trotskistmöten i protest mot NATO i England, Danmark, Japan och Australien.

Den information som är tillgänglig för allmänheten är otillräcklig för att tillåta bedömningar av i vilken grad extremvänsterradikala gruppers verksamhet framgångsrikt har samordnats under kinesiskt eller sovjetiskt inflytande. Men rivaliteten, och ibland till och med våldet, mellan dessa grupper och huvudlinjens kommunistiska partier bör inte tillåtas dölja i vilken utsträckning de allas aktiviteter har tjänat målen för den långsiktiga kommunistiska strategin och skulle kunna tjäna det ännu mer i kritiska situationer i framtiden. Ponomarev, samtidigt som han beskrev några av elementen i den nya vänstern 1971 som "äventyrare", drog slutsatsen att "att försumma detta segment av massrörelsen skulle innebära att försvaga stressen från den antiimperialistiska kampen och hindra skapandet av en enhetsfront mot monopolistisk kapital.[7]sm Brett talat, sedan antagandet av den långsiktiga politiken och utvecklingen av den kinesisk-sovjetiska dualiteten,

både de moderata kommunistpartierna och de radikala, revolutionära och terroristgrupperna har lyckats samla kraft, ofta på bekostnad av genuina vänster- och demokratiska socialistiska rörelser.

I början av 1960-talet utgjorde de internationella frontorganisationerna ett bekvämt forum för experimentell luftning av kinesisk-sovjetiska "skillnader". Dessa organisationers förnekande av radikala kinesiska ståndpunkter bidrog till att göra dem mindre ansedda och bekräftade samtidigt uppenbarligen äktheten av den kinesisk-sovjetiska tvisten. När kineserna i mitten av 1960-talet slutligen drog sig tillbaka från frontorganisationerna gjorde de inga allvarliga försök att störa dem eller att bilda sina egna rivaliserande motsvarigheter. Det kinesiska tillbakadragandet verkar ha varit helt logiskt. Delvis kan det ha dikterats av kulturrevolutionen. Det var utan tvekan också motiverat av en önskan att varken splittra eller demoralisera organisationerna när de rustade upp sig för sin strategiska roll. Det lämnade också kineserna fria att bedriva oortodox taktik, inklusive vänskapliga relationer med konservativa regeringar, utan risk för att kompromissa och förvirra de troende i frontorganisationernas led.

Fördelarna med kinesisk-sovjetisk dualitet

Sammanfattningsvis erbjuder den samordnade dualiteten av sovjetisk och kinesisk politik ett antal fördelar för kommunistisk strategi. Det gör det möjligt för kommunistblocket att behålla initiativet, att öppna upp nya manövermöjligheter och att framkalla felaktiga svar från sina motståndare. Där det finns konflikter i omvärlden gör det det möjligt för de två kommunistiska parterna att, genom att ta motsatta sidor, stärka det kommunistiska inflytandet samtidigt över båda parter i tvisten. Det gör det möjligt för en partner att verka effektivt i områden där den andra är utestängd eller medvetet utesluter sig själv av taktiska skäl. Det underlättar en arbetsfördelning mellan de två partnerna och gör det möjligt för den ena att vidta oortodoxa eller provocerande åtgärder utan att kompromissa med den andra. På längre sikt, genom att göra det möjligt för kineserna att uttrycka fientlighet mot Sovjetunionen och betona sin oro för kinesiska nationella intressen, kan det mycket väl hjälpa Kina att mer effektivt vädja till utomeuropeiska kineser. Slutligen,

det erbjuder möjligheter att förmå konservativa i både avancerade länder och länder i tredje världen att kompromissa sig själva genom att i god tro ingå i förrädiska allianser och sammanslutningar genom vilka de kan misskrediteras i slutfasen av politiken. Som ett strategiskt vapen kan dualitet visa sig vara mer effektivt än antingen krig eller export av revolution.

Underrättelsepotentialen och agenter för inflytande

Implementeringen av desinformationsprogrammet kan endast förstås till fullo om man tar hänsyn till kommunisternas användning av deras intelligenspotential, särskilt agenter för inflytande både i väst och kommunistblocket. Eftersom exakt information normalt saknas tar undersökningar av kommunistiskt inflytande i vissa länder eller områden sällan hänsyn till de kommunistiska underrättelsetjänsternas tillgångar. Från sin tjänst i Finland vid tiden för lanseringen av den långsiktiga politiken vet författaren att dessa tillgångar kan visa sig vara en viktig faktor i den interna politiska situationen i ett icke-kommunistiskt land; de kan bidra effektivt till att främja kommunistisk strategi.

Under 1950- och 1960-talen utövade den sovjetiska regeringen, till stor del genom den sovjetiska underrättelsetjänsten, ett stort tryck på den äldre antikommunistiska generationen av finländska socialdemokratiska ledare, särskilt Tanner, en sann socialist och stark antikommunist som starkt stod emot sovjetiska påtryckningar.

Enligt Zhenikhov, KGB som var bosatt i Helsingfors 1960, lyckades den sovjetiska underrättelsetjänsten, med aktiv hjälp av Chrusjtjov och andra medlemmar av presidiet, på 1950-talet rekrytera en framstående finländsk socialdemokrat. Hans KGB-kryptonym var "ledare". Zhenikhov var en av KGB-officerarna som höll kontakten med honom. På KGB:s förslag argumenterade Leader för en förändring av den socialdemokratiska inställningen till samarbete med Sovjetunionen. Så småningom, 1959, splittrades han från det socialdemokratiska partiet och bildade ett eget parti. KGB gav honom vägledning om detta partis politiska attityder och politik.

Andra viktiga rekryteringar gjordes i den socialdemokratiska ledningen och berörda agenter användes i intriger mot

Tanner och Leskinen, men deras identiteter är inte kända för författaren. Det gjordes också framgångsrika sovjetiska ansträngningar att rekrytera finska fackföreningsledare.

I ett samtal med författaren, som ägde rum 1960, om att avlägsna antikommunister från det socialdemokratiska ledarskapet, sa Zhenikhov att det kan bli nödvändigt att eliminera Leskinen fysiskt genom att förgifta honom. Zhenikhov sa att han hade en agent i ledningen för det finska konservativa partiet som stod i nära kontakt med Leskinen och genom vilken mordet kunde arrangeras.

Fram till slutet av 1950-talet använde sovjetisk underrättelsetjänst agenter i det finska kommunistpartiet, inklusive Pessi och Herta Kuusinen, en kommunistisk riksdagsledamot. Under perioden 1957-60, när den långsiktiga politiken utformades, övergavs KGB:s användning av agenter i lokala kommunistpartier. Samtidigt stärktes det hemliga samarbetet mellan SUKP:s ledare och lokala kommunistpartier, KGB agerade under ledning av centralkommittén när det var nödvändigt för att underlätta detta samarbete. I det finska fallet inrättades särskilda grupper i de sovjetiska och finska partiernas centralkommittéer för att sköta det praktiska med samordningen; KGB-bosatt i Helsingfors fungerade som länken mellan de två grupperna. När Chrusjtjov besökte Finland, bjöds Herta Kuusinen in av KGB-bon till den sovjetiska ambassaden, där Chrusjtjov diskuterade med henne vilka politiska linjer hennes parlamentariska uttalanden skulle följa.

KGB och dess invånare i Finland, Kotov och Zhenikhov, spelade en viktig hemlig roll genom sina agenter i valet och bildandet av en rad finska regeringar. KGB samordnade i hemlighet de gemensamma ansträngningarna av sina agenter och det finska kommunistpartiet för att samla stöd för de kandidater som fann gunst hos Sovjetunionen och att starta kampanjer mot dem som inte gjorde det. Bland de sovjetiska agenterna som så användes fanns ledaren för Svenska folkpartiet, som hanterades av Zegal och Zhenikhov. Huvudsyftet med dessa aktiviteter var att säkra valet av en framstående finsk ledare, en långvarig KGB-agent, vars kryptoonym var "Timo".

Timo rekryterades av sovjetisk underrättelsetjänst 1948, då han var minister. Rekryteringen genomfördes av en underrättelseofficer, en sovjetfinländare från Karelen, som var

tjänstgör under tak som andresekreterare vid den sovjetiska ambassaden i Helsingfors. Den här officeren utvecklade en nära social relation med Timo, som involverade dryckespass och bastu. Han lyckades övertyga honom om att sovjeterna, i utbyte mot sitt samarbete med den sovjetiska underrättelsetjänsten, skulle glömma de repressiva åtgärder han vidtagit mot kommunister i det förflutna medan han tjänstgjorde som hög tjänsteman och skulle använda allt sitt inflytande för att bygga upp honom till en stor politisk figur.

Den dåvarande KGB-boen, Mikhail Kotov, skickade tillbaka Timos rekryterare till Karelen och tog åt sig äran för denna spektakulära framgång. Från slutet av 1948 eller början av 1949 höll Kotov personligen kontakt med Timo. Den sovjetiska underrättelsetjänsten höll sin sida av köpet och lade all sin vikt bakom hans politiska karriär. Så småningom fick Timo ett högt ämbete och var kvar i det tills nyligen.

Sovjetisk hjälp till honom antog olika former, inklusive diplomatiskt stöd för hans politik, indirekt ekonomiskt stöd för hans valkampanjer, råd om de kurser han borde följa och hjälp med att underminera rivaliserande kandidater. 1961 förklarade sig agenten Leader, i enlighet med KGB:s instruktioner, som kandidat till ett högt ämbete för att i ett senare skede kunna överföra sina anhängares röster till Timo.

Timo å sin sida agerade som en klassisk sovjetisk inflytandeagent. Han främjade i sitt parti de som sovjeterna ville se befordrade och diskuterade, när det var möjligt, sina politiska utnämningar och beslut i förväg med sovjetisk underrättelsetjänst. Till exempel rådfrågades den sovjetiska regeringen genom KGB i förväg om hans besök i USA 1961. Han höll KGB fullt informerad om sina diskussioner med andra skandinaviska ledare. På råd från KGB skapade han sin egen hemliga underrättelsetjänst under Vilkuna, en annan sovjetisk agent. Timo använde tjänsten för att stärka sin egen makt, och han delade dess produkt med KGB, som tog emot alla rapporter från finska ambassadörer och militärattachéer utomlands och hemlig information från andra avdelningar i den finska regeringen. Timo, på instruktioner från KGB, rekommenderade att KGB-agenter skulle utses till ambassadörer i Moskva och andra viktiga poster. 1960 och 1961 diskuterade Zhenikhov med Timo om arrangemanget av den åttonde ungdomsfestivalen i Finland 1962. Timo lovade att hjälpa till att arrangera detta, trots hårt motstånd från stora delar av den finska allmänheten.

Möten mellan Zhenikhov och Timo ägde rum på hans brors gård eller på den sovjetiska ambassaden. När officiella mottagningar hölls på ambassaden förbereddes ett särskilt rum där privata samtal med Timo kunde äga rum. Sovjetiska regeringsledare, inklusive Krujtjov och Brezjnev, var fullt medvetna om Timos relation till KGB, när samtal och förhandlingar med sovjetiska ledare ägde rum under hans besök i Moskva, Kotov och Zhenikhov skulle fungera som tolkar och rådgivare. Zhenikhov brukade ofta skryta med att han i hemlighet skulle få Timo tilldelad Leninorden.[8]

Friktionerna mellan Zhenikhov och Zakharov, Finlands ambassadör, om vem som skulle ansvara för att upprätthålla och styra relationerna med Timo genererade så mycket värme att båda kallades att inställa sig inför centralkommittén. Centralkommitténs slutliga beslut var att Zhenikhov skulle förbli den huvudsakliga kontakten med Timo men att ambassadören skulle ha rätt att bli konsulterad och att närvara vid möten där vissa politiska frågor diskuterades. Zhenikhov och Zakharov varnades av centralkommittén att om det skulle bli några ytterligare gräl mellan dem, skulle båda återkallas till Moskva.

År 1961 planerades att Vladimirov skulle ta över som KGB-boende horn Zhenikhov och skulle ta ansvar för relationerna med Timo och för underrättelsearbetet i finska politiska partier i allmänhet.

Kotov gjorde en framgångsrik karriär inom den sovjetiska underrättelsetjänsten tack vare sin tjänst i Finland. Från att ha varit en skandinavisk specialist steg han till KGB:s högre nivåer. Inte långt efter att Timo utsetts till ett högt ämbete befordrades Kotov till biträdande chef för sovjetisk underrättelsetjänst med ansvar för Österrike och Västtyskland. 1959 eller 1960 kallades han till ett möte i presidiet där Chrusjtjov gratulerade honom till hans framgångar i Finland och instruerade honom att tillämpa sina erfarenheter i Österrike och Tyskland i syfte att påverka ledarna i dessa länder i riktning mot närmare förbindelser och eventuell allians med Sovjetunionen.

Den här illustrationen visar att KGB:s roll i det som nu kallas för finlandisering kan vara betydande. För det aktuella syftet är det mer relevant att se hur, genom agenter för inflytande

liksom Timo har sovjeterna kunnat främja strategin för Europa sedan 1958-60.

Herta Kuusinen spelade en viktig roll i det skandinaviska rådgivande organet som kallas Norra rådet för att främja idén om en kärnvapenfri zon i Skandinavien. Hon var också aktiv på 1960-talet i Women's International Democratic Federation (WIDF) och blev dess ordförande.

I juni 1963 hade det prosovjetiska inflytandet i det socialdemokratiska partiet nått en nivå där Tanner, trogen sin antikommunistiska övertygelse, kände sig oförmögen att acceptera partiordförandeskapet. Enligt pressen utvecklade hans efterträdare, Paasio och Koivisto, nära relationer med både den sovjetiska regeringen och partiet. 1964 tog Simonen över ledningen för Socialdemokratiska arbetarförbundet och småjordbrukarna (SDS). I juni pågick förhandlingar om en försoning av denna splittergrupp med det största socialdemokratiska partiet. I september ledde Simonen en delegation till Sovjetunionen som togs emot av Brezhnev och Andropov.[9]

1967 stödde Paasio, som ordförande för socialdemokraterna, och Simonen, som ordförande för SDS, Timo för ett högt ämbete. Paasio gick också ut mot USA:s bombningar av Nordvietnam.

1968 återutnämndes Timo till sitt höga ämbete. I maj 1968 besökte en delegation ledd av Paasio Sovjetunionen för partiförhandlingar med SUKP och träffade Brezhnev, Suslov och Ponomarev. Delegationen "värdade högt SUKP:s utrikespolitik".

Representanter för både det socialdemokratiska partiet och SDS krävde att de amerikanska bombningarna i Vietnam skulle upphöra och enades om att sammankalla en europeisk säkerhetskonferens. I juni 1968 hölls en konferens med delegater från femton länder i Helsingfors; det gällde erkännandet av Östtyskland och de konsekvenser detta skulle få för europeisk säkerhet. Samma månad gjorde Timo ett inofficiellt besök i Sovjetunionen. I oktober-november 1968 gjorde Koivisto, som hade tagit över posten som premiärminister, ett besök i Moskva. I samband med den eventuella utvidgningen av Nato till att täcka "gråområden" anmärkte Koivisto i november 1968 att Finland "inte hade några fiender från vilka man kunde förvänta sig en invasion." Den stora sovjetiska encyklopedin skrev 1969 att det finska socialdemokratiska partiet samarbetade fullt ut i utrikespolitiken med Sovjetunionen.[10]

Timos kanske största enskilda tjänst för den kommunistiska strategin kommer att visa sig vara den hjälp han gav med att sammankalla ESK i Helsingfors. 1969 gick den finska regeringen med på att fungera som värd. Under 1970 fick en finsk ambassadör ett särskilt uppdrag att besöka USA och Europa. I november samma år riktade den finska regeringen en not till trettiofem länder där de föreslog ett förberedande möte om europeisk säkerhet. I december gick Sovjetunionen med på förslaget. Liknande överenskommelse uttrycktes av alla östeuropeiska stater inklusive Jugoslavien men inte Albanien.

Det är av särskilt intresse att Timo besökte Sovjetunionen två gånger 1970. Mellan de två besöken i Sovjetunionen besökte han USA och diskuterade europeisk säkerhet och Mellanösternfrågan. Under sitt andra besök i Sovjetunionen sa han att det sovjetisk-finska vänskapsavtalet från 1948 var av extrem betydelse för Finland, och han gick med på att hjälpa till att förlänga det med ytterligare tjugo år.

Den kommunistiska underrättelsepotentialens strategiska roll i Finland är känd för författaren i viss detalj fram till slutet av 1961 eftersom han arbetade där. Han vet också i allmänna termer att liknande aktiviteter bedrevs i andra europeiska länder av KGB-invånare som Krokhin och Rogov (vars riktiga namn är Tsimbal) i Frankrike; Fedichkin, Orlov och Gorshkov i Italien; och Korovin (ett alias för general Rodin) i Storbritannien. I Västtyskland var KGB särskilt aktiva och framgångsrika med att utpressa och rekrytera två kategorier av politiker och tjänstemän: de som hade dåliga resultat från nazisttiden och de som var kända, från KGB:s penetration av andra västerländska underrättelsetjänster, för att arbeta som agenter för en eller annan av västmakterna. Avslöjandet i april 1974 av Gunther Guillaume som östtysk agent, vilket ledde till att Brandt avgick som förbundskansler, visade hur långt den kommunistiska underrättelsetjänstens penetration nått i Västtyskland. Författaren rapporterade 1962 att han i september innan han tjänstgjorde i KGB-residenset i Helsingfors hade läst ett mycket hemligt cirkulärbrev från KGB:s högkvarter till residenser utomlands som beskrev framgångsrika rekryteringar av viktiga nya agenter under de senaste åren, vilket borde efterliknas. Ett fall, som gavs som "ett exempel på en väl genomförd rekrytering", illustrerar rekryteringstekniken "falsk flagg".

I cirkuläret stod det att i ett av sina residens hade KGB en agent. Han var en mycket pålitlig, aktiv agent som hade arbetat för KGB i många år och som en gång hade varit minister i sitt land. Han hade fortfarande entré till politiska kretsar i det landet och var i synnerhet tillräckligt nära de amerikanska och brittiska ambassadörerna för att båda skulle kunna besöka honom hemma. Hans KGB-kontrollant frågade honom om han kände någon som kunde rekryteras till premiärministerns kansli. Agenten svarade att han visserligen hade en vän där, men att det skulle vara svårt att närma sig honom eftersom han var en man med pro-västerländska åsikter. Det beslöts därför att, eftersom mannen visste att agenten stod på vänskaplig fot med de amerikanska och brittiska ambassadörerna, skulle agenten be honom, till synes på uppdrag av en av dem, om information om premiärministerns samtal. Agenten gjorde det och hans vän gick med på att lämna information. I sinom tid tog han emot pengar i gengäld. I cirkuläret stod det att residenset på detta sätt hade fått en ny och värdefull agent som systematiskt började ge information om premiärministern och hans styrning av landet.

Den normala praxisen i ett sådant fall skulle vara att KGB tar över direktkontakten med en agent som rekryterats under falsk flagg när han väl "sugits in", men i cirkuläret stod det inte om detta hade gjorts i detta fall. Såvitt författaren känner till har agenten och hans vän aldrig identifierats.

I slutet av 1961 planerade KGB en ännu mer aktiv användning av högnivåagenter för inflytande för att manipulera världens allmänna opinion och enskilda regeringars politik. KGB-residensen utomlands instruerades 1961 att uppmuntra sina agenter att delta i världsnedrustningskonferensen i Moskva 1962. Utan tvekan upprepades samma instruktioner för andra världsfredskongresser på 1960- och 1970-talen.

För västerländska säkerhetstjänster, som huvudsakligen är upptagna av konventionellt spionage, subversion och brottsbekämpande frågor, presenterar inflytandeagenten på hög nivå nya och komplexa problem. Ändå kan en förståelse för kommunistisk strategi bidra till att kasta nytt ljus över betydelsen av kontakter från kommunistiska ambassader i väst och av besök av framstående västerländska medborgare i kommunistblocket.

Utan tvekan använde blockländerna sin underrättelsepotential.

för den kommunistiska strategins tjänst i tredje världen som på andra håll. Författarens information om ämnet är fragmentarisk eftersom utvecklingen av denna potential fortfarande var i ett tidigt skede när han bröt med den sovjetiska regimen.

Några allmänna indikationer på hur saker och ting rörde sig var till exempel skapandet av nya afrikanska och latinamerikanska departement i KGB; instruktionen till sovjetisk kontraspionage att upprätta direkt personlig kontakt med alla tredje världens ambassadörer i Moskva; den mer intensiva användningen, på Shelepins instruktioner, av inflytandeagenter för politiska ändamål; och användningen av antiimperialistiska känslor som grund för att rekrytera agenter. En ytterligare allmän punkt är att KGB-biträdande invånare med specifikt ansvar för operationer i tredje världen utsågs till viktiga KGB-residens i de avancerade länderna, såsom i Washington och New York-residensen.

En KGB-utbildningsmanual som författaren läste i slutet av 1950-talet nämnde tre specifika fall, utan att ge fullständiga detaljer. Den första gällde presidenten i ett utvecklingsland som rekryterades på ett besök i Sovjetunionen. Undantagsvis baserades denna rekrytering delvis på en indirekt form av utpressning. Presidenten var homosexuell. När KGB närmade sig honom påstod sig ha information om att en världsomspännande kriminell organisation hade planer på att utpressa honom. KGB erbjöd sig att hjälpa honom att undvika utpressningen i utbyte mot hans samarbete mot de imperialistiska makterna. Presidenten gick med på förslaget. Det andra fallet gällde en indisk ambassadör i Moskva, som utförde viktiga tjänster för KGB genom att utöva inflytande över andra ambassadörer i Moskva. Det tredje fallet gällde en indonesisk ambassadör i Moskva som rekryterades.

Utbildningshandboken beskrev två olika sätt på vilka information som erhållits från penetrationen av västerländska underrättelsetjänster kunde utnyttjas. En var fördubblingen av västerländska agenter som KGB hade identifierat genom penetration. Handboken hänvisade till en minister eller biträdande minister för inrikes angelägenheter i ett afrikanskt land som från brittisk underrättelsetjänst var känd för att vara en brittisk agent och som utpressades och rekryterades av KGB på grundval av detta. Den alternativa formen av exploatering var att tillhandahålla information till tredje världens ledare med vilka sovjeterna hade nära relationer om identiteten på västerländska agenter i deras

länder. Information av detta slag gavs till Nasser i slutet av 1950-talet.

Författaren fick reda på två specifika rekryteringar från en före detta kollega, Sergey Antonov. 1958 eller 1959 rekryterade Antonov, som då var KGB-ställföreträdande bosatt vid FN i New York, en viktig afrikansk personlighet. På styrkan av denna rekrytering utsågs Antonov till chef för KGB:s nya afrikanska avdelning 1960. Vladimir Grusha, en tjänsteman från det amerikanska departementet, rekryterade omkring 1957 en indonesisk diplomat på hög nivå i USA. Av denna anledning utstationerades Grusha, även om han var medlem av det amerikanska departementet, som biträdande bosatt i Indonesien 1958 eller 1959.

Viktor Zegal, en tjänsteman vid KGB-residenset i Helsingfors, berättade för författaren att han hade rekryterat en brasiliansk diplomat i Finland 1961. Agentens kryptoonym var "Pedro".

Medan författaren arbetade i NATO-sektionen på informationsavdelningen, fick KGB ett memorandum skrivet för NATO av en framstående västerabist om användandet av arabisk nationalism för att splittra arabvärlden. Dokumentet skickades vidare till den sovjetiska ledningen.

1960 bröt KGB:s avkodningstjänst koden som användes av den turkiska ambassadören i Moskva och läste systematiskt meddelandena som gick mellan honom och det turkiska utrikesministeriet. Trafiken var känd som "Turkish Notebook".

Mikhail Tkach var en före detta sovjetisk militär underrättelseofficer som talade bra persiska och engelska och hade arbetat under tak som generalkonsul i Iran, där han var känd för sin skicklighet att rekrytera iranska tjänstemän. 1956 gick Tkach med i KGB. 1960, på Shelepins instruktioner, utnämndes han till chef för den internationella avdelningen för den sovjetiska fackliga organisationen för att omorientera den för politiskt bruk, särskilt mot tredje världen. Tkach berättade för författaren att alla tjänstemän på denna avdelning var medlemmar av KGB. Detta ger en indikation på vikten av rekryteringen av utländska fackliga tjänstemän, särskilt de från tredje världen.

Att de sovjetiska nationella republikernas säkerhets- och underrättelsemöjligheter användes i den långsiktiga politikens intresse indikeras av utnämningen på 1970-talet av Aliyev till förste sekreterare för partiets centralkommitté i Azerbajdzjan en gång

chef för kontraspionageavdelningen vid KGB-avdelningen i Azerbaydzhan, och blev efter 1961 ordförande för avdelningen. Hans befordran kan endast förklaras av framgången för KGB-avdelningen under hans ledning när det gäller att fullgöra partiuppgifter. Efter att han blivit förste sekreterare blev han aktiv i tredje världen; han har besökt olika arabiska och afrikanska länder.

Det finns bevis på råd och hjälp som ges av Sovjetunionen och andra medlemmar av det kommunistiska blocket till vänliga länder och befrielserörelser om underrättelsetjänst, säkerhet och gerillakrigföring. Mottagare sedan 1960 har inkluderat Kuba, Ghana (fram till 1966) och andra afrikanska stater.

Strategiskt utnyttjande av KGB-agenter bland framstående sovjetiska intellektuella och religiösa ledare

KGB, och dess avdelningar som ansvarar för arbetet bland sovjetiska vetenskapsmän och författare och utländska delegationer och besökare till Sovjetunionen, är involverade i ett aktivt arbete för att påverka framstående utländska besökare enligt önskvärda utländska strategilinjer. Särskilt utnyttjade är framstående personligheter som är medlemmar i den sovjetiska fredskommittén; Kommittén för solidaritet med afrikanska och asiatiska länder; sovjetiska vänskapssamhällen; statens kommitté för vetenskap och teknik; den statliga kommittén för kulturella band; och Institute of USA and Canadian Studies, ledd av G. Arbatov.

Ett särskilt ord måste sägas om utnyttjandet av religion och ledande kyrkliga män i den kommunistiska världen för strategiska politiska syften.

I november-december 1960 turnerade Hela Rysslands patriark, Alek-siy, en gammal KGB-agent, åtföljd av Metropoliten Nikodim, chef för den ryska ortodoxa kyrkans internationella avdelning, och professor Uspenskiy vid Leningrads teologiska fakultet och en aktiv medlem av den sovjetiska fredskommittén, i Mellanöstern i ett flygplan som styrs av Sovjetunionen. 1e2nIn t. förloppet av turnén Patriark Aleksiy och den syriske patriarken utfärdade en officiell kommuniké som sade: "Vår ståndpunkt om kristen kärlek tvingar oss att fördöma allt som uppviglar hat bland folk och driver mänskligheten mot ett nytt världskrig och

. . . att välsigna alla försök som syftar till att skapa fred mellan folk och nationer. . . . Vi fördömer resolut varje manifestation av kolonialism som främmande för andan och bokstaven i lagen i G1O3d."

Metropolitan Nikodims verkliga identitet är en intressant fråga. Enligt officiella källor utsågs han till chef för den internationella avdelningen för den rysk-ortodoxa kyrkan 1960, efter att ha tjänstgjort från 1957 till 1959 som präst i den rysk-ortodoxa kyrkan i Jerusalem. En kollega till författaren vid KGB-institutet vid namn Lapshin utnämndes, efter examen från institutet, till den religiösa sektionen av KGB:s emigreavdelning, där han arbetade 1960. Lapshin berättade för författaren att KGB hade lyckats placera den biträdande chefen för emigreavdelningen, som var ansvarig för den internationella avdelningen, under täckmantel för den ryska avdelningen. ortodoxa kyrkan. Den berörda KGB-officeren, som använde namnet Viryukin i KGB, hade tjänstgjort som präst i Jerusalem 1957-58. Han hade tidigare gjort ett betydande bidrag till KGB:s penetration av kyrkan och förföljelsen av dess präster. Han hade förflyttats utomlands för att specialisera sig på andra kyrkor och använde sina KGB-förbindelser och faciliteter för politiska syften. Lapshin själv förbereddes för att under täckmantel tjänstgöra i USA som redaktör för en religiös publikation. Hans uppdrag avbröts förmodligen eftersom författarens koppling till Lapshin skulle ha varit känd för KGB. Metropoliten Nikolay Krutitskiy, som Nikodim ersatte som chef för den internationella avdelningen, även om han var en sann präst, var en gammal KGB-agent. Hans ersättning av Nikodim kan mycket väl ha berott på att Krutitskiys koppling till KGB avslöjades av den före detta sovjetiske underrättelseofficeren Deryabin 1957.

Den kristna fredskonferensen, som består av östeuropeiska kyrkoledare, härstammar från den period då den långsiktiga politiken utformades. Den har spelat en aktiv roll i att påverka västerländska kyrkor i den politikens intresse.

Den andra All Christian Congress in Defense of Peace, som hölls i Prag i juni-juli 1964, lockade tusen delegater, inklusive representanter för buddhismen och islam samt de ortodoxa, katolska och de anglikanska och andra protestantiska kyrkorna. Inledningsanförandet hölls av Gromadka från

Tjeckoslovakien, presidenten för den kristna fredskonferensen. Talare från tredje världen var bland annat en från Madagaskar och en från Uruguay. Kongressen vädjade till alla kristna för nedrustning, självständighet och utrotning av hunger.

I november-december 1964 deltog buddhister från Sovjetunionen vid den sjunde generalkonferensen för International Brotherhood of Buddhists, som hölls i Indien. Mongoliska, såväl som sovjetiska, buddhister gick till en buddhistisk konferens i Ceylon 1969. Det beslutades att hålla ett forum för asiatiska buddhister i juni 1970 för att diskutera "kampen för fred" och stödet till North Viet [14]nam. Ett forumet ägde rum i Mongoliet [15].Två månader senare en centralbuddhist Kloster och ett buddhistiskt institut öppnades i Ulan Bator.

I mars 1965 hölls den första konferensen för muslimer i Asien och Afrika i Bandoeng. Trettiofem länder var representerade. Muftin från Centralasien och Kazakstan, Babakhanov, ledde den sovjetiska delegationen. Konferensen diskuterade användningen av muslimska proselyterande samhällen som vapen mot imperialismen. Behovet av att utnyttja islam till revolutionens tjänst har öppet diskuterats av kommunistiska strateger. Baserat på sovjetiska erfarenheter i Centralasien anses problemet med att uppnå detta vara svårt men löst [16]ble.

Kristna fredskonferensen höll ett seminarium i Sofia i juni 1976 för att diskutera resultatet av ESK i Helsingfors och dess betydelse för tredje världen. Huvudrapporterna presenterades av professor Bognar, chef för forskningsinstitutet för världsekonomi vid Budapest universitet; av Dr Kutsenkov, biträdande direktör för Institutet för internationella arbetarrörelser vid den sovjetiska vetenskapsakademin; och av professorer från Indien och Puerto Rico. Temat för seminariet var att den tredje världen, som hade exploaterats av imperialismen tidigare, skulle välkomna Helsingforskonferensen och erkänna behovet av samarbete i den europeiska kollektiva säkerhetsprocessen. Dynamiska steg bör vidtas för att säkerställa militär avspänning och nedrustning, vilket skulle göra det möjligt för Europa att bidra till den nya ekonomiska ordningen. Helsingfors hade inte förstört styrkorna som motsatte sig avspänningen eller frustrerade deras antikommunistiska syften. Ytterligare ansträngningar var nödvändiga för att förhindra nya former av psykologisk krigföring från "fredens fiender". [17]"

Seminariet följdes av diskussioner i Moskva mellan kl

Metropolitan Nikodim och delegationer från Pax Christi och kyrkor i Italien, Holland, Belgien och Västtyskland. Ämnet var "Öst och väst nu och imorgon ur kristen synvinkel". Mötet välkomnade Helsingforsavtalen och underströk vikten av icke-spridningsavtalet för kärnvapen och förhandlingarna i Wien för truppminskningar i Centraleuropa. Sekreteraren för den ryska kyrkans internationella avdelning, Buyevskiy, gjorde en skillnad mellan kommunistiskt och västerländskt bistånd till tredje världen genom att hävda att kommunistiskt bistånd gavs för att utveckla tredje världens ekonomier mot självständighet. Den sovjetiske professorn Osipov sa att öst-västsamarbete som ett resultat av Helsingfors skulle möjliggöra omläggning av militärbudgetar till utvecklingen av tredje världen. Han uppmärksammade vikten av FN:s generalförsamlings uppmaning 1974 till en ny ekonomisk ordning.

The Great Soviet Encyclopaedia skrev att kyrkornas världsråd 1972 hade förvandlats från en "pro-västerländsk" till en "progressiv" inriktning i sin politik för fred, nedrustning och relaterade frågor. Ihärdigt förespråkande av Christian Peace Conference och andra av åsikten att kristendomen och kommunismen var naturliga allierade till stöd för den nationella befrielserörelsen fick Kyrkornas Världsråd att tillhandahålla medel till afrikanska gerillarörelser, inklusive Rhodesian Patriotic Front, som antas vara ansvariga för en massaker på brittiska missionärer 1978.

Den femte allmänna konferensen för buddhister för fred hölls i Ulan Bator i juli 1979. Hela Rysslands patriark, Pimen, skickade ett meddelande till sina "kära, fredsfränder" och önskade dem framgång. Föregående månad hade han tagit emot Dalai Lama, som var i Moskva på väg till Ulan Bator och utan tvekan delade med sig av sina erfarenheter av fredskonferenser. Patriarkens budskap till konferensen förmedlades av Metropolitan Nikodims efterträdare, Metropolitan Yuvenaliy, som hade fungerat som ordförande för en All-World Conference som hölls i Moskva 1977, om "religiösa ledare för fred, nedrustning och rättvisa relationer mellan folk". Yuvenaliy förespråkade undertecknandet av SALT II-fördraget och inledandet av förhandlingar om SALT III, med argumentet att endast avspänning kunde skapa fred i hela världen, inklusive Asi[1a8].

23

Beviset på övergripande samordning mellan de kommunistiska regeringarna och partier

Samordning inom blocket

Återupplivandet efter 1958 av ett öppet centralorgan analogt med Komintern eller Cominform för att samordna det kommunistiska blocket och rörelsen skulle ha varit oförenligt med den långsiktiga politiken och strategin. Det finns emellertid betydande inre och öppen information om förstärkningen sedan 1959 av blockets samordningsmaskineri. Inrättandet 1959 av ett hemligt samordningscentrum för blockets underrättelse- och säkerhetstjänster har redan beskrivits. Dessutom, som Chrusjtjov uttryckte det i oktober 1961, hade det blivit "praxis att hålla periodiska åsiktsutbyten mellan parti- och regeringschefer om stora ekonomiska och politiska problem. De socialistiska staternas kollektiva organ – Warszawafördragets organisation och rådet för ömsesidig ekonomisk hjälp – har vuxit sig starkare[1]." Warszawapaktens politiska rådgivande kommitté aktiverades ungefär vid denna tidpunkt. 1969 tillkom en kommitté av försvarsministrar och 1976 en kommitté av utrikesministrar. I Comecon inrättades en permanent verkställande kommitté på vice premiärministernivå 1963.

Inte mindre viktigt än detta överstatliga och statliga samordningsmaskineri är det breda utbudet av multilaterala och bilaterala former av kontakt på olika nivåer mellan ledarna för blocket och icke-blockpartierna och deras partiapparater. En systematisk läsning av officiella kommunistiska källor, särskilt den stora sovjetiska encyklopedin, visar omfattningen och omfattningen av både statliga och

partikontakter. Alla dessa ger möjligheter för de kommunistiska ledarna och deras experter inom olika områden att utbyta information, åsikter och redogörelser för sina erfarenheter av att genomföra politiken och strategin och att diskutera och besluta om nya initiativ och taktik.

Nedan diskuteras möjligheten att det, utöver dessa erkända kontaktformer, finns ett hemligt politiskt samordnande centrum för blocket.

Innan man överväger de huvudsakliga öppna samordningsformerna bör uppmärksammas på en allmän synpunkt i uppslagsverket om olika former av kontakt. Enligt denna källa fastställde CPSU:s tjugoandra kongress i oktober 1961 de "mest lämpliga formerna av kontakt mellan partier under nuvarande förhållanden".[2] Chou En-lai var närvarande vid denna kongress. Om hans uppseendeväckande strejk bortses som en del av en desinformationsoperation, är innebörden att kineserna deltog i att bestämma vilken form framtida kontakter mellan parterna skulle ha. Året därpå uppgav Encyclopaedia att "i moderna förhållanden kommer samarbetet mellan kommunistiska partier till uttryck i bilaterala och multilaterala kontakter ... i möten mellan partiledare och i deltagande av kommunistiska partidelegationer i partikongressernas arbete."[3] Encyclopaedias erkännande av bilaterala former av kontakt samt deltagande i kongresser är betydelsefullt eftersom det legitimerar fortsatta bilaterala kontakter med kineserna av sovjeterna och andra efter Kinas tillbakadragande från multilaterala blockorganisationer. På andra ställen betonade Encyclopaedia vikten av konferenser för att "utarbeta överenskommelser om gemensamma åtgärder för genomförandet av den allmänna linjen för politik." Användningen av uttrycket "allmän politik" är så nära som uppslagsverket kommer till ett erkännande av att det finns en gemensam långsiktig politik.

Toppmöten

I maj 1958 hölls det första av en serie toppmöten för blockpartiernas förste sekreterare och cheferna för blockregeringarna ägnade åt den ekonomiska integrationen av de europeiska kommunistländerna i Moskva. Toppmötena om samma ämne 1961,

1962 och 1963 hölls i Comecons regi.

Moskvatoppmötet i augusti 1961, som handlade om ingåendet av det tyska fördraget, var i form av ett möte i Warszawapaktens politiska rådgivande kommitté. Det blev därefter normal, men inte oföränderlig, praxis att hålla möten i den politiska rådgivande kommittén på eller nära förste sekreterarnivå. Till exempel inkluderade den sovjetiska delegationen till kommitténs möte i januari 1965 Brezhnev, Kosygin, Gromyko, Malinovskiy och Andropov. Den behandlade frågan om säkerhet i Europa och diskuterade sammankallandet av en europeisk konferens om säkerhet och en världskonferens om nedrustning [4]Mötet i juli 1966, som hölls i Bukarest, var på toppmötesnivå. Den drev frågan om säkerhet i Europa och krävde tillbakadragande av trupper och upplösning av Nato och Warszawa Pa.[5]ctS. Efterföljande möten på toppmötesnivå inkluderade de som hölls i Sofia (mars 1968), som utfärdade en deklaration om Vietnam; i Sovjetunionen (augusti 1970); i Prag (januari 1972); i Warszawa (april 1974); och i Moskva (19 november[6]78). Vid toppmötet 1970 i Moskva deltog en särskilt stark rumänsk delegation, inklusive Ceausescu, Maurer, Niculescu-Mizil och Manescu. De i Prag och Warszawa diskuterade europeiska problem. The Encyclopaedia noterade att 1970 var frågan om att höja effektiviteten av samarbetet mellan kommunistiska partier central för det kommunistiska systemet. Deras ansträngningar inom ekonomisk politik, ideologi och förstärkning av försvaret var nära samordnade

[7].Andra toppmöten hölls oberoende av någondera Comecon eller Warszawapaktens organisationer; till exempel hölls en i Moskva i juni 1967 och en annan i Budapest följande månad. Dessa två möten diskuterade det israelisk-arabiska kriget, uttryckte solidaritet med arabvärlden och krävde att israeliska trupper skulle dras tillbaka. Som Encyclopaedia uttrycker det: "Dessa möten gav en möjlighet att utarbeta en enda ståndpunkt och gemensamma politiska och diplomatiska handlingar." Två toppmöten hölls om internationella ideologiska frågor: ett i Moskva (december 1973) och ett i Prag (mars 1975). De diskuterade den riktning som borde tas av ideologiskt samarbete "under förhållanden av fördjupad avspänning. [8]"De politiska och militära ledarna för länderna i Warszawapakten träffades i Warszawa i maj 1980.

Förutom formella toppmöten, en serie informella sammanfattningar

mer sammankomster av kommunistiska ledare har hållits på Krim. Referenser kan hittas till sådana möten 1971, 1972, 1973, 1976, 1977 och 1978, och troligen till ett som hölls 1974. Som uppslagsverket för 1974 säger: "Krimmötena har blivit en tradition. Ledarna håller varandra nere i politiska, politiska och ideologiska ståndpunkter och håller sina politiska och ideologiska informerade. [9]ldIsn." 1975 sa Encyclopaedia att mötena hade blivit det forum där den internationella situationen bedöms, gemensamma uppgifter diskuteras och strategin för gemensamma aktioner utvecklas. Tack vare Krim-mötena har samarbetet mellan kommunistiska länder blivit närmare [1.0]"

Enligt Pravda (20 mars 1981) noterades det vid SUKP:s tjugosjätte kongress att under de senaste åren hade trettiosju vänskapliga möten på toppmötesnivå ägt rum på Krim. Vid dessa möten diskuterades den framtida utvecklingen av relationerna mellan broderpartierna och länderna, världspolitikens nyckelproblem och framtidens uppgifter.

En andra ny typ av sammankomster på hög nivå dök upp på 1970-talet. I september-oktober 1975, i januari 1976 och i mars 1977 hölls konferenser för de andra sekreterarna för centralkommittéerna i Moskva, Warszawa respektive Sofia. Biträdande regeringschefer ingick i den första av dessa konferenser, som handlade om ekonomiskt samarbete [11]nT. han tvåa och trea båda behandlade ideologiska frågor under en period av avspänning. Warszawamötet gällde särskilt Europa [12]rG uba, samt Rumänien och Tjeckoslovakien, nämndes som representerade vid mötena i Warszawa och Sofia.

Ett möte i Warszawapaktens politiska rådgivande kommitté som inte verkar ha hållits på första eller andra sekreterarenivå är ändå värt att notera. Den ägde rum i Bukarest, huvudstaden i det förment självständiga Rumänien, i november 1976. Dess agenda omfattade det fördjupade politiska och militära samarbetet mellan paktens medlemmar. För att fullända mekanismen för politiskt samarbete inom ramen för Warszawapakten inrättades en kommitté av utrikesministrar tillsammans med ett kombinerat sekretariat som ett organ för den politiska rådgivande kommittén [1.3]

Samordning genom diplomatiska kanaler

Med antagandet av den långsiktiga politiken blev diplomatisk representation inom blocket en permanent form av politisk samordning bland dess medlemmar. Detta uttalande stöds av att ett ovanligt stort antal nya ambassadörer utsågs mellan blockländer under perioden 1960-62. Nya sovjetiska ambassadörer utsågs 1960 till Bulgarien, Tjeckoslovakien, Kuba och Ungern; 1961 till Mongoliet, Rumänien, Jugoslavien och Albanien; 1962 till Kuba, Jugoslavien och Östtyskland. Rumänerna, ungrarna, mongolerna och kubanerna utsåg nya ambassadörer till Sovjetunionen 1960; jugoslaverna 1961; kineserna 1962 och tjeckoslovakerna 1963.

Statusen för sovjetiska ambassadörer förändrades samtidigt. Det finns indikationer[1S4]att sovjetiska ambassadörer i andra blockländer gjordes ansvariga för att samordna alla aspekter av långsiktig politik inom de länder där de ackrediterades. Sovjetiska ambassadörer är noggrant utvalda för att säkerställa att deras bakgrund och erfarenhet passar dem för de specifika uppgifter de kommer att behöva utföra. På grund av sin samordnande funktion har nästan alla sovjetiska ambassadörer inom blocket sedan 1960 varit medlemmar i SUKP:s centralkommitté. I detta sammanhang är det värt att komma ihåg Titos klagomål 1948 att jugoslaverna inte kunde förväntas avslöja hemlig partiinformation till sovjetiska representanter som inte hade den statusen. Det är också intressant att notera att ingen skillnad tycks göras mellan statusen för sovjetiska ambassadörer i "oliktänkande" blockländer, som Kina och Rumänien, och "ortodoxa" länder, som Ungern och Bulgarien. Till exempel var den sovjetiska ambassadören i Rumänien från 1965 till 1971 Basov, en centralkommittémedlem. Den sovjetiska pressen angav i juli 1966 att han var medlem av den sovjetiska delegationen till Comecon-mötet i Bukarest; i delegationen ingick Brezhnev och Kosygin.

Av särskilt intresse är de sovjetiska ambassadörerna i Kina. Från 1959 till 1965 hölls tjänsten av Chervonenko. Det är anmärkningsvärt att Chervonenko, som utsågs under den period då Kina aktivt deltog i utformningen av den långsiktiga politiken, skulle ha hållits kvar i Peking under de första fem åren.

splittringen. Det är ännu mer anmärkningsvärt i ljuset av hans bakgrund. Från 1951 och framåt var han senior partiteoretiker och tjänsteman i Ukraina; från 1956 till 1959 var han sekreterare för det ukrainska partiets centralkommitté. Som sådan var han en nära vän och förtrogna med Chrusjtjov. Han reste till Peking och stannade där som en ledande politisk och partifigur, inte som karriärdiplomat; hans inlägg indikerade de nära politiska och partimässiga förbindelserna mellan Sovjetunionen och Kina. Hans efterföljande karriär är av lika intresse. 1965 förflyttades han från Peking till Prag, där han stannade till 1973, en period som sträckte sig över både förberedelserna inför och efterdyningarna av "Pragvåren". 1973 flyttade han till Paris, i tid för utvecklingen av eurokommunismen och andra delar av blockets strategi för Europa. Han har tilldelats två Leninorden.

I Peking efterträddes han av Lapin, som tjänstgjorde där från 1965 till 1970. Lapin valdes till medlem av centralkommittén vid SUKP:s tjugotredje kongress 1966. Som chefredaktör för sändningar från 1944 till 1953 blev han expert på censur och manipulation. Han blev utrikesminister för Ryska republiken 1960 till 1962 och biträdande för Gromyko från 1962 till 196155.

Lapins efterträdare var Tolstikov, en framstående partitjänsteman. Från 1952 och framåt var han aktiv i partiarbetet i Leningrad och blev förste sekreterare för Leningrads provinskommitté, en av de viktigaste partiposterna i Sovjetunionen och en som en gång innehas av Zhdanov. Tolstikov har varit medlem i SUKP:s centralkommitté sedan 1961.

Shcherbakov, som tog över efter Tolstikov i Peking 1978, arbetade i centralkommitténs apparat från 1949 till 1963 och från 1974 till 1978. Han har varit medlem i SUKP:s centrala revisionskommitté sedan 1966. Han var minister vid den sovjetiska ambassaden i Peking under 4,63 åren under 4,63 år. Sino-sovjetisk splittring. Från 1964 till 1974 var han sovjetisk ambassadör i Vietnam.

De successiva utstationeringarna till Kina av dessa fyra mycket höga sovjetiska partitjänstemän är oförenliga med den försämring av de kinesisk-sovjetiska partirelationerna som påstås ha ägt rum.

Kontinuiteten i den sovjetiska och kinesiska utrikespolitiken symboliseras ytterligare av fortsättningen i tjänsten som utrikesministrar

angelägenheter i sina respektive länder Cromyko från 1957 till idag och Chen Yi från 1958 till 1971.

Bilateral samordning inom blocket

Även om bilateral samordning anses vara en mindre perfekt form av samordning inom den kommunistiska världen än multilateral, är den fortfarande officiellt erkänd. Det finns rikliga, öppet tillgängliga bevis på kontinuiteten från 1958 till idag av bilaterala besöksutbyten mellan parti- och regeringsledare i Sovjetunionen och andra kommunistiska länder, inklusive Kina, Rumänien, Tjeckoslovakien, Jugoslavien och Kuba, länder som vid ett eller annat tillfälle påstås ha varit främmande i någon mån från sovjeterna.[1.6]

Under den äkta splittringen mellan Tito och Stalin skulle det ha varit mer än Titos liv var värt för honom att ha försökt besöka Sovjetunionen; men sedan 1961 har Tito, fram till sin död, och andra jugoslaviska ledare varit nästan årliga besökare. Chrusjtjov, Brezhnev, Kosygin och Gromyko har i sin tur varit i Jugoslavien. Tito och hans underordnade har ofta rest till andra kommunistiska länder, inklusive, från 1970, Kina. Titos död förstörde inte mönstret; i april 1982 besökte Gromyko Jugoslavien och den jugoslaviske försvarsministern besökte Moskva trots påstådda meningsskiljaktigheter om Afghanistan och Polen.

När det gäller Rumänien har några av Ceausescus många besök i Sovjetunionen fått mycket publicitet. Västerländska kommentatorer, under inflytande av desinformation, har nästan alltid antagit att dessa besök gjordes i ett försök att lösa skillnaderna mellan de sovjetiska och rumänska ledarna. Men bevisen på Rumäniens deltagande i Warszawapakten, Comecon, Krim och andra multilaterala och bilaterala möten inom blocket överväger vida de enstaka bevisen på hennes icke-deltagande och är oförenliga med förekomsten av allvarliga skillnader. Den pekar på slutsatsen att när Ceausescu träffade Brezjnev, var det inte för att bli tillrättavisad av honom, utan för att i praktiska termer utarbeta hur fiktionen om rumänsk självständighet bäst kunde upprätthållas och utnyttjas i den långsiktiga politikens intresse.

Likaså omfattningen av bevis för tjeckoslovakiska kontakt med

Sovjetunionen, bilateralt och multilateralt, vid toppmöten, Warszawapakten och Comecon-möten före, under och efter händelserna 1968 stöder slutsatsen att den tjeckoslovakiska krisen var en planerad och samordnad operation. Till exempel, i mars 1968 informerade tjeckoslovakiska representanter ett toppmöte för flera blockländer i Dresden, kallat för att diskutera politisk och ekonomisk enhet genom Comecon och bilaterala kontakter, att besluten från januariplenumet var inriktade på "förverkligandet av linjen för den trettonde partikongressen" och att de var säkra på att partiets ledning skulle säkra partiets sociala utveckling."[17]

Kinesiska parti- och regeringsledare spelade en viktig roll i utformningen av den långsiktiga politiken från 1958 till 1960. Som observatörer deltog de i Comecon-möten fram till slutet av 1961, och deltog även i de tidiga mötena i Warszawas politiska rådgivande kommitté.[18] Det var vid dessa möten grunden för den framtida samordningen i blocket lades. Redan 1961 var fortsatt kinesiskt deltagande i multilaterala sammankomster av detta slag en anomali. Om de hade fortsatt att närvara vid sådana sammankomster skulle den kinesisk-sovjetiska desinformationsoperationen ha utsatts för allvarlig risk. Mindre iögonfallande bilaterala kinesisk-sovjetiska kontakter av ett eller annat slag har fortsatt nästan utan avbrott under splittringen. De är kapabla till två tolkningar. Till exempel ser konventionell metodik mötena i den kinesisk-sovjetiska gränskommissionen som fåfängliga, försök att lösa gränstvister. Den nya metoden ser dem som ett bekvämt skydd för att samordna politik och planering, för att iscensätta och utnyttja falska gränsincidenter och för andra former av kinesisk-sovjetisk gräl. Samma sak gäller den gemensamma kinesisk-sovjetiska kommissionen för navigering. Utbyten av handelsdelegationer skulle likaså kunna ge skydd för kontakter av politisk karaktär. Suggestiva bitar av information kan hämtas från den stora sovjetiska encyklopedin. Till exempel:

- I april 1961 mottogs en kinesisk handelsdelegation till Moskva Chrusjtjov.
- 1962 deltog kinesiska partidelegationer i partikongresser i östra Europa.
- I januari 1963 en delegation från den högsta sovjeten, ledd av Andro-

pov, vid den tiden sekreteraren för centralkommittén med ansvar för blockländerna, besökte Kina.

• Från den 5 juli till den 20 juli 1963 var det möten i Moskva mellan de ledande strateger för SUKP och SUKP. Den kinesiska delegationen leddes av generalsekreteraren, Teng Hsiao-p'ing, och SUKP:s delegation inkluderade Suslov, V. Grishin, Andropov, Il'ichev, Ponomarev, Satyu-kov och Chervonenko. Den kinesiska delegationen togs emot av SUKP:s centralkommitté. Den kinesiska delegationens närvaro i Moskva sammanföll med förhandlingarna om testförbudsfördraget. Mötena mellan delegationerna avbröts, men det fanns en överenskommelse om att de skulle återupptas sent[1]r[9].

• I oktober 1964 var det ett möte för den kinesisk-sovjetiska järnvägen kommission i Khabarovsk.

• Under samma månad sovjetiska, rumänska, kubanska och andra delegationer deltog i firandet av den kinesiska revolutionen: den sovjetiska delegationen leddes av V. Grishin, kandidatmedlem i presidiet och ordförande för den sovjetiska fackliga organisationen[20]n.

• Från 5 november till 14 november 1964, ett parti och regering delegation ledd av Chou En-lai var i Sovjetunionen; det hade möten med Brezhnev, Andropov, Kosygin, Podgornyy, Gromyko och andra och undertecknade ett avtal[2]t[1]. Hänvisningen till Gromykos närvaro tyder på att mötet handlade om samordningen av utrikespolitiken.

• Den 5-6 och 10-11 februari 1965, en sovjetisk delegation ledd av Kosygin mellanlandade i Kina på väg till och från Vietnam för förhandlingar med kinesiska ledare, inklusive M[2]a[2]o

• Den 7 och 13-14 januari 1966 besökte Shelepin Kina på väg till och från Vietnam. Det kan eller kanske inte är en slump att Brezhnev var i Mongoliet från 11 januari till januari[2]1[3]7.

• I juni 1966 besökte Chou En-lai Albanien och ledde en delegation till Rumänien för samtal med de rumänska ledarna.

• Från 19 juni till 8 augusti 1969, den kinesisk-sovjetiska gemensamma kommissionen för navigering i Amurbassängen höll sin femtonde session och nådde en överenskommelse. Inga datum angavs för de första fjorton sessionerna.

• I september 1969 besökte rumänska ledare Peking; den 11 september, Kosygin träffade Chou En-lai i Peking; den 20 oktober ägde kinesisk-sovjetiska förhandlingar rum i Peking om problem med ömsesidig integrering[2]r[4]esTth. Den sovjetiska delegationen leddes av den förste vice utrikesministern, VV Kuzne[2]tsov. Kuznetsov stannade i Kina till den 13 juni 1[2]9[6]70.

• Den 15 augusti 1970, biträdande minister för utrikesfrågor, ll'ichev,

anlände till Peking som chef för en sovjetisk regeringsdelegation för förhandlingar med kineserna [27].

• Mellan juli och december 1970 sexton kinesisk-sovjetiska förhandlingar sessioner hölls om lösning av gränsfrågor.

• I augusti och september 1970 förhandlingar om kinesisk-sovjetisk gränshandel hölls i Khabarovs2k8.

• Den 18 november 1970 hade den nya sovjetiska ambassadören Tolstikov en möte med Chou En-lai.

• 1971 fortsatte förhandlingarna om gränsfrågor; från juni till

Augusti var en kinesisk biträdande minister i Sovjetunionen som chef för en handelsdelegation som förhandlade om leveranser; ett handelsavtal undertecknades i Moskva.

• 1972 gjorde det inte de kinesisk-sovjetiska förhandlingarna om gränsfrågor avancera "på grund av Kinas negativa ställning"; i juni besökte en sovjetisk handelsdelegation under ledning av I. Grishin Kina.

• 1973 fortsatte förhandlingarna om gränsfrågor vid ställföreträdaren utrikesministernivå.

• I februari och mars ett möte med den gemensamma kinesisk-sovjetiska kommissionen hölls2.9

• 1974 förhandlingarna om gränsfrågor av de biträdande ministrarna i utrikesfrågor fortsatte.

• I februari 1974 inleddes direktflyg från Moskva till Kina.

• I februari-mars 1974 ett möte med den gemensamma kinesisk-sovjetiska kommissionen på navigering hölls.

• Den 25 juni 1974 ledde en sovjetisk delegation av vice minister Il'ichev anlände till Kina för förhandlingar om gränsuppdrag3o0ns.

• Den 12 november 1975 anlände vice minister Il'ichev till Peking för förhandlingar om gränsfrågor3n1s.

• I september 1976 sände SUKP:s centralkommitté sina kondoleanser om Maos död; Gromyko och Mazurov, båda medlemmar av politbyrån, besökte den kinesiska ambassaden.

• Den 29 november 1976 anlände biträdande minister Il'ichev till Kina; förhandlingar om gränsfrågor fortsatte i Peking fram till 9 februari u7a7ry.32

• Från juli till oktober 1977, den gemensamma kinesisk-sovjetiska blandade kommissionen på navigationen återupptog sina sessioner efter ett tvåårigt avbrott.

• Den 20-28 juli 1977, en kinesisk regerings handelsdelegation, ledd av biträdande minister för utrikeshandel, besökte Sovjetunionen och togs emot av Patolichev3.3

• I april 1978 anlände Il'ichev till Peking för att återuppta förhandlingarna. Samtal hölls i Moskva från 29 september till 30 november 1979 mellan Il'ichev och den kinesiske vice utrikesministern Wang You-ping. De skulle ta upp "vida frågor om politiska och ekonomiska relationer", andra än gränstvister. Enligt TASS kom man överens om att samtalen skulle fortsätta i Peking. Gromyko träffade Wang i december[3]b [4]eh.

• Tidigt 1981 förnyade Kina och Sovjetunionen en överenskommelse om navigationsrättigheter i Amurfloden; detta var vid det tjugotredje mötet i en serie förhandlingar som inleddes 1951.

• I mars 1982 besökte tre kinesiska experter Moskva för att studera sovjet förvaltningstekniker och mottogs av vice ordföranden för den sovjetiska statens planeringskommitté[3]e[5]e.

Denna lista över bilaterala kontakter är uppenbarligen ofullständig. Ändå kunde ingen jämförbar lista över bilaterala sovjet-jugoslaviska kontakter upprättas för perioden av den verkliga splittringen mellan Tito och Stalin. Under en betydande del av den period som omfattades representerades Sovjetunionen i Kina av en biträdande minister samt av en ledande partitjänsteman på posten som ambassadör. Fragmentär som den är, är bilden som framträder av kinesisk-sovjetiska bilaterala kontakter mer förenlig med samordning av politik och taktik än med misslyckade försök att lösa tvister. Särskild uppmärksamhet bör fästas vid framträdandet av två stora sovjetiska strateger i samtalen med kineserna: Kuznetsov, en ledande specialist inom utrikespolitik; och Il'ichev, specialist på såväl ideologi som utrikesfrågor, inklusive European sec[3]u[6]riN tyo.te också närvaron av Andropov, en specialist på blocket, senare ordförande för KGB och nu partiledare. Tikhvinskiy, expert på desinformation, har figurerat i de sovjetiska delegationerna. På den kinesiska sidan deltog även framstående tjänstemän från det kinesiska utrikesministeriet i dessa diskussioner, vilket tyder på att de inblandade ämnena var mer omfattande än gränsproblem.

Antalet handelsdelegationer som kineserna skickat till Sovjetunionen är också slående. Det märks att de 1971, 1973 och 1977 anlände till Sovjetunionen i juli eller augusti, vilket är den tidpunkt då toppmötet på Krim hålls; möjligheten av hemligt kinesiskt deltagande i dem bör inte uteslutas.

Ett liknande mönster av bilaterala kontakter på hög nivå mellan sovjeterna och vietnameserna och mellan kineserna och de

Vietnamesiska kunde också dokumenteras.

Innan man lämnar ämnet samordning inom blocket bör kort hänvisas till de nära arbetsrelationerna mellan specialistavdelningar i blockpartiernas centralkommittéer. Intensiva kontakter förs också mellan administrativa, internationella, ideologiska och andra avdelningar inom blocket, och utanför det när det gäller de icke-blockpartier som är tillräckligt stora för att ha liknande egna avdelningar.

Samordning mellan block- och icke-blockpartier

Arrangemangen för att samordna blocken och icke-blockpartierna och uppnå vad Chrusjtjov kallade synkroniseringen av deras aktiviteter och politik är så omfattande att inte mer än en översikt kan ges här.

Av grundläggande betydelse är de internationella konferenserna för block- och icke-blockpartier. Sextiofyrapartikongressen i november 1957 beslutade att utarbeta en ny långsiktig politik och strategi för blocket och för den internationella kommunistiska rörelsen. Åttioenpartikongressen i november 1960 antog formellt den nya politiken och strategin. De kinesiska, albanska, rumänska, tjeckoslovakiska, franska, italienska och spanska partierna deltog alla i den. Nästa sådana kongress hölls i Moskva i juni 1969. Sjuttiofem partier deltog, nio från blocket och sextiosex utanför blocket. Närvaron av fem medlemmar av den sovjetiska politbyrån visar den vikt som SUKP fäster vid den. Kongressen gick igenom de föregående tio åren och antog ett handlingsprogram för framtiden. De franska, italienska och spanska partierna tog $_{3}$sid$_{7}$aTrh förberedelserna för 1969 års konferens sträckte sig över mer än fyra år.

Under samma period ägnades andra internationella konferenser åt specifika aspekter av politiken. Till exempel, i oktober 1965 hölls konferenser både i Moskva och i Tjeckoslovakien (Prag) för att fira trettioårsdagen av Kominterns sjunde kongress, som antog enhetsfrontstaktik. Representanter för fyrtio partier deltog i Moskvamötet, som producerade en rapport om den historiska betydelsen av Kominterns sjunde kongress för den moderna kommunistiska rörelsen. Enligt Great Soviet Encyclopaedia, "nya strategiska och taktiska former

och metoder" för den kommunistiska rörelsen var formulerade 1957 och 1960. Ind. Januari 1970 diskuterade en konferens i Moskva med tjugoåtta europeiska partier europeisk säkerhet. I september, i Budapest, diskuterade fyrtiofem parter gemensamma aktioner mot imperialism.

Det har hållits systematiska regionala konferenser för kommunistiska partier i Västeuropa, Skandinavien, Latinamerika, Centralamerika, Medelhavet och i arabiska och afrikanska länder. Serien i Europa omfattade Tihany- och Berlin-konferenserna 1976, där de eurokommunistiska partierna var aktiva. Listan över konferenser kan förlängas på obestämd tid.

SUKP:s kongresser ger viktiga möjligheter till samråd och samordning. Andra blockkommunistiska partiers kongresser lockar broderliga delegationer i betydande antal. Det vore överflödigt att räkna upp dem alla; några exempel kommer att illustrera poängen. Den tolfte tjeckoslovakiska kongressen, 1962, deltog av sextioåtta delegationer, den åttonde jugoslaviska kongressen, 1964, av trettio; den rumänska kongressen 1965 med femtiosju. Varhelst förhållandena tillåter, deltar delegationer från blockpartier i kongresserna för kommunistpartier utanför blocken. Det finns otaliga officiella och inofficiella kontakter mellan kommunistiska partier och nationella och internationella kommunistiska frontorganisationer, såsom World Federation of Trade Unions och World Peace Council.

Permanent koppling mellan blocket och icke-blockpartierna existerar genom den internationella avdelningen för SUKP:s centralkommitté under Ponomarev (denna avdelning har representanter stationerade utomlands) och genom högkvarteret för World Marxist Review i Prag, där ett antal representanter för block- och icke-blockpartier arbetar tillsammans som permanenta medlemmar av personalen. World Marxist Review håller teoretiska konferenser om stora politiska frågor.

Ett enormt antal bilaterala besök görs till Sovjetunionen och andra kommunistiska länder varje år av ledare och funktionärer för icke-blockerade kommunistpartier som reser i partiaffärer.

Slutsatser

Mellan 1958 och 1980 är omfattningen av kontakten mellan kommunistpartier inom och utanför blocket utan motsvarighet någon annanstans

i världen. De allra flesta kommunistiska sammankomster äger rum bakom stängda dörrar; inte mer är känt om dem än vad ledarna önskar bli kända. Berövade på autentiska nyheter och hypnotiserade av "avslöjanden" om kommunistisk oenighet som härrör från kommunistiska källor, har västerländska kommentatorer tenderat att underskatta eller ignorera den enorma vikten av bevisen på fortsatt systematisk koordinering av blocket från 1958 till idag. Omfattningen, omfattningen och sättet på vilket denna samordning genomförs motbevisar föreställningen att internationell kommunism är en rörelse som har förlorat sin fart, sin riktning och sin ideologiska känsla av syfte genom oenighet. Dessutom har rörelsen inte förlorat sin kontrollerade, organiserade och disciplinerade karaktär. Det är sant att systematisk oliktänkande från ett kommunistiskt lands sida bara skulle kunna leda till dess utvisning ur det kommunistiska blocket och dess utfrysning av alla andra kommunistiska länder, vilket var fallet med Jugoslavien 1948. Vad som har förändrats sedan 1957-60 är inte kommunismens natur, utan kommunistiska ledares uppskattning av de strategiska och avvikande rörelsernas uppskattning av den taktiska och avvikande erfarenheten av de strategiska och avvikande erfarenheterna. uppnåtts genom att utnyttja det strategiskt i den långsiktiga politikens intresse. Den gamla metoden löser motsättningen mellan bevisen på samordning och bevisen på oenighet genom att ignorera mycket av bevisen på samordning. Den nya metoden löser det genom att demonstrera oenighetens konstruerade och falska karaktär. Omfattningen av den erkända kontakten mellan sovjeterna och kineserna, jugoslaverna, rumänerna och eurokommunisterna förråder karaktären av "splittringarna" och "skillnaderna" mellan dem och bekräftar att de inte är mer än manifestationer av strategisk desinformation i aktion till stöd för långsiktig politik.

24

Desinformationsprogrammets inverkan

Utformningen av västerländska bedömningar av den kommunistiska världen

Lanseringen av ett strategiskt desinformationsprogram 1958 ogiltigförklarade den konventionella metodiken för västerländska studenter i kommunistiska angelägenheter. En noggrant kontrollerad flod av information släpptes genom hela skalan av källor under kommunistisk kontroll. Liksom under NEP-perioden på 1920-talet förvirrade och förvrängde denna informationsflod västerländska åsikter om situationen i den kommunistiska världen. Västerländska analytiker, som saknade förmågan att skaffa insiderinformation om kommunistiskt strategiskt tänkande, planering och verksamhetsmetoder, accepterade tacksamt den nya informationsströmmen till nominellt värde. Utan att de visste om det ogiltigförklarades deras konventionella analysmetoder och vändes tillbaka mot dem av de kommunistiska strategerna. På grund av dessa strategers medvetna projektion av en falsk bild av upplösningen av kommunistisk enhet, ignorerade eller undervärderade den ickekommunistiska världen öppna och betydande bevis som pekade på blocksamarbete från 1957 och framåt på en ny grund av jämlikhet och engagemang för grundläggande ideologiska principer och långsiktiga politiska mål. Den nya dispensen tillåter variation i inhemsk och internationell taktik och ger obegränsade möjligheter för gemensamma ansträngningar mellan blockländer att förvränga det verkliga tillståndet i relationerna mellan dem närhelst detta skulle vara till ömsesidig fördel. Obemärkt av västvärlden befriades den kommunistiska ideologin från sin stalinistiska tvångströja och återupplivades på leninistiska linjer. Förändringen missuppfattades framgångsrikt

skickas som den spontana ersättningen av ideologi med nationalism som drivkraften bakom den kommunistiska världen.

Ickekommunistiska studier kom alltmer att baseras på information som härrörde från kommunistiska källor. Medan observatörer i den icke-kommunistiska världen ibland visade en viss medvetenhet om att information nådde dem genom kanaler under kommunistisk kontroll, fanns det praktiskt taget inget erkännande av det faktum att informationen hade förberetts speciellt bakom järnridån till deras fördel. Underrättelsetjänsternas politiska roll ignorerades, och eftersom bevisen på planering och samordning i blockets verksamhet också förbisågs, sågs tillväxten av interna oppositionella rörelser och utbrottet av tvister mellan kommunistiska stater och partier felaktigt som spontana utvecklingar.

Fram till 1960, och trots splittringen mellan Tito och Stalin 1948 och de polska och ungerska upproren 1956, var den icke-kommunistiska världen villig att acceptera tillväxten av ett sammanhållet kommunistiskt block och en internationell rörelse. Vissa västerländska analytiker, som professor Possony, ansåg besluten från 81-partikongressen i november 1960 som ett tecken på antagandet av en långsiktig politik. Men att västerländska statsmän, diplomater, underrättelsetjänster, akademiker, journalister och allmänheten till nominellt värde accepterade de efterföljande bevisen på dispyter och oenighet i den kommunistiska världen utlöste en ny attityd som tidigare skulle ha varit otänkbar och som gjorde att Possonys och andras åsikter betraktades som anakronistiska om inte anadeiluviska. Åttioett-partimanifestet kom att betraktas som en tillfällig, lappad kompromiss mellan partierna som betecknade deras misslyckande att anta en gemensam politik, och ströks därför åt sidan. Bevisen för evolution och splittring i den kommunistiska världen var så överväldigande i volym och så övertygande till sin karaktär att ingen kunde fortsätta att ifrågasätta dess giltighet. Acceptansen av i synnerhet den kinesisk-sovjetiska splittringen som en realitet blev den gemensamma grunden för alla icke-kommunistiska försök att analysera nuvarande och framtida politik och trender i den kommunistiska världen. Som ett resultat avtrubbades den västerländska uppfattningen om offensiva kommunistiska avsikter och bevisen på samordning i genomförandet av världsomspännande kommunistiska strategier bortsågs.

Eftersom strategisk desinformation inte erkändes som sådan, kom västerländska åsikter om den interna utvecklingen i den kommunistiska världen alltmer att formas och bestämmas av de kommunistiska strategerna i deras egen långsiktiga politiks intresse. I den

Sovjetunionens avskaffande av "proletariatets diktatur" och införandet av marknadsorienterade företag och andra åtgärder för ekonomiska reformer verkade förebåda en återgång till kapitalismen. Den gradvisa höjningen av levnadsstandarden verkade ta bort den sovjetiska aptiten för revolutionära förändringar, vilket skapade nya tryck på regimen att tillåta större frihet och förbättra utbudet av konsumtionsvaror. Uppenbara skillnader i det sovjetiska ledarskapet mellan de liberala reformatorerna och konservativa ideologer om hur man ska hantera dessa påtryckningar och förena behovet av framsteg med läpparnas bekännelse till ideologin bekräftade västerländsk tro på återkommande maktkamper, främst bakom kulisserna men ibland i det öppna, som i fallet med Chrusjtjovs avskedande. När liberalerna såg ut att ha övertaget väcktes förväntningar på ökat samarbete mellan Sovjetunionen och väst. Måttlighet i sovjetisk propaganda och intresseanmälan för fredlig samexistens och affärsmässiga förhandlingar verkade äkta, särskilt i jämförelse med kinesernas oförsonliga fientlighet. Enstaka aggressiva sovjetiska handlingar kunde tillskrivas överlevnaden inom ledningen för en grupp inbitna stalinister som då och då måste blidkas av de liberala reformatorerna. Om stalinisterna återigen skulle återta kontrollen, skulle avspänningen vändas och det kan bli en kinesisk-sovjetisk försoning. Västvärlden hade därför ett intresse av att stärka de liberala reformatorernas hand. Förutsatt att de överlevde fanns det utsikter till en förbättring av relationerna på grund av förekomsten av gemensamma intressen mellan sovjeterna och västvärlden i att undvika kärnvapenkonflikter och konfrontera kinesisk militans. I det långa loppet bjöd den tekniska revolutionen på utsikter till en gradvis avsmalning av klyftan mellan det kommunistiska och det icke-kommunistiska systemet.

Sådana var 1960-talets argument. Trots nystalinismens återupplivande mot slutet av decenniet överlevde argumenten och fick vikt fram till det senare 1970-talet.

Det uppenbara öppnandet av sprickor mellan de kommunistiska staterna bedömdes som en uppmuntrande utveckling. Framväxten av en rad olika typer av kommunism tycktes visa hur ideologin hade förlorat sin bindande kraft. Rivaliteten mellan de kommunistiska staterna verkade ha sina rötter i traditionella nationella känslor.

Den kinesisk-sovjetiska konfliktens inverkan på det västerländska tänkandet kan illustreras av Allen Dulles, f.d.

chef för CIA, en man med obestridlig integritet och antikommunistisk övertygelse med tillgång till all tillgänglig öppen och hemlig information vid den tiden. I ett tal som hölls den 8 april 1959, sa Mr. Dulles: "Så länge principerna för internationell kommunism motiverar regimerna i Moskva och Peking, måste vi förvänta oss att deras enda syfte kommer att vara likvideringen av vår form av fritt samhälle och uppkomsten av en sovjetisk, kommuniserad världsordning. De förändrar sina tekniker som omständigheterna har gett oss det hopp som de aldrig har gett oss det hopp om. övergripande målsättningar Vi vill ibland lura oss själva till att tro att vi står inför en annan nationalistisk maktkamp som världen har sett så många av. Faktum är att målen för den kommunistiska internationalen med sitt huvudkontor i Moskva inte är begränsade, och det är vältaligt att kommunismen är det system som liknar den här världen, och som kommer att göra det. strävar efter att vara en genomgripande och revolutionär kraft.[1]"Först tre år senare, när han talade om samma ämne vid American Bar Associations konvent i augusti 1962 i San Francisco, hävdade Dulles, när han hänvisade till den pågående kinesisk-sovjetiska tvisten, att det kommunistiska systemet uppvisade många sårbarheter och svagheter[2]es.

En bekräftelse av denna uppfattning blev snart synlig i Rumäniens växande "självständighet". Efter Titos exempel verkade Ceausescu förkämpa sitt folks sak mot sovjetisk inblandning i deras land. Han var därför värd att stödja rent konkret. Liknande strävanden och tendenser mot självständighet från Sovjetunionen ansågs vara verksamma på andra håll i Östeuropa, särskilt i Polen. Men det var i Tjeckoslovakien som det nyaste och mest spännande märket av kommunism brast ut på marknaden under "Pragvåren" 1968. Detta verkade mer än bara ett påstående om tjeckisk och slovakisk nationalism; det var en omprövning av några av de grundläggande begreppen i relationerna mellan individen och den kommunistiska staten: Det var "socialism med ett mänskligt ansikte", och det öppnade nya möjligheter för öst-västsamarbete. Men eftersom det hotade det kommunistiska systemets grundval krossades det av brutal sovjetisk militär intervention.

De sovjetiska ledarna under Brezjnev, uppenbarligen skakade av uppror utanför sina gränser och växande oenighet hemma, återgick till förtryck på grova stalinistiska linjer. Det var därför med reservationer som väst fick kommunistiska förslag om en konferens om europeisk säkerhet. Icke desto mindre hade den tjeckoslovakiska erfarenheten, som det verkade, visat förekomsten av liberaliseringstendenser i den kommunistiska världen, en punkt som underströks av högljudda sovjetiska "dissidenter". Det var därför värt besväret för västvärlden att engagera sig i diskussioner om europeisk säkerhet och mänskliga rättigheter, om än bara med sikte på framtiden.

Tito och hans jugoslaviska regim ansågs vara till hjälp för att främja liberaliseringstendenser i blocket. Jugoslaviskt inflytande i den alliansfria rörelsen välkomnades som ett hinder för utvidgningen i utvecklingsländerna av sovjetisk och kinesisk makt.

Tendensen till sönderfall verkade ha spridit sig från blocket till den internationella kommunistiska rörelsen. Den kinesisk-sovjetiska splittringen hade utlöst en splittringsprocess i många kommunistpartier. Den sovjetiska interventionen i Tjeckoslovakien hade avvisats av flera viktiga parter, inklusive de franska och italienska, de två mäktigaste i Europa. I mitten av 1970-talet hade båda partierna uttryckt sitt oberoende av Sovjetunionen och lagt sina röster till ropet på demokrati, mänskliga rättigheter och ett Europa fritt från militärpakter. Även om det italienska partiet kom till makten verkade det som om det kanske inte var oförenligt med demokratins överlevnad eller ens med fortsatt italiensk anslutning till Nordatlantiska fördraget.

Sammanfattningsvis pekade den uppenbara förlusten av revolutionär glöd, den uppenbara splittringen i blocket och rörelsen, de kommunistiska staternas uppenbara upptagenhet av brodermordskamper och tillkomsten av avspänning på samma slutsats: det kalla kriget var över. Den nya situationen verkade kräva anpassning och ett positivt svar på kommunismen snarare än de gamla formerna av motstånd och inneslutning.

Effekten på västerländsk politik

Under det kalla kriget, när hotet från kommunismen verkade farligt akut, fanns traditionella nationella skillnader mellan de

Västmakter var i viss mån underordnade det gemensamma intresset för självförsvar. Från 1945 till 1949 höll Västeuropa på att återhämta sig från krigets förödelse. Amerikansk överlägsenhet var obestridd. Europa var beroende av USA för att återställa sitt ekonomiska liv och skydda det från sovjetiska angrepp. Redan i mitten av 1950-talet förändrades situationen. Europa var på väg mot återhämtning och började se sig själv som en gemenskap av snabbt framskridande ekonomiska makter. Harm mot amerikanskt inflytande växte. Särskilt i Frankrike fanns det ett krav på ett mer jämställt partnerskap med USA. I oktober 1958 riktade general de Gaulle ett memorandum till de amerikanska och brittiska regeringarna och bad i praktiken om skapandet av ett triumvirat av makter med världsomspännande ansvar. Promemorian speglade de föränderliga ekonomiska verkligheterna i Europa. Givet en klarsynt och realistisk gemensam bedömning av det långvariga kommunistiska problemet, skulle den nödvändiga anpassningen av relationerna inom den västliga alliansen, baserad på principen om jämlikt partnerskap, ha kunnat uppnås. Som det var fick alliansen driva. Samtidigt började förändringar dyka upp i den kommunistiska världen som, förvrängda och överdrivna av kommunistisk desinformation, indikerade en minskning av omedelbarheten och intensiteten av hotet från kommunismen. Argumentet för att offra nationella intressen för västerländsk enhet i försvaret försvagades. Om den kommunistiska monoliten höll på att sönderfalla i en uppsättning av rivaliserande nationella regimer, vars nationella intressen i allt högre grad åsidosatte deras förment gemensamma ideologi, skulle nationerna i väst ha råd att återgå till strävan efter sina traditionella nationella intressen inom sina speciella inflytandesfärer. Det var inte längre nödvändigt att stärka den västerländska enheten under amerikansk ledning. Det var viktigare att undersöka möjliga nya anpassningar. U-länderna skrämdes inte längre att ansluta sig till västerländska militära allianser; de kunde driva sin självständighet mer effektivt utanför, eller i aktiv opposition till, allianserna samtidigt som de sökte samarbete med de kommunistiska länderna.

Om den kommunistiska ideologin var en vikande kraft, så var västerländsk ideologisk antikommunism av det kalla krigets sort föråldrad; det skulle bara tjäna till att fördärva nationalismens tillväxt i den kommunistiska världen och driva de allt mer "oberoende" kommunistiska regimerna samman igen. Det nya utseendet i den kommunistiska världen

en omprövning av traditionella västerländska begrepp. Världen kunde inte längre helt enkelt delas upp i två antagonistiska block som var prydligt uppdelade efter ideologiska linjer. Med tanke på sovjetiskt engagemang för avspänning och fredlig samexistens och med tanke på förekomsten av den kinesisk-sovjetiska splittringen, verkade begreppen öst-väst ideologisk konkurrens och den globala inneslutningen av kommunismen föråldrade; de kunde äventyra freden eller provocera fram en kinesisk-sovjetisk försoning. Enhet i västerländsk militär, politisk och ekonomisk politik gentemot blocket hade blivit överflödig redan innan den hade uppnåtts. Den nya situationen krävde flexibilitet och initiativfrihet.

Olika skolor utvecklades om hur man bäst kan dra fördel av den nya situationen i den kommunistiska världen. Om begynnande skillnader mellan de kommunistiska staterna skulle uppmuntras, behövdes differentierade förhållningssätt till dem. Brobyggande med de östeuropeiska stater som visar liberala eller oberoende tendenser skulle hjälpa till att avvänja dem från Sovjetunionen.

Samtidigt verkade det nödvändigt att uppmuntra närmare västerländska relationer med Sovjetunionen för att stimulera den interna evolutionsprocessen och att utnyttja hennes olikheter med Kina – med andra ord för att "spela det sovjetiska kortet". "Historien", sades det, "kommer inte att förlåta oss om vi missar den chansen."

I USA hävdade vissa att framväxten av Sovjetunionen och USA som kärnvapensupermakter gjorde den västerländska alliansen mindre viktig. Ett ensidigt förhållningssätt till Sovjetunionen var att föredra som mindre komplicerat och mindre sannolikt att provocera fram kinesisk-sovjetisk försoning. Det krävdes en sympatisk förståelse för de liberala sovjetledarnas ställning. Deras inflytande skulle stärkas om de kunde få hjälp att lösa sina jordbrukskriser, industriella misslyckanden, tekniska efterblivenhet och brist på konsumtionsvaror. Bättre matade, bättre inhysta kommunister skulle vara mer nöjda och mindre revolutionära.

I vilken utsträckning Chrusjtjov accepterades som liberal i västvärlden belystes av den utbredda västerländska rädslan för en återgång till den hårda sovjetpolitiken som provocerades fram av nyheten om hans "avskedande" 1964 och den lättnad som följde när det blev uppenbart att avspänning och fredlig samexistens skulle fortsätta.

En annan tankeskola i USA hävdade att västvärlden inte aktivt skulle försöka utnyttja den kinesisk-sovjetiska tvisten av rädsla för att uppnå motsatt effekt till den avsedda; de två

kommunistiska jättar var bäst att bekämpa det sinsemellan. En passiv politik för den kinesisk-sovjetiska splittringen skulle ändå kunna åtföljas av en aktiv politik gentemot Östeuropa. Jugoslaviens fortsatta självständighet hade visat framgången för västerländsk politik gentemot henne efter 1948. En aktiv handelspolitik i Östeuropa, förutom att vara lönsam, gav hopp om att prissätta andra östeuropeiska satelliter bort från Sovjetunionen.

I Frankrike blev den gaullistiska visionen om ett större Europa som sträcker sig från Atlanten till Ural ett ämne för seriös diskussion.

Skillnaderna om politiken gentemot Kina ökade. USA höll fast vid uppfattningen att inga eftergifter borde göras så länge regimen fullföljde sin radikala militanta linje. Andra länder, särskilt Frankrike, hävdade att Kina var förbittrat över sin diplomatiska isolering. Med diplomatiskt erkännande, en plats i FN och mer gynnsamma öppningar för handel med väst, skulle det utvecklas, liksom Sovjetunionen, på mer moderata linjer.

På 1970-talet genererade det uppenbara sovjetiska militära hotet i Europa och den öppna sovjetiska aggressiviteten i Afrika och Afghanistan, i motsats till Kinas nyfunna måttfullhet, en ny tankegång som förespråkade närmare förbindelser med Kina, eller "att spela Kina-kortet".

I alltför förenklad form var dessa några av de argument och överväganden som arkitekterna bakom västerländsk politik på 1960- och 1970-talen tog hänsyn till. Den största kritiken mot dessa policyer är inte att de påverkades av kryptokommunister eller medresenärer, även om denna faktor inte bör bortse från. Politiken utvecklades i huvudsak ärligt utifrån vissa grundläggande premisser, nämligen att det sovjetiska systemet höll på att utvecklas, att den kinesisk-sovjetiska splittringen var äkta och att den kommunistiska monoliten var i upplösningsprocessen. Politiken var fel eftersom premisserna var falska: De var produkten av kommunistisk desinformation.

De praktiska effekterna på västerländsk politik

Uppenbar oenighet i öst framkallade verklig oenighet i väst. Motsättningar och dispyter mellan de västerländska allierade kom ut i det fria. Ett tag gjorde de huvudnyheter. Snart de

accepterades som normalt.

Trenden mot strävan efter nationella intressen var tydligast i Frankrike. Det innebar en kraftig nedgång i samarbetet med USA, antagandet av en ny nationell försvarspolitik, ett tillbakadragande från Frankrikes militära åtaganden gentemot Nato 1966, koncentration på Frankrikes ledande roll på den gemensamma marknaden och återupplivandet av intresset för hennes traditionella allierade i Östeuropa: Ryssland, Polen och Rumänien. Försämringen av relationerna med några av Natos allierade var kraftig. Det hördes rop från Frankrike för fransmännen, Europa för européerna, Amerika för amerikanerna. Misstankar väcktes om att försvaret av Europa inte var ett avgörande USA-intresse. Amerikanska reaktioner på återupprättandet av fransk identitet och franska intressen var inte alltid taktfulla eller framsynta. USA vägrade att dela sin kärnteknik med Frankrike. Amerikanerna misslyckades med att rådfråga fransmännen på ett adekvat sätt angående Kubakrisen. Frankrike var inte en part i testförbudsavtalet som undertecknades av USA och Storbritannien med Sovjetunionen 1963. Fransmännen struntade öppet i amerikansk politik om erkännande av det kommunistiska Kina. I takt med att det amerikanska militära engagemanget i Vietnam byggdes upp ökade också intensiteten i västeuropeisk, särskilt svensk, kritik mot amerikansk politik där.

Fransk-amerikansk fientlighet spillde över i fransk-brittiska relationer. På grund av det "speciella förhållandet" fick Storbritannien rollen som en amerikansk agent i Europa. Storbritanniens ansökan om att ansluta sig till den gemensamma marknaden lades ner sitt veto av Frankrike. Storbritannien fokuserade på förbindelserna med EFTA och Commonwealth och på att skära ner sina utomeuropeiska åtaganden.

Denna utveckling åtföljdes av omotiverad rädsla för ett återupplivande av det tyska hotet i Europa och av ifrågasättandet av visdomen i det fransk-tyska närmandet, som, även om det var önskvärt i den västeuropeiska enhetens intresse, i sig inte var någon ersättning för det.

På andra håll mångdubblades bråken. Österrikarna och italienarna grälade om Tirolen; fransmännen och kanadensarna över Quebec; Grekland och Turkiet över Cypern; Storbritannien och Island över fisk; Pakistan och Indien över Kashmir och andra frågor. Arabisk-israelisk fientlighet nådde nya nivåer av intensitet. Dessa konflikter hade sina rötter i historiska problem som hade lite eller ingenting med kommunism att göra. Ändå den uppenbara försvagningen av kommunisten

hotet tillät en viss överseende med känslomässiga nationalistiska dispyter som kunde ha varit mer dämpade inför en allmänt uppfattad fara. I en atmosfär av avspänning tappade NATO, som hade skapats för att begränsa efterkrigstidens uppenbara militära hot mot Västeuropa, fart. Inte bara fanns det politiska konflikter bland dess medlemmar, utan ansträngningarna att etablera standardiserade vapen och utrustning försvann. Gemensamma NATO-program var dödfödda eller halvhjärtade. 1974 följde Grekland Frankrike när de drog sig ur sina militära åtaganden. Spänningen med Turkiet försvagade Natos södra flank allvarligt.

1965 kommenterade en västerländsk observatör som, liksom alla andra, accepterade äktheten av den kinesisk-sovjetiska splittringen så här om NATO: "Den grundläggande sovjetiska utpressningsstrategin under det senaste decenniet har varit att splittra NATO. Detta var syftet bakom Berlinkrisen. Om trenderna inom Nato inte vänds kan detta mål uppnås, men inte av den mer temporära sovjetiska minskningsstrategin, men inte av den mer militära sovjetiska strategin. militans, uppmuntrande oordning inom alliansen Hur sant det är att användningen av våld ofta inte är den bästa strategin kan i efterhand räkna att den kinesisk-sovjetiska splittringen mer än kompenseras av en splittring av Nato i maktkluster, eller en Balkanisering av Västeuropa. 3nt."

Västvärldens övergivande av samordnad politik gentemot den kommunistiska världen ledde till förändringar i västerländsk diplomatisk praxis. Personliga kontakter – inklusive konfidentiella samtal – förhandlingar och överenskommelser mellan ledande kommunistiska och icke-kommunistiska statsmän, även om de initierades av den kommunistiska sidan, välkomnades i väst. En ensidig inställning till förbindelserna med kommunistiska länder blev normen. General de Gaulles besök i Moskva 1966 återupplivade talet om den fransk-ryska alliansen på 1890-talet och den fransk-sovjetiska pakten på 1930-talet. USA gick med på att genomföra SALT-förhandlingarna med Sovjetunionen på bilateral basis. Regelbundna bilaterala politiska samråd mellan sovjeterna och de franska och italienska regeringarna blev accepterad praxis. I Västtyskland tog argumentet för en öppning mot öst styrka och kom till uttryck i förbundskansler Brandts Ost politik i början av 1970-talet. Det västerländska svaret på Kinas avspänningsdiplomati verkade inte samordnas. Det

var iögonfallande exempel på underlåtenhet att samråda; till exempel varnades inte japanerna av amerikanerna för Nixon-Kissinger-initiativet i Kina 1971; President Giscard d'Estaing gav sina allierade lite eller ingen varsel om sitt möte med Brezhnev i Warszawa i maj 1980.

Utvidgningen av kontakterna mellan kommunistiska diplomater och politiker i den icke-kommunistiska världen välkomnades lika varmt som utvidgningen av västerländska kontakter med den kommunistiska världen.

Med tillkomsten av avspänning pressade västerländska affärsintressen på en expansion av handeln med kommunistiska länder. Normalt utan samråd eller hänsyn till någon gemensam västerländsk politik eller intresse tog enskilda icke-kommunistiska länder sina egna initiativ. Berättigande, om så behövdes, fanns i argumenten att handeln var lönsam och gynnsam för den icke-kommunistiska världens ekonomier, och att den skulle främja goda öst-västrelationer och stimulera pro-västliga, liberala, nationalistiska och separatistiska tendenser i den kommunistiska världen, och därigenom bidra till världsstabilitet och fred, och kanske i förlängningen till bildandet av en gemensam världsmarknad.

Många västerländska företag, lockade av till synes gyllene möjligheter, skickade sina representanter för att utforska den kommunistiska marknaden. Britterna, som hade den största erfarenheten av världshandeln, tog ledningen, tätt följda av fransmän, västtyskar, italienare och japaner. Särskilt tyskarna förlängde långfristiga krediter till Östeuropa, i hopp om att, förutom att göra vinst, främja oberoendet från Sovjetunionen. Européerna och japanerna ökade sin handel med Kina, i hopp om att på samma gång ta bort den kinesiska militansen.

Det fanns en allmän trend på 1960-talet mot att lätta på restriktionerna för handel med kommunistiska länder. Politiken att begränsa handeln mellan öst och väst, som betonades i Romavtalen 1958-59, övergavs till förmån för expansion; kontrollen av strategisk export från väst mildrades och stora industrianläggningar av bestämd strategisk betydelse för det kommunistiska blocket byggdes på kommunistiskt territorium av västerländska företag. Långfristiga krediter gavs. Mest gynnad nationsstatus beviljades ytterligare kommunistiska länder, inklusive Rumänien och, 1980, Kina. USA, som länge hade motsatt sig expansionen av öst-

Västhandeln, började förändra sin mark. År 1977, som presidentens budskap om unionens tillstånd för det året visar, hade uppmuntran av handel med Sovjetunionen och Östeuropa blivit officiell amerikansk politik. Det vetenskapliga och tekniska samarbetet blomstrade och export av högteknologiska varor, inklusive datorer, tilläts även av USA. Alla dessa steg togs av västerländska nationer som agerade individuellt, med liten eller ingen hänsyn till de möjliga långsiktiga konsekvenserna.

Jugoslaverna visades särskild gunst på grund av att de, efter att ha brutit med Sovjetunionen 1948, hade skapat ett prejudikat för östeuropeisk självständighet.

Nästa för var rumänerna, just av den anledningen att de verkade ha gett sig av på samma självständiga kurs som Jugoslavien. Den rumänska ministern för utrikeshandel togs emot i Frankrike, Västtyskland och USA. Rumänien fick status som mest gynnad nation. Kredit gjordes tillgänglig för Rumänien mer fritt än till något annat kommunistiskt land än Jugoslavien och Polen.

I slutet av 1970-talet hade expansionen av handel och krediter tillåtit den totala kommunistiska skuldsättningen till västvärlden att stiga till totalt cirka 70 miljarder dollar. Tillväxten av handeln mellan öst och väst hade en uttalad effekt på den övergripande västerländska inställningen till den kommunistiska världen, eftersom den byggde upp mäktiga egenintressen i att fortsätta avspänningen trots tillväxten av kommunistisk militärmakt och andra tecken på aggressiva kommunistiska avsikter.

Avspänning och desinformation om kommunistisk "evolution" gav skäl för socialistiska partier att med större fördel se bildandet av enhetsfronter med kommunistiska partier. Förutom att förbättra möjligheterna att socialister ska få makt, såg enhetsfronter ut som ett lovande redskap för att påverka kommunistiska partier att närma sig socialdemokratin och längre bort från Sovjetunionen. Sådana idéer var starka i de italienska, västtyska, franska och finska socialistpartierna. I allmänhet såg socialistiska partier mindre positivt på koalitioner eller valallianser med mittenpartier. 1960-talets allmänna vänstertrend hade en polariserande effekt. Det vidgade klyftan mellan konservativa och progressiva partier och mellan de socialistiska partiernas reformerande och revolutionära flyglar. Oftare än inte drabbades den moderata centern. Det pragmatiska förhållandet mellan konservativa amerikanska och socialistiska europeiska tio-

dencies verkade ha överlevt dess användbarhet.

Motståndet mot kommunismen blev i princip omodernt. De grundläggande skillnaderna mellan demokrati och kommunism förlorades ur sikte. Det ansågs mer givande att söka gemensamma intressen genom ökande öst-västliga vetenskapliga, kulturella och idrottsliga utbyten som, man trodde, skulle bidra till liberaliseringen av kommunistiska regimer. På 1960-talet förlorade antikommunistiska författare praktiskt taget sina inträdesbiljetter till kommunikationsmedia; deras attityd ansågs vara fientlig att avsky.[4] Europeiska radio- och tv-organisationer förhandlade fram sina egna arrangemang med sina officiella sovjetiska regeringsmotsvarigheter. Behovet av antikommunistiska sändningar ifrågasattes. Det direkta antikommunistiska innehållet minskade. Fokus flyttades istället på den kinesiska-Sovjetisk splittring, andra sprickor i blocket och tillväxten av oliktänkande rörelser. Officiell och semiofficiell finansiering av icke-kommunistiska kultur- och studentorganisationer i syfte att motverka kommunistiska fronter avbröts i stort sett.

Sovjetisk expansionism i Afrika och interventionen i Afghanistan i slutet av 1979 uppmärksammade den underliggande sovjetiska aggressiviteten. Några av de mer naiva västerländska illusionerna om avspänning krossades. Samtidigt visade västerländska reaktioner på den sovjetiska aktionen i vilken utsträckning egenintressen för avspänning hade byggts upp i väst, inte minst i Västtyskland och Frankrike. Trots amerikanskt motstånd har västtyskarna och fransmännen visat sig fast beslutna att gå vidare med byggandet av en gasledning från Sovjetunionen till Västeuropa. Det är tveksamt om den afghanska situationen kommer att förändra långsiktiga västerländska attityder till avspänning mer än vad Kubakrisen 1962 gjorde. Den har inte skingrat långsiktiga västerländska förväntningar, som främjats av tjugo år av kommunistisk desinformation, att ideologins förfall och tillväxten av intern opposition så småningom kommer att leda till liberaliseringen av den sovjetiska regimen.

Samtidigt erbjuder Kinas kraftfullt uttryckta fientlighet mot Sovjetunionen uppenbara utsikter till allians med väst på grundval av ett gemensamt intresse av att hålla tillbaka den sovjetiska expansionismen. Eftersom det inte har funnits någon förståelse i väst varken för desinformation eller för långsiktig kommunistisk politik och saxstrategin, betraktas nu "att spela Kina-kortet" som ett seriöst strategiskt alternativ för USA.

Slutsats

Kommunistisk strategisk desinformation har haft ett djupgående inflytande på internationella relationer. Västerländska regeringar och deras professionella rådgivare har förblivit omedvetna om problemet. Det grundläggande syftet med desinformationsprogrammet har varit att skapa gynnsamma förutsättningar för att fullfölja den långsiktiga kommunistiska politiken. De kommunistiska strategerna har hittills uppnått sitt syfte genom att vilseleda väst om utvecklingen i den kommunistiska världen med tre huvudsakliga syften i sikte: att lätta på västvärldens tryck på de kommunistiska regimerna samtidigt som de "bygger upp socialismen" och lägger grunden för en eventuell världsomspännande federation av kommunistiska stater; att provocera fram de västerländska svar de önskar på sin aktivistiska diplomati och internationella kommunistiska strategi; och att bereda marken för en stor förändring av kommunistisk taktik i slutfasen av politiken på 1980-talet.

Framgången för det kommunistiska desinformationsprogrammet har skapat ett kristillstånd i västerländska bedömningar av kommunistiska angelägenheter och därför en kris i västerländsk politik gentemot den kommunistiska världen. Innebörden av utvecklingen i kommunistblocket missförstås och intentionerna bakom kommunistiska handlingar misstolkas. Fiender accepteras och behandlas som om de vore allierade i väst. Det sovjetiska militära hotet erkänns, men det strategiska politiska hotet förstås inte och underskattas därför. Kommunistiska politiska offensiver, i form av avspänningsdiplomati och nedrustningsförhandlingar, ses som tecken på kommunistisk måttfullhet. Kommunistisk strategi, istället för att blockeras, får omedvetet hjälp av västerländsk politik.

Den första kommunistiska strategin för att stärka och stabilisera blocket politiskt och ekonomiskt har fått hjälp av västerländskt ekonomiskt bistånd och av acceptans av avspänning och samarbete med kommunistiska regeringar. Genom att reagera positivt på kommunistiska initiativ om SALT och kollektiv säkerhet i Europa har väst hjälpt de kommunistiska strategerna att bereda marken för upplösningen av Nato och tillbakadragandet av amerikanska trupper från Europa. Genom att acceptera Jugoslavien som självständigt har väst gett henne möjligheten att organisera stora delar av tredje världen i ett socialistiskt orienterat block med en prokommunistisk, antivästlig fördom. Genom att acceptera kinesisk-sovjetisk rivalitet som äkta och övervägande

Kina, som en möjlig allierad mot sovjetisk expansionism, skapar västvärlden möjligheter för att bygga nya linjer som kommer att återhämta sig, i det långa loppet, till sin egen nackdel. Genom att delta i SALT-samtal och överenskommelser med otillräcklig medvetenhet om kommunistisk långsiktig politik och strategi och genom att tillhandahålla avancerad teknologi först till Sovjetunionen, sedan till Kina, har väst hjälpt till att förskjuta den militära maktbalansen mot sig själv. Genom att inte uppskatta kontrollen över kommunistiska intellektuella och religiösa figurer och ta avspänning till dess nominella värde, har västvärlden varit redo att acceptera föreställningen om en långsiktig utveckling av kommunismen och dess slutliga konvergens med det demokratiska systemet. Väst har bistått den kommunistiska ideologiska strategin genom sin egen ensidiga ideologiska nedrustning.

Den falska föreställningen om ett gemensamt intresse mellan USA och Sovjetunionen mot Kina på 1960-talet skapades medvetet och utnyttjades framgångsrikt i den kommunistiska strategins intresse. Detsamma kan sägas om det gemensamma intresset mellan Öst- och Västeuropa av att söka kollektiv säkerhet mot västtysk "revanchism" och amerikansk "inblandning"; eller det gemensamma intresset mellan kommunistiska länder och utvecklingsländer i kampen mot "imperialismen"; eller det gemensamma intresset mellan Kina, Japan och västvärlden av att stå emot sovjetisk expansionism. Till och med det genuina gemensamma intresset mellan Sovjetunionen och USA av att undvika kärnvapenkonflikter har framgångsrikt utnyttjats för att svänga den militära balansen till förmån för kommunistblocket.

Den västerländska strategin med ett milt aktivistiskt förhållningssätt till Östeuropa, med betoning på mänskliga rättigheter, är dömd att misslyckas eftersom den bygger på missuppfattningar och kommer i slutändan att leda i en fälla när en ytterligare falsk liberalisering äger rum i Östeuropa i slutfasen av den långsiktiga kommunistiska politiken. Inte den minsta oroande aspekten av den nuvarande krisen i västerländska bedömningar och politik är att, om den överhuvudtaget erkänns, missförstås dess orsaker. Som saken ser ut är västvärlden akut sårbara för den kommande stora förändringen av kommunistisk taktik i slutfasen av sin politik.

DEL TRE

Slutfasen och den västerländska motstrategin

25

Den sista fasen

TINNEHÅLLET I DEN HÄR BOKENhar varit att kommunistblocket under de senaste två decennierna väsentligt har uppnått målen för de två första faserna av sin långsiktiga politik. De enskilda kommunistiska regimerna har konsoliderats. Blockets kommunistiska partier har med hjälp av säkerhetstjänsten byggt upp sina aktiva krafter inom vitaliserade nationella och internationella frontorganisationer, särskilt de som sysslar med fackföreningar, intellektuella och unga. Vikten av denna drivkraft demonstreras av utnämningen av Shelepin till chef för den sovjetiska fackliga organisationen från 1967 till 1975. Trovärdigheten utomlands för "dissidens" som en allvarlig intern politisk faktor i den kommunistiska världen har fastställts. En grad av anpassning med organiserad religion har uppnåtts. En koppling av mellanpartirelationer, som överskrider den formella strukturen i Comecon och Warszawapakten, har byggts upp.

Som en konsekvens är de kommunistiska strategerna nu redo att gå in i den sista, offensiva fasen av den långsiktiga politiken, vilket innebär en gemensam kamp för kommunismens fullständiga triumf. Med tanke på mångfalden av partier vid makten, de nära banden dem emellan och de möjligheter de har haft att bredda sina baser och bygga upp erfarna kadrer, är de kommunistiska strategerna utrustade att, när de fullföljer sin politik, engagera sig i manövrar och strategier bortom Marx fantasi eller Lenins praktiska räckvidd och otänkbara för Stalin. Bland sådana tidigare otänkbara strategier är införandet av falsk liberalisering i Östeuropa och förmodligen i Sovjetunionen och uppvisningen av falska

självständighet från regimernas sida i Rumänien, Tjeckoslovakien och Polen.

Västerländsk feltolkning av händelser i Polen

Eftersom västvärlden har misslyckats vare sig att förstå kommunistisk strategi och desinformation eller att uppskatta engagemanget för den av resurserna från blockets säkerhets- och underrättelsetjänster och deras högnivåagenter för politiskt inflytande, har uppkomsten av Solidaritet i Polen accepterats som en spontan händelse, jämförbar med den ungerska revolten 1956 och som porträtt av kommunismen i Polen. Det faktum att de italienska, franska och spanska kommunistpartierna alla intog pro-solidaritetspositioner ger anledning att misstänka giltigheten av denna tolkning.

Västerländsk misstolkning av händelser ledde till förutsägelser om sovjetisk intervention i Polen 1981, vilket visade sig vara omotiverat. Det kan leda till allvarligare fel i framtiden.

En ny analys

Det finns starka indikationer på att den polska versionen av "demokratisering", delvis baserad på den tjeckoslovakiska modellen, förbereddes och kontrollerades från början inom ramen för blockets politik och strategi. I tjugo år hade det polska kommunistpartiet arbetat med att bygga ett "moget socialistiskt samhälle" där partiet och dess massorganisationer skulle spela en mer aktiv och effektiv politisk roll. 1963 tillsattes partiets ideologiska kommission. 1973 inrättades nya sätt att samordna ungdomsorganisationernas verksamhet. 1976 antogs en ny lag om partiets ledande roll i att konstruera kommunismen och om partiets interaktion med bondepartierna och de demokratiska partierna. Samma år slogs alla ungdomsorganisationer, inklusive arméns, samman till en Union of Socialist Polish Youth.

Partimedlemmarna ökade från 1 miljon 1960 till 3 miljoner 1980. Under samma period ökade de polska fackföreningarna sina

medlemsantal från 5 till 13 miljoner. Unionen för socialistisk polsk ungdom hade 2 miljoner medlemmar 1980. I slutet av det året var 85 procent av arméns officerskår partimedlemmar. Alla polacker av judiskt ursprung hade eliminerats från armén.

Under hela tjugoårsperioden har polska ledare varit helt involverade i blockets samordningsmekanismer, såsom Cornecon och Warszawapakten, såväl som i bilaterala möten med andra kommunistpartier. Den polska säkerhetstjänsten deltog i konferensen i Moskva 1959 för blocksäkerhetstjänster där deras nya politiska roll diskuterades och samordningssätten förbättrades. Polen var bland de länder som Mironov, upphovsmannen till denna nya politiska roll, besökte när han var chef för SUKP:s administrativa avdelning.

Utvecklingen under 1970-talet

Betydande två av nyckelpersonerna i de senaste polska händelserna, den så kallade "förnyelsen", intog viktiga positioner strax efter "våren i Prag" 1968: Jaruzelski blev försvarsminister och Kania blev chef för det polska kommunistpartiets administrativa avdelning, med ansvar för den polska säkerhetstjänstens angelägenheter. 1971 tog Gierek över efter Gomulka och den framtida ledaren för Solidaritet, Walesa, började sin politiska verksamhet. Gierek och medlemmar av andra viktiga avdelningar, inklusive Kamas administrativa avdelning, rådgjorde med sina sovjetiska motsvarigheter i Moskva. Samma år hade de polska och tjeckiska ledarna flera möten. 1973 undertecknades ett avtal om ideologiskt samarbete mellan de två partierna. 1977 undertecknade en delegation under ledning av Gierek ett avtal om ytterligare förstärkning av samarbetet dem emellan. Gierek deltog också i toppmötet på Krim på 1970-talet där strategiska frågor diskuterades.

Under 1970-talet befordrades Kania till inrikesminister och medlem av politbyrån med ansvar för att övervaka armén och säkerhetspolisen. Han fungerade också som regeringens främsta länk till den politiskt aktiva katolska kyrkan. Efter att "förnyelsen" hade börjat befordrades Kania ytterligare till ledare för partiet. Två andra säkerhetschefer var också pro-

moted, Moczar till medlemskap i politbyrån och Kowalczyk till vice premiärminister. Dessa kampanjer är den tydligaste indikationen på Kania och säkerhetstjänsternas inblandning i förberedelserna av den polska "förnyelsen".

Slutliga förberedelser för "Förnyelsen"

Det var intensiva samråd mellan polska och sovjetiska ledare och partitjänstemän under de två åren som föregick "förnyelsen". Bland de mer betydelsefulla punkterna, förutom Comecon- och Warszawapaktens möten, var utnämningen av en ny sovjetisk ambassadör i Polen 1978 (Aristov, en hög partitjänsteman från Leningrad); en konferens i Moskva för blocktjänstemän (inklusive polacker) om organisatoriska frågor och massorganisationer; Jaruzelskis besök i Moskva 1978; mötet mellan Jaruzelski och överbefälhavaren för Warszawapaktens styrkor 1979; två möten 1978 och 1979 mellan sovjetiska och polska partitjänstemän med ansvar för strategi och samordning av den kommunistiska rörelsen, där det fördes diskussioner om internationella och ideologiska frågor; besök i Moskva av Cruchek, ordföranden för den polska fackliga organisationen, och av Shidlyak, chef för polsk-sovjetiska vänskapssällskapet, som diskuterade förstärkningen av det sovjetisk-polska samarbetet med sin sovjetiska motsvarighet, Shytikov. Detta sista besök är särskilt intressant, eftersom Shidlyak mellan februari och augusti 1980 – strax före "förnyelsen" – var chef för de polska fackföreningarna.

1979 hade Gierek två möten med Brezhnev och separata möten med de tjeckoslovakiska, östtyska, västtyska och franska kommunistpartiledarna. Vid mötet med Brezjnev på Krim i augusti 1979 fokuserade diskussionen på "gynnsamma nya förutsättningar för gemensamt agerande i Europa". I februari 1980 hänvisade en sovjetisk publikation till förstärkningen av de broderliga förbindelserna mellan de två länderna till följd av överenskommelser som träffades vid deras möten.

En polsk partidelegation deltog i en konferens med tjugonio partier i Ungern i december 1979 som diskuterade relationerna mellan kommunister och socialdemokrater och perspektiv på europeisk säkerhet. Suslov, den framlidne ledande sovjetiske ideologen och strategen,

ledde den sovjetiska delegationen till den polska partikongressen i februari 1980. På kongressen attackerade Gierek Nato och utplaceringen av kärnvapenmissiler i Västeuropa och erbjöd sig att agera värd för en öst-västlig nedrustningskonferens i Warszawa. I maj 1980 deltog Brezhnev, Gromyko och andra höga sovjetiska tjänstemän i en konferens med blockledare i Warszawa. I sitt inledningsanförande sa Gierek att konferensen skulle öppna nya utsikter för fred och säkerhet i Europa och världen. Hans tal var den enda delen av förfarandet som publicerades.

Det förekom frekventa samråd mellan polska partitjänstemän med ansvar för press, TV och radio med sina sovjetiska kollegor, vilket antydde att sovjetiska och polska medier skulle förberedas inför en kommande viktig händelse.

Brezhnev tilldelade Gierek och Jaruzelski utmärkelser 1978 och Gierek hedrade Rusakov, chef för SUKP:s avdelning för blockfrågor, i februari 1980. Priserna kan ses som ett erkännande av de bidrag som några av dess nyckelpersoner gjort till förberedelserna av "förnyelsen". Det kan också antas att Giereks avgång från scenen var tänkt i detta skede. Han hade utan tvekan goda skäl att säga, kort efter sin uppsägning, att "en korrekt bedömning av den polska utvecklingen på 1970-talet bara kunde göras på ett visst avstånd i tiden."

Alla ovanstående bevis pekar på slutsatsen att en stor utveckling i Polen, "förnyelsen", planerades grundligt, och i god tid, av det polska kommunistpartiet i samarbete med dess kommunistiska allierade och i syfte att främja den kommunistiska strategin för Europa. Slutsatsen stöds ytterligare av bevisen på det polska kommunistpartiets inblandning i bildandet och funktionen av Solidaritet.

Det polska kommunistpartiet inom Solidaritet

Kania själv avslöjade att det fanns 1 miljon kommunistpartimedlemmar i Solidaritet. Fyrtiotvå av de 200 medlemmarna i partiets centralkommitté 1981 var Solidaritetsmedlemmar. Bog-dan Lis, Walesas ställföreträdare, var centralkommittémedlem. Zofia Gryzb, en annan Solidaritetsledare, var medlem av politbyrån.

Dessa ledare uteslöts inte ur partiet för deras medlems-

fartyg i Solidaritet. Tvärtom erkände Solidaritet partiets ledande roll och partiet erkände Solidaritets existens. Kania och Moczar gjorde till och med uttalanden till förmån för det. Solidaritet åtnjöt tillgång till statskontrollerade medier. Hinder ställdes inte i vägen för Walesas omfattande utlandsresor; ja, den polska ambassadören i Japan, som hoppade av efter införandet av krigslagar, hjälpte till med att ordna Walesas kontakter med japanska fackföreningar.

Om man tar bort desinformationen som tidigare, blir det tydligt att förändringarna i det polska partiets ledning från Gierek till Kania till Jaruzelski inte var resultatet av maktkamper mellan fraktioner i ledningen, utan reflektioner av olika stadier i "förnyelseprocessen", i planeringen av vilka alla ledarna var lika involverade.

Kanias och andra polska ledares besök i Moskva och Suslovs och Gromykos besök i Polen i april och juli 1981 var en del av processen för samordning på hög nivå och omjustering av en överenskommen strategisk plan, inte bevis på att sovjetiskt tvång utövades mot de polska ledarna.

Sovjetiska militär- och sjömanövrar i närheten medan "förnyelsen" infördes skulle ha planerats och överenskommits i förväg med de polska och östtyska regeringarna som en varning till det polska och östtyska folket om att genuin antikommunistisk känsla inte skulle tillåtas gå över styr.

Motiv för att skapa solidaritet

Liksom med "Pragvåren" 1968 var motiven för den polska "förnyelsen" en kombination av det inre och yttre. Internt var det utformat för att bredda det kommunistiska partiets politiska bas i fackföreningarna och för att omvandla partiets smala, elitistiska diktatur till en leninistisk diktatur för hela arbetarklassen som skulle återuppliva det polska politiska och ekonomiska systemet. "Förnyelsen" följde linjerna i Lenins tal till Kominternkongressen i juli 1921. "Vår enda strategi för närvarande", sade Lenin, "är att bli starkare och därför klokare, mer rimlig, mer opportunistisk. Ju mer opportunistisk, desto snabbare kommer du att samla massorna omkring dig igen. När vi har vunnit över.

massorna genom vårt rimliga tillvägagångssätt, kommer vi sedan att tillämpa offensiv taktik i ordets strikta mening."

Polska fackföreningar led innan "förnyelsen" av partikontrollernas stigmatisering. Att ha försökt tillämpa leninistiska principer genom att skapa en ny facklig organisation genom statliga åtgärder skulle ha misslyckats med att ta bort det stigmat. Den nya organisationen måste se ut att ha skapats underifrån. Dess oberoende måste fastställas genom noggrant beräknad och kontrollerad konfrontation med regeringen. Ursprunget till Solidaritetsrörelsen på ett varv som bär Lenins namn, sjungandet av "Internationale", användningen av den gamla sloganen "Workers of the world, unite" av Solidaritetsmedlemmar och den ständiga närvaron av Lenins porträtt är alla förenliga med den dolda partiledningen av organisationen. Utan den vägledningen och hjälpen hade solidaritetens disciplin och dess resultat av framgångsrika förhandlingar med den polska regeringen varit omöjlig. Partiets dolda inflytande i den polska katolska kyrkan säkerställde att kyrkan skulle fungera som en kraft för återhållsamhet och kompromiss mellan Solidaritet och regeringen.

Externt liknar de strategiska målen bakom skapandet av Solidaritet dem bakom "våren i Prag". Kort sagt, de skulle vilseleda västerländska regeringar, politiker och den allmänna opinionen i allmänhet angående den verkliga naturen hos samtida kommunism i Polen i enlighet med desinformationens svaghet och utvecklingsmönster. Mer specifikt var avsikten att använda Solidaritet för att främja enad handling med fria fackföreningar, socialdemokrater, katoliker och andra religiösa grupper för att främja målen för kommunistisk strategi i de avancerade länderna, och i mindre utsträckning i tredje världen. Namnet Solidaritet är i sig symboliskt för denna avsikt, som klargjordes av Walesas statligt sponsrade besök hos fackföreningar i Frankrike, Italien och Japan och på Heliga stolen.

Solidaritets ansträngningar att stärka sina internationella band var en del av en bredare ansträngning från den internationella kommunistiska rörelsen för att driva sin strategi framåt. I februari 1981 talade Brezhnev om de nya, gynnsamma förutsättningarna för enighet i den världsfackliga rörelsen. Den kommunistiska världsfederationen för fackföreningar och regionala europeiska, latinamerikanska och arabiska fackliga organ intensifierade sina kampanjer mot monopol och till förmån för nedrustning. Möten i Moskva i oktober 1980

och Berlin i mars 1981 diskuterade arbetarklassens solidaritet och nya former av samarbete med fackföreningar av olika politisk inriktning. En sovjetisk facklig delegation besökte Italien för samtal med tre stora italienska fackliga federationer. Solidaritets inflytande märktes i hela arbetarrörelsen, även i USA, där vänstern visade intresse för Solidaritets erfarenheter. Den kommunistiska avsikten var, och kommer att förbli, att utnyttja detta inflytande för strategiska syften.

Skapandet av Solidaritet och den inledande perioden av dess verksamhet som fackförening kan betraktas som den experimentella första fasen av den polska "förnyelsen". Utnämningen av Jaruzelski, införandet av krigslagar och upphävandet av Solidaritet representerar den andra fasen, avsedd att föra rörelsen under fast kontroll och ge en period av politisk konsolidering. I den tredje fasen kan det förväntas att en koalitionsregering kommer att bildas, bestående av representanter för kommunistpartiet, för en återupplivad Solidaritetsrörelse och för kyrkan. Några så kallade liberaler kan också inkluderas.

En ny regering av detta slag i Östeuropa skulle vara väl rustad att främja kommunistisk strategi genom att kampanja för nedrustning, för kärnvapenfria zoner i Europa, kanske för ett återupplivande av Rapackiplanen, för en samtidig upplösning av Nato och Warszawapakten, och i slutändan för upprättandet av ett neutralt, socialistiskt Europa. Återupplivandet av andra delar av den kommunistiska strategin för Europa – eurokommunismen och ESK-förhandlingarna, till exempel skulle komma att sammanfalla med uppkomsten av en sådan regering.

Intensifierade solidaritetskampanjer mellan öst- och västeuropeiska fackföreningar och fredsrörelser kunde förväntas; förberedelserna är faktiskt redan i gång. I oktober 1980 upprättades en ny alleuropeisk struktur för ungdomsorganisationer vid en konferens med femhundra nationella ungdomsorganisationer som hölls i Budapest. Ett möte i världsparlamentet hölls i Sofia i september 1980 där ledande kommunistiska myndigheter för enad aktion deltog. Den sovjetiska och östeuropeiska kommittén för europeisk säkerhet återaktiverades. Ett möte med parlamentariker från kommunistiska stater hölls i Moskva i mars 1981, där Shytikov var mycket synlig.

Det finns allt fler tecken på förberedelser för ett kommunistiskt initiativ.

om Tyskland, nyckeln till framsteg mot ett neutralt, socialistiskt Europa. Bland dessa var mötet mellan Brezjnev och den östtyske ledaren Honecker på Krim 1980 där en europeisk konferens om nedrustning diskuterades. Liknande diskussioner ägde rum mellan de sovjetiska och västtyska fredskommittéerna i februari 1980. En specialist på Tyskland, Czyrek, utsågs till polsk utrikesminister. En annan specialist på Tyskland, Kvitsinskiy, valdes sent 1981 till chefsförhandlare för kärnvapenminskningen i Genève. [1]lkW s.inkelman, tidigare chef för Internationella avdelningen för det östtyska kommunistpartiet, utnämndes till ambassadör i Sovjetunionen i mars 1981. Falin, en hög SUKP-tjänsteman och tidigare ambassadör i Västtyskland, utsågs till biträdande chef för Sovjetunionen-Västtyskland, och Zamyatin, en tjänsteman i SUKP:s centralkommitté, utsågs till chef för sektionen av västtyskland i parkontakt med Sovjetunionen.

En återupplivad Solidaritetsrörelse kunde förväntas utöka sitt inflytande i Latinamerika och sammanföra socialdemokrater, katoliker och progressiva mot militärdiktaturer. Även här finns tecken på förberedelser. Det hölls ett möte för sovjetiska och latinamerikanska fackföreningsledare i Moskva i april 1981, och det var andra, WFTU-sponsrade, förberedande möten för en världskongress för fackföreningar med olika inriktning på Kuba.

Hotet mot väst från den polska "förnyelsen"

En koalitionsregering i Polen skulle i själva verket vara totalitarism under en ny, vilseledande och farligare skepnad. Accepterat som det spontana uppkomsten av en ny form av flerparti-, halvdemokratisk regim, skulle den tjäna till att undergräva motståndet mot kommunismen inom och utanför det kommunistiska blocket. Behovet av massiva försvarsutgifter skulle alltmer ifrågasättas i väst. Nya möjligheter skulle uppstå för att splittra Västeuropa bort från USA, att neutralisera Tyskland och förstöra NATO. Med det nordamerikanska inflytandet i Latinamerika också undergrävt, skulle scenen vara redo för att åstadkomma faktiska revolutionära förändringar i västvärlden genom falska förändringar i det kommunistiska systemet.

Om "liberalisering" inom rimlig tid kan uppnås framgångsrikt i Polen och på andra håll, kommer det att tjäna till att vitalisera de berörda kommunistregimerna. Den falska oppositionens verksamhet kommer att ytterligare förvirra och underminera den genuina oppositionen i den kommunistiska världen. Externt kommer oliktänkandes roll att vara att övertyga västvärlden om att "liberaliseringen" är spontan och inte kontrollerad. "Liberalisering" kommer att skapa förutsättningar för att etablera solidaritet mellan fackföreningar och intellektuella i den kommunistiska och icke-kommunistiska världen. Med tiden kommer sådana allianser att generera nya former av påtryckningar mot västerländsk "militarism", "rasism" och "militärindustriella komplex" och till förmån för nedrustning och den typ av strukturella förändringar i väst som förutspås i Sacharovs skrifter.

Om "liberaliseringen" är framgångsrik och accepteras av västvärlden som äkta, kan den mycket väl följas av ett eller flera kommunistiska länders uppenbara tillbakadragande från Warszawapakten för att tjäna som modell för en "neutral" socialistisk stat för hela Europa att följa. Vissa "dissidenter" talar redan i dessa termer.

Jugoslavien kan förväntas spela en framträdande roll i det nya scenariot. En uppvisning av kinesisk-sovjetisk rivalitet om inflytande i Europa kan förväntas i linje med den "kamp för hegemoni" som redan bevittnas i Sydostasien. Dess syfte skulle vara att hjälpa till att skapa nya, falska anpassningar mellan kommunistiska och icke-kommunistiska makter, och att bryta upp den befintliga NATO-strukturen och ersätta den med ett system för europeisk kollektiv säkerhet som innebär det slutliga tillbakadragandet av den amerikanska militära närvaron från Västeuropa och tillväxten av kommunistiskt inflytande där.

Det är genom flexibla manövrar som dessa som de styrande kommunistpartierna, i motsats till den skadliga stelheten i deras prestationer under den stalinistiska perioden, kommer att ge den internationella kommunistiska rörelsen den typ av strategiskt stöd som Togliatti hade i åtanke.

De senaste resorna av ordförande Hua till Jugoslavien och Rumänien och de närmare banden mellan de franska och italienska kommunistpartierna och kineserna är signaler om framtiden. Med den nya metoden kan faktiskt fler och fler tecken upptäckas på att början av slutfasen av den kommunistiska långsiktiga politiken är nära förestående. "gripandet" och "exilen" av Sacharov, ockupationen av Afghanistan, utvecklingen i Polen och den irakiska attacken mot

Iran hösten 1980 är bland pekaren.

De två sista är av särskild strategisk betydelse. Utvecklingen i Polen ser ut som ett stort steg mot slutfasen av den kommunistiska strategin för Europa. Den irakiska attacken mot Iran ser ut som en samlad ansträngning av radikala arabstater, som var och en står i en enad frontrelation med Sovjetunionen mot "imperialism", att använda dubbla taktiker (fientligheter från Irak, bistånd från Syrien och Libyen) med det enda övergripande målet att föra Iran in i en antivästlig allians med dem. Målet för alliansen skulle vara att få kontroll över ett strategiskt vital område i Mellanöstern. Dess framgång kunde bara tjäna kommunistblockets strategiska intressen. Trots Saddam Husseins påstådda utrensningar av kommunister i Irak och återhållsamheten i hans inställning till USA, fortsätter han att ta emot vapen från kommunistiska källor, liksom hans iranska motståndare.

De kommande fem åren kommer definitivt att bli en period av intensiv kamp. Den kommer att präglas av en stor koordinerad kommunistisk offensiv som är avsedd att utnyttja framgången med det strategiska desinformationsprogrammet under de senaste tjugo åren och att dra fördel av den kris och misstag som den har skapat i västerländsk politik gentemot kommunistblocket. Det övergripande målet kommer att vara att åstadkomma en stor och oåterkallelig förändring av maktbalansen i världen till förmån för blocket som en preliminär till det slutliga ideologiska målet att upprätta en världsomspännande federation av kommunistiska stater.

Det finns ett antal strategiska alternativ till de kommunistiska strategernas förfogande som kan användas i olika kombinationer för att uppnå sina slutmål. Det skulle vara omöjligt att lista dem alla men fem troliga sammanlänkade alternativ är följande:

• En närmare anpassning av ett oberoende socialistiskt Europa till Sovjet block och en parallell anpassning av USA till Kina. Japan, beroende på om det förblir konservativt eller går mot socialism, kan ansluta sig till båda kombinationerna.

• En gemensam drivkraft från sovjetblocket och ett socialistiskt Europa att söka allierade i tredje världen mot USA och Kina.

• På det militära området, ett intensivt arbete för att uppnå amerikansk kärnvapennedrustning-ment.

• På det ideologiska och politiska området, öst-väst konvergens mot kommunistisk villkor.

• Skapandet av en världsfederation av kommunistiska stater.

I var och en av dessa kommer saxstrategin att spela sin roll; förmodligen, som det sista slaget, kommer saxbladen att stängas. Elementet av skenbar dualitet i sovjetisk och kinesisk politik kommer att försvinna. Den hittills dolda koordinationen dem emellan kommer att bli synlig och dominerande. Sovjet och kineser kommer officiellt att försonas. Således kommer saxstrategin logiskt att utvecklas till "strategin med en knuten näve" för att tillhandahålla grunden och drivkraften för en världskommunistisk federation.

Det föreslagna europeiska alternativet skulle främjas genom ett återupplivande av kontrollerad "demokratisering" enligt det tjeckoslovakiska mönstret i Östeuropa, inklusive troligen Tjeckoslovakien och Sovjetunionen. Intensifieringen av hårdföra politik och metoder i Sovjetunionen, exemplifierad av Sacharovs arrestering och ockupationen av Afghanistan, förebådar en övergång till "demokratisering" efter, kanske, efter Brezhnevs avgång från den politiska scenen. [Följande observationer gjordes före Brezhnevs död. De följs av kommentarer om utvecklingen efter den händelsen, med början på sidan 347. -------D--.E] Brezjnevs efterträdare kan verkar väl vara ett slags sovjetisk Dubcek. Succén kommer endast att vara viktig i presentationsmässig mening. Verkligheten med kollektivt ledarskap och ledarnas gemensamma engagemang för den långsiktiga politiken kommer att fortsätta opåverkad. Tänkbart kommer ett tillkännagivande att göras om att de ekonomiska och politiska grunderna för kommunismen i Sovjetunionen har lagts och att demokratisering därför är möjlig. Detta skulle ge ramarna för införandet av en ny uppsättning "reformer".

Brezjnevs regim och dess nystalinistiska handlingar mot "oliktänkande" och i Afghanistan skulle fördömas när Novotnys regim fördömdes 1968. På det ekonomiska området kan reformer förväntas bringa sovjetisk praxis mer i linje med jugoslaviska, eller till och med, till synes, med västerländska socialistiska modeller. Vissa ekonomiska ministerier kan komma att upplösas; kontrollen skulle vara mer decentraliserad. individuella självförvaltande företag kan skapas från befintliga fabriker och fabriker; materiella incitament skulle öka. den oberoende rollen för teknokrater, arbetarråd och fackföreningar skulle stärkas; partiets kontroll över ekonomin skulle uppenbarligen minska. Sådana reformer skulle baseras på sovjetiska erfarenheter under 1920- och 1960-talen, såväl som på jugoslaviska erfarenheter. Partiet skulle bli mindre iögonfallande, men skulle fortsätta att kontrollera

ekonomin bakom kulisserna som tidigare. Den bild som nu medvetet målas upp av stagnation och brister i den sovjetiska ekonomin bör ses som en del av förberedelserna för vilseledande innovationer; det är tänkt att ge innovationerna större genomslag i väst när de introduceras.

Politisk "liberalisering" och "demokratisering" skulle följa de allmänna linjerna för den tjeckoslovakiska repetitionen 1968. Denna repetition kan mycket väl ha varit den typ av politiskt experiment som Mironov hade i åtanke redan 1960. "Liberaliseringen" skulle bli spektakulär och imponerande. Formella uttalanden kan göras om en minskning av kommunistpartiets roll; dess monopol skulle uppenbarligen begränsas. En skenbar maktuppdelning mellan den lagstiftande, den verkställande och den dömande makten skulle kunna införas. Den högsta sovjeten skulle få större skenbar makt och presidenten och deputeradena större skenbar självständighet. Posterna som Sovjetunionens president och partiets förste sekreterare kan mycket väl skiljas åt. KGB skulle "reformeras". Dissidenter hemma skulle få amnesti; de som befinner sig i exil utomlands skulle få återvända, och några skulle inta ledande positioner i regeringen. Sacharov kan inkluderas i någon egenskap i regeringen eller tillåtas att undervisa utomlands. De kreativa konst- och kultur- och vetenskapliga organisationerna, såsom författarförbunden och Vetenskapsakademien, skulle tydligen bli mer självständiga, liksom fackföreningarna. Politiska klubbar skulle öppnas för icke-medlemmar i kommunistpartiet. Ledande oliktänkande kan bilda ett eller flera alternativa politiska partier. Censuren skulle mildras; kontroversiella böcker, pjäser, filmer och konst skulle publiceras, framföras och ställas ut. Många framstående sovjetiska scenkonstnärer nu utomlands skulle återvända till Sovjetunionen och återuppta sina professionella karriärer. Författningsändringar skulle antas för att garantera uppfyllandet av bestämmelserna i Helsingforsavtalen och en sken av efterlevnad skulle bibehållas. Det skulle bli större frihet för sovjetmedborgare att resa. Väst- och FN-observatörer skulle bjudas in till Sovjetunionen för att bevittna reformerna i aktion.

Men som i det tjeckoslovakiska fallet skulle "liberaliseringen" vara kalkylerad och bedräglig genom att den skulle införas uppifrån. Det skulle utföras av partiet genom dess celler och enskilda medlemmar i regeringen, Högsta Sovjet, domstolarna och

valmaskineri och av KGB genom dess agenter bland intellektuella och vetenskapsmän. Det skulle vara kulmen på Shele-pins planer. Det skulle bidra till stabiliseringen av regimen på hemmaplan och till att uppnå dess mål utomlands.

Gripandet av Sacharov i januari 1980 väcker frågan om varför KGB, som var så framgångsrikt tidigare i att skydda statshemligheter och undertrycka opposition samtidigt som det döljer regimens förseelser, är så ineffektivt nu. Varför i synnerhet tillät den västvärlden tillgång till Sacharov och varför offentliggjordes hans arrestering och intern exil så vederlagsfritt? Det mest troliga svaret är att hans gripande och trakasserier av andra dissidenter syftar till att göra en framtida amnesti mer trovärdig och övertygande. I så fall förbereds nu oliktänkande rörelsen för den viktigaste aspekten av sin strategiska roll, som kommer att vara att övertyga väst om äktheten av den sovjetiska "liberaliseringen" när den kommer. Ytterligare avhoppare på hög nivå, eller "officiella emigranter", kan mycket väl göra sitt framträdande i väst innan förändringen i politiken inträffar.

Förutsägelsen om sovjetisk efterlevnad av Helsingforsavtalen bygger på att det var Warszawapaktsländerna och den sovjetiske agenten Timo som initierade och pressade på ESK-processen. Sedan sovjeterna undertecknade ESK-avtalen kan de åtminstone i något skede förväntas gå igenom motionerna om att följa dem. Deras nuvarande pråliga bristande efterlevnad, som noterades vid uppföljningskonferenserna i Belgrad och Madrid, är avsedda att förstärka effekten av deras övergång till uppenbar efterlevnad i slutfasen av policyn.

"Liberalisering" i Östeuropa skulle förmodligen innebära att Dubcek och hans medarbetare återvände till makten i Tjeckoslovakien. Om den skulle utvidgas till Östtyskland, kan man till och med överväga rivning av Berlinmuren.

Västerlandets acceptans av den nya "liberaliseringen" som äkta skulle skapa gynnsamma förutsättningar för uppfyllandet av den kommunistiska strategin för USA, Västeuropa och till och med, kanske, Japan. "Pragvåren" accepterades av västvärlden, och inte bara av vänstern, som den spontana och genuina utvecklingen av en kommunistisk regim till en form av demokratisk, humanistisk socialism trots det faktum att i grunden regimen, partiets struktur och dess mål förblev desamma. Dess inverkan har redan av-

skrivna. En bredare "liberalisering" i Sovjetunionen och på andra håll skulle få en ännu djupare effekt. Eurokommunismen skulle kunna återupplivas. Trycket på enade fronter mellan kommunistiska och socialistiska partier och fackföreningar på nationell och internationell nivå skulle intensifieras. Den här gången kan socialisterna äntligen falla i fällan. Förenade frontregeringar under starkt kommunistiskt inflytande kan mycket väl komma till makten i Frankrike, Italien och möjligen andra länder. På andra håll skulle kommunistpartiernas förmögenheter och inflytande återupplivas mycket. Största delen av Europa kan mycket väl vända sig till vänstersocialism, vilket bara lämnar ett fåtal fickor av konservativt motstånd.

Trycket skulle mycket väl kunna växa för en lösning av det tyska problemet där någon form av förbund mellan Öst- och Västtyskland skulle kombineras med neutralisering av helheten och ett vänskapsfördrag med Sovjetunionen. Frankrike och Italien, under enhetsfrontsregeringar, skulle kasta in sin lott med Tyskland och Sovjetunionen. Storbritannien skulle ställas inför ett val mellan ett neutralt Europa och USA.

Nato kunde knappast överleva denna process. Tjecksolovakerna, i motsats till deras prestationer 1968, kan mycket väl ta initiativet, tillsammans med rumänerna och jugoslaverna, att föreslå (i ESK-sammanhang) en upplösning av Warszawapakten i utbyte mot att Nato upplöses. Warszawapaktens försvinnande skulle ha liten effekt på samordningen av kommunistblocket, men upplösningen av Nato kan mycket väl innebära att amerikanska styrkor lämnar den europeiska kontinenten och en närmare europeisk anpassning till ett "liberaliserat" sovjetblock. Kanske på längre sikt kan en liknande process påverka relationen mellan USA och Japan, vilket leder till upphävande av säkerhetspakten dem emellan.

EEC på nuvarande linjer skulle, även om det utvidgades, inte utgöra ett hinder för neutraliseringen av Europa och tillbakadragandet av amerikanska trupper. Det kan till och med påskynda processen. De eurokommunistiska partiernas acceptans av EEC på 1970-talet, efter en period av opposition på 1960-talet, tyder på att denna uppfattning delas av de kommunistiska strategerna. Jugoslavernas och rumänernas ansträngningar att skapa starkare förbindelser med EEC bör inte ses som skadliga mot sovjetiska intressen, utan som de första stegen för att lägga grunden för en sammanslagning mellan EEC och Comecon.

Europaparlamentet kan bli ett alleuropeiskt socialistiskt parlament med representation från Sovjetunionen och Östeuropa. "Europa från Atlanten till Ural" skulle visa sig vara ett neutralt, socialistiskt Europa.

Förenta staterna, förrådda av sina tidigare europeiska allierade, skulle tendera att dra sig tillbaka till fästningen Amerika eller, med de få återstående konservativa länderna, inklusive kanske Japan, söka en allians med Kina som den enda motvikten till sovjetmakten. Ju större rädslan är för en sovjetisk-socialistisk europeisk koalition, desto starkare är argumentet för att "spela Kina-kortet" – med det falska antagandet att Kina är en sann fiende till Sovjetunionen.

"Liberalisering" i Östeuropa i den skala som föreslås skulle kunna ha en social och politisk inverkan på själva USA, särskilt om det sammanföll med en allvarlig ekonomisk depression. De kommunistiska strategerna är på jakt efter en sådan möjlighet. Sovjetiska och andra kommunistiska ekonomer håller noga koll på den amerikanska ekonomiska situationen. Sedan antagandet av den långsiktiga politiken har ett institut för världsekonomi och internationella relationer, ursprungligen under Arzumanyan och nu under Inozemtsev, analyserat och förutspått det icke-kommunistiska, och särskilt det amerikanska, ekonomiska systemets prestationer för centralkommittén. Inozemtsev är en frekvent besökare i USA och var medlem av en sovjetisk delegation som togs emot av den amerikanska kongressen i januari 1978. Det kommunistiska blocket kommer inte att upprepa sitt misstag att misslyckas med att utnyttja en svacka som det gjorde 1929-32. Vid den tiden var Sovjetunionen svagt politiskt och ekonomiskt; nästa gång skulle situationen vara annorlunda. Politiskt skulle blocket vara bättre rustat att utnyttja ekonomisk depression som bevis på det kapitalistiska systemets misslyckande.

Information från kommunistiska källor om att blocket har ont om olja och spannmål bör behandlas med särskild reserv, eftersom det mycket väl skulle kunna vara avsett att dölja förberedelserna för politikens slutfas och förmå västvärlden att underskatta styrkan hos blockets ekonomiska vapen. Blocket skulle säkert ha ett intresse av att i hemlighet bygga upp reserver av olja och spannmål som skulle kunna användas för politiska syften i en kristid för att stödja nyinrättade prokommunistiska regeringar i Europa eller någon annanstans. Det är värt att notera att omfattningen av den sovjetiska oljeexporten till Indien redan ger politisk utdelning för Sovjetunionen.

Sino-sovjetiska relationer

"Liberaliseringen" i Sovjetunionen skulle mycket väl kunna åtföljas av en fördjupning av den kinesisk-sovjetiska splittringen. Detta kan innefatta ett brott i handeln och diplomatiska förbindelser, en ökning av spektakulära gränsincidenter och kanske djupare intrång i varandras territorium i linje med den kinesiska "invasionen" av Vietnam 1979 – en invasion som mycket väl kunde ha varit tänkt som en repetition för en framtida kinesisk-sovjetisk operation.

En fördjupning av splittringen skulle skärpa saxstrategin. Det skulle uppmuntra en ännu närmare anpassning till Kina i USA och alla andra överlevande konservativa nationer mot en sovjetisk-socialistisk europeisk koalition. Militärt samarbete skulle inkluderas i denna anpassning och Kina kan gå så långt som att erbjuda baser i utbyte mot hjälp med att bygga upp sin militära potential. I detta sammanhang kan överenskommelserna om baser mellan USA och Somalia och Egypten vara ett tecken.

Ett brott i de diplomatiska förbindelserna mellan Sovjetunionen och Kina kan komplicera men skulle inte avbryta processen för politisk samordning mellan dem. De har nu haft tjugo år på sig att bygga upp erfarenhet och ömsesidigt förtroende för att hantera en falsk split. De befintliga kinesisk-sovjetiska bilaterala länkarna politiska, diplomatiska och ekonomiska – kunde ha använts i syfte att samordna sino-sovjetiska desinformationsaktiviteter i samband med splittringen. Avbrott i dessa kanaler kan vara ett handikapp, men det har funnits tid för att förbereda alternativa lösningar på problemet med samordning. Brottet i de sovjet-albanska diplomatiska förbindelserna 1960 följdes inte av ett brott i relationerna mellan Albanien och alla andra östeuropeiska kommuniststater. Efter detta prejudikat kunde åtminstone Rumänien och Jugoslavien förväntas behålla sin representation i Peking om sovjeterna skulle dra sig tillbaka eller "kastas ut". I viss mån skulle den kinesisk-sovjetiska samordningen kunna bedrivas genom rumänska och jugoslaviska mellanhänder. En annan möjlighet är att det finns direkta, hemliga kommunikationslänkar mellan Sovjetunionen och Kina som inte är tillgängliga för väst. Dessutom finns det möjliga existens av ett hemligt blockhögkvarter bemannat av höga representanter för de stora kommuniststaterna, vilket anspelats på ovan.

Den tredje världen

En anpassning av Sovjetunionen och Östeuropa till ett socialistiskt Västeuropa skulle utöva ett mäktigt inflytande över tredje världens socialistiska partier och fackföreningar. Några av de återstående konservativa tredje världens länder skulle dras starkt till en socialistisk inriktning. Motståndet mot kommunismen från Socialistiska Internationalen skulle ersättas av en kombinerad kommunistisk-socialistisk strävan efter tredje världens inflytande, uppbackad av ekonomiskt bistånd. Det skulle få långtgående konsekvenser, särskilt om USA:s bistånd skulle inskränkas som svar på en svår depression. Sovjetisk olja och spannmål kunde användas med god effekt.

I sin artikel om Nicaragua föreställde Arismendi, den ledande latinamerikanska kommuniststrategen, internationell solidaritet mellan socialister och kommunister till stöd för kampen för "nationell befrielse" i Latinamerika [2]. Kuba, som kanske följer Sovjet exempel på "liberalisering" (1980 års kubanska emigration kan vara en del av förberedelserna för en sådan flytt) skulle spela en aktiv roll i befrielsekampen. De ledare för den allierade rörelsen som hade nära förbindelser med kommunistiska länder skulle försöka involvera resten av den allierade rörelsen i samordnade aktioner med kommunister och socialdemokrater för att främja de gemensamma målen att få till stånd en nedrustning av USA och minskningen av dess roll som världsmakt; att isolera Israel, Sydafrika och Chile; och att hjälpa befrielserörelser i Latinamerika, södra Afrika och Mellanöstern, särskilt P3LOA. olika forum – FN, OAU och Brandt-kommissionen för nord-sydproblemet – skulle användas för att utöva politiska och ekonomiska påtryckningar, inklusive, om möjligt, förnekandet av olja.

I uppenbar konkurrens med Sovjetunionen skulle Kina öka sin verksamhet i tredje världen. Förenta staterna kan frestas att uppmuntra Kinas och hennes medarbetares tillväxt i inflytande, såsom Egypten, Somalia och Sudan, som ett hinder för sovjetisk expansion. Amerikanskt stöd till Kina skulle avsevärt förbättra hennes möjligheter att manövrera och göra falska allianser med Thailand och islamiska länder, som Pakistan, Iran, Egypten, Saudiarabien och andra konservativa arabstater. Det skulle också öppna dörrar för kinesisk penetration av Latinamerika.

Den sovjetiska ockupationen av Afghanistan användes av kineserna för att förbättra sin position i Pakistan. Efter detta mönster kunde mer sovjetisk och kinesisk inblandning förväntas i grannstaternas angelägenheter. Sino-sovjetisk "rivalitet" hindrade inte den kommunistiska segern i Vietnam; det skulle inte hindra deras penetration i tredje världen. Om tredje världen skulle delas upp i pro-sovjetiska och pro-kinesiska läger skulle det ske på bekostnad av USA:s och alla andra överlevande konservativa västerländska nationers intressen. Det slutliga resultatet av stödet för kinesiskt inflytande i tredje världen skulle vara uppkomsten av ytterligare regimer där som skulle vara fientliga mot väst.

Nedrustning

En sovjetisk-socialistisk europeisk koalition, som agerar i samförstånd med den alliansfria rörelsen i Förenta Nationerna, skulle skapa gynnsamma förutsättningar för kommunistisk strategi för nedrustning. Det amerikanska militärindustriella komplexet skulle hamna under hård eld. "Liberalisering" i Sovjetunionen och Östeuropa skulle ge ytterligare stimulans till nedrustning. En massiv amerikansk försvarsbudget kanske inte längre är motiverad. Argumentet för boende skulle stärkas. Till och med Kina kan lägga in sin vikt till förmån för en sovjetisk-socialistisk linje om vapenkontroll och nedrustning.

Konvergens

Efter framgångsrik användning av saxstrategin i de tidiga stadierna av slutfasen av politiken för att bistå kommunistisk strategi i Europa och tredje världen och över nedrustning, kunde en kinesisk-sovjetisk försoning förväntas. Det övervägs och antyds av den långsiktiga politiken och av strategisk desinformation om splittringen.

Det kommunistiska blocket, med sina senaste tillväxt i Afrika och Sydostasien, är redan starkt. Europastödd sovjetiskt inflytande och amerikanskt stödjat kinesiskt inflytande kan leda till nya förvärv från tredje världen i en accelererande takt. Snart kunde de kommunistiska strategerna övertygas om att balansen oåterkalleligt hade svängt till deras fördel. I så fall kan de mycket väl bestämma sig

om en kinesisk-sovjetisk "försoning". Saxstrategin skulle ge vika för strategin "en knuten näve". Vid den tidpunkten skulle förändringen i den politiska och militära balansen vara tydlig för alla att se. Konvergens skulle inte ske mellan två lika partier, utan skulle ske på villkor som dikterades av kommunistblocket. Argumentet för att anpassa sig till kommunismens överväldigande styrka skulle vara praktiskt taget obesvarbart. Trycket skulle byggas upp för förändringar i det amerikanska politiska och ekonomiska systemet på de linjer som anges i Sacharovs avhandling. Traditionella konservativa skulle isoleras och drivas mot extremism. De kan bli offer för en ny vänsterns McCarthyism. De sovjetiska dissidenterna som nu prisas som hjältar i motståndet mot sovjetkommunismen skulle spela en aktiv roll i argumentationen för konvergens. Deras nuvarande anhängare skulle ställas inför ett val att överge sina idoler eller erkänna den nya sovjetregimens legitimitet.

Den världsomspännande kommunistiska federationen

Integrationen av det kommunistiska blocket skulle följa de linjer som Lenin förutsåg när den tredje kommunistiska internationalen grundades. Det vill säga, Sovjetunionen och Kina skulle inte absorbera varandra eller andra kommunistiska stater. Alla länder i de europeiska och asiatiska kommunistiska zonerna, tillsammans med nya kommunistiska stater i Europa och tredje världen, skulle gå med i en övernationell ekonomisk och politisk kommunistisk federation. Sovjet-albanska, sovjetisk-jugoslaviska och sovjet-rumänska tvister och meningsskiljaktigheter skulle lösas i kölvattnet, eller möjligen före, kinesisk-sovjetisk försoning. Det politiska, ekonomiska, militära, diplomatiska och ideologiska samarbetet mellan alla kommunistiska stater, för närvarande delvis dolt, skulle bli tydligt synligt. Det kan till och med finnas ett offentligt erkännande av att splittringarna och tvisterna var långvariga desinformationsoperationer som framgångsrikt hade lurat de "imperialistiska" makterna. Effekten på västerländsk moral kan föreställas.

I den nya världsomspännande kommunistiska federationen skulle de nuvarande olika märkena av kommunism försvinna, för att ersättas av ett enhetligt, rigoröst märke av leninism. Processen skulle vara smärtsam. medgivande-

åtgärder som gjorts i namn av ekonomiska och politiska reformer skulle dras tillbaka. Religiös och intellektuell oliktänkande skulle undertryckas. Nationalism och alla andra former av genuin opposition skulle krossas. De som hade utnyttjat avspänningen för att etablera vänliga västerländska kontakter skulle tillrättavisas eller förföljas som de sovjetiska officerare som arbetade med de allierade under andra världskriget. I nya kommunistiska stater – till exempel i Frankrike, Italien och tredje världen – skulle de "alienerade klasserna" omskolas. Visningsrättegångar mot "imperialistiska agenter" skulle iscensättas. Åtgärder skulle vidtas mot nationalistiska och socialdemokratiska ledare, partiaktivister, före detta tjänstemän, officerare och präster. De sista resterna av privat företagande och ägande skulle utplånas. Nationaliseringen av industri, finans och jordbruk skulle slutföras. Faktum är att alla totalitära drag som är bekanta från de tidiga stadierna av den sovjetiska revolutionen och efterkrigstidens stalinistiska år i Östeuropa kan förväntas dyka upp igen, särskilt i de länder som nyligen vunnits för kommunismen. Oemotsagd och obestridlig skulle en sann kommunistisk monolit dominera världen.

Kommentarer om utnämningen av Andropov och om annan utveckling efter Brezjnevs död.

Dessa förutsägelser och analyser gjordes under Brezjnevs mandatperiod i väntan på hans avgång. Brezhnevs succession och andra utvecklingar bekräftar i huvudsak giltigheten av författarens åsikter. Till exempel bekräftade det snabba i utnämningen av Andropov till Brezhnevs efterträdare en av huvudteserna i denna bok; nämligen att successionsproblemet i den sovjetiska ledningen har lösts. Det praktiska övervägandet av de långsiktiga strategierna har blivit den viktigaste stabiliserande faktorn i denna lösning. Befordrandet av den tidigare KGB-chefen, som var ansvarig för utarbetandet av den falska liberaliseringsstrategin i Sovjetunionen, indikerar att denna faktor var avgörande i hans val och pekar vidare på den förestående tillkomsten av en sådan "liberalisering" inom en snar framtid.

Andropovs framväxt passar in i ett välbekant mönster där den tidigare säkerhetschefen blir partiledare för att säkra

det viktiga skiftet i förverkligandet av strategin. Kadar, som införde den så kallade "liberaliseringen" i Ungern; Hua Kuo-feng, under vilken Kina övergick till "kapitalistisk pragmatism"; och Kania, som initierade den polska "förnyelsen" och erkände Solidaritet – alla hade varit före detta säkerhetschefer. Detta mönster speglar säkerhetstjänsternas avgörande roll i "liberaliseringen" av kommunistiska regimer. Utnämningen av Andropov antyder också att Shelepin skulle ha blivit Brezjnevs efterträdare, på grund av hans initiering av förberedelserna för "liberaliseringen" i Sovjetunionen, förutom kompromissen från Stashinskiy, som avslöjade Shelepins roll i mordet på emigrledaren Bandera, och vidare, på grund av exponeringen av Shelepins strategiska författares roll i exponeringen av denna strategiska författare. KGB.

En annan viktig faktor vid valet av Andropov var hans ledarroll i förberedelserna inför den tjeckoslovakiska "liberaliseringen" 1967-68 och "liberaliseringen" i Ungern, som ägde rum när han var chef för centralkommitténs avdelning med ansvar för förbindelserna med kommunistiska länder fram till mitten av 1967. Därför bekräftar tidpunkten för frigivningen av Solidaritetsledaren och nyheten om utnämningen av Andropov en annan punkt i boken: att "liberaliseringen" inte kommer att begränsas till Sovjetunionen, utan kommer att utvidgas till Östeuropa och särskilt till Polen. Experimentet med "förnyelse" i Polen kommer att upprepas igen. Den här gången blir det dock med fullständiga strategiska initiativ och implikationer mot Västeuropa och Nato. Utnämningen av Andropov, frigivningen av Solidaritetsledaren och inbjudan till påven att besöka Polen i juni 1983, som gjordes av den polska regeringen, tyder alla på att de kommunistiska strategerna förmodligen planerar att återuppstå Solidaritet och skapandet av en kvasi-socialdemokratisk regering i Polen (en koalition av det politiska partiet, den ekonomiska fackföreningen och den politiska fackföreningen, den ekonomiska fackföreningen och kyrkan). reformer i Sovjetunionen för 1984 och därefter.

Den kommande offensiven av de kommunistiska strategerna kommer att eftersträva följande mål:

• Inrättandet av en modellregering för Västeuropa, vilket kommer att underlätta inkluderingen av de så kallade eurokommunistiska partierna i regeringskoalitioner med socialister och fackföreningar.

• Upplösningen av Nato och Warszawapakterna, neutraliseringen av Västeuropa, och Finlandiseringen av Västeuropa i allmänhet, genom förespråkande av europeisk kollektiv säkerhet.

• Tillhandahållande av en bredare bas och drivkraft för expansion av antimilitär rörelse genom ett mer aktivt engagemang av katoliker och andra troende i väst, vilket tvingar USA till en ofördelaktig nedrustning.

• Påverka 1984 års presidentval i USA till förmån för kandidater som är mer benägna att ta itu med ledarna för de "liberaliserade" regimerna i Sovjetunionen och Östeuropa och som är mer benägna att offra USA:s militära ställning.

Dialektiken i denna offensiv består av ett kalkylerat skifte från den gamla, misskrediterade sovjetiska praxisen till en ny, "liberaliserad" modell, med en socialdemokratisk fasad, för att förverkliga de kommunistiska planerarnas strategi för att upprätta ett Enat Europa. I början introducerade de en variant av 1968 års tjeckoslovakiska "demokratisering". I ett senare skede kommer de att övergå till en variant av det tjeckoslovakiska maktövertagandet 1948.

Utvecklingen har exakt bekräftat förutsägelsen att de kommunistiska strategerna skulle ta det politiska initiativet om nedrustning, särskilt mot Västtyskland. Gro-mykos resa till Bonn, inbjudan av socialdemokratiska oppositionsledare till Moskva och Andropovs uttalanden om missilkoncessioner (som gjorts för att påverka det västtyska valet) är alla tydliga tecken på ett sådant politiskt initiativ. Som väntat avslöjade det kommunistiska initiativet att dess främsta mål var de socialistiska partierna. Det visade också att det finns element i deras ledarskap som är sårbara för ett sådant initiativ, särskilt de i det västtyska socialdemokratiska partiet som har anti-NATO och anti-USA åsikter, eller som liksom Brandt och Sveriges socialdemokrat Palme är redo att anamma Rapackis idé om en kärnvapenfri zon i Centraleuropa. Initiativet ökade också trycket på USA för eftergifter till Sovjetunionen. Enligt författarens uppfattning har dock det kommunistiska initiativet ännu inte nått sin topp. Hur kommer de västtyska socialdemokraterna att reagera när de kommunistiska regimerna börjar sin "liberalisering" genom att göra eftergifter för mänskliga rättigheter, som att underlätta emigrationen, ge dissidenterna amnesti eller ta bort Berlinmuren? Man kan förvänta sig att sovjetiska agenter för inflytande

i Västeuropa, med hjälp av denna utveckling, kommer de att bli aktiva. Det är mer än troligt att dessa kosmetiska steg kommer att tas som äkta av väst och kommer att utlösa en återförening och neutralisering av Västtyskland och ytterligare Natos kollaps. Trycket på USA för eftergifter för nedrustning och boende med sovjeterna kommer att öka. Under denna period kan det bli en omfattande visning av den fiktiva kampen om makten i det sovjetiska ledarskapet. Man kan inte utesluta att Andropov vid nästa partikongress eller tidigare kommer att ersättas av en yngre ledare med en mer liberal bild som kommer att fortsätta den så kallade "liberaliseringen" mer intensivt.

Sino-sovjetisk utveckling

Det är också nödvändigt att kommentera utvecklingen i de kinesisk-sovjetiska relationerna och deras handlingar. Kinas utskick av en delegation på hög nivå till president Brezjnevs begravning, ledd av utrikesminister Huang Hua; genomförandet av samtalen mellan Huang Hua och Gromyko; och det ovanliga uttalandet av Huang Hua som karakteriserar Brezhnev som "en enastående statsman i Sovjetunionen" - alla har en viss betydelse. Särskilt betydelsefull och motsägelsefull var en hänvisning till "förlusten av Brezjnev, en stor statsman". Denna karaktärisering ignorerar det faktum att de värsta fientligheterna med Kina – om man accepterar den konventionella synen – ägde rum under Brezjnev. En sådan gynnsam bedömning av Brezjnev förefaller dock korrekt och sund om man accepterar kinesisk-sovjetiska fientligheter som strategisk desinformation. Enligt analysen som utvecklats i den här boken bidrar denna utveckling till och stärker giltigheten av författarens argument att den kinesisk-sovjetiska splittringen var en desinformationsmask över deras hemliga samordning för förverkligandet av deras gemensamma strategier. På grund av det hemliga strategiska kinesisk-sovjetiska samarbetet, fortfarande enligt denna analys, var det primära målet för den sovjetiska flytten in i Afghanistan, förutom att uppnå sin sovjetisering, inte att omringa Kina, utan att tvinga USA och Pakistan till ett nära politiskt och militärt samarbete med Kina. Det är inte otänkbart att sovjeterna kommer att göra eftergifter på Afghanistan för att få nya strategiska fördelar.

Andropovs förslag om att förbättra relationerna med Kina är

inte syftat till att undergräva Kinas förbindelser med USA, utan att stimulera ett återupplivande av ett amerikanskt intresse av närmare förbindelser med Kina, som för närvarande uppfattas som försvagade efter att så starka förespråkare för militärt samarbete mellan USA och Kina som Brzezinski m.fl. Dess huvudsakliga syfte är att underlätta Kinas förvärv av amerikansk vapen och militär teknologi. Den sovjetiska ockupationen av Afghanistan kan också utformas för att skapa gynnsammare villkor för Kinas penetration i muslimska länder, och dra fördel av Kinas framgångar med Pakistan. Den senaste resan för Kinas premiärminister till Afrika, som inkluderade besök i Egypten, Algeriet och Marocko, bekräftar en annan punkt i boken om den befintliga arbetsfördelningen mellan Sovjetunionen och Kina. Det verkar som om påverkan av muslimska länder har lämnats till Kina av de sovjetiska strategerna. När det gäller Kinas roll i förverkligandet av den kommunistiska strategin i Europa, kan den kinesisk-sovjetiska rivaliteten utnyttjas av Kinas ingripande i europeisk politik under förevändning att göra motstånd mot "sovjetisk hegemoni". I det här fallet kan de kinesiska strategerna försöka få ett Rapallo-arrangemang med några konservativa regeringar i Västeuropa.

Mordförsöket på påven

Det är också nödvändigt att kommentera försöket att mörda påven. Författaren är inte naiv när det gäller attityden, engagemanget och utövandet av politisk terrorism av KGB. Tidigare i boken uttryckte han uppfattningen att de sovjetiska och andra kommunistiska tjänsterna låg bakom Röda brigadens politiska terrorism i Italien och terrorismen i Västtyskland. Frågan här är dock inte om sovjeterna kontrollerar de bulgariska tjänsterna som de kontrollerar andra kommunistiska tjänster, eller om sovjeterna och bulgarerna är inblandade i terrorism i Västeuropa, utan om KGB och de bulgariska tjänsterna är inblandade i just detta mordförsök. För att göra en bedömning av mordförsöket mot påven räcker det inte att hänvisa till sovjetisk kontroll av den bulgariska tjänsten. Man måste först undersöka den sovjetiska motiveringen för politiska mord och sedan ta upp den grundläggande frågan: om de sovjetiska strategerna har en politisk

intresse och ett verkligt behov av att engagera sig i en sådan affär. Författaren delar inte uppfattningen att KGB och den bulgariska tjänsten är inblandade i mordförsöket mot påven utfört av Agca, en turkisk beväpnad man. Denna slutsats bygger på följande skäl:

1. Detta mordförsök passar inte in i motiveringen av mord- som tillämpas av KGB. Enligt författarens uppfattning skulle den sovjetiska regeringen och KGB tillgripa ett politiskt mord på en västerländsk ledare endast under följande förhållanden:

S. Om en västerländsk ledare, som är en rekryterad sovjetisk agent, hotas på kontoret av en politisk rival. Detta är baserat på ett uttalande från Zhenikhov, en före detta KGB bosatt i Finland. Han uppgav att om hans agent, som innehar ett högt ämbete, hotades av en antikommunistisk socialdemokrat under valet, skulle den senare förgiftas av en pålitlig KGB-agent.

B. Om en västerländsk ledare blev ett allvarligt hinder för den kommunistiska strategin och det strategiska desinformationsprogrammet, skulle han i tysthet bli förgiftad vid ett toppmöte under förhandlingar eller när han besökte ett kommunistiskt land, eftersom avspänning ger sådana möjligheter i överflöd. Den praktiska lärdomen här är att en västerländsk ledare som är involverad i att främja en effektiv motstrategi mot kommunisterna inte bör besöka kommunistiska länder eller delta i några toppmöten med sina ledare. Tekniken för en förgiftning beskrevs i ett uttalande av en KGB-general, Zheleznyakov, vid en operativ briefing ägnad åt ett mordförslag mot Tito 1953 i Moskva. Zheleznyakov uppgav att det stora kravet för framgång är enbart fysisk kontakt med målet, eftersom den sovjetiska tjänsten har tekniska medel (särskilda gifter) för att tillfoga dödliga sjukdomar utan att lämna spår av giftet, så att döden kommer att tillskrivas naturliga orsaker.

C. Om mordet på en ledare ger möjlighet för en kontrollerad sovjetisk agent att ta över positionen. Enligt Levinov, en KGB-rådgivare i Tjeckoslovakien, användes denna motivering av både den sovjetiska och den tjeckiska tjänsten vid mordet på president Benes, vilket frigjorde en plats för en kommunistisk ledare, Gottwald. D. Om en kommunistisk ledare bestämde sig för att eliminera sin kommunistiska rival.

Det är ett välkänt faktum att, baserat på denna logik, blev Stalin av med många av sina rivaler, inklusive Trotskij i Mexiko. Enligt

författaren, denna motivering används inte längre på grund av upphörandet av kampen om makten i den sovjetiska partiledningen.

2. Med tanke på de argument och resonemang som framförs om polsk utveckling i denna bok, särskilt de som rör Solidaritet som en produkt av "mogen socialism", är det tydligt att det inte finns något motiv för ett sådant mord (på påven) av KGB och deras kommunistiska partners.

3. Författaren anser som felaktig uppfattningen att KGB är en primitiv och ineffektiv tjänst som skulle tillgripa användningen av den bulgariska tjänsten för att rekrytera en mördare att hyra, särskilt en som gjorde sig skyldig till att mörda en progressiv redaktör i Turkiet, och som tidigare hade rymt från fängelset och på något sätt hade gjort ett konstigt besök i Bulgarien. Enligt författarens förståelse är KGB alltid orolig för att använda rymlingar och misstänker att de är polisprovokatörer. KGB skulle inte betrakta en sådan kandidat, okänd för dem och som de inte hade någon kontroll över, för en operation av sådan betydelse och känslighet.

4. Om de sovjetiska strategerna hade anledning till sådana mord, skulle de inte försöka agera genom den bulgariska tjänsten. Mer sannolikt skulle KGB åta sig ett sådant uppdrag genom sina betrodda illegala personer eller genom möjligheter tillgängliga för den polska tjänsten. Det är välkänt att påven har en stor stab av sekreterare och kökshjälp, nästan alla bestående av polska medborgare. Han tar vidare emot besökare från Polen. Den polska säkerhetstjänsten skulle genom sin antireligiösa avdelning studera släktingar till personer i påvens personal och skulle använda dem som gisslan i förberedelserna för en sådan operation. Det skulle vara en tyst, hemlig operation.

5. Författaren anser också att de italienska tjänsterna, som är allvarligt försvagade av den senaste tidens skandaler och utredningar, är för oerfarna för att bedöma den strategiska komplexiteten och konsekvenserna av en sådan operation. Denna affär kan endast bedömas och förstås i termer av kommunistiska strategier (kommunistisk liberalisering och västerländsk nedrustning och dess implikationer för väst).

6. Författaren är mer benägen att hålla med om de israeliska och västtyska myndigheternas åsikter, som de uttrycktes i en New York Times-artikel den 17 december 1982 skriven av Henry Kamm, där han säger att det är direkt desinformation att inblanda KGB i mordaffären. Författaren håller dock inte med artikeln om syftet med sådan desinformation. Enligt hans åsikt var syftet inte att undergräva eller misskreditera Andropov, utan att blanda ihop de strategiska implikationerna.

7. Det finns också en allvarlig motsägelse i de polska och sovjetiska regeringarnas agerande i denna affär. Om den sovjetiska regeringen uppfattar påven som en antikommunist som är inblandad i subversiva aktiviteter mot Polen och andra kommunistiska länder, vilket antyds i ett uttalande från TASS, är det oförenligt att den polska regeringen skulle bjuda in påven att besöka Polen i juni 1983, eftersom alla sådana ärenden samordnas med sovjeterna.

En annan relevant kommentar bör förmodligen läggas till här. Med tanke på de ivriga offentliga uttalandena från några italienska socialistiska ministrar om deras acceptans av det kommunistiska engagemanget i denna affär, stärker en sådan ståndpunkt deras sårbarhet för ett felaktigt svar på framtida polsk utveckling. Trots sin genuina antikommunism skulle de bli pressade att acceptera den polska "liberaliseringen" som spontan.

26

Var nu?

THANS BOK HAR PROVATatt ge en objektiv bedömning av den nuvarande kommunistiska politiken på lång sikt och det hot den utgör för västvärlden. Bedömningen har delvis baserats på hemlig information tillgänglig endast för en insider; dels på en intim förståelse av hur den kommunistiska strategen tänker och agerar; dels på kunskap om politiska justeringar, användning av strategisk desinformation och omfattningen av KGB:s penetration av och inflytande på västerländska regeringar; och delvis på forskning och analys, med hjälp av den nya metoden, av öppna register över sovjetisk och kommunistisk utveckling under de senaste tjugo åren. Det lämnar inga tvivel i författarens sinne att hotet är allvarligare, dess räckvidd bredare och dess kulmen mer överhängande, än vad forskare och politiker i väst har fått honom att tro.

Det beror inte på att de medvetet har tonat ner hotet. Det beror på en genuin och till viss del ursäktlig brist på förståelse. De accepterar till nominellt värde vad kommunisterna väljer att de ska se och höra. De accepterar förekomsten av kommunistisk taktisk desinformation i form av hemliga politiska handlingar och förfalskningar av västerländska regeringsdokument, men misslyckas med att uppskatta problemet med strategisk desinformation i form av kommunistiska förfalskningar av skillnader, splittringar och oberoende i kommunistblocket. Taktiska former av desinformation är avsedda att avleda uppmärksamheten från början av den kommunistiska offensiven i politikens slutfas. Strategisk desinformation är en grundorsak till den nuvarande krisen i västerländsk utrikespolitik. Även de som inser farorna med desinformation kan inte föreställa sig att den kan utövas

i så stor skala och med en subtilitet så avväpnande. De glömmer – eller har kanske aldrig helt insett – att deras föregångare på liknande sätt blev vilseledda på 1920-talet, och de misslyckas med att ta hänsyn till att kommunistisk penetration av västerländska regeringar och underrättelsetjänster ger en korrekt tidig varning och övervakningstjänst av västerländska reaktioner på desinformation.

Det är inte lätt, att leva i en demokrati, att acceptera att totala, tvångsmässiga engagemang för världsrevolutionen skulle kunna överleva i sextio år och sedan återuppväckas med ny iver. Väst, baserat sig på sina egna erfarenheter, förväntar sig splittringar och sprickor i kommunistblocket. Varje antydan om skillnader mellan kommunistiska stater eller partier grips flitigt, medan bevis på samarbete ignoreras eller misstolkas. Diplomatiska översikter, baserade på vad väst ser som gemensamma intressen, eftersträvas hastigt; avspänning och nedrustning diskuteras på fullt allvar.

Västvärlden erkänner det kommunistiska militära hotet men misstolkar det politiska hotet. Med de bästa avsikter har USA:s politik arbetat hårt för att åstadkomma en liberalisering i Sovjetunionen och Östeuropa med sin politik för mänskliga rättigheter och uppmuntran för den interna oliktänkande rörelsen; men den har misslyckats med att inse att oliktänkande rörelsen har formats och kontrollerats av partiapparaten och KGB, och att en skenbar "liberalisering" mycket väl kan vara nästa stora steg i desinformationsprogrammet.

Förenta staternas strävan efter en realistisk utrikespolitik har försvårats ännu mer av demoraliseringen av deras underrättelse- och kontraspionagetjänster som följde på Watergate-exponeringarna och den överdrivna kampanjen för att begränsa CIA:s och FBI:s funktioner. CIA:s kapacitet för politisk handling inskränktes och tvåtusen erfarna officerare pensionerades. Särskild skada gjordes på USA:s kontraspionage, vars uppgift det borde vara att analysera kommunistisk politik och taktik, förutsäga kommunistiska avsikter och på så sätt hjälpa till att skydda nationen och dess underrättelsetjänster från kommunistisk penetration, subversion, inflytandeagenter och desinformation.

Vad kan nu göras i elfte timmen? Författaren anser med all fog att hans bok inte skulle bli komplett förrän han har skissat i den riktning som han anser att västvärlden nu borde röra sig. För korthetens skull är svårigheterna att genomföra

plishmenten borstas undan. Målen är uttalade hårt och kompromisslöst.

Även om tiden snabbt rinner ut har kraftbalansen mellan öst och väst ännu inte lutat oåterkalleligt. Det är fortfarande möjligt för väst att återfå initiativet och att frustrera den kommunistiska strategin att isolera Västeuropa, Japan och tredje världen från USA, men det är en svår väg att resa. Den initiala ledningen måste vara positiv, och den måste komma från USA.

Omvärdering

Den logiska konsekvensen av argumentet i denna bok, och av den nya metod som den introducerar, är att en grupp erkända amerikanska experter bör ompröva och omvärdera kommunistisk politik, taktik och strategi under de senaste tjugo åren. De bör hämtas från underrättelse-, kontraspionage-, militär- och diplomattjänsterna och från den akademiska världen. De bör ha stöd av sina tjänstechefer eller institutioner för att tillhandahålla forskningsfaciliteter och bör ha tillgång till all information och register som rör kommunistiska stats- och partiärenden sedan 1950-talet. Deras rapport bör definiera den kommunistiska långsiktiga strategin, förutsäga dess handlingssätt, uppskatta dess tidsskala, bedöma det kommunistiska blockets politiska styrka och den kommunistiska rörelsens subversiva potential, avslöja kommunistisk desinformation och uppskatta omfattningen och effekten av kommunistisk penetration av, och agenter för inflytande inom, USA och andra regeringar.

Efter att ha satt igång sin egen faktainsamling och tankeuppklarande övning bör USA sedan försöka inspirera till ett återupplivande av allierad enhet på en ny grund. Eftersom provokationen av splittring och friktion mellan medlemsnationer i den västliga alliansen är ett av huvudmålen för den kommunistiska långsiktiga strategin, är det viktigt att alla västerländska regeringar och deras folk har en klar förståelse för den strategin, och av den desinformation som stöder den, innan några andra avhjälpande åtgärder kan bli effektiva. Därför kommer omvärdering av hotet först. Helst

varje större västländskt land bör, liksom USA, inrätta sin egen undersökningskommission om kommunistisk politik, taktik och strategi, vilket återspeglas i dess egna underrättelsetjänster, kontraspionage, militära underrättelser och diplomatiska uppgifter från de senaste tjugo åren.

För att motverka kommunistisk strategi och återta initiativet för väst, behövs en ny västerländsk strategi, baserad på en sann förståelse av det kommunistiska blockets situation, politik och strategiska desinformation. Utan en tydlig förståelse av den bedrägliga karaktären hos den kinesisk-sovjetiska rivaliteten och av "liberalisering" och splittringar i den kommunistiska världen, kan västerländska regeringar, oavsett deras politiska hudfärg, inte återhämta sig från krisen i sin utrikespolitik och riskerar att glida in i falska allianser med en kommunistisk stat mot en annan. Om möjligt bör ett moratorium införas för varje form av närmande till någon medlem av kommunistblocket medan omvärderingen äger rum. Publiceringen kan sedan följa av ett allierat försvarsdokument som lugnt och tydligt beskriver den överenskomna övergripande västerländska bedömningen av den nuvarande kommunistblockets politik och de medel som används för att genomföra den. Offentlig diskussion om resultaten skulle uppmuntras av konferenser för västerländska regeringar, politiska grupperingar som Socialist International och ledarna för de moderata, provästliga tredje världens nationer; parallella yrkesutbyten skulle äga rum mellan den västerländska underrättelse- och kontraspiontjänsten.

Effekten som en exponering i denna skala skulle ha ska inte underskattas. Kommunistblockets ledare och strateger skulle finna, om den västerländska bedömningen var korrekt, att deras nästa strategiska offensiver och drag i bedrägeriplanen hade föregripits. Initiativet skulle ha ryckts från dem. Deras komplicerade politiska, diplomatiska och desinformationsoperationer som fortfarande är i pipelinen skulle, om de fortsattes, bekräfta riktigheten av den västerländska bedömningen. Folken i det kommunistiska blocket, majoriteten som för första gången lärde sig det bedrägeri som deras lands politik hade byggt på, skulle – oavsett deras känslor om dess moral – inse att det inte skulle fungera i framtiden och att deras ledare hade misslyckats. Medan en kommunistisk regim fortfarande är framgångsrik, kan folket tvingas att gå med på den. Det är när misslyckanden – eller åtminstone bristen på nya framgångar – uppstår som, som visades i Ungern och Polen 1956, verklig och radikal

förändringar kan ske. Att avslöja en konkurspolitik skulle släppa lös kraftfulla politiska tryck på kommunistiska ledare och på deras regimer, partier och regeringar, kanske tvinga dem att ändra sitt beteende i internationella relationer.

Det kommer att hävdas av svaga hjärtan i väst att att offentligt proklamera att den fulla betydelsen av det kommunistiska hotet nu erkänns och att ett realistiskt svar är på väg är bara att driva de kommunistiska ledarna till en öppet hård linje attityd och till och med till krig. Men håller detta argument upp? Om hotet har utvärderats korrekt och korrekt förklarats, kommer det att stå klart för den allmänna opinionen att även om desinformation kan ha dolt intentionerna med kommunistisk politik, kunde dess linje knappast ha varit hårdare. Faktum är att om den västerländska avslöjandet skulle resultera i att den kommunistiska monoliten återuppstod – Kina och Sovjetunionen "försonades", Rumänien och Jugoslavien öppet tillbaka i fållan – skulle det inte vara någon anledning till oro. För västvärlden skulle det vara det mest fördelaktiga av alla möjliga utfall, för det skulle innebära att det kommunistiska blocket hade varit tvungen att dra sig tillbaka; och att de västerländska missräkningarna, som blocket så länge och hårt strävat efter att skapa, skulle lämnas outnyttjade medan västvärldens medfödda styrka fortfarande var intakt. Det skulle dessutom ha en gynnsam effekt på folken i de västerländska nationerna. Ett fullstyrkt kommunistiskt block, alla illusioner om splittring och sprickor borttagna, skulle inspirera dem att sluta led och möta verkligheten. Det skulle visa att deras regeringar hade gjort rätt bedömning. Det skulle ge andrum där tidigare misstag kunde korrigeras. Det skulle ge solidaritet till alliansen och hjärtat till hela den icke-kommunistiska världen att kunna säga till de kommunistiska ledarna: "Vi har genomskådat er desinformation och föreställningar; vi kan tolka ert dubbelprat; vi kallar nu stopp."

Cynikerna i väst kommer att hävda att det är en illusion att föreställa sig att det kommunistiska hotet i denna sena timme kan avvärjas genom uppmaningar att stänga leden och enas. Folken i väst avskyr enhetlighet; nationerna i väst kommer aldrig att ge upp sina traditioner för självständighet. En gemensam sak kan föra dem samman, men ingen sak har någonsin hållit dem samman länge. Men som professor Goodman påpekar i sin bok The Soviet Design for a World State (s. 487): "Kommunisterna har agerat försiktigt när de konfronteras med stark yttre makt och aggressivt när de konfronteras med stark yttre makt.

de har blivit frestade av svaghet. ... Om en av de främsta källorna till svaghet i den samtida icke-kommunistiska världen är dess oenighet, då är det säkraste sättet att påskynda krig att tillhandahålla till synes lätta mål för sovjetisk erövring genom oenighet eller försummelse från den icke-sovjetiska världens sida att formulera en omisskännligt positiv politik. . . ."

För en som liksom författaren är uppfostrad i den kommunistiska världen, som under sina första år arbetade för den kommunistiska saken bara för att förkasta dess etiska kod i mognad, är det svårt att tro att de västerländska nationerna, inför en överhängande underkastelse av det kommunistiska levnadssättet, inte skulle kunna finna varaktig ideologisk och politisk solidaritet. Solidaritet betyder inte överensstämmelse. Västerlandets andliga styrka ligger i dess frihet och mångfald, men frihet och mångfald bör inte odlas till den grad att de blir ett hinder för överlevnad.

För att uppnå den bestående solidaritet som kan stå emot den kommunistiska utmaningen bör västvärlden göra ett antal grundläggande förändringar av attityd, riktning och motstrategi. Dessa förändringar uppstår logiskt ur en förståelse av den långsiktiga kommunistiska politiken; de försöker omintetgöra vad de kommunistiska strategerna strävar efter att åstadkomma. Framför allt bör den västerländska alliansen fräscha upp sin känsla av gemensamt syfte, gemensamt intresse och gemensamt ansvar. De främsta orsakerna till inre meningsskiljaktigheter bör avlägsnas eller mildras. De är: nationella rivaliteter som har sitt ursprung djupt i historien; den misstro som amerikansk konservatism och europeisk demokratisk socialism hyser för varandra; den växande fientligheten mellan konservativa och socialister inom Västeuropa.

Slut på nationella rivaliteter

De djupt rotade nationella rivaliteterna och misstankarna mellan nationerna i Västeuropa, mellan Västeuropa och Amerika och mellan Amerika och Japan måste på något sätt kontrolleras. Trots de tragiska konflikterna från det förflutna, trots den nuvarande ömsesidiga misstroen, delar de avancerade nationerna i den icke-kommunistiska världen nu alla en demokratisk regeringsprocess, frihet för opposition och oliktänkande och ett ekonomiskt system som åtminstone delvis bygger på fri marknadskonkurrens. Om folken i dessa nationer skulle

inse att det kommunistiska hotet mot deras sätt att leva, långt ifrån att avta som de hade trott, nu är i hälarna på dem; om de skulle se att om de inte presenterar en sammanhållen kraft inför den kommunistiska utmaningen, kommer de att plockas bort en efter en; då skulle de säkert insistera på att deras regeringar sänker sina meningsskiljaktigheter. Nationella intressen kan inte längre skyddas genom rent nationella insatser. Det kommunistiska hotet är nu så oerhört att för vilken nation som helst, vare sig det är Frankrike eller till och med USA, är det irrationellt och potentiellt suicidalt att stå på avstånd från alliansen. De allierade bör själva upprätta, och sedan underkasta sig, någon form av övernationell auktoritet för politisk samordning. Det kanske mest effektiva inledande steget skulle vara att USA erbjuder sig att offra ett mått av sin egen suveränitet till förmån för ett sådant organ om de västeuropeiska nationerna skulle göra likadant.

Ideologisk solidaritet

Skillnader mellan amerikanska konservativa och europeiska socialdemokrater i deras attityder till kapitalismen bör inte tillåtas försvaga den atlantiska alliansen. Den demokratiska socialismen är nu fast förankrad i Västeuropa. Dess ekonomiska ideal visar vissa gemensamma drag med det kommunistiska systemet och skiljer sig markant från amerikanska ekonomiska ideal. Men, liksom amerikaner, betraktar europeiska socialdemokrater demokratiska friheter som heliga; när de ställs inför kommunister är de två naturliga allierade. De gick samman när de stod inför Stalins "polissocialism"; nu måste de gå samman igen för att möta det mer lömska bedrägeri "kommunism med ett mänskligt ansikte". Deras gemensamma intresse är överväldigande, för både Europa och Amerika är mål för en politisk offensiv som försöker omfamna dem nu bara för att strypa dem senare.

Inom själva Europa måste konservativa och socialdemokrater närma sig varandra, för båda behöver skydda sig mot den växande radikalismen från den europeiska socialismens yttersta vänster, som, om den inte stoppas snart, oundvikligen kommer att leda till en enad front med kommunisterna. Både konservativa och socialdemokrater måste förstå och tillsammans bekämpa den kommunistiska långsiktiga strategin; bådas överlevnad beror på det.

Invärtes hjärtsökning

Väst borde ägna de ansträngningar som det nu lägger på avspänning, SALT och europeisk kollektiv säkerhet (kommunistisk stil) till att koncentrera sig på sina egna angelägenheter. De avancerade länderna är drabbade av en sjukdomskänsla som härrör från besvikelse. Kritiken mot traditionella värderingar och nationella institutioner är utbredd. Militära styrkor och den militärindustriella maskinen hålls lågt ansedda; underrättelse- och säkerhetstjänster har räddats; privat företagande, som representeras av de multinationella företagen, dubbas som girigt och makthungrigt; i USA förringas till och med presidentskapet. Varje enskild nation måste hitta sitt eget sätt att återfå självrespekt innan den västliga alliansen kan återta initiativet. En början skulle kunna göras om tänkande och oroliga män och kvinnor – från de politiska partierna, arbetarrörelsen, universiteten, media – skulle bilda tvärpolitiska allianser till försvar av demokratiska institutioner.

Bredda försvarsallianser

Som ett viktigt strategiskt mål bör västvärlden försöka bredda sin defensiva organisation genom att bjuda in andra hotade länder att dela säkerheten och ansvaret för NATO-medlemskapet. Japan, Australien, Brasilien, Indonesien, Singapore, Nigeria, Pakistan, Saudiarabien och Israel är exempel, tagna på måfå, på länder med incitament att gå med i den icke-kommunistiska försvarsalliansen; genom att göra det skulle de lyfta västerländsk försvarsplanering från regionala till globala dimensioner. Fördelarna skulle vara ömsesidiga, garantera oljeförsörjning för väst, sträcka sig bortom strikta försvarshänsyn. Argumentet för de icke-kommunistiska nationernas enhet gjordes av HC Allen i sin bok The Anglo-American Predicament. Det gäller än idag.

Som komplement till utvidgningen av formella allianser bör närmare relationer skapas med utvecklingsländerna. Offentlig exponering av den långsiktiga kommunistiska blockpolitiken gentemot dem, och av Jugoslaviens, Rumäniens och Kubas trojanska hästroll, borde i sig göra ledarna för dessa nationer uppmärksamma på faran. Men det västerländska målet bör inte bara vara att motverka kommunistiska avsikter, utan att stärka den politiska och ekonomiska grunden för deras

självständig utveckling. Nationella rivaliteter, inflytandesfärer och beskydd skulle ersättas av gemensamma ansträngningar för att ge bistånd, handel och kredit till företagsamma unga nationer, inte bara för framtida kommersiell vinning, utan för att forma sina nationella traditioner efter demokratiska linjer och mot kommunistisk subversion.

Den västerländska militäralliansen bör upprätthålla överlägsenhet när det gäller kärnvapen – inte bara paritet.

Omorientering av underrättelsetjänster

De västerländska nationernas underrättelse-, kontraspionage- och säkerhetstjänster bör stärkas och omorienteras för att matcha det kommunistiska hotets ändrade riktning. Överordnad prioritet bör inte längre ges åt att motverka traditionellt KGB-spionage och informationsinsamling; Huvuduppgiften bör nu vara att neutralisera den politiska skada som orsakas av kommunistiska inflytandeagenter och deras desinformation. Uppskattningen av problemet med desinformation bör höjas från den taktiska till den strategiska nivån.

För att tolka kommunistiska handlingar och upptäcka kommunistiska inflytandeagenter bör de västerländska tjänsterna använda den nya metoden. En central koordinerande personal, som arbetar på uppdrag av säkerhets- och diplomatiska tjänster i hela den västerländska alliansen, bör inrättas för att utbyta erfarenheter, koordinera operationer och tillhandahålla forskning om mönster av desinformation.

Säkerhetsgranskning bör återupptas för alla viktiga nyligen utvandrade, inklusive "oliktänkande". Deras bakgrund och verksamhet bör ses över i ljuset av kommunistisk långsiktig politik och desinformation.

Diplomatisk nedkoppling

För att skydda sig från kommunistisk strategisk desinformation och aktivistisk diplomati, borde västmakterna undersöka varje politisk åtgärd för dess verkliga motiv. Avspänningsdiskussioner, SALT-förhandlingar och kommunistiska förslag för europeisk kollektiv säkerhet bör avbrytas eller avböjas. Det bör inte finnas några oberoende samråd mellan kommunistiska ledare och medlemsnationer i

alliansen.

Antalet västerländska uppdrag på kommunistiskt territorium bör reduceras till ett minimum – helst inte fler än två eller tre – och strikt ömsesidighet bör upprätthållas när man tillåter kommunistiska uppdrag och delegationer till väst.

Förnekande av handel och teknik

Det kommunistiska blocket strävar fortfarande efter att utjämna den ekonomiska och industriella styrkan bland sina mer efterblivna medlemmar – Kina bland dem – och att ytterligare öka sin militära styrka. Avslag på handel, kreditfaciliteter och tekniskt kunnande försenar slutförandet av dessa program; belastar ekonomierna för de mer avancerade medlemmarna, såsom Sovjetunionen och Tjeckoslovakien; och i det långa loppet föder allmänhetens missnöje. Förnekandet av kreditfaciliteter har ytterligare en fördel genom att det begränsar kommunistiska möjligheter att skada västerländska ekonomier. Västvärldens ekonomiska åtgärder drabbar det kommunistiska blocket där det är som mest sårbart och bör obevekligt förföljas mot varje blockland, inklusive Jugoslavien, Rumänien och Polen. En central samordnings- och planeringsstab bör inrättas för att genomföra den ekonomiska offensiven.

Isolera kommunistiska partier

Den kommunistiska rörelsens långsiktiga strategi är att bredda sin politiska bas i icke-kommunistiska länder genom att bilda en enad front med socialistiska och nationalistiska partier; när en parlamentarisk majoritet har vunnits kommer kommunisterna att genom utvecklingen av utomparlamentariska massaktioner försöka åstadkomma grundläggande förändringar i det demokratiska systemet. Listen kommer bara att lyckas om de demokratiska partierna som uppvaktas antingen är okunniga om kommunistiska avsikter eller inbillar sig att de kan kontrollera resultatet. Avslöjandet av den kommunistiska långsiktiga politiken, strategin och taktiken och den kommande skenliberaliseringen i Östeuropa, med dess konsekvenser för västvärlden – i synnerhet för länder med eurokommunistiska partier borde varna de oförsiktiga och lösgöra de bedragna.

Tilltala folken i kommunistblocket

Det är inte de kommunistiska ledarna eller dissidenterna (KGB:s hjärnbarn) som väst bör fästa sina förhoppningar på om genuina förändringar i det kommunistiska imperiet. Det är folket – ryssar, kineser och östeuropeiska medborgare – som trots västerländska fel och missräkningar fortfarande är potentiella allierade. Det är till folket i det kommunistiska blocket som västerländsk utrikespolitik bör rikta sig till sig själv.

De borde särskiljas från sina härskare och från den falska opposition som deras härskare har uppfunnit. De förväntar sig att bli tilltalade som jämlikar och allierade. De vill få veta sanningen i klara, osminkade ordalag om både kommunistisk och västerländsk politik, framgångar och misslyckanden. De kommer att respektera en sann bild, inklusive fläckar, av västerlandets vägledande moraliska, politiska och ekonomiska principer. De kommer att lyssna på avslöjande av sitt eget lands politik och missförhållanden, förutsatt att de är sakliga och passionerade, men de förväntar sig att få veta, lika tydligt, konsekvenserna av vad västvärlden gör för att bekämpa dem. Om folket i det kommunistiska blocket under en period av år kunde hållas informerade, objektivt och noggrant rättvist, om vad som sker i världen omkring dem, kan de en dag hitta sätt att omvandla sina tankar till handlingar.

Nästa halva århundradet

Anta att allt som har föreslagits här skulle hända. Anta att den västerländska alliansen offentligt förkunnade sin insikt om att den hade blivit lurad av kommunistisk desinformation, att dess politik för avspänning och vapenbegränsning hade missriktats, att alliansen nu var enad i sin beslutsamhet att möta utmaningen. Vad då? Det är uppenbart att det inte kan finnas någon snabb lösning på en ideologisk kamp som har fortsatt oförminskad sedan 1917. Kanske kan det aldrig bli någon lösning. Kanske måste de två lägren, som vart och ett representerar ett sätt att leva avskyvärt för varandra, under all överskådlig tid stå emot varandra. Men är detta så dåligt? Är det otänkbart att ideologisk och politisk konkurrens ska bli permanent? Kan inte öppen konkurrens mellan två fundamentalt motsatta system vara det bästa sättet att reda ut saker och ting? Kanske inte

förbättrar de två systemen varandra genom att tävla med varandra?

Det verkar finnas tre möjliga scenarier kring vilka nästa halvsekels historia kommer att skrivas:

I det första fortsätter kommunismen, som varken möter ideologiskt eller politiskt motstånd från väst, sin nuvarande väg mot nedrustning, sedan till konvergens med väst på sina egna villkor och så till världsherravälde.

I den andra inser västvärlden med tiden det kommunistiska hotets natur, löser sina egna nationella problem, förenar den icke-kommunistiska världen och antar en politik för öppen konkurrens mellan de två systemen; som ett resultat avfärdar folken i det kommunistiska blocket sina ledare och det kommunistiska imperiet sönderfaller.

Det tredje scenariot liknar det andra förutom att båda systemen förblir intakta och konkurrensen fortsätter under mycket lång tid.

Och vem kommer att säga att obotlig konkurrens mellan två motsatta regeringssystem, var och en säkrad av kärnvapenavskräckningen, inte skulle visa sig fruktbar? Men var är de statsmän som kommer att erkänna denna väg till möjlig säkerhet och vägleda sina folk längs den?

Ordlista

AAPSO	Afro-asiatiska folks solidaritetsorganisation.
CHEKA	Den sovjetiska säkerhetstjänsten under de tidiga postrevolutionära dagarna under Dzerzhinskiy. Se även VCHEKA.
Chekist	Medlem av VCHEKAs personal. Också en hemlig KGB-tidning.
Comecon	Rådet för ömsesidig ekonomisk hjälp för kommunistiska stater.
Kominformera	(Informatsionnoye Byuro Kommunisticheskikh Partiy). Kommunistpartiernas informationsbyrå från 1947 till 1956.
Komintern	(Kommunisticheskiy International). Kommunistiska Internationalen, även känd som den tredje kommunistiska internationalen. Avskaffades 1943.
CPSU	Sovjetunionens kommunistiska parti.
ESK	Konferens om säkerhet och samarbete i Europa.
DVR FCD	(Dal'ne-Vostoch'naya Respublika). Fjärran österrepubliken, grundad 1920. Inkorporerad i Sovjetunionen 1922.
	Första chefsdirektoratet för KGB. sovjetisk underrättelsetjänst.

GPU	Se OGPU.
GRU	(Glavnoye Razvedyvatel'noye Upravleniye). Chief Intelligence Administration, den sovjetiska militära underrättelsetjänsten.
GSE	(Bol'shaya Sovetskaya Entsiklopediya). Den stora sovjetiska encyklopedin.
Illegal residen	Itntelligence-ombud verksam utomlands under icke-officiell omslag.
Izvestiya	Dagstidning, Högsta sovjetens organ.
KGB	(Komitet Gosudarstvennoy Bezopastnosti). Kommittén för statssäkerhet, den sovjetiska utrikesunderrättelsetjänsten och inre säkerhetstjänsten, inrättad 1954.
KI	(Komitet Informatsii). Informationskommittén, den politiska och militära underrättelsetjänsten från 1947 till 1949 under ministerrådet. 1949 till 1951 den politiska underrättelsetjänsten under UD. 1951-1957 forsknings- och desinformationstjänsten under UD. Från 1958 till idag, forskningen, desinformationen och den särskilda operativa politiska tjänsten under SUKP:s centralkommitté, troligen under beskydd av den statliga kommittén för kulturella band.
Komsomol	(Kommunisticheskiy Soyuz Molodezhi). Kommunistiska ungdomsorganisationen.
MGB	(Ministerstvo Gosuparstvennoy Bezopastnosti). Ministeriet för statlig säkerhet, inklusive,

	från oktober 1946 till mars 1953, den sovjetiska underrättelse- och säkerhetstjänsten.
MITT	(Ministerstvo Inostrannykh Del). Utrikesdepartementet.
MVD	(Ministerstvo Vnutrennikh Del). Inrikesministeriet, ansvarig för allmän inre säkerhet. Under ett år, från mars 1953 till mars 1954, ansvarade den också för utländsk underrättelseverksamhet och statens säkerhet.
NEP	(Novaya Ekonomicheskaya Politika). Den nya ekonomiska politiken, initierad av Lenin 1921 och fortsatte till 1929.
Novosti	Sovjetisk pressbyrå, förkortat APN.
Novyy Mir	Månatlig litterär och politisk publikation i Moskva.
NTS	(Natsional'nyy Trudovoy Soyuz). National Labour Union, en emigrerande politisk antikommunistisk organisation i väst.
OGPU	(Ob'yedenennoye Gosudarstvennoye Politicheskoye Upravleniye). Federal State Political Administration, den sovjetiska underrättelse- och säkerhetstjänsten från februari 1922 till juli 1934.
Oktyabr'	Månatlig litterär och politisk publikation i Moskva.
politbyrån	(Politicheskoye Byuro). Politiska byrån. Det ledande organet för SUKP:s centralkommitté. Döpte om presidiet före Stalins död; återgick till politbyrån under Brezjnev.

Pravda Dagstidning, SUKP:s organ.

Residency KGB hemlig underrättelseapparat i en icke-kommunist land. KGB själv använder termen Rezidentura.

Chef för KGB:s underrättelseapparat i ett bosatt icke-kommunistiskt land. KGB-termen är Rezident.

ryska federationen eller ryska republiken.

RSFSR Andra chefsdirektoratet för KGB, sovjetisk säkerhets- och kontraspionagetjänst.

SCD (Telegrafnoye Agentstvo Sovetskogo Soyuza). Telegraph Agency of the Soviet Union, en sovjetisk nyhetsbyrå.

TASS (Vsesoyuznaya Chrezvychaynaya Kommissiya po Bor'be s Kontrrevolyutsyyey, Spekulyatsi-yey i Sabotazhem). Allunions extraordinära kommission för att bekämpa kontrarevolution, spekulation och sabotage, den sovjetiska VCHEKA säkerhetstjänst från december 1917 till februari 1922.

Women's International Democratic Federation

Jugoslaviska kommunistförbundet, jugoslaviska kommunistpartiet. Kallas även för YCL och CPY.

WIDF

YLC

Kapitel 1: Problemet för västerländska analytiker

1. Erkännande av detta kan hittas i till exempel Sovjetunionens kommunistiska parti (Random House, New York, 1960), av Leonard Schapiro, sid. 542: "Hemlighetsmakeriet med vilket Sovjetunionen har kunnat omge sig hade brutits samman, till stor del som ett resultat av det vittnesbörd som tusentals sovjetiska medborgare som hade fördrivits under kriget, och som inte återvänt, kunde tillhandahålla. För första gången gav seriösa akademiska studier av sovjetisk historia, politik och ekonomi de icke-kommunistiska ländernas en grund för att motarbeta sovjetiska länder om sig själva."

2. Great Soviet Encyclopedia, vol. 13 (1952), sid. 566 (hädanefter citerad som GSE). Förlag — "The State Scientific Agency", "Great Soviet Encyclopaedia" i Moskva. Detta är den andra upplagan som publicerades i slutet av 1940-talet och början av 1950-talet. Sedan 1957 har den publicerat årliga tilläggsvolymer. Volymerna kommer hädanefter att citeras som GSE med angivande av år för tillägget. (Tillägg är inte numrerade utan går per år.)

Kapitel 3: Desinformationens mönster: "Svaghet och evolution"

1. På 1700-talet organiserade greve Potemkin en flodresa för sin suverän, Katarina II, och ambassadörerna vid hennes hov. Han var angelägen om att visa den höga levnadsstandard som de lokala bönderna åtnjöt under hennes styre, och han lät bygga konstgjorda rörliga byar vid flodens strand. När den kungliga pråmen väl hade passerat byarna, demonterades de hastigt och återmonterades för att visas upp igen längre fram på prämens kurs.

2. Tidigare chef för sovjetisk underrättelsetjänst i Sverige och andra länder.

Kapitel 4: Desinformationens mönster: Övergång

1. Dessa uttalanden stöds av de officiella uppteckningarna av tal som hölls av olika medlemmar av presidiet vid den tjugonde partikongressen, inklusive de av Chrusjtjov, Molotov, Malenkov, Mikojan och Kaganovich.

Kapitel 5: Den nya policyn och desinformationsstrategin

1. Se Maos artiklar "Om den historiska erfarenheten av proletariatets diktatur" och "Mer om den historiska erfarenheten av diktaturen av

proletariatet", publicerat i Pravda den 5 april respektive den 29 december 1956. Mao skrev: "i strider inom såväl som utanför partiet, vid vissa tillfällen och i vissa frågor blandade han ihop två typer av motsättningar som är olika till sin natur - motsättningar mellan oss själva och fienden och motsättningar bland folket - och även förvirrade metoder för att hantera dem olika. I Stalins arbete med att undertrycka kontrarevolutionen straffades många kontrarevolutionärer som förtjänade straff vederbörligen, men samtidigt fanns det oskyldiga människor som felaktigt dömdes, och 1937 och 1938 inträffade felet att utvidga räckvidden för undertryckandet av kontrarevolutionärer. I fråga om parti- och regeringsorganisation tillämpade han inte helt den proletära demokratiska centralismen och bröt i viss mån mot den. När han hanterade förbindelserna med broderpartier och länder gjorde han några misstag. Han gav också dåliga råd i den internationella kommunistiska rörelsen. Dessa misstag orsakade vissa förluster för Sovjetunionen och den internationella kommunistiska rörelsen."

2. Se till exempel 1956 års tal av Mao, Liu Shaochi och Teng Hsiaoping.

3. I december 1957 fick partimedlemmar i KGB-institutet, inklusive författaren, en hemlig briefing om blockländernas novemberkonferens av general Kurenkov, institutets chef, som hade varit gäst vid konferensmöten och som själv hade blivit informerad av general Serov. Denna och annan hittills opublicerad information om konferensen är hämtad från den genomgången.

4. Under dessa år tjänstgjorde författaren i KGB-institutet och KGB:s högkvarter.

5. World Marxist Review—Problems of Peace and Socialism, (december 1960) och (januari 1961).

6. Författarens redogörelse för desinformation är baserad på Shelepins artiklar i den hemliga KGB-tidningen Chekist; på Popovs manual; och om författarens samtal med Grigorenko, Sitnikov, Kelin, Kostenko och Smirnov från desinformationsavdelningen. Författaren lånade Popovs bok från biblioteket med motiveringen att hans arbete med dokumentbedömning i KGB:s informationsavdelning krävde att han skulle kunna skilja autentisk information från desinformation. Bibliotekarien ringde honom två gånger dagligen för att fråga när han skulle lämna tillbaka boken.

7. Lenins verk, 5:e upplagan, vol. 45, (Statens förlag för politisk litteratur, Moskva), sid. 63. Den femte upplagan utarbetades av Institutet för marxism-leninism och publicerades av SUKP:s centralkommitté under slutet av 1950-talet och början av 1960-talet.

8. Frågor om SUKP:s historia, nr. 4, (1962), sid. 152.

9. Sun Tzu, The Art of War, övers. Samuel B. Griffith (Oxford University Press, London, Oxford och New York 1963), s. 45-56, 66, 93, 183, 190, 191.

10. Se sidan 160.

11. Frågorna var döda mellan partiledarna. Nationalismen var fortfarande mycket levande i det jugoslaviska kommunistpartiet. Tito erkände detta i sina samtal med de sovjetiska ledarna 1955 och lovade att ta itu med det. Han förklarade dock att det skulle ta tid att neutralisera och utrota det.

Kapitel 6: Shelepin-rapporten och förändringar i organisationen

1. Författaren läste och studerade Shelepin-rapporten vid KGB-institutet medan han studerade där.

Kapitel 7: Den nya rollen av intelligens

1. Material baserat på en hemlig föreläsning som gavs KGB-personal av den sovjetiske biträdande försvarsministern med ansvar för vetenskaplig och teknisk forskning och utveckling.

2. Uppgifter som gjordes tillgängliga för de franska myndigheterna 1962-63.

3. Se Henry Hurts artikel i oktobernumret 1981 av Reader's Digest, som stöds oberoende av George Lardner, Jr., i hans artikel i Washington Post den 3 september 1981. Enligt Hurt granskade FBI Fedora-fallet, som gällde en KGB-tjänsteman som FBI ansåg vara dess pålitliga ombud från Vita huset och som vidarebefordrades till Vita huset1962. FBI drog slutsatsen att Fedora hade varit under Moskvas kontroll under åren av hans koppling till FBI.

Om detta är korrekt bekräftar det att sovjeterna aktivt skapade nya kanaler för desinformation i början av 1960-talet och den amerikanska regeringen är skyldig allmänheten att producera en officiell vitbok om verksamheten vid denna sovjetiska anläggning och den desinformation han tillhandahållit. En sådan publikation skulle vara ett revolutionärt bidrag till upplysningen av västerländska forskare och journalister om kommunistiska angelägenheter, och till allmänheten, om det föga kända ämnet kommunistisk strategisk desinformation. Den borde kasta ljus över konkreta sovjetiska desinformationsteman, särskilt om förbindelserna mellan blocken, och skulle illustrera hur sådan desinformation format eller påverkade USA:s attityder och beslut under perioden.

4. Material baserat på hemliga instruktioner, som gavs mellan 1959 och 1961, från chefen för den sovjetiska underrättelsetjänsten till underrättelsetjänsten som bor i dessa länder.

5. Berättad för författaren av Zenikhov själv.

Kapitel 9: Sårbarheten hos västerländska bedömningar

1. Vissa detaljer om ämnet finns i "Interlocking Subversion in Government Departments", rapporten från underkommittén för att undersöka administrationen av Internal Security Act och andra Internal Security Laws till Committee on the Judiciary of the US Senate, 83rd Cong., 1st session., 30 juli 1953.

Kapitel 10: Kommunistiska underrättelsetjänstframgångar, västerländska misslyckanden och krisen i västerländska studier

1. En särskild hemlig granskning av Popovs fall (känd som "Operation Boomerang") cirkulerades till KGB-personal efter hans arrestering. Den uppgav att Popov avslöjats som ett resultat av rapporter från agenter utomlands (ej namngivna) och från övervakning av Popov och hans handläggare. Popov kunde inte arresteras tidigare eftersom en GRU

översten var "i amerikanska händer." Popovs användning i ett operativt "spel" mot amerikanerna uteslöts eftersom han var känd för att vara mycket anti-sovjetisk och därför sannolikt skulle avslöja spelet för amerikanerna.

2. Se B. Nikolayevskiys artikel om den nittonde CPSU-kongressen, The New Leader, 6 oktober 1952. Se även Franz Borkenau, Sino-Sovjet Relations, Department of State ERS paper, serie 3, nr. 86, 1 februari 1952; och "Mao Tse-tung", The Twentieth Century, augusti 1952.

3. Användning av fasad och hållfasthetsmönster har ibland uppmärksammats. Se till exempel Walker's China under Communism, (Richard Lewis Walker; George Allen och Urwin, Ltd., London, 1956) s. 240-45.

Kapitel 11: Western Errors

1. WA Douglas Jackson, The Russian-Chinese Borderlands, (D. Van Nostrand, Princeton, New Jersey, 1962) sid. 95.

2. "Bear and Dragon: What Is the Relation between Moscow and Peking?", tillägg till National Review, 5 november 1960.

3. Suzanne Labin, The Anthill: The Human Condition in Communist China (Stevens and Sons Ltd., London 1960), s. 419-20, där författaren citerar Dr. Tang: "Det faktum att båda regimerna alltid är överens i alla frågor som är grundläggande för deras överlevnad, hjälper oss att förstå att deras meningsskiljaktigheter helt enkelt härrör från en taktisk uppdelning av Kina, som helt enkelt kommer från en taktisk uppdelning av Kina. Till exempel, där den ene gör ett aggressivt drag, kommer den andre fram för att spela rollen som medlare, och så lugnar jag den fria världens rädsla. Kom ihåg, fru, att till jämförelsevis nyligen iscensatte Sovjetunionen de internationella rörelserna för hela den kommunistiska världens räkning, och således var Sovjetunionen självt tvungen att växla mellan de hårda och de mjuka linjerna i enlighet med västvärldens reaktioner. Men under de senaste åren har det kommunistiska Kina kommit in på den internationella scenen som en partner, och de två av dem som arbetar tillsammans kan nu samtidigt följa den ena politiken. Peking. Detta ger kommunistmakterna stora fördelar och ökar oordningen i väst."

4. Tibor Mende, China and Her Shadow, (Thames och Hudson, London 1960), s. 162, 180-81: "Det finns verkligen få tänkbara utvecklingar i världen i dag som mer fullständigt skulle kunna förändra den befintliga kraftbalansen än att de två kommunistiska stormakterna slutligen glider isär. Av samma anledning finns det få ämnen som, baserat på så lite konkreta bevis, så mycket spekulationer har byggts upp. Om, i början, fascinationen av den enorma fascinationen av det enorma samarbetet till rabatten till en enorm fascination för Sindevinet till en början. oenighet nu är faran snarare att, under inflytande av politisk mysterielitteratur, kan betydelsen av existerande skillnader vara mycket överdriven.

"Omvärldens förståeliga intresse för att upptäcka symtomen på oenighet leder oundvikligen till en förvrängd bild där oenighet förstoras på bekostnad av det mycket viktigare fältet där det finns sammanträffande av intressen. Att missta det enstaka knarrandet från axeln Moskva-Peking för symtom-

djupt rotade konflikter är, och kommer sannolikt att förbli i många år framöver, en farlig missräkning. Bilden av ett Ryssland skrämt av ett hänsynslöst Kina är ett dåligt substitut för en sammanhållen västerländsk politik i Asien. Illusionen att västvärlden kan sticka en kil mellan de två allierade kommer sannolikt att förbli på modet under en tid även om dess offer fortsätter att göra sitt yttersta för att svetsa de två länderna ännu närmare varandra.

"När Kina och Sovjetunionen möts är det inte bara för att förhandla utan också för att samordna sina handlingar."

5. Tillägg till Riksrevisionen 5 november 1960.

6. Enligt Diversity in International Communism, red. Alexander Dallin (New York: Columbia University Press, 1963; s. xxxviii, not 4), kom termen "esoterisk kommunikation" i bruk genom Myron Rushs Rise of Khrushchev (Washington, DC: Public Affairs Press, 1958), som i stor utsträckning använde denna analysteknik. I sin anteckning om metodologi i The Sino-Sovjet Conflict, 1956-1961, skrev Donald S. Zagoria: "Sedan den tiden för fem eller tio år sedan då systematisk analys av kommunistisk kommunikation avfärdades som "Kremlinol-ogy", har västerländska studenter utvecklat en avsevärd mängd sofistikering i att använda dessa källor. Att en rik kropp har vuxit upp som ger viktiga insikter i olika aspekter av kommunistiska politik Men bakom den till synes torra doktrinära polemik ligger verkliga och allvarliga politiska problem."

7. Edgar Snow, The Other Side of the River: Red China Today (New York: Random House, 1961), s. 97-100, 431.

8. Se till exempel Zbigniew K. Brzezinski, The Soviet Bloc Unity and Conflict, rev. ed. (New York: Frederick A. Praeger, 1961), s. xx, xxii, 424-25, och fotnot 43, sid. 514.

9. Se även William E. Griffith, "The November 1960 Moscow Meeting: A Preliminary Reconstruction," China Quarterly, nr. 11 (juli-september 1962).

Kapitel 12: Den nya metoden

1. Se Lenins verk, vol. 8, sid. 96.

2. En alternativ möjlighet skulle vara en vilseledande kinesisk anpassning till ett konservativt Japan och USA.

3. Edvard Kardelj, Socialism and War: A Survey of the Chinese Criticism of the Policy of Coexistence (Methuen, 1961), sid. 11.

4. Ibid., sid. 238.

5. Ibid., sid. 229.

6. Ibid., sid. 9.

7 Citerat från jugoslaviska fakta och synpunkter (New York: Yugoslav Information Center), nr. 50 (5 maj 1958).

8. Yuriy Krasin, "Det internationella och det nationella i den revolutionära processen," Novoye Vremya, nr. 7, 13 februari 1981.

9. Denis Warner, Hurricane from China (New York: Macmillan, 1961), sid. 123.

10. Dokumentär uppteckning av den extraordinära tjugoförsta CPSU-kongressen, Current Soviet Policies, vol. 3, Leo Gruliow, redaktör, Praeger (januari 1959), sid. 206 (hädanefter citerad som CSP).

Kapitel 13: Den första desinformationsoperationen: Den sovjetisk-jugoslaviska "tvisten" 1958-60

1. Pravda, 4 juni 1958.

2. Författaren var underordnad Grigorenko på kontraspionageavdelningen 1951. Vid ett tillfälle i december 1959 besökte Grigorenko informationsavdelningen, där författaren då arbetade, och sökte personal med expertis om Jugoslavien och Albanien för tjänst på sin avdelning. Arten av denna strävan tvingade Grigorenko att ge information om vilken typ av arbete som officerarna krävdes för. Informationen om Pushkins inblandning i denna operation bekräftades för författaren oberoende av en annan KGB-officer, Kurenyshev.

3. Georgiy Maksimovich Pushkin, sovjetisk diplomat sedan 1937, ambassadör i Östtyskland fram till början av 1958, med tidigare erfarenhet av frågor om Ungern, Sinkiang och Mellanöstern. Officiellt listad som biträdande utrikesminister från 1959.

4. Jugoslaviska fakta och synpunkter, nr. 56, 1958.

5. CSP, Leo Gruliow ed., (New York: Frederick A. Praeger, 1959), vol. 3, sid. 62. Chrusjtjov uttalade: "I många utrikespolitiska frågor talar vi ett gemensamt språk."

6. Sovjetunionens kommunistiska partis historia, engelska utg. (Moskva: Foreign Languages Publishing House, 1960), s. 701-2.

7. Ibid., sid. 641: "Sovjetunionens kommunistiska parti tog därefter på eget initiativ åtgärder för att återställa normala förbindelser mellan Sovjetunionen och Jugoslavien.

"Vänskaps- och ömsesidigt biståndspolitik, som fördes av SUKP, segrade. De misstag som då och då begicks i förbindelserna med broderländer var av sekundär, tillfällig karaktär. Kärnan i dessa förbindelser var genuint socialistisk och överensstämde helt med principerna för den proletära internationalismen. SUKP riktade alla sina ansträngningar med att stärka folkets vänskap och folkets politik med folkets demokrati och folkets politik. Helt framgångsrika SUKP:s och de andra kommunistpartiernas rodret resulterade i upprättandet av en broderlig gemenskap av socialistiska länder, och ingen mängd intriger från deras fiender kunde eller kan rubba deras solidaritet och enhet.

. Problemet med relationerna mellan de socialistiska länderna löstes, trots all dess komplexitet och nyhet, framgångsrikt i varje lands och hela det socialistiska lägrets intresse."

8. CSP, vol. 3, sid. 68-69,
9. GSE (1961), sid. 374.

Kapitel 14: Den andra desinformationen, Operation: "Evolutionen" av den sovjetiska regimen (Del ett: De stora förändringarna i Sovjetunionen)

1. För ett exempel, se Pravda, 9 september 1962.
2. Infördes officiellt 1961.
3. Izvestiya, 19 maj 1959.
4. Izvestiya, 28 januari 1959, sid. 9: "Det finns inte nu fördömande av domstolarna i Sovjetunionen för politiska brott. Det är en stor bedrift som talar för den exceptionella enheten mellan folkets politiska åsikter och partiets centralkommitté."

5. Kommunist, nr. 11 (1960), sid. 44.
6. Författaren fick veta detta av Grigorenko, vars avdelning hjälpte Shul'gin att skriva och publicera broschyren.
7. Se till exempel brevet från den sovjetiske utrikesministern Gromyko till FN, 20 september 1958, om en 10-15 procents minskning av stormakternas militärbudgetar. (Pravda, september 1958)
8. Den 6 juni 1958 publicerade Pravda Chrusjtjovs brev av den 2 juni till president Eisenhower där han vidarebefordrade till den amerikanska regeringen den sovjetiska regeringens förslag om "gemensamma åtgärder för en ökning av handeln". I brevet stod det att Sovjetunionen och USA, som de två ekonomiskt mäktigaste staterna, kunde "driva handel med varandra i stor skala".
9. Se Chrusjtjovs rapport till den tjugoandra CPSU-kongressen i oktober 1961 (CSP, vol. 4, s. 69): "Sovjetunionen ägnar särskild uppmärksamhet åt utvecklingen av förbindelser med sina grannar. Skillnaderna mellan våra sociala och politiska system har inte hindrat utvecklingen av vänskapliga förbindelser, såsom ömsesidigt fördelaktiga förbindelser mellan USSR och Finland och våra länder med Finland och Afghanistan. Vi har ansträngt oss för att förbättra våra relationer med Norge och Danmark och kommer att fortsätta att göra det. Vi vill att dessa relationer ska utvecklas ytterligare.

10. Se till exempel Chrusjtjovs rapport till den tjugoandra CPSU-kongressen (CSP, vol. 4, s. 46): "I dag tar USA, som har blivit centrum för världsreaktionen, rollen som den främsta aggressiva kärnan. USA-imperialisterna agerar i allians med de västtyska freds- och revanchisternas säkerhet och revanschisternas säkerhet. .." Ibid., sid. 45: "Kamrater, den 20:e partikongressen, som analyserade situationen i kapitalismens länder, kom till slutsatsen att de rörde sig stadigt mot nya ekonomiska och sociala omvälvningar. Har denna slutsats bekräftats? Ja, det har den. Under åren som har gått har det skett en ytterligare skärpning av motsättningar, både inom de kapitalistiska och kolonistiska länderna; arbetarklassens kamp och folkens nationella befrielserörelse har antagit enorma proportioner."

11. Detente: Cold War Strategies in Transition, red. Eleanor Lansing Dulles

och Robert Dickson Crane (Publicerad för Center for Strategic Studies, Georgetown University, av Frederick A. Praeger, New York, 1965), sid. 268.

12. Lazar Pistrak, The Grand Tactician (New York, Praeger 1961), sid. 269.

13. GA von Stackelberg, Bulletin of the Institute for the Study of the USSR, vol. 7, nr. 4 (april 1960), s. 16-20.

14. En inträngande förklaring av sovjetisk provokation av Berlinkrisen som till stor del baserad på Lenins vänsterkommunism, en infantil störning gavs av Nikolay Galay, "Berlin and Soviet Foreign Policy," Bulletin of the Institute for the Study of the USSR, vol. 6, nr. 6 (juni 1959).

15. Se CSP, vol. 4, sid. 23: "Efter att ha åstadkommit socialismens fullständiga och slutgiltiga seger, kommunismens första fas, har proletariatets diktatur fullgjort sitt historiska uppdrag och har upphört att vara väsentligt i Sovjetunionen ur synvinkeln av den inre utvecklingen. Den stat som uppstod som en stat av proletariatets diktatur har förvandlats till en stat för folket och hela folkets vilja som en vilja."

16. Satyukov sa {CSP, vol. 4, sid. 176): "Delegaterna till den 22:a kongressen borde veta att i oktober i år, strax innan kongressen öppnade, skickade Molotov ett brev till centralkommittén. Utan att ha ett ord att säga om sitt subversiva, fraktionalistiska arbete mot det leninistiska partiet och mot besluten från dess 20:e kongress, försöker han på nytt i detta brev att tolka centralkommittén och återigen angripa centralkommittén och utarbeta centralkommittén. CPSU-program. det är omöjligt att fortsätta framstegen mot kommunismen utan de allvarligaste politiska konflikterna med de imperialistiska länderna, och därmed utan krig. Vi säger till Molotov: nej, SUKP har varit och gör allt för att säkerställa fred för det sovjetiska folket, de människor som bygger kommunismen. Den leninistiska principen om fredlig samexistens har varit och förblir vår allmänna linje i utrikespolitiken. Detta står klart och tydligt i det nya programmet och partiet kommer att följa denna linje konsekvent."

17. Den sovjetiska vetenskapsakademin inkluderar historiker, jurister och ekonomer såväl som vetenskapsmän i konventionell mening. Uttrycket "sovjetiska vetenskapsmän" bör tolkas som att det inkluderar dessa ytterligare kategorier.

18. Mose L. Harvey, Leon Goure och Vladimir Prokofieff, Vetenskap och teknik som instrument för sovjetisk politik (Center for Advanced International Studies, University of Miami, 1972), s. 93-94.

Kapitel 15: Den tredje desinformationsoperationen: Den sovjet-albanska "tvisten" och "splittringen"

1. Se Albania and the Sino-Sovjet Rift av William E. Griffith (Cambridge, Massachusetts: MIT Press, 1963), sid. 37.

2. Izvestiya, 10 januari 1981.

3. I en artikel (juni 1962) noterade David Floyd i London Daily Telegraph att "det var genom Durres och ... Vlora ... som albanerna förra året fick spannmålstransporterna som gjorde det möjligt för dem att stå emot den ryska ekonomiska blockaden. Det var kineserna som förde vetet från Kanada, betalade för det till västra Albanien och röjde det till tyska skeppet."

4. Zeri-I-Poppulit, 14 februari 1961; omtryckt som dokument 6 i Albanien och den kinesisk-sovjetiska rivningen, sid. 207.

Kapitel 16: Den fjärde desinformationsoperationen: Sino-So"S tävlaSidtbelyst"

1. Joy Homer Dawn Watch in China, (Boston: Houghton Mifflin Co., 1941), s. 194-95: "från den dagen jag satte min fot i Yenan, märkte jag en ljummen attityd mot Ryssland från studenter och unga tjänstemän. Mycket populärare än Ryssland var Amerika och Storbritannien. kommunism med Rysslands kommunism. I ert land tror ni antagligen på uppoffringar för varandra, och på hårt arbete och kärlek till alla människor.

2. En redogörelse för Harrimans intervju finns i The China Tangle av Herbert Feis (Princeton, New Jersey: Princeton University Press, 1953), sid. 140.

3. Charles B. McLane, Soviet Policy and the Chinese Communists 1931-1946 (Freeport, New York: Books for Libraries Press, Copyright 1958 av Columbia University Press, 1972), s. 1-2.

4. Robert E. Sherwood, Roosevelt och Hopkins: An Intimate History (New York: Harper & Bros., 1948), sid. 902-3: "[Stalin gjorde det] kategoriska uttalandet att han skulle göra allt han kunde för att främja enandet av Kina under ledning av Chiang Kai-Shek... Han uttalade specifikt att ingen kommunistisk ledare var stark nog att ena Kina."

5. McLane, op. cit.

6. Robert Payne, Porträtt av en revolutionär: Mao Tse-Tung (London och New York: Abelard-Schuman, 1961), fotnot, sid. 175.

7. Se det officiella tillkännagivandet i Pravda, 23 oktober 1949. Tikhvinskiy utsågs till underrättelseofficer av den före detta sovjetiske underrättelseofficeren Rastvorov i sin artikel i Life, 6 december 1954.

8. Se Chiang Kai-Shek, Sovjetryssland i Kina (New York: Farrar, Straus och Cudahy, 1957), sid. 369.

9. Detta fördrag förblev i kraft under hela Vietnamkriget. När den löpte ut i april 1980 förnyades den inte; då fanns det inget märkbart hot mot Kina från någon västerländsk nation.

10. Walt Whitmaa Rostow i The Prospects for Communist China (Cambridge, Massachusetts: Technology Press of Massachusetts Institute of Technology, 1954), s. 216-220, noterar "under vilka omständigheter, om några, är ett uppbrott av alliansen att förutse? I teknisk mening ligger beviset för en allians i Kinas relativa union.

tre villkor krävs förmodligen för att genomföra ett kinesiskt utträde ur den kinesisk-sovjetiska alliansen:

"1. Akut missnöje bland en effektiv grupp kinesiska ledare med hur den sovjetiska alliansen fungerar, och förmodligen med konsekvenserna av att tillämpa sovjetisk teknik på problemet med Kinas ekonomiska tillväxt.

"2. Försäkran om att återkallelse skulle uppfyllas av mer förmånliga villkor av förening med väst.

"3. Neutraliseringen av potentiell sovjetisk styrka gentemot Kina antingen genom allvarliga interna sovjetiska svårigheter eller av någon tredje makt.

"I ljuset av denna grundläggande situation finns det flera förhållanden, nu bortom horisonten av omedelbar möjlighet... Den kinesisk-sovjetiska förbindelsen kan definitivt förändras om den oroliga anpassningsprocess ... i Sovjetunionen som skapades av Stalins död skulle bryta in i öppen konflikt, vilket resulterar i antingen en drastisk försvagning av Moskvas politiska scen eller en drastisk förskjutning av den inre makten i Moskva, eller till och med en drastisk förskjutning av världens inre makt. nuvarande kinesiska kommunistiska härskare kan vara beredda att ompröva sitt förhållande till Moskva och gå mot en större grad av oberoende från Sovjetunionen eller associering med den icke-kommunistiska världen. Deras exakta handlingssätt skulle bero på många faktorer, särskilt karaktären och den troliga varaktigheten av förändringar i Sovjetunionen och de villkor som den fria världen kan erbjuda för en förändring i [kinesiska].

11. Se CSP, vol. 3, sid. 129: "I USA ställdes jag många frågor om relationerna mellan Sovjetunionen och Kina. Jag måste anta att dessa frågor härrörde från den revisionistiska anti-kinesiska propagandan i den jugoslaviska pressen som nyligen ... publicerade insinuationer om begynnande meningsskiljaktigheter, om ni vill, mellan Sovjetunionen och Kina. som, se och se, kan få oenighet att uppstå i det socialistiska lägret mellan Sovjetunionen och Kina. för fred och socialism [Applåder.] CPC:s centralkommittés hälsningar till vår kongress, undertecknade av kamrat Mao Tse-tung . [Applåder] Vi kommer att vårda denna vänskap som vår ögonsten. Vår vänskap är en helig sak, och låt inte de som vill orena den sträcka ut handen med orena händer för detta ändamål. [Applåder.]"

12. "Imperialistiska, avhoppade och revisionistiska hopp om splittring inom det socialistiska lägret är byggda på sand och dömda att misslyckas. Alla socialistiska länder värnar om det socialistiska lägrets enhet som deras ögonsten." (Manifest)

13. "Jag vill betona vår ständiga ansträngning att stärka banden av broderlig vänskap med KKP, med det stora kinesiska folket ... vänskapen mellan våra två stora folk, enigheten mellan våra två partier ... är av exceptionell betydelse i kampen för triumf för vår gemensamma sak ... SUKP

och det sovjetiska folket kommer att göra sitt yttersta för att ytterligare öka enheten mellan våra partier och våra folk, för att inte bara göra våra fiender besvikna utan för att skaka dem ännu starkare med vår enhet, för att uppnå förverkligandet av vårt stora mål, kommunismens triumf." (Chrusjsjevs tal, 6 januari 1961)

14. I sitt tal till den tjugoförsta CPSU-kongressen (CSP, vol. 3, s. 77-78) sa Chou En-lai: "Sovjetunionen och Kina är broderliga socialistiska länder ... den nära vänskapen mellan folken i våra två länder är evig och oförstörbar." I en intervju publicerad i Peking Review den 8 november 1960 sa han: "Solidariteten mellan de två stora länderna, Kina och Sovjetunionen, är bålverket för försvaret av världsfreden. Det som imperialisterna och alla reaktionärer fruktar mest är solidariteten i de socialistiska länderna. De försöker med alla medel att så oenighet och bryta upp denna enhet."

15. The Sino-Sovjet Dispute, en artikel av Geoffrey Francis Hudson, Richard Lowenthal och Roderick MacFarquhar som publicerades av China Quarterly, 1961, sid. 35.

16. En varning i rätt tid för falska historiska analogier gavs av den tidigare ledande amerikanske kommunisten Jay Lovestone i vittnesbörd inför den inre säkerhetskommittén i den amerikanska senatens kommitté för rättsväsendet den 26 januari och den 2 februari 1961: "Vi måste akta oss för frestelsen att tillgripa historiska analogier. Eftersom kommunistiska Ryssland och kommunistiska Kina förenar en gemensam målsättning mellan kommunistiska och kommunistiska Kina. världen], skulle det vara farligt falskt att sätta likhetstecken mellan deras olikheter eller svartsjuka med fientlighet och intressekrock mellan tsarryssland och Kina före första världskriget."

17. Kommunist, nr. 5 (1964), sid. 21.

18. Festliv, nr. 10 (1964), sid. 65.

19. Ibid., nr. 7 (1964), sid. 9.

20. Filosofiens problem (oktober 1958).

21. Se hans tal i Leipzig den 7 mars 1959, omtryckt i World without Arms, World without Wars (Moscow: Foreign Languages Publishing House, 1960), vol. 1, sid. 198: "Brett samarbete håller på att utvecklas mellan de suveräna länderna i det socialistiska lägret på alla områden av det ekonomiska, offentliga, politiska och kulturella livet. På tal om framtiden tror jag att de socialistiska ländernas fortsatta utveckling med all sannolikhet kommer att följa linjen för att konsolidera det enda världssocialistiska ekonomiska systemet. De ekonomiska barriärerna som delade våra länder under den ena efter den andra under kapitalism och socialism kommer att tas bort från den ena efter den andra under kapitalismen. stärkts, vilket så småningom gör frågan om gränser meningslös."

22. CSP, vol. 3, sid. 188: "Tesen i kamrat NS Krushchevs rapport att "ur teoretisk synvinkel skulle det vara mer korrekt att anta att genom att framgångsrikt utnyttja de potentialer som finns i socialismen, kommer socialismens länder att gå in i den högre fasen av det kommunistiska samhället mer eller mindre samtidigt" kommer att vara av enormt intresse inte bara för kommunistunionerna i de socialistiska länderna utan också för alla kommunistiska länder i Sovjetunionen. Hela världens kommunister Detta är den första formuleringen av den nya tesen att lagen om planerad och proportionell utveckling inte bara gäller individuella socialister

länder utan också till ekonomin i det socialistiska lägret som helhet. Detta är ett nytt uttalande i teorin om den vetenskapliga kommunismen. Det uttrycker leninismens djupa sanning att det socialistiska världslägret utgör ett enda ekonomiskt system. Allt eftersom tiden går kommer dessa länders ekonomiska planer att bli mer och mer samordnade och de mer högutvecklade länderna kommer att hjälpa de mindre utvecklade länderna att marschera i en enad front mot kommunismen i en allt snabbare takt."

23. Mende, China and Her Shadow, s. 175-76, 338-39.

24. Följande är ett utdrag ur detta brev: "Det är inte bara för närvarande som de sovjetiska ledarna har börjat samarbeta med USA:s imperialism och försök att hota Kina. Så långt tillbaka som den 20 juni 1959, när det ännu inte fanns det minsta tecken på ett fördrag om att stoppa kärnvapenprov, slöt den sovjetiska regeringen det ensidiga avtalet för det nationella försvaret mellan Kina och Kina. Unionen den 15 oktober 1957 och vägrade att förse Kina med ett prov på en atombomb och tekniska data om dess tillverkning. Detta gjordes som en presentationsgåva när den sovjetiska ledaren åkte till USA för samtal med Eisenhower i september.

25. För ett exempel, se Trud, 31 augusti 1963: "Pilotkärnkraftverket på 10 MW och cyklotronen på 24 miljoner elektronvolt som togs i bruk 1958 var en annan aspekt av det sovjetiska biståndet till Kina som var för mångsidigt för att nämnas i alla detaljer."

26. Se Peking Review, 26 april 1960: "En ny kärnpartikel - anti sigma minus hyperon - har upptäckts av vetenskapsmän från de socialistiska länderna som arbetar tillsammans vid Joint Nuclear Research Institute i Dubna, utanför Moskva (inrättad 1956 av representanter för 12 stater utöver de socialistiska staterna i sovietstaterna som ledde utöver de socialistiska regeringarna). För att uppnå detta anmärkningsvärda resultat, spelade professor Wang Kan-chang, en framstående kinesisk vetenskapsman som är vice-direktör för Joint Institute, en stor roll. Han har länge varit en världskänd person inom fysikområdet. På tal om den nya framgången, beskrev professor Wang det som den första upptäckten av ett laddat antihyperon som någonsin gjorts, vilket markerar ytterligare ett steg framåt i mikrovärlden triumfera först och främst till ledarskap och stöd från den sovjetiska direktören för institutet och för nära samarbete i arbetet med vetenskapsmän från andra socialistiska länder. Det är verkligen, sade han, ett nytt vittnesbörd om det socialistiska systemets överlägsenhet.

27. Snow, Other Side of the River, sid. 642.

28. Se Mende, China and Her Shadow, s. 182-93.

29. Militär strategi: Sovjetisk doktrin och begrepp, red. Marskalk VD Sokolovskiy (Moskva, 1962).

30. Se till exempel Pravda den 27 augusti 1963 om den påstådda kinesiska invändningen mot den sovjetiska delegationens tillträde till den afroasiatiska solidaritetskonferensen 1963 i Moshi med motiveringen att de sovjetiska delegaterna varken var svarta eller gula.

31. Se Douglas Jackson, Russo-Chinese Borderlands, sid. 91: "Salisbury tillskriver också Chrusjtjovs program för jungfru och ledig land som 1954-56 resulterade i plöjning av miljontals hektar outnyttjad mark i västra Sibirien

och norra Kazakstan och bosättningen av flera hundra tusen ryssar och ukrainare där, som bevis på sovjetisk oro för dess stora tomma sibiriska utrymmen. Chrusjtjovprogrammet har utan tvekan politiska förtecken, men mer övertygande skäl för dess genomförande kan hittas i inhemska förhållanden i Sovjetunionen än i det kinesiska befolkningsproblemet."

32. I Moskva den 2 september 1980 firade den kinesiska vänskapsföreningen årsdagen av det japanska nederlaget i Manchuriet. En rapport levererades av föreningens vice ordförande, Tikhvinskiy.

33. New York Times, 22 november 1966.

34. Kommunist, nr. 5 (1964), sid. 21.

35. Se Douglas Jackson, Russo-Chinese Borderlands, sid. 110: "När händelserna har utvecklats har deras roll förändrats med omständigheterna. Från spänningszoner mellan det kejserliga Ryssland, det kejserliga Kina, Sovjetryssland och det nationalistiska Kina har gränsländerna, sedan den kommunistiska revolutionen i Kina, blivit zoner för samarbete och stabilisering. Deras fortsatta ekonomiska utveckling kommer utan tvekan att stärka det grepp som kommunisterna i sin tur har bidragit till den övergripande styrkan av kommunisterna, och de kommer i sin tur att bidra med till den övergripande styrkan. gränsländernas roll i framtida kinesisk-sovjetiska relationer kan på sätt och vis vara lika dramatisk som den som spelades under tidigare århundraden av rysk-kinesisk konkurrens och misstro, vad framtiden än för med sig, kommer länderna i Asien, där Ryssland och Kina möts, att fortsätta att fascinera oss, och vad mer är, kräva vår medvetenhet och förståelse."

36. För exempel, se tal av Mao, Liu Shaochi, Peng Te-huai och Teng Hsiao-p'ing vid den åttonde CPC-kongressen i september 1956. (Jen min-Jih-Pao, september 1956)

37. Se fältmarskalken Viscount Montgomery av Alamein, Three Continents (London: Collins, 1962), sid. 40: "Chou betonade om och om igen att Kina måste ha fred, även om hon alltid kommer att kämpa för att motstå aggression mot sitt eget territorium... Marskalk Chen Yi, utrikesministern, hade gett mig exakt samma åsikter under mina samtal med honom." Se även Chou En-lais betoning på Kinas erkännande av politiken för fredlig samexistens i artikeln i Peking Review, 8 november 1961.

38. Se Chrusjtjovs tal den 6 januari 1961: (kriget i Algeriet) är ett befrielsekrig, ett självständighetskrig som förs av folket. Det är ett heligt krig. Vi känner igen sådana krig; vi har hjälpt och ska fortsätta att hjälpa folk som kämpar för sin frihet. ... finns det en sannolikhet att sådana krig återkommer? Ja, det finns. Kommer uppror av det här slaget sannolikt att återkomma? Ja, det är de. Men krig av det här slaget är folkliga uppror. Finns det sannolikhet att förhållandena i andra länder når den punkt där det populära tålamodets bägare rinner över och de tar till vapen? Ja, det finns en sådan sannolikhet. Vilken inställning har marxisterna till sådana uppror? En mycket positiv attityd. Dessa uppror kan inte identifieras med krig mellan länder, med lokala krig, eftersom det upproriska folket kämpar för rätten till självbestämmande, för sin sociala och oberoende nationella utveckling; dessa uppror är riktade mot de korrupta reaktionära regimerna, mot kolonialisterna. Kommunisterna stöder rättvisa krig av detta slag helhjärtat och utan förbehåll."

39. "Intressena för kampen för arbetarklassens sak kräver av varje kommunistiskt parti och av den stora armén av kommunister från alla länder allt närmare enhet av vilja och handling." (Manifest)

40. Kommunist, nr. 13 (1964), sid. 21; och Jen-min Jih Pao och Iluntzi, 4 februari 1964.

41. World Marxist Review—Problems of Peace and Socialism, nr. 6 (1964), sid. 33.

Kapitel 17: Den femte desinformationsoperationen: Rumänska "Oberoende"

1. Se för exempel David Floyd, Rumänien: Rysslands dissident allierade (New York: Frederick A. Praeger, 1965).

2. Ibid

3. Ibid, s. 119-20.

4. Ibid., sid. 108.

Kapitel 18: Den sjätte desinformationsoperationen: Den påstådda återkomsten av maktkamper i de sovjetiska, kinesiska och andra partierna

1. Enligt författarens åsikt har Robert Conquest och Myron Rush båda misstolkat ledarskapsbytet från Chrusjtjov till Brezhnev i sina böcker, respektive Ryssland efter Chrusjtjov (New York. Frederick A. Praeger, 1965) och Politisk succession i USSR (New York Research Institute on Communist Affairs, 1965 Columbia).

Enligt Conquests tolkning avlägsnades Chrusjtjov som ett resultat av en plötslig hemlig kupp i enlighet med Kremlstraditioner för sina misstag inom inrikes- och utrikespolitiken, de "konservativa" som förenade sig med "moderniserande moderater" och "avhoppare från Chrusjtjovs egen fraktion" (Brezhnev) för att avsätta honom. Skälen var invändningar mot hans dåligt förberedda planer. Det är mycket anmärkningsvärt att de överlägset mest kraftfullt uppmanade klagomålen var det faktum att han agerade utan att rådfråga dem, att han förvandlade centralkommitténs möten till folksamlingar för att föra sina förslag med hyllning, att han använde sin svärson, Alexey Adzhu-bey, som en personlig agent i utrikesfrågor utan att informera presidiet, och så vidare. Men den avgörande punkten nåddes när Chrusjtjov öppet föreslog dem installationen av Adzhubey i maktens maskineri. Här fanns ett hot mot både gamla chrusjtjoviter och icke-chrusjtjoviter. Den förre måste ha kommit ihåg hur Stalin också hade ersatt sina gamla anhängare med män från hans personliga följe."

Conquest bygger sin tolkning på parallellen med kampen om makten efter Stalins död. "Den nuvarande situationen skiljer sig i många viktiga avseenden från den som följde efter Stalins död i mars 1953. Men dåtidens händelser är den enda parallellen vi har och en ytterligare granskning av dem måste säkert visa sig fruktbar. För ju mer maktstrukturen beror på en man, desto mer sannolikt kommer den att skakas när den ena mannen avlägsnas. Om Chrusjtjovs makt uppstod, efter Stalin's avgång. Det fanns då ett antal figurer av andra rangen med lång erfarenhet

i toppen och hög prestige i apparaten redo att flytta."

Enligt Rushs tolkning fortsätter kampen om makten i Sovjetunionen som efter Lenins och Stalins död, eftersom problemet med den politiska successionen inte är löst. Rushs tolkning accepterar också Chrusjtjovs avskedande som ett resultat av en konspiration. "Chrusjtjovs överlämnande av posterna som gjorde honom till den effektiva härskaren över Sovjetunionen, tillkännagav den 15 oktober 1964, kom som en överraskning för västvärlden och även för Chrusjtjov. Statskuppen hindrade honom från att närvara vid ett firande för sovjetiska rymdmän som han just hade meddelat över radio och tv var resultatet av en konspiration. kulminationen på en serie drag som syftar till att minska hans makt." Rush ser Chrusjtjov som en diktator. "En konspiration var nödvändig för att avlägsna Chrusjtjov eftersom suveräniteten inte fanns i något kollektiv utan i Chrusjtjovs person."

Enligt Rushs uppfattning är en arrangerad politisk succession i Sovjetunionen omöjlig och härskarens bortgång eller avlägsnande inleder successionskrisen. "I Sovjetunionen kan härskaren uppenbarligen inte ärva auktoritet utan måste vinna den, och det är svårt att se hur sådana enorma makter kan gripas mot rivalers vissa motstånd utan att skapa en politisk kris. Dess djup och effekter varierar emellertid beroende på omfattningen och intensiteten av kampen och sättet för dess lösning. Successionen av den politiska händelsen som kan initieras av de politiska omständigheterna eller den fysiska händelsen kan inträffa. Påverkar betydelsen av följd, men även den härskare som försöker ordna hans arv kan inte veta med förtroende för att dessa omständigheter kommer att vara en politisk händelse som är en central fråga i enlighet med att vara en central fråga. den personliga rivaliteten mellan de mest ambitiösa av den tidigare härskarens arvtagare. I sina ansträngningar att ärva hans makt är de tvungna att manövrera och kompromissa och bilda fraktioner i den högsta ledningen enligt den skiftande beräkningen av personligt intresse och politiska principer."

Rush erkänner Chrusjtjovs oro över successionsproblemet: "om, som vi ska argumentera, Chrusjtjov försökte ta itu med successionsproblemet, förlorade hans dispositioner inte betydelse eftersom han avsattes innan han kunde uppnå sitt syfte. Tvärtom, hans successionsarrangemang formade situationen som blev resultatet av hans fall, och till och med hjälpte till att skapa ett framgångsproblem, så Khrushchev var ett problem. även om marxismen bidrog lite till den medvetenheten, som var upptagen av problemet med maktöverföringen från en klass till en annan, men den har relativt lite att säga om maktöverföringen mellan härskare, som Chrusjtjov fick veta om arvsföljdsproblemet genom erfarenhet – inte teorin.

2. Se Lenins brev från 1923, publicerat i Kommunist, nr. 9 (1956), s. 11-17: "Kamrat Stalin har, efter att ha blivit generalsekreterare, koncentrerat en enorm makt i sina händer och jag är inte alls säker på att han är kapabel att alltid använda denna makt med tillräcklig försiktighet."

3. Rushs analys av successionsproblemen efter Lenins och Stalins död, som ges i Politisk succession i Sovjetunionen, är i allmänhet korrekt. Se s. 39-43: "Lenins ansträngning att påverka successionen med avseende på personligheter, politik och organisation gick totalt nederlag. Hans råd, som gavs efter seriöst övervägande och med vederbörlig allvar, ignorerades även när han levde av män som bekände sig tjäna honom. De misslyckades inte bara med att agera enligt Lenins rekommendationer; de misslyckades dock med att lära av Stalin, men de misslyckades med att lära sig av ett undantag, men han kunde inte lära sig av ett undantag. Lenins testamente kan ha lärt honom försiktighet och dissimulering, även utöver vad som var naturligt för honom, hade inte uttömt sin historiska betydelse 1930. Ett tredjedels sekel senare överlämnades de till partiets kongress av en ny låtsasman till Lenins mantel, som hade lärt sig att hans angrepp. Chrusjtjovs användning av Lenins testamente 1956 tjänar som en påminnelse om att det förblev en viktig del av den sovjetiska politiska scenen även efter att XIII kongressen beslutade att undertrycka det. . . . [Stalins] huvudsakliga sysselsättning var förvisso fortsatt utövande av hans egen auktoritet snarare än att arrangera dess överföring till hans arvingar, så att behovet av att bevara sin egen enorma makt intakt begränsade hans arvsarrangemang."

4. Se hans avslutande kommentarer till den tjugoandra CPSU-kongressen {CSP, vol. 4, sid. 200): "Det är fel, kamrater, det är helt enkelt omöjligt att tillåta uppkomsten och utvecklingen av fall då en individs förtjänta prestige kan anta former där han inbillar sig att allt är tillåtet för honom och att han inte längre har behov av kollektivet. I ett sådant fall kan denna individ sluta lyssna på rösterna från andra kamrater som har blivit framskridna som ledarskap och vår lärare som just har förtryckt dem. VI Lenin kämpade resolut mot detta, och partiet betalade ett för dyrt pris för att inte lyssna på hans kloka råd i god tid. Så låt oss vara Lenins värdiga lärjungar i denna viktiga fråga.

5. Ibid.: "Men varje ledare måste också förstå den andra sidan av saken för att aldrig plåga sig på sin position, för att komma ihåg att när han innehar den eller den posten uppfyller han bara partiets vilja och folkets vilja, som kanske har investerat den största makten i honom men aldrig förlorar kontrollen över honom. Den ledare som glömmer detta betalar tungt för att han kommer att betala för allt sitt misstag, medan han till och med efter hans dödsvilja skulle betala för sitt misstag. inte förlåta honom, som har hänt med fördömandet av kulten av Stalin. En person som glömmer att han är skyldig att uppfylla partiets och folkets vilja kan inte, riktigt talat, kallas en sann ledare, varken i partiet eller i statsapparaten.

6. Ibid., sid. 198: "Under individkultens förhållanden berövades partiet det normala livet. Människor som tillskansar sig makten upphör att stå till svars gentemot partiet, de flyr från under dess kontroll. Häri ligger den största faran med kulten av individen. Situationen i partiet måste alltid vara sådan att varje ledare är ansvarig inför partiet och dess organ, när det kan ersätta denna ledare, och partiet kan ersätta denna ledare."

7. Ibid., sid. 200: "Jag skulle vilja säga några ord om följande fråga. I många tal på kongressen, och inte sällan även i vår press,

När det nämns verksamheten i vårt partis centralkommitté, läggs en viss särskild tonvikt på mig personligen och min roll i att genomföra stora parti- och regeringsåtgärder understryks. Jag förstår de vänliga känslorna som vägleder dessa kamrater. Tillåt mig dock att med eftertryck betona att allt som sägs om mig bör sägas om vårt leninistiska partis centralkommitté och om centralkommitténs presidium. Inte en stor åtgärd, inte ett ansvarsfullt uttalande har utförts på någons personliga direktiv; de har alla varit resultatet av kollektiva överläggningar och kollektiva beslut. Och även detta avslutande tal har övervägts och godkänts av det verkställande kollektivet. Vår stora styrka, kamrater, ligger i kollektivt ledarskap, i kollegiala beslut i alla principfrågor."

8. Ibid., s. 199-200: "Den 22:a kongressen bekräftar denna välgörande kurs. Partiprogrammet och stadgarna och kongressens resolutioner anger nya garantier mot återfall i individkulten. Partiets roll som den stora inspirerande och organiserande kraften i kommunismens uppbyggnad stiger ännu högre."

9. Stenografiska uppteckningar av den tjugoandra kongressen (Moskva, 1962), vol. 3, sid. 356-60.

10. Informationen om dessa ledares förhållande till Chrusjtjov erhölls från KGB-tjänstemän i Ukraina och Moskva (Kolesnikov och Kochurov) och bekräftades delvis i Zjukovs attack mot Chrusjtjov vid politbyråns möte hösten 1957.

Kapitel 19: Den sjunde desinformationsoperationen: "Democratization"

Tjeckoslovakien 1968

1. De sovjetiska ledarna bidrog till att främja denna analogi. Till exempel, när Kosygin besökte Sverige sommaren 1968, kom Kosygin tre gånger att förvirra Tjeckoslovakien och Ungern.

2. CSE (1962), sid. 458.

3. CSE (1962), sid. 16.

4. GSE (1963), sid. 18.

5. Se Prague Notebook: The Strangled Revolution (Boston. Little, Brown & Co., 1971), sid. 30. M. Salomon misstolkade emellertid detta bevis och tillskrev Chrusjtjovs förslag inte till långvägsblockpolitiken, utan till exemplet med president Kennedys "hjärntillit".

6. Ibid., sid. 30, not 1. Salomon förbisåg betydelsen av de nära relationerna mellan Barak och Sik.

7. Ibid.

8. Ibid., s. 101-10.

9. Ibid., sid. 69.

10. Ibid., sid. 229.

11. Se följande utdrag ur det tjeckoslovakiska kommunistpartiets brev till de fem Warszawapaktmakterna, daterat den 20 juli 1968, citerat i [Salomon], Prague Notebook, sid. 121. "De väpnade styrkornas manövrar enligt Warszawafördraget på tjeckoslovakiskt territorium utgör ett konkret bevis på vår trogna

fullgörande av alliansens åtaganden. För att säkerställa framgången för dessa manövrar har vi på vår sida vidtagit alla nödvändiga åtgärder. Vårt folk såväl som medlemmarna i vår armé har välkomnat den sovjetiska armén och de allierade arméerna till vårt territorium på ett vänligt sätt. Partiets och regeringens högsta ledare har genom sin närvaro vittnat om den vikt vi fäster vid dessa manövrar och det intresse vi har för dem. Den förvirring och vissa tvivel som uttrycks i vår allmänna opinion dök upp först efter de upprepade ändringarna av datumet för de allierade arméernas avgång från Tjeckoslovakien vid slutet av manövrarna."

12. Se det tjeckoslovakiska partiets brev av den 20 juli 1968, citerat [Salomon], i Prague Notebook, s. 120-21: "Vi kommer aldrig att acceptera att socialismens historiska landvinningar och säkerheten för nationerna i vårt land skulle hotas eller att imperialismen, på ett fredligt sätt, i det socialistiska maktsystemet och modifiera Europas fredliga maktsystem eller modifiera Europa. till dess fördel Det huvudsakliga innehållet i vår utveckling efter januari är just denna tendens att öka den socialistiska regimens inre styrka och stabilitet och därmed hos våra alliansförhållanden."

13. Prague Notebook, Michel Salomon, sid. 243.

14. Se det tjeckoslovakiska partibrevet daterat den 20 juli 1968, citerat i Prague Notebook, s. 118-19: "Vår allians och vår vänskap med Sovjetunionen och de andra socialistiska länderna är djupt rotade i den sociala regimen, i traditionerna och de historiska erfarenheterna av våra nationer, deras tankar, deras intressen och vi. uppföra sig på ett sådant sätt att vänskapliga relationer med våra allierade, länderna i världens socialistiska gemenskap, kommer att fördjupas på grundval av ömsesidig respekt, suveränitet och lika rättigheter, och internationell solidaritet I denna mening bidrar vi mer aktivt till [Comecons] gemensamma verksamhet och Warszawafördraget.

15. Här, samtidigt som man vidhåller att "demokratisering" på det hela taget var kontrollerad, kan man tillåta existensen av genuina antiregimindivider antingen inom eller utanför landet, som, utan att inse vad som egentligen pågick, agerade helt självständigt under krisens sista månader och därigenom avslöjade sig för regimen som kontrarevolutionära element. Utan tvekan var de registrerade som sådana.

Kapitel 20: Den andra desinformationsoperationen: "Utvecklingen" av den sovjetiska regimen (Del två: "Dissidenten")

1. Andrey D. Sacharov, Sacharov talar, red. Harrison E. Salisbury (London: Collins & Harvill Press, 1974).

2. Leon Goure, Foy D. Kohler, Richard Soll och Annette Stiefbold, Convergence of Communism and Capitalism – The Soviet View (Miami, Florida Center for Advanced International Studies, University of Miami, 1973), s. 44-46; Sacharov talar, s. 107 och följande.

3. Sacharov talar, sid. 108, anger dessa datum som 1968-80.

4. Sacharov talar, s. 107 och följande.

5. Se not 3. Ibid.

6. Det är inte klart varför Sacharov och Kapitsa, som båda är så frispråkiga, inte har uteslutits från den sovjetiska vetenskapsakademin, även om Sacharov, åtminstone, påstås fråntas sina statliga utmärkelser och utmärkelser. Av någon oförklarlig anledning inträffade detta inte förrän i januari 1980.

Kapitel 21: Den åttonde desinformationsoperationen: Eurokommunism

1. Leonard Schapiro, Sovjetunionen och "Eurokommunism", Konfliktstudie nr. 99 (London: The Institute for the Study of Conflict, 1978). Vissa spanska socialister verkar också betrakta eurokommunismen som ett bedrägligt redskap.
2. Se för exempel World Marxist Review—Problems of Peace and Socialism, nr. 6 (1974); Pravda, 6 augusti 1975; och Novoye Vremya, nr. 9 (1976).
3. Schapiro, Sovjetunionen och "Eurokommunism", sid. 2.
4. Ibid., sid. 5.
5. BN Ponomarev, "Världssituationen och den revolutionära processen," World Marxist Review—Problems of Peace and Socialism, nr. 6, (1974): "Detente stärker de realistiskt sinnade elementen inom det borgerliga lägret och hjälper till att isolera de mer reaktionära, imperialistiska krafterna, 'krigspartierna' och de militärindustriella komplexen."
6. Paul Wilkinson, Terrorism: International Dimensions, Conflict Study nr. 113 (London: The Institute for the Study of Conflict, 1979).
7. Se Kevin Devlin, "The Challenge of 'Eurocommunism'," Problems of Communism (Washington, DC), januari-februari 1977.
8. GSE (1968), sid. 480-481.
9. Devlin, "The Challenge of 'Eurocommunism'," sid. 3.
10. Schapiro, Sovjetunionen och "Eurokommunism", sid. 8
11. World Marxist Review—Problems of Peace and Socialism, nr. 7 (1964), sid. 1-2.
12. Rabochiy klass i sovremennyy mir, 1976, nr. 4, som citeras i Schapiro, Sovjetunionen och "Eurocommunism."

Kapitel 22: Desinformations- och intelligenspotentialens roll i förverkligandet av de kommunistiska strategierna

1. GSE (1969), sid. 52.
2. GSE (1972), sid. 269.
3. GSE (1974), sid. 278.
4. Se till exempel Chinese People's Daily, 6 september 1963: "SUKP:s ledning har blivit alltmer angelägen om att göra politiska uppgörelser med USA-imperialismen och har varit angelägen om att bilda en reaktionär allians med Kennedy även på bekostnad av det socialistiska lägrets och den internationella kommunistiska rörelsens intressen."
5. GSE (1977), sid. 294.
6. Sun Tzu, The Art of War, sid. 77.
7. Boris Ponomarev, "Taktuella problem i teorin om den världsrevolutionära processen", Kommunist, nr. 15 (oktober 1971).

8. Tilldelningen av en Leninorden till Timo följde tidigare tilldelningen av en vänskapsorden.
9. GSE (1965), sid. 374.
10. GSE (1969), sid. 388-S9.
11. Alijev blev sovjetisk premiärminister under Andropov.
12. Information från Kirilin, biträdande chef för KGB:s religiösa avdelning, och Lapshin, tjänsteman för den religiösa sektionen av KGB:s emigreavdelning. Se Izvestiya, 26 november 1960.
13. Izvestiya, 16 december 1960.
14. CSE (1970), sid. 318.
15. GSE (1971), sid. 323.
16. Se "Political Shifts in the Middle East: Roots, Facts, Trends," World Marxist Review—Problems of Peace and Socialism, nr. 2 (1980). Artikeln är en sammanfattning av en diskussion om händelser i Iran och Afghanistan; deltagare var en sovjetisk afghansk forskare. Den noterar: "Även om det är svårt, är det fullt realistiskt (och erfarenheten av sovjetiska Centralasien är mycket lärorik i denna mening) på något sätt att värva islam till att tjäna revolutionen och bygga ett nytt liv."
17. Journal of the Moscow Patriarchate, nr. 9 (1976).
18. Yuvenaliy ersattes, enligt uppgift av hälsoskäl, i april 1981.

Kapitel 23: Bevisen på övergripande samordning mellan de kommunistiska regeringarna och partierna

1. Se CSP vol. 4, sid. 44.
2. GSE (1962), sid. 460.
3. GSE (1963), sid. 451.
4. GSE (1966), sid. 52.
5. GSE (1967), sid. 447, 472-73.
6. För Prag, GSE (1973), sid. 491, för Warszawa, GSE (1975), sid. 502-503.
7. GSE (1971), sid. 55.
8. GSE (1976), sid. 487.
9. GSE (1974), sid. 6.
10. GSE (1975), sid. 502.
11. GSE (1976), sid. 42.
12. GSE (1977), sid. 18,44.
13. GSE (1977), sid. 454.
14. Se till exempel GSE (1967), sid. 35.
15. GSE (1966), sid. 598.
16. Se avsnittet om utvecklingen av kommunistiska kontakter i GSE varje år från 1958 och framåt.
17. GSE (1969), sid. 468.
18. GSE (1962), sid. 283.
19. GSE (1964), sid. 15.
20. GSE (1965), sid. 285.
21. GSE (1965), sid. 47, 69, 75, 459; även GSE (1970), sid. 63.
22. GSE (1966), s. 26, 51.
23. GSE (1967), sid. 473, 475.

24. GSE (1970), sid. 53,62.
25. GSE (1970), sid. 53.
26. GSE (1971), sid. 80.
27. Ibid.
28. GSE (1971), sid. 66.
29. GSE (1974), sid. 310.
30. GSE (1975), sid. 64.
31. GSE (1976), sid. 59.
32. GSE (1977), sid. 65, 295.
33. GSE (1978), sid. 56.
34. GSE (1980), sid. 64.
35. New York Times, 25 mars 1982.
36. 1980-81 ledde han den sovjetiska delegationen till ESK:s konferens i Madrid.
37. GSE (1970), sid. 9-22.
38. GSE (1966), sid. 466-67.
39. GSE (1971), sid. 34.

Kapitel 24: Effekten av desinformationsprogrammet

1. Citerat i Alvin Z. Rubinstein The Foreign Policy of the Soviet Union (New York: Random House, 1960), sid. 405.
2. New York Times, 10 augusti 1962.
3. David M. Abshire, 'Grand Strategy Reconstructed: an American View', i Detente: Cold War Strategies in Transition, red. Eleanor Lansing Dulles och Robert Dickson Crane (New York: Frederick A. Praeger, 1965), sid. 269.
4. "The New Drive Against the Anti-Communist Program", utfrågning inför underkommittén för att undersöka administrationen av lagen om intern säkerhet och andra lagar om inre säkerhet i senatens kommitté för rättsväsendet, Washington, DC, 11 juli 1961, sid. 10.
5. R. Strausz-Hupe, WR Kintner, JE Dougherty och AJ Cotrell, Protracted Conflict, (New York: Harper Brothers, 1959) s. 115-16: "Det är ingen överdrift att säga att de västerländska regeringarna under de senaste åren inte har visat varken entusiasm för, eller ett dåligt uppförande av, eller ett dåligt uppförande av information" för ideologisk-politisk krigföring, i allmänhet, utövas knappast om framtiden för den fria livsstilen Så defensiv har den västerländska mentaliteten blivit att många intellektuella ägnar det mesta av sin tid till att be om ursäkt för det liberala samhällets processer. expansion ställer till mänsklig frihet."

Kapitel 25: Slutfasen

1. New York Times, 1 december 1981.
2. Historiefrågor, nr. 2 (1980).
3. Socialisters engagemang i "nationella befrielse"-rörelser kan redan ses, till exempel i relation till El Salvador och mötet 1979 mellan den österrikiske socialistledaren Kreisky och Arafat i PLO.